ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Βουγιούκας Βασίλειος

ΑΠΟ ΤΟΝ ΣΤΟΧΟ ΤΗΣ «ΣΥΜΦΙΛΙΩΣΗΣ» ΣΤΗΝ ΕΝΟΠΛΗ ΑΝΑΜΕΤΡΗΣΗ

Το ΕΑΜ Χίου (1943-1948)

Οργανώσεις, έντυπα και δικαστικές υποθέσεις

Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή:
Νίκος Θεοτοκάς, Καθηγητής, επιβλέπων
Νίκος Κοταρίδης, Αναπ. Καθηγητής
Προκόπης Παπαστράτης, Καθηγητής

Αθήνα, Νοέμβριος 2011

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ…….. 02
ΠΡΟΛΟΓΟΣ
Τα γεωγραφικά χαρακτηριστικά του νησιού και η οικονομική δραστηριότητα των χωριών της Χίου…… 04
Εκλογές και εκλογικές επιρροές στο χώρο…….. 05
Αντιστασιακές αντιφασιστικές οργανώσεις στη Χίο της Κατοχής. Τα στελέχη του ΕΑΜ και η τοπική κοινωνία. Οργανωτική διάρθρωση του ΕΑΜ……. 20
Η διάρθρωση και οι δράσεις των εαμικών οργανώσεων στη Χίο την περίοδο της Κατοχής ……. 28

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο
Από την απελευθέρωση έως την έναρξη της πίεσης προς την Αριστερά…….. 32
Α. Το ενωτικό κλίμα τις πρώτες μέρες της απελευθέρωσης…… 32
Β. Το επισιτιστικό ζήτημα…… 33
Γ. Η εξασθένηση των εαμικών ερεισμάτων…….. 38
Δ. Αίσθημα δικαίου και απονομή δικαιοσύνης……42
Ε. Το εγχείρημα της συμπόρευσης των εξουσιών…… 50
ΣΤ. Τα δεκεμβριανά και οι επιπτώσεις τους στο νησί…… 59
Ζ. Έναρξη της αντιεαμικής εκστρατείας…… 71

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο
Η δοκιμασία της συμφιλιωτικής πολιτικής του ΕΑΜ…….. 86
Α. Διώξεις στελεχών του ΕΑΜ μετά τη συμφωνία της Βάρκιζας…….. 86
Β. Αριθμητική ενίσχυση και οργανωτική ανασυγκρότηση του κινήματος…… 95
Γ. Μεθόδευση των όρων της σύγκρουσης από τη Δεξιά…… 101

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο
Η εμφάνιση του αντικομμουνιστικού κράτους…….. 112
Α. Όξυνση της παρακρατικής τρομοκρατίας……... 112
Β. Η Αριστερά της Χίου μπροστά στις βουλευτικές εκλογές …… 119
Γ. Στην τελική ευθεία προς τον εμφύλιο ……... 125

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο
Η σύγκρουση…… 136
Α. Η Αριστερά εκτός νομιμότητας……... 136
Β. Η άνιση ένοπλη αναμέτρηση……... 138
Γ. Συμπεράσματα…… 152

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο
Η δίκη…….. 154
Α. Το πλαίσιο…… 155
Β. Οι κατηγορούμενοι…….. 155
Γ. Το κατηγορητήριο…… 157
Δ. Η ακροαματική διαδικασία…… 161
Ε. Η απόφαση…… 184

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ……..… 186
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ……... 200
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ - ΠΗΓΕΣ…….....414

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Κατά την προσπάθεια συγκέντρωσης των τεκμηρίων που θα στοιχειοθετούσαν την παρούσα διδακτορική διατριβή, χρειάστηκε να ξεπεραστούν προβλήματα όπως η ύπαρξη ελαχίστων στοιχείων στα αρχεία των Αθηνών, η καταστροφή των Γενικών Αρχείων του Κράτους στη Χίο, τα οποία κάηκαν κατά τον εμπρησμό της Νομαρχίας το 1949, η διστακτικότητα των υπευθύνων των διαφόρων δικαστικών αρχείων και η φθίνουσα ύπαρξη αυτοπτών μαρτύρων της εποχής που εξετάστηκε.

Για τον λόγο αυτό, η συμβολή του Νίκου Δ. Χαρτουλάρη, συγγραφέα, αυτόπτη μάρτυρα και γνώστη πολλών εκ των πεπραγμένων της περιόδου υπήρξε εξαιρετικά χρήσιμη. Ευχαριστώ θερμά τη διοίκηση και το προσωπικό της βιβλιοθήκης «Κοραή» στη Χίο, για την άριστη συνεργασία και για την καίρια βοήθεια που μου παρείχαν κατά την αναζήτηση πηγών αναφορικά με την εν λόγω περίοδο. Επίσης ευχαριστώ τις υπηρεσίες του Εφετείου Αιγαίου στη Σύρο που παρά τους αρχικούς δισταγμούς τους, μου επέτρεψαν την πρόσβαση στο αρχειακό τους υλικό. Επιπροσθέτως τους υπεύθυνους του αρχείου του Πρωτοδικείου Χίου για τη δυνατότητα πρόσβασης στα αρχεία τους, με αποτέλεσμα τον εντοπισμό μεγάλου όγκου αταξινόμητου υλικού ιστορικών τεκμηρίων που συνεισέφερε τα μέγιστα στην έρευνα. Ευχαριστώ τον κύριο Γιάννη Πριόβολο με τον οποίο είχα μια ιδιαίτερα γόνιμη ανταλλαγή στοιχείων και δεδομένων για την περίοδο. Τέλος θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τα μέλη της Συμβουλευτικής Επιτροπής της διατριβής μου, τους καθηγητές Ν. Θεοτοκά, Ν. Κοταρίδη και Π. Παπαστράτη για τη συμπαράστασή τους σε όλες τις φάσεις τις έρευνας και για τα όσα έμαθα και συνεχίζω να μαθαίνω κοντά τους.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τα γεωγραφικά χαρακτηριστικά του νησιού και η οικονομική δραστηριότητα των χωριών της Χίου[1]

Το νησί της Χίου γεωγραφικά χωρίζεται σε τρείς, ουσιαστικά, ζώνες. Στο κέντρο του νησιού με τοποθέτηση προς τα παράλια της Μικράς Ασίας βρίσκεται η Χώρα ή Χίος, το διοικητικό και οικονομικό κέντρο του νησιού, με το εμπορικό λιμάνι και τον Κάμπο. Ο Κάμπος είναι μία ιδιαίτερα εύφορη πεδιάδα στα νότια της πρωτεύουσας με μεγάλα περιβόλια και αρχοντικά στα οποία καλλιεργούνται εσπεριδοειδή. Πέριξ του Κάμπου βρίσκονται χωριά, τα επονομαζόμενα Καμπόχωρα, με αξιόλογο πληθυσμό[2]. Τα κυριότερα είναι τα Ευφημιανά (σήμερα Θυμιανά), το Νεοχώριο, οι Βάβυλοι, το Χαλκιός, ο Δαφνώνας, και ο Ζυφιάς. Βόρεια της πρωτεύουσας, στους πρόποδες του Αίπους, βρίσκεται το μεγάλο προάστιο Βροντάδος όπου κατοικούσαν περίπου 10.000 κάτοικοι, σύμφωνα με τον Γ. Ι. Ζολώτας, ασχολούμενοι κυρίως με τη ναυτιλία[3]. Στο κεντρικό, επίσης, τμήμα του νησιού βρίσκονται τρία ορεινά χωριά, χτισμένα σε άγονο και τραχύ έδαφος, οι Καρυές, τα Αυγώνυμα και ο Ανάβατος. Η νότια Χίος χαρακτηρίζεται από ομαλό τοπίο με λόφους ή χαμηλά βουνά και μικρές πεδιάδες όπου ευδοκιμεί ο περίφημος ήμερος σκίνος, κοινώς μαστιχόδεντρο, από όπου παράγεται η μαστίχα. Σε αυτό το τμήμα της νήσου βρίσκονται τα μαστιχοχωριά που μπορούν να χαρακτηριστούν ως οικονομικά εύρωστα καθώς βασίζονται στην επικερδή παραγωγή της μαστίχας. Τα κυριότερα από αυτά είναι ο Άγιος Γεώργιος ο Συκούσης, το Πυργί, τα Μεστά, η Καλλιμασιά, η Καλαμωτή, οι Ολύμποι, το Θολό ποτάμι, το Λιθί, η Βέσσα, η Ελάτα, η Παγίδα, τα Πατρικά, τα Αρμόλια, η Κοινή, ο Καταρράκτης, το Μυρμήγκι και η Διδύμα. Ο πληθυσμός τους στις αρχές του 20ου αιώνα υπολογιζόταν σε περίπου 25.000[4]. Από το κεντρικό προς το βόρειο τμήμα του νησιού ξεκινούν οι μεγάλες οροσειρές του Αίπους και του Πελινναίου με άγονο και τραχύ έδαφος το οποίο δεν ευνοεί τις καλλιέργειες ευρείας κλίμακας, παρά μόνο την κτηνοτροφία. Θα μπορούσαμε να ξεχωρίσουμε δύο περιφέρειες, αυτή των Καρδαμύλων (μαζί με τον οικισμό Μάρμαρο) στα βορειοανατολικά, όπου δεσπόζει η κωμόπολη των 7.000 κατοίκων[5], ασχολούμενων κυρίως με τη ναυτιλία που

---

[1] Στην τελευταία σελίδα του Παραρτήματος βρίσκεται χάρτης όπου παρουσιάζονται αναλυτικά οι τοποθεσίες και τα ονόματα των χωριών του νησιού, όπως αυτά ήταν την περίοδο του μεσοπολέμου.

[2] Ο Γ. Ι. Ζολώτας στο βιβλίο του *Ιστορία της Χίου*, τόμος Α, εκδόσεις Σακελλαρίου, Αθήνα, 1921 αναφέρει στη σελ. 546 πληθυσμό περί τις 15.000.

[3] *Ό.π.*

[4] *Ό.π.* σελ. 547.

[5] *Ό.π.* σελ. 548.

δημιουργεί μία οικονομία βασισμένη στην εισροή συναλλάγματος και τα πέριξ χωριά από τα οποία ξεχωρίζει η Λαγγάδα (χωριζόταν σε Συκιάδα και Κιδιάντα με την δεύτερη να είναι σήμερα εγκαταλειμμένη) χωριό με κατοίκους ασχολούμενους με τη ναυτιλία, την αλιεία, την ποιμενική και την γεωργία, όπου το έδαφος είναι κατάλληλο και τέλος τα ολιγάνθρωπα χωριά Πυτιός, Κέραμος, Φυτά, Κηπουριές, Λεπτόποδα, Κουρούνια, Καμπιά, Βίκυ, Αμάδες, Αγρελωπός και Σπαρτούντα. Στα χωριά αυτά που βρίσκονται στους πρόποδες του Πελλιναίου, παρά το επαρκές ύψος βροχοπτώσεων, το έδαφος ευνοεί μικρές, μη αποδοτικές καλλιέργειες οπορωφόρων που δεν είναι ικανές να καλύψουν βιοτικές ανάγκες μεγάλων πληθυσμιακών συγκεντρώσεων. Η δεύτερη ομάδα των βορειόχωρων στο βορειοδυτικό χώρο του νησιού, απέναντι από τα Ψαρά, έχει ως έδρα τη Βολισσό που είναι χτισμένη κοντά σε μία εύφορη αρκετά εύφορη πεδιάδα για τα δεδομένα του βορείου τμήματος, με κατοίκους γεωργούς ή ποιμένες. Τα χωρία της περιοχής είναι η Κατάβαση, τα Διευχά, η Σιδιρούντα, η Πυραμά, η Παρπαριά, η Πισπιλούντα, το Άγιο Γάλας, το Μελανιός και οι Τρύπες. Είναι και αυτά χωριά με μικρές πληθυσμιακές συγκεντρώσεις λόγω των άγονων εκτάσεων που τα περιβάλλουν.

Εκλογές και εκλογικές επιρροές στο χώρο

Οι εκλογικές αναμετρήσεις στη Χίο από την περίοδο της ενσωμάτωσης του νησιού στον εθνικό κορμό της Ελλάδας μέχρι και τη δικτατορία του 1967 παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον καθώς δίνουν μια εικόνα, τόσο γενικά όσο και ειδικά, για τις πολιτικές τοποθετήσεις του πληθυσμού και τους συσχετισμούς δυνάμεων των εκάστοτε κομμάτων. Η εύρεση δε στοιχείων, σε αρκετές εκλογικές αναμετρήσεις, για τα αποτελέσματα ανά περιοχή και χωριό αποτελεί ένα μεθοδολογικό εργαλείο που μας επιτρέπει να αναγνώσουμε τις τάσεις που αναπτύσσονται στα επιμέρους γεωγραφικά τμήματα του νησιού και τη συνάρτησή τους με την οικονομία του χώρου.

Η περίοδος από την απελευθέρωση από τους Τούρκους μέχρι τη δικτατορία του Μεταξά, μολονότι χαρακτηρίζεται από έντονες αντιπαραθέσεις και σφοδρότητα των παθών, διαθέτει πολιτευτές που παρουσιάζουν έντονη κινητικότητα ως προς τις κομματικές τοποθετήσεις τους[6]. Σε αρκετές εκλογικές αναμετρήσεις, όπως ειπώθηκε και παραπάνω, της περιόδου του μεσοπολέμου έχουμε στη διάθεσή μας τις ψήφους που λαμβάνουν οι διάφοροι κομματικοί συνδυασμοί κατά εκλογικό τμήμα κάτι που αποτελεί ένα πρώτης τάξεως εργαλείο προκείμενου να διαπιστωθεί η γεωγραφική κατανομή των πολιτικών δυνάμεων στο νησί.

---

[6] Βλ. Κοκκάλης Παντελής, «Εκλογικά Χίου», *Χιακή Επιθεώρησις*, τχ. 37 (1975) σελ. 33.

Στις πρώτες βουλευτικές εκλογές από την απελευθέρωση από τους Τούρκους στις 31 Μαΐου 1915 οι Χίος εξέλεγε πέντε βουλευτές από τριάντα υποψηφίους. Στην πλειονότητά τους ήταν Βενιζελικοί. Αρχικά είχε αποφασιστεί να μη δοθεί στήριγμα από το κέντρο σε κάποιον από τους δύο συνδυασμούς που είχαν δημιουργηθεί. Όμως την τελευταία στιγμή δόθηκε χρίσμα τον συνδυασμό του πολιτευτή Χρ. Ροδοκανάκη που κατέβηκε ως ο επίσημος Βενιζελικός ενώ ο δεύτερος κατέβηκε ως Λαϊκός Βενιζελικός Συνδυασμός. Αποτέλεσμα αυτού ήταν η έναρξη υπάρξεως αντιβενιζελικών στο νησί. Εξελέγησαν οι Χωρέμης (6.672), Τσελεπίδης (6.077), Ροδοκανάκης (5.667), Καλβοκορέσης (5.654) και Πετροκόκκινος (5.557)[7].

Ακολούθησαν οι βουλευτικές εκλογές της 6ης Δεκεμβρίου 1915 που έγιναν με πλειοψηφικό σύστημα και σφαιρίδιο, από τις οποίες οι Φιλελεύθεροι απείχαν. Κατήλθε όμως συνδυασμός κεκαλυμμένων Φιλελευθέρων. Ψήφισαν συνολικά 2.618 και εξελέγησαν οι Πολεμίδης (1.624), Βολίκας (1.558), Μπουρνιάς (1.554), Τσελεπίδης (1.350) και Δόσιος (1.298)[8].

Στις βουλευτικές εκλογές της 1ης Νοεμβρίου 1920 διεξήχθησαν παρασκηνιακές διεργασίες ώστε να μη λάβει το χρίσμα των Φιλελευθέρων κανένας συνδυασμός. Το εκλογικό σύστημα ήταν το ίδιο και οι συνδυασμοί οι εξής: ο πρώτος του Γεωργίου Χατζηφραγκούλη Ανδρεάδη και με συμμετοχή των Ασπιώτη, Α. Κουβελά, Α. Πολεμίδη. Ο δεύτερος υπό την ηγεσία του Χρ. Ροδοκανάκη με συμμετοχή των Βόλικα, Κουκουρίδη και Π. Σπανούδη. Τέλος ο συνδυασμός με τον Γ. Μπουρνιά και τον ναύαρχο Αναστ. Ανδρεάδη. Οι Χωρέμης και Κρουσουλούδης κατήλθαν ως ανεξάρτητοι. Εξελέγησαν οι Ανδρεάδης (5.875), Βολίκας (4.883), Ροδοκανάκης (4.058), Ασπιώτης (4.605) και Κουκουρίδης (4.599)[9].

Ακολούθησε το δημοψήφισμα για την επιστροφή του Κωνσταντίνου, με τα πλαίσια στα οποία διεξήχθη να είναι παγκοίνως γνωστά και την επάνοδο να πλειοψηφεί.

Τα δραματικά γεγονότα του 1922, με την κατάρρευση του Μικρασιατικού μετώπου, την καταστροφή της Σμύρνης και την εκδίωξη πλήθους Ελλήνων από τις εστίες τους, οδήγησαν σε μεγάλες αλλαγές στην εθνολογική σύσταση της Ελλάδας καθώς και σε αλλαγές στα πολιτικά πράγματα της χώρας αφού η ευθύνη για την Καταστροφή βάραινε τις αντιβενιζελικές παρατάξεις. Στη Χίο έφτασε μεγάλος αριθμός προσφύγων και όσοι εξ αυτών έμειναν στο νησί, έλαβαν μέρος στην εκλογική αναμέτρηση της 16ης Δεκεμβρίου 1923. Σε αυτές έλαβε χώρα μεγάλη σύγκρουση μεταξύ των Φιλελευθέρων γιατί κατήλθαν δύο

---

[7] *Ό.π.* σελ. 34.

[8] *Ό.π.*

[9] *Ό.π.* σελ. 34 – 35.

συνδυασμοί προερχόμενοι από τον βενιζελικό χώρο. Ο Χρ. Ροδοκανάκης πέτυχε να είναι επί κεφαλής στο ψηφοδέλτιο του συνδυασμού του η υποψηφιότητα του Ελ. Βενιζέλου. Οι δε αντίθετοι Φιλελεύθεροι υποψήφιοι κατηγορούνταν ως «μαύροι και Βασιλικοί». Τα αποτελέσματα είχαν ως εξής: Ελευθέριος Βενιζέλος 10.764 ψήφοι, Εμ. Πανταζίδης 8.452 ψήφοι, Χρ. Ροδοκανάκης 8.357 ψήφοι, Βικ. Κουκουρίδης 8.065 ψήφοι, Γ. Φρ. Ανδρεάδης[10] 7.574 ψήφοι, Ηλ. Ασπιώτης 7.571 ψήφοι και ο επιλαχόντας Μ. Βολίκας 7.351 ψήφους ο οποίος εξελέγη βουλευτής, διότι παραιτήθηκε της έδρας Ελ. Βενιζέλος. Σε αυτή την αναμέτρηση η Χίος εξέλεγε έξι βουλευτές.

Ακολούθησε το δημοψήφισμα της 13ης Αυγούστου 1924 «περί εκπτώσεως της μοναρχίας» στο οποίο η Δημοκρατία πλειοψήφησε και στις 7 Νοεμβρίου 1926 εκλογές, οι οποίες ήταν οι πρώτες που έγιναν με τη χρήση της αναλογικής. Κατήλθαν στη Χίο τα κόμματα των Ελευθεροφρόνων (Πολεμίδης, Μπουρνιάς, Ζολώτας), της ενώσεως Φιλελευθέρων (Ανδρεάδης, Λαιμός, Θεοτοκάς και Φραγκούλης), οι ανεξάρτητοι Βενιζελικοί δημοκρατικοί (Πανταζίδης, Παχνός, Κουκουριδης και Βολίκας) καθώς και το ανεξάρτητο εργατοϋπαλληλικό κόμμα (Βαγιάνος). Ο καταγεγραμμένος πληθυσμός ήταν 95.601, οι εγγεγραμμένοι εκλογείς 27.037 και ψήφισαν εν συνόλω, για τις 4 έδρες της Χίου, 9.292 ψηφοφόροι. Το κόμμα των Ελευθεροφρόνων έλαβε 1.762 ψήφους, η ένωση Φιλελευθέρων 1.418, οι ανεξάρτητοι Βενιζελικοί 5.930 και 114 το εργατοϋπαλληλικό. Εξελέγησαν δε πέντε βουλευτές λόγω αναλογικής ήτοι οι Παχνός, Πανταζίδης, Πολεμίδης, Κουκουρίδης και Ανδρεάδης[11].

Ακολούθησαν οι εκλογές της 19ης Αυγούστου 1928 που σηματοδοτήθηκαν από την επάνοδο του Ελευθερίου Βενιζέλου στην πολιτική σκηνή της χώρας. Στη Χίο κατέβηκε ο συνδυασμός των Φιλελευθέρων αποτελούμενος από τους Παχνό, Ασπιώτη και Πανταζίδη και μεμονωμένοι ανεξάρτητοι υποψήφιοι μεταξύ των οποίων ήταν οι Πολεμίδης, Κουκουρίδης, Ανδρεάδης και Βαγιάνος. Οι έδρες ήταν τρείς και τις κατέλαβαν οι Παχνός με 8.026 ψήφους, Ασπιώτης με 7.353 και Πανταζίδης με 6.908 καθώς είχαν την καθολική υποστήριξη του κόσμου των Φιλελευθέρων και ο Ροδοκανακινός συνδυασμός είχε διασπαστεί[12]. Οι Πολεμίδης, Κουκουρίδης, Ανδρεάδης και Βαγιανός έλαβαν 3.540, 3.462, 899 και 128 ψήφους αντίστοιχα. Ψήφισαν συνολικά 11.932. σε σύνολο 75.382 κατοίκων. Τα αποτελέσματα κατά εκλογικό τμήμα ήταν τα ακόλουθα.

---

[10] Ο συγκεκριμένος υποψήφιος ήταν ηγέτης του δεύτερου πόλου των Βενιζελικών ο οποίος συχνά υποστηριζόταν από τους Λαϊκούς.

[11] Υπ.Εθ.Ο. Γενική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδος (Ελληνική Στατιστική Αρχή).

[12] Βλ. Κοκκάλης Παντελής, «Εκλογικά Χίου», *Χιακή Επιθεώρησις*, τχ. 37 (1975) σελ. 36 – 37.

				Συνδυασμός Φιλελευθέρων			Μεμονωμένοι υποψήφιοι			
	Εκλογικά τμήματα	Ψηφίσαντες εκλογείς	Άκυρα Ψηφοδέλτια	1. Παχνός Αλέξανδρος	2. Ασπιώτης Ηλίας	3.Πανταζίδης Όμηρος	Πολεμίδης Ανδρέας	Κουκουρίδης Βίκτωρ	Ανδρεάδης Αναστάσιος	Βαγιάνος Δημήτριος
1	Χίου 1ον	349	10	284	265	258	68	59	19	1
2	Χίου 2ον	354	—	304	306	235	67	67	3	—
3	Χίου 3ον	426	10	322	301	281	107	89	18	3
4	Χίου 4ον	239	1	218	132	194	21	112	1	7
5	Χίου 5ον	248	—	209	151	194	50	80	—	2
6	Χίου 6ον	823	6	571	499	486	242	200	50	6
7	Χίου 7ον	776	—	649	622	762	16	103	9	4
8	Χίου 8ον	402	—	289	268	397	8	101	6	4
9	Βορ. Βροντάδων	437	2	406	419	402	22	1	33	—
10	Νοτ. Βροντάδων	385	1	343	344	335	40	13	21	1
11	Αγίου Γεωργίου	346	4	259	199	190	74	94	89	—
12	Αυγωνύμων	144	—	141	129	117	11	—	2	—
13	Βολισσών	492	2	361	418	58	266	3	133	1
14	Βέσσης	206	3	135	158	65	48	141	2	—
15	Ευφημιανών	454	2	344	163	315	119	233	6	62
16	Κουρουνίων	337	—	264	281	122	204	1	6	1
17	Κάμπιων	290	3	161	237	110	99	16	24	—
18	Καρυών	121	—	100	94	104	15	30	6	—
19	Καλλιμασιάς	417	2	267	117	229	150	243	75	4
20	Καλαμωτής	504	2	62	143	84	275	378	18	2
21	Καταρράκτου	191	1	67	46	59	93	126	5	5
22	Αν. Καρδαμύλων	240	—	201	236	203	24	—	20	2
23	Μαρμάρου	298	4	247	290	236	39	6	17	1
24	Λαγκάδος	115	1	97	98	97	14	6	—	4
25	Μεστών	317	1	43	157	24	263	149	85	—
26	Μέσα Διδύμας	173	—	31	24	6	138	79	9	3
27	Νιοχωρίου	298	—	184	128	109	99	164	35	5

28	Νενήτων	613	6	52	9	162	317	462	20	1
29	Οινουσσών	440	1	434	418	435	2	22	6	—
30	Πυργί	500	2	259	40	137	325	233	96	—
31	Π. Ψαρρών	13	—	12	11	13	—	—	1	—
32	Παρπαριάς	110	1	74	82	60	29	—	40	—
33	Χαλκιούς	353	8	279	186	182	119	121	3	—
34	Πιτυούντος	116	3	99	102	33	37	44	2	—
35	Λιθίου	116	—	103	103	86	22	2	13	—
36	Θολοποταμίου	178	4	61	78	40	96	81	20	1
37	Συκιάδος	111	2	94	99	88	21	3	6	8
	Σύνολο	11.932	82	8.026	7.353	6.908	3.540	3.462	899	128

Για αυτή την εκλογική αναμέτρηση που διαθέτουμε τα αναλυτικά εκλογικά αποτελέσματα παρέχεται η δυνατότητα μίας διερεύνησης της γεωγραφικής διασποράς των ψήφων που λαμβάνει ο κάθε υποψήφιος. Παρουσιάζεται το πολύ ενδιαφέρον στοιχείο της επικράτησης των ανεξάρτητων ψηφοφόρων, και κυρίως του Ανδρέα Πολεμίδη που εκπροσωπούσε το κόμμα του Ιωάννη Μεταξά, στα χωριά Θολοποτάμι, Νενήτα, Μέσα Διδύμα, Μεστά και Καλαμωτή που βρίσκονται στο νότιο τμήμα του νησιού. Το γεγονός θα πρέπει να θεωρηθεί ως μια σαφής ένδειξη του κομματικού προσδιορισμού των κατοίκων της νότιας Χίου, συνδεδεμένη με την οικονομία του χώρου και τις πολιτικές εξαρτήσεις. Για πρώτη φορά σε αυτή την εκλογική αναμέτρηση κάνει την εμφάνισή του ο νεαρός τότε δικηγόρος Κίμωνας Πυργάρης, ο οποίος λαμβάνει μία μόνο ψήφο. Αργότερα θα αποτελέσει τον πόλο συσπείρωσης των «εθνικοφρόνων» στη Χίο.

Συνέχεια στις εκλογικές αναμετρήσεις δόθηκε στα τέλη Νοέμβριου του 1932 (είχαν προηγηθεί δημοτικές εκλογές τον Αύγουστο του ’29 και εκλογές για τη Γερουσία). Στη Χίο εξετέθησαν 5 κόμματα και 2 ανεξάρτητοι ήτοι το κόμμα των Φιλελευθέρων με υποψηφίους τους Χ. Αλοιμονάκη, Εμ. Πανταζίδη, Α. Παχνό, το Λαϊκό Κόμμα με υποψηφίους τους Κ. Κουφοπαντελή, Γ. Μπουρνιά και Α. Πολεμίδη, ο συνδυασμός Αγροτικού και Εργατικού κόμματος με υποψηφίους τους Μ. Βολίκα, Π. Ροζάκη και Ι. Καλούδη, το Εθνικό Ριζοσπαστικό κόμμα με υποψηφίους τους Ηλ. Ασπιώτη, Γ. Στρουμπή και Ν. Καβούλη, το κόμμα του Ενιαίου Μετώπου Εργατών και Αγροτών με υποψήφιο τον Ιω. Σιδερίδη και οι ανεξάρτητοι Φ. Βάμβας και Γ. Μπίτσας.

Ο καταγεγραμμένος πληθυσμός ήταν 75.680 κάτοικοι και ψήφισαν εν συνόλω, για τις 3 έδρες της Χίου, 14.431 ψηφοφόροι. Το κόμμα των Φιλελευθέρων έλαβε 5.537 ψήφους, το κόμμα του Τσαλδάρη 3.858, ο

συνδυασμός του Παπαναστασίου 2.013, το κόμμα του Κονδύλη 2.368, το Ενιαίο Μέτωπο Εργατών και Αγροτών 251, ο Φ. Βάμβας 275 και ο Γ. Μπίτσας κανέναν. Τα αποτελέσματα κατά εκλογικό τμήμα ήταν τα ακόλουθα.

			Συνδυασμός Φιλελευθέρων			Συνδυασμός Λαϊκών			Συνδυασμός Αγροτικού & Εργατικού			Συνδυασμός Εθνικού ριζοσπαστικού κόμματος		
	Εκλογικά τμήματα	Ψηφίσαντες εκλογείς	1.Αλιμονάκης Χαράλαμπ.	2. Πανταζίδης Όμηρος	3. Παχνός Αλέξανδρος	1. Κουφοπαντελής Κ.	2. Μπουρνιάς Γεώργ.	3. Πολεμίδης Ανδρέας	1. Βολίκας Μάρκος	2. Ροζάκης Παντελής	3. Καλούδης Ιωάννης	1. Στρουμπής Γεώργιος	2. Ασπιώτης Ηλίας	3. Καβούλης Νικόλαος
1	Χίου 1ον	802	26	200	208	7	27	118	46	16	4	8	59	20
2	Χίου 2ον	712	12	168	195	1	17	137	55	10	—	2	40	4
3	Χίου 3ον	671	20	208	130	2	14	131	27	29	1	1	20	33
4	Χίου 4ον	497	23	41	90	5	44	117	14	45	3	17	55	5
5	Χίου 5ον	326	11	40	43	1	5	71	21	23	—	3	67	2
6	Χίου 6ον	594	8	148	164	2	10	96	37	10	1	14	37	13
7	Χίου 7ον	618	10	212	118	3	5	91	37	6	—	3	46	11
8	Χίου 8ον	388	—	262	15	—	2	10	3	6	—	—	5	74
9	Βορ. Βροντάδων	508	1	28	159	217	2	13	40	4	1	2	17	1
10	Νοτ. Βροντάδων	446	1	62	96	96	13	24	104	6	—	5	18	2
11	Αγίου Γεωργίου	372	1	9	105	—	6	97	4	78	—	1	23	—
12	Αυγωνύμων	161	—	—	161	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Βολισσών	560	—	45	203	—	22	109	26	7	11	10	119	—
14	Βέσσης	235	2	11	54	—	1	63	1	87	—	—	9	—
15	Ευφημιανών	357	3	63	98	—	6	80	—	3	1	97	1	—
16	Κουρουνίων	249	—	—	67	3	1	71	—	—	9	—	82	—
17	Κάμπιων	202	—	6	23	—	—	19	—	—	61	—	82	—
18	Καρυών	172	—	11	43	39	19	2	34	1	—	—	9	—
19	Καλλιμασιάς	516	—	28	94	37	23	107	104	1	—	5	100	—
20	Καλαμωτής	550	5	54	150	—	29	204	—	55	—	2	40	—
21	Καταρράκτου	190	1	22	35	—	3	77	5	17	—	7	3	2
22	Αν. Καρδαμύλων	286	1	7	92	—	2	1	3	—	27	—	143	—
23	Μαρμάρου	413	—	34	35	—	6	—	—	7	94	—	219	—

24	Λαγκάδος	176	9	1	34	3	2	21	43	—	2	—	33	—
25	Μεστών	224	—	7	77	—	4	23	17	77	—	—	5	1
26	Μέσα Διδύμας	166	—	1	50	—	2	83	8	—	—	—	16	1
27	Νιοχωρίου	327	4	15	47	—	54	84	9	4	2	13	11	43
28	Νενήτων	610	—	58	54	—	65	277	10	58	—	4	60	2
29	Οινουσσών	527	—	241	3	—	3	27	22	1	—	—	227	—
30	Πυργί	580	—	11	108	—	18	249	—	177	—	6	3	—
31	Π. Ψαρρών	16	—	1	1	—	14	—	—	—	—	—	—	—
32	Παρπαριάς	152	—	—	38	—	22	53	—	3	—	8	27	—
33	Χαλκιούς	592	24	13	149	—	102	114	2	37	—	12	38	—
34	Πιτυούντος	117	—	7	25	—	7	12	—	14	6	8	38	—
35	Λιθίου	138	—	1	46	—	—	11	—	43	—	—	33	—
36	Θολοποταμίου	211	4	1	20	—	28	88	19	7	—	13	7	—
37	Συκιάδος	136	—	—	11	5	—	2	6	—	—	—	81	11
38	Βικίου	201	—	3	73	5	4	40	—	—	37	—	38	—
39	Ολύμπων	191	—	—	—	—	—	—	—	190	—	—	—	—
40	Αγ. Γάλακτος	113	—	37	16	—	4	15	—	8	—	13	19	—
	Σύνολο	14.302	166	2.056	3.130	456	586	2.737	697	1.030	260	254	1.830	225

Από το σύνολο λείπουν οι ψήφοι του Ενιαίου Μέτωπο Εργατών και Αγροτών, του Φαίδρου Βάμβα και τα λευκά – άκυρα. Η διασπορά των ψήφων είναι μεγάλη λόγω των προσώπων και των πολλών σχηματισμών που συμμετείχαν όμως για ακόμη μία φορά επικράτησε το κόμμα των Φιλελευθέρων και βουλευτές εξελέγησαν οι Πάχνος, Πολεμίδης και Ασπιώτης. Τα ίδια χωριά του νοτίου τμήματος του νησιού που υποστήριξαν τον υποψήφιο του Λαϊκού κόμματος εξακολουθούν να τον ψηφίζουν, κάτι που φανερώνει τη λαϊκή βάση που το συγκεκριμένο πρόσωπο είχε στο χώρο αυτό. Στις εκλογές αυτές εμφανίζεται το όνομα του Γεώργιου Στρουμπή δικηγόρου και αδελφού του Μητροπολίτη Παντελεήμονα, ο οποίος αργότερα θα ιδρύσει το Αγροτοδημοκρατικό κόμμα Χίου που θα προσχωρήσει στο ΕΑΜ. Θα είναι δε, ως δικηγόρος, εκ των βασικών υπερασπιστών των εαμικών στελεχών στις δίκες της περιόδου 1944 – 1948. Συναντάμε επίσης το όνομα του Παντελή Ροζάκη που θα διαδεχθεί την καθηρημένη εαμική ηγεσία στο Εργατικό Κέντρο Χίου το 1946.

Πανελλαδικά πάντως το πολιτικό σκηνικό ήταν ιδιαίτερα ασταθές και η ισορροπίες μεταξύ βενιζελικών και αντιβενιζελικών οριακές και εύθραυστες κυρίως λόγω της οικονομικής κρίσης του 1929 που πιστώθηκε στη βενιζελική παράταξη. Το γεγονός αυτό δε, σε συνδυασμό με τη λαϊκή αγανάκτηση και την εφαρμογή της

αναλογικής, ενίσχυσε τα ποσοστά των μη αστικών κομμάτων πανελλαδικά[13].

Η ακυβερνησία που προέκυψε από τα αποτελέσματα, οδήγησε σε νέα εκλογική αναμέτρηση στις 5 Μαρτίου 1933, με το πλειοψηφικό σύστημα. Οι Φιλελεύθεροι είχαν ως υποψηφίους τους Α. Παχνό, Όμ. Πανταζίδη και Π. Ροζάκη και το Λαϊκό τους Α. Πολεμίδη, Ηλ. Ασπιώτη και Π. Σπανούδη. Μέρος έλαβαν και οι Ι. Χανιώτης, Φ. Βάμβας και Σταυριανός (ΚΚΕ). Ψήφισαν συνολικά 13.511 και πήραν οι Παντ. Ροζάκης 7.031, Α. Παχνός 6.764, Όμ. Πανταζίδης 6.467, Α. Πολεμίδης 5.963, Ηλ. Ασπιώτης 5.437, Παν. Σπανούδης 4.399, Ι. Χανιώτης 1.225, Φ. Βάμβας 1.225 και Σταυριανός 272 ψήφους. Οι τρείς πρώτοι εξελέγησαν βουλευτές. Δυστυχώς δεν διαθέτουμε τα αναλυτικά στοιχεία κατά εκλογικό τμήμα, όμως η Χίος, παρά την επικράτηση του Λαϊκού κόμματος στην υπόλοιπη Ελλάδα, εξέλεξε αποκλειστικά βενιζελικούς υποψηφίους.

Μετά το στασιαστικό κίνημα της 1ης Μαρτίου 1935 του οποίου ηγείτο ο Ελ. Βενιζέλος και το οποίο κατέστειλε ο Γ. Κονδύλης συνεπικουρούμενος από το Λαϊκό κόμμα, προκηρύχτηκαν για τις 9 Ιουνίου 1935 βουλευτικές εκλογές χωρίς τη συμμετοχή των Φιλελευθέρων. Στη Χίο έγιναν εκτεταμένες ζυμώσεις καθώς η πλειοψηφία που είχαν οι Φιλελεύθεροι στο νησί δημιουργούσε σαφές ζήτημα[14]. Υποψήφιοι με τον συνδυασμό κυβερνητικών κομμάτων ήταν οι Ασπιώτης Ηλίας (εθνικοριζοσπαστικός), Ανδρεάδης Στρατής (εθνικοριζοσπαστικός), Βολίκας Μάρκος (εθνικοριζοσπαστικός[15]), Κοκκάλης Παντελής και Πολεμίδης Ανδρέας. Οι Μπουρνιάς Γεώργιος, Πολυχρονόπουλος Δημοσθένης, Ζολώτας Γεώργιος και Βάμβας Φαίδρος κατήλθαν με την ένωση Βασιλοφρόνων ενώ ως μεμονωμένοι υποψήφιοι έθεσαν υποψηφιότητα οι Πανέρης Παντελής (Ενιαίου Μετώπου—ΚΚΕ), Τσιμιδόπουλος Νικόλαος, Βλαστός Στέφανος, Κεφάλας Κων., Λαιμός Αντώνιος, Ροζάκης Παντελής και Στρουμπής Γεώργιος. Σε νόμιμο πληθυσμό 80.514 για 5 βουλευτικές έδρες, ψήφισαν συνολικά 10.129. Αναλυτικά κατά εκλογικό τμήμα τα αποτελέσματα ήταν τα ακόλουθα.

---

[13] Βλ. Ν. Οικονόμου, *Ιστορία του νέου Ελληνισμού* 1770–2000, *Ο Μεσοπόλεμος, 1922 – 1940*, Ελληνικά Γράμματα, τομ. 7ος, Αθήνα, 2004, σελ. 38.

[14] Βλ. Κοκκάλης Παντελής, «Εκλογικά Χίου», *Χιακή Επιθεώρησις*, τχ. 37 (1975) σελ. 40 – 41.

[15] Υπ.Εθ.Ο. Γενική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδος (Ελληνική Στατιστική Αρχή).

	Εκλογικά τμήματα	Ψηφίσαντες εκλογείς	Άκυρα ψηφοδέλτια	Συμπραττόντων κυβερνητικών κομμάτων	Ενώσεως Βασιλοφρόνων	Πανέρης Παντελής
1	Χίου 1ον	449	70	287	64	28
2	Χίου 2ον	218	32	109	49	28
3	Χίου 3ον	322	35	213	59	15
4	Χίου 4ον	200	27	123	49	1
5	Χίου 5ον	159	2	127	29	1
6	Χίου 6ον	341	41	181	91	28
7	Χίου 7ον	265	27	163	50	25
8	Χίου 8ον	219	23	126	38	32
9	Χίου 9ον	292	12	247	29	4
10	Χίου 10ον	336	34	190	71	41
11	Βροντάδων 1ον	366	19	316	17	14
12	Βροντάδων 2ον	190	4	163	20	3
13	Βροντάδων 3ον	250	10	226	8	6
14	Αγίου Γεωργίου	350	3	344	3	—
15	Βολισσών	185	21	148	16	—
16	Βέσσης	94	7	43	44	—
17	Βικίου	138	7	131	—	—
18	Ευφημιανών	163	17	120	26	—
19	Ελάτης	172	2	156	14	—
20	Θολοποταμίου	157	2	78	77	—
21	Κουρουνίων	129	—	129	—	—
22	Κεράμου	111	4	106	1	—
23	Κάμπιων	197	2	170	25	—
24	Καρυών	164	18	63	83	—
25	Καλλιμασιάς	358	14	297	29	18
26	Καλαμωτής	383	4	369	9	1
27	Καταρράκτου	110	4	85	21	—
28	Καρδαμύλων	260	11	220	1	28
29	Μαρμάρου	401	14	341	21	25
30	Καταβάσεως	71	—	54	17	—
31	Λιθίου	89	—	71	18	—
32	Μεστών	123	10	96	14	3
33	Μέσα Διδύμας	161	11	148	2	—
34	Νεοχωρίου	251	21	129	100	1
35	Νενήτων	508	21	458	22	7

36	Οινουσσών	425	—	422	3	—
37	Ολύμπων	156	2	154	—	—
38	Πυργί	553	10	433	110	—
39	Π. Ψαρρών	1	—	1	—	—
40	Πυραμάς	85	8	49	28	—
41	Πιτυούντος	102	—	88	14	—
42	Ποταμιάς	77	0	52	15	—
43	Συκιάδος	170	9	84	46	1
44	Τρυπών	52	—	52	—	—
45	Χαλκιούς	326	6	227	85	8
	Σύνολον	10.129	601	7.789	1.418	318

Βουλευτές εξελέγησαν όλοι οι υποψήφιοι με τον συνδυασμό κυβερνητικών κομμάτων. Η αποχή των Φιλελευθέρων δεν επιτρέπει την εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων για αυτές τις εκλογές, όμως βλέπουμε τα χωριά στα οποία υπάρχει φιλοβασιλικό ρεύμα και τα χωριά που το ΚΚΕ λαμβάνει ψήφους με βασικά εκείνα των Καρδαμύλων και του Μαρμάρου λόγω του έντονου ναυτεργατικού στοιχείου.

Οι εκλογές της 9ης Ιουνίου 1935 και η επικράτηση του Λαϊκού κόμματος έφεραν το δημοψήφισμα της 3ης Νοεμβρίου του 1935 με ζήτημα την επάνοδο της βασιλείας στην Ελλάδα. Οι συνιστώσες και το κλίμα που αυτό διεξήχθη ήταν τέτοιο ώστε, ακόμα και στη Χίο, η επικράτηση της θέσεως για επιστροφή του βασιλιά ήταν συντριπτική.

Ακολούθησαν οι εκλογές της 26ης Ιανουαρίου του 1936 για τη Γ' Αναθεωρητική Βουλή, εκλογές που έμελε να είναι οι τελευταίες για την περίοδο του μεσοπολέμου. Στη Χίο ψήφισαν 15.433 άτομα και οι κομματικοί συνδυασμοί ήταν οι εξής: Κόμμα Φιλελευθέρων: Πάχνος, Πανταζίδης, Μαυροκορδάτος, Χανιώτης. Κόμμα Λαϊκό: Πολεμίδης, Μπουρνιας, Κρουσουλούδης. Φασουλάκης. Δημοκρατικός Συνασπισμός, Παπανδρέου, Ζαφειράκης, Ροζάκης, Βάμβας. Γενική Λαϊκή Ριζοσπαστική Ένωση: Ασπιώτης, Βολίκας, Πολυχρονόπουλος, Βουδούρης. Παλλαϊκό Μέτωπο: Πανέρης. Αναλυτικά, κατά κόμμα, τα αποτελέσματα ήταν[16]:

[16] *Ό.π.*

	Εκλογικά τμήματα	Ψηφίσαντες εκλογείς	Γεν. Λαϊκής Ρίζοσπαστικής Ενώσεως	Λαϊκού κόμματος	Κόμματος Φιλελευθέρων	Δημοκρατικού Συνασπισμού	Παλλαϊκού Μετώπου
1	Χίου 1ον	652	59	92	401	76	23
2	Χίου 2ον	583	53	39	378	101	11
3	Χίου 3ον	577	58	102	355	51	9
4	Χίου 4ον	451	14	105	262	66	1
5	Χίου 5ον	336	18	67	173	46	2
6	Χίου 6ον	537	29	88	357	45	18
7	Χίου 7ον	542	36	51	344	93	13
8	Χίου 8ον	499	46	35	361	44	9
9	Χίου 9ον	283	19	58	156	47	3
10	Χίου 10ον	603	43	100	371	73	15
11	Βροντάδων 1ον	427	75	51	262	28	9
12	Βροντάδων 2ον	270	43	57	156	10	3
13	Βροντάδων 3ον	275	7	25	202	30	11
14	Αγίου Γεωργίου	455	32	141	226	55	1
15	Βολισσών	358	87	44	193	31	—
16	Βέσσης	112	11	13	65	23	—
17	Βικίου	201	44	43	77	34	—
18	Ευφημιανών	381	5	111	224	41	—
19	Ελάτης	160	7	17	60	75	1
20	Θολοποταμίου	212	22	111	76	30	3
21	Κουρουνίων	239	34	74	95	36	—
22	Κεράμου	165	22	55	57	30	—
23	Κάμπιων	230	87	40	72	31	—
24	Καρυών	314	29	23	207	54	—
25	Καλλιμασιάς	453	3	278	112	36	20
26	Καλαμωτής	598	21	254	279	35	9
27	Καταρράκτου	215	8	80	87	32	7
28	Καρδαμύλων	302	132	21	106	29	11
29	Μαρμάρου	462	246	8	157	38	13
30	Καταβάσεως	135	23	40	58	10	2
31	Λιθίου	190	9	34	101	46	—
32	Μεστών	217	26	19	127	36	8
33	Μέσα Διδύμας	260	18	118	115	6	1
34	Νεοχωρίου	360	19	161	162	13	4
35	Νενήτων	624	4	331	208	60	20

36	Οινουσσών	418	204	4	206	2	—
37	Ολύμπων	204	3	9	2	190	—
38	Πυργί	594	76	257	187	74	—
39	Π. Ψαρρών	112	50	6	56	—	—
40	Πυραμάς	184	18	20	141	5	—
41	Πιτυούντος	119	12	34	31	42	—
42	Ποταμιάς	106	18	34	41	13	—
43	Συκιάδος	279	60	25	93	100	1
44	Τρυπών	75	4	28	24	19	—
45	Χαλκιούς	664	83	234	269	64	10
	Σύνολον	15.433	1.917	3.537	7.692	2.000	238

Οι έδρες ήταν τέσσερεις, με το κόμμα των Φιλελευθέρων να πλειοψηφεί συντριπτικά, και βουλευτές εξελέγησαν οι Πολεμίδης (2.933), Παχνός, Χανιώτης και Πανταζίδης. Το Λαϊκό κόμμα λαμβάνει ποσοστά κοντά στο 50% ή και μεγαλύτερα στα χωριά Θολό ποτάμι, Νενήτα, Νεοχώρι, Μέσα Διδύμα, Πυργί, Καλλιμασιά και Καλαμωτή του νοτίου τμήματος του νησιού. Παράλληλα στα Νενήτα και την Καλλιμασιά, εκτός του Μαρμάρου και των Καρδαμύλων (βόρεια Χίος) το Παλλαϊκό Μέτωπο λαμβάνει τις περισσότερες ψήφους του. Με καταγεγραμμένο το μεταγενέστερο γεγονός της προέλευσης αρκετών και σημαντικών στελεχών από την Καλλιμασιά και σε συνδυασμό με παλαιότερα εκλογικά αποτελέσματα, θα πρέπει να εγγράψουμε το γεγονός σε μία αφετηρία Αριστερής συνειδητοποίησης σε αυτό το χώρο, ανάμεσα στους απλούς εργάτες γης στη νότια Χίο.

Ακολούθησαν οι εκλογές της 31ης Μαρτίου 1946 που ήταν οι πρώτες μετά την απελευθέρωση της Ελλάδος από τη Γερμανική Κατοχή. Οι εκλογές αυτές διεξήχθησαν σε εξαιρετικά τεταμένο κλίμα καθώς είχαν προηγηθεί τα «Δεκεμβριανά», η συνθήκη της Βάρκιζας και ήδη είχαν δημιουργηθεί ένοπλοι πυρήνες διωκόμενων Αριστερών. Τα αιτήματα του ΕΑΜ για χορήγηση γενικής αμνηστίας, ριζική ανασύνταξη των εκλογικών καταλόγων, εκκαθάριση του κρατικού μηχανισμού και συμμετοχή στην κυβέρνηση δεν βρήκαν ανταπόκριση με αποτέλεσμα να ληφθεί η απόφαση για αποχή των κομμάτων που μετείχαν στον πολιτικό συνασπισμό από τις επικείμενες εκλογές, καθώς θεωρούσαν ότι το περιβάλλον μέσα στο οποίο θα διεξάγονταν η εκλογική αναμέτρηση δεν ήταν εκείνο που θα εξασφάλιζε ένα έγκυρο εκλογικό αποτέλεσμα. Τα κυριότερα κόμματα που έλαβαν μέρος στην εκλογική διαδικασία διαχωρίζονταν κυρίως ως προς την τοποθέτησή τους επί του επικείμενου δημοψηφίσματος αναφορικά με τη βασιλεία και ήταν τα εξής: Η Ηνωμένη Παράταξη Εθνικοφρόνων που αποτελείτο από συνασπισμό πολλών φιλοβασιλικών, κυρίως, κομμάτων και ομάδων με κυριότερα το Λαϊκό κόμμα των Τσαλδάρη, Θεοτόκη, Μαυρομιχάλη και Στεφανό-

πουλου, των Εθνικών Φιλελευθέρων του Στυλ. Γονατά και το Μεταρρυθμιστικό κόμμα του Απ. Αλεξανδρή. Η Εθνική Πολιτική Ένωση που ήταν συνδυασμός των κομμάτων με βασικά των Βενιζελικών Φιλελευθέρων του Σοφ. Βενιζέλου, του Δημοκρατικού Σοσιαλιστικού Κόμματος του Γ. Παπανδρέου και του Εθνικού Ενωτικού Κόμματος του Παν. Κανελόπουλου. Ο πολιτικός αυτός συνασπισμός απέφευγε να τοποθετηθεί επί του ζητήματος της βασιλείας. Το κόμμα των Φιλελευθέρων του Θεμ. Σοφούλη που ήταν ο βασικός αντιμοναρχικός πόλος και απαρτιζόταν από διάφορα μικρότερα κόμματα[17].

Σε αυτές τις εκλογές, με καταγεγραμμένο πληθυσμό 83.202, ψήφισαν συνολικά στη Χίο 10.932. Η Ηνωμένη Παράταξη Εθνικοφρόνων έλαβε 6.847 ψήφους (Καρούσος 5.581, Πολεμίδης 3.561 και Ζολώτας 2.068) ο συνδυασμός της Πολιτικής Ενώσεως 2.064 ψήφους (Ασπιώτης 978, Χανιώτης 698, Μπουρνιάς 655) και ο συνδυασμός του κόμματος Φιλελευθέρων 1.610 ψήφους (Ροζάκης 1.610). Εξελέγησαν οι Πολεμίδης Ζολώτας και Καρούσος από την πρώτη κατανομή και από τη δεύτερη οι Ασπιώτης και Ροζάκης. Δυστυχώς δεν διαθέτουμε στοιχεία για τη γεωγραφική διασπορά των ψήφων ούτως ώστε να βγάλουμε κάποιο συμπέρασμα για την απήχηση των κομματικών σχηματισμών στο νησί, γεγονός είναι πάντως ότι το τεταμένο κλίμα της περιόδου, η αποχή της Αριστεράς και τα γεγονότα που είχαν προηγηθεί επέδρασαν καθοριστικά στα εκλογικά αποτελέσματα και στα υψηλά ποσοστά της ΗΠΕ.

Ακολούθησε το δημοψήφισμα της 1ης Σεπτεμβρίου του 1946. Σε αυτό ο συνασπισμός κομμάτων του ΕΑΜ είχε δηλώσει τη θέση του περί υποστήριξης της Δημοκρατίας και τα αποτελέσματα στη Χίο ήταν τα ακόλουθα[18]:

	Εκλογικά τμήματα	Εγγεγραμμένοι εκλογείς	Ψηφίσαντες εκλογείς			Ψηφοδέλτια		
			Βάσει εκλογικών καταλόγων	Βάσει ειδικών δελτίων και πιστοποιητικών	Σύνολον	Υπέρ βασιλέως Γεωργίου	Εναντίας βουλήσεως	Άκυρα
1	Χίου 1ον	712	541	2	543	346	197	—
2	Χίου 2ον	560	459	2	461	228	233	—

[17] Βλ. Νικολακόπουλος Ηλίας, *Κόμματα και βουλευτικές εκλογές στην Ελλάδα 1946*–1964, Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών, Αθήνα, 1988, σελ. 131–146.

[18] Υπ.Εθ.Ο. Γενική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδος (Ελληνική Στατιστική Αρχή).

3	Χίου 3ον	682	492	—	492	236	256	—
4	Χίου 4ον	830	729	7	736	384	350	2
5	Χίου 5ον	426	374	8	382	223	158	1
6	Χίου 6ον	382	271	1	272	131	139	2
7	Χίου 7ον	499	413	—	413	212	201	—
8	Χίου 8ον	538	406	—	406	201	205	—
9	Χίου 9ον	500	379	—	379	174	203	2
10	Χίου 10ον	450	353	—	353	156	197	—
11	Χίου 11ον	359	311	—	311	140	170	1
12	Χίου 12ον	367	259	7	266	132	134	—
13	Χίου 13ον	239	—	239	239	140	99	—
14	Χίου 14ον	277	—	277	277	180	95	2
15	Βροντάδων 1ον	1.805	570	13	583	189	394	—
16	Βροντάδων 2ον		517	16	533	204	329	—
17	Αγίου Γεωργίου	555	443	13	456	223	232	1
18	Βολισσών	417	356	24	380	237	142	1
19	Βέσσης	139	125	2	127	102	25	—
20	Βικίου	282	236	2	238	142	96	—
21	Θημιανών	446	394	6	400	203	194	3
22	Ελάτης	175	140	2	142	139	3	—
23	Θολοποταμίου	301	282	4	286	141	145	—
24	Κουρουνίων	182	157	5	162	105	57	—
25	Κεράμου	240	187	2	189	124	64	1
26	Κάμπιων	336	277	5	282	179	103	—
27	Καρυών	249	224	6	230	148	80	2
28	Καλλιμασιάς	533	483	8	491	267	224	—
29	Καλαμωτής	662	574	25	599	373	225	1
30	Καταρράκτου	220	198	5	203	114	89	—
31	Καρδαμύλων	1.110	303	—	303	141	162	—
32	Μαρμάρου		449	34	483	197	286	—
33	Καταβάσεως	69	65	2	67	59	8	—
34	Λιθίου	226	196	8	204	108	96	—
35	Μεστών	257	236	8	244	113	131	—
36	Μυρμιγκίου	90	82	3	85	82	3	—
37	Νεοχωρίου	443	383	11	394	275	119	—
38	Νενήτων	455	418	6	424	193	231	—
39	Οινουσσών	747	452	19	471	151	320	—
40	Ολύμπων	209	194	2	196	163	33	—
41	Πυργί	696	623	9	632	465	167	—
42	Π. Ψαρρών	221	127	5	132	77	55	—
43	Παρπαριάς	178	164	2	166	55	110	1
44	Πιτυούντος	173	147	2	149	104	42	3
45	Ποταμιάς	155	132	4	136	88	48	—
46	Συκιάδος	229	128	2	130	16	114	—

47	Τρυπών	67	62	2	64	54	9	1
48	Χαλκειούς	224	183	10	193	86	105	2
49	Αγίου Γάλακτος	212	176	3	179	132	47	—
50	Μέσα Διδύμας	271	239	3	242	149	91	2
51	Κοινής	146	134	4	138	91	47	—
52	Αυγωνύμων	79	67	3	70	21	49	—
53	Δαφνώνος	210	191	2	193	163	28	2
54	Πατρικών	140	109	3	112	53	59	—
55	Πυραμάς	93	79	2	81	55	26	—
56	Βερβεράτου	233	197	4	201	155	46	—
57	Βουνού	247	220	3	223	140	83	—
58	Λαγκάδας	335	208	5	213	51	162	—
59	Σιδηρούντας	112	102	2	104	59	44	1
	Σύνολον	20.990	16.216	844	17.060	9.269	7.760	31

Σε σύνολο 20.990 εγγεγραμμένων εκλογέων ψήφισαν 17.060 με τους 9.269 να ζητούν την επιστροφή του βασιλιά και 7.760 να αντιτίθενται. Ψήφισαν περίπου 6.000 περισσότεροι ψηφοφόροι από την αμέσως προηγούμενες εκλογές, αριθμός που σαφώς δεν μπορεί απλά να θεωρηθεί ως αποκλειστικό αποτέλεσμα της μη συμμετοχής της Αριστεράς στην αμέσως προηγούμενη εκλογική διαδικασία. Οι πρακτικές που καταγράφηκαν από διεθνείς παρατηρητές για τη νοθεία και την τρομοκρατία που επικράτησε στην υπόλοιπη χώρα, ισχύουν και για τη Χίο ως ένα βαθμό, καθώς καταγγέλλεται και από τα έντυπα του εαμικού συνασπισμού, κάτι που σαφώς επηρέασε το τελικό αποτέλεσμα. Τα κατά εκλογικό τμήμα αποτελέσματα επιβεβαιώνουν τις τάσεις που έχουν επισημανθεί και στις προηγούμενες εκλογικές αναμετρήσεις, χωρίς να προσφέρονται για ασφαλή συμπεράσματα καθώς δεν γνωρίζουμε την σαφή κατανομή των επιπλέον ψηφισάντων.

Ακολούθησε η περίοδος του Εμφυλίου πολέμου η λήξη του οποίου δημιουργούσε την ανάγκη για μία νέα αφετηρία που θα σηματοδότησε το τέλος των αντιπαραθέσεων και θα ξεκινούσε μια νέα περίοδο για τη χώρα. Στη Χίο, στις βουλευτικές εκλογές που διεξήχθησαν στις 5 Μαρτίου 1950 συμμετείχαν επτά συνδυασμοί. Η Εθνική Προοδευτική Ένωση Κέντρου με υποψηφίους τον Ν. Πλαστήρα, Ν. Ζορμπά και Α. Πασσάδη, το Λαϊκό κόμμα με υποψηφίους τους Α. Πολεμίδη, Ι. Σγόντζο και Ι. Σεργάκη, ο συνδυασμός των Φιλελεύθερων με υποψηφίους τους Φ. Βάμβα, Π. Ροζάκη και Ν. Τσιμιδόπουλο, το Νέο κόμμα του Μαρκεζίνη με υποψηφίους τους Ι. Ζολώτα, Σ. Τσιμπή και Θ. Καρακατσάνη, ο Παπανδρεϊκός συνδυασμός με υποψηφίους τους Ασπιώτη, Μαυριδόγλου και Μπουρνιά, η Πολιτική Ανεξάρτητος Παράταξις (ΠΑΠ) με υποψηφίους τους Ευαγγελινό, Τσαπέλα κα Μπουρνιά και ο συνδυασμός του Εθνικού Κόμματος με υποψήφιο τον Ελ. Πρόκο. Σε σύνολο πληθυσμού 83.202

ατόμων, ψήφισαν για τις 3 έδρες του νομού συνολικά 16.613. Η ΕΠΕΚ έλαβε 6.293 ψήφους (37,88%) και καθώς παραιτήθηκε ο Ν. Πλαστήρας εξελέγησαν βουλευτές οι Ζορμπάς και Πασσάδης. Το κόμμα Παπανδρέου έλαβε 3.179 ψήφους (19,14%) και εξελέγη βουλευτής από τη δεύτερη κατανομή ο Λ. Μπουρνιάς. Το Λαϊκό κόμμα έλαβε 2.628 ψήφους (15,82%) από τη δεύτερη κατανομή εξελέγη ο Α. Πολεμίδης. Το κόμμα των Φιλελεύθερων 2.412 (14,52%) χωρίς να εκλέξει υποψήφιό του, το νέο Κόμμα 1.587 ψήφους, το ΠΑΠ 484 και το κόμμα του Ζέρβα 77. Η Χίος σε αυτές τις πρώτες μετεμφυλιακές εκλογές επιλέγει τον κεντρώο σχηματισμό που κατήλθε στην αναμέτρηση συνεχίζοντας την παράδοση που κρατούσε από την περίοδο του μεσοπολέμου κατά την οποία πλειοψηφούσαν οι κομματικοί σχηματισμοί Βενιζελογενών κομμάτων[19].

Ακολουθούν οι εκλογές της 9ης Σεπτεμβρίου του 1951 όπου το πρωτοεμφανισθέν κόμμα της Ενιαίας Δημοκρατικής Αριστεράς λαμβάνει σε σύνολο 16.490 ψήφων 1.294. Η ΕΠΕΚ πλειοψήφησε με 6.511, με δεύτερο κόμμα τον Ελληνικό Συναγερμό του Αλέξανδρου Παπάγου (5.764), ακολούθησαν οι Φιλελεύθεροι με 2.370 ψήφους και το Λαϊκό κόμμα 549.

Συνοπτικά τα αποτελέσματα μέχρι τη δικτατορία του 1967 είχαν ως εξής[20]:

- 16 Νοεμβρίου 1952. Σε σύνολο 15.227 έλαβαν: ΕΠΕΚ 6.933, Ελλ. Συναγερμός 6.842, ΕΔΑ 452.
- 19 Φεβρουαρίου 1956. Η εκλογική αναμέτρηση σηματοδοτείται από την εμφάνιση του κόμματος της ΕΡΕ του Κ. Καραμανλή που συστάθηκε από βουλευτές του Ελληνικού Συναγερμού. Στη Χίο ψήφισαν συνολικά 31.729 (ψήφιζαν και οι γυναίκες) και έλαβαν η ΕΡΕ 16.532 η Δημοκρατική Ένωση (συνασπισμός κεντρώων κομμάτων) 14.666 και το κόμμα του Μαρκεζίνη 319.
- 11 Μαΐου 1958. Ψήφισαν 35.834 και έλαβαν η ΕΡΕ 12.987, οι Φιλελεύθεροι 5.177, η ΠΑΔΕ (συνασπισμός τεσσάρων κομμάτων. Κόμμα Προοδευτικών, Αγροτών – Εργαζομένων, ΕΠΕΚ και Δημοκρατικό Κόμμα Εργαζόμενου Λαού που αρχικά διαπραγματεύονταν σύμπραξη με την ΕΔΑ[21]) 11.482 και η ΕΔΑ 6.024.

---

[19] Βλ. Κοκκάλης Παντελής, «Εκλογικά Χίου», *Χιακή Επιθεώρησις*, τχ. 37 (1975) σελ. 42.

[20] *Ό.π.* σελ. 43–49

[21] Βλ. Νικολακόπουλος Ηλίας, *Κόμματα και βουλευτικές εκλογές στην Ελλάδα 1946*–1964, Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών, Αθήνα, 1988, σελ. 234–235.

- 29 Οκτωβρίου 1961. Σε σύνολο 37.418 ψήφων η ΕΡΕ έλαβε 17.174 η Ένωση Κέντρου 11.324, το ΠΑΜΕ (ΕΔΑ και Αγροτικό Μέτωπο Ελλάδος) 3.893.
- 3 Νοεμβρίου 1963. Από τους 37.425 ψηφοφόρους η Ένωση Κέντρου έλαβε 18.084, η ΕΡΕ 15.276 και η ΕΔΑ 4.065.
- 16 Φεβρουαρίου 1964. Οι 36.041 ψήφοι κατανεμήθηκαν ως εξής: Ένωση Κέντρου 23.736 (δεν έθεσαν στη Χίο οι εκπρόσωποι της ΕΔΑ υποψηφιότητα για να ενισχύσουν την Ε.Κ.) και ΕΡΕ 12.295.

Με βάση τα εκλογικά αποτελέσματα που παρουσιάστηκαν βλέπουμε ότι στη Χίο πλειοψηφούσαν διαχρονικά, στις περισσότερες εκλογικές αναμετρήσεις, συνδυασμοί και υποψήφιοι του κόμματος των Φιλελευθέρων καθώς και, αργότερα, κεντρώοι σχηματισμοί, κάτι που μας οδηγεί στο συμπέρασμα της υπάρξεως μιας παγιωμένης αντίληψης προοδευτικών πολιτικών τοποθετήσεων από μεγάλο μέρος του πληθυσμού παρά τις όποιες επιμέρους γεωγραφικές διαφοροποιήσεις.

Αναφορικά δε με την ύπαρξη αντάρτικου στο νησί στις αρχές του 1948 συμπεραίνουμε ότι ο γεωγραφικός χώρος που εκδηλώθηκε ήταν τέτοιος που δεν μπορούσε να δημιουργήσει εκείνες τις προϋποθέσεις υποδομών και δικτύων που ήταν απαραίτητες για αποκτήσει ουσιαστική υπόσταση ένα τέτοιο εγχείρημα, ιδίως κάτω από τις συνθήκες και τα πρόσωπα που έλαβαν μέρος στη σύγκρουση. Η σαφής ύπαρξη Αριστερών στα χωριά της βόρειας Χίου και στην κωμόπολη των Καρδαμύλων δεν συνοδευόταν από ανάλογες οικονομικές δομές που να παρέχουν τη δυνατότητα να στελέχωσης και τροφοδοσίας ενός τέτοιου εγχειρήματος.

Αντιστασιακές αντιφασιστικές οργανώσεις στη Χίο της Κατοχής[22]

Τα στελέχη του ΕΑΜ και η τοπική κοινωνία[23]

Οργανωτική διάρθρωση του ΕΑΜ

Η γερμανική κατοχή στη Χίο συνοδεύτηκε, όπως και στα περισσότερα μέρη της χώρας, από πείνα στερήσεις και εξαθλίωση[24]. Τα τρόφιμα ήταν λιγοστά και η τοπική παραγωγή, όση είχε μείνει από αυτή, δεν επαρκούσε για τις επισιτιστικές ανάγκες του πληθυσμού. Άνθρωποι όλων των ηλικιών κυκλοφορούσαν σκελετωμένοι στους δρόμους προσπαθώντας να

---

[22] Βλ. Χαρτουλάρης Νίκος, *Η Χίος στα χρόνια της Κατοχής και του εμφύλιου*, τυπ. Ν. Γεωργούλης – Ν. Συρρής, Χίος, 2001, σελ. 66.

[23] Το μεγαλύτερο μέρος στοιχείων στη συγκεκριμένη ενότητα προέρχονται από συνέντευξη που παραχωρήθηκε στον γράφοντα από τον κύριο Νίκο Χαρτουλάρη τον Νοέμβριο του 2007.

[24] Βλ. Μαγγανάς Δημήτριος, «Το χρονικό της Κατοχής», *Χιακή Επιθεώρησις*, τχ. 9 (1965).

βρουν το ελάχιστο για να βγάλουν την ημέρα. Βασικά είδη επισιτισμού ήταν τα κουντουρούδια, τα πορτοκάλια, σε όποια κατάσταση και αν βρίσκονταν, ο σκουπόσπορος και οι τσουκνίδες. Όσοι είχαν κάτι πολύτιμο στην κατοχή τους το αντάλλασσαν με λίγο λάδι ή δημητριακά, στην οργιάζουσα μαύρη αγορά.

Η πίεση αυτή που υπέστη ο πληθυσμός εκτονώθηκε μερικώς με τη φυγή από το νησί προς τα απέναντι Τουρκικά παράλια (εκτενέστερα με το θέμα της Μέσης Ανατολής, θα ασχοληθούμε σε ξεχωριστό κεφάλαιο.).

Στο νησί, η αρχικά ολιγάριθμη οργανωμένη αντίσταση, σταδιακά, και όσο ο χρόνος περνούσε, άρχισε να ξεφεύγει από τα στενά, συνωμοτικά πλαίσιά της και αποκτούσε μια μαζικότερη μορφή, με συμμετοχή μεγάλου μέρους Χιωτών σε αυτή. Ευτύχημα αποτέλεσε για τη Χίο η μη ύπαρξη αντιστασιακών οργανώσεων που να αντιμάχονται μεταξύ τους. Επίσης στη Χίο δεν υπήρξαν Τάγματα Ασφαλείας.

Οι αντιστασιακές οργανώσεις στη Χίο ήταν οι εξής:

Αντιφασιστική Οργάνωση. Δημιουργήθηκε αμέσως μετά την πτώση του αλβανικού μετώπου, εκ των δύο εκτοπισθέντων από το καθεστώς της 4ης Αυγούστου Χιωτών, τον Γιάννη Αμπατζή και τον Νίκο Κοντολέοντα – Μπουρέκα, με τη συμμετοχή των Αντώνη Γλύκα, Γιώργη Μαυράκη, Γιάννη Ψωμαδάκη, Γιώργη Σπυράκη και άλλων.

Φιλική Εταιρεία. Ξεκίνησε σαν παράρτημα της αντίστοιχης οργάνωσης των Αθηνών, τον Οκτώβρη του 1941, από τον εφοριακό Δημήτρη Καλδή, με τη συνεργασία των Αντρέα Λοϊζου, Γιάννη Οικονόμου, Μιχάλη Παραδείση, Μανόλη Κάβουρα, Κώστα Παϊδούση και άλλων. Είχε σοσιαλδημοκρατικές κατευθύνσεις.

Εθνικός Δημοκρατικός Ελληνικός Σύνδεσμος (Ε.Δ.Ε.Σ.). Ξεκίνησε επίσης ως παράρτημα της οργάνωσης των Αθηνών την άνοιξη του 1942, από τον Πρόεδρο της Ένωσης Μαστιχοπαραγωγών Χίου, γιατρό Γιώργο Σταγκούλη, με αρχικούς συνεργάτες του, τους γιατρούς Μιχάλη Νύχα και Θόδωρο Πασπάτη, τον τραπεζικό Απόστολο Αμύγδαλο και τον στρατιωτικό Ηλία Καναβούτση.

Μέσα στο καλοκαίρι του 1943 οι αντιφασιστικές οργανώσεις της Χίου αυτοδιαλύθηκαν και συνενώθηκαν στο ΕΑΜ. Βασικό ρόλο στο μετασχηματισμό αυτό διαδραμάτισε η εισχώρηση μελών της Αντιφασιστικής Οργάνωσης στα περιβάλλοντα των άλλων δύο οργανώσεων. Ακόμη, καταλυτικής σημασίας ήταν το γεγονός ότι οι άλλες δύο οργανώσεις, αν και ξεκίνησαν ως «παραρτήματα» των Αθηναϊκών, δεν είχαν πυκνές επικοινωνίες με το κέντρο.

Η Διακομματική Επιτροπή του ΕΑΜ Χίου συγκροτήθηκε με τη συμμετοχή του Κομμουνιστικού Κόμματος, του Αγροτικού και του Σοσιαλιστικού. Ένα μήνα πριν την απελευθέρωση από τη Γερμανική Κατοχή, τον Αύγουστο του 1944 έγινε, με τη σύγκληση Παγχιακής Συνδιάσκεψης του ΕΑΜ, μια προσπάθεια διεύρυνσης του σχηματισμού,

στα πρότυπα της Π.Ε.Ε.Α.[25] με προσκλήσεις σε αυτήν των δικηγόρων Ιωάννη Καλούδη και Κίμωνα Πυργάρη, με αποτέλεσμα την προσχώρηση του πρώτου στην οργάνωση. Ο δεύτερος διαχώρισε εξ αρχής τη θέση του και βρέθηκε ουσιαστικά σε αντίθεση με την τοπική οργάνωση.

Η πρώτη Νομαρχιακή Επιτροπή του ΕΑΜ απαρτίστηκε από τους, Ανδρέα Λοΐζο (Φιλική Εταιρεία), Σιδερή Κουβελά, Αντώνη Γλύκα (Αντιφασιστική Οργάνωση), Απόστολο Αμύγδαλο (Εθνικός Δημοκρατικός Ελληνικός Σύνδεσμος), Γιάννη Κατσόγιαννο και Ηλία Καναβούτση (Εθνικός Δημοκρατικός Ελληνικός Σύνδεσμος).

Το ΕΑΜ, εκμεταλλευόμενο το γεγονός της απαξίωσης των παλαιών κομμάτων από μεγάλο μέρος του πληθυσμού και της αδυναμίας τους να πρωταγωνιστήσουν με θετικό τρόπο στα πολιτικά πράγματα, με μία πολιτική διαλλακτικότητας και ανοχής της διαφορετικότητας του κάθε ατόμου, κατάφερε να εντάξει στον κομματικό σχηματισμό του, ανθρώπους από διάφορες κοινωνικές τάξεις και με ποικίλες πολιτικές απόψεις, μια και σε αυτό έβρισκαν την ελευθερία να τις εκφράσουν. Έτσι συνέβη και στη Χίο. Βλέπουμε ανθρώπους της ανώτερης αστικής τάξης με σοσιαλίζουσες ή άλλες πολιτικές απόψεις, να προσχωρούν στο ΕΑΜ και μάλιστα να αναλαμβάνουν καίριες θέσεις. Έμποροι, γιατροί, δικηγόροι, τραπεζικοί, μαζί με εργάτες από τη βιομηχανία βυρσοδεψίας της Χίου, ναυτεργάτες και αγρότες, απάρτιζαν τις τοπικές εαμικές οργανώσεις. Αντιπρόσωποι απ' όλες τις ελίτ της Χίου μαζί με τα υπόλοιπα στοιχεία της Χιώτικης κοινωνίας συναπάρτιζαν το ΕΑΜ. Η περιφερειακή επιτροπή Χίου του ΚΚΕ κατόρθωσε να δημιουργήσει τις αναγκαίες προϋποθέσεις γι' αυτή τη συνύπαρξη.

Για να γίνει κατανοητή η όσμωση που λαμβάνει χώρα την εποχή εκείνη στους κόλπους του ΕΑΜ, θα πρέπει να αναφερθούμε συνοπτικά στην κοινωνική θέση μερικών σημαντικών στελεχών του ή όπου αυτό δεν είναι ξεκάθαρο, στην εργασιακή τους απασχόληση, κάτι που τους κατατάσσει σαφέστερα και οριοθετεί τη θέση τους στον κοινωνικό ιστό, για όσους φυσικά γνωρίζουμε κάτι τέτοιο.

Η οικογένεια Λοΐζου είναι μια παλαιά εμπορική οικογένεια με μακρά παράδοση στο νησί της Χίου και αρκετές οικονομικές δυνατότητες. Γόνος της ο Ανδρέας Λοΐζος που ήταν μέλος της ηγετικής τριανδρίας του ΕΑΜ Χίου από την ίδρυση της οργάνωσης έως τον εκτοπισμό του απ' το νησί, φοίτησε στη Μέση Εμπορική Σχολή και συνέχισε την εργασία του πατέρα του.

Ο Αντώνης Γλύκας, κι αυτός ηγετικό στέλεχος του ΕΑΜ Χίου με σημαντική αντιστασιακή δράση, ήταν κουρέας με έντονη εργατική

[25] Πολιτική Επιτροπή Εθνικής Απελευθέρωσης.

συνείδηση και με συνεχή συμμετοχή στις διοικήσεις των εργατικών σωματίων ως υποψήφιος του ΕΡΓ.Α.Σ[26].

Ο Γιώργης Μαυράκης ήταν προπολεμικά πρόεδρος των φορτοεκφορτωτών στο λιμάνι της Χίου και έπειτα έγινε εργολάβος οικοδομών. Έτσι δεν έχασε ποτέ την επαφή με το εργατικό στοιχείο του οποίου μέλος ήταν και ο ίδιος. Διέμενε στον συνοικισμό των προσφύγων της Χίου και πιθανώς η οικογένειά του είχε σχέσεις με το προσφυγικό στοιχείο. Μαζί με τους Βοριά και Ευαγγελινό οδήγησαν στη σύγκρουση το τοπικό κίνημα. Για τη συμμετοχή του στην ένοπλη αναμέτρηση καταδικάστηκε σε ισόβια δεσμά.

Ο Σιδερής Κουβελάς, από οικογένεια που ανήκε στην τοπική ελίτ της Χίου (ο πατέρας του είχε διατελέσει Δήμαρχος), ήταν κι αυτός απ' τα πρώτα στελέχη του ΕΑΜ Χίου και ένας εκ των τριών της πρώτης ηγετικής τριανδρίας. Είχε τελειώσει την Ανωτάτη Εμπορική και ήταν ο πιο καταρτισμένος Μαρξιστικά στον κομματικό σχηματισμό. Ήταν κτηματίας και υπάλληλος του παραρτήματος της Αγροτικής Τράπεζας στη Χίο μέχρι και την Κατοχή.

Ο Απόστολος Αμύγδαλος, από αστική οικογένεια, ήταν τραπεζικός, διετέλεσε διευθυντής του παραρτήματος της Αγροτικής Τράπεζας στη Χίο στα χρόνια της Κατοχής και υπήρξε ο πρώτος μετακατοχικός Δήμαρχος της πόλης.

Ο εργάτης και παλαιός κομμουνιστής Ιάκωβος Γιακουμής, στάλθηκε μετά την απελευθέρωση από το ΚΚΕ ως γραμματέας της Περιφερειακής Επιτροπής Χίου.

Ο Μιχάλης Βοριάς, ήταν ένας εκ των τριών της δεύτερης ηγετικής τριανδρίας του ΕΑΜ Χίου. Στα χρόνια της Κατοχής πέρασε στα Μικρασιατικά παράλια και ενετάχθη στο Συμμαχικό Στρατό. Εστάλη σε κομματική σχολή.

Ο Μητροπολίτης Ιωακείμ Στρουμπής[27], υπηρέτησε τη Μητρόπολη Χίου επί 13 χρόνια. Στρατεύτηκε στο ΕΑΜ και, επειδή συνέχισε να

---

[26] Εργατικός Αντιφασιστικός Συνασπισμός.

[27] Βλ. Ανδρέας Μιχαηλίδης, *Ο μητροπολίτης Χίου Ιωακείμ Στρουμπής. Η κοινωνική του δράση στη Χίο και η δίωξή του*, Άλφα Πι, Χίος, 2009. «*Ο Ιωακείμ Στρουμπής γεννήθηκε το 1880 στα Θυμιανά της Χίου. Έλαβε το κοσμικό όνομα Χριστόφορος και ήταν παιδί πολυμελούς οικογένειας του Παντελή και της Μαρίας Στρουμπή. Αποφοίτησε το περιώνυμο Γυμνάσιο της Χίου και στη συνέχεια, το 1899, εισήχθη στη θεολογική Σχολή της Χάλκης όπου και ολοκλήρωσε τις σπουδές του το 1904.//Το 1903 χειροτονείται διάκονος στο ναό του Αγίου Ιωάννη των Χίων στο Γαλατά. Υπηρετεί ως Αρχιδιάκονος στην Μητρόπολη Λήμνου και αργότερα ως Πρωτοσύγκελος στη Μητρόπολη Ρόδου. Κατά την παραμονή του εκεί, λόγω της στάσης του απέναντι στις τουρκικές αρχές, διώχτηκε και καταδικάστηκε σε εξάμηνη φυλάκιση. Το 1911 εκλέγεται*

υποστηρίζει δημόσια αυτή του την τοποθέτηση, καθαιρέθηκε και στη θέση του εξελέγη ο Παντελεήμων Φωστίνης.

Ο Ιωάννης Καλούδης ήταν δικηγόρος που, στις παραμονές της απελευθέρωσης, συμμετείχε στην προσπάθεια σχηματισμού οργανώσεως τύπου Π.Ε.Ε.Α. στη Χίο, εκπροσωπώντας την τοπική αυτοδιοίκηση. Σύντομα αποστασιοποιήθηκε από τις δυνάμεις του ΕΑΜ.

Ο Ηλίας Καναβούτσης ήταν απόστρατος λοχαγός του κινήματος του '35, Βενιζελικός και δραστήριο μέλος του ΕΑΜ Χίου.

Ο Γιώργος Μαύρος ήταν δικηγόρος που, μαζί με τον Γιώργο Στρουμπή αδελφό του Μητροπολίτη Χίου και δικηγόρο επίσης, απετέλεσαν ιδρυτικά στελέχη του τοπικού παραρτήματος του Αγροτικού Κόμματος Ελλάδος, το οποίο εντάχθηκε στον τοπικό εαμικό συνασπισμό το 1946.

Επίσκοπος Αρδαμερίου, όπου αγωνίστηκε με πατριωτισμό εναντίον των Βουλγάρων Εξαρχών και του Νεοτουρκικού Κομιτάτου. Για τη δράση του καταδικάστηκε σε θάνατο.//Συμμετείχε στους Εθνικούς αγώνες του 1912–13 και τιμήθηκε με ανάλογα μετάλλια. Κατά την περίοδο 1919 – 1922 χρημάτισε τοποτηρητής Μητροπολίτης Ελάσσονος. Θαυμαστής και φίλος του Βενιζέλου, προσχωρώντας στο κίνημα της Θεσσαλονίκης του 1916. Μετά την εκλογική ήττα Βενιζέλου το 1920, αυτοεξορίστηκε στην Κωνσταντινούπολη όπου και παρέμεινε κοντά στο φιλοβενιζελικό Πατριάρχη Μελέτιο Δ' (Μεταξάκη). Το 1922 εκλέχτηκε Μητροπολίτης Κορυτσάς, όμως δεν ποίμανε την επαρχία αυτή μια και οι Αλβανοί δεν αναγνώριζαν Έλληνα επίσκοπο και δεν επέτρεψαν την εκεί εγκατάστασή του. Ταυτόχρονα, του ανατέθηκε η διεύθυνση των Πατριαρχείων, ενώ έλαβε τον τίτλο του Μέγα Πρωτοσύγκελου του Οικουμενικού θρόνου.//Κατά τα τραγικά για τον ελληνισμό γεγονότα του '22 παραμένει στα Πατριαρχεία, όπου υπερασπίζεται με ηρωισμό τα πατριαρχικά οικήματα από το φανατισμένο τουρκικό όχλο και τον παπά–Ευθύμ.//Στη συνέχεια, με τη βοήθεια του Βενιζέλου, επανακάμπτει στη Χίο και τοποθετείται, το 1924, στη νεοϊδρυθείσα το Μητρόπολη Καρδάμυλων, Βολισσού, Οινουσσών και Ψαρών. Το Δεκέμβριο του 1933, μετά την παραίτηση του Μητροπολίτη Χίου Πολύκαρπου (Βαρβάκη), εκλέγεται Μητροπολίτης Χίου, Ψάρων και Οινουσσών, ενώ ταυτόχρονα, με νομοθετικό διάταγμα, καταργείται η Μητρόπολη Καρδάμυλων. Η θητεία του κατά τη διάρκεια της Κατοχής, αλλά και των χρόνων της μισαλλοδοξίας που ακολούθησαν, χαρακτηρίζεται από ηρωική προσφορά και σπουδαίο κοινωνικό έργο. Προσχωρεί στο τοπικό Ε.Α.Μ. και αγωνίζεται με πάθος για την ανακούφιση των φτωχών και των αδυνάτων.//Για τη δράση του αυτή, ενώ τιμάται με διπλώματα, μετάλλια και παράσημα, ακόμα και από τους ξένους, το 1946, η Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος, με συνοπτικές διαδικασίες, τον κηρύσσει έκπτωτο του μητροπολιτικού του θρόνου. Ο Ιωακείμ υπέμεινε με αξιοπρέπεια και θάρρος την άδικη τιμωρία του, υπερασπιζόμενος με συνέπεια μέχρι τέλους τις επιλογές του.//Πέθανε πάμπτωχος στις 28/3/1950 και ετάφη στο προαύλιο της εκκλησίας του χωριού του Θυμιανά, μέσα σε πάνδημη οδύνη.»

Ο Γιάννης Καβάφης, από τη Χώρα, ήταν διοικητικός υπάλληλος στην Ηλεκτρική Εταιρία Χίου, ανήκε στα ανώτερα κλιμάκια της τοπικής οργάνωσης του ΕΑΜ.

Ο Δημήτρης Ευαγγελινός, αστικής καταγωγής και απόφοιτος συνεταιριστικής σχολής της Αθήνας, ήταν ανώτερος υπάλληλος, στην Ένωση Μαστιχοπαραγωγών Χίου. Υπήρξε οργανωμένος αντιφασίστας από τα χρόνια της μεταξικής δικτατορίας. Ήταν ο ένας εκ των τριών της νέας ηγετικής τριανδρίας του ΕΑΜ Χίου που το οδήγησαν στη σύγκρουση.

Ο Γιάννης Κατσόγιαννος ήταν γεωπόνος που είχε σταλεί από εταιρία λιπασμάτων στη Χίο. Δεν ήταν Χιώτης, αλλά λόγω της παραμονής του στο νησί έλαβε ενεργά μέρος στην αντίσταση και τα μετέπειτα κινήματα. Κατά την Κατοχή ήταν μέλος της τομεακής Επιροπής των Μαστιχοχώρων.

Ο δικηγόρος Θεοδόσιος Κοκκαλιάδης υπήρξε ιδρυτής της Σοσιαλιστικής Ένωσης Χίου και όταν αυτή προσχώρησε στο ΕΑΜ, έγινε μέλος της Νομαρχιακής Επιροπής.

Ο Δημήτρης Χαρτουλάρης ήταν δάσκαλος και πολυγραφότατος λόγιος του νησιού, διώχθηκε για τα δημοκρατικά του φρονήματα το 1939 και ανέπτυξε έντονη δράση στα χρόνια της Κατοχής. Ήταν από τους πρώτους Αριστερούς δασκάλους που απολύθηκαν μετακατοχικά.

Ο Νίκος Χαρτουλάρης, από την Καλλιμασιά (το εν λόγω χωριό είχε έντονη συμμετοχή στο ΕΑΜ), ήταν στην Κατοχή μέλος της τομεακής Επιροπής των Μαστιχοχώρων. Είχε δραστηριοποιηθεί στην Αντιφασιστική Οργάνωση και έπειτα, μετά την ενοποίηση του ΕΑΜ ανέλαβε την καθοδήγηση, μαζί με άλλους, του Νότιου τομέα του νησιού. Μετακατοχικά ανέλαβε γραμματέας της ΕΠΟΝ[28]. Εκτοπίστηκε το 1948 στον Άγιο Ευστράτιο κι έπειτα στη Μακρόνησο, ως επικίνδυνος για τη δημόσια τάξη.

Ο Γιάννης Θλιβήτης από την Καλλιμασιά είχε συμμετοχή στο Αγροτικό Κόμμα Ελλάδος και ήταν παλαιός Αριστερός.

Ο Δημήτρης Μαγγανάς, ιδρυτικό μέλος της Σοσιαλιστικής Ένωσης Χίου, που αργότερα προσχώρησε στο ΕΑΜ και στη Νομαρχιακή Επιροπή του, καταγόταν από παλαιά εμπορική οικογένεια και ήταν και ο ίδιος έμπορος. Μετά την επιστροφή του απ' το Αλβανικό Μέτωπο, δραστηριοποιήθηκε έντονα, τόσο στην Κατοχή όσο και στη μετέπειτα περίοδο. Ανέπτυξε έντονη αρθρογραφία στον εαμικό Τύπο.

Η αστική οικογένεια Αθηναίου, παρουσίασε έντονη δράση στα πλαίσια της Αριστεράς. Στη φουντάνα[29] του σπιτιού της οικογένειας μάλιστα, είχε εγκατασταθεί το τυπογραφείο του *Πρωτοπόρου*, της επίσημης εφημερίδας του ΕΑΜ. Για τη συμμετοχή τους οι Ειρήνη και

---

[28] Ενιαία Πανελλαδική Οργάνωση Νέων.

[29] Είδος υπόγειας δεξαμενής συλλογής όμβριων υδάτων.

Σωτήρης Αθηναίου, στην παράνομη αυτή δραστηριότητα, καταδικάστηκαν σε διετή φυλάκιση.

Ο Μιχάλης Βατάκης προέρχονταν από αστική οικογένεια με καταγωγή το Θολοποτάμι. Ήταν παλαιός Αριστερός από την εποχή του Μεταξά. Κατά την Κατοχή ήταν μέλος της τομεακής Επιροπής των Μαστιχοχώρων. Ο ίδιος στα χρόνια εκείνα σπούδαζε φιλολογία. Για τη συμμετοχή του στην ένοπλη αναμέτρηση καταδικάστηκε σε θάνατο με ψήφους 4 προς 1.

Ο Γιάννης Χατζημανωλάκης, μαραγκός, ήταν παλιός Αριστερός που εκτοπίστηκε αργότερα (1948) στον Άγιο Ευστράτιο ως επικίνδυνος για τη δημόσια τάξη.

Οι Γιάννης Αμπατζής και Νίκος Κοντολέοντας–Μπουρέκας ήταν παλιοί κομμουνιστές που επί Μεταξά ήταν εκτοπισμένοι.

Ο Γιάννης Οικονόμου ήταν δικηγόρος, διορισμένος στη εφορία Χίου. Τον καιρό της Κατοχής είχε αναμιχθεί στη δράση του ΕΑΜ.

Ο Μιχάλης Παραδείσης, ήταν υποδιευθυντής της Τράπεζας Αθηνών. Είχε αναμιχθεί ιδιαιτέρα δραστήρια στο ΕΑΜ.

Ο Μανόλης Κάβουρας, Αριστερός της μεταξικής περιόδου, ήταν υπάλληλος υπηρεσίας σχετικής με τη διασφάλιση της ασφάλειας της υπαίθρου που επέβλεπε τη δράση της χωροφυλακής. Είχε συλληφθεί επανειλημμένα για τη στήριξη που παρείχε στο ΕΑΜ Χίου και για τις Αριστερές του πεποιθήσεις. Κατοικούσε στη Χώρα.

Ο Γιώργος Σταγκούλης, ήταν γιατρός[30] στο χωριό της Καλλιμασιάς, όμως νωρίς αφοσιώθηκε στη δημιουργία της Ένωσης Μαστιχοπαραγωγών, οπότε και έπαψε και να δραστηριοποιείται στο χώρο του ΕΑΜ.

Ο Μιχάλης Νύχας, ήταν γιατρός αστικής καταγωγής. Μετά την απελευθέρωση, έπαψε να δραστηριοποιείται στον χώρο του ΕΑΜ.

Ο Θόδωρος Πασπάτης ήταν και αυτός γιατρός με καταγωγή την Αβησσυνία. Στην περίοδο της Κατοχής δραστηριοποιήθηκε στην Αντίσταση. Μετά την απελευθέρωση δραστηριοποιήθηκε στη φιλανθρωπική οργάνωση Εθνική Αλληλεγγύη.

Ο Νίκος Καψάλης ήταν Μεσανατολίτης, ένας εκ των υπευθύνων της Οικονομικής Επιροπής του ΕΑΜ που, μετά τη συγκρότηση του Δημοκρατικού Στρατού στη Χίο, συνέλεγε χρήματα για την υποστήριξη του αντάρτικου. Για τη δραστηριότητά του αυτή καταδικάστηκε σε διετή φυλάκιση.

Ο Γιάννης Πήττας ήταν παλαιός Αριστερός, έφυγε στη Μέση Ανατολή κατά την Κατοχή και όταν επέστρεψε εντάχθηκε στο ΕΑΜ.

---

[30] Σχετικό με τους γιατρούς της Χίου και την αντιστασιακή τους δράση είναι το κείμενο του Αντρέα Μιχαηλίδη «Η παρουσία των Χίων υγειονομικών κατά τη Γερμανική Κατοχή και η συμβολή τους στην αντίσταση», *Αρχειοτάξιο*, τχ 6 (2004) σελ. 160–166.

Ο Κώστας Ξύδας ήταν επιστάτης στο κτήμα του Λυκιαρδόπουλου, όπου έγινε και η σχετική μάχη, παρείχε άσυλο στους αντάρτες. Για την ενέργειά του αυτή καταδικάστηκε σε θάνατο με ψήφους 4 προς 1.

Ο Δημήτρης Λίναρης, ήταν οδοντίατρος με έντονη δράση κατά τα χρόνια της Κατοχής και υποστηρικτής του εαμικού κινήματος στο νησί.

Ο Πέτρος Ανδριώτης ήταν στέλεχος της Αντιφασιστικής Στρατιωτικής Οργάνωσης στα στρατεύματα της Μέσης Ανατολής με καταγωγή από την Ικαρία όπου και κυρίως έδρασε. Εξέδιδε μάλιστα και τοπική εφημερίδα, στάλθηκε στη Χίο για να οργανώσει την υποδοχή φυγάδων και δραπετών από την Ικαρία. Για τη συμμετοχή του στην ένοπλη αναμέτρηση καταδικάστηκε σε θάνατο παμψηφεί.

Ο Χαράλαμπος Κανόνης από τη Μυτιλήνη εστάλη από το ΚΚΕ στα τέλη του 1946 στη Χίο, ως Γενικός Γραμματέας Περιφέρειας Αιγαίου, στη Χίο για να εφαρμόσει την κομματική γραμμή.

Η διάρθρωση και οι δράσεις των εαμικών οργανώσεων στη Χίο την περίοδο της Κατοχής

Στην Κατοχή, το ΕΑΜ είχε χωρίσει το νησί σε τέσσερις διοικητικές περιφέρειες. Ο τομέας Α' περιελάμβανε το βόρειο μέρος της πόλεως της Χίου και το βορειοανατολικό τμήμα του νησιού. Καθοδηγητής του, ήταν ο Αντώνης Γλύκας. Ο τομέας Β' εκτεινόταν από το Νότιο τμήμα της πόλης συμπεριλαμβανομένου και του Κάμπου, με υπεύθυνο τον Απόστολο Αμύγδαλο. Ο Γ' τομέας με καθοδηγητή του τον Γιάννη Κατσόγιαννο ήλεγχε τα Νοτιόχωρα. Τέλος ο Δ' τομέας περιελάμβανε τη βορειοδυτική Χίο. Σ' αυτόν επιστατούσε ο κατοπινός διοικητής του ΕΛΑΣ Ηλίας Καναβούτσης.

Η κυριότερη δράση του ΕΑΜ Χίου εκφραζόταν δια του ΕΛΑΝ[31]. Επικεφαλείς του ήταν οι Γιώργης Μαυράκης και Διαμαντής Καραγκουλές. Η δράση του περιελάμβανε τη μεταφορά τροφίμων, το σαμποτάζ γερμανικών ή επιταγμένων από τους Γερμανούς πλοίων και τη μεταφορά ανθρώπων από και προς τα Μικρασιατικά παράλια.

---

[31] Χαρτουλάρης Νίκος, *Η Χίος στα χρόνια της Κατοχής… ό.π.* σελ. 70 «*Το Ελληνικό Λαϊκό Απελευθερωτικό Ναυτικό Χίου με επικεφαλής τους Γεώργιο Μαυράκη και Διαμαντή Καραγκουλέ κατάφερε να αιχμαλωτίσει ή να βυθίσει γύρω στα 70 επιταγμένα πλοιάρια, προξενώντας προβλήματα στον ανεφοδιασμό της Γερμανικής φρουράς*».

Οι ένοπλοι πυρήνες του ΕΛΑΣ[32] Χίου, συνεργαζόμενοι με τον απεσταλμένο από το στρατηγείο Μέσης Ανατολή Ιάσονα Καλαμπόκα ανελάμβαναν διάφορα σαμποτάζ ενάντια στη Γερμανική διοίκηση[33].

---

[32] Ο Ελληνικός Λαϊκός Απελευθερωτικός Στρατός ήταν το στρατιωτικό παρακλάδι του Εθνικού Απελευθερωτικού Μετώπου κατά τη Γερμανοϊταλική Κατοχή της Ελλάδας. Ιδρυτική θεωρείται ειδική σύσκεψη στους Αμπελοκήπους Αθηνών τον Φεβρουάριο του 1942. Η πρώτη ένοπλη ομάδα έδρασε υπό την καθοδήγηση του Άρη Βελουχιώτη και αποτέλεσε τη μεγαλύτερη ένοπλη αντιστασιακή δύναμη στην Ελλάδα στα χρόνια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Βλ. Χ, Χατζηιωσήφ, Π. Παπαστράτης (επιμ.) *Ιστορία του νέου Ελληνισμού* 1770–2000, *Η εμπόλεμη Ελλάδα, 1940–1949,* Ελληνικά Γράμματα, τομ. 8ος, Αθήνα, 2004, σελ. 111–113. Στη Χίο ο ΕΛΑΣ συγκροτήθηκε μετά το καλοκαίρι του 1943 με άξονα προϋπάρχοντες ένοπλους πυρήνες της Αντιφασιστικής Οργάνωσης. Η ακριβής, ωστόσο, ημερομηνία έναρξης των ένοπλων αντιστασιακών δραστηριοτήτων στο νησί δεν κατέστη δυνατόν να αποσαφηνιστεί. Αναφορές για σαμποτάζ υπάρχουν ήδη από τον Αύγουστο του 1941. Η ακριβής ημερομηνία έναρξης των επιχειρήσεων στη Χίο δεν κατέστη δυνατόν να αποσαφηνιστεί. Αναφορές για σαμποτάζ πάντως υπάρχουν ήδη από τον Αύγουστο του 1941. Βλ. Λεώνης Μ. Καλβοκορέσης *Χρονικόν Κατοχής της Χίου παρά των Γερμανών, 1940–1944*, τυπ. Φρίξος Α. Μπούκουρης, Αθήνα, 1958, σελ. 68.

[33] Βλ. τη μαρτυρία του Δημήτριου Κουσκουσάκη στο Γιάννης Πριόβολος, *Στοιχεία από το περιθώριο της ιστορίας*, Αιγαίας, Χίος, 2009 σελ. 57–58: «*Μια μέρα, όπως πήγαινα για ξύλα, με πλησιάζει κάποιος γνωστός μου, ο Αντώνης ο Γλύκας· "κάνομε", μου λέει, "μια οργάνωση για να διώξομε τους Γερμανούς...". "Πρώτος εγώ!" του λέω –γιατί είδα τη σκλαβιά, κι έλεγα: "Τί; θα κάτσομε με δεμένα χέρια;" Και πιάσαμε... μαζεύαμε όπλα. Είχαμε μαζέψει κάμποσα μπιστογεμιά, του κόσμου· τα είχαν πετάξει στα πηγάδια και 'μεις τα παίρναμε και τα χώναμε στις χαλικουργιές. Μέσα δω να [στο αμπέλι του παππού μου] είχε μια χαλικουργιά και τα 'βαζα. Στο Λατόμι άλλη μια. Και άμα εχρειαστήκανε τα βγάλαμε. Με τα μπιστογεμιά ξεκινήσαμε. //Στην αρχή –ακόμα δεν είχε έρθει ο Καλαμπόκας– εκάμαμε κάτι σαμποτάζ. Εβάζαμε "καρβουνάκια", δυναμίτες, μεσ' το δρόμο ίσα για να σπάσομε τα λάστιχα στο αυτοκίνητο που πήγαινε παράδειγμα στα Καρδάμυλα, να καθυστερήσομε το Γερμανό, να δυσαρεστήσει· να βλαστημά.//Εμάς, οι Εγγλέζοι δε μας δίναν όπλα, δε μας εμπιστευόταν. Και ξεκινήσαμε, όπως είπα, με τα μπιστογεμιά. Άμα ήρθεν ο Καλαμπόκας πήγεν από 'κει [στην Τουρκία] με το Γλύκα κι έφερε μερικά· ήφερε κάτι αυτόματα, ήφερε οπλοπολυβόλο, ήφερε χειροβομβίδες..., και πιάσαμε τον αγώνα.//Ο Καλαμπόκας –ο "Γιώργος" που τόνε λέγαμε–, άμα ήρθεν, πήγε με τους δεξιούς. Πήγε στο γιατρό το Ζύμαρη, στον Καναβούτση... Αλλά εκείνοι δεν μπορούσαν να τον εξυπερετήσουν· τους ζητούσε πράγματα [επικίνδυνα] και δεν του δίναν [βοήθεια]· κι ήρθε σε μας. Και εμείς τον υποστηρίξαμε να πούμε· τόνε φυλάγαμε, του κάναμε τη δουλειά. "Ο Γιώργος θα ξεκινήσει να πάει στο τρίγωνο [συνοικία στο λιμάνι της Χίου όπου υπήρχαν πολλά πολυτελή σπίτια εύπορων Χίων]". Έπρεπε εμείς να βολιδοσκοπήσομε από πού θα πάει, τί θα κάνομε αν*

Συγκεκριμένα ο Ιάσονας Καλαμπόκας, ο υπεύθυνος της αποστολής στη Χίο του συμμαχικού Στρατηγείου Μέσης Ανατολής, έφερνε χρήματα από το συμμαχικό Στρατηγείο που ήταν απαραίτητα για την οργάνωση των σαμποτάζ και μετέφερε πληροφορίες και στους Άγγλους συμμάχους της «ιντελιτζεντ σέρβις» και στην κυβέρνηση του Καΐρου για τις θέσεις των Γερμανών, με τη βοήθεια του Χιώτη ασυρματιστή του στρατού Παναγιώτη Καρασούλη. Εκτελέσεις συνεργατών των Γερμανών έγιναν με εντολή του συμμαχικού Στρατηγείου[34].

συμβεί κάτι… Έβαζε ένα παντελόνι μπαλωμένο, έπαιρνε ένα καλαθάκι με αυγά και πούλαγε [τάχα] αυγά. Και κείνος πήγαινε και μοίραζε προκηρύξεις μεσ' το "τρίγωνο". Μεγάλη οργάνωση! Και μεγάλη ψυχή!//Είχαμε πιάσει δυο τρία καΐκια –κατάσχεση τα κάναμε– και τα 'χαμε πάρει εμείς –[η Οργάνωση]. Επηγαίναν τα καΐκια απέναντι, φέρνανε πράγματα. Κι ερχόντανε τη νύχτα να τα ξεφορτώσομε. Θυμάμαι μια φορά, εδώ στη "Μουριά", στο Βελονά, εφυλάγαμε μ' ένα άλλο παιδί, απ' το Βροντάδο, τον Βενιζέλο τον Κωστάλα. Άμα ήρθε το καΐκι απ' το πέλαγος, καμιά δεκαπενταριά άτομα, που περιμένανε εκεί κρυμμένοι, το ξεφορτώσανε στο λεπτό. Αλλά εφωνάζανε όμως αυτοί του καϊκιού. Κάτι φωνές! "Ρε μη φωνάζετε!… ", τίποτα αυτοί οι καπεταναίοι. Νύχτα τώρα· απαγορευότανε κάθε κίνηση. Άμα σ' έβλεπε ο Γερμανός θα σε σκότωνε. Ευτυχώς! Το ξεφορτώσαμε. Και τα πράγματα τα μοιράζαμε στον κόσμο. Ρεβύθια, σύκα, σταφίδες…».

[34] Βλ. Λεώνης Μ. Καλβοκορέσης *Χρονικόν Κατοχής… ό.π.*, 365–367 και Χαρτουλάρης Νίκος, *Η Χίος στα χρόνια της Κατοχής… ό.π.*, σελ. 108–112.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο
Από την απελευθέρωση έως την έναρξη της πίεσης προς την Αριστερά

Α. Το ενωτικό κλίμα τις πρώτες μέρες της απελευθέρωσης

Οι Γερμανοί αποχώρησαν στις 10 Σεπτεμβρίου του 1944 από το νησί. Την επόμενη μέρα τελέστηκε δοξολογία στη μητρόπολη Χίου για την απελευθέρωση και για τους πεσόντες στα χρόνια της Κατοχής. Οι τοπικές αρχές του ΕΑΜ που είχαν αναλάβει τη διοίκηση παραβρέθηκαν σύσσωμες. Στα πρώτα τους μελήματα ήταν η σταδιακή επαναφορά της ζωής στους προπολεμικούς της ρυθμούς[35]. Ο Στρατιωτικός Διοικητής Ηλίας Καναβούτσης ανακοίνωνε στον λαό της Χίου:

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Μετά την αποκατάστασιν της τάξεως εν τη Νήσο παραγγέλλομεν τα κάτωθι:

1) Ο Λαός από αύριον 13 του μηνός να αναλάβει τα ειρηνικά του έργα.

2) Οι Καταστηματάρχαι να ανοίγωση τα καταστήματα κανονικώς.

3) Αι Δημόσιαι, αι Δημοτικαί και Κοινοτικαί υπηρεσίαι να αναλάβωσι τα της υπηρεσίας των προς κανονικήν εξυπηρέτησιν του λαού.

Εν Χίω τη 12 Σεπτεμβρίου 1944

Λίγες μέρες αργότερα πραγματοποιήθηκε διαδήλωση του εαμικού κόσμου στην πρωτεύουσα του νησιού με αιτήματα την τιμωρία των συνεργατών του κατακτητή, τη λαοκρατία, το ψωμί…[36]. Η διαδήλωση εξελίχθηκε σε ενωτική πανηγυρική τελετή. Εκπρόσωποι των αρχών μίλησαν με πατριωτικό και φιλολαϊκό πνεύμα στο πλήθος, το οποίο κρατούσε ελληνικές και συμμαχικές σημαίες. Στο τέλος ανακρούστηκε ο εθνικός ύμνος.

Τις ημέρες εκείνες έγινε η κηδεία του απεσταλμένου της συμμαχικής αποστολής, Ιάσονα Καλαμπόκα, ο οποίος έπεσε θύμα προδοσίας και σκοτώθηκε από τους Γερμανούς κατά την αποχώρησή τους. Του αποδόθηκαν τιμές από τις τοπικές αρχές, όπως η αναγόρευσή του σε επίτιμο δημότη Χίου η μετονομασία οδού σε *Ιάσονα Καλαμπόκα* κ.α.[37].

Όταν αποχώρησαν από τη Χίο οι γερμανικές δυνάμεις Κατοχής, την εξουσία ανέλαβε το τοπικό κίνημα. Η Νομαρχιακή Επιροπή του ΕΑΜ προχώρησε αμέσως σε διανομές τροφίμων και εφοδίων στον πληθυσμό.

---

[35] *Ελευθέρα Χίος*, 13/9/44.

[36] «Η διαδήλωσις», *ό.π.*, 16/9/44. Βλ. Παράρτημα σελ. 200.

[37] «Τιμή στον ήρωα», *ό.π.* Βλ. Παράρτημα σελ. 200.

Δημιουργήθηκαν κατά τόπους επισιτιστικές επιτροπές με σκοπό τη διασφάλιση της διαδικασίας.

Ακολούθησε η αποβίβαση δυνάμεων των άγγλων συμμάχων στο νησί, αντιπροσωπία των οποίων συναντήθηκε με εκπροσώπους του ΕΑΜ Χίου αναγνωρίζοντας, σε πρώτη φάση τουλάχιστον, την οργάνωση ως την επικρατούσα αρχή και δήλωσε μεταξύ άλλων την πρόθεσή της για διάθεση αγαθών για τον επισιτισμό του πληθυσμού[38]. Ο αγγλικός στόλος στάθμευε, καθ' όλη την περίοδο που εξετάζουμε, στο νησί, κάτι που επηρέασε καταλυτικά την πορεία του εαμικού κινήματος.

Η διακήρυξη των προθέσεων είναι σαφής: Όλες οι δυνάμεις του τόπου να προχωρήσουν στην ανασυγκρότηση του ειρηνικού βίου. Απέναντι σ' αυτό, ελάχιστοι θα μπορούσαν να διαφωνήσουν. Ωστόσο κάθε άλλο παρά αυτή ήταν η πορεία των γεγονότων. Αντί για συμφιλίωση, επήλθε ρήξη, η οποία έφτασε έως την ανοιχτή σύγκρουση και έληξε με την ολοκληρωτική συντριβή της μίας πλευράς.

Με οδηγό αρχειακό υλικό από την αρθρογραφία του τοπικού Τύπου σε συνδυασμό με δικαστικές υποθέσεις, θα περιγράψουμε τα γεγονότα που, βήμα προς βήμα, οδηγούν από την προσπάθεια των Αριστερών οργανώσεων για ομαλότητα και συνύπαρξη των φορέων του ΕΑΜ με τον κρατικό παράγοντα στην πολιτική σκηνή της Χίου, στη διαμόρφωση των όρων της ένοπλης σύγκρουσης. Ιδιαιτέρως, θα επιχειρήσουμε να αναγνωρίσουμε τις μέριμνες της Αριστεράς στο νησί που αφορούν όλες τις εκφάνσεις της καθημερινότητας και της κομματικής ζωής, ούτως ώστε να επιτευχθεί η, στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό, ανασύσταση των γεγονότων της χρονικής περιόδου.

Β. Το επισιτιστικό ζήτημα

Τους πρώτους μήνες μετά την απελευθέρωση αφθονούν οι δίκες για κακοδιαχείριση στα χρόνια της Κατοχής αλλά και μεταγενέστερα. Στις δίκες φανερώνονται οι τρόποι με τους οποίους επιχειρήθηκε την επίμαχη περίοδο η κάλυψη των βιοτικών αναγκών των πληθυσμιακών ομάδων, ο τρόπος καταρτισμού των διαφόρων επιτροπών, ο τρόπος διανομής, οι τιμές των αγαθών, ο έλεγχος της κρατικής εξουσίας στις διατιμήσεις κλπ[39].

Το Τριμελές Πλημμελειοδικείο Χίου, στη συνεδρίασή του της 23/2/1945 στην πόλη της Χίου εκδίκασε την υπόθεση των Ιωάννη Μιχ.

---

[38] «Οι Άγγλοι για τον επισιτισμό μας», *ό.π.*, 21/9/44. Βλ. Παράρτημα σελ. 200.

[39] Οι τρόποι με τους οποίους επιχειρείται η κάλυψη των βιοτικών αναγκών των πληθυσμιακών ομάδων, ο τρόπος καταρτισμού των διαφόρων επιτροπών, ο τρόπος διανομής, οι τιμές των αγαθών, ο έλεγχος της κρατικής εξουσίας στις διατιμήσεις κλπ. αποτελούν ζητήματα τα οποία μπορούν να διερευνηθούν περαιτέρω.

Πρωίου και Γεωργίου Ανδρ. Γαλατούλα, κατοίκων Νεοχωρίου, οι οποίοι κατηγορούνταν ότι, στη διάρκεια της Κατοχής, ως μέλη της τοπικής επιτροπής επισιτισμού διόγκωναν τεχνητά τον αριθμό των κατοίκων και καρπούνταν τις επιπλέον ποσότητες από τα τρόφιμα που έστελνε ο Ερυθρός Σταυρός. Ωστόσο στο ακροατήριο αποκαλύφθηκε ότι στη διαδικασία εμπλέκονταν και παντοπώλες του χωριού, οι οποίοι έπειθαν τους κατηγορούμενους να υπογράφουν τις παραποιημένες καταστάσεις για να επωφελούνται αυτοί. Ενδιαφέρον παρουσιάζει η κατάθεση του μάρτυρα Κ. Γ. Σ., παντοπώλη από το Νεχώρι, που αποτελεί ένδειξη για τις πρακτικές που ακολουθούνταν γενικά εκείνη την περίοδο. Καταθέτει λοιπόν ότι «*εγώ έκανα την διανομήν των φασολιών κανονικά και δεν υπήρξε περίσσευμα. Τις φασόλες πήγα και τις πήρα εγώ κατ' ευθείαν από τη χώρα. Στις διανομές κατέβαιναν κι άλλοι παντοπώλες και έπερναν τρόφιμα. Σε πολλές είχαν βάλει περισσότερα άτομα επί όσα ήσαν πραγματικά, το δε υπόλοιπον το έπαιρναν αυτοί και το μοιράζανε*». Αυτή η κατάθεση έρχεται να επιβεβαιώσει το γεγονός της αδιαφάνειας στον τρόπο καταρτισμού των επισιτιστικών επιτροπών και στις κλοπές επισιτιστικού υλικού που ελάμβαναν χώρα, στερώντας, κυριολεκτικά, ζωτικής, πολλές φορές, σημασίας αγαθά από ανθρώπους που τα είχαν ανάγκη. Τελικά το δικαστήριο κήρυξε ενόχους τους κατηγορουμένους «εν μετρία συγχύσει λόγω βλακείας»[40].

Από την υπόθεση αυτή και άλλες παρόμοιες, φανερώνεται ότι λειτουργούσε στην Κατοχή ένα πλέγμα υπεξαίρεσης δημόσιου αγαθού στη μικρή κλίμακα του χωριού με συμμετοχή προσώπων, διαπιστευμένων να υπερασπίζονται τη νομιμότητα αντί να την παραβιάζουν.

Στην απελευθέρωση, εμφανίζεται μία ασθμαίνουσα κοινωνία, με υψηλά ποσοστά υποσιτισμού και πολλούς νεκρούς από την πείνα· η κοινωνία αυτή έχει μόλις εξέλθει από μία κατάσταση έντονης πίεσης (που εν μέρει εκτονώθηκε με τη φυγή στα απέναντι μικρασιατικά παράλια) και προσπαθεί να ορθοποδήσει και να προσαρμοστεί στα δεδομένα της νέας εποχής.

Για να αντιμετωπίσει το φλέγον ζήτημα της σίτισης του πληθυσμού η Νομαρχιακή Επιτροπή Επισιτισμού του ΕΑΜ, που τις πρώτες μέρες την απελευθέρωσης είχε υπό τον έλεγχό της τη διοίκηση του νησιού, εξήγγειλε τη δημιουργία επισιτιστικών επιτροπών και έθεσε τα όρια και τον τρόπο της συγκρότησής τους σε μια ιδιαίτερα οργανωμένη προσπάθεια που ενεργοποιούσε το σύνολο του κοινωνικού ιστού. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η καταξίωση της κοινωνικής θέσης της γυναίκας από την Αριστερά. Πιο συγκεκριμένα, συστήνονται στους Δήμους Χίου και Βροντάδου πενταμελείς ανώτερες δημοτικές επισιτιστικές επιτροπές, οι οποίες με τη σειρά τους θα συγκροτήσουν

---

[40] Τριμελές Πλημμελειοδικείο Χίου, 23/2/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 200.

αμέσως πενταμελείς ενοριακές επισιτιστικές επιτροπές στην περιοχή του Δήμου τους καθώς και σε κάθε Κοινότητα ξεχωριστά. Ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα κριτήρια για τη στελέχωση των επιτροπών. Οι ανώτερες επιτροπές στελεχώνονται από τον τοπικό υπεύθυνο της Ε.Α., μία γυναίκα και «*τρία άλλα ηθικά λαϊκά άτομα, έστω κι αν δεν είναι μέλη της οργάνωσής μας*», ενώ στις δημοτικές και κοινοτικές θα ληφθεί μέριμνα να μετέχει και ο ιερέας της ενορίας. Οι επιτροπές θα συντάσσουν τις καταστάσεις των κατοίκων και της παραλαβής των τροφίμων, θα αποστέλλουν αντίγραφα στα ανώτερα εποπτεύοντα όργανα και θα φροντίζουν για τις διανομές. Η πρωτοβουλία για την εφαρμογή του μέτρου ανατίθεται στις τομεακές επιτροπές του ΕΑΜ[41]. Ήταν μια ιδιαίτερα οργανωμένη προσπάθεια η βάση της οποίας εδραζόταν στην απόπειρα ενεργοποίησης του συνόλου του κοινωνικού ιστού ανεξαρτήτως ηλικίας, φύλλου και πολιτικού προσανατολισμού. Τα θέματα της παροχής επισιτιστικού υλικού αποτελούσαν και θα αποτελέσουν ένα πρώτης τάξεως εργαλείο επηρεασμού και χειραγώγησης του πληθυσμού και στη Χίο καθώς ο τρόπος με τον οποίο γίνονταν οι διανομές στα χρόνια που ακολούθησαν είχε σαφείς σκοπούς και στόχους, αφού σε πολλές περιπτώσεις, ευνοούσε συγκεκριμένα κέντρα εξουσίας και διαμορφωνόταν ανάλογα με τα κοινωνικά φρονήματα των δικαιούχων.

Καθώς πλησιάζει το τέλος Σεπτεμβρίου, η Νομαρχιακή Επιτροπή του ΕΑΜ εξακολουθεί να κρατά στα χέρια της το κύριο μέρος της ευθύνης για τη σίτιση του πληθυσμού. Για να ανταποκριθεί σ' αυτό το καθήκον, το ΕΑΜ θέτει σε λειτουργία ένα ευρύτερο δίκτυο που περιλαμβάνει και άλλες περιοχές της χώρας. Έτσι, η ανταρτοκρατούμενη περιοχή του Πηλίου έστειλε στη Χίο με σκάφη του ΕΛΑΝ 10.000 οκάδες σιτάρι και σε αντάλλαγμα έλαβε από το νησί 500 οκάδες δέρμα[42]. Αναδεικνύεται η διαδικασία που σε τέτοιες περιπτώσεις ακολουθούσαν τα δίκτυα του ΕΑΜ καθώς και η ανταλλακτική βάση στην οποία λειτούργησε το όλο σύστημα ήδη από τα χρόνια της Κατοχής. Στις σχετικές ανακοινώσεις υφίσταται μία προπαγανδιστική τάση προς το έργο της Νομαρχιακής Επιτροπής και του ΕΛΑΝ. Η έκθεση των ποσοτήτων των προς ανταλλαγή προϊόντων καταγράφεται πολύ προσεκτικά για να προστατευθεί το αδιάβλητο των διαδικασιών.

Μόλις παραδόθηκαν τα φορτία με το σιτάρι, το ΕΑΜ Χίου εξέδωσε ανακοίνωση σχετικά με τα τρόφιμα τα οποία επρόκειτο να διανεμηθούν από την Νομαρχιακή Επιτροπή Επισιτισμού και Κοινωνικής Προνοίας, με

---

[41] «Η Νομαρχιακή Επιτροπή Επισιτισμού & Κοινωνικής Πρόνοιας», *Πρωτοπόρος*, «Επίσημο Όργανο του ΕΑΜ Χίου», 23/9/44. Βλ. Παράρτημα σελ. 203.

[42] «Έφθασε φορτίο τροφίμων με τ' αντάρτικα», *ό.π.*, 27/9/44. Βλ. Παράρτημα σελ. 204.

βάση τους καταλόγους που είχαν καταρτιστεί από τις κατά τόπους επιτροπές. Οι ποσότητες είναι περιορισμένες.

Σύμφωνα λοιπόν με «*απόφαση της Νομαρχιακής Επιτροπής Επισιτισμού μοιράζονται . . . τα παρακάτω τρόφιμα ως εξής:*

1) Γενική διανομή σ' ολόκληρο τον πληθυσμό του Νομού χωρίς καμία διάκριση ½ οκά αλεύρι λευκό το άτομο.

2) Στους κατοίκους του Δήμου Χίου 50 δράμια ζάχαρη και ½ κουτί κονσέρβα κρέας το άτομο.

3) Στους κατοίκους των Κοινοτήτων γενικώς από 50 δράμια μπισκότα το άτομο.

4) Στους κατοίκους των Κοινοτήτων και Δήμου Βροντάδου από 50 δράμια ρύζι το άτομο.

5) Στους κατοίκους των Κοινοτήτων: Αρμολίων, Καλλιμασιάς, Θολοποταμίου, Ευφημιανών, Βασιλειονείκου, Νεοχωρίου, Λυθί, Καμπιών, Αμάδων, Βίκι, Καρυών, Άγ. Γεωργ. Συκούση, Αυγωνύμων, Αναβάτου, Παγίδας και Σπαρτούντος από ήμισυ ½ κουτί κονσέρβας το άτομο»[43].

Εντυπωσιάζει η επιμονή των δημοσιευμάτων, να μη γίνουν διακρίσεις κατά τη διάρκεια των διανομών.

Μετά τη μεταβίβαση της εξουσίας από το ΕΑΜ στην κυβέρνηση Εθνικής Ενότητας τα πλέον φλέγοντα ζητήματα που απασχολούσαν τον Χιακό λαό, παρέμεναν αυτό του επισιτισμού και αυτό της δικαιοσύνης. Σημείο τριβής του Χιακού ΕΑΜ με τις τοπικές κρατικές αρχές ήταν η διανομή τροφίμων, καθώς και άλλων ειδών πρώτης ανάγκης στον πληθυσμό με άνισο τρόπο και με βάση το πολιτικό τους φρόνημα. Στη σχετική αρθρογραφία του εαμικού Τύπου αναφέρονται[44] τα βήματα που έχουν γίνει καθώς και σε όσα θα πρέπει να γίνουν με στόχο τη βελτιστοποίηση της όλης κατάστασης. Πιο συγκεκριμένα, επισημαίνεται ότι παρά τους πανηγυρισμούς και τη χαρά που συνεπάγεται το γεγονός της απελευθέρωσης ο κόσμος δεν αντέχει πια τη στέρηση των ημερών και περιμένει την αποκατάσταση της ομαλότητας. Σημειώνεται ότι οι φιλότιμες κατά τ' άλλα προσπάθειες και οι κόποι των λαϊκών επιτροπών και του νέου Γενικού διοικητή για τη διανομή επισιτιστικού υλικού, δεν στάθηκαν ικανές να εξασφαλίσουν μια ικανοποιητική και τακτική μερίδα τροφίμων στον πληθυσμό. Στο τέλος απευθύνεται προτροπή προς τις αρχές, να εντείνουν τις προσπάθειες προς πάσα κατεύθυνση για περισσότερα και καλύτερα διανεμόμενα επισιτιστικά αγαθά, καθώς η πλήρωση των αποθηκών δεν ωφελεί σε τίποτα, εάν όλες οι ποσότητες δεν διατίθενται αμέσως στους δικαιούχους.

Με την πάροδο του χρόνου οι καταγγελίες του ΕΑΜ οξύνονται. Ενώ η ευθύνη της διαχείρισης του επισιτιστικού βρίσκεται πλέον στα χέρια του

---

[43] «ΕΑΜ Χίου ανακοίνωση», *ό.π.*, 27/9/44. Βλ. Παράρτημα σελ. 204.

[44] «Ψωμί και Δίκαιο», *ό.π.*, 8/10/44. Βλ. Παράρτημα σελ. 204.

εκπροσώπου της κυβέρνησης, καταγγέλλεται[45] ότι «*πνίγηκε η θέληση του λαού πάνω στις επισιτιστικές επιτροπές*», ότι τα τρόφιμα στο νησί σπανίζουν, τη στιγμή που στη Μαγνησία υπάρχει αφθονία από πατάτες και στη Λέσβο από λάδι και ότι ο κόσμος κυκλοφορεί νηστικός και ανυπόδητος, οι υπάλληλοι είναι τέσσερις μήνες απλήρωτοι και τα παιδιά της ΕΠΑΧ[46] των συνοικισμών και γενικά των λαϊκών τάξεων δεν έχουν ρούχα, γάλα και ζάχαρη, ενώ συγχρόνως η εντόπια γεωργική παραγωγή κινδυνεύει με καταστροφή από έλλειψη πετρελαίου ή ρεύματος.

Το Εργατοϋπαλληλικό Κέντρο Χίου, που βρισκόταν υπό εαμικό έλεγχο, κατήγγειλε[47] ότι κατά την πρόσφατη διανομή τροφίμων στην ύπαιθρο εξαιρέθηκαν ορισμένα χωριά, ενώ αντιθέτως συμπεριλήφθηκαν στους παραλήπτες πλούσιοι κάτοικοι του κάμπου. Σε γενικές γραμμές επικρατούν ήπιοι τόνοι σε αυτή την περίοδο, χωρίς πάντως να λείπει η «απειλή» της σύγκλησης γενικής συνέλευσης των εργατοϋπαλλήλων από το ΕΑΜ για την αντιμετώπιση της κατάστασης, εάν αυτή δεν διορθωθεί. Ο αντιπροσώπος της κυβέρνησης εθνικής ενότητας και διοικητής νήσων Αιγαίου, Γεωργίος Μπουρδάρας[48] που πριν λίγο καιρό είχε φτάσει στο νησί, απάντησε[49] ότι η διανομή τροφίμων υπακούει στη διάκριση αστικού και αγροτικού πληθυσμού σύμφωνα με τις εντολές της αρμόδιας κυβερνητικής υπηρεσίας, η οποία με τη σειρά της εφαρμόζει τις οδηγίες της αρμόδιας διεθνούς υπηρεσίας που εδρεύει στο Κάιρο.

Ωστόσο η μετάθεση της ευθύνης από τον αρμόδιο παράγοντα δεν αποτελούσε θεραπεία της πραγματικότητας. Οι ανάγκες ήταν πιεστικές και οι λύσεις κινούνταν προς εσφαλμένες κατευθύνσεις. Το ζήτημα

---

[45] «Με λίγα λόγια», *ό.π.*, 18/10/44. Βλ. Παράρτημα σελ. 205.

[46] Επιτροπή Περιθάλψεως Απόρων Χίου. Τα φιλανθρωπικά ιδρύματα που αναπτύσσουν δράσεις στη Χίο, η ανταπόκριση του κόσμου στις δράσεις αυτές, η διαφάνεια στη διαχείριση των πόρων, ο τρόπος με τον οποίο η κεντρική εξουσία τα αντιμετωπίσει, καθώς και πλήθος άλλων ζητημάτων χρήζουν ενδελεχούς διερεύνησης καθώς ο ρόλος τους είναι κομβικός όταν αναφερόμαστε σε μία κοινωνία η οποία μόλις έχει εξέλθει από μία κατάσταση έντονης πίεσης και παλεύει να ανακτήσει τους πρότερους ρυθμούς της.

[47] «Αναφορά του Εργατοϋπαλληλικού Κέντρου Χίου προς τον κ. Γενικόν Διοικητήν των Νήσων Αιγαίου», *Πρωτοπόρος*, 18/10/44. Βλ. Παράρτημα σελ. 206.

[48] Μπουρδάρας, Γεώργιος, στρατιωτικός και πολιτικός (Φουρνά Ευρυτανίας 1888–1959). Εξελέγη βουλευτής Ευρυτανίας το 1933 (με το κόμμα του Γεωργίου Καφαντάρη) και 1950 και 1951 (με την ΕΠΕΚ). Το 1956 εξελέγη βουλευτής Αιτωλίας Ακαρνανίας (με το Κόμμα των Φιλευθέρων). Στην περίοδο 1944 – 1946 διετέλεσε υπουργός Νήσων του Αρχιπελάγους, στη συνέχεια υπουργός Τ.Τ.Τ. (1945– 1946) και αργότερα (1951–1952) υπουργός Συγκοινωνιών. Πάπυρος Λαρούς Μπριτάννικα τόμ. 44.

[49] «Ανακοίνωσις», *ό.π.*, 18/10/44. Βλ. Παράρτημα σελ. 207.

τέθηκε με αρκετά εύγλωττο τρόπο στην Καλλιμασιά, χωριό στο νότιο τμήμα του νησιού και κοντά στην πρωτεύουσά του, στο συλλαλητήριο της 19ης Οκτωβρίου 1944 που διοργανώθηκε από το ΕΑΜ. Στη σχετική ανακοίνωση της οργανωτικής επιτροπής αναφέρεται[50] ότι σε έναν τόπο όπως η Χίος, όπου η παραγωγή επαρκεί μόνο για 5-6 μήνες τον χρόνο «*και τώρα περνούμε τον πέμπτο μήνα από τη συγκομιδής*», το σύστημα διανομής δεν είχε λάβει υπ' όψη του τα χαρακτηριστικά κάθε περιοχής στην οποία εφαρμοζόταν, με παράδειγμα το ίδιο το χωριό, το οποίο εξαιρέθηκε από τη διανομή τυριού, κρέατος και φασολιών, παρά το επιβεβαιωμένο γεγονός ότι οι κάτοικοι, που έτρωγαν βολβούς στη διάρκεια της Κατοχής για να επιβιώσουν και τα παιδιά τους είχαν μείνει καχεκτικά από την πείνα, αντιμετώπιζαν ακόμη και τώρα την έλλειψη ψωμιού. Η επιτροπή, αφού αρχικά εκφράζει την πίστη της στην κυβέρνηση καθώς και την ευγνωμοσύνη της στους συμμάχους σε μια προσπάθεια να μη χαρακτηριστεί το συλλαλητήριο στασιαστική ενέργεια, στο «δια ταύτα» προτείνει τροποποίηση των εντολών της ανώτερης αρχής με τρόπο που να μην επιτρέπει διακρίσεις μεταξύ αστών και αγροτών.

Γ. Η εξασθένηση των εαμικών ερεισμάτων

Η σταδιακή απομάκρυνση του ΕΑΜ από τα κέντρα εξουσίας με την εξώθηση των στελεχών του σε παραίτηση[51] άφηνε το πεδίο ελεύθερο στους αντιπάλους του, να χειρίζονται τα κρίσιμα ζητήματα της συγκυρίας όπως ήθελαν. Την περίοδο αυτή πλήθος αυθαιρεσιών κάνει την εμφάνισή του. Τα κατά τόπους προβλήματα που ο αναξιοκρατικός ή ελλιπής καταρτισμός των επισιτιστικών καταλόγων προκαλούσε, συνεπάγονταν αδικίες και υπεξαιρέσεις υλικού ανθρωπιστικής βοήθειας. «*Η Επιτροπή του επισιτισμού που διορίστηκε από τη διοίκηση αφού διώχτηκε η παλιά λαϊκή επιτροπή, μοιράζει τα τρόφιμα με το παληό σύστημα. Δηλ. οι φίλοι οι συγγενείς, οι άνθρωποι της κλίκας και τα μέλη της επιτροπής παίρνουν τις κονσέρβες που έχουν κρέας*», επισημαίνει ανταπόκριση από χωριό της Χίου[52]. Τα τρόφιμα που στέλνονταν μετά τη συμφωνία της κυβέρνησης με την ΟΥΝΡΑ ανακούφισαν σημαντικά τον πληθυσμό, όμως και πάλι προέκυπταν ζητήματα στο σύστημα διανομής με τη γνωστή ευνοιοκρατία καθώς και ποικίλα προβλήματα στην απορρόφηση της τοπικής παραγωγής καθώς τις τιμές τους δεν μπορούσαν να τις ανταγωνιστούν οι αγρότες της Χίου.

---

[50] «Καλλιμασιά», *ό.π.*, στη στήλη: Ανταποκρίσεις από τα χωριά, 26/10/44. Βλ. Παράρτημα σελ. 207. Η εν λόγω μόνιμη στήλη του *Πρωτοπόρου* εγκαινιάστηκε με αυτό το άρθρο.

[51] «Δημοκρατικός τρόπος διοίκησης», *ό.π.*, 2/11/44. Βλ. Παράρτημα σελ. 209.

[52] «Αγ. Γιώργης Συκούσης», *Εμπρός*, «επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου», στη στήλη «τοπικά ζητήματα», 5/1/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 209.

Η προϊούσα περιθωριοποίηση του ΕΑΜ συνέτεινε στην αύξηση των κρουσμάτων αισχροκέρδειας, ακόμη και μαύρης αγοράς. Τέτοια ζητήματα ανέκυπταν συνεχώς στην αγορά της Χίου και απασχολούσαν τα εαμικά έντυπα. Αναφορικά με τη μαύρη αγορά, η οποία δεν αντιμετωπίστηκε, ουσιαστικά, ποτέ, τα έντυπα κατήγγελλαν μεταξύ άλλων κατάχρηση τροφίμων που υποτίθεται ότι είχαν παραληφθεί με στόχο τον επισιτισμό του πληθυσμού του νησιού και τα οποία τελικά «έφυγαν» για την Αθήνα με σκοπό να γίνουν αντικείμενο εκμετάλλευσης στην εκεί μαύρη αγορά. «[…] *ξαναγυρίσαμε στην εποχή των Γερμανών και του Παναγιώτη. Σε δυο μέρες μέσα εξαφανίστηκαν οι κονσέρβες, η ζάχαρη και το ρύζι από την αγορά για να σταλούν στην Αθήνα για μαύρη αγορά. Από πρόχειρη έρευνα που κάμαμε στους πουλητές εξακριβώσαμε ποιοι μαυραγορίτες τα πήραν*[53]». Η στάση των τοπικών αρχών που χαρακτηριζόταν από αδυναμία δράσης και εφαρμογής των αποφάσεων και των σχετικών νόμων, οδηγούσε στην αδιαφορία των εκτελεστικών οργάνων, η οποία με τη σειρά της ενθάρρυνε την ασυδοσία. Το ακόλουθο απόσπασμα είναι ενδεικτικό αυτής της εξέλιξης: «*Πριν από 20 μέρες η αγορά της Χίου ήταν γεμάτη από τρόφιμα και σήμερα δεν υπάρχουν ή είναι πολύ ακριβά. Γιατί και ποιοι φταίγουν; Οι Μαυραγορίτες της Χίου και οι όψιμοι πατριώτες που δεν φτάνει σε τόσα πτώματα που πατήσανε στη Χίο 41-43 άλλα τρέχουν να πατήσουνε και στην χιλιοβασανισμένη Αθήνα. Ενώ προχθές ήρθε αρκετό λάδι από τη Μυτιλήνη δεν υπάρχει στην αγορά, διότι έφυγε την ίδια ώρα για τον Πειραιά. Ενώ ο τόπος μας είχε ανάγκη και από μία οκά λάδι οι αρμόδιες αρχές επιτρέπουνε την εξαγωγή με διάφορους τρόπους* [...][54]».

Ευκαιρίες πλουτισμού από επιτήδειους παρουσιάζονταν σε πολλά είδη και όχι μόνο στα τρόφιμα. Ενώ έχει περάσει περίπου μήνας από τις παραπάνω καταγγελίες, αναφέρεται ότι «*επετράπη να πουληθούν ελεύτερα τα σολοδέρματα 1500 δρχ. την οκά (20 φορές περισσότερο από την προπολεμική τιμή) τη στιγμή που έρχονται από την Αίγυπτο τα παπούτσια και πουλιούνται με όλα τα έξοδα 1500 με 1800 δρχ. το ζευγάρι. Εν τω μεταξύ τα δέρματα πωλούνται 1650 με 1700, δηλαδή επίσημα το κράτος υποστηρίζει την αισχροκέρδεια των ισχυρών βιομηχάνων στο νησί μας*[55]».

Από τα κύρια θέματα για τα οποία οι εαμικές εφημερίδες αρθρογραφούν είναι σχετικά με το εργατικό δυναμικό[56]. Η Χίος είχε μεγάλο αριθμό ναυτεργατικού δυναμικού το οποίο ταλανιζόταν από προβλήματα όπως «[…] *αεργία, φυλλάδια, μισθολόγιο, διαιτολόγιο,*

---

[53] «Κονσέρβες και τρόφιμα», *Πρωτοπόρος*, 18/1/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 209.

[54] «Οι μαυραγορίτες σε δράση», *Εμπρός*, 27/1/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 210.

[55] «Το σολόδερμα», *Πρωτοπόρος*, 21/2/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 210.

[56] Τα ζητήματα που αφορούν τις εργατικές τάξεις στη Χίο καθώς και οι διεργασίες – ζυμώσεις που λαμβάνουν χώρα εντός των διαφόρων σωματίων παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον και χρίζουν περαιτέρω διερεύνησης.

ασφαλίσεις, συντάξεις, προστασία ναυτικών, θυμάτων πολέμου κτλ. […] *Χρειάζεται προπαρασκευή και συνειδητοποίηση των ζητημάτων στην ναυτεργατική μάζα, δηλ. διοργάνωση για να λυθούν τα αιτήματα και οι διεκδίκησες του ναυτεργατικού κόσμου*[…][57]» και σε αυτό έδινε μεγάλη βαρύτητα ο εαμικός συνασπισμός. Επιπροσθέτως στο νησί υπήρχε ένα εκ των πλέον σημαντικών κέντρων επεξεργασίας δέρματος στη χώρα. Μετά την Κατοχή «*τα εργοστάσια άρχισαν να δουλεύουν εντατικά. Όμως πολλοί εργάτες και μάλιστα παληοί, μένουν χωρίς δουλειά, για τα προοδευτικά τους φρονήματα. Τα μεροκάματα παραμένουν στο εξευτελιστικό επίπεδο των 40—50 % των προπολεμικών. Αν οι εργάτες ήταν ενωμένοι, αν έλειπαν οι διασπαστές και οι προδότες της εργατική τάξης όλοι οι εργάτες θα 'χαν πιάσει δουλειά και το μεροκάματο θα 'χε φτάσει σε ανθρωπινό επίπεδο.*[58]»

Η συμβολή του εργατικού κόσμου στην αναθέρμανση της οικονομίας και στην επανεκκίνηση του μηχανισμού λειτουργίας της αγοράς απασχολεί την Αριστερά, η οποία επί τι βάσει αυτού του συλλογισμού προσπαθεί με προτροπές και διεκδικήσεις να θεμελιώσει τα στοιχειώδη εργατικά δικαιώματα και να αφυπνίσει τους εργαζομένους. Συνθήκες και καθεστώς εργασίας, αμοιβές και εκμετάλλευση του εργατικού δυναμικού από το κεφάλαιο απασχολούν τακτικά τα έντυπα. «*Πώς θα μπορέσουν να ζήσουν οι εργάτες, οι υπάλληλοι, όλοι οι εργαζόμενοι, αφού όλα ακρίβυναν 150 — 200 % και τα μεροκάματα και οι μισθοί πείνας παρέμειναν τα ίδια;*[59]» διερωτάται συντάκτης του *Εμπρός*.

Το Σεπτέμβριο του 1945 στις εκλογές για την ανάδειξη αντιπροσώπων στο Εργατοϋπαλληλικό Κέντρο Χίου (ΕΚΧ) η επικράτηση του Εργατικού Αντιφασιστικού Συνδέσμου (ΕΡΓ.Α.Σ.) ήταν καθολική στα καίρια επαγγέλματα των ναυτεργατών και βυρσοδεψών, κάτι που φανέρωνε το ρεύμα της Αριστεράς μέσα στην εργατική τάξη και ήταν αποτέλεσμα της μέριμνάς της προς την κατεύθυνση της διεκδίκησης των δικαιωμάτων των εργαζομένων και της προώθησης και επιλύσεως των ζητημάτων και προβλημάτων που ανέκυπταν[60]. Όμως, ο Νομάρχης Χίου καθαίρεσε τη νόμιμα εκλεγμένη διοίκηση του Ε.Κ.Χ. και τοποθέτησε προσωρινή της αρεσκείας του[61]. Για δεύτερη φορά, στις προσυνεδριακές

---

[57] «Εγνούσα», *ό.π.*, στη στήλη «Ανταποκρίσεις από τα χωριά» 2/11/44. Βλ. Παράρτημα σελ. 210.

[58] «Με τίμια ηγεσία & οργανωμένη πάλη θα λυθούν τα αιτήματα των εργατών και όχι με διορισμένους εργατοπατέρες» *Εμπρός*, 20/11/46. Βλ. Παράρτημα σελ. 211.

[59] «Γιατί απεργούν οι εργάτες», *ό.π.*, 21/9/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 213.

[60] «Νίκες του ΕΡΓ.Α.Σ. Αποτελέσματα αρχαιρεσιών διαφόρων εργατικών σωματείων», *Πρωτοπόρος*, 18/9/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 213.

[61] «Εργατοϋπαλληλικό Κέντρο. Ανακοίνωση», *ό.π.*, 14/2/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 214.

εκλογικές συνελεύσεις που έγιναν την άνοιξη του 1946, εκλέχτηκαν σ' όλα τα σωματεία, με πλειοψηφία που ξεπέρασε το 90%, διοικήσεις από τους εκπρόσωπους του ΕΡΓ.Α.Σ., δηλαδή της Αριστερής συνδικαλιστικής παράταξης. Ένας αναλυτικός πίνακας που δημοσιεύτηκε στον *Πρωτοπόρο* στης 23/3/1946 για τα ως εκείνη τη μέρα αποτελέσματα στα 20 σωματεία που είχαν κάνει εκλογές, έδινε 826 ψήφους υπέρ του ΕΡΓ.Α.Σ. σε σύνολο 891 ψήφων, δηλαδή το 92,8%, πράγμα πολύ σημαντικό αν αναλογιστούμε το κλίμα των ημερών επί των οποίων διεξάγονται οι εκλογές.

Άλλος ένας τομέας που αποτελούσε μια από τις βασικές προτεραιότητες της Αριστεράς στη Χίο, ήταν η δράση των φιλανθρωπικών ιδρυμάτων, τα οποία παρουσίαζαν έντονη κινητικότητα με εράνους και άλλες πρωτοβουλίες του Ερυθρού Σταυρού και της Εθνικής Αλληλεγγύης στην κατεύθυνση της επανασύστασης του κοινωνικού ιστού, της ανακούφισης των αναξιοπαθούντων και της επαναδημιουργίας μιας εύρυθμα λειτουργούσας κοινωνίας. Πολύ σημαντική δραστηριότητα αναπτύσσει όπως είδαμε και προηγουμένως η ΕΠΑΧ, οργάνωση που είχε αναλάβει τη στήριξη απόρων αναφορικά με την ιατροφαρμακευτική τους περίθαλψη καθώς και την εξασφάλιση των αναγκαίων προς διαβίωση αγαθών. Ωστόσο η εγκατάλειψη και κακοδιοίκηση των φιλανθρωπικών ιδρυμάτων από «[…] *τη Διοίκηση και τη Νομαρχία* […]» ήταν αποκαρδιωτική και κάθε προσπάθεια που γινόταν από οργανώσεις της Αριστεράς έπεφτε στο κενό. Ίδρυμα της ΕΠΑΧ που στεγάζει άπορα παιδιά μαστίζεται από εγκατάλειψη καθώς οι αρμόδιες αρχές του νησιού δεν ενδιαφέρονται για τη διατήρηση και τη συνέχειά του. Οι τοπικές αρχές αντί να συνεργαστούν για το κοινό συμφέρον βάζουν πάνω απ' όλα τις κομματικές καταβολές από τις οποίες προέρχονται οι εκάστοτε δράσεις. Η επισιτιστική κατάσταση, όπως καταγγέλλεται, έχει φτάσει σε χειρότερο σημείο από της περίοδο της Κατοχής, ρούχα δεν υπάρχουν, το προσωπικό δεν πληρώνεται και παραιτείται και σαν να μην έφταναν όλα αυτά, μέρος του ιματισμού και των κλινών δόθηκε σε τμήμα του Ιερού Λόχου[62] που βρισκόταν στη Χίο με αποτέλεσμα τα παιδιά να στοιβάζονται ανά τρία και ανά τέσσερα σε κάθε κρεβάτι. Το ΕΑΜ ζητά από τους αρμοδίους να

[62] Στρατιωτικός σχηματισμός επίλεκτων, που απαρτίστηκε από αξιωματικούς κυρίως, με πρωτοβουλία της Ελεύθερης Ελληνικής Κυβέρνησης, η οποία είχε σχηματιστεί στο Κάιρο μετά την κατάρρευση του μετώπου στην Ελλάδα κατά τον Β' Παγκόσμιο πόλεμο. Η δράση της μονάδας αυτής σε όλη την περίοδο 1941–1944 υπήρξε αξιόλογη. Πήρε μέρος σε επιχειρήσεις στη Βόρεια Αφρική και στην απελευθέρωση νησιών του Αιγαίου, ιδιαίτερα της Δωδεκανήσου. Πάπυρος Λαρούς Μπριτάννικα τόμ. 29.

δηλώσουν τις προθέσεις τους στο διοικητικό συμβούλιο της ΕΠΑΧ ούτως ώστε να εξευρεθεί μία βιώσιμη λύση[63].

Οι διοικούσες αρχές παρενέβαιναν και ακύρωναν τις δράσεις των οργανώσεων. Η Εθνική Αλληλεγγύη διεξήγαγε εράνους για την ενίσχυση των θυμάτων των «Δεκεμβριανών[64]» στην Αθήνας με προφορική έγκριση του νομάρχη, καθώς και συναυλία στην οποία παρευρέθηκαν και οι πολιτικές και στρατιωτικές αρχές του νησιού, αλλά αναπάντεχα ο νομάρχης ζήτησε να κατάσχει τα χρήματα που συγκεντρώθηκαν, διέταξε έρευνες στα σπίτια των μελών της Ν.Ε. της Ε.Α. και εξέδωσε εντολή δήμευσης του λογαριασμού τραπέζης όπου τα έσοδα κατέληγαν ώστε να σταλούν στον προορισμό τους[65]. Συγχρόνως με αυτά, οι επιτροπές που απάρτιζαν τα σωματεία «*αντικαθίστανται […] απ' τις εφορείες των ιδρυμάτων και στη θέση τους μπαίνουν οι γνωστοί τύποι, οι χρεοκοπημένοι πολιτικάντες και έμποροι της φιλανθρωπίας*»[66].

Δ. Αίσθημα δικαίου και απονομή δικαιοσύνης

Η Αριστερά ήταν σε εγρήγορση για τυχόν φαινόμενα έξαρσης της «εθνικοφροσύνης» που δεν άργησαν άλλωστε να κάνουν την εμφάνισή τους. Ο εαμικός Τύπος κατήγγελλε από τα πρώτα βήματά του όλα τα κακώς κείμενα της πρώιμης μετακατοχικής περιόδου. Μέσα απ' αυτές τις καταγγελίες ξεδιπλώνονται οι διάφορες φάσεις της τακτικής που ακολούθησαν οι άνθρωποι του κατοχικού καθεστώτος με σκοπό να αποφύγουν την τιμωρία για τη συνεργασία τους με τους Γερμανούς και επιπλέον, να διατηρήσουν τα προνόμιά τους στην κοινωνία της Χίου. Χαρακτηριστικά, καταγγέλλονται οι μεθοδικές προσπάθειες των αντιπάλων του ΕΑΜ να δημιουργήσουν διαιρέσεις μέσα στους κόλπους του, διαβάλλοντας τα ηγετικά στελέχη του σε φιλικά τους πρόσωπα. Εφιστάται η προσοχή στους αγωνιστές του κινήματος, που καλούνται να απομακρύνουν τους διαβολείς, γνωστά στελέχη της «αντίδρασης»[67].

---

[63] «Η ΕΠΑΧ εγκαταλείφτηκε απ' τη διοίκηση», *Πρωτοπόρος*, 26/10/44. Βλ. Παράρτημα σελ. 214.

[64] Βλ. Πέτρος Πιζάνιας (επιμ.) *Το Φθινόπωρο του 1944*, στο *Ιστορία του Νέου Ελληνισμού*, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, 2004, τόμος 8ος, σελ. 191 –198. Με την ονομασία αυτή είναι γνωστή η ένοπλη σύγκρουση του Δεκεμβρίου του 1944 στην Αθήνα, μεταξύ του ΕΑΜ–ΕΛΑΣ και των στρατιωτικών δυνάμεων της κυβέρνησης και των Άγγλων.

[65] «ΕΠΟΝ και Εθν. Αλληλεγγύη», *Εμπρός*, 23/1/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 214.

[66] «Οι λοβιτουρατζήδες στα φιλανθρωπικά ιδρύματα», *ό.π.* Βλ. Παράρτημα σελ. 215.

[67] «Καθοδηγητική στήλη. Η Λερναία Ύδρα», *Πρωτοπόρος*, 16/9/44. Βλ. Παράρτημα σελ. 215.

Η αποφυλάκιση, ύστερα από διαταγή του Συμμαχικού Στρατηγείου Μέσης Ανατολής, των επί Κατοχής δοσίλογων σχολιάζεται με αντιφατικά συναισθήματα. Από τη μία πλευρά τονίζεται η αποδοκιμασία της απόφασης από τον λαό της Χίου και από την άλλη εκφράζεται η βεβαιότητα ότι οι άνθρωποι αυτοί, οι οποίοι την περίοδο της Κατοχής διενεργούσαν μαύρη αγορά, συνεργάζονταν με τους κατακτητές και πρόδιδαν τις κινήσεις του απελευθερωτικού αγώνα, θα ξανασυλληφθούν και θα τιμωρηθούν από τη δικαιοσύνη μετά την εγκατάσταση της κυβέρνησης Εθνικής Ενότητας. Επισημαίνεται επίσης ότι τα εν λόγω άτομα αποδύθηκαν αμέσως μετά την απόλυσή τους σε εκστρατεία πειθούς και απειλών η οποία ως ένα βαθμό καρποφορεί και παρασύρει ακόμη και κάποιους «ολιγόπιστους» Εαμίτες. Είναι χαρακτηριστικές των συναισθημάτων του εαμικού κόσμου οι διατυπώσεις σχετικά με τη συμπεριφορά των αντιπάλων τους, οι οποίοι «*ξεχύθηκαν ξετσίπωτα αμέσως στους δρόμους και εκμεταλλευόμενοι την ανεκτικότητα του Χιώτη (θλιβερή και απογοητευτική ανεκτικότης!!) τολμούν να κριτικάρουν, να συκοφαντούν και (τι παράξενο!)… να απειλούν. Ποιους; Τους αγωνιστές του Λαού, κείνους που δεν συμβιβάστηκαν με τους Γερμανούς, που συνεργάστηκαν με τους συμμάχους, που κράτησαν ψηλά την εθνική συνείδηση, που δημιούργησαν στη Χίο τις προϋποθέσεις του Εθνικού αγώνα*». Ούτε ο τίτλος[68] ούτε οι ενθουσιώδεις διακηρύξεις για το δίκαιο του εαμικού αγώνα στην Κατοχή, με τις οποίες κλείνει το σχετικό άρθρο, μπορούν να αποκρύψουν την ανησυχία του ΕΑΜ για την αντίφαση ανάμεσα στο δέον και στο όντως πρακτέον αναφορικά με την απονομή δικαιοσύνης στο ζήτημα αυτό.

Άλλη σημαντική πλευρά του ίδιου ζητήματος φανερώνεται μέσα από μία ανακοίνωση του ΕΛΑΣ Χίου σχετικά με τις διεξαγόμενες ανακρίσεις εις βάρος κατηγορουμένων για αντεθνική δράση. Ο στρατιωτικός διοικητής του νησιού καλεί τους πολίτες να καταθέσουν στοιχεία για τις υποθέσεις αυτές, ώστε να παραπεμφθούν στη δικαιοσύνη. Ωστόσο στην ίδια ανακοίνωση επισημαίνεται η απροθυμία συμμετοχής του κόσμου στις ανακρίσεις[69]. Προφανώς η κλειστή κοινωνία της Χίου δεν είναι βέβαιη ότι θα απονεμηθεί δικαιοσύνη. Έτσι, πολύ δύσκολα θα δεχθεί κάποιος να εκτεθεί απέναντι σε άτομα, τα οποία ενδέχεται να τον εγκαλέσουν στο μέλλον από θέση ισχύος.

Οι μέρες περνούσαν και το ζήτημα της δικαιοσύνης εκκρεμούσε. Από πλευράς ΕΑΜ τονίζεται[70] για άλλη μια φορά ότι είναι απαράδεκτο, να επιτρέπεται στους ανθρώπους που συνεργάστηκαν με τους Γερμανούς, να προσεγγίζουν τώρα με ανάλογους σκοπούς τους συμμάχους: «*Δεν*

---

[68] «Ο Λαός νικά», *ό.π.*, 27/9/44. Βλ. Παράρτημα σελ. 216.

[69] «ΕΛΑΣ Χίου ανακοίνωση», *ό.π.*, 27/9/44. Βλ. Παράρτημα σελ. 216.

[70] «Ψωμί και Δίκαιο», *ό.π.*, 8/10/44. Βλ. Παράρτημα σελ. 217.

μπορεί ο λαός να πιστέψη ότι μπήκε σε νέα ζωή Εθνική και Κοινωνική εφ' όσον βλέπει εκκρεμές το ζήτημα της τιμωρίας των λαομίσητων τύπων. Δεν μπορεί να ανεχθή ανθρώπους που κρατούσαν αγκαζέ τους Γερμανούς και τους έδιναν γεύματα να επιχειρούν να επαναλαμβάνουν τα κόλπα τους και στους συμμάχους μας σήμερα. Ο λαός όσο και αν φάη και όσο κι αν προσπαθήσουν να τον πείσουν ότι αρχίζει τάχα μια νέα ζωή, έφ' όσον ζη και κινείται ανάμεσα στα ίδια καθάρματα που έχουν το θράσος να υπεισέλθουν και πάλι στα πόστα της Κοινωνικής ζωής με νέο τώρα φιλοσυμμαχικό λούστρο, δεν θα μπορέση παρά να βγάλη σε λίγο διάστημα το θλιβερό συμπέρασμα ότι παρ' όλες τις υποσχέσεις το Νέο κράτος δεν είναι παρά συνέχεια του Παλαιού». Όλη η Ελλάδα, όπως γράφει ο συντάκτης του σχετικού άρθρου, πάνω και από το ζήτημα του επισιτισμού, βάζει τη δικαιοσύνη. Οι πολιτικοί και θρησκευτικοί αρχηγοί θα πρέπει να θέσουν ως στόχο και προτεραιότητα την παραδειγματική τιμωρία των προδοτών και των κάθε λογής καταφερτζήδων ούτως ώστε ο κόσμος να πεισθεί ότι αρχίζει μια νέα εποχή ευνομίας και δικαιοσύνης. Αποτελεί άλλωστε χρέος προς τη νέα γενιά η οποία, με ευθύνη των ολοκληρωτικών καθεστώτων της τελευταίας οκταετίας, δεν έχει ούτε υγεία ούτε μόρφωση ούτε τα οικονομικά μέσα για ν' αντιμετωπίσει τη ζωή· τουλάχιστον ας μην κληρονομήσει και την ανηθικότητα του παλαιού κόσμου.

Ελπίδες ότι η νέα εξουσία θα απένεμε δικαιοσύνη στο δημοκρατικό πνεύμα που πρότεινε το ΕΑΜ, γεννήθηκαν με την άφιξη στη Χίο του αντιπροσώπου της κυβέρνησης εθνικής ενότητας και διοικητή νήσων Αιγαίου, Γεωργίου Μπουρδάρα. Από τις διατυπώσεις, το ύφος και το πνεύμα του άρθρου που χαιρετίζει το γεγονός[71], αναδεικνύεται η σημαντικότητα της στιγμής για το νησί καθώς και οι προσδοκίες που υπήρχαν για μια νέα αρχή από το σύνολο του Χιακού λαού. Περιγράφονται με μελανά χρώματα οι κακουχίες που πέρασαν στην Κατοχή οι κάτοικοι, οι οποίοι πλήρωσαν με αίμα και θανάτους την κατοχική διακυβέρνηση. Εφιστάται η προσοχή στον κυβερνητικό λειτουργό για τα όσα πρόκειται να δει και να ακούσει από συγκεκριμένους κύκλους που συνεργάστηκαν επί τρία χρόνια με τους Γερμανούς κατακτητές, συμβάλλοντας στην εξαθλίωση του κατοίκων του νησιού και που θα επιχειρήσουν τώρα να διαβάλουν τους αντιφασίστες αγωνιστές και «*με συκοφαντίες και ψευτιές*» να αποφύγουν την καταδίκη, ακόμη και να δικαιωθούν για τις πράξεις τους. «*Κρατάμε ακαταμάχητα τεκμήρια για την ενοχή τους και θα σου παραδώσουμε όλους τους εγκληματίες* [κατά] *του λαού*», τονίζει ο αρθρογράφος και καλεί τον Ευρυτάνα πολιτικό να αποκρούσει τις παρασκηνιακές πιέσεις που θα δεχτεί και να αποδώσει δικαιοσύνη.

---

[71] «Η ελεύθερη Χίος χαιρετίζει τον αντιπρόσωπο της κυβέρνησης Εθνικής Ενότητας κ. Γ. Μπουρδάρα», *ό.π.*, 29/9/44. Βλ. Παράρτημα σελ. 217.

Ωστόσο τα πρώτα δείγματα γραφής του εκπροσώπου της κυβέρνησης, Γεωργίου Μπουρδάρα, δεν ικανοποίησαν το ΕΑΜ. Παρά την παρέλευση εικοσαημέρου από την άφιξή του στη Χίο, επισημαίνεται[72] ότι οι προδότες και εγκληματίες πολέμου παραμένουν ελεύθεροι και η Χωροφυλακή άθικτη. Η Αριστερά βλέπει ότι δεν τηρούνται τα συμφωνηθέντα από τις τοπικές αρχές και η ατιμωρησία εξακολουθεί να υφίσταται, γεγονός που εν μέρει ακυρώνει όλες εκείνες τις προσπάθειες που είχαν γίνει από στελέχη της οργάνωσης ΕΑΜ στην Κατοχή και την απελευθέρωση για απονομή δικαιοσύνης. Είναι διάχυτος ο προβληματισμός εκ της τάσεως να δοθεί κάλυψη και αμνηστία σε εγκλήματα της κατοχικής περιόδου, τη στιγμή μάλιστα που ένας μεγάλος αριθμός στελεχών της Αριστεράς, μεταξύ των οποίων και Χιώτες, έμενε έγκλειστος σε στρατόπεδα συγκεντρώσεως στη βόρεια Αφρική.

Σε πρωτοσέλιδο άρθρο, για το οποίο ήδη κάναμε λόγο[73], επισημαίνεται ότι η ανάγκη για μια νέα αφετηρία αποτελεί χρέος προς τη νέα γενιά, η οποία «*1) δεν έχει υγιές σώμα (γιατί πέρασε αφάνταστες στερήσεις), 2) δεν έχει μόρφωση για ν' αντιμετώπιση τη ζωή (γιατί δεν λειτούργησαν καλά εδώ και οκτώ χρόνια τα σχολεία) 3) δεν μπορεί να στηριχθή στις οικονομίες οικογένειας στα πρώτα της τουλάχιστο βήματα (γιατί η οικογένεια έχασε κάθε οικονομία της). Κληρονομούμε λοιπόν στη νέα γενιά σωματική ανεπάρκεια, αμορφωσιά και φτώχεια. Αλλά ας προσέξουμε τουλάχιστο να μην κληρονομήσουμε στα παιδιά που μας διαδέχονται και κοινωνική ανηθικότητα*».

Το συμπέρασμα συνάγεται αβίαστα:

«*Αν η νέα γενεά δη ότι οι κατάπτυστοι προδότες της Κοινωνίας και του Έθνους έμειναν ατιμώρητοι και λόγω της οικονομικής των υπεροχής θρονιάστηκαν και πάλι στα κοινωνικά πόστα τότε αν καμμιά φορά έλθει και πάλιν η Πατρίδα μας σε κρίσιμες στιγμές δεν θα διστάση να ριφθεί στον δρόμο του πλουτισμού με συνεργασία με τον εχθρό, δρόμο που ακολούθησαν οι ελεεινοί προδότες των ήμερων μας. Ο Λαός θα ξαναγεννηθή και θα νιώση πως μπήκε σε καινούργιο δρόμο όχι σαν φάει άσπρο αλεύρι ούτε αν αλλάξει φορεσιά μονάχα — και μόνον τότε. Όταν αισθανθή τον εαυτό του πως ζη σε μια νέα κοινωνία που έχει διακόψει κάθε δεσμό με το μολυσμένο παρελθόν. Ας προσέξουν λοιπόν*[74]».

Οι αντιεαμικοί κύκλοι και, κυρίως, τα πρόσωπα που ανέπτυξαν συνεργασία με τις δυνάμεις κατοχής (δοσίλογοι, μαυραγορίτες κλπ.) σαφώς και είχαν λόγους να φοβούνται μεμονωμένα ή γενικευμένα αντίποινα από τον κόσμο της Χίου που υπέφερε στην περίοδο της

---

[72] «Με λίγα λόγια», *ό.π.*, 18/10/44. Βλ. Παράρτημα σελ. 219.

[73] «Ψωμί και Δίκαιο», *ό.π.* Βλ. Παράρτημα σελ. 214.

[74] *Ό.π.*

Κατοχής. Άλλωστε έφταναν ειδήσεις από την υπόλοιπη χώρα για τακτικές αντιμετώπισης προσώπων με τέτοιου είδους δραστηριότητες.

Στον εαμικό Τύπο, άρθρα και δημοσιεύματα ζητούν να αρχίσει επιτέλους η τιμωρία των συνεργατών των Γερμανών, αξιώνουν συλλήψεις δοσίλογων και στη Χίο και θεωρούν ότι η συνεχιζόμενη αδράνεια προκαλεί το δημόσιο αίσθημα[75]. Εντύπωση προκάλεσε ένα γράμμα αναγνώστη[76] το οποίο αφορά την κατάσταση στον δημόσιο τομέα και την ανάγκη εκκαθάρισης από τα στοιχεία εκείνα που επί Κατοχής υπήρξαν συνεργάτες των Γερμανών. Μιλά το κοινό περί δικαίου αίσθημα του κόσμου που αγανακτούσε βλέποντας τους δημοσίους υπαλλήλους θεωρώντας ότι είναι εύποροι, όμως, ο συντάκτης της επιστολής επιχειρεί τη διάκριση μεταξύ εκείνων που συνεργάστηκαν με τις κατοχικές αρχές και όντως ευπορούσαν και εκείνων, των περισσοτέρων, που πείνασαν όπως και ο περισσότερος κόσμος της Χίου και της Ελλάδας, υπέστησαν διώξεις και απειλές προκειμένου να εξυπηρετήσουν συμφέροντα. Ο επιστολογράφος θεωρεί ότι με τον νόμο που ψηφίστηκε, περί εκκαθάρισης των δημοσίων υπηρεσιών από τους συνεργάτες των Γερμανών, θα δοθεί λύση, στην πραγματικότητα όμως οι εκκαθαρίσεις θα στραφούν προς την Αριστερά και θα πάρουν μορφή επιδημίας.

Το αίτημα για απονομή δικαιοσύνης δεν περιοριζόταν στην τιμωρία των προδοτών και δοσιλόγων. Ζητήματα γύρω απ' την εκπαίδευση, τα σχολεία και τις προϋποθέσεις λειτουργίας τους περιγράφονται με δραματικό τρόπο. Την 1η Νοεμβρίου του 1944 ανακοινώνεται, μετά από δύο αναβολές, από τη Γενική Διοίκηση ότι θα ανοίξουν τα σχολεία. Ο αρθρογράφος του *Εμπρός* επικροτεί την απόφαση αυτή, σημειώνει όμως ότι μία σειρά από απαραίτητες προϋποθέσεις και ανάγκες για τη λειτουργία τους δεν πληρούνται και θέτει ορισμένα αυτονόητα ερωτήματα. Το 80% των παιδιών σχολικής ηλικίας είναι ραχητικά, καχεκτικά και σκελετωμένα από τον υποσιτισμό της κατοχικής περιόδου, είναι ρακένδυτα και ανυπόδητα, άρα απαιτείται να εφοδιαστούν με τα ζωτικώς αναγκαία. Τους λείπουν ακόμη τα στοιχειώδη μέσα διδασκαλίας, χαρτί, πένα, μολύβι, μελάνι, τα οποία οι οικογένειές τους αδυνατούν να προμηθευτούν εξ ιδίων, καθώς οι σοβαρές ελλείψεις στην αγορά προκαλούν κύμα αντιμήσεων. Τα περισσότερα σχολεία δεν έχουν τζάμια ή παράθυρα, διατηρούν όμως τα αναγνωστικά και τα εγχειρίδια του ολοκληρωτικού καθεστώτος της 4ης Αυγούστου, τα οποία θα έπρεπε να αποβληθούν από την εκπαίδευση μετά τη συντριβή του καθεστώτος που

---

[75] «Να τιμωρηθούν όλοι οι εθνοπροδότες», *Ό.π.*, 13/11/44. Βλ. Παράρτημα σελ. 219.

[76] «Δημοσιοϋπαλληλικοί πάτρωνες & εκμεταλλευτές», *Εμπρός*, 11/11/44. Βλ. Παράρτημα σελ. 219.

τα γέννησε. Αντίστοιχη κατάσταση με τους μαθητές στον τομέα της σίτισης και της ένδυσης επικρατεί και από την πλευρά των διδασκόντων, οι οποίοι παραμένουν απλήρωτοι επί τέσσερις μήνες και αντιμετωπίζουν κι αυτοί ζήτημα επιβίωσης. Το ύφος της σχετικής αρθρογραφίας αντανακλά την οξύτητα των προβλημάτων:

«1.) Πρέπει ή δεν πρέπει να τραφούνε, να ντυθούνε, να παπουτσωθούνε, τα ογδόντα εκατοστά των παιδιών του Λαού, που έχουν καταντήσει ραχητικά, καχεκτικά, σκελετωμένα, ύστερ' από τον υποσιτισμό τόσου χρόνου; Πώς θα μπορούν οι δάσκαλοι να απαιτούνε έστω και την ελαχίστη προσοχή από τα κινούμενα αυτά φαντάσματα; Πού είναι τα τρόφιμα για να τα στυλώσουμε και να μπορέσουμε να τα στήσουμε όρθια; Πού είναι τα ρούχα και τα παπούτσια για να τα ντύσουμε ώστε να μπορούνε να κάθονται στα θρανία ήσυχα χωρίς να κρυώνουνε μέσα σε Σχολεία μάλιστα τις περισσότερες φορές χωρίς τζάμια και παράθυρα;

2.) Πρέπει ή δεν πρέπει να εφοδιαστούνε τα παιδιά με τα πιο στοιχειώδη μέσα διδασκαλίας: χαρτί, πένα, μολύβι, μελάνι; Πώς θα μπορέσουνε σήμερα να τ' αγοράσουν οι φτωχοί γονείς με τόση έλλειψη και τόση ακρίβεια;

3.) Πρέπει ή δεν πρέπει να ξεκουμπιστούνε από τα Σχολεία τα, αναγνωστικά και τα αλλά εγχειρίδια Μέσης και Δημοτικής, που είναι πέρα-πέρα ποτισμένα μ' ένα, πνεύμα φασιστικό, αντιδημοκρατικό, πνευματοκτόνο; Γιατί αποκλειστικός σκοπός των βιβλίων αυτών ήτανε να δηλητηριάσουν τη Νεολαία με το ολέθριο πνεύμα του φασισμού, του ραγιαδισμού και της δουλοπρέπειας. Και θα είναι αληθινά εγκληματικό, ύστερ' από τον πόλεμον τούτον, που σαρώνει τον μεσαιωνισμό και καθαρίζει τα πάντα, να λερώσουμε το πνεύμα και την ψυχή των παιδιών, έστω και για ελάχιστο χρονικό διάστημα, με το άγος του Μεταξικού φασισμού. Νομίζομε ότι ένα αδιαπέραστο τείχος θα 'πρεπε να μπει ανάμεσα στο φασισμό και στη δημοκρατία.

4.) Πώς θα πάνε να διδάξουν οι διδάσκαλοι και οι καθηγητές, που έχουνε να πάρουν μισθό εδώ και 4 μήνες κι ευρίσκουνται σε άθλια οικονομική κατάσταση, καταχρεωμένοι χωρίς τροφή, χωρίς ρούχο, χωρίς παπούτσι;

5.) Πώς θα μπορέσουνε να μετακινηθούνε για να πάνε στις θέσεις τους, να ζήσουν και να εργαστούνε οι διδάσκαλοι και οι διδασκάλισσες που είναι διορισμένοι μακρυά από το σπιτικό τους;

6.) Πώς θα μπορέσουνε να πηγαινόρχουνται από το χωριό της κατοικίας τους στο χωριό της έδρας τους πρωί και βράδυ, οι διδάσκαλοι και οι διδασκάλισσες που πηγαινόρχονταν άλλοτε πεζοί; Ή μήπως θα περπατούνε ξυπόλυτοι;»[77].

---

[77] «Το άνοιγμα των σχολείων», *ό.π.*, 1/11/44. Βλ. Παράρτημα σελ. 220.

Τα ζητήματα της ένδυσης, της υπόδησης, της διατροφής, των σχολικών εφοδίων, της κατάστασης των σχολικών μονάδων, των πληρωμών του εκπαιδευτικού προσωπικού και της αντικατάστασης των εγχειριδίων διδασκαλίας είναι όντως μείζονος σημασίας για την εύρυθμη λειτουργία της εκπαιδευτικής διαδικασίας και σωστά επισημαίνονται, χωρίς όμως να παραβλέπουμε το γεγονός ότι από κάπου έπρεπε να δοθεί μια αφετηρία, παρά τα όντως μεγάλα προβλήματα, προκειμένου να επιτευχθεί η επανεκκίνηση της εκπαίδευσης.

Η Αριστερά δια των εντύπων της φρόντιζε να δίνει βήμα στις κατά τόπους εαμικές οργανώσεις των χωριών καθιερώνοντας μόνιμες στήλες όπου περιγράφονταν διάφορα θέματα και προβλήματα που απασχολούσαν τους κατοίκους. Μια τέτοια στήλη ήταν οι «*ανταποκρίσεις από τα χωριά*» του *Πρωτοπόρου*[78]. Το πρώτο άρθρο, αφορούσε το χωριό Καλλιμασιά που βρίσκεται στο νότιο τμήμα του νησιού. Οι κάτοικοί του διαδήλωναν για την άνιση κατανομή των παρεχομένων από την κυβέρνηση επισιτιστικών αγαθών και έκαναν έκκληση για την επανεξέταση του συστήματος διανομών. Ο συντάκτης του κειμένου προσπαθεί με κάθε τρόπο να αποτρέψει τυχόν πυρά κατά του συλλαλητηρίου των κατοίκων του χωριού που θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως στάση τονίζοντας την καθολικότητα της συμμετοχής των κατοίκων και την ευγνωμοσύνη από μέρους τους προς τους συμμάχους και τον Ελληνικό στρατό. Τα βασικά τους αιτήματα συνοψίζονται στο αίτημα για διανομή κρέατος, φασολιών και τυριού και στην αντικατάσταση της επιτροπής ή τουλάχιστον στη συμμετοχή σε αυτή εκπροσώπων των αγροτών. Τέλος ζητούν οι διανομές να γίνονται χωρίς διάκριση αστικού και αγροτικού πληθυσμού σε ολόκληρο το νησί και προσκαλούν τον γενικό Διοικητή σε αυτοψία για τη διαπίστωση της καταστάσεως.

Από την μόνιμη στήλη «*Ανταποκρίσεις από τα χωριά*[79]» θίγονται τα προβλήματα των κατοίκων των Οινουσσών, μέρος του νησιωτικού συμπλέγματος της Χίου. Στο μικρό αυτό νησί, δεν υπάρχει παραγωγή αγροτικών αγαθών καθώς είναι άγονο, οι κάτοικοί του πάντα ασχολούνταν με τη ναυτιλία και τώρα δεν μπορούν να βρουν εργασία ούτως ώστε να μπορούν να εξασφαλίσουν τα απολύτως απαραίτητα. Οι αποστολές επισιτιστικού υλικού παρουσιάζουν τα ίδια προβλήματα με τις υπόλοιπες περιοχές του νησιού και για μια ακόμα φορά υπάρχουν διαμαρτυρίες από τους κατοίκους για τη διάκριση αστικού και αγροτικού πληθυσμού. Πολλές οικογένειες έχουν απώλειες σε έμψυχο δυναμικό και το συνάλλαγμα που στηρίζει από παλαιά την κοινωνία αυτή έχει

---

[78] «Ανταποκρίσεις από τα χωριά. Καλλιμασιά» *Πρωτοπόρος*, 26/10/44. Βλ. Παράρτημα σελ. 221.

[79] «Ανταποκρίσεις από τα χωριά.» *ό.π.*, 2/11/44. Βλ. Παράρτημα σελ. 221.

«στερέψει». Προβλήματα ακόμη παρουσιάζονται και ακτοπλοϊκή σύνδεση του νησιού με τη Χίο λόγω της υπέρογκης τιμής των ναύλων. Αναφορές γίνονται και στα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο κλάδος της ναυτιλίας με την «*αεργία, μισθολόγιο, διαιτολόγιο, ασφαλίσεις, συντάξεις, προστασία ναυτικών, θυμάτων πολέμου κλπ.*» να τονίζονται από τον ανταποκριτή. Η ναυτιλία αποτελούσε ανέκαθεν ζωτικής σημασίας δραστηριότητα για το νησί. Τα ζητήματα που προαναφέρθηκαν σε συνδυασμό με τη μείωση του στόλου λόγω του πολέμου, τον κομματικό χαρακτηρισμό πολλών εκ των ναυτικών που αδυνατούσαν να βγάλουν ναυτικό φυλλάδιο λόγω των πολιτικών τους φρονημάτων και έμεναν άνεργοι, των πολλών απωλειών έμψυχου δυναμικού και πλήθος άλλων ζητημάτων, θίγονται από την Αριστερά καθώς η σημασία της εισροής συναλλάγματος στη Χίο από το εμπόριο και τα εμβάσματα συντηρούσε μία ολόκληρη οικονομία κι οι ισορροπίες σε αυτή είχαν ανατραπεί με δραματικές, πολλές φορές, επιπτώσεις.

Στα τέλη Δεκεμβρίου 1944 κι ενώ η μάχη της Αθήνας επηρεάζει έντονα τις εξελίξεις στη Χίο, το παράρτημα του Ερυθρού Σταυρού στο νησί ανακοινώνει τη διανομή σε άπορα παιδιά ειδών ένδυσης και υπόδησης. Η κρίση περί της απορίας, σε μία προσπάθεια αποτροπής καταχρήσεων, εναπόκειται σε ενοριακές επιτροπές οι οποίες καλούνται να καταρτίσουν καταστάσεις όλων εκείνων που δικαιούνται της συνδρομής της φιλανθρωπικής οργάνωσης[80]. Η Εθνική Αλληλεγγύη ανακοινώνει διανομή τροφίμων, ενόψει Χριστουγέννων, στα θύματα του φασισμού. Ανακοινώνει δε με λεπτομέρειες τις ποσότητες τροφίμων που θα διανεμηθούν ούτως ώστε να εξασφαλιστεί η διαφάνεια[81] καθώς, όπως έχουμε ήδη δει και θα δούμε και στη συνέχεια, η κακοδιαχείριση, η κατάχρηση και η διακρίσεις υλικών ήταν συνήθη φαινόμενα.

Επίσης, στα τέλη Δεκεμβρίου το Εργατικό Κέντρο Χίου, όπου το ΕΑΜ είχε μέχρι και το ξέσπασμα του Εμφυλίου στο νησί ένα εξαιρετικά μεγάλο πλειοψηφικό ρεύμα, απέστειλε επιστολές προς τον νομάρχη και τους λοιπούς αρμοδίους αναφορικά με ποικίλα προβλήματα που αντιμετώπιζαν οι κάτοικοι του νησιού, οι εργατικές τάξεις, οι υπάλληλοι κλπ. Για τα σχολεία, το άνοιγμα της μονάδας στην περιοχή του Βουνακίου, ούτως ώστε να πάψουν να περιφέρονται τα πάνω από 1000 παιδιά που φοιτούσαν σε αυτή. Τη μεταφορά της ΕΠΑΧ σε άλλο κτίριο, ούτως ώστε να απελευθερωθεί αυτό της σχολικής μονάδας. Για τα βυρσοδεψία, υποδεικνύει επιτροπή η οποία θα κάνει αυτοψία στα εργοστάσια ούτως ώστε να διαπιστωθεί ποια εξ αυτών μπορούν να λειτουργήσουν άμεσα. Ακόμη, σημειώνοντας την κακή κατάσταση στην οποία ο κόσμος της Χίου βρίσκεται, παρατηρεί το πως ακόμη δεν δόθηκαν

---

[80] «Γνωστοποίησις», *ό.π.*, 21/12/44. Βλ. Παράρτημα σελ. 221.

[81] «Εθνική Αλληλεγγύη. Διανομές», *ό.π.* Βλ. Παράρτημα σελ. 221.

τα δέρματα που οι Βυρσοδέψες είχαν υποσχεθεί στο λαό. «*Επίσης ζητά να δοθεί στο Εργατικό Κέντρο το πετσί που αναλογεί στις εργατικές τάξεις για να φροντίσει εκείνο για τη διανομή*». Για τους ιδιωτικούς υπαλλήλους, ζητά τη μέριμνα ώστε να λάβουν τη μισθοδοσία τους και προτείνει ως μοντέλο επίλυσης αυτό της πληρωμής των τραπεζιτικών. Για τα συσσίτια, τονίζει ότι θα πρέπει να επανέλθει το μέτρο σίτισης των μαθητών γιατί πολλά παιδιά πηγαίνουν νηστικά στα σχολεία. Τέλος ζητά τον ορισμό επόπτη εργασίας στη Χίο με βάση την εντολή του υπουργείου Εργασίας[82].

Οι δραστηριότητες κατεργασίας δέρματος, θα απασχολήσουν ιδιαίτερα τα έντυπα της Αριστεράς, μιας και η Χίος, σημαντικό κέντρο βυρσοδεψίας, θα έπρεπε να καλύπτει τις ανάγκες του πληθυσμού της. Είναι η κύρια βιομηχανική δραστηριότητα στο νησί, απασχολεί μεγάλο μέρος του πληθυσμού τόσο με αυτή καθ' αυτή τη δραστηριότητα της κατεργασίας δέρματος όσο και με όλες τις εμπορικές δραστηριότητες γύρω απ' αυτό το προϊόν, γενικά η βασική πηγή απασχόλησης της εργατικής τάξης στη Χίο με τη μορφή της «εργοστασιακής» απασχόλησης, γι' αυτό και η Περιφερειακή Επιτροπή του ΚΚΕ Χίου ενδιαφερόταν ιδιαίτερα για τα προβλήματα γύρω απ' αυτό το ζήτημα. Ωστόσο και εδώ, τα συμφέροντα των μεγαλοβιομήχανων επηρέαζαν καθοριστικά τις αποφάσεις. Οι σχετικές αναφορές είναι εκτενέστατες στον εαμικό Τύπο[83].

Ε. Το εγχείρημα της συμπόρευσης των εξουσιών

Λίγες μέρες μετά την απελευθέρωση κυκλοφορεί εκ νέου η εφημερίδα *Εμπρός*, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου. Τα θέματα που φιλοξενεί αφορούν τη νίκη του ΕΑΜ ενάντια στον κατακτητή, το κατηγορώ για την κατάσταση στην οποία εξαναγκάστηκε να ζει ο ελληνικός λαός και θέματα γύρω από την επανέκδοση της εφημερίδας.

Η τοπική οργάνωση ΕΑΜ διατήρησε την εξουσία στο νησί μέχρι την άφιξη του πρώτου γενικού διοικητή – απεσταλμένου της κυβέρνησης Εθνικής Ενότητας. Στο άρθρο του *Πρωτοπόρου* για το οποίο έχουμε ήδη κάνει λόγο[84] ο αρθρογράφος ζητούσε πειθαρχία στις επιταγές της οργάνωσης σημειώνοντας ότι η «αντίδραση» δεν περίμενε την οργανωτική τάξη που επικράτησε στη Χίο τις μέρες της απελευθέρωσης, θεωρώντας δεδομένη την οργισμένη αντίδραση του κόσμου, η οποία

---

[82] «Κίνηση Εργατικού Κέντρου Χίου», *Εμπρός*, 22/12/44. Βλ. Παράρτημα σελ. 222.

[83] Το ζήτημα των εργατικών τάξεων και οι διεργασίες – ζυμώσεις που λαμβάνουν χώρα εντός των διαφόρων σωματίων παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον και χρίζουν περαιτέρω διερεύνησης. Η κατεργασία δέρματος όπως και η ναυτιλία απασχολούν μεγάλο αριθμό εργατικού δυναμικού και από μόνες τους αποτελούν ένα ξεχωριστό κεφάλαιο αναφορικά με το εργασιακό καθεστώς, τις σχέσεις εργασίας, τις συνθήκες εργασίας, τις αμοιβές κλπ.

[84] «Η Λερναία Ύδρα», *Πρωτοπόρος*, 16/9/44. Βλ. Παράρτημα σελ. 222.

συγκρατήθηκε χάρη στις μέριμνες του ΕΑΜ. Ο συντάκτης του άρθρου επισήμαινε στους αναγνώστες ότι μετά το πρώτο «σάστισμα» των αντιεαμικών κύκλων που προήλθε από την ανάληψη της εξουσίας από το ΕΑΜ, θα άρχιζαν σταδιακά κινήσεις και προσπάθειες διάσπασης της ενότητας στο εσωτερικό της οργάνωσης με την εφαρμογή διαφόρων πρακτικών.

Επιπροσθέτως, η κυβέρνηση Εθνικής Ενότητας είχε δεσμευτεί για την τιμωρία και την αποκατάσταση των αδικιών και ανισοτήτων κάτι που σαφώς θα προξενούσε άλλη μία πηγή ανησυχίας για όλους όσους προέβησαν σε έκνομες και αντεθνικές δραστηριότητες την Κατοχική περίοδο. Η τοπική Αριστερά, υπό τον φόβο αντιποίνων που θα μπορούσαν να λάβουν χώρα επί των ημερών της (κάτι που συνέβαινε ήδη σε περιοχές της υπόλοιπης Ελλάδας) που πιθανώς θα οδηγούσαν σε εκτροχιασμό της ομαλότητας στο νησί και σε απώλεια ελέγχου της κατάστασης, προσπαθούσε να προσδιορίσει τα πλαίσια μέσα στα οποία θα εξελισσόταν η μετακατοχική ζωή.

Τα δημοσιεύματα και οι ανακοινώσεις δίνουν μεγάλο βάρος και τονίζουν συνεχώς την αναγκαιότητα να μη γίνουν διακρίσεις ούτως ώστε να μη δημιουργηθούν εστίες έντασης ανάμεσα στον πληθυσμό, να εμπεδωθεί μία αίσθηση αξιοκρατικής διαχείρισης των πόρων από τις εαμικές επιτροπές και να μη δοθεί πεδίο για στοχοποίηση των δράσεων επί των ημερών που την εξουσία διατηρούσε η οργάνωση. Φαίνεται να υπάρχει στην οργάνωση της Χίου η γνώση και η αντίληψη του γεγονότος ότι η άσκηση εξουσίας από το ΕΑΜ είναι μεταβατικού χαρακτήρα και όλα τα βήματα και οι δράσεις χαρακτηρίζονται από μεθοδικότητα και προσοχή, με ακριβείς καταγραφές τόσο των προϊόντων που ανταλλάσσονται με άλλα κέντρα όσο και εκείνων που μοιράζονται από τις κατά τόπους επιτροπές.

Αναφερθήκαμε ήδη στην υποδοχή που επιφύλαξε το ΕΑΜ μέσω της αρθρογραφίας των εντύπων του στον Γενικό Διοικητή των νήσων Αιγαίου, Γεώργιο Μπουρδάρα, κατά την άφιξή του στις 29 Σεπτεμβρίου 1944, στο νησί. Το γεγονός αυτό σηματοδοτεί τη σταδιακή μετάβαση της εξουσίας από την εαμική οργάνωση στα χέρια των απεσταλμένων της κυβέρνησης. Για το ΕΑΜ όμως αυτή η μεταβίβαση πρέπει να εμφανιστεί ως συνέχεια μιας εθνικής πολιτικής ανασυγκρότησης της χώρας και όχι ως αποκλεισμός του λαού από τα κέντρα αποφάσεων. Αυτή η προβληματική στηρίζεται μεταξύ άλλων και στη διαβεβαίωση ότι ο συμμαχικός παράγοντας υποστηρίζει στο ακέραιο αυτή τη διαδικασία.

Ακριβώς αυτόν τον στόχο υπηρετεί άρθρο το οποίο απευθύνεται συμβολικά σε μία γυναίκα που της «*είπανε, πως αν δε σβηστούνε από το*

ΕΑΜ ο άντρας μου κι ο γιος μου θα μας ταγίσουνε πάλι φροκαλόσπορο![85]» Ο αρθρογράφος προσπαθεί να καθησυχάσει τα μέλη του ΕΑΜ, τα οποία βάλλονται από φήμες και διαδόσεις που αφορούν τις προθέσεις των Άγγλων απέναντι στην Αριστερά. Στο άρθρο τονίζεται ότι οι «*Μεγάλες συμμαχικές Χώρες* […] *μάχονται όπως το ΕΑΜ για τη Δημοκρατία και ενάντια στο φασισμό*» και προστίθεται ότι «*η ευγενική και Ιπποτική Χώρα, η σύμμαχός μας Αγγλία, εγγυάται και κηρύττει πως δεν θα αναμιχθή στα εσωτερικά μας*».

Στην εαμική αρθρογραφία των ημερών εκτίθενται τα προβλήματα με σαφήνεια και προτείνονται δράσεις και μέτρα διαμέσου των οποίων θα μπορούσε να επιτευχθεί μία λύση για τα περισσότερα από αυτά[86]. Το πνεύμα διαλλακτικότητας και καλής θέλησης εκ μέρους της Αριστεράς είναι εμφανές.

Τις ίδιες ημέρες δημοσιεύεται ανακοίνωση από τη Γενική Διοίκηση για διανομή τροφίμων με διάκριση μεταξύ αστικού και αγροτικού πληθυσμού[87]. Η ανακοίνωση αναφέρει ότι ο αστικός πληθυσμός θα λάβει μεγαλύτερη ενίσχυση, προφανώς επί τη βάση της αδυναμίας παραγωγής αγροτικών προϊόντων στον αστικό χώρο. Η απόφαση αυτή θα προκαλέσει ποικίλες αντιδράσεις και στην προσπάθειά του να τις προλάβει, ο Γενικός Διοικητής δηλώνει ότι «*η λύσις . . . εξαρτάται εκ της εν Κάιρο αρμοδίας Διεθνούς Υπηρεσίας*». Με άλλα λόγια μεταθέτει την ευθύνη σε άλλα κέντρα λήψεως αποφάσεων, τα οποία δεν επιτρέπουν λύσεις όπως αυτές που προτείνει το ΕΑΜ. Παρατηρούμε ότι οι τόνοι που χρησιμοποιούνται εκατέρωθεν είναι χαμηλοί, ώστε να μην εγερθούν μίση και αντιδράσεις, όμως η κατάσταση δεν θα αργήσει να οξυνθεί.

Στη διαμαρτυρία του ΕΑΜ σχετικά με τον αποκλεισμό ορισμένων χωριών από τη διανομή ειδών επισιτισμού[88], υπογεγραμμένη από δύο εκ των ηγετικών στελεχών του εαμικού κινήματος, κάνουν εντύπωση οι προσφωνήσεις σε αυτή την πρώτη περίοδο που χρησιμοποιούνται εκατέρωθεν, χωρίς πάντως να λείπει η «απειλή» μιας κινητοποίησης από το ΕΑΜ αν δεν διορθωθεί η κατάσταση:

> *Σας παρακαλούμεν, Εξοχώτατε, όπως επεμβαίνων ρυθμίσετε το άτοπον τούτο, το όποιον κρατεί εις αναστάτωσιν ολόκληρον τον εργατοϋπαλληλικόν κόσμον της Χίου. Η τάξις μας κ. Γενικέ Διοικητά, είναι στενά συνδεδεμένη αναμεταξύ της, δεν μπορεί δε ν' αφήσει ν'*

---

[85] «Μη φοβάστε πια το φροκαλόσπορο!» *Εμπρός*, 14/10/44. Βλ. Παράρτημα σελ. 222.

[86] «Με λίγα λόγια», *Πρωτοπόρος*, 14/10/44. Βλ. Παράρτημα σελ. 223.

[87] «Ανακοίνωσις», *ό.π.*, 18/10/44. Βλ. Παράρτημα σελ. 223.

[88] «Αναφορά του Εργατοϋπαλληλικού κέντρου Χίου», *ό.π.* Βλ. Παράρτημα σελ. 223.

αδικηθούν συνάδελφοι μας οι οποίοι έτυχε για λόγους οικονομίας να κατοικούν στα χωριά. Εάν παρ' ελπίδα κ. Γενικέ Διοικητά, η διανομή γίνη κατ' αυτόν τον άδικον τρόπον, θα ευρεθώμεν εις την λίαν δυσάρεστον θέσιν να συγκαλέσωμεν Γενικήν Συνέλευσιν δια να λάβωμε αποφάσεις πως θ' αντιμετωπίσωμε την αδικίαν αυτήν η οποία πρόκειται να γίνη εις πτωχούς συναδέλφους μας οι οποίοι έτυχε να κατοικούν εις την ύπαιθρον. Με την ελπίδα ότι θα ρυθμίσετε το ζήτημα τούτο σύμφωνα με τας δικαίας απόψεις μας.

Διατελούμεν ευπειθέστατοι
Ο Πρόεδρος
Γιάννης Καβάφης
Ο Γεν. Γραμματεύς
Αντώνης Γλύκας

Είδαμε ως τώρα τις δηλώσεις και την αρθρογραφία του εαμικού Τύπου, η οποία αναπτύχθηκε ως αντίδραση γύρω από τα επισιτιστικά ζητήματα κυρίως αναφορικά με τις διακρίσεις μεταξύ αστικού και αγροτικού πληθυσμού, καθώς και τις παραστάσεις διαμαρτυρίας για την κωλυσιεργία του κρατικού μηχανισμού σε ποικίλα ζητήματα. Έχει ενδιαφέρον η αντίδραση του εκπροσώπου της κυβέρνησης στις ανωτέρω πιέσεις και παραινέσεις.

Ο Γενικός Διοικητής απαντά με διάγγελμα προς τον Χιακό λαό με το οποίο επιχειρεί να θέσει εαυτόν στο απυρόβλητο και να περιχαρακώσει τις εξουσίες του με τέτοιο τρόπο ώστε να μην είναι δυνατές οι έξωθεν παρεμβάσεις. Το κείμενο δημοσιεύεται σε όλες τις εφημερίδες που κυκλοφορούν στη Χίο[89].

ΔΙΑΓΓΕΛΜΑ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΧΙΑΚΟΝ ΛΑΟΝ

Κατά την ημέραν της αφίξεώς μου εις Χίον, ως Αντιπρόσωπος της Κυβερνήσεως Εθνικής Ενότητας και εις τας προς τον Χιακόν Λαόν δηλώσεις μου, καθίστατο σαφές το πλαίσιον εντός του οποίου δέον έκαστος πολίτης να κατευθύνη τας ενεργείας του, με έμβλημα και σύνθημα την Ενότητα του Έθνους και την προστασίαν των ελευθεριών του Λαού.

Η Κυβέρνησις Εθνικής Ενότητας την οποίαν εκπροσωπώ, έχουσα μεταξύ ετέρων και κύριον αυτής μέλημα την ενότητα του Έθνους και την βοήθειαν προς τον χειμαζόμενον Λαόν, αποκαθιστά βαθμηδόν την Διοίκησιν της Χώρας, ίνα η Κρατική Μηχανή λειτουργήση, προς θεραπείαν τόσων και τόσων αναγκών.

---

[89] «Διάγγελμα προς τον Χιακόν Λαόν», *ό.π.*, 21/10/44. Βλ. Παράρτημα σελ. 223.

Εις την κατεύθυνσιν ταύτην, ολόκληρος ο Χιακός Λαός ετέθη παρά το πλευρόν της Κυβερνήσεως.

Δεν δύναμαι όμως να μην υπογραμμίσω και τινάς παραφωνίας, ωρισμένων ατόμων, άτινα δι ασκόπων δηλώσεων ή ενεργειών επιζητούν να παρεμβάλουν προσκόμματα εις το παρ' εμού αναληφθέν έργον.

Ως εκ τούτου δηλώ άπαξ δια παντός, ότι δεν είμαι διατεθειμένος να ανεχθώ επεμβάσεις ανεύθυνων εις τα της Διοικήσεως, έχων προσωπικώς τας ευθύνας του δυσχερούς έργου της Κυβερνήσεως, εις ην αντιπροσωπεύονται άπασαι αι Πολιτικαί παρατάξεις της Χώρας.

Όθεν προσκαλώ πάντας τους Πολίτας να συμμορφωθώσι προς τας ανωτέρω υποδείξεις μου, αποφεύγοντες να δέχωνται εισηγήσεις ή διαταγάς οποθενδήποτε προερχομένας.

Να έχωσιν απόλυτον εμπιστοσύνην εις την Κυβέρνησιν, ήτις κατά τας επανειλημμένας ρητάς και σαφείς του Προέδρου της κ. Παπανδρέου και του Αντιπροέδρου κ. Σβώλου δηλώσεις της, εγκαθισταμένη εις Αθήνας, εντός των ημερών, θα λάβη όλα τα μέτρα δια την ρύθμισιν των γενικών ζητημάτων, άτινα απασχολούσι τον Ελληνικόν Λαόν.

Εν Χίω τη 18 Οκτωβρίου 1944
Ο ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΔΙΑ ΤΑΣ ΝΗΣΟΥΣ ΑΙΓΑΙΟΥ
Γ. ΜΠΟΥΡΔΑΡΑΣ

Ζητά επί της ουσίας, με δικαιολογία την εθνική ενότητα και την προστασία των ελευθεριών, να μην υπάρχουν κανενός είδους δηλώσεις και ενέργειες που να δημιουργούν εμπόδια στο έργο του, ήτοι μία ελέω Κυβέρνησης Εθνικής Ενότητας, απόλυτη εξουσία, υπακοή και πίστη στα πεπραγμένα της Γενικής Διοίκησης. Το διάγγελμα αυτό εμπεριέχει βολές και κατά της τοπικής Αριστεράς η οποία δεν έχανε την ευκαιρία, με κάθε μέσο, να τονίζει τα προβλήματα, τις ανακολουθίες και τις παραφωνίες του Κυβερνητικού έργου.

Παράλληλα έχουν αρχίσει από την εαμική πλευρά διαξιφισμοί με τον δικηγόρο Κίμωνα Πυργάρη ο οποίος εμφανίζεται στα πολιτικά πράγματα της Χίου το 1928 οπότε και έθεσε υποψηφιότητα στις βουλευτικές εκλογές. Στα χρόνια της Κατοχής ανέπτυξε αντιστασιακή δράση και για αυτήν το ΕΑΜ τον προσκάλεσε σε συνομιλίες την περίοδο που στο νησί γίνονταν διασκέψεις για τη δημιουργία μίας τοπικής ΠΕΕΑ όμως ο ίδιος διαχώρισε τη θέση του και έκτοτε απετέλεσε τον κεντρικό πυρήνα των «εθνικοφρόνων» στη Χίο. Στα μέσα Οκτωβρίου ο ίδιος δημοσιεύει επιστολή η οποία δεν σώζεται, όμως οι βασικές της αρχές φαίνονται από την απάντηση που δίνεται στον *Πρωτοπόρο*[90]. Στην ουσία αμφισβητεί το λαϊκό έρεισμα του ΕΑΜ και αποδίδει κάποιες ενέργειες του

[90] «Αι βεβιασμέναι ενέργειαι», *ό.π.*, 21/10/44. Βλ. Παράρτημα σελ. 224.

λαού, συναφείς με τις θέσεις του εαμικού συνασπισμού σε συγκυριακούς λόγους. Στην απάντηση του αρθρογράφου σημειώνεται ότι ναι μεν ο λαός της Χίου είναι πατριώτης, υπομονετικός, πράος, ήσυχος, τακτικός και νομοταγής όχι όμως τόσο ώστε να ανεχτεί μία νέα 4η Αυγούστου. Επισημαίνει δε ότι οι εκδηλώσεις του ενάντια στους προδότες και όσους εγκλημάτησαν κατά της πατρίδας είναι απολύτως φυσιολογικές και αναμενόμενες και δεν υποκινούνται από κανέναν. Τονίζει δε ότι για τη λαοκρατία και την ελευθερία η Αριστερά θα συνεχίσει να θυσιάζει τα πάντα και να αγωνίζεται για αυτές τις αξίες.

Στα μέσα προς τέλη Οκτωβρίου στη Χίο είχε φτάσει μονάδα του Ιερού Λόχου. Όπως αναφέρεται στα έντυπα της Αριστεράς[91], ο λαός τους υποδέχτηκε σαν ξενιτεμένα αδέρφια που γύρισαν στην πατρίδα. Έγινε όμως λόγος για τις ιδεολογικές αντιλήψεις του ενόπλου αυτού σώματος και υπήρξαν φήμες γύρω από τα πολιτικά τους πιστεύω, τις οποίες ο συντάκτης θεωρεί άκαιρες μιας και όπως λέει ο στρατός δεν πρέπει να πολιτεύεται. Οι διαδώσεις αυτές όμως θα αποδειχτούν αληθινές μιας και αρκετά προβλήματα θα προκληθούν από ομάδες με βάση τους Ιερολοχίτες στο νησί. Ο αρθρογράφος του *Πρωτοπόρου* έκανε λόγο για τις νουθεσίες προς τους στρατιώτες αυτούς, όσο εκείνοι ακόμα βρισκόταν στη Μέση Ανατολή, από τον μητροπολίτη Καρυστίας Παντελεήμονα, ακροδεξιό και διώχτη των κομμουνιστών, ο οποίος φέρεται να διακήρυττε ότι «*στην Ελλάδα* […] *θα βρήτε κάτι πολύ χειρότερο από τους Γερμανούς ή τους Βούλγαρους. Θα βρήτε το… ΕΑΜ… Αυτό να χτυπήσετε παιδιά μου!!!*». Το πρόσωπο αυτό θα απασχολήσει έντονα το Χιακό λαό λίγους μήνες αργότερα, καθώς θα σταλεί ως αντικαταστάτης του Ιωακείμ Στρουμπή στη μητρόπολη Χίου προκειμένου να εκκαθαρίσει τον κλήρο από φιλικά προς το ΕΑΜ διακείμενους ιερωμένους.

Η λογική του σταδιακού παραγκωνισμού οποιασδήποτε υπάρχουσας αρχής του ΕΑΜ Χίου σε οποιονδήποτε τομέα και φορέα άρχισε επί των ημερών του Γενικού Διοικητή Γεώργιου Μπουρδάρα να εφαρμόζεται με μεγάλη επιτυχία. Εαμικά μέλη επισιτιστικής επιτροπής της Χώρας θεωρούν ότι «*καταργηθέντες ουσιαστικώς προ πολλού ως μέλη της Επιτροπής Επισιτισμού, αφού δεν καλούμεθα εις ουδεμίαν συνεδρίασιν, ούτε ερωτώμεθα εις τας υποθέσεις και τας πράξεις της Επιτροπής Επισιτισμού, διευθυνομένης μόνον εκ του Προέδρου αυτής, λαμβάνομεν την τιμήν να υποβάλλομεν την παραίτησήν μας και να παρακαλέσωμεν όπως γίνη αποδεκτή δια την απαλλαγή μας από πάσης ευθύνης*[92]». Τα μέλη της επισιτιστικής επιτροπής με αυτή την επιστολή παραίτησης προς τον Νομάρχη Χίου αντί να προσπαθήσουν να επιβάλλουν την παρουσία τους, αποχωρούν από την επιτροπή ως ένδειξη διαμαρτυρίας, που όμως

---

[91] «Ιερός Λόχος», *ό.π.*, 2/11/44. Βλ. Παράρτημα σελ. 224.

[92] «Δημοκρατικός τρόπος διοίκησης» *ό.π.*, 2/11/44. Βλ. Παράρτημα σελ. 225.

δυστυχώς για τους διοικούντες δεν σήμαινε τίποτα, ίσως μάλιστα να ήταν και το ζητούμενο. Οι Γλύκας, Κολόμβος, Καραγκιουλές, Παραδείσης, Περδίκης, Κουγιούλης και Κορδής υπογράφουν την επιστολή φοβούμενοι πιθανές τις συνέπειες που θα μπορούσε να επισύρει η ύπαρξη του ονόματός τους στις αποφάσεις που λαμβάνονταν ερήμην τους. Έτσι όμως, σταδιακά, το ΕΑΜ αποχωρούσε από τις επιτροπές που συμμετείχε, έχανε τα όποια ερείσματα εξουσίας είχε και απομακρυνόταν από τα κέντρα λήψεως αποφάσεων.

Σε άλλη μια μόνιμη στήλη της εφημερίδας *Εμπρός* με τίτλο «*Με λίγα λόγια*[93]» όπου αναγράφονται διάφορα θέματα της επικαιρότητας του νησιού δημοσιεύεται απάντηση στην εφημερίδα *Νέα Εποχή* η οποία επιχειρούσε να παρουσιάσει τον ανθυπασπιστή της χωροφυλακής Αλέξανδρο Ζορμπά σαν άνθρωπο με εθνική δράση και συνεργάτη του Ιάσωνα Καλαμπόκα. Ο συντάκτης της στήλης του *Εμπρός* σημειώνει ότι ο χωροφύλακας αυτός πρόδωσε στους Γερμανούς τέσσερεις αξιωματικούς, Άγγλους, Αμερικανούς και Έλληνες που παρουσιάστηκαν στο Βύκι[94], οι οποίοι συνελήφθησαν και εκτελέστηκαν. Η στάση του συγκεκριμένου χωροφύλακα απέναντι στην Αριστερά θα αποτελέσει σημείο αναφοράς στην περίοδο που θα ακολουθήσει καθώς θα αναδειχτεί ως μία από τις μεγαλύτερες εστίες έντασης ανάμεσα σε Εαμίτες και σώματα ασφαλείας.

Στις 18 Νοεμβρίου 1944 έφθασε στη Χίο ο νέος νομάρχης Σ. Σταματιάδης. Από την Αριστερά και τα έντυπά της εκφράστηκε η επιθυμία να καταπιαστεί άμεσα με την επίλυση των γνωστών και σοβαρών ζητημάτων που είχαν επισημανθεί ήδη πολλές φορές και απασχολούσαν το νησί όπως οι τιμές των προϊόντων στην αγορά, η τιμωρία των προδοτών και η αντικατάσταση της χωροφυλακής[95]. Ο νέος νομάρχης στην αρχή της θητείας του μάλιστα συνδιαλέγεται με την Αριστερά και απαντώντας σε άρθρο που είχε δημοσιεύσει το *Εμπρός* με τίτλο «*Τα ιδία Γιάννη μου*» στο οποίο γινόταν αναφορά ότι με άδεια της Νομαρχίας αλλά παράνομα, με βάση, το νόμο εξήχθη λάδι από το νησί σε περίοδο μάλιστα που ο λαός το είχε απόλυτη ανάγκη δήλωνε ότι «*Όντως* [...] *επί του τέως Νομάρχου Χίου κ. Νικ. Κουράση επετράπει* [...] *η εξαγωγή δι Αθήνας 200 οκάδων ελαιολάδου παρά την* [...] *ρητήν αντίρρησιν τόσον του Διευθυντού της Νομαρχίας όσον και του αρμοδίου εισηγητού*[96]».

Στα μέσα Νοεμβρίου ο *Πρωτοπόρος* δημοσιεύει συνέντευξη του Μητροπολίτη Χίου Ιωακείμ Στρουμπή ο οποίος ήταν στο στόχαστρο μιας

---

[93] «Με λίγα λόγια», *Εμπρός*, 18/11/44. Βλ. Παράρτημα σελ. 225.

[94] Χωριό της βόρειας Χίου στο οποίο συνηθιζόταν να αποβιβάζονται συμμαχικές αποστολές λόγω του ότι ο κακός καιρός που συνήθως επικρατεί εκεί απέτρεπε τις από θαλάσσης Γερμανικές περιπολίες.

[95] «Ήλθε νέος Νομάρχης», *Πρωτοπόρος*, 21/11/44. Βλ. Παράρτημα σελ. 225.

[96] «Ανακοίνωσις», *Η Πρόοδος*, 12/12/44. Βλ. Παράρτημα σελ. 225.

μικρής μερίδας της τοπικής ελίτ κυρίως λόγω του γεγονότος ότι είχε αναπτύξει πολλές κοινές δράσεις με το ΕΑΜ και είχε καταφερθεί εναντίον συγκεκριμένων προσώπων και συμπεριφορών. Συγκεκριμένα, στη συνέντευξή του έλεγε ότι όταν «*προ τριών ετών ωργανώθη και στη Χίο ο Ερυθρός Σταυρός με επανειλημμένες εγκυκλίους, παρεκαλέσαμε τους πλουσίους και όλους εκείνους που μπορούσαν με τα ίδια μέσα να συντηρήσουν τις οικογένειές των να μη εγγραφούν εις τους καταλόγους που εζήτα ο Ερυθρός Σταυρός για να μπόρεση ο φτωχός λαός που απέθενε απ' την πείνα και από τη δυστυχία να πάρη κάτι τι παραπάνω. Δυστυχώς μόνον λίγοι που μετρούνται στα δάκτυλα έκαμαν αυτήν την χριστιανικήν χειρονομίαν, οι περισσότεροι απ' αυτούς όχι μόνον εγραφτήκαν αλλά και προσεπάθησαν ασυνείδητοι να εγγράψουν και σε δύο ή τρεις καταλόγους και με μέσα αθέμιτα και ποταπά. Η ασυνειδησία αυτή και σκληρότης μερικών εκ των πλουσίων μας ηνάγκασε πλέον ως θρησκευτικόν Αρχηγόν να τους καυτηριάσωμεν* [...] *μολονότι εγνωρίζαμεν ότι ούτοι θα χολωθούν και θα κηρύξουν συκοφαντικόν πόλεμον εναντίον μας*[97]». Οι κύκλοι που καταφερόταν εναντίον του έλεγαν, σύμφωνα με δηλώσεις του ιδίου, σε συγκεντρώσεις, ότι ο Δεσπότης έγινε μπολσεβίκος και φόρεσε κόκκινο σκούφο. Τα κέντρα συσσώρευσης χρήματος και εξουσίας στη Χίο ενοχλούνταν σφόδρα από τις καταγγελίες πολλών επιφανών προσώπων για τη δράση τους στην Κατοχή, τη συνεργασία τους με τις αρχές και την προνομιακή μεταχείριση της οποίας ετύγχαναν.

Στο μέτωπο των εργατικών ζητημάτων παρουσιάζεται άλλο ένα μικρό δείγμα της μαζικότητας και της απήχησης που είχαν οι θέσεις του ΕΑΜ. Στις αρχαιρεσίες των υποδηματοποιών – καταστηματαρχών που διεξήχθησαν στα μέσα Νοεμβρίου με το εαμικό ψηφοδέλτιο να λαμβάνει 37 από τους 40 συνολικά ψήφους[98].

Σε συνέχεια των διαξιφισμών με τον Κίμωνα Πυργάρη δημοσιεύεται σειρά ερωτημάτων από το επίσημο έντυπο του ΚΚΕ Χίου αναφορικά με προϊόντα που είχε επί Κατοχής κληθεί να διαχειριστεί και να ανταλλάξει ως πρόεδρος της ενώσεως μαστιχοπαραγωγών[99] Χίου. Επίσης ο συντάκτης της εφημερίδας τον προκαλεί να αποκαλύψει όσα

---

[97] «Προς αποκατάστασιν της αλήθειας. Μια συνέντευξή μας με τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Χίου», *Πρωτοπόρος*, 21/11/44. Βλ. Παράρτημα σελ. 226.

[98] «Εαμική νίκη», *Εμπρός*, 22/11/44. Βλ. Παράρτημα σελ. 226.

[99] Η παραγωγή, διαχείριση και διάθεση του παραγόμενου προϊόντος της μαστίχας αποτελούσε μια ιδιαιτέρα επικερδή δραστηριότητα λόγω της αποκλειστικής της παραγωγής στη Χίο και τροφοδοτούσε μία σειρά από περιφερειακές δραστηριότητες που συντηρούσαν μια διόλου ευκαταφρόνητη, για τα μεγέθη του νησιού, οικονομία. Η διοίκηση της Ενώσεως Μαστιχοπαραγωγών Χίου ανέκαθεν αποτελούσε πεδίο τριβής και πολιτικής αντιπαράθεσης.

διέδιδε ότι έγιναν παρασκηνιακά και σε βάρος της ένωσης από διοικητικά στελέχη της εγγράφως και επισήμως δίνοντάς του μάλιστα υπόσχεση για δημοσίευση, του ζητά να δώσει απολογισμό των πεπραγμένων του κατά το ταξίδι της Τουρκία όπου πήγε να ανταλλάξει μαστίχα ως πρόεδρος της ένωσης αν και είχε παυτεί από το πόστο του, τους λόγους που φυλακίστηκε μετά την επιστροφή του, και τον κατηγορεί ότι παρασκηνιακά προσπαθεί να διοριστεί διευθυντής της ένωσης. Ο ίδιος φέρεται να κατηγορούσε εκτός των άλλων τους υπευθύνους των εντύπων της Αριστεράς για μυστικά κονδύλια και έσοδα από «άγνωστες» πηγές με τον συντάκτη του άρθρου να απαντά ότι η βάση των μέσων που διαθέτει το ΕΑΜ είναι ο ίδιος ο λαός[100]. Τις ίδιες μάλιστα απορίες διατυπώνει με επιστολή του αναγνώστης του *Εμπρός* η οποία δημοσιεύεται ενυπόγραφη από την εφημερίδα[101].

Το σχετικά καλό κλίμα των πρώτων μηνών της απελευθέρωσης στο νησί ήρθε να επιβεβαιώσει σε συνέντευξή του ο νομάρχης Χίου[102], σε μια προσπάθεια να διασκεδάσει τις εύλογες ανησυχίες που δημιουργούνταν σε πληθώρα ζητημάτων. Για τις διατιμήσεις των προϊόντων στην αγορά του νησιού, είπε ότι η κυβέρνηση θεωρεί το μέτρο αντιοικονομικό και γι' αυτό δεν το επιβάλλει, αλλά ο ίδιος κάλεσε τους εμπόρους και τους παραγωγούς για να τους συστήσει να συμφωνήσουν σε μια οροφή τιμών, ώστε να μη ζημιώνονται οι ασθενέστερες τάξεις. Δεν διστάζει μάλιστα να συνηγορήσει σε ανταλλαγή προϊόντων με το ΕΑΜ Μυτιλήνης υπό την αιγίδα της Νομαρχίας. Γενικότερα, επικαλείται την αποτελεσματικότητα του νόμου της προσφοράς και της ζήτησης και εκφράζει την πεποίθηση ότι με τον μηχανισμό αυτόν θα καθοριστούν δίκαια οι τιμές των προϊόντων στην αγορά. Ειδικότερα, για τη δραχμή βεβαιώνει ότι *«είναι πέρα για πέρα γερή και ανταποκρίνεται σε ίσο κάλυμμα χρυσού γιατί πίσω της στέκεται το αγγλοαμερικανικό θησαυροφυλάκιο»*, ώστε είναι αδικαιολόγητοι οι φόβοι για ανεξέλεγκτη άνοδο του πληθωρισμού. Σε ό,τι αφορά την απονομή δικαιοσύνης για τα εγκλήματα της Κατοχής, ο νομάρχης βεβαιώνει στη συνέντευξή του ότι ο ειδικός νόμος κοινοποιήθηκε στις αρχές του νησιού και η σύσταση του ειδικού δικαστηρίου για την κρίση των υποθέσεων δοσιλογισμού και εθνικής προδοσίας είναι ζήτημα χρόνου. Ομοίως βεβαιώνει ότι μόλις ξεπεραστούν ορισμένα διαδικαστικά θέματα, θα κληθεί η κλάση του 1936, για να

---

[100] «Ο ήρωας Κίμων Πυργάρης. Καινούργιος ιδεολόγος μα παληός εργατοπατέρας», *Εμπρός*, 30/11/44. Βλ. Παράρτημα σελ. 227.

[101] «Ένα γράμμα», *ό.π.*, 30/11/44. Βλ. Παράρτημα σελ. 227.

[102] «Ο νομάρχης Χίου μιλάει στο *Εμπρός* – Οι διατιμήσεις – Το ζήτημα του λαδιού – Η τιμωρία των προδοτών και εγκληματιών πολέμου – Το ζήτημα της Χωροφυλακής», *ό.π.*, 30/11/44. Βλ. Παράρτημα σελ. 228.

αντικαταστήσει τη Χωροφυλακή και να σχηματίσει την Εθνοφρουρά, η οποία θα αναλάβει την τήρηση της τάξης στη Χίο.

ΣΤ. Τα δεκεμβριανά και οι επιπτώσεις τους στο νησί

Τον Δεκέμβριο φτάνουν στη Χίο τα νέα για τις διαδηλώσεις διαμαρτυρίας του ΕΑΜ στην Αθήνα και τις δολοφονίες συμμετεχόντων σε αυτές, που θα αποτελέσουν προάγγελο των «Δεκεμβριανών», κάτι που προκάλεσε έντονη αίσθηση στη Χίο[103]. Ακολούθησαν κινήσεις συμπαράστασης από τους εργαζομένους στη Χίο προς το λαό της Αθήνας. Οι δράσεις αυτές είχαν ως αφετηρία προκήρυξη την οποία το ΕΑΜ είχε δημοσιεύσει σχετικά με τα τεκταινόμενα στην Αθήνα και τη στάση που θα πρέπει να ακολουθηθεί. Οι εργάτες στα ταμπάκικα και στο λιμάνι, οι ιδιωτικοί υπάλληλοι των καταστημάτων και των τραπεζών, οι εργαζόμενοι στην ηλεκτρική εταιρία, στη δημαρχία, στις δημόσιες υπηρεσίες, τα μαγαζιά και το Σκυλίτσειο Νοσοκομείο κατέβηκαν σε 24ωρη απεργία. Αντιπροσωπεία του ΕΑΜ δήλωνε στον νομάρχη ότι εγγυάται για την τήρηση της τάξης κατά τη διάρκεια της απεργίας παρά τις προκλήσεις οργάνων της Χωροφυλακής που προσπαθούσαν να ανοίξουν καταστήματα που απεργούσαν και ιερολοχιτών που, σύμφωνα με δημοσιεύματα των εαμικών εντύπων, προκάλεσαν επεισόδια με συνεργία που έγραφαν συνθήματα και συγκεντρώθηκαν έξω από τα γραφεία της οργάνωσης, κινήσεις που απέβλεπαν στη δημιουργία επεισοδίων[104].

Η αντι-εαμική παράταξη βρήκε την ευκαιρία να εμφανιστεί ως εγγυήτρια της σταθερότητας, της ομαλότητας και της ειρήνης. Η σχετική αρθρογραφία είναι χαρακτηριστική: «*Ότι η μέγιστη πλειονότης του Χιακού λαού αποδοκιμάζει την ανταρσίαν και τον Εμφύλιον πόλεμον που εξαπελύθη από τους αντάρτες του ΕΛΑΣ είναι αναμφισβήτητον. Πρέπει όμως, κατά τη γνώμη μας, η αποδοκιμασία αυτή του λαού μας να εκδηλωθή επισημότερον*[105]». Τέτοιες προτροπές εγκυμονούσαν τον κίνδυνο επέκτασης των επεισοδίων και στη Χίο.

Το ΕΑΜ Χίου απαντά[106] ότι σε όλη την Ελλάδα γίνεται ο πιο αποφασιστικός και ιστορικός αγώνας από το σύνολο του λαού για την υπεράσπιση των ελευθεριών του και θεωρεί ως υπεύθυνους τα κατάλοιπα της 4ης Αυγούστου και τα αντιλαϊκά σχέδια του Παπανδρέου. Σημειώνει δε ότι η *Πρόοδος*, που ακόμα και η έκδοσή της αποτελεί πρόκληση καθώς πουθενά στην Ελλάδα δεν κυκλοφορεί εφημερίδα που κυκλοφορούσε

---

[103] «[χωρίς τίτλο]», *Πρωτοπόρος*, 5/12/44. Βλ. Παράρτημα σελ. 229.

[104] «Οι εργαζόμενοι της Χίου κατέβηκαν σε 24ωρη απεργία», *Εμπρός*, 8/12/44. Βλ. Παράρτημα σελ. 229.

[105] «Μερικοί Χιώτες πατριδοκάπηλοι και ο χιακός λαός», *ό.π.*, 13/12/44. Βλ. Παράρτημα σελ. 227.

[106] *Ό.π.*

στην Κατοχή, τολμά να εμφανίζεται ως εκπρόσωπος του χιακού λαού και να μιλά περί Γερμανών και Βουλγάρων στις τάξεις του ΕΛΑΣ. Θεωρεί δε ότι ο λαός με την καθολική του συμμετοχή στις απεργίες που προκηρύχτηκαν στη Χίο, έδειξε τις προθέσεις του και τη θέση του απέναντι στα γεγονότα χωρίς μάλιστα να συμβεί το παραμικρό παρά τις προκλήσεις των ιερολοχιτών. Τονίζει επίσης με νόημα, ότι «[…] *η υπομονή έχει και όρια. Ένας λαός που έδωσε τόσα παιδιά του στον αγώνα κατά του φασισμού—κοντά δυο χιλιάδες Χιώτες ναυτεργάτες πνίγηκαν σ' αυτό τον πόλεμο, εκατοντάδες άλλοι μαχητές έπεσαν πολεμώντας τους φασίστες μέσα κι όξω απ' την Ελλάδα — ένας λαός που νοιώθει βαθειά τον πόνο για τους τρεις χιλιάδες κι απάνω συμπατριώτες του που τους έχουν κλεισμένους στα στρατόπεδα της Μέσης Ανατολής ένας λαός που πάντα στάθηκε δημοκρατικός, δεν μπορεί να γίνει σήμερα όργανο μιας κλίκας εχθρών του*». Καταγγέλλει δε ότι οι ιερολοχίτες εξόπλιζαν «*αλήτες και κακοποιούς*» και υποστηρίζει πως η λύση για την κατάπαυση του Εμφύλιου πολέμου θα δοθεί μόνο με την ταυτόχρονη αποστράτευση όλων των ενόπλων δυνάμεων και τη δημιουργία νέου εθνικού στρατού, με επιστράτευση τον κλάσεων 1933 -1940.

Η κατάσταση στη Χίο ήταν όντως έκρυθμη και η μη εξώθηση των πραγμάτων στα άκρα εκατέρωθεν, η αυτοσυγκράτηση που έδειξαν στις όποιες προκλήσεις υπήρξαν τα στελέχη της Αριστεράς σε συνδυασμό με την πάγια μετριοπαθή στάση της τοπικής ηγεσίας αποσόβησαν τον κίνδυνο ενός θερμού επεισοδίου. Αξιοσημείωτη είναι η εντός του κειμένου αναφορά για έγκλειστους στα στρατόπεδα Μέσης Ανατολής, κάτι για το η τοπική Αριστερά είχε να κάνει λόγο από το Νοέμβριο του '44 οπότε και είχε δημοσιευτεί είδηση που ανέφερε πως «*Σύμφωνα με δηλώσεις του Προέδρου της Κυβέρνησης κ. Παπανδρέου οι κρατούμενοι αντιφασίστες στα στρατόπεδα συγκέντρωσης της Μέσης Ανατολής αποφυλακίστηκαν και είναι ελεύθεροι μόλις οι συγκοινωνιακές συνθήκες το επιτρέψουν να επιστρέφουν στις πατρίδες τους*[107]». Θα ακολουθήσει σειρά από άρθρα αναφορικά με την επιστροφή των μεσανατολιτών στη Χίο, καθώς το ζήτημα αυτό αποτελούσε ένα από τα βασικά αιτήματα της Αριστεράς του νησιού. Μάλιστα δε, έχουν αρχίσει να σχηματίζονται επιτροπές «*που υπέβαλαν υπόμνημα στο Νομάρχη για την Κυβέρνηση, στο οποίο πολλές μανάδες και αδελφές που 'χουν παιδιά κλεισμένα στα στρατόπεδα Μ. Ανατολής και ζητούσαν την αποφυλάκιση των δικών τους*». Η στάση του νομάρχη φέρεται να ήταν ανάρμοστη καθώς τους είπε, μεταξύ άλλων, ότι δεν έχουν δικαίωμα να υποβάλλουν ψηφίσματα. Ο συντάκτης του *Εμπρός*

---

[107] «Τα σύρματα άνοιξαν τα παιδιά του λαού ελευθερώνονται», *Πρωτοπόρος*, 17/11/44. Βλ. Παράρτημα σελ. 231.

υπενθύμιζε στον νομάρχη ότι είναι αντιπρόσωπος μιας συνταγματικής κυβέρνησης και ότι ως τέτοιος πρέπει να δρα[108].

Οι κατευναστικές προσπάθειες του ΕΑΜ μπορεί να αποσόβησαν την έκρηξη Εμφυλίου, ωστόσο δεν απέτρεψαν την επιδείνωση του πολιτικού κλίματος. Στις 20 Δεκεμβρίου 1944 η συνέλευση των αντιπροσώπων των σωματείων του Εργατοϋπαλληλικού Κέντρου Χίου, εξέδωσε ανακοίνωση διαμαρτυρίας προς τις αρχές, όταν καταγγέλθηκε ότι το νησί χρησίμευε σαν τόπος εξορίας και φυλακής των εαμιτών ηγετών της Σάμου Ιπποκράτη Ζαΐμη και Γιάννη Σοφούλη. Συγκεκριμένα πολυμελής αντιπροσωπεία προσπάθησε να επισκεφτεί τον βρετανό ταξίαρχο στη Χίο για να του επιδώσει ψήφισμα διαμαρτυρίας και ακολούθως επισκέφτηκε τον Μητροπολίτη ο οποίος εμφανίστηκε αλληλέγγυος με τις ενέργειες του ΕΑΜ και τον νομάρχη ο οποίος δήλωσε αναρμόδιος. Οι αρχές, πλην του Μητροπολίτη, κρατούν μάλλον επιφυλακτική στάση απέναντι στην επιτροπή που ζητά την απελευθέρωσή τους και αποφεύγουν να πάρουν σαφή θέση μεταθέτοντας το πρόβλημα από τον ένα αρμόδιο στον άλλο[109].

Την ίδια περίοδο δημοσιεύεται η αναστολή κυκλοφορίας της εφημερίδας *Η Πρόοδος* η οποία εκδιδόταν νόμιμα επί Μεταξά και επί Κατοχής. Λίγο αργότερα θα επανακυκλοφορούσε δίπλα στις υπόλοιπες «εθνικόφρονες» εφημερίδες που βρίσκονταν απέναντι στα εαμικά φύλλα[110].

Μια μέρα μετά τα Χριστούγεννα το *Εμπρός* δημοσιεύει άρθρο στο οποίο καταγγέλλεται πως «*στη Σάμο, στη Λήμνο, στον Άη Στράτη, στη Σύρα, η τρομοκρατία ξεπέρασε κάθε δυνατό όριο. Στη Σάμο και στη Λήμνο μοναρχοφασίστες αξιωματικοί του Καΐρου μαζί με χαφιέδες της 4ης Αυγούστου, δημιούργησαν μια κατάσταση αφόρητη, με προκλήσεις, τραμπουκισμούς, ξυλοδαρμούς, έρευνες, συλλήψεις, ένοπλες επιθέσεις ενάντια στους Εαμίτες και τους δημοκρατικούς πολίτες*[111]». Το γεγονός δε της φυλάκισης του Ιπποκράτη Ζαΐμη, γραμματέα του ΕΑΜ Αιγαίου και Γιάννη Σοφούλη, καπετάνιου του ΕΛΑΣ Σάμου, στη Χίο, συνεχίζει να προκαλεί τις έντονες αντιδράσεις της τοπικής οργάνωσης που παράλληλα διαμαρτύρεται για άθλιες συνθήκες κράτησης[112].

Στις 26 Δεκεμβρίου η κράτησή τους έλαβε τέλος κάτι που «*κατορθώθηκε ύστερα από έντονη κινητοποίηση των οργανώσεων του*

---

[108] «Περισσότερος σεβασμός», *Εμπρός*, 19/12/44. Βλ. Παράρτημα σελ. 231.

[109] «Οι ενέργειες του εργαζομένου κόσμου για την απελευθέρωση των συναγωνιστών Ζαΐμη και Σοφούλη», *ό.π.*, 22/12/44. Βλ. Παράρτημα σελ. 232.

[110] «Με λίγα λόγια», *ό.π.* Βλ. Παράρτημα σελ. 232.

[111] «Ποιοι είναι οι ταραξίες», *ό.π.*, 26/12/44. Βλ. Παράρτημα σελ. 233.

[112] «Από τον Άνα στον Καϊάφα», *ό.π.* Βλ. Παράρτημα σελ. 233.

Χιακού λαού καθώς και του λαού της Μυτιλήνης και είναι μια αληθινή λαϊκή νίκη» σύμφωνα με το *Εμπρός* της ίδιας μέρας[113].

Για την αρθρογραφία των εφημερίδων της Αριστεράς σχετικά με το θέμα αυτό υποβλήθηκε μήνυση από τις αρχές κατά του υπευθύνου έκδοσης του *Πρωτοπόρου* Σωτ. Δ. Καρμίρη γιατί θεωρήθηκε ότι προέτρεπε τους αναγνώστες σε ανυπακοή απέναντι στις νόμιμες αρχές. Η δίκη διεξήχθη στις 8 Οκτωβρίου του 1945 στο πλημμελειοδικείο Χίου με τον κατηγορούμενο να δικάζεται για παράβαση του άρθρου 11[114] § 2 του νόμου 5060. Στην κατάθεσή του ο μάρτυρας κατηγορίας[115] Γεώργιος Πνευματικάκης, ταγματάρχης Χωροφυλακής, υποστήριξε ότι «*το εν τη εφημερίδα "Πρωτοπόρος" και εν παραρτήματι εκδοθέν δημοσίευμα το οποίο κυκλοφόρησε, σκοπόν είχε ίδια δια των εν αυτώ φράσεων "σατανική προσπάθεια να κτυπηθούν οι πατριώτες και να έρθουν στην επιφάνεια οι εθνοπροδότες" να εξεγείρει τον κόσμον κατά των Νομίμων αρχών και απέστειλα ούτω το φύλλον της εφημερίδος στην Εισαγγελία. Ο Ζαΐμης όστις τότε εκρατήτο άνευ εντάλματος συλλήψεως εκ της φυλακής, εκρατήτο κατόπιν Διαταγής του τότε Γενικού Διοικητή Νήσων Αιγαίου, εκρατήτο δε ως έμαθα, διότι κατηγορείτο δι εκτελέσεις τας οποίας διέπραξεν εν Σάμω. Όταν συνελήφθη ούτος δεν υπήρχε ένταλμα σύλληψης διότι τότε είχον αρθή τα άρθρα του Συντάγματος δι ωρισμένα μέρη. Το άρθρο εν τω συνόλω του είναι εξυβριστικό*». Προς υπεράσπιση του κατηγορουμένου κατέθεσε ο δικηγόρος Γεώργιος Μαύρος ο οποίος είπε ότι «*κατά την γνώμην μου το δημοσίευμα δεν είναι εξυβριστικόν ούτε κανέναν υβρίζει, ούτε και δια τούτου απεσκοπείτο η εξέγερση του λαού κατά των νομίμων αρχών. Τούτο* [δυσανάγνωστο] *μια διαμαρτυρία εις έντονο ύφος κατά των αρχών αίτινες συνέλαβον τον Ζαΐμην και τον έριψαν στας φυλακάς άνευ εντάλματος συλλήψεως. Οι Χίοι λόγω του φιλήσυχου χαρακτήρος των δεν ήτο ποτέ δυνατόν να εξεγερθούν κατά των αρχών*».

Ο υπεύθυνος έκδοσης του *Πρωτοπόρου* καταδικάστηκε σε φυλάκιση ενός μηνός. Το δικαστήριο επέβαλε μικρή ποινή, σε σχέση με τα περιθώρια του νόμου, επιδεικνύοντας μετριοπαθή στάση απέναντι στον

---

113 «Ελεύθεροι οι συναγ. Ζαΐμης & Σοφούλης» *ό.π.* Βλ. Παράρτημα σελ. 233.

114 Κεφάλαιον Γ Περιοδικός τύπος άρθρο 11: Ο δημοσία κατ' οιονδήποτε τρόπον προκαλών ή διεγείρων εις απείθειαν κατά των νόμων ή νομίμων διαταγμάτων της Κυβερνήσεως ή εναντίον άλλων νομίμων διαταγών της Αρχής τιμωρείται δια φυλακίσεως μέχρι τριών ετών ή δια χρηματικής ποινής μέχρις εκατό χιλιάδων δραχμών.

115 Αναφορικά με τα ονόματα των μαρτύρων (κυρίως κατηγορίας) ακολουθήθηκε η λογική της απόκρυψης όλων εκείνων που δεν εξάγονται από την αρθρογραφία ή τα εν γένει πρακτικά της δίκης ή δεν είναι ευρέως γνωστά, για την προστασία των εν ζωή συγγενών τους. Ονόματα ανδρών των σωμάτων ασφαλείας που υπηρετούσαν στην εξεταζόμενη περίοδο παραδίδονται ως έχουν.

κατηγορούμενο σε αυτή, τουλάχιστον, την περίοδο[116]. Οι αποφάσεις, καθώς τα πνεύματα και οι καταστάσεις θα οξύνονται, θα αρχίσουν προοδευτικά να είναι σαφώς βαρύτερες. Τα άρθρα του νόμου 5060 «περί Τύπου» είναι αυτά τα οποία προσφέρονται για μηνύσεις κατά των υπευθύνων των εαμικών εντύπων καθώς η ευελιξία της ερμηνείας τους σε συνδυασμό με την προθυμία κίνησης ένδικων μέσων εναντίον της Αριστεράς αποτελούν εξαιρετικά εργαλεία στην προσπάθεια ηθικής και οικονομικής εξουθένωσης της τοπικής οργάνωσης.

Σε σειρά άρθρων, στις αρχές Ιανουαρίου, από τη μόνιμη στήλη του *Εμπρός* «Ανταποκρίσεις από τα χωρία» στην οποία καλύπτονται θέματα που αφορούν τα προβλήματα, τις ελλείψεις, τις δραστηριότητες των τοπικών οργανώσεων αλλά και καταγγελίες για τη δράση μεμονωμένων ατόμων ή τοπικών αρχών, δημοσιεύονται καταγγελίες από χωριά της νότιας Χίου για επισιτιστικές επιτροπές που διαπράττουν αδικήματα σε βάρος των κατοίκων των χωριών. Συγκεκριμένα φαίνεται να συνεχίζονται, από τοπικούς προύχοντες, πρακτικές των χρόνων της Κατοχής με κλοπές προϊόντων τα οποία κατακρατούνταν ως φόρος. Η κατάσταση αυτή με την απελευθέρωση φάνηκε να εξομαλύνεται όμως, καθώς η τιμωρία αυτών των προσώπων δεν ήρθε ποτέ, και οι αστυνομικές αρχές δεν επιλαμβάνονταν της καταστάσεως, ξεκίνησαν εκ νέου οι ίδιες έκνομες δραστηριότητες. «*Κλέβουν πια όλως διόλου ανοιχτά χωρίς να φοβούνται κανένα, κι όχι μόνο αυτό μα φοβερίζουν και τους αγωνιστές του λαού πως θα τους στείλουν στη Μάλτα*[117]».

Στο χωριό Θολοποτάμι οι μικροί παραγωγοί μαστίχας καταγγέλλουν ότι οι μαυραγορίτες του χωριού συνεχίζουν ανεξέλεγκτοι τη δράση τους αγοράζοντας το προϊόν σε χαμηλή τιμή εκμεταλλευόμενοι την ανάγκη χρημάτων των κατοίκων για να αγοράσουν τα τρόφιμα του δελτίου. Κατηγορούν δε την αστυνομική αρχή ότι προτιμά «*να σβύνει από τους τοίχους τα συνθήματα των οργανώσεων του λαού, αντί να κυνήγα τους εκμεταλλευτές του*[118]».

Παρόμοιες είναι και οι ειδήσεις από την πόλη όπου η Αριστερά δημοσιεύει ότι «*η αντίδραση τα κατάφερε. Η ΕΠΑΧ διαλύθηκε. Και πολλές δεκάδες ορφανά και καχεκτικά παιδιά πετιούνται στο δρόμο για να… ξαναπρισθούν.*» καθώς και επίσης ότι άνδρες της χωροφυλακής «*γυρίζουν*

---

[116] Τριμελές πλημμελειοδικείο Χίου, 4/10/45, αριθμ. 909 και 910. Βλ. Παράρτημα σελ. 233.

[117] «Ανταποκρίσεις από τα χωριά. Απ' τον Αη-Γιωργή τον Συκούση», *Εμπρός*, 3/1/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 235.

[118] «Ανταποκρίσεις από τα χωριά. Θολοποτάμι», *ό.π.* Βλ. Παράρτημα σελ. 235.

την Απλωταριά[119] *ανοίγουν τα πακέτα που είναι μέσα τυλιγμένα τα πράματα που αγόρασε ο κόσμος και αρχίζουν την υπαίθρια ανάκριση*[120]».

Οι δράσεις αυτές όπως και όσες θα ακολουθήσουν αυξάνουν προοδευτικά την πίεση προς την Αριστερά και αποσκοπούν σε δημιουργία εστιών έντασης και στο νησί. Τις ίδιες εκείνες μέρες των αρχών Ιανουαρίου γίνεται γνωστό ότι πρόσωπα τα οποία αναφέρονται επωνύμως στις εφημερίδες της Αριστεράς έχουν εξοπλιστεί και προσπαθούν να δημιουργήσουν επεισόδια για να δοθεί η εντύπωση ότι δεν υπάρχει τάξη και ησυχία στο νησί και να ζητήσουν να ληφθούν τρομοκρατικά μέτρα, ώστε να επιβληθεί στρατιωτικός νόμος, να κατασταλούν οι οργανώσεις του ΕΑΜ και να κλείσουν οι εφημερίδες του[121]:

«*Χτες το βράδυ όμως* [5/1/45] *έκαμαν πια όλως διόλου ανοιχτή πρόκληση. Εκεί έριξαν μια χειροβομβίδα με την ελπίδα ότι οι στρατιώτες που φρουρούσαν θα πίστευαν ότι πρόκειται για επίθεση. Την επίθεση αυτή σκόπευαν να την αποδώσουν στους Εαμίτες. Μα λογάριαζαν χωρίς το ξενοδόχο. Ο αξιωματικός της υπηρεσίας μπλοκάρισε αμέσως το σπίτι και τους έπιασε.*

Έτσι μαθεύτηκε ποιοι ήταν. Δεν πρέπει όμως να σκεπαστούν όπως σκεπάστηκαν εκείνοι που δολοφόνησαν το λαό της Αθήνας από τα ξενοδοχεία.

Η Διοίκηση που φροντίζει για την ησυχία και την τάξη πρέπει να ζητήσει την αυστηρή τιμωρία τους και να ξεσκεπάσει και την πράξη τους. Πρέπει ακόμα να κάμει ανακρίσεις για να μάθει ο κόσμος από που βρήκαν τις χειροβομβίδες και τα πιστόλια με τα όποια εσχεδίαζαν να δώσουν αφορμή για να ματοκυλισθεί το νησί μας.

Ο Χιακός λαός θέλει να μάθει ποιος οπλίζει τα χέρια των δολοφόνων.

Οι Χιώτες εργαζόμενοι ζητούν από τη διοίκηση να ληφθούν μέτρα για να μην επαναληφθούν και στο νησί μας τα γεγονότα της Σάμου».

Ήταν η πρώτη σοβαρή πρόκληση επεισοδίου από θερμόαιμους «εθνικόφρονες» στο νησί που τυχαία δεν οδήγησε σε κύμα συλλήψεων και τρομοκρατίας κατά της Αριστεράς. Οι ομάδες ατόμων που οπλοφορούσαν είχαν αρχίσει και στη Χίο να πληθαίνουν, κάτι που προκαλούσε έντονη ανησυχία στις εαμικές οργανώσεις. Οι ειδήσεις, άλλωστε, που έφταναν από τη γειτονική Σάμο, συνηγορούσαν στη δημιουργία ενός τέτοιου κλίματος.

---

[119] Ο κεντρικός εμπορικός δρόμος της πρωτεύουσας του νησιού.

[120] «Με λίγα λόγια», *Εμπρός*, 5/1/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 236.

[121] «Η αντίδραση ζητά να δημιουργήσει επεισόδια για να επιβάλει καθεστώς τρομοκρατίας στο νησί μας. Μια αποτυχημένη πρόκληση», *ό.π.* Βλ. Παράρτημα σελ. 236.

Ενώ στην Αθήνα από τις 31 Δεκεμβρίου είχε αναλάβει καθήκοντα αντιβασιλέα ο αρχιεπίσκοπος Δαμασκηνός και στις 3 Ιανουαρίου και ο Νικόλαος Πλαστήρας λάμβανε εντολή σχηματισμού κυβέρνησης στη θέση του Γεωργίου Παπανδρέου με σκοπό την εκτόνωση της κατάστασης και την παύση του Εμφυλίου, στη Χίο έφτανε η είδηση για επιστράτευση δύο κλάσεων. Η αντίδραση του τοπικού ΕΑΜ τόσο για αυτό καθεαυτό το γεγονός, όσο και για το διορισμό της κυβέρνησης Πλαστήρα ήταν άμεση καθώς θεωρείται ότι η λύση που δε δόθηκε με το θεσμό της αντιβασιλείας δε θα δοθεί τώρα αφού «*αντί* […] *να σχηματισθή η Κυβέρνηση της Ενότητας που ποθούσε ο λαός και να σταματήση ο εθνοκτόνος πόλεμος, γίνεται το αντίθετο. Πρόσωπα ενός μονάχα κόμματος, στην πλειοψηφία τους, πολύ γνωστά στον Ελληνικό Λαό για το μακάριο ύπνο τους στα οκτώ χρόνια της φασιστικής σκλαβιάς, αναλαμβάνουν την Κυβέρνηση και αντίς για ενότητα και ειρήνη εξαγγέλλουν πως θα συνεχίσουν το δολοφονικό έργο του Παπανδρέου και των υποστηριχτών του*». Διατυπώνεται από τον αρθρογράφο του *Πρωτοπόρου*, αναφορικά με την επιστράτευση, το ερώτημα του που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν οι δύο αυτές κλάσεις καθώς υπάρχει διάχυτος ο φόβος ότι θα σταλούν στην Αθήνα για να συνδράμουν τις ενέργειες εναντίον του ΕΛΑΣ. Σημειώνει δε:

«*Αν αυτό πρόκειται να γίνη, να το νοιώσουν καλά οι αρμόδιοι πως ο λαός της Χίου που με χαρά έστειλε τα παιδιά του στην Αλβανία, στο Ελ — Αλαμέιν στο Ρίμινι, που 'ναι περήφανος για τις εκατοντάδες παιδιά που σκεπάζουν σήμερα οι ωκεανοί, πως με κανένα τρόπο δεν θα στείλη τα παιδιά του να σφάξουν και να σφαχτούν για το χατίρι της κλίκας των εκμεταλλευτών, που για τα ατομικά τους συμφέροντα ματοκυλούν το λαό μας και αδυνατίζουν την Πατρίδα μας.*

Γιατί με κανένα τρόπο το αίμα του Χιώτικου λαού δεν πρέπει να χυθή σε αδελφοκτόνο πόλεμο τη στιγμή που τρεις χιλιάδες Χιώτες βρίσκονται ως τα σήμερα κλεισμένοι σε φρικιαστικά στρατόπεδα συγκέντρωσης γιατί είχαν το θάρρος τον Απρίλη του 1944 να ζητήσουν κυβέρνηση Ενότητας. Και για τους λόγους αυτούς ολόκληρος ο λαός της Χίου απαιτεί από τους αρμόδιους να τον διαβεβαιώσουν επίσημα και κατηγορηματικά.

1) Ότι οι δυο κλάσεις που καλούνται δεν πρόκειται να χρησιμοποιηθούν για πόλεμο ενάντια στο λαό της υπόλοιπης Ελλάδας.

2) Ότι θα χρησιμοποιηθούν για την αντικατάσταση της καταργημένης Χωροφυλακής.

3) Ότι θα παραμείνουν πάνω στο νησί και θα χρησιμοποιηθούνε για τη διατήρηση της τάξης και της ησυχίας προστατεύοντας τις

δημοκρατικές ελευθερίες του λαού μας που με τόσες θυσίες κερδήθηκαν[122]».

Το νέο έτος στο νησί δεν άρχισε με τους καλύτερους οιωνούς. Όπως γράφει ο *Πρωτοπόρος*, δημοκρατικοί πολίτες συνελήφθησαν και βασανίστηκαν χωρίς κανέναν απολύτως λόγο. Συγκεκριμένα «*άντρες του 21ου Τάγματος με επί κεφαλής τους Άποστ. Μπουλασίκην, Μιχ. Μαντούβαλον και Μιχ. Βρανίκον, μπλοκάρισαν την γειτονιά της Άγιας Μαρίνας και έπιασαν τρείς συναγωνιστές, μπήκαν μέσα στα σπίτια τους και κάμαν έρευνες. Τους μετέφεραν ημίγυμνους στα κρατητήρια όπου τους χτύπησαν και τους βασάνισαν ως το πρωί*». Το συγκεκριμένο τάγμα που είχε ως στρατιωτικό διοικητή τον Ηλία Καναβούτση που είχε συνεργαστεί με το ΕΑΜ, παρουσίαζε μεμονωμένες τάσεις έλλειψης πειθαρχίας στους ανωτέρους του και δικαίως το ΕΑΜ ρωτούσε πως μπορεί κανείς να βασιστεί σε ένα τέτοιο στράτευμα και «*με ποιο δικαίωμα και βάσει ποιου Νόμου γίνηκαν έρευνες από στρατιωτικούς σε σπίτια, κρατήθηκαν και κακοποιήθηκαν πολίτες*». Η απελευθέρωση των εαμιτών έγινε μετά από παρέμβαση του διοικητή και ο βασανισμός τους διαπιστώθηκε από ιατρό[123].

Για αυτό το δημοσίευμα και για τα όσα η Αριστερά κατήγγελλε για το θέμα αυτό θα ακολουθήσει σειρά μηνύσεων και δικών και εναντίον των υπευθύνων έκδοσης του *Εμπρός* που είχαν δημοσιεύσει ανάλογο κείμενο σε εντονότερο ύφος, παρά το γεγονός ότι υπήρξε ιατροδικαστική έρευνα που αποδείκνυε το αληθές των όσων δημοσίευαν τα έντυπα του ΕΑΜ. Μαζί με τους υπεύθυνους έκδοσης δικαζόταν και ο υπεύθυνος του τυπογραφείου σε μία προφανή προσπάθεια εκφοβισμού του με σκοπό να σταματήσει να τυπώνει εφημερίδες και υλικό της Αριστεράς.

Από τα πρακτικά του τριμελούς πλημμελειοδικείου Χίου στη συνεδρίαση που διεξήχθη στις 23 Φεβρουαρίου 1945 με κατηγορούμενους τους Ισίδωρο Κουβελά, κάτοικος και Ευάγγελο Ζήσιμο (τυπογράφο) για εξύβριση δια του Τύπου ο μηνυτής και οι μάρτυρες κατηγορίας καταθέτουν:

«*Απόστολος Μπουλασίκης, ανθυπολοχαγός πεζικού* […] *ότι ύβρεις αίτινες διά του Τύπου της εφημερίδος των κατηγορουμένων μου προσέδωσαν ήσαν υβριστικαί και ετοιχοκολλήθησαν μάλιστα οι εφημερίδες* [δυσανάγνωστο] *εις όλη την πόλιν Χίου.*

---

[122] «Η επιστράτευση», *Πρωτοπόρος*, 7/1/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 237.

[123] «Η σκλαβιά ξαναζεί. Ανθυπολοχαγός Μπουλασίκης, ανθυπίατρος Μαντούβαλος, υπολοχαγός Βρανίκος, οι νέοι δήμιοι. Πολίτες πιάνονται και βασανίζονται. Η τάξη του νησιού σε κίνδυνο. Ο λαός απαιτεί να τιμωρηθούν οι ένοχοι» *ό.π.* Βλ. Παράρτημα σελ. 237.

Μόσχος Γ. Μόκαλης, ανθυπολοχαγός […] *εν τω άρθρω της εφημερίδας «Εμπρός» αναγραφείσαι εξυβριστικαί φράσεις κατά του μηνυτή Μπουλασίκη συναδέλφου μου, είναι βαρείαι και θίγουν ολόκληρο το σώμα των αξιωματικών. Η εφημερίς διευθύνεται από τον Κουβελά όντα υπεύθυνο και από τον παρόντα κατηγορούμενο* [δυσανάγνωστο] *υπευθύνου του τυπογραφείου.*

Αναστάσιος Α. Αλεξόπουλος, υπολοχαγός […] *εν τη εφημερίδα «Εμπρός» κυκλοφορήσασα εν Χίω την 25 Ιανουαρίου 1945, αναγράφονται αι φράσεις «τραμπουκισμοί, φασίστες αξιωματικοί, βασιλομήτορα* [δυσανάγνωστο] *ανθ/γος της απευθυνόμεναι κατά του συναδέλφου μου Μπουλασίκη. Άτιναι είναι εξυβριστικαί αναφερόμεναι κατά του προσώπου του συναδέλφου μου και ολόκληρου του σώματος των αξιωματικών.*

Ο παρών κατηγορούμενος Ευάγγελος Ζήσιμος απαλλάσσεται από το δικαστήριο, εν αντιθέσει με τον απόντα Ισίδωρο Κουβελά που καταδικάζεται σε φυλάκιση τριών μηνών και χρηματική ποινή 3.000 δραχμών (ο μηνυτής ζητούσε 10.000 για ψυχική οδύνη). Αποτελούσε δε πάγια τακτική η βαρύτερη καταδίκη του κατηγορουμένου που δεν παρουσιαζόταν ενώπιον του δικαστηρίου. Η ποινή των 3.000 δραχμών είναι επίσης αρκετά αυστηρή αν υπολογίσουμε το γεγονός ότι την εποχή εκείνη ο *Πρωτοπόρος* κυκλοφορούσε με τιμή φύλλου 5 δραχμές[124].

Για το ίδιο άρθρο, από το ίδιο δικαστήριο[125], με παρόμοια σύνθεση των τριών μελών του και παρόντες αμφότερους τους κατηγορουμένους Ισίδωρο Κουβελά και Ευάγγελο Ζήσιμο σε «*αίτησιν περί παροχής χρηματικής ικανοποιήσεως λόγω ψυχικής οδύνης του εκ της πράξεως αδικηθέντος Μιχ. Μαντούβαλου*»,

Κηρύσσει αυτούς αθώους του ότι εν Χίω την 9 Ιανουαρίου 1945 δι' αρθριδίου υπό τον τίτλον «Όλοι σε επιφυλακή. Σε κίνδυνο οι δημοκρατικές ελευθερίες του Χιακού λαού.[126]» κλπ. δημοσιευθέντος εις το δημοσιευθέν δια διανομήν και πωλήσεως υπ' αριθ. 25 της 9ης Ιανουαρίου 1945 φύλλον της εν Χίω εκδιδομένης εφημερίδος «Εμπρός», ης ο μεν πρώτος Ισίδωρος Κουβελάς ετύγχανε διευθυντής, ο δε έτερος Ευάγγελος Ζήσιμος, εκμεταλλευόμενος εν ιδίω ονόματι το εις ο γραφείον εις ω εξετυπώθη η εφημερίς, δια του συνόλου του άρθρου και δια των εν αυτών φράσεων «Τραμπουκισμοί, βασανιστήρια από μερικούς φασίστες αξιωματικούς. Φασίστες και Βασιλόμουτρα» προσέβαλαν εγγράφως την τιμήν του Μιχαήλ Μαντούβαλου το δε αξιόποινον τούτο δημοσίευμα αφορά τον ιδιωτικό αυτού βίον.

---

[124] Τριμελές πλημμελειοδικείο Χίου, 23/2/45, αριθμός 70. Βλ. Παράρτημα σελ. 238.

[125] Τριμελές πλημμελειοδικείο Χίου, 5/4/45, αριθμός 218. Βλ. Παράρτημα σελ. 239.

[126] Το δημοσίευμα δεν σώζεται.

Ταυτόχρονα απάλλασσε τον μηνυτή από την πληρωμή των δικαστικών εξόδων.

Στην ίδια δικάσιμο[127] εξετάστηκε και η μήνυση εναντίον του *Πρωτοπόρου* για το δημοσίευμα του οποίου αποσπάσματα παρατέθηκαν προηγουμένως, με το δικαστήριο να «*κηρύσσει τον μεν Σωτήριον Δημ. Καρμοίρη ένοχον του ότι εν Χίω την 7 Ιανουαρίου 1945 δι' αρθριδίου υπό τον τίτλον "Η Σκλαβιά ξαναζεί." κλπ. δημοσιευθέντος εις το δημοσιευθέν δια διανομήν και πωλήσεως υπ' αριθ. 44 της 7ης Ιανουαρίου 1945 φύλλον της εν Χίω εκδιδομένης εφημερίδος "Πρωτοπόρος", ης ο μεν πρώτος Σωτήριος Καρμοίρης ετύγχανε διευθυντής, ο δε έτερος Ευάγγελος Ζήσιμος, εκμεταλλευόμενος εν ιδίω ονόματι το εις ο γραφείον εις ω εξετυπώθη η εφημερίς, δια του συνόλου του άρθρου και δια των εν αυτών φράσεων "Ανθυπίατρος Μαντουβαλος… Επιτροπές… διαμαρτυρήθηκαν για τους κανιβαλισμούς… Αν μπορούμε να βασισθούμε σ' ένα στρατό που δείχνει τόση έλλειψη πειθαρχίας στις κατευθύνσεις και διαταγές των ανωτέρων τους" προσέβαλε εγγράφως την τιμήν του Μιχαήλ Μαντούβαλου το δε αξιόποινον τούτο δημοσίευμα αφορά τον ιδιωτικό αυτού βίον*» και καταδίκασε σε δυόμιση μήνες φυλάκιση τον υπεύθυνο έκδοσης του εντύπου. Ομοίως και υπ' αριθμόν 221 δικάσιμο, τον Ισίδωρο Κουβελά «*επί εξυβρίσει δια του Τύπου*» σε δυόμιση μήνες φυλάκιση για την έγγραφη προσβολή του Μιχαήλ Μαντούβαλου[128].

Η υπόθεση της κακοποίησης είχε προκαλέσει έντονη αίσθηση στην κοινή γνώμη της Χίου καθώς ήταν κάτι πρωτόγνωρο για την μετακατοχική περίοδο και είχε δοθεί μεγάλη δημοσιότητα στο γεγονός από τα έντυπα της Αριστεράς. Θα πρέπει να σημειώσουμε ότι, σε αυτή την περίοδο τουλάχιστον, οι δικαστικές αρχές εμφανίζονται αρκετά μετριοπαθείς. Οι αντιδράσεις για την υπόθεση αυτή οδήγησαν στο ακόλουθο ψήφισμα του Εργατοϋπαλληλικού Κέντρου Χίου[129]:

ΨΗΦΙΣΜΑ

Εν Χίω σήμερα. Κυριακή 7 του Γενάρη 1945 οι αντιπρόσωποι της δύναμης του Εργατοϋπαλληλικού Κέντρου Χίου σε Γενική Συνέλευση έλαβαν γνώση:

α) της οργανωμένης επίθεσης από αξιωματικούς του 21ου Τάγματος κατά εργατών και ιδιαίτερα κατά του παληού εργατικού στελέχους και Δημοτικού Συμβούλου Νικολ. Μανάρα τον οποίο με δόλο ετράβηξαν εις το Τάγμα και τον εκακοποίησαν όλη την προπερασμένη νύχτα με ανήκουστα μαρτύρια αντάξια της Γκεστάπο οι αξιωματικοί, 1)

---

[127] Τριμελές πλημμελειοδικείο Χίου, 5/4/45, αριθμός 240.

[128] *Ό.π.* αριθμός 221. Βλ. Παράρτημα σελ. 241.

[129] «Για τους φασίστες ταραξίες & ντόπιους φύρερ. Ψήφισμα», *Πρωτοπόρος*, 10/1/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 242.

υπολοχαγός Μιχ. Βρανίκος, 2) ανθυπολοχαγός Απόστολος Μπουλασίκης και 3) ανθυπίατρος Μιχ. Μαντούβαλος, μέσα σ' αυτούς τους ίδιους τους στρατώνες του Τάγματος.

β) Ότι μια ωρισμένη κλίκα συμφεροντολόγων που σ' όλο το διάστημα της Γερμανικής Κατοχής λούφαζε από το φόβο της, τώρα παρουσιάζεται ότι αντιπροσωπεύει το Χιώτικο Λαό και ιδιαίτερα την εργατική τάξη, ενώ στην πραγματικότητα δεν αντιπροσωπεύουν παρά τους εαυτούς των.

ΨΗΦΙΖΕΙ

1) Διαμαρτύρεται εντονότατα για την κακούργο και φασιστική διαγωγή των αξ/κών υπολ/γού Μιχ. Βρανίκου, ανθ/γού Απόστ. Μπουλασίκη και ανθ/τρου Μιχ. Μαντούβαλου και ζητεί τη δίκαιη και παραδειγματική τιμωρία τους για την ανάξια, για Έλληνες αξιωματικούς, διαγωγή τους.

2) Καταγγέλλει στο λαό της Χίου, σαν φασίστες που αποβλέπουν στον στραγγαλισμό των Λαϊκών ελευθεριών τους ιδρυτές της Εθνικής Οργάνωσης οι όποιοι αν ήταν πατριώτες έπρεπε να το δείξουν στο διάστημα της σκλαβιάς και όχι τώρα. Τους καταγγέλλει σύγχρονα ότι στην κίνηση αυτή προέβησαν όχι γιατί αγαπούν την Πατρίδα τους, αλλά αποβλέποντας να επιτύχουν κομματικά οφέλη, αδιαφορώντας, αν μ' αυτό τον τρόπο προκαλούν διατάραξη της ησυχίας και της τάξης της Χίου.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ

1) Το ψήφισμα τούτο να το επιδώση ολόκληρη η συνέλευση των αντιπροσώπων στους: αντικαταστάτη Γεν. Διοικητού, Νομάρχη και Στρατιωτικό Διοικητή.

2) Να καλέσει σε Γενική Συνέλευση σε κλειστό χώρο όλους τους εργάτες και υπαλλήλους της Χίου την 14 Ιανουαρίου 1945 για να δείξη ποίους ακολουθεί ο Χιώτικος Λαός.

[υπογράφουν οι αντιπρόσωποι των σωματείων]

Τον Ιανουάριο του 1945 ιδρύεται η Εθνική Οργάνωση Χίου (ΕΟΧ). Είχε πρόεδρο τον Παναγιώτη Σπανούδη και Γραμματέα τον Κίμωνα Πυργάρη. Ξεκίνησε περισσότερο σαν ένα κέντρο ιδεολογικής κατεύθυνσης των «εθνικοφρόνων» και λιγότερο σαν ένας οργανωτικός μηχανισμός πρακτικής εφαρμογής. Στο ιδρυτικό της αναφερόταν ότι «*Αγωνιζόμαστε να διασώσουμε τον Ευρωπαϊκό πολιτισμό από τον Κομμουνιστικό κίνδυνο και τους Εβραίους πλουτοκράτες του Λονδίνου. (Γκαίμπελς*[130]*). Επίσης*

[130] Ο Πάουλ Γιόζεφ Γκαίμπελς, ο κορυφαίος προπαγανδιστής του Ναζιστικού Κόμματος και υπουργός Προπαγάνδας του Χιτλερικού Γ' ράιχ, κατείχε τέλεια κάθε σύγχρονο μέσο και τέχνασμα για τον επηρεασμό και την παραπλάνηση της κοινής γνώμης. Στην εξαιρετικά πειστική προπαγάνδα του οφείλεται σε μεγάλο βαθμό το γεγονός ότι ο γερμανικός λαός ακολουθούσε τον Χίτλερ ακόμη και

σκοπός της οργάνωσης ταύτης είνε να παλέψη δια παντός μέσου κατά του κομμουνιστικού κινδύνου αλλά και του φασιστικού τοιούτου… (Ιδρυτικό ΕΟΧ)». Η υποδοχή που τα έντυπα του τοπικού ΕΑΜ επεφύλαξαν στην οργάνωση αυτή ήταν η αναμενόμενη καθώς τα πρόσωπα που την απαρτίζουν και οι στόχοι τους καταγγέλλονται. Μεγάλη αναφορά γίνεται και στο δημοσιογραφικό όργανο της οργάνωσης, την εφημερίδα *Προοδευτική* η οποία αποτελούσε προσωρινή συνέχεια της *Προόδου*. Ο αρθρογράφος του *Πρωτοπόρου* υπενθύμιζε στους αναγνώστες την εκδοτική δράση του εν λόγω εντύπου που υμνούσε τους Γερμανούς με κάθε ευκαιρία επισημαίνοντας ότι πίσω από δημοσίευμα που αναφερόταν στην προσωρινή κατάληψη της Λέρου από «*τους αιωνίως δειλούς, τους χαρτένιους στρατιώτες, τους αδέξιους πολεμιστές τους Αγγλοαμερικάνους…*» κλείνοντας με το «*Εις τα λαμπρά παληκάρια της Αιωνίας και αθανάτου Γερμανίας… Σεμνυώμεθα να λογιζόμεθα φίλοι των και λογιζόμεθα ευτυχείς μανθάνοντες…*» βρισκόταν ένας από τους ιδρυτές της ΕΟΧ[131]. Σχολιάζοντας δε ομιλία του Κίμωνα Πυργάρη στο χωριό Νένητα οπού φέρεται να εκτόξευε ύβρεις κατά του ΕΑΜ και να μιλούσε για τους σκοπούς της Ρωσίας, τον πανσλαβισμό και τον επικείμενο πόλεμο της Αγγλίας εναντίον της Ρωσίας ο συντάκτης της μόνιμης στήλης «*Με το Φακό μας*» της εφημερίδας *Πρωτοπόρος* έλεγε «*ότι αυτά που δήλωσε μπροστά σ' ολόκληρο το χωριό ο κ. Κίμων Μ. Πυργάρης μόνο ένας ηλίθιος ή ένας πράκτορας των Γερμανών και σαμποταριστής του Συμμαχικού αγώνα μπορούσε να τα πει*[132]» χρησιμοποιώντας βαρύτατους χαρακτηρισμούς, κάτι που δεν μας έχει συνηθίσει η εφημερίδα, σε αυτή την περίοδο τουλάχιστον.

Στα μέσα του μήνα δημοσιεύεται η καταγγελία για κατάχρηση τροφίμων που υποτίθεται ότι είχαν παραληφθεί με στόχο τον επισιτισμό του πληθυσμού του νησιού και τα οποία τελικά «έφυγαν» για την Αθήνα με σκοπό να γίνουν αντικείμενο εκμετάλλευσης στην εκεί μαύρη αγορά. Καταγγέλλεται επίσης η στάση της αστυνομίας και η παγερή αδιαφορία της αγορανομίας. Χαρακτηριστικά ο συντάκτης του άρθρου ανέφερε ότι «[…] *ξαναγυρίσαμε στην εποχή των Γερμανών και του Παναγιώτη. Σε δυο μέρες μέσα εξαφανίστηκαν οι κονσέρβες, η ζάχαρη και το ρύζι από την αγορά για να σταλούν στην Αθήνα για μαύρη αγορά. Από πρόχειρη έρευνα που κάμαμε στους πουλητές εξακριβώσαμε ποιοι μαυραγορίτες τα πήραν*» κάνοντας έκκληση προς τις αρμόδιες αρχές να αναλάβουν δράση και να

αφού είχε αντιληφθεί την άβυσσο όπου τον οδηγούσε. Πάπυρος Λαρούς Μπριτάνικα τομ. 17.

131 «Μαυραγορίτικη ένωση Χίου», *Πρωτοπόρος*, 10/1/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 243.

132 «Εδώ Βερολίνο», *ό.π.* Βλ. Παράρτημα σελ. 244.

βγάλουν ανακοίνωση αναφορικά με το γεγονός, σε μία χρονική συγκυρία μάλιστα που υπάρχουν μεγάλες ανάγκες για τρόφιμα στο νησί[133].

Άλλο ένα δριμύ κατηγορώ έχουμε σε άρθρο του *Πρωτοπόρου*, που αναφέρεται στα φιλανθρωπικά ιδρύματα και την παρέμβαση σε αυτά από τον νομάρχη ο οποίος «*απέλυσε τις Εφορείες των ιδρυμάτων για να μην γίνουν πεδίο κομματικής εκμετάλλευσης! Και βάζει τους παλαιοκομματικούς! Ακριβώς για να καταλάβουνε πόστα, να πολιτικολογήσουν, να θηρέψουνε ψήφους, να εκμεταλλευτούν τη δυστυχία, του φτωχόκοσμου, να τα μεταβάλουν σε κόμμα*[134]».

Ζ. Έναρξη της αντιεαμικής εκστρατείας

Ενώ στην Αθήνα ήδη από τις 11 Ιανουαρίου, είχε υπογραφεί ανακωχή ανάμεσα στον ΕΛΑΣ και στους Βρετανούς, στη Χίο λαμβάνουν χώρα σειρά προκλητικών ενεργειών που στρέφονται κατά της Αριστεράς και δημοσιεύονται από το *Εμπρός*[135]. Συγκεκριμένα στο πρωτοσέλιδο της εφημερίδας δημοσιευόταν ότι:

Συνελήφθη ο διοικητής της Εθνικής Πολιτοφυλακής Σάμου για παράνομη οπλοφορία και καταδικάστηκε, την ίδια στιγμή που ακόμα δεν είχαν δικαστεί και κυκλοφορούσαν ανενόχλητοι όσοι προκάλεσαν το επεισόδιο στους στρατώνες της Χίου στις 5 Ιανουαρίου του 1945.

Στο Βροντάδο, μετά από έγκριση του Νομάρχη, είχε συγκληθεί δημοτικό συμβούλιο στο οποίο παρέστησαν μόνο αντιπρόσωποι του ΕΑΜ και, ενώ ήδη είχαν αποχωρήσει από την αίθουσα του συμβουλίου, κατέφθασαν τέσσερα φορτηγά με στρατιώτες που περικύκλωσαν το κτίριο, προφανώς για να συλλάβουν εαμικά στελέχη, τη στιγμή που η ΕΟΧ έκανε συνεχώς συγκεντρώσεις χωρίς κάνεις να παρέμβει σε αυτές.

Ο νομάρχης κοινοποίησε διαταγές έξωσης της ΕΠΟΝ απ' το κτίριο όπου στεγαζόταν ενώ παράλληλα ζήτησε να κατάσχει το ποσό εράνου που είχε γίνει από την Ε.Α. με προφορική έγκρισή του και διέταξε έρευνες στα σπίτια των μελών της Νομ. Επιτροπής της Ε.Α.

---

133 «Κονσέρβες και τρόφιμα», *Πρωτοπόρος*, 18/1/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 245.

134 «Αυθαίρετη επέμβαση του κ. Νομάρχη στα φιλανθρωπικά ιδρύματα. Ζητείται η κατάργηση της αυτοδιοίκησης τον ιδρυμάτων τα φιλανθρωπικά στα χεριά των παλαιοκομματικών», *Πρωτοπόρος*, 18/1/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 245.

135 «Αγωνιστές του λαού συλλαμβάνονται αυθαίρετα. Διοικητής Εθν. Πολιτοφυλακής δικάζεται για... παράνομη οπλοφορία. Ολόκληρη εκστρατεία στο Βροντάδο για μια σύσκεψη. Ο νεοφασίστας Νομάρχης κατάσχει τα λεφτά της Εθνικής Αλληλεγγύης και κάνει έξωση στην ΕΠΟΝ. Στα φιλανθρωπικά ιδρύματα βάζουν χρεοκοπημένους πολιτικάντες αντικαθιστώντας τους εφόρους του λαού. Εκβιασμοί και πιέσεις των δημοσίων υπάλληλων. Ν' αντικατασταθεί η χρεοκοπημένη χωροφυλακή απ' την εθνοφυλακή», *Εμπρός*, 23/1/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 246.

Λαμβάνονται μια σειρά μέτρα και εκβιασμοί εναντίον υπαλλήλων για τα πολιτικά τους φρονήματα με απειλές για απόλυση και απαγορεύσεις συμμετοχής σε πολιτικές οργανώσεις.

Ακόμη, ο αρθρογράφος εγκαλούσε τις τοπικές αρχές για τη μη αντικατάσταση της χωροφυλακής ενώ είχαν ήδη καταταγεί οι κλάσεις του ’35 και ’36 προκειμένου να αξιοποιηθούν ως Εθνοφυλακή.

Την ίδια περίοδο οι δικαστικοί και νομαρχιακοί υπάλληλοι ζήτησαν σε διάβημά τους προς τον νομάρχη να πληρωθούν τους καθυστερούμενους μισθούς τους. Ο νομάρχης αρνήθηκε, με τη δικαιολογία ότι θα έπεφταν πολλά λεφτά στην αγορά και θα υπερτιμώνταν τα εμπορεύματα, υποσχέθηκε δε ότι θα τους έδινε έναντι, κάθε δεκαήμερο[136]. Το *Εμπρός* σημείωνε ότι την ίδια στιγμή στη Μυτιλήνη οι υπάλληλοι πληρώνονταν κανονικά ενώ τα τρόφιμα είχαν χαμηλότερες τιμές από ό,τι στη Χίο, κάτι που αποδείκνυε το ανακόλουθο των δηλώσεων του νομάρχη.

Στα τέλη, επίσης, Ιανουαρίου εθνοφύλακας στέλνει γράμμα προς το *Εμπρός* με το οποίο αναφέρεται στις πρακτικές των ανωτέρων του που τους απαγορεύουν «*να διαβάζουμε εφημερίδες, να συμμετέχουμε σε πολιτικές οργανώσεις και ακόμα να κάνουμε πολιτικές συζητήσεις*». Σύμφωνα δε με τα λεγόμενα του «*αυτά τα πράματα κατά την αντίληψη των περισσοτέρων εθνοφυλάκων, απαγορεύονταν μόνο σε φασιστικούς στρατούς όπου θέλουν οι φαντάροι να μην έχουν γνώμη πάνω στα πολιτικά ζητήματα αλλά να σέρνονται σαν ανδρείκελα απ’ τον πρώτο τυχόντα σακαράκα*».

Ταυτόχρονα καταγγέλλει ότι «*ενώ απαγορεύουν δήθεν όλες τις εφημερίδες, οι αντιδραστικές κυκλοφορούν ελεύθερα και μονάχα οι εαμικές κυνηγιούνται και κείνοι που διαβάζουν απολύονται*[137]». Όλα αυτά αποτελούν ενδείξεις για τις πολιτικές κατευθύνσεις που οι υπεύθυνοι αξιωματικοί θέλουν να δώσουν στο στράτευμα ούτως ώστε το σώμα αυτό να αντικαταστήσει «επάξια» τη χωροφυλακή. Το άρθρο φέρει την υπογραφή «εθνοφύλακας» και για τα όσα αναγράφονται σε αυτό έχει υπάρξει δίωξη κατά του υπευθύνου έκδοσης Ισίδωρου Κουβελά καθώς και του τυπογράφου Ευάγγελου Ζήσιμου για παράβαση του άρθρου 11 του νόμου 5060[138].

Οι μάρτυρες κατηγορίας είναι οι: Σταμάτιος Βαρελάς, έφεδρος ανθυπολοχαγός Πεζικού που κατέθεσε ότι «*οι κατηγορούμενοι όντες ο μεν Ισίδωρος Κουβελάς υπεύθυνος επί της ύλης ο δε Ευάγγελος Ζήσιμος προϊστάμενος του τυπογραφείου της ενταύθα εκδιδομένης εφημερίδος*

---

136 «Τοπικά Ζητήματα», *ό.π.* Βλ. Παράρτημα σελ. 247.

137 «Στο στρατώνα», *ό.π.* Βλ. Παράρτημα σελ. 248.

138 Τριμελές πλημμελειοδικείο Χίου, 19/4/45, αριθμός 289. Βλ. Παράρτημα σελ. 248.

"*Εμπρός*" [κατεστραμμένο κείμενο: δια των εν αυτώ φράσεων] *εις το υπ΄ αριθ. 29 φύλλον* [κατεστραμμένο κείμενο: της 23ης Ιανουαρίου 1945] *της εφημερίδος "Εμπρός" και* [κατεστραμμένο κείμενο] *δείχνουν ότι γίνεται* [κατεστραμμένο κείμενο] *Εθνοφυλακή* [κατεστραμμένο κείμενο] *εξυβριστικά* [κατεστραμμένο κείμενο] *θίγουν το σώμα των Αξιωματικών* [κατεστραμμένο κείμενο] *ταυτοχρόνως να κλονίσουν* [κατεστραμμένο κείμενο] *αναρχίαν των στρατιωτών απέναντι* [κατεστραμμένο κείμενο] *των και αυτών να διασαλεύσουν την τάξην του στρατού, ενεσπείροντες την διχόνοιαν μεταξύ του Λαού και του στρατού. Δια των εξυβριστικών τούτων δημοσιευμάτων θίγεται και το πρόσωπόν μου ως Έλληνος Αξιωματικού*», Χρήστος Γκεβετσής, έφεδρος υπολοχαγός, που υποστήριξε ότι «*τα εν τη εφημερίδα "Εμπρός" δημοσιευθέντα άρθρα και δη αι εν αυτοίς διαλαμβανόμεναι φράσεις "ανδρείκελα", "στον πρώτο σακαράκα" υπονοώντες ημάς τους αξιωματικούς, "φασιστικές προσπάθειες, τις οποίες οργανωμένοι πρέπει να αντικρούσουν" είναι εξυβριστικαί διότι θίγεται ολόκληρο το σώμα των αξιωματικών. Σκοπός των εξυβριστικών αυτών δημοσιευμάτων είναι να ενεσπείρουν το μίσος μεταξύ του Λαού και του στρατού και να διασαλεύσουν την πειθαρχείαν του στρατεύματος. Εις τον στρατόν απαγορεύεται υπό των κανονισμών η ανάγνωσις παντός είδους εφημερίδος, δεν είναι δε αληθές ότι διαβάζονται αι εφημερίδες αι μη εαμικαί, ενώ οι εαμικές απαγορεύονται, διότι ως είπον απαγορεύεται τελείως η ανάγνωσις πάσης φύσεως εφημερίδος λόγω της καταστάσεως*» και Μόσχος Μόκαλης, ανθυπολοχαγός, που κατέθεσε περίπου τα ίδια με τον προηγούμενο αξιωματικό.

Για την υπεράσπιση των κατηγορουμένων κατέθεσαν οι, «*Κωνσταντίνος Οδυσ.* [δυσανάγνωστο]*ιάρης, δικηγόρος*», υποστηρίζοντας ότι «*αυτά που αναφέρει το δημοσίευμα εννοεί ο αρθρογράφος ότι γίνονται στους φασιστικούς στρατούς όχι όμως και στον ιδικόν μας όστις είναι εθνικός. Όσον αφορά την λέξιν οργανωμένοι θέλει να ειπή ότι πρέπει οι στρατιώται δια τα παράπονά των να αναφέρωνται ιεραρχικώς. Ο εκ των κατηγορουμένων Ζήσιμος ουδεμίαν ανάμιξιν έχει εις την αρθρογραφίαν της εφημερίδος, ούτος είναι απλώς τυπογράφος επιστατών δια καλήν έκδοσιν της εφημερίδος*» και ο ιατρός Θεοδ. Πασπάτης, κατά τη γνώμη του οποίου «*τα εν τη εφημερίδι "Εμπρός" δημοσιευθέντα άρθρα δεν θεωρώ εξυβριστικά διότι ουδένα θίγουν προσωπικώς. Δια πρώτην φοράν σήμερα μανθάνω ότι οι στρατιώται απαγορεύεται να διαβάζουν εφημερίδας ελεύθερα. Ημείς όταν είμεθα στρατιώται εδιαβάζαμε εφημερίδας ελεύθερα. Όταν λέγει το άρθρον οργανωμένοι ότι πρέπει οι στρατιώται να αντιμετωπίζουν τις φασιστικές αυτές προσπάθειες εννοώ ότι* [δυσανάγνωστο] *πρέπει φυσικά να κάνουν στάσιν οι στρατιώται, διότι άνευ πειθαρχίας στρατός δεν δύναται να υπάρξη, αλλά ότι έχουν και αυτοί δικαιώματα δηλαδή ότι δύνανται να παραπονούνται και να παρουσιάζονται εις τας εκάστοτε αναφοράς των τμημάτων των κανονικώς. Ο εκ των κατηγορουμένων Ζήσιμος είναι απλώς*

τυπογράφος με ημερομίσθιον εις το τυπογραφείον δε που εργάζεται ούτος εκδίδονται εκτός της εφημερίδος "Εμπρός" και πολλαί άλλαι εφημερίδες και περιοδικά, προϊσταται δε ούτος της εκτυπωτικής εργασίας μόνον ως υπεύθυνος δια την καλήν εκτύπωσιν».

Η απόφαση υπήρξε αθωωτική για τον υπεύθυνο εκτύπωσης του εντύπου, όχι όμως και για τον Ισ. Κουβελά, ο οποίος καταδικάστηκε σε τρείς μήνες φυλάκιση και χρηματική ποινή 5.000 δραχμών με το σκεπτικό ότι με τα αναγραφόμενα στο άρθρο «*εκλόνισεν δημοσία την προς τας ενόπλους δυνάμεις της χώρας εμπιστοσύνην του λαού, προκάλεσεν διχόνοιαν μεταξύ των εθνικών ενόπλων δυνάμεων και εκλόνισεν την εν αυταίς πειθαρχίαν*».

Με ένα άρθρο που δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα *Προοδευτική* στις 15/1/1945, ο Κίμων Πυργάρης πληροφορούσε το λαό της Χίου πως: «*Το Εθνικό Απελευθερωτικό Μέτωπο και τον ΕΛΑΣ τα οργάνωσαν και τα υπέθαλψαν οι Γερμανοί*». Ο δικηγόρος Γεώργιος Στρουμπής, αδελφός του Μητροπολίτη Χίου απαντώντας στις δηλώσεις αυτές με άρθρο του στον *Πρωτοπόρο*, έγραφε ότι «*δυστυχώς μεταξύ ορισμένων που θέλουν να λέγονται διανοούμενοι και ελεύθεροι άνθρωποι επικρατεί (ποιος ξέρει για ποιους λόγους) μία τάσις και καταβάλλεται μία προσπάθεια να διαιρέσουν τον ήσυχο και ειρηνικό λαό του νησιού μας. Έτσι οι άνθρωποι αυτοί και με τα έργα των και με τα λόγια των καθημερινώς σχεδόν δεν κάμνουν τίποτα άλλο παρά να οξύνουν τας διαιρέσεις, τα πάθη και τα μίση και αντί να διακηρύττουν ότι η πατρίδα μας έχει ανάγκην γαλήνης και ησυχίας αυτοί ασχολούνται εις ταπεινές και απόλυτα εμπρηστικές ενέργειες και αρθρογραφίες, τέτοιες που είνε δυνατόν να έχουν ως συνέπειαν ολέθρια δια τον ειρηνικόν λαόν της Χίου μας αποτελέσματα*». Ο ίδιος δε δηλώνει εαμίτης από τα χρόνια της σκλαβιάς, οπότε και εντάχθηκε στις τάξεις της οργάνωσης προκειμένου να βοηθήσει για την απελευθέρωση της πατρίδας, αδυνατόντας να κατανοήσει το πώς εξηγούνται οι δηλώσεις αυτές τη στιγμή που ο ίδιος ο Κίμωνας Πυργάρης «*γνωρίζει ότι οι θρυλικοί κουρσάροι Εαμίτες και κτύπησαν αποτελεσματικά και συνέλαβαν πολλά Γερμανικά πλοιάρια*[139]».

Τις μέρες που ακολουθούν οι αντεγκλήσεις μεταξύ του ΕΑΜ και της ΕΟΧ εντείνονται και το ΚΚΕ Χίου εκδίδει διακήρυξη στην οποία κατηγορεί την ΕΟΧ για τη δράση της και για τους σκοπούς της[140]. Την Κυριακή 27 Ιανουαρίου ένα συλλαλητήριο επρόκειτο να λάβει χώρα και φαίνεται, σύμφωνα πάντα με τα άρθρα του *Εμπρός*, πως η ΕΟΧ σκόπευε να φέρει κόσμο από τα χωριά ώστε να ενισχύσει τη διασπαστική της παρουσία και να παρουσιάσει τον εαυτό της ως οργάνωση με μεγάλη απήχηση στο λαό. «*Ανεπίσημες πληροφορίες αναφέρουν ότι πρόκειται να*

---

139 «Μια απάντηση», *Πρωτοπόρος*, 24/1/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 249.

140 «ΚΚΕ, Π.Ε. Χίου. Διακήρυξη» *Εμπρός*, 27/1/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 250.

διατεθούν αυτοκίνητα της στρατιωτικής διοίκησης για να μεταφέρει η ΕΟΧ τους ανθρώπους της από τα χωριά[141]». Άλλη μία κίνηση που εκείνες τις μέρες φέρεται να έκανε η ΕΟΧ ώστε να προσεγγίσει κόσμο στο πλευρό της ήταν η συμμετοχή μελών της σε συνέλευση του Ελληνοαγγλικού συνδέσμου[142]. Όπως μάλιστα σημείωνε η εφημερίδα, κάτι τέτοιο ήταν έξω από τη γραμμή πλεύσης που ο σύνδεσμος είχε χαράξει.

Στην ίδια εφημερίδα στη μόνιμη στήλη «*η σκοπιά μας*» δημοσιεύεται άρθρο που θέλει το νομάρχη Χίου να «*διαδίδει ότι έχει στα χέρια του διαταγή από την Κυβέρνηση, που σύμφωνα μ' αυτή καλούνται οι προϊστάμενοι των υπηρεσιών να του αναφέρουν ποιοι από τους δημ. Υπαλλήλους της δικαιοδοσίας τους είναι Κομμουνιστές και Εαμίτες και ποιοι, γενικά, πήραν μέρος στην κίνηση των οργανώσεων*». Ο αρθρογράφος δήλωνε ότι αυτές οι διαδώσεις είναι αστείες και δεν φοβίζουν κανέναν, απλά ξεσκεπάζουν τον ίδιο νομάρχη που κατηγορείται ως κρυπτο-φασίστας[143].

Στις αρχές Φεβρουαρίου στη στήλη «*Ζητήματα του λαού*» του *Πρωτοπόρου* γίνεται αναφορά, για μια ακόμη φορά, αφορά τα φιλανθρωπικά ιδρύματα της Χίου. Εμπόδιο στη δράση τους αυτή τη φορά μπαίνουν το γεγονός της μη εκλογής νέων εφόρων που να λειτουργούν με κριτήρια νομιμότητας καθώς και η ΕΟΧ, η οποία θέλοντας να ελέγξει όλες τις δραστηριότητες στο νησί και να τις παρουσιάσει ως δικά της δημιουργήματα, παραγκωνίζοντας και παραγνωρίζοντας έτσι τη δράση των εαμικών οργανώσεων, θέτει εμπόδια την εύρυθμη λειτουργία τους. Συνηγορεί δε σε αυτή την κατάσταση και η στάση του νομάρχη ο οποίος θεωρείται πειθήνιο όργανό της από του ΕΑΜ. Ο συντάκτης του άρθρου επικαλείται το δίκαιο που περιέβαλε τη λειτουργία των Φιλανθρωπικών Οργανώσεων από τα χρόνια της Οθωμανικής Κατοχής ακόμα, και κάνει έκκληση για τήρηση της νομιμότητας. Προβλέπει δε ότι, αν ο λαός δεν αναλάβει δράση και δεν αγωνιστεί για τα δίκαιά του, θα ακολουθήσουν και άλλα πιο επαίσχυντα μέτρα[144].

Για ακόμη μία φορά γίνεται εκδίκαση μήνυσης κατά των υπεύθυνων του *Εμπρός* για άρθρα που δημοσιεύτηκαν στο φύλλο της 3ης Φεβρουαρίου 1945. Το πρώτο απ' αυτά αναφερόταν στις αντεργατικές ενέργειες του νομάρχη και στην προσπάθειά του να αντικαταστήσει την εκλεγμένη διοίκηση παράνομα και αυθαίρετα και το δεύτερο ότι θα έπαυε η χορήγηση τροφίμων από τους Άγγλους προς τους κληρωτούς της Εθνοφυλακής. Οι κατηγορούμενοι δικάστηκαν για εξύβριση διά του Τύπου. Τελικά, το δικαστήριο:

---

141 «Μία διάδοση», *ό.π.* Βλ. Παράρτημα σελ. 251.

142 «Κι ο Ελληνοαγγλικός», *ό.π.* Βλ. Παράρτημα σελ. 251.

143 «Κρυπτοφασισμός», *ό.π.* Βλ. Παράρτημα σελ. 251.

144 «Ζητήματα του λαού», *Πρωτοπόρος*, 1/2/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 253.

Κηρύσσει αυτούς αθώους του ότι εν Χίω την 3η Φεβρουαρίου 1945 1.) δι' αρθριδίων υπό τους τίτλους «Εργάτες και υπάλληλοι και η Λέσβος αλληλεγγύη με τα νησιά του Αιγαίου[145]» κλπ. δημοσιευθέντων εις το δημοσιευθέν δια διανομήν και πωλήσεως υπ' αριθ. 32 της 3ης Φεβρουαρίου 1945 φύλλον της εν Χίω εκδιδομένης εφημερίδος «Εμπρός», ης ο μεν πρώτος Ισίδωρος Κουβελάς ετύγχανε διευθυντής, ο δε έτερος Ευάγγελος Ζήσιμος, εκμεταλλευόμενος εν ιδίω ονόματι το εις ο γραφείον εις ω εξετυπώθη η εφημερίς, δια του συνόλου του άρθρου και δια των εν αυτών φράσεων «Ο Νομάρχης συνεχίζοντας τα φασιστικά μέτρα ετοιμάζεται ν' αντικαταστήσει αυθαίρετα τη Διοίκηση του Κέντρου σας με χρεοκοπημένα αντεργατικά στοιχεία. Υπερασπίστε με κάθε τρόπο την αληθινή Διοίκησή σας και τις συνδικαλιστικές σας ελευθερίες. και στάλθηκε, υπόμνημα από τις πολιτικές και σωματειακές οργανώσεις Λέσβου, στο όποιο τονίζεται η φασιστική τρομοκρατία που έχει ξαπολυθεί στη Χίο, Σάμο, Λήμνο και Ικαρία.» διήγειρων εις απειθείαν κατά των Νόμων και εναντίων άλλων νομίμων Διαταγών της Αρχής και 2.) δι' αρθριδίου υπό τον τίτλον «Οι εθνοφύλακες πεινούν» δημοσιευθέντος εις το δημοσιευθέν δια διανομήν και πωλήσεως υπ' αριθ. 32 της 3ης Φεβρουαρίου 1945 φύλλον της εν Χίω εκδιδομένης εφημερίδος «Εμπρός», ης οι κατηγορούμενοι εκέκτηντο την ανωτέρω εκτεθείσαν ιδιότητά των, δια του συνόλου του αρθριδίου τούτου και δια των εν αυτών φράσεων «ανακοινώθηκε στους κληρωτούς της Εθνοφυλακής ότι οι Εγγλέζοι δεν τους χορηγούν τρόφιμα και στο εξής θα μοιράζονται το συσσίτιο 160 ιερολοχιτών. Έτσι στον καθένα πέφτει από 30 δράμια ψωμί και 1 κονσέρβα κάθε τρεις μέρες. Αυτό αποτελεί καταδίκη σε πείνα των στρατευμένων παιδιών του Χιώτικου λαού και

---

[145]Στους αρχηγούς των συμμάχων κρατών Αγγλίας, Εν. Πολιτειών, Ρωσσίας και Γαλλίας, στην Αγγλική Εργατική αντιπροσωπεία, στο Διοικητή Αγγλοελληνικών δυνάμεων Αιγαίου κ. Τόρνμπουλ στο στρατιωτικό διοικητή Αιγαίου κ. Τσιγάντε και στην Κεντρ. Επιτροπή του ΕΑΜ στάλθηκε, υπόμνημα από τις πολιτικές και σωματειακές οργανώσεις Λέσβου, στο όποιο τονίζεται η φασιστική τρομοκρατία που έχει ξαπολυθεί στη Χίο, Σάμο, Λήμνο και Ικαρία.//Στο υπόμνημα υπογράφουν το Παλλεσβιακό Εργατ. Κέντρο, η Ομοσπονδία Βιοτεχνών, το σωματείο Επαγγελματιών, η Πανυπαλληλική Επιτροπή, το Αγροτικό Κόμμα, το Σοσιαλιστικό Κόμμα, το Κομμουνιστικό Κόμμα, το ΕΑΜ, η ΕΑ, η ΕΠΟΝ κλπ.//Το υπόμνημα καταγγέλλει συγκεκριμένα όλες τις φασιστικές πράξεις και τα ανελεύθερα και αντιλαϊκά μέτρα που εφαρμόζονται στα νησιά του Αιγαίου από τις διοικήσεις που εκπροσωπούν την κυβέρνηση Πλαστήρα καθώς και την τρομοκρατική δράση των φασιστικών υπολειμμάτων της Γερμανοκρατίας που δρουν ελεύθερα κάτω από την προστασία των ελληνικών και Αγγλικών αρχών.

προκάλεσε μεγάλη αναστάτωση σ' όλους τους εθνοφύλακες.» διέσπειραν εν γνώσει ψευδείς ειδήσεις και φήμας επιτηδείας να φέρωσι ανησυχίαν και φόβον εις τους πολίτας[146].

Ενώ από τις 2 Φεβρουαρίου 1945 είχαν αρχίσει στη Βάρκιζα διαπραγματεύσεις ανάμεσα στην κυβέρνηση Πλαστήρα και το ΕΑΜ (με εκπροσώπους τους Γιώργη Σιάντο, Μήτσο Παρτσαλίδη και Ηλία Τσιριμώκο), στη Χίο ο νομάρχης προέβη σε καθαίρεση της νόμιμα εκλεγμένης διοίκησης διορίζοντας πρόεδρο τις αρεσκείας του στο Εργατικό Κέντρο Χίου. Το *Εμπρός* δημοσιεύει άρθρο με τίτλο «*Το κράτος του νομού και της τάξης… Θρασύτατη ενεργεία της χωροφυλακής κατά του εργατοϋπαλληλικού κέντρου. Ο… Γκαουλάιτερ*[147] *Νομάρχης προκαλεί τους εργάτες. Οι εργαζόμενοι της Χίου στο πλευρό της διοίκησής τους*» όπου περιγραφόταν λεπτομερώς η διαδικασία παραβίασης του δικαιώματος των εργατοϋπαλληλικών σωματείων να εκλέγουν τους αντιπρόσωπους τους με τις οι βολές εκατέρωθεν εντείνονται. Το χρονικό των «αντιλαϊκών» ενεργειών, όπως αυτές περιγράφονταν στην εφημερίδα, ξεκίνησαν με την καθαίρεση του λαϊκού δημάρχου Απόστολου Αμύγδαλου, συνεχίστηκαν με την επέμβαση στις διοικήσεις των φιλανθρωπικών ιδρυμάτων και ολοκληρώνονται με την προσπάθεια εκτοπισμού της εκλεγμένης διοίκησης του Ε.Κ.Χ. Όπως σημειώνει δε ο αρθρογράφος, «*αν για τα προηγούμενα μπορούσε να στηριχθεί στο γεγονός ότι δεν είχαν εκλεγεί νόμιμα απ' το λαό, για την Διοίκηση όμως του Ε.Κ.Χ. δεν μπορεί, να βρει ούτε τέτοια δικαιολογία. Γιατί ξέρει πολύ καλά, όπως όλος ο κόσμος, ότι έγιναν εντελώς ελεύθερες εκλογές, μετά την απελευθέρωση, σε κάθε σωματείο για την ανάδειξη των αντιπροσώπων, στο Εργατικό Κέντρο κι ακόμα η Εκτελεστική Επιτροπή εκλέχτηκε μόλις στις 7 του Γενάρη και δέχτηκε τη γενική επιδοκιμασία μέσα στην εργατοϋπαλληλική συγκέντρωση της 14ης του Γενάρη*».

Οι εργατικές οργανώσεις αντέδρασαν άμεσα και την ίδια μέρα που κυκλοφόρησε ως φήμη το γεγονός επιτροπή «*επισκέφθηκε τον Νομάρχη και διαμαρτυρήθηκε* […] *για τα παράνομα αυτά μέτρα. Την Κυριακή το*

---

[146] Τριμελές πλημμελειοδικείο Χίου, 17/5/45, αριθμός 347. Βλ. Παράρτημα σελ. 253.

[147] Γκαουλάιτερ: διοικητής περιοχής της ναζιστικής Γερμανίας. Μετά την ανάληψη της εξουσίας από τον Χίτλερ (1933), στους γκαουλάιτερ ανατέθηκαν δημόσια λειτουργήματα, χωρίς αυτό να επιφέρει οποιονδήποτε περιορισμό στη διοικητική οργάνωση των παλιών ομόσπονδων γερμανικών κρατών. Κατ' εξαίρεση από όλους τους άλλους δημόσιους λειτουργούς, στους γκαουλαιτερ παραχωρήθηκε αποκλειστικά η πολιτική και η διοικητική ευθύνη για τα κατεχόμενα εδάφη που προσαρτήθηκαν στο Γ' Ράιχ (Αλσατία, Λοραίνη, περιοχή των Σουδητών της Τσεχοσλοβακίας κλπ.) Πάπυρος Λαρούς Μπριτάνικα τομ. 17.

πρωί μια ομάδα ενόπλων χωροφυλάκων κατάλαβε το Ε.Κ.Χ. μαζί με τη διορισμένη διοίκηση […]. *Στα γραφεία του κέντρου βρέθηκε ο Γεν. Γραμματέας Αντώνης Γλύκας* […] *από τον όποιο ζητήθηκε να παραδώσει και όταν αρνήθηκε του δήλωσαν πως είναι αιχμάλωτός τους* […]. *Στο μεταξύ ο Πρόεδρος του Ε.Κ. Γιάννης Καβάφης κλήθηκε στην Αστυνομία και του συστήθηκε να παραδώσει στη νέα διοίκηση του Ε.Κ.Χ.*

Η Διοίκηση του Ε.Κ.Χ. έστειλε αμέσως αντιπροσωπεία στις Αγγλικές Αρχές από τις οποίες αφού ανάπτυξε τις απόψεις της Εργατοϋπαλληλικής τάξης και το φασιστικό τρόπο της Επέμβασης του Νομάρχη, πήρε τη βεβαίωση πως η υπόθεση θα μελετηθή και θα δοθή η σωστή λύση της».

Το Εργατοϋπαλληλικό Κέντρο Χίου εξέδωσε προκήρυξη προς όλους τους εργάτες και υπαλλήλους της Χίου καταγγέλλοντας ως συνεργάτη των κατοχικών αρχών τον προοριζόμενο ως πρόεδρο Ιωάννη Ροζάκη και καλούσε, προκειμένου να κατατριφθεί κάθε υπόνοια διαβλητών διαδικασιών κατά τις εκλογές τους εργάτες και υπαλλήλους εντός 10 ημερών να δηλώσουν που αντιλήφθησαν κάποια πίεση ή παρανομία στη διεξαγωγή των εκλογών της οργάνωσής τους εγγράφως και να γίνουν νέες εκλογές σε όσα σωματεία συγκεντρωθούν δηλώσεις υπογεγραμμένες από το 1/20 με νέες εφορευτικές επιτροπές[148].

Η ηγεσία των εργατικών σωματείων αποτελούσε έναν ιδιαίτερα νευραλγικό χώρο. Σε αυτόν ο Εργατικός Αντιφασιστικός Σύνδεσμος κατείχε σχεδόν την απόλυτη πλειοψηφία και πάσχισε με κάθε μέσο να υπερασπιστεί τα κεκτημένα του καθώς και τα δικαιώματα των εργαζομένων[149].

Μεταφέροντας στο αναγνωστικό κοινό της Χίου νέα και ειδήσεις από τις συνομιλίες ΕΑΜ-Κυβέρνησης στη Βάρκιζα, πριν τη στοιχειοθέτηση του τελικού κειμένου της συμφωνίας, ο αρθρογράφος του *Εμπρός*, σε μία προσπάθεια να καθησυχάσει τους εαμίτες ανέφερε ότι η ατμόσφαιρα που επικρατεί είναι φιλική, αν όχι αδερφική. Οι δηλώσεις του Γιώργη Σιάντου, ο οποίος ανέπτυσσε τις απόψεις της οργάνωσης για την ειρήνευση, συνοψίζονται από τον αρθρογράφο του επίσημου οργάνου του ΚΚΕ Χίου στα εξής: Προτείνεται γενική αμνηστία που πρέπει να χορηγηθεί προς πάσα πλευρά, συγκρότηση Εθνικού Στρατού με βάση την πρόσκληση ηλικιών αποκλείοντας όμως τους δοσίλογους αξιωματικούς και συγχωνεύοντας τα στελέχη του ΕΛΑΣ στο στράτευμα χωρίς διάκριση, εκκαθάριση των σωμάτων ασφαλείας από φασιστικά στοιχεία, όπως και του κρατικού μηχανισμού από τα φιλοβασιλικά υπολείμματα και τέλος συμμετοχή όλων των παρατάξεων στην Κυβέρνηση για την

---

[148] «Το κράτος του νομού και της τάξης», *Εμπρός*, 6/2/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 254.

[149] «Το εργατικό ζήτημα», *ό.π.* Βλ. Παράρτημα σελ. 256.

πραγματοποίηση της Εθνικής Ενότητας με σαφή οριοθέτηση των χρονικών πλαισίων διεξαγωγής δημοψηφίσματος και εκλογών[150].

Στις αρχές Φεβρουαρίου 1945 άρθρο στον *Πρωτοπόρο* καταγγέλλει τα φαινόμενα της μαύρης αγοράς η οποία εξακολουθούσε να οργιάζει στη Χίο και απευθύνει παράκληση στις αρχές να επιληφθούν του ζητήματος. Ο συντάκτης του κειμένου υποστήριζε πως επιβάτες που έρχονται από άλλα μέρη της Ελλάδας κομίζουν την είδηση ότι οι τιμές άρχισαν να πέφτουν. Μόνο στη Χίο η μαύρη αγορά ανεβάζει σε αδικαιολόγητα ύψη τις τιμές εξ αιτίας της αδράνειας της διοίκησης η οποία όπως «*δεν έλαβε κανένα απόλυτα μέτρο για την προστασία του λαού ενώ αντίθετα πήρε όλα τα μέτρα εναντίον του λαού και των ελευθεριών του, των εργαζομένων και των ανέργων. Επισημοποίησε τη μαύρη αγορά, την έφερε στην ακμή της Γερμανοκρατίας και τα διάφορα παχύδερμα ανεβοκατεβαίνουν τα γραφεία με άδειες και ρουσφέτια βλέποντας περιφρονητικά τον κόσμο που περιμένει ώρες για ν' ακουστεί και να πάει χαμένο κάθε δίκαιο αίτημά του. Ο κόσμος ζητά να σταματήσει αυτή η κατάσταση να γίνουν συχνότερα διανομές να δοθούν αμέσως επιδόματα, να διευκολυνθούν οι οργανωμένες ανταλλαγές, να μην προστατεύονται οι μαυραγορίτες μεγαλέμποροι και βιομήχανοι που 'χουν όπως στην Κατοχή έτσι και τώρα παντού χώσει τη μύτη τους και εξακολουθούν στηριγμένοι στη διοίκηση να εγκληματούν σε βάρος της ζωής του λαού*[151]».

Στις 12 του μήνα, μετά από δέκα ημέρες διαβουλεύσεων, υπογράφηκε η «Συμφωνία της Βάρκιζας[152]», που προέβλεπε μεταξύ

---

150 «Οι διαπραγματεύσεις ΕΑΜ-Κυβέρνησης. Απόσπασμα από το λόγο του σ. Σιάντου», *ό.π.* Βλ. Παράρτημα σελ. 256.

151 «Να χτυπηθεί η μαύρη αγορά», *Πρωτοπόρος*, 10/2/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 257.

152 Βλ. τη μαρτυρία του Βαγγέλη Γκοτζαμάνη στο Γιάννης Πριόβολος, *Στοιχεία από το περιθώριο της Ιστορίας*, Αιγαίας, Χίος, 2009 σελ. 36 -38: «-Μετά τη Συμφωνία της Βάρκιζας, σε δικάσανε;//Όχι, ήμουν παράνομος· έβγα στην παρανομία. Ήρθανε χωροφύλακες μια βραδιά [άνοιξη του '45], βουτήξανε 5-6. Εγώ το 'σκασα. Βγήκα στην παρανομία. Οι άλλοι 5-6 πήγανε φυλακή. Αλλά τώρα εγώ κινδύνευα. Άμα με βλέπανε πουθενά θελα με σκοτώσουν. Οι άλλοι μεσ' τη φυλακή ήταν ήσυχοι. Εγώ το 'χα σκάσει. Την άλλη μέρα ήρθανε, μπλόκο το χωριό. Εγώ είχα τον αδερφό μου στη Χώρα, στον Άγιο Παντελέμονα· πήγα και την άραξα 'κεί. Κι από 'κεί με πήρανε, νύχτα, και πήγα στο Χαλκειός. Στο Χαλκειός ήτανε καμιά δεκαριά [που παρακολουθούσαν]. Άμα είδα 'γώ καμιά δεκαριά, λέω: "Βαγγέλη, πόλεμο θ' ανοίξουμε εδώ;" Σηκώθηκα κι έφυγα και πήγα στου Παντελή του Μαυράκη· είχε μια πρώτη μου ξαδέρφη ο Παντελής· ήτανε δραγάτης αυτός. Μου λέει ο Παντελής: "Έλα μέσα" Κάθισα 'κει κάνα μήνα. Έφυγα κι από 'κεί.//Εδώ κάτω που 'χα χωράφια, ο πατέρα μου -105 χρονών πέθανε- είχε μια φρίζα· κι έμενε στη φρίζα. Μαζευόντανε τη νύχτα το χωριό με τις

άλλων: αφοπλισμό και αποστράτευση των ενόπλων σωμάτων της Αντίστασης (στη θέση τους θα φτιαχνόταν Εθνικός Στρατός βασισμένος σε επιστράτευση ηλικιών). Η κυβέρνηση θα προχωρούσε πάραυτα στην εκκαθάριση του κρατικού μηχανισμού και των Σωμάτων Ασφαλείας από κάθε στοιχείο που συνεργάστηκε με τον κατακτητή στη διάρκεια της Κατοχής. Μέσα στο 1945 θα γινόταν δημοψήφισμα για το πολιτειακό

αστυνομίες, πήγαιναν έκαναν μπλόκο στη φρίζα, φυλάγανε τους δρόμους να δούνε μην περάσω να πάω στο σπίτι μου... -είχαμε και τέτοια! Πήγαιναν οι χωριανοί στην αστυνομία και λέγαν: "Ήρθε, ήταν στο χωριό προχτές· τον είδαμε στο τάδε χωράφι". Ψάχνανε αυτοί. Τίποτα! Ήμουνα στο Χαλκειός εγώ, στο Νεχώρι... Στο Νεχώρι ήταν ένας που 'κανε σαμάρια· έμεινα στο σπίτι του καμιά δεκαριά μέρες. Πέντε έξι μήνες πήγαν έτσι.//Κάποτε ήρθα εδώ στο χωριό, στου πεθερού μου. Είχα μια κουνιάδα που τη λέγανε Ελευθερία. Του Αγίου Λευτέρη το βράδυ, [15/12/45], ήσαν καμιά δεκαριά μαζεμένοι να εορτάσουν. Έρχεται μέσα στο δωμάτιο η Ελευθερία και, όπως ήμουνα κρυμμένος, μου λέει: "Βαγγέλη! Τους βγάλανε όλους απ' τη φυλακή· όλοι είναι όξω και τραγουδάνε! Έδωσε αμνηστία ο Σοφούλης, είπανε". "Α!... ", λέω, και πετάχτηκα κι εγώ όξω. Βλέπω στο δρόμο πέντε έξι απ' αυτούς που με κυνηγούσαν. "Ε ρε παιδιά, τί χαμπάρια; " Πήγε να μου πει κάτι ένας "Χάνος", Καμπούρης στο επίθετο, αλλά κατάπιε τη γλώσσα του· αυτός ήτανε χωροφύλακας· φορούσε δυο γαλονάκια κι έκανε το νταή και γύριζε να με πιάσει· μαζί του κι ένας άλλος, Κακαρίκας -Κελάκης· το ίδιο κι αυτός· γύρναγε με τους χωροφύλακες της περιφέρειας να με βρούνε. Γιατί ύστερα από την Κατοχή ήρθανε άσχημες μέρες· ήρθανε στην εξουσία όλοι οι δεξιοί. Αυτοί αναλάβανε: ο Πυρ... και τα ρέστα. Τον Πυρ... τον γνώρισες; Α!... ένα τσογλάνι, δικηγόρος.//Πέρασε κάποιος καιρός. Με τραβούνε στην Αστυνομία μαζί με κάτι άλλους: Ένα Πιπίδη Αντώνη, Βαβυλούσης, -αυτός ήταν κλητήρας-, ένα Μίμη Φασολάκη, τυπογράφο... Καλεί μέσα ο διοικητής πρώτο τον Φασολάκη. Τον ρωτάει: "Ποιοι φτιάχνανε τα σφυροδρέπανα στο χωριό;" Του λέει: "Δεν ξέρω τίποτα". Με το "δεν ξέρω τίποτα", τον αρχινάει στα χαστούκια. Ακούω τη φασαρία. "Όχου!" λέω, "τώρα θα 'ρθει κι η σειρά μου!" Τον βγάνει έξω: "Φύγε!" του λέει, "γιατί θα σε απολύκω από το μπαλκόνι!"//Με παίρνει εμένα μέσα. Μου λέει: "Έχουμε καλές πληροφορίες για σένα· κι είχες οικογένεια κι η οικογένεια σ' έσωσε. Να το χαρτί σου· θα το σκίσω άμα μας πεις ποιοι φτιάχνανε τα σφυροδρέπανα στο χωριό". "Εμείς", λέει, "δε θα πούμε πως μας είπες τίποτα· θα 'ρθούμε μια πρωινή, θα τους βουτήξουμε να τους στείλουμε στη Μακρόνησο· δε θα ξέρουνε κι αυτοί από πού τους ήρθε". Λέω από μέσα μου: Όχι εγώ να φανώ... [προδότης] στους ανθρώπους! Υπόφερα ό,τι υπόφερα, να πα[ω] να κάψω κι ανθρώπους! Δεν κάμανε καμιά αμαρτία. "Κύριε Διοικητή", λέω, "εγώ δεν κάνω παρέα στο χωριό με κανένα. Δεν είναι Κατοχή! Εγώ έχω οικογένεια, έχω τέσσερα παιδιά... Αλλά θα εξετάσω". Μου λέει: "Πήγαινε, ανακάλυψε κάτι κι έλα και πες μας μονάχα τα ονόματά τους και η "ιστορία" σου είναι εδώ, να 'τηνε· θα τη σκίσω άμα έρθεις και μας πεις". Έρχομαι όξω· λέω: Βαγγέλη μην ανακατεύεσαι· γλίτωσες τη μία φορά, θα μπλέξεις την άλλη.»

ζήτημα και εκλογή Συντακτικής Συνέλευσης για την κατάρτιση νέου Συντάγματος. Ακόμη αμνηστεύθηκαν τα πολιτικά αδικήματα για την περίοδο 3-12-44 έως και την υπογραφή της συμφωνίας, χωρίς όμως την παράλληλη αμνήστευση των «αδικημάτων κατά της ζωής και της περιουσίας» κάτι που άφηνε μετέωρο το θέμα της ερμηνείας.

Άρθρο στον *Πρωτοπόρο* σημείωνε ότι «*τώρα ανάμεσα στη γενική ανακούφιση και με τα ειρηνικά όπλα που μας δίνει η συμφωνία και με τους ορούς της σχετικά με την ελευθερία και τη δημοκρατία σ' όλες τις εκδηλώσεις της ζωής, θα βαδίσωμε περήφανοι μα και αποφασισμένοι μέχρι θανάτου στην τακτοποίηση των σοβαρών προβλημάτων του Ελληνικού λαού που απαιτούν λύσεις. Και τα προβλήματα αυτά είναι οικονομικά, κοινωνικά, πολιτικά. Προβλήματα Επισιτισμού και ανοικοδόμησης. Προβλήματα τιμωρίας των προδοτών και εξυγίανσης της Εθνικής μας ζωής. Προβλήματα πάταξης της αισχροκέρδειας και του μαυραγοριτισμού. Προβλήματα ξεριζώματος του φασισμού. Προβλήματα ανεξαρτησίας και εθνικής ολοκλήρωσης τής Ελλάδας. Προβλήματα του λαού και του στρατού που βρίσκεται στα σύρματα*», συνοψίζοντας τις βασικές προτεραιότητες για τις οποίες θα παλέψει το εαμικό κίνημα[153].

Στη Χίο δε η επικαιρότητα είχε τους δικούς της ρυθμούς. Η νόμιμα εκλεγμένη διοίκηση του Ε.Κ.Χ. εξέδωσε ανακοίνωση, απαντώντας στην κίνηση του νομάρχη να τοποθετήσει πρόσωπα της αρεσκείας του.

ΕΡΓΑΤΟΫΠΑΛΛΗΛΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Η νόμιμα εκλεγείσα στις 7 Ιανουαρίου 1945 Εκτελεστική Επιτροπή του Εργ. Κέντρου, ανακοινώνει στους εργάτες και υπαλλήλους όσον και στις δημόσιες υπηρεσίες και λοιπές αρχές, ότι σύμφωνα με το Καταστατικό του Ε.Κ.Χ. αυτή μόνο εκπροσωπεί νόμιμα την Εργατοϋπαλληλική τάξη της Χίου μπροστά σε κάθε αρχή.

Ο διορισμός προσωρινής διοίκησης του Ε.Κ.Χ. από τον κ. Νομάρχη και κατά τη γνωμάτευση του κ. Εισαγγελέα δε στηρίζεται σε κανένα νόμο. Κατά συνέπεια είναι άκυρη και κάθε πράξη της παραπάνω προσωρινής διοίκησης.

Χίος 12 Φεβρουαρίου 1945

Ο Πρόεδρος Ο Γεν. Γραμματεύς
Ι. Καβάφης Αντ. Γλύκας
Τα Μέλη
Γ. Μαυράκης, Ι. Χατζημανωλάκης,
Γ. Τσουκαλάς Δ. Ευαγγελινός Εμ. Κάβουρας

---

153 «Η συμφωνία της Αθήνας», *Πρωτοπόρος*, 14/2/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 257.

Σε άλλη ανακοίνωση της ίδιας μέρας, το Εργατοϋπαλληλικό Κέντρο Χίου καλεί τους εργάτες και υπαλλήλους σε ανυπακοή, ακυρώνοντας κίνηση του νομάρχη στην πράξη, απειθαρχώντας στις όποιες εντολές της διορισμένης διοίκησης και δίνοντας αναφορά μόνο σε αυτήν που εξέλεξαν μενόμιμες διαδικασίες[154].

Τα έντυπα της Αριστεράς αναμεταδίδουν και σχολιάζουν τα όσα έχουν συμφωνηθεί στη Βάρκιζα και περιμένουν η συμφωνία να εφαρμοστεί στην πράξη και στη Χίο. Το *Εμπρός*[155] έγραφε σχετικά με την ανακολουθία των πεπραγμένων του νομάρχη Χίου σε σχέση με τη συμφωνία:

«*Οι αποφάσεις της Κριμαίας*[156] *και η συμφωνία της Βάρκιζας είναι διατυπωμένες πάνω στις ίδιες γραμμές. Και οι δύο έχουνε σα βασικούς σκοπούς την διατήρηση της συμμαχικής ενότητας την περίθαλψη των λαών που υποφέρουν και την εξαφάνιση του Ναζισμού και των φασιστικών υπολειμμάτων.*

---

154 «Εργατοϋπαλληλικό κέντρο», *ό.π.* Βλ. Παράρτημα σελ. 258.

155 Κατά τη διαδικασία της έρευνας δεν κατέστη δυνατή η ανεύρεση των φύλλων με αριθμό 34 και 35 που κυκλοφόρησαν μεταξύ 6ης και 16ης Φεβρουαρίου.

156 Εννοεί τη συμφωνία της Γιάλτας, που συντάχθηκε μετά από διεθνή διάσκεψη που συνήλθε στις 4 –11 Φεβρουαρίου 1945 στο Ανάκτορο Λιβαντίγια και στην οποία πήραν μέρος ο Αμερικανός πρόεδρος Φραγκλίνος Ρούζβελτ, ο Άγγλος πρωθυπουργός Γουίνστον Τσόρτσιλ και ο Σοβιετικός ηγέτης Ιωσήφ Στάλιν. Ένα από τα επιτεύγματά της ήταν η απόφαση για μελλοντική σύγκληση παγκόσμιας συνδιάσκεψης, στο Σαν Φρανσίσκο της Καλιφόρνιας, με σκοπό την ίδρυση του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών. Ο Τσόρτσιλ εξάλλου πέτυχε να μετάσχει και η Γαλλία στη συμμαχική Κατοχή της ηττημένης Γερμανίας. Οι προσπάθειες όμως των Τριών για συνεννόηση στα προβλήματα των πολεμικών επανορθώσεων και του διαμελισμού της Γερμανίας ναυάγησαν και η λύση των προβλημάτων αυτών αναβλήθηκε για το μέλλον. Παρά την αντίθετη γνώμη του Τσόρτσιλ, οι Ρούζβελτ και Στάλιν συμφώνησαν στον ακρωτηριασμό της Πολωνίας από τα ανατολικά, με αντίστοιχη επέκτασή της προς τα δυτικά, σε βάρος της Γερμανίας, έγινε όμως δεκτή η αξίωση του Τσόρτσιλ να συμμετάσχουν στη μεταπολεμική πολωνική κυβέρνηση και εκπρόσωποι των Πολωνών που είχαν καταφύγει στο Λονδίνο. Διακήρυξη της Διάσκεψης, αναφερόμενη στην απελευθερωμένη Ευρώπη, προέβλεπε την εγκαθίδρυση δημοκρατικών κυβερνήσεων. Η ΕΣΣΔ αναλάμβανε την υποχρέωση να κηρύξει τον πόλεμο κατά της Ιαπωνίας τρεις μήνες μετά τη συνθηκολόγηση της Γερμανίας, εξασφαλίζοντας την υπόσχεση ότι θα ανακτούσε όλα τα εδάφη που η Ρωσία είχε χάσει κατά τον Ρωσοϊαπωνικό πόλεμο του 1905 και επιπρόσθετα τα νησιά Κουρίλες. Ο Τσόρτσιλ αρνήθηκε να συναινέσει στην επιστροφή του Χονγκ-Κονγκ στην Κίνα και η Κορέα διαιρέθηκε σε δύο ζώνες επιρροής. Τα μυστικά έγγραφα της Διάσκεψης της Γιάλτας δημοσιεύθηκαν από τους Αμερικανούς το 1955. *Πάπυρος Λαρούς Μπριτάνικα* τομ. 17.

Εδώ στο νησί μας, τον τελευταίο καιρό η φασιστική αντίδραση με την απόλυτη υποστήριξη και κάτω από την προστασία του Νομάρχη, εξαπέλυσε ολόκληρη επίθεση ενάντια στο λαό του νησιού και τις οργανώσεις του. Όλα τα μέσα χρησιμοποιήθηκαν: Συλλήψεις αδικαιολόγητοι, εκφοβισμοί, παράνομες ενέργειες και αποφάσεις, αντικαταστάσεις αυθαίρετες και έκνομες κοινοτικών και δημοτικών άρχων, κατάργηση της αυτοδιοίκησης των ιδρυμάτων και γενικά κάθε φασιστική μέθοδος βρήκε την εφαρμογή της σ' αυτό το διάστημα[157]».

Σε μία προσπάθεια των αρχών, συμφωνα με τον *Πρωτοπόρο*, να παρεμποδίσουν την ομαλή έκδοση των εαμικών εντύπων με στόχο να αναστείλουν τη λειτουργία τους, ζητούν άδειες εκδόσεων, προχωρούν σε σωρεία μηνύσεων και προσπαθούν να εμποδίσουν τις εφημερίδες να πάρουν χαρτί την ίδια στιγμή που τα υπόλοιπα έντυπα βγαίνουν σε πολυτελές χαρτί. Προσπάθεια δε εισαγωγής χαρτιού από την Αθήνα μπλοκαρίστηκε από τις αρχές και αγοράστηκε από εκδότη άλλου εντύπου[158]. Πράγματι, τα εαμικά έντυπα βγαίνουν σε ευτελές χαρτί με διαφοροποιημένο μέγεθος και διαφορετικά τυπογραφικά στοιχεία την συγκεκριμένη χρονική στιγμή.

Αναγιγνώσκοντας το κλίμα των ημερών και φοβούμενος μια πιθανή εκτροπή της κατάστασης στη Χίο, ο Μητροπολίτης έκανε λόγο για «*ανάγκη να δώσωμεν προς αλλήλους την χείρα. Ανάγκη να συνεργαστώμεν όλοι προς σωτηρίαν της Πατρίδος. Υπάρχει καιρός μετά την σωτηρίαν να ζητηθούν από την Εθνικήν δικαιοσύνην οι υπεύθυνοι* […]. *Αι διαιρέσεις και αι διχόνιαι ουδέποτε ωφέλησαν αλλ' έγιναν πρόξενοι ανεπανόρθωτων ζημιών και συμφορών* σημείωνε με νόημα στην έκκλησή του προς κάθε ευήκοον ους[159].

Στις 19 Φλεβάρη στο Βροντάδο, σε εκδήλωση που διοργανώνει ο νομάρχης Χίου για να διορίσει δήμαρχο της αρεσκείας του, αντιμετωπίζεται με έντονη αποδοκιμασία του κόσμου και στην ουσία εκδιώκεται, σημειώνοντας μια πρόσκαιρη νίκη του ΕΑΜ Χίου. Το χρονικό των γεγονότων περιγράφεται με κάθε λεπτομέρεια από το *Εμπρός* το οποίο θέλει να τονίσει τη λαϊκή αγανάκτηση που υπάρχει γύρω από τις παράνομες ενέργειες των αρχών. Στη συγκέντρωση, σύμφωνα με τον αρθρογράφο, της Εθνικής Οργάνωσης Βροντάδου (ΕΟΒ) για την ανακοίνωση της καθαίρεσης του εαμίτη δήμαρχου Παπαζήση δεν παρέστη κανένα μέλος της κάτι που ανάγκασε το νομάρχη να «*προπαγανδίσει υπέρ της μοναρχοβασιλικής ΕΟΧ και δήλωσε πως δεν υπάρχει λόγος ύπαρξής της μια και κατάφερε σοβαρά… πλήγματα κατά*

---

[157] «Συμμόρφωση», *Εμπρός*, 16/2/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 258.

[158] «Ο "*Πρωτοπόρος*"», *Πρωτοπόρος*, 18/2/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 258.

[159] «Ανάγκη να δώσωμεν προς αλλήλους την χείρα. Μια εμπνευσμένη έκκληση του Σεβασμιότατου Μητροπολίτου Χίου», *ό.π.* Βλ. Παράρτημα σελ. 259.

του Κομμουνισμού και των Κομμουνιστών.[…] *Παίνεσε την αξία και τον πατριωτισμόν του δημάρχου Παπαζή αλλά παρ' όλη την ικανότητά του και την καλή του διάθεση να εξυπηρέτηση τους δημότες του, δε μπορεί να παραμείνει γιατί διορίστηκε απ' το ΕΑΜ.* […] *Ο Παπαζής απάντησε με λίγα λόγια κι έβαλε τα πράματα στη θέση τους τονίζωντας πως ανέλαβε δήμαρχος σύμφωνα με την επιθυμία όλων των Βρονταδούσων και με διορισμό που τον επικύρωσε και ο Εκπρόσωπος της Κυβέρνησης Εθνικής Ενότητας κ. Μπουρδάρας. Ο κ. Νομάρχης βλέποντας πως η νήξη του για αντικατάσταση του Δημάρχου προκάλεσε αντίθετα αποτελέσματα έστρεψε την κουβέντα κι είπε πως έχει άλλη δουλειά και βιάζεται να φύγει»*[160].

Στα τέλη Φεβρουαρίου 1945, στη στήλη «*Τοπικά ζητήματα*» της εφημερίδας *Εμπρός* δημοσιεύτηκε άρθρο στο οποίο αναφερόταν πως μία τακτική που χρησιμοποιούνταν επί Κατοχής για την ενοχοποίηση κάποιου βρήκε συνεχιστές με αρωγό τη χωροφυλακή. Ο εαμίτης Βαγγέλης Γκοτζαμάνης[161] από το χωριό Βάβυλοι στη νότια Χίο φαίνεται να είχε μπει στο στόχαστρο «αντιδραστικών» κύκλων που, προκειμένου να τον ενοχοποιήσουν για παράνομη κατοχή όπλου, τοποθέτησαν σε χωράφι ιδιοκτησίας του όπλο. Παρόμοιες πρακτικές θα χρησιμοποιηθούν και στη συνέχεια με προφανείς στόχους[162].

Συνοψίζοντας, θα μπορούσαμε να πούμε ότι σε αυτούς τους πέντε πρώτους μήνες (Οκτώβριος 1944 – Φεβρουάριος 1945), που ακολούθησαν την εικοσαήμερη άσκηση της εξουσίας από τη Νομαρχιακή Επιτροπή του ΕΑΜ, αν εξαιρέσουμε τους φραστικούς διαξιφισμούς μέσα από τα δημοσιογραφικά όργανα, και παρά τα κάποια σποραδικά κρούσματα αυθαιρεσίας, η κατάσταση ήταν σχετικά ήρεμη στο νησί.

Ωστόσο οι προσπάθειες της αντιεαμικής παράταξης για αποκλεισμό του ΕΑΜ από τα κέντρα εξουσίας και η εξώθησή του στο περιθώριο της εθνικής ζωής είναι ήδη εμφανείς και θα επηρεάσουν καθοριστικά τις εξελίξεις στο νησί μετά – και κατά – την εφαρμογή της συμφωνίας της Βάρκιζας.

---

160 «Το ρεζιλίκι της ΕΟΧ στο Βροντάδο. Αποδοκιμασία της προπαγάνδας του Νομάρχη κ. Σταματιάδη», *Εμπρός*, 20/2/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 259.

161 Βλ. τη μαρτυρία του Βαγγέλη Γκοτζαμάνη στο Γιάννης Πριόβολος *Στοιχεία από το περιθώριο… ό.π.*, σελ. 36: «Ξέρεις τι γίνεται; Εδώ από 'ξω ήταν του πεθερού μου όλα. Κι εδώ κάναν τις συγκεντρώσεις [το ΕΑΜ-ΚΚΕ του χωριού]. Φέρναν το χωριό όλο. "Έχει συγκέντρωση τώρα!" Οι αντίθετοι να πούνε όχι;…δεν τολμούσαν. Αλλά το φυλάξανε ύστερι και μας βαρέσανε.»

162 «Τα συστήματα της Γερμανοκρατείας στους Βαβύλους», *Εμπρός*, 27/1/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 260.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο
Η δοκιμασία της συμφιλιωτικής πολιτικής του ΕΑΜ

Α. Διώξεις στελεχών του ΕΑΜ μετά τη συμφωνία της Βάρκιζας

Προς το τέλος Φεβρουαρίου 1945, η κυβέρνηση Πλαστήρα αντικατέστησε τον Γενικό Διοικητή Νήσων Αιγαίου και στη θέση διόρισε τον Παντελή Ροζάκη.

Ο αρθρογράφος του *Πρωτοπόρου* καλύπτοντας το θέμα στο πνεύμα καλής διάθεσης και συνεννόησης, που αποτελούσε άλλωστε και τη βασική γραμμή των ηγετικών στελεχών του τοπικού κινήματος, έγραφε μεταξύ άλλων: «*Ο κ. Ροζάκης παίρνει τη θέση αυτή σε μια εποχή λεπτή. Μόλις προ ολίγου υπογράφτηκε η συμφωνία ΕΑΜ-Κυβέρνησης που πρόκειται, όπως ελπίζεται, να θέση τέρμα, στις ανωμαλίες του παρελθόντος*[...]. *Από τον κ. Γεν. Διοικητή σαν εκπρόσωπο της Κυβέρνησης περιμένουμε να δείξη την προσήλωσή του στις συμφωνίες αυτές όπως και στις συμφωνίες της Γιάλτας και να επαναφέρη τις δημοκρατικές ελευθερίες στο νησί μας που στραγγαλίστηκαν τελευταία από παράνομες, αυθαίρετες και φασιστικές ενέργειες της διοίκησης*[…]. *Περιμένουμε ακόμα την επίλυση και τακτοποίηση των προβλημάτων που απασχολούν τη ζωή του λαού του νησιού μας* [...]». Η ειρηνική συμβίωση, η επίλυση των προβλημάτων του λαού της Χίου, η νομιμότητα, η προσήλωση στα συμφωνηθέντα της «Βάρκιζας» και η χρηστή διοίκηση ήταν μερικά από τα ζητήματα πρώτης γραμμής του ΕΑΜ Χίου[163].

Στις αρχές Μαρτίου ανακοινώνεται από τον Τύπο η υπογραφή συμφωνίας μεταξύ της ελληνικής κυβέρνησης και της ΟΥΝΡΑ[164] για παροχή βοήθειας προς τη χώρα. Η είδηση αναπτερώνει τις ελπίδες για βελτιστοποίηση της υπάρχουσας κατάστασης αναφορικά με τον επισιτισμό, την ένδυση και την υπόδηση κλπ. του πληθυσμού. Τα αγαθά που στέλνονταν, ανακούφισαν σημαντικά τον πληθυσμό όμως και πάλι προέκυπταν ζητήματα στο σύστημα διανομής με τη γνωστή ευνοιοκρατία και χρησιμοποίησή τους ως μέσο άσκησης πίεσης και προκαλούνταν προβλήματα στην απορρόφηση της τοπικής παραγωγής καθώς οι αγρότες της Χίου δεν μπορούσαν να ανταγωνιστούν τις τιμές[165].

Αντιπροσωπεία της Νομαρχιακής Επιτροπής του ΕΑΜ Χίου επισκέφτηκε τον Παντελή Ροζάκη προκειμένου να του καταγγείλει «*όλες τις παραβιάσεις και τις καταστρατηγήσεις των νόμων από το Νομάρχη. Ο κ. Γεν. Διοικητής δέχτηκε ευμενώς την επιτροπή, μίλησε εχτεταμένα πάνω στην σημερινή πολιτική κατάσταση και υποσχέθηκε πως θα πάρει όλα τα*

---

163 «Ο νέος Γενικός Διοικητής», *Πρωτοπόρος*, 4/3/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 260.

164 UNRRA: United Nations Relief and Rehabilitation Administration.

165 «Υπογράφηκε σύμβαση μεταξύ Ελλην. κυβέρνησης και της ΟΥΝΡΑ», *Πρωτοπόρος*, 4/3/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 260.

απαραίτητα μέτρα για την εξασφάλιση των Δημοκρατικών ελευθεριών στο νησί μας. Ο Γραμματέας του ΕΑΜ τόνισε πως γι' αυτό το σκοπό, το ΕΑΜ αγωνίζεται και θα βοηθήσει μ' όλες του τις δυνάμεις τον κ. Γεν. Διοικητή [...] *και ελπίζει ότι πολύ σύντομα θ' ακολουθήσουν και οι ανάλογες πράξεις*». Η επαφή έγινε σε κλίμα συναίνεσης και διαλλακτικότητας και από τις δύο πλευρές, με την ελπίδα από το ΕΑΜ μιας αγαστής συνεργασίας και ανταπόκρισης στα αιτήματα της οργάνωσης προς τη Γενική Διοίκηση[166].

Παρά την, σε καλό κλίμα συνάντηση, η δράση της Χωροφυλακής στη Χίο παρέμενε ως είχε. Άνδρες της συνέλαβαν στα Καρδάμυλα πολίτες με τη δικαιολογία ότι τραγουδούσαν αντάρτικα τραγούδια και τους «*σέρνουν και ξυλοκοπούν με τον ποιο απάνθρωπο τρόπο*». Το σχετικό άρθρο περιελάμβανε και την ιατροδικαστική εξέταση[167].

Ο αφοπλισμός του ΕΛΑΣ είχε ολοκληρωθεί ως τις 28 Φεβρουαρίου 1945 (χωρίς να αποτραπεί η απόκρυψη πολεμικού υλικού), η συνθήκη όμως εφαρμοζόταν μονομερώς, κάτι που τελικά θα οδηγούσε σε νέο γύρο αντιπαραθέσεων. Ο αφοπλισμός εξασφάλιζε στην ανασυγκροτούμενη Εθνοφυλακή και στους βρετανούς τον έλεγχο της χώρας. Παράλληλα απετέλεσε την αφετηρία εκτεταμένου κύματος διώξεων και επιθέσεων κατά στελεχών του ΕΑΜ. Με την ανοχή ή τη σύμπραξη της Εθνοφυλακής, εξαπλωνόταν η επονομαζόμενη «λευκή τρομοκρατία» με βιαιοπραγίες, βιασμούς και φόνους από παραστρατιωτικές οργανώσεις, πολλές από τις οποίες είχαν συνεργαστεί με τις δυνάμεις κατοχής.

Οι διώξεις έφταναν σταδιακά και στη Χίο όπου παρά τις διαβεβαιώσεις του γενικού διοικητή προς το ΕΑΜ ότι όλα θα κυλήσουν ήρεμα και σύμφωνα με τη νομιμότητα, όπως υπαγόρευε η συνθήκη της Βάρκιζας, ο γραμματέας του ΕΑΜ Αιγαίου Ιπποκράτης Ζαΐμης συνελήφθη χωρίς καμία αιτία ή αφορμή και τα γραφεία του ΕΑΜ επιτάχθηκαν[168]. Οι πράξεις αυτές δεν συνέβαλαν στην ομαλή μετακατοχική πορεία της Χίου. Αντιθέτως δημιουργούσαν κλίμα πόλωσης. Δικαίως και λογικά τίθεται, εκτός των άλλων, το ερώτημα από τον εαμικό Τύπο για το πώς θα μπορούσε κάτω από τέτοιες συνθήκες να γίνει ομαλή διεξαγωγή των προαναγγελθέντων εκλογών. Πάρα ταύτα, το σχετικό άρθρο στο οποίο γινόταν οι αναφορές για τα γεγονότα αυτά ήταν εναρμονισμένο με τη συμφιλιωτική γραμμή του ΕΑΜ, έχοντας, όπως έχουμε επισημάνει ξανά, ως μέσο τις διεκδικήσεις στο πλαίσιο της

---

166 «Η Νομαρχιακή επιτροπή ΕΑΜ στον Γενικό Διοικητή», *Εμπρός*, 6/3/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 261.

167 «Τρομοκρατία στα Καρδάμυλα», *ό.π.* Βλ. Παράρτημα σελ. 261.

168 «Το "συμφιλιωτικό πρόγραμμα" του κ. Γενικού Διοικητού κατάντησε μια θλιβερή κωμωδία. Πιάστηκε χωρίς ένταλμα, χωρίς καμμία αίτια ο σγ. γραμματέας ΕΑΜ Αιγαίου Ιπποκράτης Ζαΐμης. Επιταχθήκαν τα γραφεία του ΕΑΜ.», *Πρωτοπόρος*, 7/3/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 262.

νομιμότητας και με στόχους την ισοπολιτεία, τη δημοκρατικότητα, τη δικαιοσύνη, την τιμωρία των προδοτών και την εφαρμογή της θέλησης του λαού.

Στις 9, 13 και 17 Μαρτίου το *Εμπρός* δημοσιεύει άρθρο στο οποίο επιχειρείται η ανασύσταση των γεγονότων στο πολιτικό προσκήνιο και παρασκήνιο από την απελευθέρωση του νησιού έως και την ημέρα που το κείμενο κυκλοφορεί. Το κείμενο αποτελεί πολιτικό μανιφέστο της τοπικής οργάνωσης μιας και σε αυτό εμπερικλείονται οι βασικές αρχές και αξίες που αποτελούσαν την πυξίδα στην πορεία της.

Ο αρθρογράφος είναι βαθιά πεπεισμένος ότι η οργάνωση είχε με το μέρος της την πλειοψηφία του πληθυσμού στη Χίο μιας και στο ΕΑΜ έβλεπε ο κόσμος εκείνον τον φορέα της αλλαγής που πολεμούσε με κάθε μέσο τους κατακτητές και μόλις απελευθερωνόταν το νησί θα αποκαθιστούσε τη λαϊκή κυριαρχία, θα τιμωρούσε τους προδότες και εκμεταλλευτές, θα εφάρμοζε τη λαϊκή αυτοδιοίκηση, θα έλυνε τα οικονομικά ζητήματα του λαού βάζοντας τις βάσεις για μια νέα περίοδο πραγματικής δημοκρατικής διακυβέρνησης του τόπου, καθώς η παλαιά πολιτική τάξη είχε χρεοκοπήσει. Μάλιστα, όπως επισημαίνει με νόημα, η οργάνωση δεν χρησιμοποίησε την πολιτική της νομιμοποίηση και τη δύναμή της για να εξοντώσει τους πολιτικούς της αντιπάλους, να αποκαταστήσει τις αδικίες και την ανομία της Κατοχής και να εκτοπίσει τη Χωροφυλακή, καθώς, καλή τη πίστει και στο πνεύμα και τη λογική της εθνικής ενότητας, παρέδωσε την εξουσία προσπαθώντας ταυτόχρονα να συνδράμει στο έργο της αποκατάστασης της ομαλότητας με κάθε μέσο, θεωρώντας ως δεδομένο το γεγονός ότι οι πόθοι του λαού αποτελούσαν κοινό τόπο και για τους κυβερνητικούς απεσταλμένους. Το γεγονός αυτό όμως έδωσε μία πρώτης τάξεως ευκαιρία στους εκπροσώπους του παλαιοκομματισμού να επαναδραστηριοποιηθούν και να ανακτήσουν τις καίριες θέσεις που κατείχαν προπολεμικά εις βάρος του Λαού, καταστρατηγώντας τις κατακτήσεις του και εκτοπίζοντας τις λαϊκές οργανώσεις από το προσκήνιο της πολιτικής ζωής του νησιού σε μία προσπάθεια επανεγκαθίδρυσης ενός κράτους ομοίου της 4ης Αυγούστου.

Πολλά στοιχεία που είχαν προσχωρήσει προσχηματικά στο ΕΑΜ υπό το κράτος του φόβου των αντιποίνων, βρήκαν την ευκαιρία να αποστασιοποιηθούν από την οργάνωση και να αρχίσουν, σύμφωνα πάντα με τον συντάκτη του άρθρου, ξανά το αντεθνικό τους έργο. Ακόμη, πολλοί άλλοι, μπροστά στη νέα και δύσκολη μεταπελευθερωτική κατάσταση που δημιουργήθηκε λιποψύχησαν και έσπευσαν να αποχωρήσουν από τις γραμμές του ΕΑΜ. Παρά ταύτα το τοπικό ΕΑΜ συνέχισε να αγωνίζεται με την ίδια ένταση για την προάσπιση των λαϊκών ελευθεριών παρά το γεγονός ότι τον τελευταίο καιρό αντιμετώπιζε ολομέτωπη επίθεση από την συσπειρωμένη «αντίδραση» δια της ΕΟΧ και του Νομάρχη, που θέλοντας να εκμεταλλευτεί και τη συγκυρία των γεγονότων της Αθήνας,

προσπαθούσε να εξωθήσει εκτός των πλαισίων της νομιμότητας την τοπική οργάνωση.

Όμως, παρά τις συντονισμένες αυτές ενέργειες, η Αριστερά του νησιού συνεχίζει να είναι ακμαία και απολαμβάνει της πλήρους υποστήριξης ενός μεγάλου μέρους του Χιακού λαού. Ο αρθρογράφος θεωρεί ότι ακόμη και μετά από τις τελευταίες συγκυρίες το ΕΑΜ παραμένει η βασική πολιτική δύναμη στη Χίο και χαράζει το δρόμο για ένα δημοκρατικό ξεκαθάρισμα στηριγμένο πάνω στις αρχές και αξίες της Γιάλτας και της Βάρκιζας ακολουθώντας τη θέληση του κόσμου για μία πραγματικά δημοκρατική διακυβέρνηση και επίλυση των ζητημάτων στο πνεύμα της ελευθερίας και της συντριβής του φασισμού[169].

Η ΕΟΧ, δομικά συστατικά της οποίας ήταν, σύμφωνα με την Αριστερά, οι δοσίλογοι, οι μαυραγορίτες και τα αντιλαϊκά στοιχεία, είχε σκοπό να εξουδετερώσει τη λαϊκή θέληση αρπάζοντας τις επίκαιρες θέσεις για να εξυπηρετήσει τα συμφέροντα των μελών της. «*Η εμφάνισή της στον τόπο μας συνέπεσε ή μάλλον προκλήθηκε με την γενικότερη προσπάθεια της Ελληνικής Αντίδρασης να εξοντώσει με τη βοήθεια ξένων στρατευμάτων τις λαϊκές δυνάμεις. Ήταν όργανο του Εμφυλίου πολέμου και προσπάθησε όσο μπορούσε ν' ανάψει τη φωτιά του σπαραγμού και στο ειρηνικό νησί μας. Η ύπαρξή της στηριζόταν πάνω στην κατεύθυνση της διάσπασης των συμμάχων, στην προοπτική ενός τρίτου πολέμου μεταξύ Αγγλίας και Σοβ. Ρωσσίας πράγμα που αποτελούσε τη μοναδική ελπίδα σωτηρίας των εγκληματιών Φασιστών του Βερολίνου και όλης της Ευρώπης*». Η συμφωνία της Γιάλτας όμως, σε συνδυασμό με εκείνη της Βάρκιζας, δημιούργησε τις συνθήκες που καταργούσαν αυτομάτως την ΕΟΧ. Όμως τώρα προβάλλει ο κίνδυνος της εμφάνισης πολλών στοιχείων της που φορώντας έναν επίπλαστο δημοκρατικό μανδύα που προσπαθούν να κρύψουν το πραγματικό τους πρόσωπο. Το ζήτημα για τη νέα περίοδο είναι ο αποκλεισμός τους και το πραγματικό και εις βάθος δημοκρατικό ξεκαθάρισμα της κοινωνίας από κάθε φασιστικό και αντιδημοκρατικό στοιχείο, αναφέρει το δημοσίευμα[170].

Όπως γίνεται σαφές από τη συνέχεια του άρθρου, έχει αρχίσει ήδη να γίνεται απόλυτα αντιληπτό το γεγονός ότι «*ενώ απ' τη μεριά του ΕΑΜ εκτελέστηκε κατά γράμμα* [η συμφωνία της Βάρκιζας]*, απ' τη μεριά της Κυβέρνησης δεν εφαρμόζεται. Συνεχίζεται η ίδια προσπάθεια επιβολής ενός αντιδημοκρατικού κράτους, με υφυπουργείο ασφαλείας, ιδιώνυμα, με ταγματαλήτες και γκεσταπίτες σαν "όργανα τάξης"*». Μέσα σε αυτό το γενικό πλαίσιο και η διοικητική εξουσία στη Χίο —παρά τις ελπίδες που γέννησε η άφιξη του νέου διοικητή— φροντίζει με κάθε τρόπο να δείχνει

---

169 «Μια σύντομη ματιά στην πολιτική εξέλιξη του τόπου μας», *Εμπρός*, 9/3/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 262.

170 *Ό.π.*, *Εμπρός*, 13/3/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 262.

την αντιδημοκρατική της κατεύθυνση, εφαρμόζοντας μεθόδους που θυμίζουν 4η Αυγούστου. Η σύλληψη του γραμματέα του ΕΑΜ Αιγαίου και επίταξη του κτιρίου της οργάνωσης αποτελούν κατάφωρη παραβίαση των συμφωνιών, δημιουργούν οξύτητα και μεγαλώνουν την αγανάχτηση μέσα στις λαϊκές μάζες, πράγμα που έρχεται σε αντίθεση με τις υποσχέσεις για κατευνασμό, ισότητα απέναντι στο νόμο, δικαιοσύνη κλπ.

Για να εφαρμοστεί στην πράξη η ολοκληρωτική νίκη ενάντια στον φασισμό πρέπει να συμπαραταχθούν σε ενιαίο μέτωπο οι δημοκρατικές δυνάμεις της χώρας καθώς από μόνες τους οι εγγυήσεις της Γιάλτας δεν αρκούν, σημείωνε στο κλείσιμο του κειμένου ο αρθρογράφος[171].

Λίγες μέρες μετά και συγκεκριμένα στις 22 Μαρτίου 1945, τριμελής αντιπροσωπεία της Νομαρχιακής Επιτροπής του ΕΑΜ διενεργεί επίσκεψη στον άγγλο ταξίαρχο και διοικητή των συμμαχικών δυνάμεων στο νησί. Του εξέθεσαν τα προβλήματα που ανέκυψαν από τις παράνομες ενέργειες της διοίκησης και τις τρομοκρατικές ενέργειες της Χωροφυλακής και τόνισαν τις πρακτικές που παραβίαζαν συνεχώς τόσο τη συνθήκη της Βάρκιζας όσο και της Γιάλτας. Ο ταξίαρχος Τόρνμπουλ τους δήλωσε ότι θα λάβει υπ' όψιν του τις καταγγελίες, αν και η αρμοδιότητά του είναι καθαρά στρατιωτική. Η οργάνωση, πιστή στην εξάντληση των νομίμων μέσων διαμαρτυρίας που διαθέτει, προσπαθεί να αξιοποιήσει κάθε δυνατότητα στην προσπάθεια διατήρησης της ηρεμίας και της ειρηνικής συνύπαρξης όλων των πολιτών του νησιού[172].

Τα διαβήματα και οι εκκλήσεις δεν είχαν αποτέλεσμα. Η Χωροφυλακή και το αστυνομοκρατούμενο κράτος διενεργούν έρευνες, συλλήψεις και παρακολουθήσεις, έφτασαν δε στο σημείο να κάνουν ανακρίσεις για φιλικές συγκεντρώσεις σε σπίτια πολιτών. Ο αρθρογράφος διερωτάται: «*Πού ζούμε; Πού βαδίζωμε; Είναι εξωφρενικό να παρουσιάζεται αυτή η διαφορά ανάμεσα στις επίσημες διακηρύξεις, εγκύκλιες παραινέσεις και στις πράξεις των οργάνων*[173]».

Παράλληλα, οι διά του Τύπου διαξιφισμοί των εαμικών εντύπων με την εφημερίδα *Η Πρόοδος* συνεχίζονται με αμείωτη ένταση. Με αφορμή δημοσιεύματα που συκοφαντούσαν τη δράση του ΕΛΑΣ στην Κατοχή συνδέοντάς την με τα γεγονότα του Δεκέμβρη στην Αθήνα, το *Εμπρός* υπενθυμίζει τις εκθέσεις των ξένων αξιωματικών και τις ανακοινώσεις του ραδιοφωνικού σταθμού του Λονδίνου για την Εθνική Αντίσταση και τον ΕΛΑΣ λέγοντας παράλληλα «*ότι οι ήρωες του '21 δεν πολέμησαν μονάχα τον εξωτερικό εχθρό, αλλά και τον εσωτερικό στο πρόσωπο του*

---

171 *Ό.π.*, *Εμπρός*, 17/3/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 262.

172 «Επιτροπή του ΕΑΜ Χίου στον Άγγλο ταξίαρχο», *Πρωτοπόρος*, 23/3/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 265.

173 «Πού βαδίζωμε;», *Πρωτοπόρος*, 25/3/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 265.

κοτσαμπασισμού» σε μία προσπάθεια του αρθρογράφου να αιτιολογήσει τον «Δεκέμβρη», χαρακτηρίζοντας αμελέτητο τον αρθρογράφο της *Προόδου*[174]. Η τελευταία αποστροφή του άρθρου, σε συνδυασμό με δημοσίευμα από την ίδια εφημερίδα που έγραφε: «*Χθες το απόγευμα ομάδα συντεταγμένη του Ιερού Λόχου περνούσε από την απλωταριά και έξω ακριβώς από τα γραφεία του ΕΑΜ άρχισε το γνωστό της υβριστικό για το ΕΑΜ τραγούδι. Όλος ο κόσμος της Απλωταριάς με θλίψη του έβλεπε το κατάντημα αυτό του κράτους του Νόμου και του… Εθνικού Στρατού*[175]», επέσυραν μηνύσεις κατά του υπευθύνου έκδοσης Γεώργιου Θεοτοκά και του υπευθύνου εκτύπωσης του τυπογραφείου όπου έβγαιναν τα εαμικά έντυπα Ευάγγελου Ζήσιμου για παράβαση του νόμου 5060 (άρθρο 11 § 2). Το πρώτο άρθρο θεωρήθηκε ότι «*εγκωμίασεν δημόσια πράξιν και εξέθεσεν ούτω εις κίνδυνον την δημοσίαν τάξιν*» ενώ το δεύτερο ότι «*εκλόνισεν την προς τας ενόπλους δυνάμεις της χώρας εμπιστοσύνην του Λαού*». Ο Ε. Ζήσιμος απαλλάχτηκε από τις κατηγορίες, ο απόντας όμως υπεύθυνος του εντύπου Γ. Θεοτοκάς καταδικάστηκε σε βαριά, για τα έως τότε δεδομένα, ποινή, ήτοι σε φυλάκιση τεσσάρων μηνών και χρηματική ποινή δέκα χιλιάδων δραχμών[176].

Στην εφημερίδα της 27ης Μαρτίου υπήρχαν άλλα τρία ενδιαφέροντα άρθρα. Το ένα αναφερόταν στους διορισμούς νέων τοπικών αρχόντων έως τις εκλογές που προέβλεπε η «Βάρκιζα». Ο αρθρογράφος τονίζει ότι ο λαός αντιλαμβάνεται τα πολιτικά παιχνίδια που παίζονται πίσω από την πλάτη του για την εξυπηρέτηση κομματικών και προσωπικών συμφερόντων[177]. Το δεύτερο ανακοίνωνε τον διορισμό του νέου δημάρχου Χίου: «*Μας κάνει όμως κατάπληξη το τέλειο ξεχαρβάλωμα του περίφημου Κράτους των Δημοκρατικών Ελευθεριών. Χωρίς να δίνεται ούτε η παραμικρή σημασία στη θέληση του Χιακού λαού ο κάθε καταφερτζής μπορεί από τη μια μέρα ως την άλλη να χειροτονείται Δήμαρχος ή ότι άλλο θέλει*[178]». Στο τρίτο καταγγέλλονταν οι διδακτικές πρακτικές που οι δασκάλες του χωριού Καλλιμασιά ακολουθούσαν, αλλά και η αντίδραση των παιδιών στις πρακτικές αυτές. Στο δημοσίευμα αναγραφόταν: «*Οι δασκάλες του χωριού μας Βοδανιή και Σκαρλά ξαναθυμήθηκαν την 4η Αύγούστου. Βάζουν τα παιδιά να τραγουδούν το Μεταξικό "Εμπρός για μια*

---

174 «Η σκοπιά μας. Ας διαβάσουν ιστορία», *Εμπρός*, 27/3/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 266.

175 Το άρθρο δεν σώζεται αλλά από τα πρακτικά της δίκης γνωρίζουμε ότι ο τίτλος του ήταν «Η Χίος Στρατοκρατείται» και δημοσιεύτηκε στο *Εμπρός* στις 29/3/45

176 Τριμελές πλημμελειοδικείο Χίου, 19/6/45, αριθμός 629. Βλ. Παράρτημα σελ. 266.

177 «Η σκοπιά μας. Οι διορισμοί», *Εμπρός*, 27/3/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 267.

178 «Η σκοπιά μας. Ξεχαρβάλωμα», *ό.π.* Βλ. Παράρτημα σελ. 267.

Ελλάδα νέα…" Τα παιδιά όμως τις αποδοκιμάζουν ζητωκραυγάζοντας για την ΕΠΟΝ και τραγουδώντας Επονίτικα τραγούδια». Το δημοσίευμα επαναφέρει στο προσκήνιο το ζήτημα της αντικατάστασης των βιβλίων και της εκκαθάρισης του διδακτικού προσωπικού από τα φασιστικά υπολείμματα[179].

Τις τελευταίες μέρες του Μαρτίου, δημοσιεύματα σε έντυπα πολιτικών παρατάξεων οι οποίες δεν μετείχαν στον συνασπισμό του ΕΑΜ ανέφεραν την ανεύρεση όπλων που δεν είχαν παραδοθεί, όπως προέβλεπε η συμφωνία της Βάρκιζας. Η είδηση αποτέλεσε πρόσχημα για σειρά συλλήψεων ηγετικών εαμικών στελεχών. Συγκεκριμένα, στις 28 Μαρτίου 1945 ο *Πρωτοπόρος* σε άρθρο του με τίτλο «*ΜΙΑ ΝΕΑ ΠΑΡΑΝΟΜΙΑ Χωρίς λόγο και χωρίς ένταλμα πιάστηκαν χθες βράδυ οι σγ. Κουβελάς και Κατσόγιαννος*», ανέφερε το γεγονός της σύλληψης χωρίς ένταλμα, με προφανή σκοπό τον αποκεφαλισμό του κινήματος[180].

Λίγες μέρες μετά (1η/4/1945) στον *Πρωτοπόρο* δημοσιεύτηκε επιστολή των στελεχών του ΕΑΜ Σιδερή Κουβελά, Γιάννη Κατσόγιαννου, Δημήτρη Εαγγελινού και Γιάννη Ψωράκη προς τον διοικητή των συμμαχικών δυνάμεων Αιγαίου, στην οποία διαμαρτύρονταν για την παράνομη σύλληψή τους από τη Χωροφυλακή και την κράτησή τους που συνεχιζόταν για πέμπτη ημέρα και κατηγορούσαν ως υπεύθυνους τον Γενικό Διοικητή νήσων Αιγαίου, τον νομάρχη Χίου και τον ίδιο τον Άγγλο ταξίαρχο[181].

Η είδηση της συλλήψεως οδήγησε σε ογκώδες συλλαλητήριο που ζητούσε την αποφυλάκιση των κρατουμένων και τη δίκαιη μεταχείρισή τους. Το ΕΑΜ βλέποντας ευρεία τη συμμετοχή του κόσμου, ανάμεσα στους οποίους υπήρχαν και αρκετοί που ιδεολογικά δεν συμφωνούσαν με την επίσημη γραμμή του ΕΑΜ, άδραξε την ευκαιρία για να τείνει χείρα συμφιλίωσης, για ακόμα μία φορά, προς όλους τους πολιτικούς χώρους του νησιού. Από τον εαμικό Τύπο δημοσιεύονταν συνεχώς άρθρα που μιλούσαν για την σύλληψη των στελεχών και μετέδιδαν τη συμμετοχή του κόσμου και την αγωνία για τους απεργούς πείνας που παρέμεναν υπό κράτηση. Οι διαμαρτυρίες και η μεγάλη συμμετοχή του κόσμου οδήγησε, σύμφωνα με τον αρθρογράφο, στην διαβεβαίωση του διοικητή πως η δικογραφία απεστάλη στον εισαγγελέα, κάτι που όντως έγινε και θεωρήθηκε από την Αριστερά ως μεγάλη απόδειξη της λαϊκής δύναμης[182].

---

179 «Τοπικά Ζητήματα. Καλλιμασιά», *ό.π.* Βλ. Παράρτημα σελ. 268.

180 «Μια νέα παρανομία», *Πρωτοπόρος*, 28/3/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 268.

181 «Διαμαρτυρία των κρατουμένων», *Πρωτοπόρος*, 1/4/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 268.

182 «Οι κρατούμενοι συνεχίζουν ηρωικά την απεργία πεινάς. Ολόκληρο το νησί πάλλεται από συγκίνηση και αγανάχτηση. Πόλη και ύπαιθρος στο πλευρό των

Από τους διαδηλωτές, δεκατρείς συνελήφθησαν δυνάμει του Αναγκαστικού Νόμου (ΑΝ) 26/1936 που έδινε στις αστυνομικές αρχές το δικαίωμα, όταν δεν ίσχυαν ορισμένες διατάξεις του Συντάγματος, α) να ενεργούν κατ' οίκον έρευνες, β) να διατάζουν την παράδοση όπλων και εφοδίων και να προβαίνουν στην αναζήτηση τους, γ) να ενεργούν κάθε πράξη που είχε στόχο την άμυνα και ασφάλεια της χώρας, δ) να απαγορεύουν και να διαλύουν συναθροίσεις και ε) να απαγορεύουν την ανακοίνωση ή δημοσίευση πληροφοριών και να κατάσχουν έντυπο υλικό και εφημερίδες. Οι συλληφθέντες δικάστηκαν και το δικαστήριο καταδίκασε τους Γεώργιο Θεοτοκά, Αιμιλία Λοΐζου, Νικόλαο Χαρτουλάρη, Νικόλαο Κασσιώτη, Στυλιανό Κουρπά, Αθανάσιο Δαλακάκη, Καλλιρόη Μακαρώνη, Βασίλειο Παναγιωτίδη και Βενιζέλο Κωστάλα σε φυλάκιση 20 ημερών και αθώωσε τους Ιωάννη Καββάδα, Σπυρίδωνα Ευθυμίου και Μάρκο Μαυρέλη[183].

Δια του αρθρογράφου του *Εμπρός* σημειώνεται με σαφήνεια ο ρόλος των οργανώσεων του ΕΑΜ ως προς τη διατήρηση της ειρήνης στο νησί στη διάρκεια της μάχης της Αθήνας καθώς και η θέληση του πληθυσμού του νησιού για ηρεμία και κατασίγαση των παθών που συνεισφέρει σε αυτή την, έως τώρα ομαλή, πορεία.

Η συμφωνία της Βάρκιζας σε συνδυασμό με το κήρυγμα του, Χιώτη στην καταγωγή νέου Γενικού Διοικητή, για συνδιαλλαγή και κατευνασμό γέννησε την ελπίδα ότι θα διορθωθούν τα αντιλαϊκά μέτρα του νομάρχη Σταματιάδη, όμως οι πράξεις ήρθαν να επιβεβαιώσουν το αντίθετο. Άρχισε κύμα συλλήψεων, διώξεων, τρομοκρατίας, αναφορών για ανεύρεση όπλων, εξώσεων οργανώσεων από τα γραφεία τους υπό τον συντονισμό της Χωροφυλακής στα πλαίσια της γενικευμένης «*επίθεσης κατά του κινήματος Εθνικής Αντίστασης*». Οι μεθοδεύσεις που ακολουθούνται, στηλιτεύονται[184]: «[…] *η Χωρ/κή* […] *καταβάλλει φιλότιμες προσπάθειες να εξυπηρετήσει το αφεντικό της —την αντίδραση— ρίχνοντας όπλα σε σπίτια εαμιτών, εξοπλίζοντας μερικούς γνωστούς και βάζοντάς τους να χτυπήσουν στελέχη του λαϊκού αγώνα* […]». Οι φράσεις αυτές θεωρήθηκε ότι παραβίαζαν το άρθρο 3[185] του Νομοθετικού Διατάγματος 1088/42 και ο υπεύθυνος του εντύπου Γιώργος

αγωνιστών του λαού. Αυθόρμητες εκδηλώσεις των αγροτών μας», *Εμπρός*, 3/4/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 269.

[183] Τριμελές πλημμελειοδικείο Χίου, 12/12/46, αριθμ. 851 και 852. Βλ. Παράρτημα σελ. 270.

[184] «Να ποιοι προκαλούν την αταξία», *Εμπρός*, 3/4/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 272.

[185] Όστις δια του τύπου ή προφορικώς δυσφημεί όργανα Δημοσίας Ασφαλείας ή υπηρεσίας Δημοσίας Ασφαλείας, αορίστως, τιμωρείται δια φυλακίσεως τουλάχιστον τριών μηνών και χρηματικήν ποινήν από 20–100 χιλιάδων δραχμών.

Θεοτοκάς καταδικάστηκε από το Τριμελές Πλημμελειοδικείο Χίου σε φυλάκιση τεσσάρων μηνών, χρηματική ποινή 25.000 δραχμών και εκτοπισμό στη Μυτιλήνη για πέντε μήνες. Η χρήση της διοικητικής εκτόπισης για αδικήματα στελεχών του ΕΑΜ Χίου κάνει εδώ για πρώτη φορά την εμφάνισή της[186].

Στις 6 Απριλίου τα εαμικά στελέχη που τελούσαν υπό κράτηση, απελευθερώνονται από τις φυλακές, κάτι που θεωρείται από το τοπικό κίνημα ως περίτρανη λαϊκή νίκη. Όπως τονίζεται στη σχετική αρθρογραφία, το σύνολο σχεδόν του λαού είδε να αποκαθίσταται η νομιμότητα, να επικρατεί η δικαιοσύνη και να θριαμβεύει η ηθική. Μεγάλη έμφαση δίνεται στην κινητοποίηση ενός σοβαρού κομματιού των Αριστερών πολιτών στο νησί υπό το αίτημα για χρηστή και δίκαιη μεταχείριση των στελεχών της οργάνωσης και ίση αντιμετώπισή τους από τη δικαιοσύνη[187].

Στον αντίποδα,η εφημερίδα *Νεολόγος* «εθνικοφρόνων» πολιτικών κατευθύνσεων, με δημοσίευμά της στα τέλη Απριλίου, δήλωνε ότι «*Αν εξεδίδοντο αλλού αυταί αι εφημερίδες ούτε μηχανήματα ούτε στοιχεία θα απέμενον δια να εκδοθούν. Μόνον εις την Χίον ημπορούν να τους ανέχωνται*» ορμώμενη κυρίως από αντιμοναρχικά δημοσιεύματα του *Εμπρός*[188]. Λίγες μέρες μετά μάλιστα, όπως αναφέρεται από το *Εμπρός*, η ίδια εφημερίδα ανέφερε ότι άτομα γνωστών κοινωνικών φρονημάτων συνήλθαν σε μεσαιωνικούς πύργους κοντά στο χωριό Μέσα Διδύμα με διπλοσκοπούς και προφανή σκοπό να ανατρέψουν το κοινωνικό καθεστώς. Ο συντάκτης του εαμικού εντύπου ειρωνευόμενος εκείνον του *Νεολόγου* για την φαντασία που διέθετε το δημοσίευμα του υπενθύμιζε ότι ακόμα και η συνθήκη της Βάρκιζας προέβλεπε την κατοχύρωση του συνέρχεσθαι. Η δημοσίευση τέτοιων άρθρων από έντυπα της δεξιάς δυναμίτιζαν επικίνδυνα το κλίμα στη Χίο και πολλές φορές έδιναν αφορμές για διενέργεια ερευνών στις αστυνομικές αρχές που συνήθως οδηγούσαν κατάχρηση εξουσίας κατά Αριστερών πολιτών[189].

Παρά τα πολλά ανοικτά μέτωπα που έχει, η οργάνωση δεν παύει να στηρίζει τους εργαζομένους του νησιού. Συγκεκριμένα στο *Εμπρός* δημοσιεύεται η είδηση εισαγωγής έτοιμων σολοδερμάτων με στόχο την κάλυψη των αναγκών του πληθυσμού του νησιού σε υποδήματα. Όμως, ενώ λαμβάνεται μέριμνα για τα συμφέροντα των βιομηχάνων που θα αναλάμβαναν την εισαγωγή, δεν γίνεται ανάλογη κίνηση για να εισαχθεί

---

[186] Τριμελές πλημμελειοδικείο Χίου, 27/9/45, αριθμός 881. Βλ. Παράρτημα σελ. 273.

[187] «Νίκη του λαού, νίκη της ηθικής και του δικαίου», *Εμπρός*, 6/4/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 275.

[188] «Με το φακό μας», *Εμπρός*, 22/4/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 276.

[189] «Κουβέντες», *Εμπρός*, 27/4/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 276.

ακατέργαστο δέρμα ώστε να επαναρχίσει η παραγωγική διαδικασία στα εργοστάσια και να δουλέψουν οι άνεργοι εργάτες[190].

Στις αρχές Μαρτίου ανακοινώνεται η επικείμενη μεταφορά των δοσιλόγων από τις φυλακές Χίου στη Σύρο για να δικαστούν. Η Αριστερά δηλώνει την αντίθεσή της σε αυτό το μέτρο τη στιγμή μάλιστα που είχε διακηρυχτεί ότι οι δίκες θα διεξάγονταν στον τόπο όπου διεπράχθησαν τα εγκλήματα. Διατυπώνεται δε το εύλογο ερώτημα για το «*ποιός μάρτυρας θα μπορέση να πάη και πώς το δικαστήριο θα μπορέση να μορφώση γνώμη όταν δεν γνωρίζη πρόσωπα ή πράγματα;*» Ο συντάκτης θεωρεί ότι έτσι θα απαλλαγούν όλοι εκείνοι που εγκλημάτησαν κατά του λαού και θα επικρατήσει η ατιμωρησία[191].

Τις ημέρες του Πάσχα (6/5/45) στα Καρδάμυλα, σημειώθηκε σειρά προκλητικών ενεργειών από οπλισμένους χωροφύλακες, οι οποίοι γύριζαν σε καφενεία και κέντρα απειλώντας και τρομοκρατώντας τον κόσμο. Μάλιστα ο «*Χωροφύλακας Σταύρος Θωμέας πήρε το όπλο έστησε μετερίζι στην πλατεία του χωριού πίσω από ένα δένδρο και ετοιμάστηκε να πυροβολήση τον κόσμο που έτρεχε να φύγει. Τότε ο Παπα Δράκος πρότεινε το στήθος του και τον εμπόδισε παρ' όλο που αυτός τράβηξε τη σκανδάλη του όπλου που βρέθηκε ευτυχώς με κενή τη θαλάμη*». Οι διαμαρτυρίες των κατοίκων προς τον τοπικό σταθμάρχη οδήγησαν στην απομάκρυνση του χωροφύλακα. Το επεισόδιο ήταν από τα σοβαρότερα που έως τότε είχαν λάβει χώρα και το μοιραίο αποφεύχθηκε καθαρά από τύχη[192].

Β. Αριθμητική ενίσχυση και οργανωτική ανασυγκρότηση του κινήματος

Ο Μάιος του '45 ήταν ιδιαίτερα σημαντικός μήνας για την πορεία της Αριστεράς στο νησί καθώς άρχισαν να φτάνουν οι πρώτοι μεσανατολίτες (θα συνεχίσουν να έρχονται ως τον Δεκέμβριο του 1945) από τα στρατόπεδα συγκέντρωσης. Η μαζική επιστροφή των «συρματένιων» έδινε νέα ώθηση και δυναμική στο κίνημα του ΕΑΜ και τάραζε τους αντιεαμικούς κύκλους που έβλεπαν τις ισορροπίες να μεταβάλλονται εις βάρος τους. Η επιστροφή τόσο μεγάλου αριθμού ανδρών, που είχαν εγκλειστεί για τα πολιτικά τους πιστεύω και για τη στάση τους στα σύρματα, σήμανε αλλαγή του πολιτικού σκηνικού στο νησί με περαιτέρω ενίσχυση της Αριστεράς, από τους μεσανατολίτες που εντάχθηκαν στον συνασπισμό του ΕΑΜ. Πολλοί όμως

---

190 «Για να παπουτσωθεί ο κόσμος. Εισαγωγή σολοδερμάτων», *Εμπρός*, 29/4/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 277.

191 «Με το φακό μας», *Πρωτοπόρος*, 2/5/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 277.

192 «Παρ' ολίγον να θρηνήσωμε θύματα τη μέρα της νίκης στα Καρδάμυλα», *Πρωτοπόρος*, 9/5/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 277.

αναγκάστηκαν να μπαρκάρουν για λόγους βιοπορισμού κι έτσι χάθηκε σημαντικός αριθμός αγωνιστικών στελεχών για την Αριστερά[193].

Με σειρά άρθρων στα εαμικά έντυπα καλωσορίζονται ως «*φλογεροί και φωτισμένοι πατριώτες που στάθηκαν θαρρετοί υπερασπιστές των αληθινών συμφερόντων και δικαιωμάτων του λαού της Ελλάδας μας*». Η Αριστερά θεωρεί δεδομένη την ένταξή τους στους κόλπους του κινήματος και πιστεύει ότι θα συνδράμουν τα μέγιστα στην «*ειρηνική ανοικοδόμηση της ζωής και της οικονομίας της καταστραμμένης Πατρίδας*» υπενθυμίζοντας ότι ο *Πρωτοπόρος* είχε ξεκινήσει με συνέπεια και επιμονή τον αγώνα για τη επιστροφή των «*σκλαβωμένων αδελφιών*» και θα συνεχίσει με την ίδια ζέση έως ότου να

---

[193] Βλ. τη μαρτυρία του Γιώργη Σκούφαλου στο Γιάννης Πριόβολος *Στοιχεία από το περιθώριο... ό.π.,* σελ. 151-152 «— Και από πολιτικής απόψεως τί κατάσταση βρίσκεις εδώ στη Χίο;//Ο κόσμος... τρομοκρατημένος. Όσοι είχανε προσφέρει υπηρεσίες στο ΕΑΜ, ΕΛΑΣ και λοιπά, ήτανε στο μάτι του κυκλώνα. Οι άλλοι ήταν υπέρ της Αστυνομίας -ρουφιάνοι. Στη γειτονιά μου οι περισσότεροι άνθρωποι ήτανε τρομοκρατημένοι. Είχε και ρουφιάνους. Γενικά ήταν μια κατάσταση στρατιωτική, όπου κάθε βράδυ έβγαινε περιπολία στρατού· και να μη μιλήσεις για το ΕΑΜ, να μη μιλήσεις για τον ΕΛΑΣ, να μη μιλήσεις για... Τρομοκρατία στον κόσμο· να επιβάλουν την άποψή τους. Εμείς όταν γυρίσαμε δώκαμε κάποιον αέρα... [στον κόσμο].//— Δηλαδή εσείς που ήρθατε από τη Μέση Ανατολή αρχίσατε πάλι να οργανώνεστε;//Εμείς ουδέποτε πάψαμε να 'μαστε οργανωμένοι. Εμείς ήρθαμε εδώ, η Οργάνωση ήξερε ποιοι είμαστε, ξέραμε εμείς ποιοι είναι [αυτοί] και δεν εχάσαμε τη συνοχή μας.//Μια μέρα, ένα βράδυ, κανένα μήνα μετά την επάνοδό μας, βγήκαμε 'μεις στο δρόμο [στο Βροντάδο] και τραγουδούσαμε τα αντιφασιστικά τραγούδια: "Ως πότε ξένη ακρίδα, ως πότε εχθρός Βαβαρός θα σπαράζει τη δούλη πατρίδα. Σηκωθείτε αδέρφια Εμπρός! Ας αρπάξουμε όλοι τα όπλα, ας γυμνώσουμε τα σπαθιά..." (χαμόγελο αφηγητή). Και μας περικυκλώνουν, στη συνοικία "Γεμέλιδων", εκεί στη διασταύρωση του δρόμου, καμιά δεκαπενταριά χωροφύλακες με τον Διευθυντή της Αστυνομίας και τον Υποδιευθυντή, και όχι μόνο της Αστυνομίας αλλά και του Στρατού και μας πάνε στο κρατητήριο κάτω [στη Χώρα]. Όσοι κλαίγανε, μυξοκλαίγανε, ξέρω 'γω τί, έναν έναν με τρόπο τους αφήνανε. Πιάνανε τα "λαβράκια" αυτοί. Εμένα με κρατήσανε με τους ["επικίνδυνους"]. Έκαμα 26 μέρες [μέσα].//Παρά την τρομοκρατία όμως, εμείς μείναμε οργανωμένοι μέχρι το 1948. Αλλά εδώ η Χίος έχει μια ιδιομορφία: Τί έγινε; Απελευθερωθήκαμε τέλος 1944. Τα παιδιά -οι νέοι- που είχανε αποκλειστεί [με την Κατοχή] εδώ, εικοστεσ-σάρηδες, εικοσπεντάρηδες, δηλαδή το αίμα του κινήματος, αναγκάστηκε να ζητάει δουλειά. Και μπαρκάρανε πάρα πολλά παιδιά τα οποία είχανε υπηρετήσει [και] στη Μέση Ανατολή και είχανε την ιδεολογία, ήταν Αριστεροί, ήτανε στα "σύρματα", "συρματένιοι", όπως λεγόμαστε τότε. Αναγκαστήκανε, για να πάνε να δουλέψουνε, και φύγανε με τα καράβια. Έτσι, έχασε το νησί τη δύναμή του [σε αγωνιστές]. Μείναμε... [λίγοι]».

επιστρέψουν και οι υπόλοιποι έγκλειστοι[194]. Η υποδοχή τους από πλήθος κόσμου στο λιμάνι της Χίου ήταν ενθουσιώδης[195].

Την περίοδο αυτή επίσης (αρχές Μαΐου 1945) η Κεντρική Επιτροπή του ΕΑΜ Χίου αποφασίζει τον μετασχηματισμό του ΕΑΜ σε πολιτικό συνασπισμό κομμάτων με τη συμμετοχή της Αγροτοδημοκρατικής Ένωσης και της Σοσιαλιστικής Ένωσης.

Από το πρώτο φύλλο της εφημερίδας *Η Φωνή της Χίου*, ανακοινωνόταν η ένωση της Αγροτοδημοκρατικής Ένωσης Χίου με το Αγροτικό Κόμμα Ελλάδος. Έτσι η τοπική οργάνωση «*πήρε τη θέση της στην πανελλήνια πολιτική κίνηση και θα μπορεί να εργασθή και να αγωνισθή αποτελεσματικότερα για την επικράτηση των αρχών μας την εξύψωση και προαγωγή των αγροτών μας την επίλυση των ζωντανών αγροτικών, των ναυτικών και εν γένει των ζητημάτων που απασχολούν τον εργαζόμενο κόσμο* [...]» δήλωναν οι εκπρόσωποι του κόμματος Γ. Μαύρος και Γ. Στρουμπής. Η διακήρυξη περιείχε θέσεις που ήταν πολύ κοντά σε αυτές του ΕΑΜ εξ ου και η εφημερίδα, καθώς και τα δημοσιεύματά της θεωρούνται εαμικά αφού το Α.Κ.Ε. ήταν ένα εκ των κομμάτων του συνασπισμού του ΕΑΜ. Η εφημερίδα αυτή αποτέλεσε τη φωνή του Α.Κ.Ε. στην περιφέρεια της Χίου[196].

Στα τέλη Ιουλίου δημοσιεύτηκαν στη *Φωνή της Χίου* τα αποτελέσματα της πρώτης τακτικής συνεδρίασης της Επιτροπής των Πολιτικών Κομμάτων του ΕΑΜ Χίου και χαιρετιζόταν η συγκρότηση της Σοσιαλιστικής Ένωσης Χίου[197].

Λίγους μήνες αργότερα, στον *Πρωτοπόρο* της 18ης Σεπτεμβρίου, δημοσιεύτηκαν αναλυτικά τα αποτελέσματα των αρχαιρεσιών διαφόρων εργατικών σωματείων που είχαν λάβει χώρα, όπου ο Εργατικός Αντιφασιστικός Σύνδεσμος παρουσίαζε αξιόλογο πλειοψηφικό ρεύμα παρά το κλίμα που τους τελευταίους μήνες διαμορφωνόταν στη Χίο με τις διώξεις και την τρομοκρατία κατά της Αριστεράς. Ειδικά στα καίρια και μαζικότερα εργατικά συνδικάτα όπως των παρεμφερών με την υπόδηση καθώς και των ναυτεργατών, η επικράτηση ήταν ολοκληρωτική. Το γεγονός αυτό δείχνει τη μαζικότητα που ο εαμικός συνδυασμός είχε και την απήχηση των θέσεων του ΕΑΜ στους εργαζόμενους του νησιού.

ΝΙΚΕΣ ΤΟΥ ΕΡΓ.Α.Σ.

---

194 «Το ΕΑΜ Χίου χαιρετίζει τους αντιφασίστες αγωνιστές Μ. Ανατολής», *Πρωτοπόρος*, 9/5/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 278.

195 «Άφιξη και υποδοχή», *ό.π.* Βλ. Παράρτημα σελ. 278.

196 «Η ιστορική για το νησί μας απόφαση της Αγροτοδημοκρατικής Ένωσης Χίου», *Η Φωνή της Χίου*, 7/6/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 279.

197 «Διακήρυξη Επιτροπής των Πολιτικών Κομμάτων του ΕΑΜ Χίου», *ό.π.*, 28/7/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 279.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΡΧΑΙΡΕΣΙΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ

Παρακάτω παραθέτουμε τα αποτελέσματα των αρχαιρεσιών στα διάφορα εργατικά σωματεία προτού αναρτηθούν. Απ' αυτά φαίνεται καθαρά η υπεροχή του ΕΡΓ.Α.Σ. απέναντι σ' όλες τις άλλες παρατάξεις.

Σωματεία	*Εψηφ.*	*ΕΡΓΑΣ*	*Αντιπρ.*	*Ε.Κ.Χ.*	*Άλλες Παρ.*	*Αντ. Ε.Κ.Χ.*
Βυρσ/ργαται	*95*	*95*	*3*	*-*	*-*	
Αρτεργάται	*27*	*10*	*1*	*17*	*2*	
Κομ.Τελων.	*22*	*22*	*1*	*-*	*-*	
Φορ/των Λιμ	*34*	*-*	*-*	*31*	*2*	
Υποδηματερ.	*125*	*125*	*3*	*-*	*-*	
Τυπογράφοι	*10*	*9*	*1*	*1*	*-*	
Λεμβούχοι	*10*	*4*	*-*	*6*	*1*	
Υπαλ.Κουρ.	*20*	*20*	*1*	*-*	*-*	
Καραγ Καμπ.	*19*	*19*	*1*	*-*	*-*	
» Πόλης	*18*	*7*	*-*	*11*	*-*	
Φοροτεχνικοί	*25*	*10*	*-*	*15*	*1*	
Μικροπωλητές	*39*	*10*	*-*	*29*	*2*	
Ναυτεργάτες	*39*	*39*	*2*	*-*	*-*	
Νηωρίων	*6*	*6*	*1*	*-*	*-*	
Επισιτιστές	*61*	*29*	*2*	*31*	*1*	
Μαριτζήδες	*8*	*6*	*1*	*2*	*-*	
Οδοκαθαρ.	*13*	*13*	*1*	*-*	*-*	
Φ/τών Αποθ.	*23*	*7*	*-*	*13*	*1*	
Φ/τών Ξηράς	*24*	*24*	*1*	*-*	*-*	

Ο αρθρογράφος ενημέρωνε το αναγνωστικό κοινό ότι ακόμα υπολείπονταν οι εκλογές σε 18 εκ των μαζικότερων σωματείων, μεταξύ των οποίων ήταν εκείνα των Κεραμοποιείων, των Οικοδόμων, των Εμποροϋπαλλήλων κλπ. Το γεγονός αυτό αποδιδόταν από το συντάκτη στις ενέργειες των διοικήσεων των διορισμένων από τις αρχές «εργατοπατέρων» οι ποίοι «*δεν κάλεσαν δικαστικό πρόσωπο, συμφωνά με την απόφαση της ανωτέρας εποπτικής Αρχαιρεσιών, γι' αυτό και ακυρώθηκαν*», προκειμένου να βολιδοσκοπήσουν τις προθέσεις του εκλογικού σώματος και να ακυρώσουν τη διαδικασία αν το αποτέλεσμα ήταν αρνητικό για τον συνδυασμό τους. «*Όμως οι εργάτες αγωνίζονται για τη πραγματοποίηση των πόθων τους και το ξεκαθάρισμα των Συνδικάτων τους και των Ανωτέρων και Ανωτάτων Συνδικαλιστικών τους*

οργανώσεων από τα δοσίλογα και προδοτικά καθάρματα της τάξης τους» σημείωνε με νόημα ο συντάκτης του άρθρου[198].

Τα αποτελέσματα της αριθμητικής ενίσχυσης του κινήματος φάνηκαν με αφορμή το ακόλουθο επεισόδιο. Στις 8 Ιουνίου 1945, Παρασκευή βράδυ, γίνεται εισβολή στα γραφεία του ΕΑΜ Χίου και διαπράττονται καταστροφές και βανδαλισμοί χωρίς οι αρχές να κάνουν το παραμικρό για την προστασία του χώρου. Ο *Πρωτοπόρος* της επόμενης μέρας (9/6/1945) επεσήμαινε ότι οι αυτουργοί τέτοιων ενεργειών φαίνεται ότι βρίσκονται υπεράνω του νόμου. Η οργή για την απουσία των αρχών και τη μη προστασία του χώρου είναι μεγάλη όμως ο κύριος στόχος δεν ήταν η καταστροφή των γραφείων του ΕΑΜ, αλλά η δημιουργία κλίματος έντασης ώστε να σχηματιστούν επιτροπές διαμαρτυρίας οι οποίες θα έδιναν αφορμή για διώξεις και συλλήψεις στις τοπικές αρχές όπως και έγινε με πρώτη την «*επιτροπή που πήγε νομιμόφρονα να διαμαρτυρηθεί στο Νομάρχη η οποία πιάστηκε και κρατείται ακόμη παράνομα*[199]» και συνεχίστηκε με «*μια δραστηριότατη κινητοποίηση των ενόπλων δυνάμεων με έρευνες και μπλόκα νύκτα και μέρα όχι για να βρει τους εμπρηστές της γαλήνης και της τάξης του νησιού μας αλλά για να συλλάβει τα στελέχη της Οργάνωσης και τους αντιπρόσωπους της Εργατικής τάξης*[200]». Ταυτόχρονα καταγγέλλεται ότι ομάδα αξιωματικών, απείλησε τον ιδιοκτήτη του τυπογραφείου όπου έβγαιναν οι εαμικές εφημερίδες με καταστροφή των γραφείων του, αν συνέχιζε να εκδίδει τα έντυπα της Αριστεράς. Ο συντάκτης του άρθρου δήλωνε ότι «*έστω και στον πολυγράφο και με χειρόγραφη ακόμα εφημερίδα ο αγώνας μας θα συνεχιστεί μέχρι τέλους και ας το έχουν υπ' όψει τους όσοι βιάζονται να μας φιμώσουν το στόμα, γιατί δεν μπορούν να ακούν τη φωνή της αλήθειας και του λαϊκού δίκιου*[201]». Η εφημερίδα θα βγει για μερικές μέρες υπό ημιπαράνομη μορφή με άλλη ποιότητα χαρτιού, τυπογραφικών στοιχείων και μεγέθους.

---

198 «Νίκες του ΕΡΓΑΣ», *Πρωτοπόρος*, 18/9/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 281.

199 «Αντί να συλληφθούν οι δράστες ξαπολήθηκε τρομοκρατία και άρχισε το ανθρωπομάζεμα», *ό.π.*, 10/6/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 282.

200 «Νυκτερινές έρευνες», *ό.π.* Βλ. Παράρτημα σελ. 282.

201 «Το "τελεσίγραφο" για το τυπογραφείο», *ό.π.* Βλ. Παράρτημα σελ. 282.

Οι 24 συλληφθέντες[202] της επιτροπής διαμαρτυρίας, δικάστηκαν με την κατηγορία της στάσης στο Κακουργιοδικείο Χίου στις 9 και 10 Ιουλίου 1946[203] μετά από πολλές αναβολές λόγω απουσίας μαρτύρων κατηγορίας. Η παρουσία στο δικαστικό όργανο, σώματος ενόρκων περιόριζε τις εκτελεστικές δυνατότητες των συνέδρων. Οι καταθέσεις των μαρτύρων κατηγορίας είχαν εκλειανθεί προφανώς με στόχο τη μη δημιουργία περαιτέρω έντασης στο νησί. Το γεγονός αυτό μάλιστα, γίνεται ξεκάθαρο, όπως θα δούμε στη συνέχεια, διαβάζοντας τις καταθέσεις, σε δίκη για το ίδιο ζήτημα, των ίδιων μαρτύρων κατηγορίας ένα χρόνο μετά. Ο πρώτος μάρτυρας κατηγορίας, νομάρχης Χίου και δικηγόρος Σωτήριος Σταματιάδης, έδωσε λεπτομερή περιγραφή των γεγονότων που έλαβαν χώρα την ημέρα εκείνη, σε πνεύμα κατανόησης για τη στάση των κατηγορουμένων. Ο μάρτυρας σημείωνε ότι μετά την πρώτη επιτροπή η οποία διαμαρτυρήθηκε για τη φθορά των γραφείων της οργάνωσης, άρχισαν να καταφθάνουν πολλά ακόμα μέλη της ενώ μαζεύτηκαν εκ νέου επιτροπές προκειμένου να διαμαρτυρηθούν τις οποίες δεν δέχτηκε. Ο ίδιος κάλεσε την Χωροφυλακή και αργότερα ομάδα του Ιερού Λόχου η οποία τελικώς διέλυσε τη συγκέντρωση. Κατά τη γνώμη του η συγκέντρωση είχε στόχο την επίδειξη της δύναμης της οργάνωσης και όχι την ανατροπή της αρχής. Δεν άκουσε ύβρεις και απειλές εις βάρος του και θεωρεί ότι τίποτα από αυτά δεν θα είχε γίνει αν δεν είχε προηγηθεί η καταστροφή των γραφείων της οργάνωσης. Σε ανάλογο πνεύμα πραγματοποιήθηκε η κατάθεση του χωροφύλακα Χρήστου Κυριακόπουλου, αποσπασμένου στη Νομαρχία, ο οποίος είπε ότι οι κατηγορούμενοι προσήλθαν για να διαμαρτυρηθούν στο πλαίσιο του νόμου. Επίσης, ο υπάλληλος της Νομαρχίας Γ. Η. Η. κατέθεσε ότι οι κατηγορούμενοι δεν είχαν σκοπό να ανατρέψουν την αρχή παρά μόνο να διαμαρτυρηθούν ενώπιόν της, όπως έκαναν, και προς τις άλλες αρχές του νησιού.

Οι μάρτυρες υπερασπίσεως, ο αρτοποιός Χαρίλαος Βακάλογλου, ο υποδηματοποιός Σταμάτιος […], ο δικηγόρος Μιχαήλ Παχνός, ο Μίμης

---

[202] 1.) Ιωάννης Πλατ. Καβάφης, 2.) Νικόλαος Ι. Κονδύλης, 3.) Στυλιανός Κ. Κουρπάς 4.) Απόστολος Ν. Αμύγδαλος, 5.) Ιάκωβος Βασ. Γιακουμής, 6.) Ισίδωρος Μιχ. Κουβελάς, 7.) Ανδρέας Αποστ. Λοΐζος, 8.) Ιωάννης Νικ. Ψωρράκης, 9.) Θεόδωρος Λυσ. Πασπάτης, 10.) Ιωάννης Παναγ. Κατσόγιαννος, 11.) Γιώργιος Μιχ. Μαυράκης, 12.) Κων/τινος Α. Γεωργαλάς, 13.) Νικόλαος Σπ. Καββάδας, 14.) Δημήτριος Ι. Ψιακής, 15.) Γεώργιος Ζ. Κώσταλος, 16.) Λάζαρος Ι. Ρήγος, 17.) Ιωάννης Κων/τινου Χατζημανωλάκης, 18.) Αντώνιος Κ. Γλύκας, 19.) Σεβαστή Ε. Σοβατζή, 20.) Σπυρίδων Μ. Σιταρένιος 21.) Ιωάννης Δ. Μπουρνιάς, 22.) Μικές Ισ. Τσουρής, 23.) Μάριος Δ. Λεούσης, 24.) Κων/τίνος Χ. Τσάκος.

[203] Πρακτικά δημοσίας Συνεδριάσεως των εν Χίω Συνέδρων Αριθμ 9, 10 και 11. 9 –10/7/46. Βλ. Παράρτημα σελ. 282.

Θωμάς και ο οδοντίατρος Σωτήριος Λίναρης κατέθεσαν ότι δεν υπήρξε κάτι το μεμπτό από την πλευρά του ΕΑΜ και ότι οι συλλήψεις που διενεργήθηκαν από τη Χωροφυλακή ήσαν υπερβολικές και αδικαιολόγητες.

Οι ένορκοι έκριναν αθώους τους κατηγορούμενους, ομοίως και το δικαστήριο το οποίο τους αθώωσε από την κατηγορία ότι επιχείρησαν να προσβάλουν τον νομάρχη και να τον αναγκάσουν να διατάξει τη σύλληψη αξιωματικών της Χωροφυλακής και του Ιερού Λόχου. Η ογκώδης λαϊκή κινητοποίηση, που στηρίχτηκε σε μεγάλο βαθμό από τους πρώην «συρματένιους» και επηρέασε καθοριστικά την απόφαση, πανηγυρίστηκε δεόντως από τον εαμικό κόσμο.

Η νίκη αυτή όμως ήταν πρόσκαιρη και ημιτελής. Στα τέλη Αυγούστου και ενώ είχαν περάσει τρεις μήνες από την ημέρα που έγινε η επιδρομή στα γραφεία του ΕΑΜ Χίου οι τοπικές αρχές, παρά τις υποσχέσεις που είχαν τότε δοθεί, δεν είχαν αναζητήσει τους υπευθύνους του βανδαλισμού κάνοντας τα στραβά μάτια σε κάθε νόμιμη διεκδίκηση των αυτονόητων δικαιωμάτων όταν αυτή προερχόταν από την Αριστερά[204]. Εξάλλου μερικούς μήνες αργότερα δικάστηκε ο Γεώργιος Θεοτοκάς για το ίδιο ακριβώς γεγονός των λαϊκών κινητοποιήσεων και από το ίδιο δικαστήριο. Παρέστησαν δύο εκ των μαρτύρων κατηγορίας που είχαν καταθέσει και στην δίκη της 10ης Ιουλίου. Οι καταθέσεις παρουσιάζονται διαφορετικές ως προς την ένταση των γεγονότων, καθώς αμφότεροι ομιλούν για διαταγές και απειλές προς τους συγκεντρωμένους και για ανυπακοή, φωνές και ύβρεις από το συγκεντρωμένο πλήθος. Επίσης μιλούν καθαρά περί στάσεως και θεωρούν αρχηγό και υπεύθυνο τον απόντα και ήδη προφυλακισμένο κατηγορούμενο Γεώργιο Θεοτοκά, ο οποίος καταδικάστηκε τελικά σε φυλάκιση δύο ετών. Εντύπωση προκαλεί το γεγονός ότι το δικαστήριο, που διέθετε τα πρακτικά της προηγούμενης δίκης, δέχεται δύο ένορκες καταθέσεις που διαφοροποιούνται ως προς την ένταση των γεγονότων και το περιεχόμενο των διαλόγων[205].

Στις 27 Σεπτεμβρίου 1945, η τοπική οργάνωση γιόρτασε τα τέσσερα χρόνια από την ίδρυση του ΕΑΜ, με εκδηλώσεις που περιελάμβαναν επιμνημόσυνη δέηση στον μητροπολιτικό ναό για τα θύματα του πολέμου, κατάθεση στεφάνου στον τάφο του Ιάσονα Καλαμπόκα και στο μνημείο των Ηρώων, ομιλίες σχετικές με τον αγώνα του ΕΑΜ και σημαιοστολισμό των κτιρίων της οργάνωσης[206]. Στα έντυπα της επόμενης ημέρας σημειωνόταν η τάξη με την οποία εορτάστηκε η επέτειος, η αθρόα

---

[204] «Με το Φακό μας», *Πρωτοπόρος*, 21/8/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 297.

[205] «Πρακτικά δημοσίας Συνεδριάσεως των εν Χίω Συνέδρων», Αριθμ. 10 και 11, Συνεδρίασις 7/12/46. Βλ. Παράρτημα σελ. 297.

[206] «Πρόγραμμα εορτασμού τετράχρονων του ΕΑΜ», *Εμπρός* 26/9/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 298.

συμμετοχή του κόσμου καθώς και τα παρατράγουδα με χωροφύλακες που προσπαθούσαν να αμαυρώσουν τις εκδηλώσεις[207]. Ταυτόχρονα μεταδίδονταν από τα έντυπα ειδήσεις από την αντίστοιχη συγκέντρωση της Αθήνας, για τα συνθήματα που ακούστηκαν, τον παλμό του κόσμου, τη μεγάλη συμμετοχή και τη βούληση του λαού για ειρηνική και δίκαιη επίλυση των ζητημάτων του.

Γ. Μεθόδευση των όρων της σύγκρουσης από τη Δεξιά

Για μήνες η οργάνωση του ΕΑΜ Χίου βρισκόταν σε διωγμό και δεκάδες στελέχη αλλά και απλά μέλη του σύρθηκαν στις φυλακές και στα δικαστήρια ή πέρασαν στην παρανομία. Μια απ' τις κυριότερες αιτίες των διώξεων, όπως έχει ήδη προαναφερθεί, ήταν και το ζήτημα των εκτελέσεων των συνεργατών των Γερμανών. Η κατηγορία αυτή αποτελούσε ένα πρώτης τάξεως εργαλείο προκειμένου να συλληφθούν πολλά από τα στελέχη της οργάνωσης είτε με την κατηγορία του εκτελεστή, είτε του ηθικού αυτουργού. Οι καταθέσεις όμως των αξιωματικών του στρατηγείου Μ. Ανατολής Τσιγάντε (30/8/1945) και Παλιατσάρα (18/3/1945) αποκατέστησαν την ιστορική αλήθεια και συνέβαλαν αποφασιστικά στην απαλλαγή από τις κατηγορίες αυτές των Εαμιτών της Χίου. Οι δύο αξιωματικοί κατέθεσαν ότι το στρατηγείο έκρινε απαραίτητη τη συνεργασία του Ιάσονα Καλαμπόκα με το ΕΑΜ Χίου για την ευόδωση της αποστολής του ότι οι συνεργάτες των Γερμανών δυσχέραιναν το έργο της συμμαχικής αποστολής και γι' αυτόν τον λόγο εκτελέστηκαν, πάλι με διαταγή του στρατηγείου. Οι δύο καταθέσεις είναι πραγματικά αξιοσημείωτο γεγονός και ιδιαίτερα βαρύνουσας σημασίας που όμως δεν θα ήταν ικανό από μόνο του να εκτρέψει την κατάσταση από την πορεία που ήδη είχε πάρει καθώς η απόφαση των αρχών να εξανδραποδίσουν με κάθε τρόπο να κίνημα και να εκριζώσουν τις βάσεις του στο νησί ήταν ήδη προειλημμένη[208].

Πολλοί από τους άνδρες της Χωροφυλακής ήταν αποφασισμένοι να προκαλούν εμπόδια και να δημιουργούν προβλήματα ακόμα και στις πιο απλές και καθημερινές δραστηριότητες πολιτών που ήταν μέλη ή στελέχη του ΕΑΜ. Εκ των πρωτεργατών ήταν οι Ζορμπάς, Πατσέλης και Σιδερίδης, για το ποιόν των οποίων έγραφαν τα εαμικά έντυπα σε, σχεδόν, καθημερινή βάση. Ενδεικτική για τον τρόπο αντιμετώπισης των Αριστερών πολιτών είναι η δίκη που διεξήχθη στο Πλημμελειοδικείο Χίου τον Μάιο του '46 για γεγονός που έλαβε χώρα τον Σεπτέμβριο του '45. Οι κατηγορούμενοι, Κ. Παπάς, Ν. Δουκάκης, Μ. Βορριάς, Μ. Καρτοκέφαλος, Γ. Πιπέρας, Ελ. Γαλίτης, Γ. Τσατσαρώνης, δικάστηκαν για απάτη και παράβαση άρθρου 212 του Ποινικού Νόμου (παράνομος έρανος). Οι

---

[207] «Ο αυθόρμητος εορτασμός», *ό.π.*, 28/9/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 299.

[208] «Το φως της αλήθειας», *ό.π.*, 26/9/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 299.

χωροφύλακες Κωνσταντάρας, Ζορμπάς και Παστέλης που κατέθεσαν ως μάρτυρες κατηγορίας υποστήριξαν ότι διέθεταν πληροφορίες ότι οι κατηγορούμενοι συνέλλεγαν εράνους υπέρ της Εθνικής Αλληλεγγύης, κατόπιν παρακολούθησης είδαν τον Κων. Παππά, «*όστις εισήλθεν εις το υποδηματοποιείο του Λεγάτου όπου ήσαν και μερικοί εκ των κατηγορουμένων, γενόμενης έρευνας του ανεύραμε Δρ. 108590 και διάφορα σημειώματα*» τα οποία και κατέσχεσαν. Οι μάρτυρες υπερασπίσεως Κουρπάς, Ζιμαράκης, Τσιμιδόπουλος και Λεγάτος δήλωσαν ενόρκως ότι τα χρήματα προορίζονταν για αγορές προϊόντων και πληρωμές. Το δικαστήριο κήρυξε αθώους τους κατηγορούμενους λόγω αμφιβολιών και διέταξε την επιστροφή των κατασχεθέντων 108.590 δραχμών στον ιδιοκτήτη. Το ποσό αποδόθηκε στον ιδιοκτήτη του οκτώ μήνες μετά, διάστημα κατά το οποίο τα εμπορεύματα έμεναν απλήρωτα και τα χρήματα έχαναν την αξία τους λόγω του μεγάλου πληθωρισμού της περιόδου. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι την εποχή που κατασχέθηκαν τα χρήματα το *Εμπρός* κυκλοφορούσε με τιμή φύλλου 20 δραχμές ενώ την ημέρα που τα χρήματα αποδόθηκαν στον ιδιοκτήτη τους η ίδια εφημερίδα κόστιζε 100 δραχμές[209].

Το κλίμα που διαμορφωνόταν ενάντια στην Αριστερά και τις οργανώσεις της ήταν ιδιαιτέρως βαρύ. Το καλοκαίρι του 1945 γίνονταν συνεχώς καταγγελίες από τα έντυπα της εαμικής παράταξης για αυθαίρετες ενέργειες των αρχών, παράνομες έρευνες, συλλήψεις, ξυλοδαρμούς και μπλόκα από τη Χωροφυλακή και από «αντιδραστικούς» κύκλους. Τον Ιούλιο δε, δικάστηκαν 16 εαμίτες[210] που διάβαζαν την εφημερίδα τους στα γραφεία του ΕΑΜ για παράβαση του 2ου εδαφίου δ[211] και 3 § 1[212] του ΑΝ 26/1936 περί παράνομων

---

[209] Τριμελές Πλημμελειοδικείο Χίου, 2/5/46, αριθμός 278. Βλ. Παράρτημα σελ. 300.

[210] 1.) Ευστράτιος Ιωάννου Βαλεδάκης, 2.) Νικόλαος Ηλία Νικολάου, 3.) Κων/τίνος Μιχ. Συριώδης, 4.) Νικόλαος Κ. Δουκάκης, 5.) Δημήτριος Κ. Ταναΐνης, 6.) Ιωάννης Σταυρ. Παπαϊωάννου, 7.) Βασίλειος Νικ. Μοσχούρης, 8.) Δημήτριος Νικολ. Χαρτουλάρης, 9.) Κων/τίνος Δημ. Κουμπιάς, 10.) Δημήτριος Σ. Καζάνας, 11.) Γεώργιος Θ. Ελευθεράκης, 12.) Γεώργιος Ματθ. Λεμόνας, 13.) Πέτρος Βασ. Καλλιπολίτης, 14.) Σπυρίδωνας Ηλ. Γεωργαλάς 15.) Ελευθέριος Αθαν. Ψυχιάς και 16.) Νικόλαος Ζαν. Αθηναίος.

[211] Να απαγορεύει και διαλύει οιανδήποτε συνάθροισιν και πάντα συνεταιρισμόν

[212] Άρθρον 3 1. Η απείθεια εις τας διαταγάς της αστυνομικής Αρχής κατά τας περιπτώσεις του άρθρου 2 ως και εις πάσαν άλλην διάταξιν εντός της κατά τα ανωτέρω αρμοδιότητος αυτής εκδιδομένην, εάν δεν φέρη τα στοιχεία βαρυτέρας αξιοποίνου πράξεως τιμωρείται δια φυλακίσεως.//Η κατηγορία εισάγεται προς

συναθροίσεων άνευ αδείας της αστυνομικής αρχής και καταδικάστηκαν σε ποινές φυλάκισης από 20 μέρες έως 2 ½ μήνες[213].

Στα τέλη Ιουλίου διαπιστωνόταν μέσω των δημοσιευμέτων των εαμικών εντύπων ότι η τρομοκρατία που κατέκλυζε όλη την Ελλάδα από τη μοναρχοφασιστική κλίκα, έφτασε και στη Χίο όπου εκατοντάδες αγωνιστές και δημοκρατικοί πολίτες κλείστηκαν στα κρατητήρια και στις φυλακές και άλλοι καταδιώκονται με ψεύτικες κατηγορίες, ενώ τα μπλόκα, χειρότερα από τη γερμανική Κατοχή, είναι το γνώρισμα της σημερινής κατάστασης και καταγγελλόταν ότι κανένα μέτρο δεν έλαβε η κυβέρνηση για την ανεργία που, ειδικά στη Χίο, έπαιρνε μεγάλη οξύτητα την περίοδο εκείνη λόγω των επαναπατρισθέντων μεσανατολιτών[214].

Τον Αύγουστο, όπως ειπώθηκε και την αρχή της ενότητας, έγινε γνωστό από τον *Πρωτοπόρο* ότι είχαν σταλεί στον ανακριτή της Χίου οι καταθέσεις των αξιωματικών του Στρατηγείου Μέσης Ανατολής σχετικά με τις εκτελέσεις προδοτών. «*Οι δικαστές του τόπου, οφείλουν να εκπληρώσουν ακέραιο το χρέος τους απέναντι στη δικαιοσύνη και την εθνική φιλοτιμία. Να εξετάσουν με ευρύ εθνικό πνεύμα την υπόθεση και να αποδώσουν το δίκιο. Ακόμα σαν τίμιοι δικαστές να διακηρύξουν αντρίκεια ότι στους πατριώτες χρωστιέται τιμή και ευγνωμοσύνη αντί της φυλακής και της καταδίωξης*» δήλωνε ο αρθρογράφος του κειμένου που ενημέρωνε για την είδηση[215].

Από το έντυπό της, την *Αναγέννηση*, η ΕΠΟΝ ανακοίνωνε ότι, ενώ η οργάνωση ήταν επίσημα αναγνωρισμένη, το καταστατικό της εγκεκριμένο και το έργο της, σε συνδυασμό με τις θυσίες των παιδιών της, μεγάλο σε όλη την Ελλάδα, στη Χίο οι τοπικές αρχές είχαν ήδη αποπειραθεί να κλείσουν τα γραφεία που στεγαζόταν τρεις φορές. Καταληκτική ήταν η τέταρτη, οπότε ο χωροφύλακας Πατσέλης έκλεισε τα γραφεία χωρίς καμία αιτιολογία και συνέλαβε τον γραμματέα της οργάνωσης Νίκο Χαρτουλάρη. «*Η ΕΠΟΝ της Χίου διαμαρτύρεται σ' ολόκληρο το δημοκρατικό κόσμο της Χίου, και δέχεται το χτύπημα τούτο σαν καθαρή πρόκληση που θα δώσει στο κίνημά της καινούργια ορμή, μεγαλύτερη ακόμη αποφασιστικότητα στα μέλη της για το θρίαμβο των*

εκδίκασιν δι απευθείας κλήσεως και άνευ προανακρίσεως εις δικάσιμον συμπίπτουσαν εντός τριών ημερών από της εγχειρίσεως της μηνύσεως [...].

213 Τριμελές πλημμελειοδικείο Χίου, 20/6/45, αριθμός 634. Βλ. Παράρτημα σελ. 302.

214 «Διακήρυξη Επιτροπής των Πολιτικών Κομμάτων του ΕΑΜ Χίου», *Η Φωνή της Χίου*, 28/6/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 303.

215 «Παγχιακή απαίτηση και απορία: Τί γίνεται η υπόθεση των εκτελέσεων;», *Πρωτοπόρος*, 23/8/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 303.

σκοπών τους» έγραφε η «*Δεκαπενθήμερη Έκδοση του Νομαρχιακού Συμβούλιου ΕΠΟΝ Χίου*», στις αρχές Σεπτεμβρίου του '45[216].

Στις αρχές Σεπτεμβρίου δημοσιεύθηκε στο *Εμπρός* άρθρο το οποίο αφορούσε μία από τις δεκάδες καταγγελίες που γίνονταν από κατοίκους των χωριών σε βάρος των επιτροπών διανομής των διαφόρων προϊόντων που έφταναν στη Χίο από την Ουνρά. Συγκεκριμένα στο χωριό Βασιλειώνοικο καταγγέλλεται «*πως η Επιτροπή παραλαβής ρούχων Ουνρα αποτελούμενη από τον πρόεδρο του χωρίου Φράξου Μιχαήλ και τους συμβούλους Πατάπη Κωνσταντίνο και Δανιήλ Γεώργιον, πήγαν την νύκτα εις το μέρος που είχαν τα ρούχα, εδιάλεξαν εξ αυτών τα καλλίτερα και όσα ήθελαν και τα μετέφεραν εις τα σπίτια των*» δίνοντας σαφείς λεπτομέρειες και τα ονόματα όσων διέπραξαν την κλοπή. Ο εξ αυτών Μιχαήλ Φράξος υπέβαλε μήνυση με την οποία ζητούσε παροχή χρηματικής ικανοποιήσεως λόγω ψυχικής οδύνης από τον υπεύθυνο έκδοσης Γεώργιο Θεοτοκά (άρθρο 21[217] Νόμου 5060). Ο κατηγορούμενος δεν παρέστη στην ακροαματική διαδικασία και καταδικάστηκε ερήμην σε τρίμηνη φυλάκιση[218].

Στα τέλη Σεπτεμβρίου 1945, ο αντιβασιλέας Δαμασκηνός επιστρέφοντας από επίσημη επίσκεψη στο Λονδίνο, δήλωνε ότι πλέον όλες οι προϋποθέσεις για την ομαλή διεξαγωγή των εκλογών είχαν εκπληρωθεί ενώ παράλληλα μετέφερε την πεποίθηση της Αγγλίας, των Η.Π.Α. και της Γαλλίας για διεξαγωγή εκλογών που θα εξέλεγαν Αναθεωρητική Βουλή, απόφαση που η κυβέρνηση Βούλγαρη απεδέχθη. Σχετικά με τον χαρακτηρισμό «ομαλή», τα γεγονότα στη Χίο τον διαψεύδουν.

Στις αρχές Οκτωβρίου εν μέσω διαφωνιών για την ημερομηνία διεξαγωγής των εκλογών και για το εκλογικό σύστημα με το οποίο θα διεξάγονταν και υπό την απειλή της αποχής των κομμάτων του Κέντρου η κυβέρνηση οδηγήθηκε σε παραίτηση αφήνοντας κενό εξουσίας. Σχολιάζοντας το έργο της κυβέρνησης Βούλγαρη και την

---

216 «Το κλείσιμο των γραφείων μας», *Αναγέννηση*, 1/9/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 304.

217 Άρθρον 21 Περί συκοφαντικής δυσφημίσεως.//1.) Όστις εν γνώσει της αναληθείας ισχυρίζεται ενώπιον τρίτου ή διαδίδει περί τίνος ωρισμένον ψευδές γεγονός, το οποίον δυναταί να βλάψη την τιμήν & την υπόληψην αυτού, τιμωρείται δια φυλακίσεως τουλάχιστον τριών μηνών και χρηματικής ποινής 10 χιλιάδων μέχρις 100 χιλιάδων δραχμών, εφαρμόζονται δε και αι διατάξεις των άρθρων 21 και 23 του Ποινικού Νόμου, ως ετροποποιήθη το τελευταίον δια του νόμου 2232 του 1920.//2) Εάν ο υπαίτιος ετέλει εν αμφιβολία περί της αναληθείας των αποδοθέντων ή διαδοθέντων, η ποινή μειουταί εις το ήμισυ.

218 Τριμελές πλημμελειοδικείο Χίου, 29/11/45, αριθμός 1053. Βλ. Παράρτημα σελ. 305.

παραίτησή της ο αρθρογράφος του *Εμπρός* έλεγε ότι «*υπήρξε μία κυβέρνηση που βύθισε τη χώρα στο χάος, την αναρχία και την οικονομική καταστροφή και το λαό στην πείνα και την εξαθλίωση και έπεσε κάτω απ' τη λαϊκή αγανάκτηση και την αποδοκιμασία του πολίτικου κόσμου.* […] *Την παραίτηση του Βούλγαρη προσπαθούν να την αποδώσουν στην αποχή των φιλελευθέρων. Όμως η αποχή ήταν η αφορμή και όχι η αιτία. Ήταν η χαριστική βολή. Γιατί το θανάσιμο κτύπημα το έδωσαν οι 200.000 λαού στο Στάδιο στις 27 του Σεπτέμβρη*» θεωρώντας τις συγκεντρώσεις του ΕΑΜ για τον εορτασμό των τεσσάρων χρόνων από την ίδρυσή του ως την πραγματική αιτία[219].

Στη Χίο μία εβδομάδα μετά τις δηλώσεις Δαμασκηνού, γίνεται, από τον ανθυπασπιστή της χωροφυλακής Αλ. Ζορμπά, ακόμα μία επιδρομή στα γραφεία του ΕΑΜ κάτι που κατά τον αρθρογράφο του *Εμπρός* αποτελούσε την «*απαρχή ενός καινούργιου τρομοκρατικού κύματος που έχει ήδη ξεσπάσει σ' όλη τη χώρα, με αντικειμενικό σκοπό να προετοιμαστεί το έδαφος για νοθευμένες εκλογές. Αυτό το βεβαιώνουν πολλά περιστατικά. Η προκλητική συμπεριφορά των "οργάνων της τάξεως", τα τοιχοκολλήματα των Χιτών και του Μαύρου μετώπου με το αηδιαστικό, συκοφαντικό περιεχόμενό τους, οι συλλήψεις των 9 δημοκρατικών νέων του Νεχωριού, η διάλυση της ναυτεργατικής ένωσης Χίου και η παραπομπή σε δίκη δύο μελών της, η άδικη παραπομπή των ηγετικών στελεχών στη φυλακή και στην παρανομία*» ήταν προμηνύματα ενός νέου γύρου ενεργειών κατά της Αριστεράς και φανέρωναν τη μη εκπλήρωση των προϋποθέσεων για ομαλή διεξαγωγή εκλογών[220].

Τα ζητήματα της εκπαίδευσης αποτελούσαν διαρκή στίβο μάχης για την τοπική οργάνωση του ΕΑΜ. Από τις αρχές Οκτωβρίου με άρθρα στον *Πρωτοπόρο* και το *Εμπρός* αναμεταδίδονταν ειδήσεις από την υπόλοιπη Ελλάδα για εκκαθαριστικές διώξεις εκπαιδευτικών από τα σχολεία. Υπήρχε δε διάχυτος ο φόβος ότι οι διώξεις θα επεκτείνονταν και στη Χίο κατά το παράδειγμα της υπόλοιπης χώρας. Οι εαμίτες δάσκαλοι ανέμεναν την εξέλιξη ως δεδομένη. Πράγματι, με δημοσίευμα στον *Πρωτοπόρο* καταγγέλθηκε η απόλυση 19 δασκάλων από τον επιθεωρητή δημοτικών σχολείων Λέκκα, ενώ οι ελλείψεις διδακτικού προσωπικού ήταν μεγάλες και πολλές θέσεις παρέμεναν κενές[221].

Στον *Πρωτοπόρο* της 1ης Νοεμβρίου 1945 δημοσιεύθηκε άρθρο, ενδεικτικό της προδιαγεγραμμένης πορείας που ήταν αναγκασμένοι να

---

219 «Τα αίτια της παραίτησης Βούλγαρη» *Εμπρός*, 10/10/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 306.

220 «Τρομοκρατική επιδρομή στα γραφεία του ΕΑΜ», *ό.π.* Βλ. Παράρτημα σελ. 306.

221 «Όταν διατάζει ο Βελιγκέκας», *Πρωτοπόρος*, 14/10/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 307.

ακολουθήσουν οι περισσότεροι αξιωματικοί του στρατού οι οποίοι την περίοδο της Κατοχής πολέμησαν τους Γερμανούς από τις τάξεις του ΕΛΑΣ. Το κείμενο μιλούσε για τον μόνιμο ανθυπασπιστή Σταύρο Κουκούλη, ο οποίος το 1941 ήταν επιλοχίας στο Ρούπελ, μετά την κατάρρευση του μετώπου ανάλαβε υπηρεσία στον επισιτισμό της Αθήνας και αργότερα, όταν οργανώθηκαν τα Τάγματα Ασφαλείας ανέλαβε εκεί υπηρεσία, όμως έγιναν αντιληπτές οι δημοκρατικές του αρχές και φυλακίστηκε. Όταν εξέτισε την ποινή του ανέβηκε στο βουνό και πολέμησε τον καταχτητή. Σαν αξιωματικός του ΕΛΑΣ δεν παρουσιάστηκε στο 21ο Τάγμα και συνέπεια ήταν να συλληφθεί και να φυλακιστεί. «*Αργότερα σαν είδαν ότι δεν μπορούν να στηρίξουν καμιά κατηγορία εναντίον του τον άφησαν ελεύθερο και ανάλαβε υπηρεσία στο Κέντρο υποδοχής προσφύγων*[…]. *Τελευταία του κόψανε το μισθό του και αρχίσανε να γυρεύουν να τον τυλίξουν με ψεύτικες και αστήρικτες κατηγορίες και έτσι στο τέλος τον συνέλαβαν και τον κλείσανε στη φυλακή, γιατί φαίνεται πώς συγκεντρώθηκαν τα απαραίτητα "στοιχεία". Τα μόνα στοιχεία εναντίον του Κουκούλη είναι ότι είναι δημοκρατικός, πράγμα ασυγχώρητο για ένα αξιωματικό του "Εθνικού Στρατού" και ότι πολέμησε με όλην τη δύναμή του τον κατακτητή*». Το γεγονός αυτό καταγγελλόταν στο αναγνωστικό κοινό της εφημερίδας[222]. Η τελευταία αποστροφή του άρθρου θεωρήθηκε ότι «*κλόνισε την προς τας ενόπλους δυνάμεις της Χώρας εμπιστοσύνην του λαού, προκάλεσε διχόνοιαν μεταξύ των εθνικών ενόπλων δυνάμεων και κλόνισε την εν αυτάς πειθαρχείαν*» με αποτέλεσμα την καταδίκη του Ματθαίου Καρτοκέφαλου σε φυλάκιση ενός μηνός από το δικαστήριο με αναγνώριση ελαφρυντικών κατά την επιβολή της ποινής[223].

Στη Χώρα της Χίου, το βράδυ της Τρίτης 20 Νοεμβρίου 1945, ξέσπασε σε καφενείο, στην περιοχή του Κάστρου, όπου σύχναζαν Αριστεροί πολίτες, συμπλοκή με βασιλόφρονες. Οι θαμώνες, που αμύνθηκαν σε επίθεση «αγνώστων», συνελήφθησαν. Ήταν η πρώτη σοβαρή εκδήλωση ενάντια στην ησυχία του νησιού με στόχο την κάμψη του φρονήματος των επαναπατρισθέντων μεσανατολιτών.

Οι εμπλεκόμενοι στο επεισόδιο μήνυσαν αλλήλους. Το Εφετείο Αιγαίου, στη συνεδρίασή του στις 4 Μαΐου 1946, έκρινε ένοχους τους Αριστερούς κατηγορούμενους[224]. Οι Αλέξ. Τσόκας, Αντώνιος Καζάνας και Νικ. Κρητικός καταδικάστηκαν για προμελετημένα τραύματα και παράνομη οπλοφορία σε 20 μήνες φυλάκιση, οι δε λοιποί σε ποινές έως 18

---

222 «Εθνικός Στρατός», *Πρωτοπόρος*, 1/11/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 308.

223 Τριμελές Πλημμελειοδικείο Χίου, 20/3/47, αριθμός 297. Βλ. Παράρτημα σελ. 308.

224 Αλ. Τσόκας, Ιωάν. Ψωμαδάκης, Αντ. Καζάνας, Στ. Λύκος, Κων. Δημάκης, Γ. Μαστρογιαννάκης, Ν. Κρητικός και Γ. Γαλίτης.

μήνες[225]. Ενάμιση χρόνο μετά από την ημέρα που το γεγονός έλαβε χώρα, στις 3 Απριλίου 1947, εκδικάστηκαν στο Τριμελές Πλημμελειοδικείο Χίου οι μηνύσεις εναντίον των Ιω. Ροζάκη[226], Δημ. Κανάτη, Γ. Καρούση, Νικ. Δαραλιώτη, Μ. Δαραλιώτη, Α. Κουρουνιώτη και Μ. Δεσποτάκη οι οποίοι κατηγορούνταν για παράβαση του άρθρου 11 εδ. Β Ν. 5060, για επίθεση με όπλο και βιαιοπραγίες. Το δικαστήριο κήρυξε αθώους τους κατηγορούμενους λόγω αμφιβολιών, δείγμα της αντιμετώπισης της οποίας ετύγχαναν οι μεν και οι δε και της μεροληψίας των δικαστικών οργάνων[227]. Για το επεισόδιο έγιναν εκτεταμένες αναφορές στα έντυπα της Αριστεράς όπου καταγγελλόταν ότι «*ύστερα από τη δολοφονική επίθεση των μπράβων της Χ Ροζάκηδων και Σία αντί να πιαστούν οι δολοφόνοι, πιάστηκαν αθώοι πολίτες που απλούστατα αμυνόμενοι τσάκισαν στο ξύλο τους δολοφόνους. Στο κρατητήριο κακοποιήθηκαν βάναυσα οι Αλ. Τσόκας, Στέλιος Λύκος, Αντ. Καζάνας και Γ. Κακλιός*». Ακολούθησαν μπλόκα και έρευνες από πάνοπλους χωροφύλακες με επικεφαλής τον Ζορμπά στον προσφυγικό συνοικισμό του νοσοκομείου, όπου, σύμφωνα με τον αρθρογράφο του *Εμπρός*, μικρά παιδιά βασανίστηκαν και πολίτες συνελήφθησαν[228].

Στα τέλη Νοεμβρίου αρχίζουν οι δίκες δοσιλόγων και συνεργατών των Γερμανών στο Πλημμελειοδικείο Χίου και στο Εφετείο Αιγαίου. Οι εαμικές εφημερίδες καταγγέλλουν τις μεθοδεύσεις που αποσκοπούν στην ελαφρά τιμωρία ή αθώωση πολλών κατηγορουμένων. Στις δίκες στο Πλημμελειοδικείο Χίου συχνά κατέθεταν ως μάρτυρες υπεράσπισης άλλοι δοσίλογοι, αναφέρουν δημοσιεύματα του *Πρωτοπόρου*[229].

Στο Εφετείο Αιγαίου διεξήχθη η δίκη του επί Κατοχής νομάρχη Χίου Γεωργίου Λουλακάκη. Τα έντυπα της Αριστεράς συνεχώς δημοσίευαν αδιάσειστα στοιχεία για την «πατριωτική» δράση του προσώπου αυτού με αναλυτικούς καταλόγους για τις «διατακτικές» που εξέδιδε προς όφελος ορισμένων προσώπων, για προϊόντα που προορίζονταν για διανομή στον πληθυσμό ή αποτελούσαν είδη φορολογίας των Γερμανών στη μαύρη αγορά, αφήνοντας έτσι ένα πλήθος κόσμου να πεινάσει, να πρηστεί και να πεθάνει ή να εξαναγκαστεί σε

---

225 Πενταμελές Εφετείο Αιγαίου, 4/5/46, Αριθ. 82 και 83. Βλ. Παράρτημα σελ. 309.

226 Εκδότης της εφημερίδας *Εργάτης*, επίσημου οργάνου της Εθνικής Εργατικής Ρεφορμιστικής Παράταξης.

227 Τριμελές Πλημμελειοδικείο Χίου, 3/4/47, αριθμός 333. Βλ. Παράρτημα σελ. 314.

228 «Εφιαλτικές μέρες τρομοκρατίας στο κράτος του Ζορμπά», *Εμπρός*, 28/11/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 315.

229 «Άρχισαν οι δίκες των δοσιλόγων» *Πρωτοπόρος*, 25/11/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 316.

φυγή από το νησί. Η γνώμη όμως των εφετών δεν ταυτιζόταν με εκείνη του μεγαλύτερου μέρους του χιακού λαού και ο Λουλακάκης αθωώθηκε. Στο άκουσμα του αποτελέσματος ηγέρθη λαϊκή αγανάκτηση στη Χίο. Δια του *Εμπρός* διαλαλείται το αίτημα να δικαστεί στη Χίο και να αποδοθεί δικαιοσύνη. Ο αρθρογράφος απορεί για την αιτία μη κλήτευσης των εαμικών στελεχών ως μαρτύρων κατηγορίας τη στιγμή που διέθεταν στα χέρια τους τεκμήρια ενοχής και οποία και δημοσίευαν στον εαμικό Τύπο[230].

Παρά τις συνεχιζόμενες προσπάθειες εκδίωξης της Αριστεράς από κάθε κοινωνικοπολιτική δραστηριότητα του νησιού, το ΕΑΜ δεν παύει να πιστεύει πως υπάρχει τρόπος ειρηνικής συμβίωσης και εργάζεται προς αυτή την κατεύθυνση. Για τον σκοπό αυτό αντιπροσωπεία της διακομματικής επιτροπής του ΕΑΜ αποτελούμενη από τους Κοκκαλιάδη, Στρουμπή, Μαυρογιάνη και Μαγγανά επισκέφτηκε τις αρχές προκειμένου να προωθηθούν λύσεις για τα προβλήματα του τόπου και να επιτευχθεί η ειρηνική συμβίωση στο νησί[231].

Στις 11 Δεκεμβρίου 1945 το ΕΑΜ ανακοίνωσε ότι απέσυρε την ανοχή του στο κυβερνητικό σχήμα Σοφούλη αφού «*καμμιά ουσιαστική μεταβολή δεν έγινε. Ακόμα συνεχίζεται η μεταδεκεμβριανή πολιτική, που οδήγησε στην εσωτερική αναρχία, στην εσωτερική καταβαράθρωση και στην εξωτερική απομόνωση. Η κυβέρνηση δεν αναγνώρισε την αντίσταση και με εξαγγελλόμενο νόμο καταργεί ουσιαστικά τη Βάρκιζα.* […] *Ενομιμοποίησε τους νόθους εκλογικούς καταλόγους. Η δολοφονική τρομοκρατία συνεχίζεται δυναμωμένη. Τίποτα δεν γίνεται για την εκκαθάριση των σωμάτων ασφαλείας, του στρατού και του κρατικού μηχανισμού*», έγραφε ανταποκριτής του *Εμπρός* από την Αθήνα[232].

Στα μέσα Δεκεμβρίου ανακοινώθηκε δια του *Πρωτοπόρου* ένα ιδιαίτερα σημαντικό γεγονός: η αποφυλάκιση πολλών στελεχών της Οργάνωσης που κρατούνταν για τη γνωστή υπόθεση των εκτελέσεων των συνεργατών των Γερμανών. «*Έπειτα από τη γενική παγχιακή και πανελλήνια κατακραυγή και αγανάχτηση πού ξεσηκώθηκε με τις άδικες και υβριστικές για την Ιστορία του Έθνους συλλήψεις και καταδιώξεις αγωνιστών, αποφασίστηκε επιτέλους το Σάββατο ή αποφυλάκισή τους*» έγραφε σε άρθρο του ο *Πρωτοπόρος*[233]. Πολλά από τα στελέχη είχαν βγει

---

230 «Ο δήμιος του Χιακού λαού αθωώθηκε», *Εμπρός*, 28/11/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 317.

231 «Αντιπροσωπεία του ΕΑΜ στις αρχές», *ό.π.*, 30/11/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 317.

232 «Το ΕΑΜ απέσυρε την ανοχή», *ό.π.*, 12/12/45 Βλ. Παράρτημα σελ. 317.

233 «Αποφυλακίστηκαν οι κρατούμενοι για εκτελέσεις. Μισό χρόνο προφυλακισμένοι από πολιτικό αντεθνικό πάθος», *Πρωτοπόρος*, 18/12/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 318.

στην παρανομία και παρουσιάστηκαν μόλις στις αρχές του Γενάρη καθώς η υπόθεση συνέχιζε να είναι στα χέρια της δικαιοσύνης. Η τελική δίκη 24 μελών και στελεχών της οργάνωσης, με την κατηγορία της στάσης πλέον, διεξήχθη, όπως είδαμε προηγουμένως, στο κακουργιοδικείο Χίου στις 9 και 10 Ιουλίου 1946 μετά από πολλές αναβολές λόγω απουσίας βασικών μαρτύρων κατηγορίας.

Τις τελευταίες μέρες του Δεκέμβρη, στο *Εμπρός* δημοσιεύεται η πληροφορία ότι παρά την ειλημμένη απόφαση για απομάκρυνση του νομάρχη Σταματιάδη από τη Χίο και αντικατάστασή του από τον Α. Κεντούρη, διαδιδόταν ότι η παραμονή του θα παρατεινόταν. Οι εκπρόσωποι της Αριστεράς αντέδρασαν έντονα καθώς ο Σταματιάδης εκπροσωπούσε μια παρωχημένη κατάσταση και ήταν εκ των ιδρυτών της ΕΟΧ[234].

Στην ίδια εφημερίδα την ίδια μέρα γίνεται λόγος για το φλέγον ζήτημα των τιμών των προϊόντων στην αγορά της Χίου που σύμφωνα με τον πίνακα που παρατίθεται, είχαν εκτοξευθεί σ' έναν χρόνο. Η αναντιστοιχία τους με τους μισθούς προκαλούσε αδυναμία κάλυψης των βιοτικών αναγκών του πληθυσμού. Οι διαφορές είναι εξωφρενικές εξ αιτίας του πληθωρισμού, της έλλειψης αγαθών, της ακρίβειας και της μαύρης αγοράς που συνέχιζε να ευδοκιμεί στην Ελλάδα.

ΠΕΡΣΙ ΚΑΙ ΦΕΤΟΣ[235]

Παραθέτομε συγκριτικό πίνακα των τιμών των διαφόρων ειδών που δείχτει την τεράστια διαφορά από τις περυσινές γιορτές.

Είδος	*Πέρσι δρχ.*	*Φέτος δρχ.*
Κρέας	*150*	*4—7 χιλ.*
Ψάρια	*40*	*6. 000*
Λάδι	*150*	*5. 500*
Πατάτες	*40*	*1. 500*
Ψωμί	*25*	*800*
Κουκιά	*35*	*1.000*
Φασόλες	*30*	*1. 200*
Ζάχαρη	*300*	*18. 000*
Τσιγάρα	*40*	*700*
Παπούτσια	*3000*	*120. 000*

[234] «Η παρασυναγωγή», *Εμπρός*, 28/12/45. Βλ. Παράρτημα σελ. 319.

[235] «Πέρσι και φέτος», *ό.π.* Βλ. Παράρτημα σελ. 319.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο
Η εμφάνιση του αντικομμουνιστικού κράτους

Α. Όξυνση της παρακρατικής τρομοκρατίας

Στην Αθήνα, έπειτα από ενάμιση μήνα κυβερνητικής αστάθειας μετά την παραίτηση του Π. Βούλγαρη, ο Θεμιστοκλής Σοφούλης ανέλαβε, στις 22 Νοεμβρίου 1945, τον σχηματισμό κυβέρνησης από κεντρώες δυνάμεις. Οι πολιτικές διαβουλεύσεις διεξήχθησαν σε οξυμένο κλίμα και ο βρετανός υπουργός εξωτερικών παρενέβαινε συνεχώς στη διαδικασία. Σκοπός της κυβέρνησης ήταν η διεξαγωγή εκλογών έως τα τέλη Μαρτίου του 1946.

Στη Χίο, το 1946 άρχισε σε κλίμα οξύτητας, έντασης και αντιπαλότητας. Σταδιακά οι κάτοικοι πολλών περιοχών έχουν αρχίσει να αντιδρούν στις τρομοκρατικές ενέργειες των αρχών με συλλογικές ενέργειες που απέδιδαν πολλές φορές τα επιθυμητά αποτελέσματα. Μια τέτοια αντίδραση έλαβε χώρα στο χωριό Νένητα όπου κατά τους εορτασμούς του νέου έτους διενεργήθηκαν συλλήψεις Αριστερών πολιτών με τη δικαιολογία της διατάραξης της κοινής ησυχίας και της εξύβρισης του βασιλιά. Στην ενέργεια αυτή, οι κάτοικοι αντέδρασαν σχηματίζοντας επιτροπές διαμαρτυρίας, απαιτώντας την απελευθέρωση των συλληφθέντων «*Ο σταθμάρχης μπροστά σ' αυτό το υπέροχο δείγμα μαζικής λαϊκής αυτοάμυνας, αφού μάταια απείλησε να μεταχειριστεί τα όπλα, βλέποντας τη σταθερή αποφασιστικότητα του λαού αναγκάστηκε να υποχωρήσει και να ελευθερώσει τους κρατούμενους*» έγραφε με άρθρο του ο συντάκτης του *Εμπρός*[236]. Το τμήμα αυτό του άρθρου κατά το δικαστήριο «*προκάλεσε* […] *τους πολίτας εις διχόνοιαν και τους διήγηρε εις το να διαπράξουν το κακούργημα της στάσεως. Αυτό καθ' αυτό εν τω συνόλω του το δημοσίευμα ζητεί να μειωθεί το κύρος της χωροφυλακής προς το κοινόν*», με αποτέλεσμα ο τότε υπεύθυνος του *Εμπρός* Μιχ. Χατζής που απουσίαζε από τη δίκη, να δικαστεί για παράβαση του άρθρου 10 § 1[237] του Νόμου 5060 και να καταδικαστεί σε φυλάκιση πέντε μηνών και χρηματική ποινή τριακοσίων χιλιάδων δραχμών[238], ποινή που υπερέβαινε τα όρια της προβλεπομένης, γεγονός το οποίο θα πρέπει να αποδοθεί στο Γ'

---

[236] «Υπέροχο δείγμα μαζικής λαϊκής αυτοάμυνας», *ό.π.*, 4/1/46. Βλ. Παράρτημα σελ. 319.

[237] Ο δημόσια καθ' οιονδήποτε τρόπον προκαλών ή διεγείρων εις διάπραξιν κακουργήματος ή πλημμελήματος, τιμωρείται δια φυλακίσεως μέχρι τριών ετών ή δια χρηματικής ποινής μέχρι πεντήκοντα χιλιάδων δραχμών.

[238] Τριμελές Πλημμελειοδικείο Χίου, 20/6/46, αριθμός 433. Βλ. Παράρτημα σελ. 320.

Ψήφισμα[239] που είχε μόλις τεθεί σε εφαρμογή την περίοδο διεξαγωγής της δίκης.

---

239 Βλ. Μαργαρίτης Γιώργος, Ιστορία του Ελληνικού Εμφυλίου Πολέμου 1946 – 1949, Βιβλιόραμα, Αθήνα, 2005, τομ. 1ος σελ. 156–157 Βλ. Μαργαρίτης Γιώργος, *Ιστορία του Ελληνικού Εμφυλίου Πολέμου 1946 – 1949,* Βιβλιόραμα, Αθήνα, 2005, τομ. 1ος σελ. 156–157 «Το νομοθέτημα, όμως, που μετέβαλε αποφασιστικά τις ισορροπίες και την κατάσταση στην Ελλάδα και αποτέλεσε τον τελικό καταλύτη στην έναρξη του Εμφυλίου έμεινε γνωστό στην ιστορία ως το Γ' Ψήφισμα της Δ' Αναθεωρητικής Βουλής των Ελλήνων. Το ψήφισμα αυτό κατατέθηκε ως σχέδιο από τον υπουργό Δημόσιας Τάξης, Σπύρο Θεοτόκη, στις 6 Ιουνίου 1946 και ψηφίστηκε από τη Βουλή στις 18 Ιουνίου, παρά τούς δισταγμούς που προκάλεσε η ριζοσπαστικότητά του και, ίσως κατά την άποψη λίγων, τα δεινά που προανήγγελλε. Το πρόσχημα για την επιβολή των πρόσθετων αυτών μέτρων ήταν η ...τρομοκρατία που ασκούσε η Αριστερά. [...]//Το Γ' Ψήφισμα έθετε την Αριστερά έκτος νόμου. Για την ακρίβεια, δεν έθετε την Αριστερά ως οργανωμένο πολιτικό χώρο εκτός νόμου, καθώς κάτι τέτοιο θα ξεπερνούσε πιθανώς τα όρια ανοχής των Βρετανών και των Αμερικανών, οι όποιοι δεν ήθελαν τέτοιου είδους εξελίξεις σε μία ευρωπαϊκή ήπειρο που βρισκόταν ακόμη σε αναζήτηση ισορροπιών. Έκανε, όμως, κάτι άλλο. Έθετε τους Αριστερούς έκτος νόμου, χωρίς να θίξει τις οργανώσεις τους, ως κορυφή και σφραγίδες τουλάχιστον. Οι τελευταίες θα μπορούσαν να λειτουργήσουν ως τα τέλη του 1947 περίπου, πολύ μετά τη γενίκευση του Εμφυλίου. Γινόταν ό ορθός υπολογισμός ότι δεν είχε καμία σημασία η ύπαρξη νόμιμου κομμουνιστικού κόμματος όταν όλοι οι οπαδοί και φίλοι του στη βάση θα είχαν διωχθεί και εξουδετερωθεί ως παράνομοι.//Για την εφαρμογή αυτών των προθέσεων, το ψήφισμα μεριμνούσε για την ίδρυση δύο ειδών "ταχύρρυθμων" δικαστηρίων. Για τις μεν παραμεθόριες βόρειες περιοχές, τη Θράκη, τη Μακεδονία, τη Θεσσαλία και την Ήπειρο, οι κάθε είδους διώξεις ανατίθεντο σε ειδικά, επί τούτου συγκροτούμενα στρατοδικεία, στο πρότυπο αντίστοιχων του 1941, στα όποια θα μετείχαν αξιωματικοί της Χωροφυλακής η άλλων μονάδων του υπουργείου Δημόσιας Τάξης και δικαστικός. Στην υπόλοιπη χώρα τις υποθέσεις θα αναλάμβαναν ειδικά δικαστήρια, όπως εκείνα που είχαν χρησιμοποιηθεί το 1924 για τη δίωξη της ληστείας, τα όποια θα συγκροτούνταν μόνο από εφέτες, πέντε μάλιστα τον αριθμό, κατά τρόπο ώστε να μπορούν να επιβάλλουν τις βαρύτερες των ποινών χωρίς να αφήνουν στους κατηγορουμένους το δικαίωμα για άσκηση περαιτέρω ένδικων μέσων κατά της απόφασης. Η επιζητούμενη και πριμοδοτούμενη ποινή ήταν φυσικά η σε θάνατο καταδίκη. Η ποινή του θανάτου ήταν, κατά το ψήφισμα, αυτόματη για περιπτώσεις που αφορούσαν επιθέσεις εναντίον των αρχών του κράτους, όπως και σε περιπτώσεις μεταβολής του εδαφικού καθεστώτος της επικράτειας–αυτονόμηση περιοχών, λόγου χάρη. Από εκεί και πέρα καθετί που θα μπορούσε να στηρίξει μία πολιτική παρουσία και δραστηριότητα βρισκόταν υπό διωγμό–με βαρύτατες ποινές, ενώ η προστασία των ατομικών δικαιωμάτων και των στοιχειωδών ελευθεριών των πολιτών τέθηκε σε αναστολή».

Παρόμοιο συμβάν έλαβε χώρα στον προσφυγικό συνοικισμό του Βαρβασίου το Σάββατο 13 Ιανουαρίου 1946. Οι χωροφύλακες Ζορμπάς και Πατσέλης επιτέθηκαν σε ομάδα πολιτών που τραγουδούσε «*δημοκρατικά αντιφασιστικά τραγούδια*» προχωρώντας σε συλλήψεις. Όταν οι συλληφθέντες ζήτησαν να μάθουν τον λόγο της προσαγωγής τους οι χωροφύλακες άρχισαν να πυροβολούν στον αέρα για εκφοβισμό. Κάτοικοι του συνοικισμού κινήθηκαν εναντίον τους με φωνές και γιουχαρίσματα. «*Περίτρομη η κουστωδία, μπροστά στην αγανακτισμένη λαοθάλασσα πετούσε τώρα χειροβομβίδες καπνογόνες δημιουργώντας προπέτασμα καπνού και το βαζε στα πόδια…*[240]».

Ο προσφυγικός συνοικισμός ήταν εστία ζυμώσεων και έντασης λόγω του μεγάλου αριθμού επαναπατρισθέντων μεσανατολιτών και της Αριστερής πλειοψηφίας των κατοίκων. Τα πνεύματα ήταν ιδιαιτέρως οξυμένα καθώς οι χωροφύλακες προέβαιναν συχνά σε προκλητικές ενέργειες. Η ένταση περιγράφεται γλαφυρά από τις καταθέσεις μαρτύρων στη δίκη που διεξήχθη για το ως άνω αναφερόμενο γεγονός. Δικάστηκαν οι εαμίτες κάτοικοι του συνοικισμού Γ. Λύρας, Εμ. Αθανασίου, Νικ. Γουλιάς, με την κατηγορία της παράβασης του άρθρου 11 § 2 του νόμου 5060 και διέγερση κατά της αρχής. Το δικαστήριο κήρυξε και τους τρείς ενόχους, τον μεν Γ. Λύρα για παράβαση του Ποινικού Νόμου 166[241] επιβάλλοντάς του ποινή φυλάκισης δύο μηνών, τους δε Εμ. Αθανασίου, Νικ. Γουλιά για παράβαση άρθρου 11 § 2 του νόμου 5060 επιβάλλοντάς τους ποινή φυλάκισης τριών μηνών και χρηματική ποινή δέκα χιλιάδων δραχμών[242].

Στις 17 Ιανουαρίου, ημέρα που συνελήφθησαν οι κατηγορούμενοι, η βία της Χωροφυλακής, που όλες αυτές τις μέρες κλιμακωνόταν, κορυφώθηκε. Το πρώτο αίμα αθώων πολιτών χύθηκε στη Χίο με δράστη τον χωροφύλακα Παντελίδη, ο οποίος πυροβόλησε εναντίον του συγκεντρωμένου πλήθους στον συνοικισμό του Βαρβασίου και σκότωσε δύο νέους μόνο και μόνο γιατί τραγουδούσαν. Η οργή ξεχείλιζε. Τα όσα έγιναν και τα όσα επακολούθησαν, περιγράφονται από το *Εμπρός* της επόμενης μέρας[243].

---

[240] «Ἑνα δείγμα λαϊκής αυτοάμυνας», *Πρωτοπόρος*, 15/1/46. Βλ. Παράρτημα σελ. 321.

[241] Δια συνδρομήν εναντίων της Αστυνομικής Αρχής εν ω εξετέλει τα καθήκοντά της προς προστασίαν της δημοσίας τάξεως.

[242] Τριμελές Πλημμελειοδικείο Χίου, 2/5/46, αριθμός 279. Βλ. Παράρτημα σελ. 321.

[243] «Χωροφύλακες με επικεφαλής τον Παντελίδη δολοφόνησαν δυο πολίτες στο Βαρβάσι», *Εμπρός*, 18/1/46. Βλ. Παράρτημα σελ. 326.

ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΕΣ ΜΕ ΕΠΙΚΕΦΑΛΗΣ ΤΟΝ ΠΑΝΤΕΛΙΔΗ ΔΟΛΟΦΟΝΗΣΑΝ ΔΥΟ ΠΟΛΙΤΕΣ ΣΤΟ ΒΑΡΒΑΣΙ

Οι δολοφόνοι έρριξαν στο συγκεντρωμένο πλήθος και μετά τη δολοφονία έφυγαν τραγουδώντας

Για σένα μάνα —στη γη της Χίου
στεφάνι μας η δόξα του μαρτυρίου.

Αυτά τα ηρωικά λόγια ακούσαμε απ' τον αξέχαστο μας σύντροφο, το Μανώλη Μαυράκη. Και σπάραζαν την καρδιά μας και φουρτούνιαζαν μέσα μας την αγανάκτηση. Αργά η θλιβερή συνοδεία τραβάει για το Σκυλίτσειο σηκώνοντας το λαβωμένο αδελφό.

Ο άλλος μας αδελφός ο Γιάννης Πήτας είναι πεσμένος νεκρός με μια λαβωματιά κατάστηθα στην κλινική Χριστοφορίδη. Δεν τους σκότωσαν οι Ούννοι. Όχι! Τους σκότωσαν θρασύδειλοι δολοφόνοι με στολή. Τους σκότωσε μια αφιονισμένη φάρα με επικεφαλής τον αρχιδολοφόνο Παντελίδη.

Χτές το βράδυ κατά τις επτά μια ομάδα νέοι στο συνοικισμό του Βαρβασίου τραγουδούσαν αντιφασιστικά τραγούδια. Ο χαρούμενος σκοπός είχε ενθουσιάσει τους κατοίκους του συνοικισμού που τους χειροκροτούσε. Μέσα στη γενική χαρά έφτασαν οι χωροφύλακες του σταθμού Βαρβασίου και ζήτησαν να σταματήσει το τραγούδι. Και πραγματικά αφού τραγούδησαν λίγο διαλύθηκαν ειρηνικά. Ο καθένας πήγε για το φαγητό. Σε αρκετή ώρα κατέφθασε στο συνοικισμό πάνω σε στρατιωτικά αυτοκίνητο μια κουστωδία χωροφυλάκων οπλισμένων με αυτόματα όπλα με επικεφαλής το γνωστό τρομοκράτη μοίραρχο Παντελίδη. Πήγαν στο καφενείο του συνοικισμού και συνέλαβαν δυο αθώους πολίτες με την κατηγορία ότι τραγουδούσαν. Οι μητέρες και οι αδελφές των συλληφθέντων έτρεξαν τότε και ζήτησαν να τους αφήσουν ελεύθερους. Σε λίγο μαζεύτηκε και ολόκληρος ο συνοικισμός. Τότε ο Παντελίδης είπε: «Τραγουδούσατε, ε; Τώρα θα σας κάνω να κλάψετε». Κι έκανε να βγάλει το πιστόλι του. Άλλα για πιότερη ευκολία άρπαξε το τόμιγκαν του διπλανού χωροφύλακα και πυροβόλησε στο πλήθος φωνάζοντας: «εν Ονόματι του βασιλέως πυρ!» Ριπές αυτομάτων οπλών ρίχτηκαν τότε μέσα στον κόσμο. Οι σφαίρες σφύριζαν δαιμονισμένα και το πλήθος έτρεχε τρομοκρατημένο να σωθεί. Δυο λεβέντικα νεανικά κορμιά έμειναν ξαπλωμένα στο δρόμο. Ύστερα απ' αυτό η ορδή των χωροφυλάκων έφυγε τραγουδώντας προκλητικά.

Ο ειρηνικός συνοικισμός βυθίστηκε στο πένθος και στο κλάμα. Οι κτυπημένοι οδηγήθηκαν στην κλινική του κ. Χριστοφορίδη. Ο ένας ο Γιάννης ο Πήττας ήταν νεκρός. Ο άλλος μεταφέρθηκε στο Σκυλίστειο για μετάγγιση. Άλλα σε λίγο ξεψύχησε. Στο δρόμο που τον

μετάφερναν οι σύντροφοί του καθώς ήταν θλιβεροί και βουβοί τους είπε: «σύντροφοι εγώ πεθαίνω εσείς τραγουδάτε τον αγώνα μας».

Αυτά ήταν τα τελευταία λόγια του ηρωικού αντιφασίστα Μανώλη Μαυράκη, που ύστερα από τέσσερα χρόνια πικρή σκλαβιά στα κάτεργα του Ντεκαμερέ, γύρισε πριν από λίγες μέρες στο ειρηνικό νησί μας, για να βρει το θάνατο από τα βόλια θρασύδειλων φονιάδων

Σπαρακτική ήταν η σκηνή όταν έφτασε ο αδελφός του σύντροφος Γιώργης Μαυράκης. «Αγαπημένε μου αδελφέ. Τέσσερα χρόνια έλειπες κι ήσουν φυλακισμένος για να 'ρθείς να σε σκοτώσουν οι άνανδροι φονιάδες».

Σε άλλο άρθρο στο ίδιο φύλλο, ζητείται η παραδειγματική επέμβαση των αρχών για να εμποδιστεί ο κατήφορος προς την ανεξέλεγκτη βία των παρακρατικών ομάδων της Δεξιάς.

ΝΑ ΣΥΛΛΗΦΘΟΥΝ ΟΙ ΔΟΛΟΦΟΝΟΙ[244]

Αίμα. Αίμα. Αίμα αδελφικό, αθώο αίμα, έβαψε το χώμα. Τη γη της Χίου τη μεταβάλλουν σε μια πραγματική χώρα μαρτυρίου.

Οι τρομοκράτες δολοφόνοι της Χ και του ΣΑΝ[245]*, οι εγκάθετοι των αοράτων εχθρών του λαού που δρουν από τα παρασκήνια, ματοκύλισαν το λαό μας. Δίκες, συνωμοσίες, σκηνοθεσίες, τραμπουκισμοί, ήταν τα δώρα του Βούλγαρη. Αίμα, δολοφονίες, είναι τα δώρα της «δημοκρατικής» Κυβέρνησης του Κέντρου. Ατιμία! Αίσχος!*

Χτες το βράδυ δεν ήταν μανιασμένοι ταύροι που χτύπησαν στο ψαχνό πάνω στο βρασμό ψυχικής ορμής. Ήταν τέρατα που «εν ψυχρώ» προμελέτησαν το στυγερό έγκλημα και το πραγματοποίησαν στο Βαρβάσι.

Δύο λεβεντόκορμα παιδιά του λαού, φτωχοί και αθώοι βιοπαλαιστές, ατίμητα παληκάρια από κείνα που μόνο ο λαός μας βγάζει, είναι τα θύματα της καινούργιας δολοφονικής ενέργειας. Καυτό το μολύβι που βγαίνει από τα αυτόματα τρυπά τις τρυφερές σάρκες. Χωρίς αιτία! Χωρίς καν πρόφαση! Μονάχα γιατί το μίσος οδηγεί και οι εντολές εκείνων που δεν έχουν το θάρρος να προβάλλουν στο προσκήνιο. Μα ο λαός τους ξέρει. Και τα παιδιά του λαού μας, μονάχα γι' αυτό, γιατί είναι ΛΑΟΣ χτυπιούνται και σωριάζονται στο έδαφος και το αίμα πλημμυρίζει το λασπωμένο δρόμο. Μεγαλύτερη ατιμία δεν είδε το νησί; Πέρασαν μπόρες και μπόρες μα ποτέ, ποτέ το χώμα της Χίου δεν ποτίστηκε με αδελφικό αίμα. Μα τούτοι οι τύραννοι, αυτοί με την ανθρώπινη μορφή μα με ψυχή τέρατος ξεπέρασαν σε καννιβαλική ωμότητα και την πιο τολμηρή φαντασία.

---

[244] «Να συλληφθούν οι δολοφόνοι», *ό.π.*, Βλ. Παράρτημα σελ. 327.

[245] Σύνδεσμος Αξιωματικών Νέων.

Ιαχές θριάμβου και τραγούδια νικητήρια φώναζαν και τραγουδούσαν οι δολοφόνοι φεύγοντας. Νίκησαν νομίζουν τον ΕΧΘΡΟ—ΛΑΟ. Πόσο γελιούνται! Τα νικητήρια που κέρδισαν είναι η λάσπη της ατιμίας που θα ρυπαίνει την ειδεχθή μορφή τους.

Η Χίος πενθεί. Όλοι οι τίμιοι Χιώτες, και είναι η απέραντη πλειοψηφία του λαού μας, στέκει με βδελυγμία μπροστά στο ανόσιο έγκλημα. Μια κραυγή που ξεφεύγει από τα πυρακτωμένα από την αγαναχτησά στήθη, κραυγή που γεμίζει τον ουρανό του νησιού ΑΠΑΙΤΕΙ:
ΝΑ ΠΙΑΣΤΟΥΝ ΑΜΕΣΩΣ ΟΙ ΑΙΜΟΣΤΑΓΕΙΣ ΔΟΛΟΦΟΝΟΙ.
ΚΑΤΑΡΑ ΣΤΟΥΣ ΑΝΟΣΙΟΥΣ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΕΣ!

Την επομένη έγινε η κηδεία των θυμάτων την οποία τέλεσε ο Μητροπολίτης Χίου Ιωακείμ Στρουμπής και έδωσαν το παρόν η Διακομματική Επιτροπή του ΕΑΜ ΧΙΟΥ, εκπρόσωποι της Εθνικής Αλληλεγγύης και της ΕΠΟΝ, αντιπροσωπεία του Εργατικού Κέντρου Χίου και των άλλων εργατικών οργανώσεων, του Δημοκρατικού Συλλόγου Χίου, αντιπροσωπεία των επαναπατρισθέντων αντιφασιστών Μ. Ανατολής, ο κ. Κορδής, ο κ. Δήμαρχος και πολιτευτές του Δημοκρατικού Κέντρου μαζί με πλήθος κόσμου. Ακολούθησαν οι επικήδειοι για τα θύματα και πομπή που οδήγησε τους νεκρούς στην τελευταία τους κατοικία[246].

Έξι μέρες μετά τη δολοφονία και ενώ είχε σταλεί τηλεγραφική διαταγή του Γενικού Διοικητή νήσων Αιγαίου Κυρέλλου προς τον νομάρχη και τον εισαγγελέα Χίου για να συλληφθούν αμέσως, να φυλακιστούν οι ένοχοι της δολοφονίας και να διεξαχθούν γρήγορα οι σχετικές ανακρίσεις, οι δολοφόνοι παρέμεναν ασύλληπτοι και δεν τους είχαν απαγγελθεί κατηγορίες[247]. Σαν να μην έφτανε αυτό, οι δράστες του εγκλήματος «*οπλισμένοι σαν αστακοί και τριγυρνώντας συνεχώς με ένα σαδιστικό χαμόγελο στα χείλη τους μέσα στους δρόμους της πόλης αποτελούν μια συνεχή πρόκληση ενάντια στο αγανακτισμένο από τα τελευταία γεγονότα λαό του νησιού μας. Αποθρασυμένοι και σίγουροι για την ατιμωρησία τους, καβαλάνε κάθε βράδυ τα καμιόνια τους και τριγυρνούνε στις φτωχογειτονιές και τους προσφυγικούς συνοικισμούς τραγουδώντας Χίτικα τραγούδια και ρίχνοντας πυροβολισμούς*» έγραφε ο Μιχάλης Βοριάς σε άρθρο του στο *Εμπρός* λίγες μέρες μετά[248].

Στις 25 Ιανουαρίου 1946 έφτασε στη Χίο ο Σαμιώτης Αλέξανδρος Κεντούρης που αντικατέστησε τον νομάρχη Σταματιάδη. Το ΕΑΜ τον

---

[246] «15.000 κόσμος κήδευσε τα θύματα της δολοφονικής επίθεσης της χωροφυλακής», *Πρωτοπόρος*, 20/1/46. Βλ. Παράρτημα σελ. 327.

[247] «Η σκοπιά μας. Ανακρίσεις», *Εμπρός*, 23/1/46. Βλ. Παράρτημα σελ. 328.

[248] «Δικαιοσύνη! Ισοπολιτεία!», *ό.π.*, 25/1/46. Βλ. Παράρτημα σελ. 329.

υποδέχθηκε με τα καθιερωμένα ευχολόγια επισημαίνοντας τα πολλά ανοικτά μέτωπα που τον περίμεναν, οικονομικά και πολιτικά, συνδικαλιστικά και εργατικά καθώς και ζητήματα των διορισμένων επιτροπών. Η αποκατάσταση της ισοπολιτείας και η εκκαθάριση των σωμάτων ασφαλείας αποτελούσαν επίσης φλέγοντα ζητούμενα για την τοπική οργάνωση. Στην διακομματική επιτροπή του ΕΑΜ που τον επισκέφτηκε, ο νέος νομάρχης δήλωσε ότι θα σταθεί πάνω από κόμματα και πως φιλοδοξεί να αποκαταστήσει την ισοπολιτεία στο νησί. Το ΕΑΜ χαιρέτιζε τις δηλώσεις αυτές και δήλωνε αρωγός σε κάθε προσπάθεια που ως στόχο είχε την ειρηνική συμβίωση στο νησί και την επίλυση των προβλημάτων του λαού[249].

Άλλο ένα σοβαρό επεισόδιο από τον προσφυγικό συνοικισμό βρήκε τον δρόμο προς τη δικαιοσύνη. Ο χωροφύλακας που εδώ αναμειγνύεται, επιδεικνύει επιθετική στάση και απειλεί τη σωματική ακεραιότητα των εμπλεκομένων. Το γεγονός, με βάση την ημερομηνία εκδίκασης, πρέπει μάλλον να τοποθετείται χρονικά μετά τη δολοφονία των δύο νέων κάτι που μπορούμε να συμπεράνουμε από τις καταθέσεις των μαρτύρων που μιλούν για μαζική συμμετοχή στο επεισόδιο και προσπάθεια για άμεσο αφοπλισμό του οργάνου της τάξεως υπό το κράτος του φόβου μιας νέας δολοφονίας. Ο χωροφύλακας χτύπησε ένα παιδί Αριστερής οικογένειας, κατόπιν ανέσυρε το πιστόλι του, προκειμένου, όπως δήλωσε ο ίδιος, να προστατευθεί, όμως αφοπλίστηκε από τους κατηγορούμενους, οι οποίοι[250] δικάστηκαν για παράβαση του αρθρ. 1[251] § 2 του ΝΔ 1088.

Το δικαστήριο αθώωσε τον κατηγορούμενο Νικόλαο Συριώδη, καταδίκασε όμως τους υπολοίπους σε ποινές 6 έως 10 μηνών και τους επέβαλε ποινή διοικητικού εκτοπισμού στην πόλη της Μυτιλήνης[252].

Στα μέσα Φεβρουαρίου 1946 στον *Πρωτοπόρο* δημοσιεύεται η συνέχεια της υπόθεσης της δολοφονίας στο Βαρβάσι. Ένα μήνα περίπου μετά το γεγονός, ο μοίραρχος Παντελίδης, με ομόφωνη απόφαση εισαγγελέα και ανακριτή κρίθηκε απολυτέος. Ο συντάκτης σημειώνει

---

249 «Έφτασε ο νέος Νομάρχης», *Πρωτοπόρος*¸ 29/1/46. Βλ. Παράρτημα σελ. 330.

250 Ματθαίος Καρτοκέφαλος, Δημήτριος Ζαννάρας, Νικόλαος Γουλιάς, Φίλιππος Πολίτης και Νικόλαος Συριώδης.

251 Ὅστις προσπαθεί ν' αναγκάσει τα Όργανα Δημοσίας Ασφαλείας γενικώς εις επιχείρισιν, παράλειψιν ή ανατροπήν πράξεως τινός ή διατάξεως αναγομένης εις την υπηρεσίαν των ή ανθίσταται εις αυτά κατά την εκτέλεσιν της υπηρεσίας των, τιμωρείται ως ένοχος αντιστάσεως κατ' Οργάνων Δημοσίας Ασφαλείας, 1.) με ειρκτήν εάν έγινε βία κατά των προσώπων των, 2.) με φυλάκισιν τουλάχιστον εξ μηνών εάν η αντίστασις έγινε μόνον δι απειλών και 3.) με φυλάκισιν τουλάχιστον ενός μηνός εάν η αντίστασις ήτο παθητική.

252 Τριμελές Πλημμελειοδικείο Χίου, 17/5/46, αριθμ. 335 και 336. Βλ. Παράρτημα σελ. 330.

πως ο εν λόγω μοίραρχος δεν είναι αθώος. Κάθε άλλο μάλιστα. Στη διάθεση των αρχών βρίσκεται πληθώρα καταθέσεων από αυτόπτες μάρτυρες, οι οποίοι πιστοποιούν ότι είδαν τον Παντελίδη να πυροβολεί εναντίον του πλήθους. Στο ρεπορτάζ επισημαίνεται με ιδιαίτερα οξεία φρασεολογία ότι η απόφαση δεν συμπληρώθηκε με την αναμενόμενη, υπό φυσιολογικές συνθήκες, σύλληψη του εν λόγω προσώπου το οποίο συνέχιζε να κυκλοφορεί στο νησί προκαλώντας το κοινό περί δικαίου αίσθημα[253], ενώ την ίδια ώρα Αριστεροί πολίτες έμεναν για μήνες προφυλακισμένοι με κατηγορίες για συμμετοχή σε παράνομες συγκεντρώσεις, συκοφαντικές δυσφημίσεις και παράνομους εράνους, ωδή αντεθνικών ασμάτων και όποιο άλλο αδίκημα ήταν δυνατό να τους καταλογιστεί.

Β. Η Αριστερά της Χίου μπροστά στις βουλευτικές εκλογές

Ενώ η παρακρατική τρομοκρατία βρίσκεται σε έξαρση, από την Αθήνα φτάνει η είδηση πως το ΕΑΜ και οι Αριστεροί Φιλελεύθεροι θα απόσχουν από τις επικείμενες εκλογές αν αυτές δεν αναβάλλονταν για δύο μήνες. Ζητούσαν επίσης τον σχηματισμό κυβέρνησης ευρείας δημοκρατικής συνεργασίας, την πλήρη εκκαθάριση των εκλογικών καταλόγων και γενίκευση της αμνηστίας[254]. Σε ανταπόκριση του *Εμπρός* από την Αθήνα ενημερώνεται το χιακό κοινό ότι «*Ο Συνασπισμός του ΕΑΜ σε διακοίνωσή του τονίζει ότι η Κυβερνητική διαβεβαίωση για επαλήθευση των εκλογικών καταλόγων ύστερα από την οποία το ΕΑΜ διέκοψε την αποχή, δεν εξεπληρώθη. Ο Νόμος για την επαλήθευση δεν εδημοσιεύθη γιατί ο Αντιβασιλεύς παρά τις τροποποιήσεις τις οποίες εκβιαστικά πέτυχε αρνείται να τον υπογράψει, δίνοντας έτσι μια ολοφάνερη πρόσθετη απόδειξη της συνεργασίας του με τα μοναρχοφασιστικά κόμματα. Ακόμα η αστυνομία, η χωροφυλακή, τα επισιτιστικά γραφεία, το υπουργείο Εσωτερικών παρεμποδίζουν συστηματικά την εγγραφή των πολιτών στους εκλογικούς καταλόγους. Η τρομοκρατία δεν εμειώθη. Αντίθετα πήρε μεγαλύτερη έκταση και ένταση*». Ο ανταποκριτής σημειώνει ότι η συμμετοχή θα κριθεί από το εάν θα πραγματοποιηθούν οι προϋποθέσεις εκείνων που θα συντελέσουν στη σύνταξη πραγματικά γνησίων καταλόγων και στη διεξαγωγή ελευθέρων, γνησίων και αδιάβλητων εκλογών[255].

---

253 «Ο δολοφόνος Παντελίδης κρίθηκε απολυτέος», *Πρωτοπόρος*, 19/2/46. Βλ. Παράρτημα σελ. 334.

254 Βλ. Νικολακόπουλος Ηλίας, *Ιστορία του νέου Ελληνισμού 1770-2000, Η εμπόλεμη Ελλάδα, 1940-1949*, Ελληνικά Γράμματα, τομ. 8ος, Αθήνα, 2004, σελ. 208.

255 «Το ΕΑΜ θα απόσχει από νόθες εκλογές», *Εμπρός*, 6/2/46. Βλ. Παράρτημα σελ. 334.

Στα μέσα Φεβρουαρίου η 2η ολομέλεια του ΚΚΕ ελάμβανε την απόφαση για αποχή από τις εκλογές και παράλληλα φαίνεται να συζητούσε το ενδεχόμενο νέας ένοπλης αναμέτρησης. Η άρνηση της βρετανικής κυβέρνησης να συναινέσει στην αναβολή των εκλογών καθώς και η απραξία της κυβέρνησης Σοφούλη που δεν έδωσε λύση στα φλέγοντα ζητήματα που το ΕΑΜ θεωρούσε ότι θα έπρεπε να επιλυθούν πριν στηθούν οι κάλπες, οδήγησαν στη λήψη της απόφασης για αποχή[256]. Η απόφαση δεν ανακοινώθηκε αμέσως, καθώς η γραμμή του ΚΚΕ όπως εκφραζόταν με άρθρο του *Ριζοσπάστη* στις 17 Φεβρουαρίου του 1946, εναρμονιζόταν με τις προϋποθέσεις και τους όρους που είχε θέσει επίσημα το ΕΑΜ, τονίζοντας την ανάγκη για εθνική συμφιλίωση και τήρηση των πλαισίων του 7ου συνεδρίου. Στη Χίο, ο αρθρογράφος του *Εμπρός* έγραφε μεταξύ άλλων ότι «*η απόφαση της 2ης ολομέλειας της Κ.Ε. του ΚΚΕ βάζοντας πάνω απ' όλα το συμφέρον του λαού και του Έθνους και βλέποντας την κατάσταση όπως πάντα πάνω από κομματικές φιλοδοξίες καλεί όλους όσους ανήκουν στο στρατόπεδο του λαού, ακόμα και τους χτεσινούς αντίπαλους, να πυκνώσουν την λαϊκή ατραπό για να ματαιωθούν τα εξοντωτικά σχέδια των αντιπάλων του λαού και των Βρετανών και να θριαμβεύσει η δημοκρατία και η ομαλότητα στη χώρα*[257]».

Κατά τη διάρκεια του Φεβρουαρίου στη Χίο διεξάγονταν εκλογικές αναμετρήσεις στα εργατικά σωματεία, όπου οι συνδυασμοί του ΕΡΓ.Α.Σ. επιτύγχαναν ιδιαίτερα υψηλά ποσοστά που ξεπερνούσαν το 90%, κάτι που αντικατόπτριζε τη συνεχιζόμενη στήριξη του εργατικού κόσμου στις εαμικές επιλογές και την απήχηση των θέσεων της Αριστεράς. Σύμφωνα με δημοσίευμα του *Πρωτοπόρου* στις καταμετρήσεις που είχαν γίνει ως τα μέσα Φλεβάρη σε 20 σωματεία ο ΕΡΓ.Α.Σ. είχε λάβει 826 ψήφους σε σύνολο 891[258].

Στα τέλη Φεβρουαρίου δημοσιεύεται στη Χίο η είδηση ότι προεκλογική συγκέντρωση του Δημοκρατικού Κέντρου στην Αθήνα σημείωσε παταγώδη αποτυχία σε αντιδιαστολή με την αντίστοιχη του ΕΑΜ, όπου είχε συγκεντρωθεί πλήθος κόσμου. Αυτό αποτελούσε κατά τον αρθρογράφο την απόδειξη του ότι η προσπάθεια διάσπασης των δημοκρατικών δυνάμεων απέτυχε και η γραμμή του ΕΑΜ ήταν αυτή που ανταποκρινόταν στις προσδοκίες του λαού. Καλούσε δε τους εντόπιους

---

256 Βλ. Νικολακόπουλος Ηλίας, *Ιστορία του νέου Ελληνισμού 1770-2000, Η εμπόλεμη Ελλάδα, 1940-1949*, Ελληνικά Γράμματα, τομ. 8ος, Αθήνα, 2004, σελ. 208.

257 «Όλοι στο στρατόπεδο του λαού», *Εμπρός*, 20/2/46. Βλ. Παράρτημα σελ. 335.

258 «Αποτελέσματα αρχαιρεσιών», *Πρωτοπόρος*, 22/2/46. Βλ. Παράρτημα σελ. 336.

πολιτευτές να αφουγκραστούν το μήνυμα και να συμπορευθούν με την τοπική οργάνωση[259].

Η προσπάθειες πόλωσης του προεκλογικού κλίματος και του εκφοβισμού των ψηφοφόρων είχαν ως αποτέλεσμα να ενταθεί η τρομοκρατία και στη Χίο αν και όπως δημοσίευε το *Εμπρός* υπήρχαν σχετικές διαταγές προς τους κατά τόπους νομάρχες να περιοδεύουν στην έδρα τους «*και να αναφέρουν στην κυβέρνηση όλες τις περιπτώσεις αταξίας και παρανομίας, τους τραμπουκισμούς και την τρομοκρατία. Η εφαρμογή της διαταγής του Υπουργείου θα δώσει πλούσιο υλικό στον κ. Νομάρχη για ν' αντιληφθεί με τα ίδια του τα μάτια το καθεστώς που εφαρμόζουν μερικά όργανα της τάξης και οι διορισμένοι από το Σταματιάδη. Και θα πεισθεί ότι οι καταγγελίες μας μόνο ένα ποσοστό του ανελεύθερου και κομματικού καθεστώτος αντιπροσωπεύουν. Και τότε θα περιμένομε από τον κ. Κεντούρη όχι μια απλή διαπίστωση της τραγικής κατάστασης πολιτικής και οικονομικής που επικρατεί, άλλα και τη λήψη των άμεσων μέτρων για τη διόρθωσή της. Γιατί διαπιστώνομε ότι μέχρι τώρα κανένα μέτρο δεν πάρθηκε για την αποκατάσταση της τάξης και της ισοπολιτείας*[260]». Κανένα μέτρο όμως δεν ελήφθη και τα κρούσματα τρομοκρατίας αυξάνονταν κατακόρυφα στο νησί. Στην ημερήσια, πλέον, διάταξη ήταν οι ξυλοδαρμοί, τα φασιστικά τραγούδια και συνθήματα, οι επιδρομές σε επιλεγμένους συνοικισμούς, η αστυνομική βία, οι προσαγωγές και συλλήψεις, οι απαγορεύσεις παντός τύπου κλπ. Ο συντάκτης θεωρούσε ως μόνη λύση τη μαζική λαϊκή αυτοάμυνα[261].

Στις αρχές Μαρτίου ο *Ριζοσπάστης* δημοσίευσε διάβημα της Αριστεράς προς τον Σοφούλη για την οριστική και αμετάκλητη απόφασή της για αποχή από το εκλογικό πραξικόπημα σημειώνοντας παράλληλα τις ιστορικές ευθύνες της κυβέρνησης[262]. Στη Χίο, λίγες μέρες μετά, το *Εμπρός* αναμεταδίδοντας «*διακήρυξη του πανδημοκρατικού μετώπου προς τον Ελληνικό λαό*» υπενθύμιζε προς πάσα κατεύθυνση ότι «*Τα κόμματα και οι οργανώσεις μας δηλώνουν απερίφραστα ότι δεν θα συμμετάσχουν στις εκλογές του Μάρτη. Για να συμμετάσχουν πρέπει να συντρέξουν οι ακόλουθες προϋποθέσεις: 1.) Σχηματισμός κυβερνήσεως ευρείας δημοκρατικής συνεννόησης με ανάλογη συμμετοχή του κινήματος αντίστασης. 2.) Δίμηνη αναβολή των εκλογών. 3.) Λήψη ραγδαίων μέτρων για την εκκαθάριση του κρατικού μηχανισμού και των Σωμάτων Ασφαλείας από τα φιλοφασιστικά και δοσίλογα στοιχεία. 4.) Διάλυση των οπλισμένων μοναρχοφασιστικών οργανώσεων. 5.) Γενίκευση της αμνηστίας. 6.)*

---

259 «Πανδημοκρατικό Μέτωπο», *Εμπρός*, 27/2/46. Βλ. Παράρτημα σελ. 336.

260 «Η σκοπιά μας», *ό.π.*, Βλ. Παράρτημα σελ. 337.

261 «Να πάψει πια η τρομοκρατία», *ό.π.*, 6/3/46. Βλ. Παράρτημα σελ. 337.

262 «Διάβημα της Αριστεράς», Ριζοσπάστης, 3/3/46.

Εκκαθάριση των εκλογικών καταλόγων και παράταση της έγγραφης σ' αυτούς[263]».

Παρά ταύτα, η ΕΠΟΝ Χίου, κινούμενη γνωστά στα πλαίσια τα οποία τηρούσε σε όλα τα επίπεδα του πολιτικοκοινωνικού βίου η Αριστερά στο νησί, δια της *Αναγέννησης* προέτασσε την αναγκαιότητα για συστράτευση και κοινό αγώνα για τα πολλά, ανοικτά ζητήματα της νεολαίας του νησιού, μακριά από πολιτικές σκοπιμότητες και αντιπαλότητες. Τα προβλήματα που υπήρχαν, σύμφωνα με το συντάκτη του άρθρου, συνοψίζονταν στην έλλειψη ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, στην παιδεία, στην έλλειψη εκπολιτιστικών δράσεων, μιας νεολαίας που θα έπρεπε «*να ζει, να δουλεύει και να μεγαλώνει με το γέλιο τη χαρά και το τραγούδι*[264]».

Ο *Πρωτοπόρος*, καταγγέλλοντας κινήσεις που γίνονταν από τη Χ προκειμένου να καθοδηγηθούν οργανωτικά τα στελέχη και τα μέλη της στο νησί και να διευρύνει το λαϊκό της έρεισμα συμπεριλαμβάνοντας στους κόλπους της όλα τα ακροδεξιά στοιχεία της τοπικής κοινωνίας που συστρατεύονταν εναντίον του «κομμουνιστικού κίνδυνου», δημοσίευε συνεχώς άρθρα που ανέφεραν τις κινήσεις στελεχών της οργάνωσης που έφταναν στη Χίο. «*Μετά τον Βάλβη, ο Ζολώτας και τώρα ο Κουρούπης. Νέο χιώτικο φρούτο ο τρομοκράτης απεσταλμένος για να τελειοποιήσει τις μεθόδους της νεοφασιστικής τυραννίας*», έγραφε ο *Πρωτοπόρος* κάνοντας για ακόμη μία φορά αναφορά σε όλους εκείνους που κάποτε είχαν φορέσει δημοκρατικό μανδύα και είχαν σταθεί στο πλευρό του ΕΑΜ και τώρα φανερώνουν στο λαό της Χίου τις πραγματικές πολιτικές τους καταβολές[265].

Προεκλογικά, οι υποψήφιοι δεν έχαναν την ευκαιρία να χρησιμοποιούν κάθε λογής μέσο ψηφοθηρίας. Ένας μάλιστα υποψήφιος, ο Μ. Καρούσος, μεταξύ των άλλων μεθοδεύσεων που χρησιμοποιούσε, όπως θα δούμε και στη συνέχεια, φρόντισε να δημοσιευτεί στην *Πρόοδο* άρθρο που ανέφερε ότι ο ίδιος μεριμνώντας για τον λαό του νησιού εξασφάλισε αποστολή επισιτιστικών αγαθών στο νησί. Ο αρθρογράφος του *Εμπρός* υπενθύμιζε ότι ο λαός δεν μπορεί να εξαπατηθεί με τέτοιου είδους τερτίπια[266]. Ο συγκεκριμένος υποψήφιος θα χρησιμοποιούσε, μία πληθώρα ιδιαιτέρως ευρηματικών μεθοδεύσεων προκειμένου να επιτύχει την εκλογή.

Λίγες μόλις μέρες μετά, το *Εμπρός* δημοσίευε την καταγγελία ότι ξεφορτώθηκαν λαθραία όπλα για λογαριασμό της Χ σε μία προσπάθεια

---

263 «Διακήρυξη του πανδημοκρατικού μετώπου προς τον Ελληνικό λαό», *ό.π.*

264 «Η νεολαία μας μπροστά στο γκρεμό. Ας δώσουμε αδελφικά τα χεριά», *Αναγέννηση*, 10/3/46. Βλ. Παράρτημα σελ. 338.

265 «Κατήφορος», *Πρωτοπόρος*, 10/5/46. Βλ. Παράρτημα σελ. 338.

266 «Η Σκοπιά Μας», *Εμπρός*, 13/3/46. Βλ. Παράρτημα σελ. 339.

που στόχο είχε να φέρει χάος και αναρχία στο νησί[267]. Για όσα έγραφε το άρθρο, υπεβλήθη μήνυση για συκοφαντική δυσφήμιση δια του Τύπου κατά του υπευθύνου έκδοσης Στυλιανού Καζάνα, ο οποίος καταδικάστηκε ερήμην σε οκτάμηνη φυλάκιση, βαριά ποινή που θα πρέπει να αποδοθεί στο εν ισχύ Γ' ψήφισμα και στην απουσία του κατηγορουμένου[268].

Το τοπικό ΕΑΜ αναμεταδίδει δια των εντύπων του τον παλμό των συγκεντρώσεων, που η κεντρική οργάνωση είχε προαναγγείλει για τις 17 και 24 Μαρτίου, των ανά τη χώρα εαμικών οργανώσεων οι οποίες δονούνταν από το σύνθημα της αποχής[269]. Η ανάλογη τοπική εκδήλωση, παρά τις προσπάθειες, τις απαγορεύσεις και τις μεθοδεύσεις συγκέντρωσε, κατά το *Εμπρός*, πλήθος κόσμου[270].

Οι απειλές και οι προσπάθειες να συρθεί ο κόσμος στις κάλπες δεν είχαν τελειωμό. Μάλιστα σε αυτή την κατεύθυνση η «Ηνωμένη Παράταξη Εθνικοφρόνων» δημοσίευσε προκήρυξη, με την οποία απειλούσε ότι θα δημοσίευε μετεκλογικά «*ένα προς ένα*» τα ονόματα όσων θα είχαν κάνει αποχή, για να φανεί «*ποίοι είναι οι προδόται της Ελλάδος*[271]».

Οι κατάλογοι των αποτελεσμάτων των εκλογών δημοσιεύτηκαν από το *Εμπρός* στο φύλλο της 3ης Απριλίου 1946. Ενδεικτικά παρατίθενται μερικοί από τους μεγαλύτερους οικισμούς της Χίου και τα αποτελέσματα σε αυτούς. Η αποχή στις περισσότερες περιοχές είναι πολύ μεγάλη, συνέπεια όχι μόνο στάσης του ΕΑΜ αλλά και της ελλιπούς συμπλήρωσης των καταλόγων.

ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ

ΕΚΛΟΓΙΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ	*Γραμμένοι*	*Σύνολο*	*Απέσχον*
Τμήματα Πόλεως	*7402*	*3267*	*4135*
Βροντάδος	*3297*	*500*	*2797*
Αγ. Γεώργ. Συκούσης	*924*	*323*	*599*
Βολισσός	*646*	*309*	*337*
[...]			
Θυμιανά	*770*	*226*	*544*

---

[267] «Ξεφορτώθηκαν κρυφά όπλα στη Λαγκάδα», *ό.π.*, 19/3/46. Βλ. Παράρτημα σελ. 339.

[268] Τριμελές Πλημμελειοδικείο Χίου, 3/10/46, αριθμός 602. Βλ. Παράρτημα σελ. 339.

[269] «Αποχή! Το σύνθημα που δόνησε την Ελλάδα», *Εμπρός*, 27/3/46. Βλ. Παράρτημα σελ. 340.

[270] «Πως εφαρμόστηκε η "Ισοπολιτεία"», *ό.π.* Βλ. Παράρτημα σελ. 341.

[271] Βλ. Χαρτουλάρης Νίκος, *Η Χίος στα χρόνια της Κατοχής… ό.π.*, σελ. 226.

Θολοποτάμι	*359*	*167*	*197*
[...]			
Καλλιμασιά	*654*	*254*	*400*
Καλαμωτή	*1001*	*518*	*483*
Καρδάμυλα	*3091*	*354*	*2737*
[...]			
Μεστά	*400*	*135*	*265*
[...]			
Νεχώρι	*700*	*308*	*392*
Εγνούσα	*1615*	*1521*	*463*
[...]			
Πυργί	*685*	*514*	*311*
[...]			
Συκιάδα	*829*	*867*	*43*
[...]			
Χαλκειός	*1578*	*556*	*1022*
[...]			
Κοινή	*516*	*310*	*206*

Καθυστερούν τα αποτελέσματα των Ψαρών.

Συνολικά λοιπόν τα αποτελέσματα των εκλογών στη Χίο είχαν ως εξής: Τρεις βουλευτές εκ της «Ηνωμένης Παρατάξεως Εθνικοφρόνων» (Α. Πολεμίδης, Ι. Ζολώτας, Μ. Καρούσος), ένας της «Εθνικής Πολιτικής Ένωσης» (Η. Ασπιώτης) και ένας του «Κόμματος των Φιλελευθέρων» (Π. Ροζάκης). Συνολικά καταμετρήθηκαν 10.821 ψηφοδέλτια και από αυτά η «Ηνωμένη Παράταξη Εθνικοφρόνων» συγκέντρωσε το 62% (6.700 ψήφους), ποσοστό μεγάλο τα δεδομένα και το εκλογικό παρελθόν της Χίου, που όμως βρίσκει την εξήγησή του στον σημαντικό αριθμό σταυρών (5.498) που πήρε ο προαναφερθέντας Μιχάλης Καρούσος, νεοφερμένος πολιτευτής δημοκρατικής προέλευσης, που είχε, εκτός των άλλων, αναπτύξει στην Αθήνα κατά τη διάρκεια της Κατοχής, την παρακάτω δραστηριότητα: Μάθαινε, με τις κατάλληλες διασυνδέσεις που είχε εξασφαλίσει στα αρμόδια υπουργεία, ποιοι Χιώτες και Χιώτισσες διορίζονταν σε διάφορες δημόσιες υπηρεσίες και έτσι προπορευόταν με την αναγγελία του ευχάριστου γεγονότος, που συγχρόνως, όπως άφηνε να εννοηθεί, ήταν αποτέλεσμα και της δικής του φροντίδας[272].

Οι εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους της Χίου έφταναν τον αριθμό των 31.130 ψηφοφόρων[273]. Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της

---

[272] *Ό.π.*, σελ. 227.

[273] Σύμφωνα με στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Αρχής ο νόμιμος πληθυσμός ήταν 83.202 τα εκλογικά τμήματα 51 και ψήφισαν 10.932. η «Ηνωμένη

νομαρχίας, οι κατάλογοι ήταν συμπληρωμένοι και ξεκαθαρισμένοι. Έτσι η Αριστερά, λογικά κατέληγε στο συμπέρασμα πως ή η αποχή ήταν πολύ μεγάλη ή οι κατάλογοι δεν εξασφάλισαν την ανόθευτη χρησιμοποίησή τους[274].

Η νοθεία και η τρομοκρατία ήταν, όπως και σε όλη την Ελλάδα, απερίγραπτη, απροκάλυπτη και εφευρετικότατη. Στα Ψαρά αποβιβάστηκε δύναμη χωροφυλάκων, οι οποίοι άρχισαν αμέσως να πυροβολούν στον αέρα προς εκφοβισμό εκείνων που είχαν την πρόθεση να απόσχουν από τις εκλογές και ύστερα συνέδραμαν τους εντεταλμένους παρακρατικούς στην άσκηση αντίστοιχων εκβιασμών κατά των κατοίκων, οι οποίοι απειλούνταν ότι σε περίπτωση αποχής τους από την κάλπη δεν θα προσλαμβάνονταν πουθενά για εργασία και θα στερούνταν ακόμη και τα στοιχειώδη μέσα επιβίωσης[275]. Ο Δημήτρης Καζάνας, διευθυντής του *Πρωτοπόρου* όπου δημοσιεύθηκαν και καταγγέλθηκαν τα γεγονότα, καταδικάστηκε ερήμην στις 20 Ιουνίου, σε φυλάκιση πέντε μηνών και πρόστιμο 300.000 δραχμών[276].

Στην ίδια τη Χίο, χίτες ιδιώτες βιαιοπραγούσαν εις βάρος κάθε δημοκρατικού πολίτη υπό τα απαθή βλέμματα των χωροφυλάκων και την υψηλή εποπτεία του βρετανού στρατιωτικού επιτετραμμένου στο νησί[277]. Στον αντίποδα, Επονίτες που μοιράζουν προκηρύξεις υπέρ της αποχής, συλλαμβάνονται από τη χωροφυλακή[278].

Η ανοχή των κρατικών αρχών προς την προκλητικότητα των Δεξιών παρακρατικών συμπληρώνεται με τη σπουδή τους στη δίωξη Αριστερών πολιτών. Στις 6 Ιουνίου 1946 καταδικάστηκαν σε ολιγόμηνη φυλάκιση Αριστεροί από τον προσφυγικό συνοικισμό του νοσοκομείου, για επηρεασμό και εκφοβισμό εκλογέων[279].

Γ. Στην τελική ευθεία προς τον Εμφύλιο

Παράταξη Εθνικοφρόνων» έλαβε το 63,21% η «Εθνική Πολιτική Ένωση» το 19,06% και ο συνδυασμός του κόμματος των «Φιλελευθέρων» το 14,86%.

[274] Βλ. Χαρτουλάρης Νίκος, *Η Χίος στα χρόνια της Κατοχής… ό.π.*, σελ. 227.

[275] «Πώς διεξήχθησαν οι εκλογές – Τα Ψαρά κάτω από τον κνούτο της τρομοκρατίας», *Πρωτοπόρος*, 9/4/46. Βλ. Παράρτημα σελ. 342. (Σημ.) Κνούτος: Λέξη ρωσική, που σημαίνει μαστίγιο κατασκευασμένο από λουρίδες δέρματος μεγάλου ζώου, που στην άκρη τους ήταν δεμένα μεταλλικά σφαιρίδια. Μ' αυτό επέβαλαν την τιμωρία του μαστιγώματος παλιότερα στη Ρωσία. Αντιπροσωπεύει την εποχή του δεσποτισμού. Με αυτοκρατορικό διάταγμα καταργήθηκε το 1845.

[276] Τριμελές πλημμελειοδικείο Χίου, 20/6/46, αριθ. 432. Βλ. Παράρτημα σελ. 342.

[277] «Χίτες προκαλούν επεισόδια», *Πρωτοπόρος*, 4/4/46 Βλ. Παράρτημα σελ. 343.

[278] «"Εύγε"», *ό.π.* Βλ. Παράρτημα σελ. 344.

[279] Τριμελές πλημμελειοδικείο Χίου, 6/6/46, αριθ. 392. Βλ. Παράρτημα σελ. 344.

Ο νομάρχης Χίου Αντ. Σβώκος, που είχε φτάσει στη Χίο το μήνα Μάιο, κάλεσε στις 15/6/1946 τους πολίτες που απάρτιζαν τη Διοικούσα Επιτροπή του ΕΑΜ Χίου και τους κατέστησε προσωπικά υπεύθυνους «*δια πάσαν τυχόν διατάραξιν της ησυχίας και της τάξεως εις οιονδήποτε σημείον του νομού*». Η πρωτοβουλία δεν ήταν τυχαία. Οι κρατικές αρχές, που ταυτίζονταν πια απολύτως με την πολιτική της Δεξιάς παράταξης μετά το αποτέλεσμα των βουλευτικών εκλογών, στοχοποιούν το ΕΑΜ ως τον μοναδικό παράγοντα που υπονομεύει εν δυνάμει την ησυχία του νησιού, τη συνοχή της κοινωνίας του και την οικοδόμηση του μέλλοντός του. Για τη Δεξιά, πρωτεύων στόχος είναι ο εξοβελισμός της Αριστεράς από τη ζωή του τόπου.

Η εφαρμογή της πολιτικής αυτής αρχίζει με ολοκληρωμένο τρόπο από τον Αύγουστο 1946 εν όψει του δημοψηφίσματος για το πολιτειακό. Βασικό εργαλείο του Δεξιού προπαγανδιστικού λόγου είναι η ταύτιση του ΕΑΜ με το κομμουνιστικό στρατόπεδο και η σύνδεση των λαϊκών διεκδικήσεων με μία εν δυνάμει κομμουνιστική ανταρσία. Η μεθοδευμένη προπαγανδιστική επίθεση από τα έντυπα της Δεξιάς κατά του ΕΑΜ αποβλέπει στη δυσφήμιση όχι μόνο των επιμέρους θέσεων του κινήματος στα φλέγοντα ζητήματα της επικαιρότητας αλλά και της ιδεολογίας του στο σύνολό της, των αξιών που αυτό υπερασπίζεται.

Από τα έντυπα αυτά καταγγέλλονται οι δημοσιογράφοι της *Αγροτικής Φωνής* που κατηγορούν τη Χωροφυλακή για διατάραξη του κλίματος ηρεμίας στο νησί με αρπαγές και δολοφονίες ανυπεράσπιστων και φιλήσυχων πολιτών[280], διατυπώνονται ανυπόστατοι ισχυρισμοί, εν γνώσει των συνεπειών που μπορεί να επιφέρουν, ότι «*οι Εαμοκομμουνισταί καταβάλλουν προσπαθείας για την αναδιοργάνωσιν του ΕΛΑΝ ίνα μεταφέρουν την δράσιν των και εις τας νήσους του Αιγαίου*[281]», σε μια σαφή αναφορά στην ουσιαστική έναρξη του Εμφύλιου πολέμου σε διάφορα μέρη της Ελλάδας και αναλαμβάνεται προσπάθεια αντιπαράθεσης ανάμεσα στην «*καμουφλαρισμένη οχλοκρατία του ΚΚΕ*» και «*στην πραγματική δημοκρατία*», η οποία, σύμφωνα με τον αρθρογράφο, «*εδραιώνεται και σταθεροποιείται δια της αποκαταστάσεως της συνταγματικής ομαλότητας, την οποίαν εξασφαλίζει η επάνοδος του βασιλέως Γεωργίου εις την Ελλάδα*[282]».

Αντίστοιχα, στις αρχές Αυγούστου είχε δημοσιευθεί άρθρο στο *Εμπρός* σχετικά με τον θεσμό της βασιλείας και η ουσία του οποίου συνοψιζόταν στη φράση «*ΕΝΑΣ ΤΙΜΙΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΑΞΙΖΕΙ ΠΟΛΥ*

---

[280] «Σημειώματα – Ολίγην εντροπήν», *Πρόοδος*, 8/7/46. Βλ. Παράρτημα σελ. 348.

[281] «Μικραί ειδήσεις – Αναδιοργανούται το ΕΛΑΝ;», *ό.π.*, 24/8/46. Βλ. Παράρτημα σελ. 348.

[282] «Φωνασκούν δια τα καλά και τα συμφέροντα», *ό.π.*, 29/8/46. Βλ. Παράρτημα σελ. 348.

ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΑΠ' ΟΤΙ ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ ΟΙ ΕΣΤΕΜΜΕΝΟΙ ΠΑΛΙΑΝΘΡΩΠΟΙ ΤΗΣ ΓΗΣ[283]». Το περιεχόμενό του θεωρήθηκε ότι συνιστούσε «*Εξύβριση Βασιλέως & Παράβ. άρθρ. 10 § 2*[284] *Ν. 5060*». Ο Ιωάννης Οργέττας που ήταν υπεύθυνος έκδοσης του εντύπου την περίοδο κατά την οποία δημοσιεύθηκε το άρθρο υπέστη μήνυση υπό των Αλέξ. Ζορμπά και Αντών. Βασιλείου και καταδικάστηκε σε χρηματική 10.000 δραχμών[285] και φυλάκιση 13 μηνών[286].

Αναφορά στην επίσκεψη του υπαρχηγού του Εθνικού κόμματος Χιτών Βάλβη στο νησί κάνει ο Τύπος της Δεξιάς με εγκωμιαστικά σχόλια για την παρουσία του ίδιου και της οργάνωσης στα πολιτικά πράγματα της χώρας[287], ενώ αντίθετα «παρουσιάζει» τα αποτελέσματα της Β΄ Παγχιακής Συνδιάσκεψης του ΕΑΜ με πλήθος ειρωνικά σχόλια και υπαινιγμούς για ταύτιση του Αριστερού κόσμου με αντεθνικές θέσεις[288]. Σημειώνουμε ότι το ρεπορτάζ για τη συνδιάσκεψη δημοσιεύεται στο δεύτερο φύλλο της εφημερίδας που αποτέλεσε στην ουσία συνέχεια της *Παγχιακής*, ομοίων πολιτικών προσανατολισμών που επί τριακονταετία δημοσιευόταν στο νησί. Η εφημερίδα αυτή δεν διστάζει σε προσεχή της έκδοση να επαινέσει το σκίσιμο κορδέλας από στεφάνι που η ΕΠΟΝ είχε καταθέσει στη μνήμη πεσόντων στα μέτωπα του ιταλο-ελληνικού και γερμανο-ελληνικού πολέμου καθώς και στις άλλες μάχες με ελληνική συμμετοχή και χαρακτηρίζει την πράξη του δράστη, διοικητή της Χωροφυλακής, «ιερά», χαρακτηρίζοντας συγχρόνως «ανθέλληνες» και «Βουλγάρους» τους Εαμίτες και Επονίτες που θέλησαν να τιμήσουν τους νεκρούς στρατιώτες του έθνους[289].

Βρισκόμαστε στον Νοέμβριο 1946 και σε διάφορα μέρη της Ελλάδας έχουν ξεσπάσει ανοιχτές Εμφυλιοπολεμικές συγκρούσεις. Άρθρο του *Χρόνου* καταγγέλλει πως η Εθνική Αλληλεγγύη Χίου μαζεύει χρήματα για την ενίσχυση των ανταρτών, ενώ στην πραγματικότητα πρόκειται για

---

283 «Δημοκρατία για Φασισμός», *Εμπρός*, 14/8/46. Βλ. Παράρτημα σελ. 349.

284 Ο δημοσία καθ' οιονδήποτε τρόπον εγκωμιάζων διαπραχθέν κακούργημα ή πλημμέλημα και εκθέτων ούτως εις κίνδυνον την δημοσίαν τάξιν, τιμωρείται δια φυλακίσεως μέχρις ενός έτους ή χρηματικής ποινής μέχρι πεντήκοντα χιλιάδων δραχμών.

285 Το *Εμπρός* την εποχή διεξαγωγής της δίκης είχε τιμή 200 δραχμές.

286 Πενταμελές Εφετείο Αιγαίου, 18/10/47, αριθμ. 217 και 218. Βλ. Παράρτημα σελ. 349.

287 «Επιτόπια – Η ομιλία του κ. Βάλβη», *Πρόοδος*, 10/9/46. Βλ. Παράρτημα σελ. 349.

288 «Συμπεράσματα από την Β΄ Παγχιακή Συνδιάσκεψιν του ΕΑΜ», *Ο Χρόνος*, 18/10/46. Βλ. Παράρτημα σελ. 350.

289 «Ιερά πράξις», *ό.π.*, 1/11/46. Βλ. Παράρτημα σελ. 351.

έρανο που αποβλέπει στην ενίσχυση των φυλακισμένων αγωνιστών του ΕΑΜ[290].

Λίγες μέρες αργότερα, στην ίδια εφημερίδα, διαβάζουμε τις επιθέσεις του συντάκτη προς πάσα πλευρά, καθώς θεωρεί πως οι προσπάθειες κατευνασμού της κυβέρνησης Σοφούλη κρύβουν συνεργασία με το ΚΚΕ, δεν διστάζει μάλιστα να τα βάλει και με τον διορισμένο εκπρόσωπο του Εργατικού Κέντρου Ροζάκη παρά το γεγονός ότι το ΕΑΜ είναι σε συνεχή αντιπαράθεση μαζί του[291].

Ο συντάκτης της ίδιας στήλης επιχειρεί να ανοίξει το θέμα της προδοσίας και δολοφονίας του Ιάσονα Καλαμπόκα και εκφράζει υπόνοιες σχετικά με το ποιοι ήξεραν και τί ήξεραν για την εκτέλεσή του, υπόθεση η οποία ακόμη και σήμερα δεν είναι πλήρως ξεκαθαρισμένη[292].

Διαβάζοντας το κείμενο «ΕΟΝ-ΕΠΟΝ Άλκιμοι-Πρόσκοποι» από τον *Χρόνο*, δυνάμεθα να αντιληφθούμε συνολικά τη θέση της αρθρογραφίας της εφημερίδας, καθώς όλη η κοσμοθεωρία της τίθεται με το παρόν δημοσίευμα επί τάπητος. Ο συντάκτης κάνει μία συνολική αναφορά στις εν Ελλάδι οργανώσεις νέων των τελευταίων ετών αναλύοντας τις θέσεις του. Η προπαγάνδα που ασκούσε η ΕΟΝ και η προβολή των ιδεωδών της δικτατορίας δεν φαίνεται να τον ενοχλούν τόσο όσο το αν θα χαλάσουν τα συνοικέσια με τις διακηρύξεις της ΕΠΟΝ για την ελευθερία των γυναικών. Για τον συντάκτη του *Χρόνου*, η ταξική ιδεολογία την οποία διδάσκονται οι νέοι της ΕΠΟΝ είναι «*το δηλητήριον του ταξικού αγώνα*» και η υλιστική φιλοσοφική θεωρία τους «*διδάσκει την κυριαρχίαν της ύλης επί του πνεύματος*». Το κείμενο συμπυκνώνει την αντιπαράθεση που παλαιού με το καινούργιο, της οπισθοδρόμησης με τη νεοτερικότητα, της προόδου με την καθυστέρηση, όπως το αντιλαμβάνεται ο συντάκτης και η διεύθυνση της εφημερίδας του[293].

Από τη μόνιμη στήλη του *Χρόνου* «*Επίκαιρα*», διαβάζουμε για το έτερο μέτωπο που η εφημερίδα έχει με το κόμμα των φιλελευθέρων και την εφημερίδα *Χιακό Βήμα* που το εκπροσωπεί στη Χίο. Ο *Χρόνος* δεν χάνει ευκαιρία να περάσει ανεκμετάλλευτη και σχολιάζοντας δημοσίευμα της προαναφερθείσας εφημερίδας σχετικά με τον Εμφύλιο πόλεμο στη Μακεδονία και τη Θράκη την κατηγορεί για συνεργασία με το ΚΚΕ και με ξένους κύκλους[294].

---

290 «Προσοχή εις τας εκκλήσεις», *ό.π.*, 2/11/46. Βλ. Παράρτημα σελ. 352.

291 «Σημειώσεις Χιώτη – Απ' ό,τι βλέπω και ακούω», *ό.π.*, 9/11/46. Βλ. Παράρτημα σελ. 352.

292 *Ό.π.*, 17/11/46. Βλ. Παράρτημα σελ. 352.

293 «ΕΟΝ–ΕΠΟΝ, Άλκιμοι–Πρόσκοποι», *ό.π.*, 26 και 27/11/46. Βλ. Παράρτημα σελ. 353.

294 «Επίκαιρα», *ό.π.*, 3/12/46. Βλ. Παράρτημα σελ. 354.

Εντούτοις ο κύριος στόχος είναι η Αριστερά. Το ίδιο έντυπο φέρει ως απόδειξη ότι υπάρχει ελευθερία λόγου στο νησί το ίδιο το γεγονός «*ότι κυκλοφορούν ελεύθερα τα εαμοκομμουνιστικά έντυπα*»[295]. Ωστόσο κάνει ό,τι μπορεί για να ωθήσει την Αριστερά εκτός νόμου. Στην προσπάθειά του ο «*Χιώτης*» του *Χρόνου* να αποδείξει ότι στη Χίο κρύβονταν όπλα και έτσι να στηρίξει την απαίτησή του για δίωξη του ΕΑΜ κατηγορεί όλους τους εν Χίω εμπλεκόμενους με τον ΕΛΑΣ για εξαφάνιση ποσοτήτων πυρομαχικών στη διάρκεια της Κατοχής[296].

Σε μακροσκελέστατο κείμενο του Κίμωνα Πυργάρη το οποίο καταλαμβάνει την κύρια σελίδα της *Προόδου*, ο γνωστός δικηγόρος επιστρατεύει όλη τη ρητορεία του, που στηρίζεται σε μία άνευ προηγουμένου επίθεση προς την Αριστερά και τα στελέχη της πανελλαδικά, προκειμένου να διεγείρει την εθνική υπερηφάνεια και το θρησκευτικό συναίσθημα των αναγνωστών του για να τους πείσει με τον ένα ή με τον άλλο τρόπο ότι οι οπαδοί και τα στελέχη του ΕΑΜ δρουν βλάπτοντας το εθνικό συμφέρον της χώρας και ως εκ τούτου δεν θα πρέπει να θεωρούνται Έλληνες[297].

Ενώ στη Χίο το πολιτικό κλίμα πολώνεται όλο και περισσότερο, από την Αθήνα φτάνει η ακόλουθη είδηση[298]:

Μια αποστομωτική απάντησις

Εγνώσθη ότι ο κ. Κ. Τσαλδάρης[299] *απαντών εις την πρόσφατον διαμαρτυρίαν της αντιπροσωπείας του ΕΑΜ η οποία τον επεσκέφθη και*

---

[295] *Ό.π.*, 4/12/46. Βλ. Παράρτημα σελ. 354.

[296] «Σημειώσεις Χιώτη – Απ' ό,τι βλέπω και ακούω», *ό.π.*, 7/12/46. Βλ. Παράρτημα σελ. 355.

[297] «Άρθρα συνεργατών», *Πρόοδος*, 17/12/46. Βλ. Παράρτημα σελ. 355.

[298] «Μικραί ειδήσεις», *ό.π.*, 27/1/47. Βλ. Παράρτημα σελ. 356.

[299] Τσαλδάρης, Κωνσταντίνος· πρωθυπουργός (Αλεξάνδρεια 1884–Αθήνα 1970). Ανιψιός του Π. Τσαλδάρη. Σπούδασε νομικά στα πανεπιστήμια Αθηνών, Βερολίνου, Λονδίνου και Φλωρεντίας. Δικηγόρος. Μετέβη στις ΗΠΑ (Δεκ. 46) και εξασφάλισε οικονομική βοήθεια (προπαρασκευή του Δόγματος Τρούμαν). Επίσης έλαβε μέρος στη Διάσκεψη Ειρήνης του Παρισιού και στη γενική Συνέλευση του ΟΗΕ. Εξασφάλισε τότε την αποστολή στην Ελλάδα Επιτροπής του ΟΗΕ για να ερευνήσει την υποκίνηση της κομμουνιστικής δράσης από τους βόρειους γείτονες. Στον Κ. Τσαλδάρη προσγράφεται η σπάνια πολιτική πράξη της παραιτήσεως από την προεδρία της κυβέρνησης υπέρ του αρχηγού του μειοψηφούντος Κόμματος των Φιλελευθέρων Θ. Σοφούλη, προκειμένου ο αγώνας κατά των Κομμουνιστών να διεξαχθεί με τη συμπαράσταση της συντριπτικής πλειοψηφίας της Βουλής και της ηγεσίας του συνόλου του πολιτικού κόσμου. Αντιπρόεδρος και υπουργός Εξωτερικών στην Κυβέρνηση Θ. Σοφούλη (29/8/47–20/1/49), υπουργός Εξωτερικών (20/1/49–30/6/49), Α' Αντιπρόεδρος και υπουργός Εξωτερικών στην κυβέρνηση Αλ. Διομήδη (30/6/49–6/1/50).

διεμαρτυρήθη διότι δεν εκλήθη και ο συνασπισμός του ΕΑΜ να μετάσχη των διαπραγματεύσεων προς τακτοποίησιν του πολιτικού ζητήματος, είπεν ότι ο ΕΑΜ εξήλθε των ορίων της νομιμότητος και οι ηγέται του δεν ήτο δυνατόν να προσκληθούν και να εκφέρουν γνώμην επί της πολιτικής καταστάσεως.

Δυστυχώς πλέον κάθε πόρτα που οδηγεί στην ειρήνευση της Ελλάδας έχει κλειστεί. Η απόφαση να εξανδραποδιστεί το ΚΚΕ και το ΕΑΜ είναι κάτι παραπάνω από σαφής. Η μεθοδική καλλιέργεια Εμφυλιοπολεμικού κλίματος εκ μέρους της Δεξιάς παράταξης στηλιτεύεται από τη Διακομματική Επιτροπή ΕΑΜ Χίου με την ευκαιρία του εορτασμού της εργατικής Πρωτομαγιάς[300]. Ωστόσο η καθημερινότητα είναι αδιάψευστη στο νησί. Χωροφύλακες της υποδιοίκησης Καρδαμύλων κατέσχεσαν τα φύλλα της *Αγροτικής Φωνής* που προορίζονταν για το χωριό και στα οποία αναγράφονταν τα γεγονότα της σύλληψης των Αριστερών εργατών την παραμονή της Πρωτομαγιάς και των βασανιστηρίων που υπέστησαν[301].

Ποιοι και γιατί συνελήφθησαν; Με άρθρο του το *Εμπρός* στις 5/5/47 στη στήλη «*Η Σκοπιά Μας*» αναφέρει ότι οργανώθηκε ολόκληρη εκστρατεία για τη σύλληψη όσων εαμιτών έγραψαν συνθήματα την πρωτομαγιά, ενώ ταυτόχρονα «*τα ντουβάρια είναι γεμάτα ακόμα από προκλητικά συνθήματα της Χ χωρίς ούτε να ενοχληθεί ούτε πολύ περισσότερο να κινητοποιηθεί κανένας αρμόδιος*». Το κίνητρο των αρχών, σύμφωνα με τα όσα καταγγέλλει ο συντάκτης του άρθρου, είναι το να αποσπάσουν δηλώσεις μετανοίας από τους κατηγορούμενους παρά το γεγονός ότι οι ίδιοι «*Στη δίκη* […] *μάταια φώναξαν ότι ήταν άσχετοι με τα συνθήματα. "Πιαστήκαμε από τα σπίτια μας ή τις δουλειές μας μια ή δυο μέρες μετά την εγγραφή των συνθημάτων". Ωστόσο κάποιος ομολόγησε ότι αυτός έγραψε πράγματι συνθήματα. Παραδόξως όμως ο νέος αυτός ονόματι Α. Κίτρινος δεν ήταν κατηγορούμενος αλλά μάρτυρας και μάλιστα κατηγορίας! Την ίδια μέρα δημοσιευόταν στο "Χρόνο" δήλωση μετανοίας του νέου αυτού.*[302]» Τα συμπεράσματα είναι, σύμφωνα πάντα με τον αρθρογράφο, ευκόλως εννοούμενα.

Χωρίς να παραβλέπουμε ότι πολλοί Αριστεροί υπέγραφαν δηλώσεις μετανοίας γιατί είτε ήταν απλώς συμπαθούντες και δεν επιθυμούσαν ενεργό ανάμιξη, είτε είχαν διαχωρίσει πλέον τη θέση τους από την επίσημη γραμμή του ΕΑΜ ή ακόμα για να γλιτώσουν από τις

Αντιπρόεδρος και Υπουργός χωρίς Χαρτοφυλάκιο στην κυβέρνηση Σοφ. Βενιζέλου (13/9–3/11/50). Πάπυρος Λαρούς Μπριτάννικα τομ. 58.

[300] «Το ΕΑΜ Χίου προς τους εργαζόμενους του νησιού», *Πρωτοπόρος*, 1/5/47. Βλ. Παράρτημα σελ. 356.

[301] «Κατασχέθηκαν φύλλα της Αγροτικής Φωνής», *Εμπρός*, 5/5/47. Βλ. Παράρτημα σελ. 357.

[302] «"Κράτος δικαίου"», *ό.π.*, 5/5/47. Βλ. Παράρτημα σελ. 357.

διώξεις των κρατικών αρχών που με κάθε ευκαιρία παραβίαζαν τα δικαιώματά τους, αποτελεί αναντίρρητο γεγονός ότι οι δημοσιευόμενες δηλώσεις μετανοίας αποτελούσαν ένα πρώτης τάξεως όπλο προπαγάνδας στα χέρια των αρμοδίων υπηρεσιών. Άρθρο στον *Πρωτοπόρο* της 18/5/1947 αναφέρεται σε Χίους εξόριστους που το καθεστώς της Εμφύλιας σύγκρουσης έστειλε στα Γιούρα[303]. Μάλιστα στις αρχές του 1948 ο χαρακτηρισμός οποιουδήποτε ως επικίνδυνου για τη δημόσια τάξη σήμαινε τον άμεσο και άνευ δίκης εκτοπισμό του σε ένα από τα «αναμορφωτήρια» του Αιγαίου.

Η ένταση εξαπλώνεται σε όλους τους τομείς του δημόσιου και του καθημερινού βίου. Οι νόμιμα εκλεγμένοι εκπρόσωποι του ΕΡΓ.Α.Σ. υπέβαλαν μήνυση για συκοφαντική δυσφήμιση από τους διορισμένους στο Εργατικό Κέντρο Χίου Ι. Ρόζακη και Ε. Κόρμαλο. Οι τελευταίοι, αδυνατώντας να στηρίξουν τις συκοφαντίες τους, ερημοδίκησαν και καταδικάστηκαν σε 1,5 μήνα φυλάκιση και πρόστιμο 33.000 δρχ.[304].

Στις 27 Μαΐου 1947 καταστρέφονται για ακόμα μία φορά γραφεία του ΕΑΜ, στα Καρδάμυλα αυτή τη φορά. Όπως μας ενημερώνει ο *Πρωτοπόρος* με εκτενές άρθρο του, κάθε προσπάθεια από αντιπροσωπείες του ΕΑΜ στον νομάρχη Σβώκο και στον τοπικό διοικητή της Χωροφυλακής Κολώνια για αναζήτηση και απόδοση ευθυνών απέβη άκαρπη.

Οι αρχές αδιαφορούν για τα πραγματικά προβλήματα στο νησί. Από τον εαμικό Τύπο διαβάζουμε για την κατάσταση στον χώρο της εκπαίδευσης που αν και έχουν περάσει τρία χρόνια απ' την απελευθέρωση ακόμα νοσεί. Χαρακτηριστικά αναφέρονται λιποθυμίες μαθητριών του γυμνασίου θηλέων εξαιτίας του συνωστισμού και της κακής σίτισης[305]. Αντιθέτως οι αρχές φροντίζουν για την εξόντωση του κόσμου της Αριστεράς. Ο νομάρχης Χίου διατάσσει τις τοπικές κοινότητες να βρουν, με τη μέθοδο της υποχρεωτικής εργασίας στα κτήματα των στρατιωτών που πολεμούν στα μέτωπα του Εμφυλίου, τους «αντιφρονούντες» στις εντολές του κράτους και να τους στερήσουν τα πολιτικά δικαιώματα και την παροχή, μέσω διανομών, τροφίμων και ρουχισμού. Τα περιθώρια στενεύουν ιδιαιτέρως για τους Αριστερούς της Χίου. Εύλογο το ερώτημα προς τον νομάρχη, με βάση ποιον νόμο παίρνει

---

303 «Στα Γιούρα», *Πρωτοπόρος*, 18/5/47. Βλ. Παράρτημα σελ. 357.

304 «Καταδικάστηκαν για δυσφήμιση οι διορισμένοι εργατοπατέρες», *ό.π.* Βλ. Παράρτημα σελ. 357.

305 «Τα χάλια στην εκπαίδευση – Αθρόες λιποθυμίες μαθητριών του Γυμνασίου Θηλέων», *Εμπρός*, 9/6/47. Βλ. Παράρτημα σελ. 358.

τέτοια απόφαση, καθώς είναι επιβεβαιωμένη η εφαρμογή του μέτρου αυτού στο χωριό της Χίου Νένητα[306].

Την 21η Ιουνίου διεξάγεται δίκη[307] στο πενταμελές εφετείο, στη Σύρα, με κατηγορούμενους, τους Αντρέα Λοϊζο, Ιάκωβο Γιακουμή, Γιάννη Καβάφη και Μανόλη Κάβουρα. Όλοι τους κατηγορούνται ως ληστοτρόφοι, εξ αιτίας της περίθαλψης στα σπίτια τους του Χαράλαμπου Κανόνη, Γ.Γ. του ΚΚΕ στο Αιγαίου και η προβλεπόμενη ποινή γι' αυτή την κατηγορία ήταν φυλάκιση μέχρι πέντε χρόνια.

Η προσπάθεια εξάντλησης των εαμιτών μέσα από τις αλλεπάλληλες μηνύσεις και δίκες δεν είχε τέλος. Σχεδόν συγχρόνως, στις 26 Ιουνίου, ύστερα από μήνυση που τους έκανε ο Αντώνης Κουτελάκης, διευθυντής της εφημερίδας *Η Πρόοδος*, σύρθηκαν στο εδώλιο του κατηγορούμενου, ο διευθυντής του *Πρωτοπόρου* Κώστας Παππάς και μαζί του ο Αντρέας Λοϊζος, ο Σιδερής Κουβελάς, ο Δημήτρης Μαγγανάς και ο Μιχάλης Βατάκης. Όλοι αυτοί, κατά τον μηνυτή, τον είχαν δυσφημίσει, γιατί ο *Πρωτοπόρος* είχε γράψει, πως τον καιρό της Κατοχής έπαιρνε διατακτικές από τον κατοχικό νομάρχη. Και οι δύο δίκες αναβλήθηκαν, σύμφωνα με τις συνήθεις πρακτικές για την επίτευξη παράτασης στον χρόνο κράτησης των κατηγορουμένων, μιας και δεν υπήρχαν στην πραγματικότητα ουσιαστικές κατηγορίες.

Στις 3 Αυγούστου συνελήφθη ο υπεύθυνος του *Πρωτοπόρου*, ο Κώστας Παππάς. Εναντίον του εκκρεμούσαν δεκαεφτά μηνύσεις. Σε λίγες μέρες όμως, ύστερα από παρέμβαση των δικηγόρων του αφέθηκε ελεύθερος. Ιδιαίτερα πρέπει να ενοχλούσε τις τοπικές αρχές η καθημερινή αναφορά του εαμικού Τύπου στα ανακοινωθέντα του Δημοκρατικού Στρατού, στις εκτελέσεις των Αριστερών, στους τραμπουκισμούς και τις δολοφονίες από τις παρακρατικές οργανώσεις, στις αντιδράσεις για όλα αυτά της διεθνούς κοινής γνώμης και γενικά σε ό,τι αποτελούσε ανεπιθύμητη ενημέρωση, σχετικά με τους αυταρχικούς χειρισμούς της κεντρικής εξουσίας, αλλά και των ίδιων των τοπικών οργάνων.

Χαρακτηριστική της τρομοκρατίας που είχε εξαπολύσει το παρακράτος στο νησί είναι η επιστολή του ποιητή Φώτη Αγγουλέ, μέλους του ΕΑΜ, προς τον δήμαρχο Χίου, όπου του ανακοινώνει ότι αδυνατεί να συντηρήσει τη λειτουργία του δημοτικού καφενείου, το οποίο του είχε

---

306 «Ελλάδα: Δημοκρατία δυτικού τύπου», *Πρωτοπόρος*, 20/6/47. Βλ. Παράρτημα σελ. 358.

307 Πρακτικά Συνεδριάσεως του κατά το από 16/29 Δ/βρίου 1924 Ψήφισμα της Δ΄ Συντακτικής Συνελεύσεως Δικαστηρίου των εν Αιγαίω Εφετών. 21/06/47. Αριθ. 118 και 119. Βλ. Παράρτημα σελ. 359.

εμπιστευτεί ο δήμαρχος, επειδή καθημερινά εισβάλλουν σ' αυτό ακροδεξιά στοιχεία και απειλούν τους πελάτες[308].

Το κύμα διώξεων κατά της Αριστεράς συμπεριελάμβανε όλες τις κατηγορίες κατοίκων της Χίου, ακόμη και τους πιο ανυπεράσπιστους. Ένα θέμα που συζητήθηκε ιδιαιτέρως στο νησί, ήταν η φυλάκιση δύο παιδιών που συμμετείχαν σε κατασκήνωση και τα οποία κατηγορήθηκαν για εξύβριση του βασιλιά. Το νέο δεν άργησε να μεταδοθεί και από τον ραδιοφωνικό σταθμό του ΔΣΕ[309].

Την ίδια περίοδο, οι αρχές κατέβαλαν κάθε προσπάθεια για να αποφευχθεί η καταδίκη των πρώην συνεργατών του κατακτητή. Η συνήθης πρακτική για την αθώωσή τους ήταν, όπως είδαμε και προηγουμένως, η διεξαγωγή της δίκης μακριά από τον τόπο που έδρασαν. Ο φόβος των αρχών ήταν ότι οι καταθέσεις τέτοιων ατόμων, εάν δημοσιοποιούνταν, θα ισοδυναμούσαν με την καταδίκη των μεγάλων συμφερόντων της περιοχής που είχαν συναλλαγές μαζί τους.

Χαρακτηριστική περίπτωση αποτελεί ο περιβόητος «Παναγιώτης», βούλγαρος κατάσκοπος Χρήστος Αλέξιεφ ή Δαμιάνωφ, «*ο τύραννος του Χιακού λαού*», για τον οποίο αθηναϊκή εφημερίδα έγραψε ότι επρόκειτο να δικαστεί από το Ειδικό Στρατοδικείο Εγκληματιών Πολέμου στην Αθήνα. Η είδηση, καταχωρημένη στα «ψιλά» της εφημερίδας, δεν ανέφερε ούτε τον χρόνο της δίκης ούτε εάν θα διεξαγόταν παρόντος ή ερήμην του κατηγορουμένου. Ο *Πρωτοπόρος*, επικαλούμενος τα συναισθήματα του λαού της Χίου, απόλυτα πληροφορημένου για την υπόθεση «Παναγιώτη» και την «*υψηλή προστασία που του παρέχουν οι μεγαλοκαρχαρίες "εθνικόφρονες" συνεργάτες του στην Κατοχή, για να μην τους αποκαλύψει*», διατυπώνει δύο ερωτήματα:

«*Γιατί δεν δικάζεται στη Χίο;*

Είναι αλήθεια ότι έχει φυγαδευτεί και εν πάση περιπτώσει πού βρίσκεται τώρα ο "Παναγιώτης"[310]»;

Σε αντίθεση με την τακτική αυτή, οι διώξεις Αριστερών πολιτών μεθοδεύονται με πολλή προσοχή. Η μεγάλη οδυνηρή περίοδος για την Αριστερά στο νησί φτάνει σε νέα κορύφωση στα τέλη Αυγούστου 1947, οπότε τα εαμικά στελέχη συλλαμβάνονται συλλήβδην. Η *Πρόοδος* εκφράζει τη βαθιά θλίψη της για το γεγονός, τονίζοντας ότι η πράξη δεν είναι πολιτική αλλά αφορά παραβάσεις του νόμου περί Τύπου και ζητά από την Αριστερά να αλλάξει τακτική, ήτοι ο εαμικός Τύπος «*να παύση την εμπρηστικήν αρθρογραφίαν του και ν' αντικαταστήση τα κηρύγματα*

---

308 «Ανοικτή επιστολή του ποιητή μας Φώτη Αγγουλέ προς τον κ. δήμαρχο Χίου», *Πρωτοπόρος*, 14/8/47. Βλ. Παράρτημα σελ. 360.

309 «Η παιδική κατασκήνωση Χίου. Μετάδοση του ραδιοσταθμού του Δ.Σ.», *ό.π.*, 24/8/47. Βλ. Παράρτημα σελ. 360.

310 «Ο "Παναγιώτης"», *ό.π.*, 27/8/47. Βλ. Παράρτημα σελ. 360.

μίσους και φανατισμού με τα οποία πληροί τας στήλας του, δια δημοσιευμάτων μετριοπαθείας και διαλλακτικότητος επικυρώνων ούτω εμπράκτως τα λεγόμενά του[311]».

Ωστόσο η εαμική πλευρά κατέβαλλε κάθε δυνατή προσπάθεια για τη συμφιλίωση σε τοπικό επίπεδο. Η Διακομματική Επιτροπή του ΕΑΜ επισκέφθηκε στα τέλη Αυγούστου σημαίνοντα στελέχη των τριών κομμάτων που είχαν αξιόλογη λαϊκή στήριξη στη Χίο, του Λαϊκού, των Φιλελευθέρων και του Παπανδρέου, από τους οποίους ζήτησε συνεργασία για να μην εκτραχυνθεί η κατάσταση στο νησί[312]. Την επομένη, δημοσιοποίησε τις διαπιστώσεις της εν είδη πολιτικού διαγγέλματος που, πλέον, φανέρωνε την αλλαγή γραμμής την οποία η νέα ηγετική ομάδα του ΕΑΜ υιοθετούσε:

«1) Ο Εμφύλιος πόλεμος που οι αντιλαϊκές δυνάμεις οργάνωσαν για την εξόντωση του λαού, μετά την πολιτική, οικονομική και στρατιωτική χρεοκοπία του μοναρχοφασισμού και τη σύγχυση που έχει επικρατήσει μεταξύ τους, τείνει να μεταφερθεί και στο Νησί μας.

2) Οι οργανώσεις μας αντιμετωπίζουν το νέο τρομοκρατικό όργιο με κατανόηση των επιδιωκομένων σκοπών και με την ψυχραιμία και αυτοθυσία που απαιτούν οι περιστάσεις.

3) Ολόκληρος ο Δημοκρατικός κόσμος του Νησιού μας αποδοκιμάζει τις ενέργειες αυτές (συλλήψεις-μπλόκα-τρομοκρατία), ξεχωρίζει με το ικανό πολιτικό του κριτήριο τους πραγματικά υπεύθυνους της δημιουργούμενης κατάστασης και είναι έτοιμος να θέσει φραγμό στα σχέδια αυτά που στρέφονται κατά της ησυχίας του τόπου.

4.) Ιδιαίτερά τα γεγονότα της Εγνούσας αποτελούν σκηνοθεσία με αντικειμενικό σκοπό το χτύπημα του δημοκρατικού λαού του Νησιού.

[Η Διακομματική] *αποφασίζει:*

α.) Καλεί για μια ακόμη φορά τους πολιτικούς μας αντιπάλους να αντιληφθούν τις ευθύνες των απέναντι στο λαό και να κάνουν κάθε προσπάθεια για το σταμάτημα της σημερινής κατάστασης. Να ζητηθεί αμέσως η αποφυλάκιση των συλληφθέντων δημοκρατικών και να αποδοκιμαστούν οι σκηνοθετημένες εναντίων τους κατηγορίες. Να σταματήσει το όργιο της τρομοκρατίας κατά του δημοκρατικού λαού του Νησιού μας.

β.) Καλεί ολόκληρο το δημοκρατικό λαό του Νησιού μας και τα δημοκρατικά του στελέχη και ιδιαίτερα το λαό της Εγνούσας, να παρακολουθήσουν άγρυπνα την εξέλιξη της κατάστασης και να είναι έτοιμοι να την αντιμετωπίσουν ματαιώνοντας κάθε αντιλαϊκό μέτρο και

---

311 «Σημειώματα», *Πρόοδος*, 30/8/47. Βλ. Παράρτημα σελ. 361.

312 «Τι έκαμε η ηγεσία του ΕΑΜ Χίου για τη συμφιλίωση», *Πρωτοπόρος*, 2/9/47. Βλ. Παράρτημα σελ. 361.

υψώνοντας ακόμη πιο ψηλά τη σημαία της συμφιλίωσης και της ησυχίας του τόπου μας.[313]»

Οι εκκλήσεις του ΕΑΜ πέφτουν στο κενό. Την επόμενη μέρα δημοσιεύονται δηλώσεις του Αντώνη Σβώκου, άκρως διαφωτιστικές για τους προσανατολισμούς και τις στοχεύσεις που περιελάμβανε το επί των ημερών του πρόγραμμα διοίκησης. Ο Σβώκος απειλεί ανοιχτά τους ήδη διωκόμενους Εαμίτες που εξωθούνται στην ένοπλη αντίσταση ότι «*αν συμβή… να αποφασίσουν τον δρόμον προς τα όρη, να φροντίσουν προηγουμένως να προμηθευτούν μερικάς δωδεκάδας των γνωστού είδους εσωρούχων και να έχουν πάντοτε υπ' όψιν ότι έχει πολλάς χαράδρας και περιβρέχεται από θάλασσα η Χίος, διότι δεν σκεπτόμεθα να μολύνωμεν τα νεκροταφεία όπου κοιμώνται ήσυχοι οι τεθνεώτες εις αυτά Χίοι δια να τους φιλοξενήσωμεν*»[314].

Η πύλη προς την έναρξη του Εμφυλίου στη Χίο είναι ορθάνοιχτη.

---

[313] «Απόφαση της διακομματικής επιτροπής του ΕΑΜ Χίου», *ό.π.*, 3/9/47. Βλ. Παράρτημα σελ. 362.

[314] «Ανακοίνωσις», *Πρόοδος*, 1/9/47. Βλ. Παράρτημα σελ. 362.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο
Η σύγκρουση

Α. Η Αριστερά εκτός νομιμότητας

Στο παρόν κεφάλαιο εξετάζονται από την εφημερίδα *Η Πρόοδος* τα γεγονότα από την ημέρα που το ΕΑΜ Χίου τίθεται εκτός νομιμότητας μέχρι και τη λήξη της Εμφύλιας σύγκρουσης στο νησί με λεπτομερείς περιγραφές από τους συντάκτες της εφημερίδας που αποτελούν ενδείξεις για το κλίμα της περιόδου και καταδεικνύουν τον τρόπο με τον οποίο είχαν οι αρχές επιλέξει να εκκαθαρίσουν εντελώς τη Χίο από κάθε Αριστερό στοιχείο.

Η κατάσταση στο νησί είναι οριακή, η Αριστερά έχει υπερβεί κάθε όριο αντοχής και πίεσης που μπορούσε να ανεχτεί και μετά τις καταλυτικές αλλαγές στις οποίες οι διώξεις την έχουν ωθήσει πλέον η σύγκρουση είναι αναπόφευκτη. Ο αρθρογράφος της *Προόδου*, σχολιάζοντας την ανακοίνωση της διακομματικής επιτροπής του ΕΑΜ Χίου πιστεύει, ορθά αυτή τη φορά, ότι «*το ΕΑΜ κάτι μαγειρεύει*» και εφιστά την προσοχή στις αρμόδιες αρχές.

> «*Από των στηλών του εαμικού εντύπου είδε το φως της δημοσιότητος μια ανακοίνωσις την Διακομματικής Επιτροπής του ΕΑΜ Χίου, καλούσης τα στελέχη του αφ' ενός μεν "να σταθούν πρωτοπόροι του λαϊκού αντιτρομοκρατικού αγώνα" και αφ' ετέρου "να καθοδηγήσουν σωστά την ενότητα πάλης του λαού στον αγώνα για επιβίωση". Τί σημαίνουν οι υποδείξεις αυταί εις την εαμικήν διάλεκτον περιττόν να εξηγήσωμεν ημείς. Εκείνο που θέλομεν να υπογραμμίσωμεν είναι τούτο: ότι αι αρμόδιαι κρατικαί αρχαί που θ' ανέγνωσαν ασφαλώς την ανακοίνωσιν αυτήν δεν πρέπει να παραμείνουν αδρανείς διότι είναι φως φανερόν πλέον ότι η ηγεσία του ΕΑΜ, παρά τα συμφιλιωτικά κηρύγματά της, κάτι μαγειρεύει εις βάρος της ησυχίας του τόπου μας*»[315].

Σε συλλήψεις στελεχών του ΕΑΜ αναφέρεται στο φύλλο της επόμενης ημέρας η *Πρόοδος* τις οποίες σκόπιμα, όπως υποστηρίζει ο αρθρογράφος, αποκρύπτει ο *Πρωτοπόρος*, καθώς αποδεικνύουν την ανάμιξη ξένων στοιχείων στα της Χίου και του τοπικού ΕΑΜ.

Πιο συγκεκριμένα, ο Χιώτης εαμίτης Δ. Λινάρδης και ο Ικαριώτης Πέτρος Ανδριώτης, που είχε φτάσει εκείνη την περίοδο στη Χίο, συνελήφθησαν στον Κάμπο στις 31 Οκτωβρίου από τον μοίραρχο Παντελίδη και τον υπομοίραρχο Βασιλειάδη. Υπενθυμίζουμε ότι ο Παντελίδης είχε δολοφονήσει εν ψυχρώ δύο Αριστερούς νέους στο νησί

---

315 «Σημειώματα – Προσοχή», *ό.π.*, 7/11/47. Βλ. Παράρτημα σελ. 363.

τον Ιανουάριο 1946 και παρά την απόφαση του δικαστηρίου να τεθεί σε αργία, ουδέποτε τιμωρήθηκε και εξακολούθησε να κυκλοφορεί ελεύθερος και να ασκεί τα καθήκοντά του.

Ο Λινάρδης έκρυβε τον Ανδριώτη, ο οποίος είχε καταδικαστεί σε θάνατο για τη συμμετοχή στο κίνημα των Εαμιτών της Μέσης Ανατολής από τις τάξεις της Α΄ Ταξιαρχίας, στις 6/4/1944. Για τον Ανδριώτη, η επίσημη κατηγορία ήταν ότι είχε φτάσει στη Χίο, απεσταλμένος του αρχηγού των ανταρτών Σάμου, Μαλαγάρη.

Αμφότεροι οι συλληφθέντες εκτοπίστηκαν επί 18 μήνες στο νησί Άγιος Ευστράτιος με απόφαση της «*Επιτροπής Δημοσίας Ασφάλειας Χίου*», ο μεν Ανδριώτης ως προπαρασκευαστής «*αναρχικής εκδηλώσεως εν Χίω*», ο δε Λινάρδης ως «*υποθάλψας ξένον καταζητούμενον κομμουνιστήν*». Στο τέλος του ρεπορτάζ, δε, διατυπώνεται η τυποποιημένη απειλή, ότι κινδυνεύει με τιμωρία όποιος άλλος κάτοικος του νησιού υποθάλψει εαμίτες[316].

Η οριστική και αμετάκλητη πλέον παύση της κυκλοφορίας των εαμικών εντύπων είναι γεγονός. Μαζί μ' αυτή έρχεται και το τέλος κάθε νόμιμης λειτουργίας των τοπικών οργανώσεων στη Χίο. Το τέλος μιας εποχής προδιαγράφεται. Ο *Πρωτοπόρος* θα συνεχίσει για λίγο καιρό να κυκλοφορεί παράνομα όπως περίπου και στην Κατοχή.

Είναι επίσης και το τελικό έναυσμα για την έναρξη της Εμφύλιας σύρραξης στο νησί. Είναι χαρακτηριστικός ο τρόπος με τον οποίο σχολιάζεται το γεγονός στην Πρόοδο[317]:

ΛΥΠΗΡΟΝ

Δεν χαιρεκακούμεν ποσώς διά την παύσιν των εαμο-κομμουνιστικών εντύπων «Πρωτοπόρος» και «Εμπρός» την διαταχθείσαν δι αποφάσεως του Εφετείου Αιγαίου. Θλιβόμεθα μόνον ειλικρινώς ως δημοσιογράφοι δια το χαμηλόν επίπεδον εις το οποίον κατεβίβασαν την δημοσιογραφίαν, όχι μόνον την Χιακήν, αλλά και την ελληνικήν, μερικοί κακοί Έλληνες οι οποίοι έφτασαν μέχρι του σημείου να απεμπολήσουν την ελευθερίαν της σκέψεως και της γνώμης των και να γράφουν κατά παραγγελίαν, εξυπηρετούντες δια της γραφίδος των αλλότρια συμφέροντα και αλλοτρίας επιδιώξεις εις βάρος της Ελλάδος. Υπό τοιαύτας συνθήκας η παύσις των εντύπων αυτών ήτο επιβεβλημένη και η ενέργεια του Κράτους απολύτως δικαιολογημένη.

Το κράτος αναγκάζεται μετά λύπης του να στερεί την ελευθερία από τους αντιφρονούντες, καθώς δεν είναι δυνατόν να ανέχεται απόψεις που δεν συγκλίνουν με εκείνες που επισήμως υιοθετούνται.

---

316 «Περί τας συλλήψεις», *ό.π.*, 8/11/47. Βλ. Παράρτημα σελ. 363.

317 «Σημειώματα», *ό.π.*, 1/12/47. Βλ. Παράρτημα σελ. 363.

Β. Η άνιση ένοπλη αναμέτρηση

Σειρά άρθρων δημοσιεύει η *Πρόοδος* για να καλύψει τα γεγονότα στο νησί, στις 4 Δεκεμβρίου του 1947. Απ' τη μία όμως θέλει να υποβαθμίσει τη δύναμη των «*αναρχικών*[318]» και από την άλλη να τους εμφανίσει ως σοβαρή απειλή για να μπορέσει να στηρίξει τα εγκώμιά της προς το σώμα της Χωροφυλακής.

Σε μια αντιστροφή της πραγματικότητας που έχει βιώσει έως αυτή τη στιγμή η Χίος, οι Αριστεροί πολίτες οι οποίοι εξωθούνται μήνες τώρα στην παρανομία, εμφανίζονται ως αυτουργοί πράξεων που αποβλέπουν

---

318 Βλ. τη μαρτυρία του Δημήτριου Κουσκουσάκη στο Γιάννης Πριόβολος, *Στοιχεία από το περιθώριο… ό.π.*, σελ. 69: «*– Αργότερα, βγήκαν εδώ αντάρτες;//Ανοργάνωτα, ανοργάνωτα…//Ήτανε κάποιοι παράνομοι· ήτανε τρόμος τότε, μας κυνηγούσαν. Κι έρχεται ένα σήμα να κάνομε κι εδώ αντάρτικο. Ένα βράδυ, εμαζευτήκαμε εδώ στο Λατόμι, εκειδά στου Αντώνη του Γλύκα το σπίτι που έχει μια πλατεΐτσα, καμιά εικοσαριά παλικάρια. Δεν ήτανε ο Γλύκας τότε αρχηγός. Είχε παραιτηθεί. Επί Μεταξά είχε κάμει "δήλωση" ο Γλύκας κι έβγαλε μια απόφαση το Κόμμα ότι δεν είναι δεκτός [τώρα]. Ενώ είχε κάμει αγώνα! Τον αγαπούσε όλος ο κόσμος. Τέλος πάντων, είχε αναλάβει τώρα ο Μαυράκης και ο Μάκης ο Βοριάς.//Λοιπόν, ο πατέρας μου, ο οποίος με αγαπούσε πάρα πολύ, είχε πιάσει κάποιον, απ' αυτούς, και του λέει: "Άμα πάρεις το γιο μου μαζί σου, θα πα[ω] να σας προδώσω" –ψέματα τώρα. Και πετιέται, εκεί που είμαστε μαζεμένοι, ο Στείρος, ο αρχηγός [εκείνης της ομάδας], και λέει: "Δημήτρη, εμείς θα φύγομε για το βουνό· εσύ θα μείνεις κάτω να μας τροφοδοτείς". Και σηκώνονται και φεύγουν. Ήτανε ο Πλουμής, ήτανε ο Φάκος, ήτανε ο Μπακοντούζης, ήτανε από τους Νερομύλους ο Μπουμπούλης… πολλοί. Την άλλη μέρα μαθαίνω ότι δώσανε μάχη εδωνά στο Αίπος* {…] *και τους πιάσανε όλους· ο Πλουμής είχε [πάρει] μια ριπή εδώ στην πλάτη…//Πέρασε λίγος καιρός, ήτανε υπόδικοι αυτοί, έρχονται δυο χωροφύλακες με αρπούνε απ' την οικοδομή απάνω που 'μουνα και με πάνε στη Μακρόνησο. Δε μου 'πανε "τί έχεις κάνει", και "τί…". Έπειτα έμαθα ότι ορισμένοι [υπόδικοι] στις καταθέσεις τους είπαν τ' όνομά μου· ότι τους τροφοδοτούσα. Τί; να τους αφήκω νηστικούς! (γέλιο) Τέλος πάντων έκαμα "δήλωση" για να γλιτώσω. Κι άκουσε να δεις. Όταν ήρθε ο καιρός να δικαστούμε είπανε: "Όσοι είναι από Χίο, Σάμο, Μυτιλήνη, θα πάνε στο έκτακτο στρατοδικείο στη Μυτιλήνη. Και, θυμάμαι, στο Μεταγωγών, που μας πήγαν, για να πάμε για τη Μυτιλήνη, περνούσαν κάτι λεβεντόπαιδα, φοιτητές, κάτι θηρία τσοπαναραίοι…" και όλοι τους τραγουδούσαν. "Ρε πόσες φορές σε θάνατο," Άκουγες: "δυο φορές σε θάνατο!", "τρεις φορές σε θάνατο!" Κι αυτοί τραγουδούσαν. Και την άλλη μέρα πηγαίνανε για εκτέλεση! Τους λέγανε: "Κάμετε "δήλωση" να σωθείτε" –δεν έκανε κανένας! Και θέλω να σου πω: άμα έκαμα "δήλωση" και πιάσανε και με χαϊδέψανε, εκείνη την ώρα τη ζωή μου εγώ δεν την ήθελα! Δεν την ήθελα!*».

στη διατάραξη της ήρεμης καθημερινότητας[319]: «*Την ήρεμον και ειρηνικήν ατμόσφαιραν της Χίου ετάραξαν χθες την νύκταν οι πρώτοι πυροβολισμοί της εαμο-κομμουνιστικής επιβουλής. Ενάριθμοι ταραξίαι επεχείρησαν να μεταδώσουν με χωνιά, επαναστατικά συνθήματα, εξαίροντας την επέτειον των δεκεμβριανών ομωτήτων και έρριψαν δι εντυπωσιακούς λόγους μερικούς πυροβολισμούς κατά των Στρατώνων όπου στεγάζονται οι νεοκαταταχθέντες χωροφύλακες, ενώ προσέβαλον τον Αστυνομικόν Σταθμόν Βαρβασίου. Βεβαίως η απόπειρα αυτή των αναρχικών, οι οποίοι ετράπησαν αμέσως εις φυγήν είναι κωμική και ανάξια λόγου, ουδεμίαν δε ανησυχίαν ημπορεί να εμπνεύση εις το φιλήσυχον και νομιμόφρον Χιακόν λαόν. Πάντως όμως είναι ενδεικτική των επιδιώξεων και των σκοπών των εμπρηστών της γαλήνης και της ησυχίας του τόπου μας και ως τοιαύτη πρέπει να απασχολήση και τας τοπικάς αρχάς και τους Βουλευτάς Χίου και το επίσημον Κράτος ίνα λάβουν εγκαίρως όλα τα μέτρα προς κατάπνίξιν της ανωμαλίας εν τη γεννέσει της*», ενώ συγχρόνως οι χωροφύλακες παρουσιάζονται ως εγγυητές της ομαλότητας, γι' αυτό και απολαμβάνουν την υποστήριξη του χιακού λαού[320]: «*Είναι ομολογουμένως άξια παντός επαίνου η στάσις την οποίαν επέδειξαν οι Αξιωματικοί και οι Άνδρες της Χωροφυλακής κατά την προχθεσινήν εκδήλωσιν της αναρχικής απόπειρας. Ενήργεισαν με ψυχραιμίαν, θάρρος και αποφασιστικότητα και από την πρώτην στιγμήν ενέσπειραν και τον τρόμον εις τους ταραξίας οι οποίοι ετράπησαν εις άτακτον φυγήν απορρίψαντες και τα "χωνιά" των. Ο νομιμόφρων Χιακός λαός εκτιμά δεόντως την δράσιν των και τους περιβάλλει με όλην του την εκτίμησιν και την ευγνωμοσύνην*».

Σε άλλο ένα επεισόδιο με τραυματισμό χωροφύλακα, αναφέρεται η *Πρόοδος*. Σύμφωνα με το δημοσίευμα[321], στο χωριό Πυργί, πέντε Αριστεροί πολίτες επιτέθηκαν με ξύλα και πέτρες στον χωροφύλακα Γεώργιο Δημητρό, ο οποίος είχε βγει από το καφενείο, όπου δειπνούσε με φίλους του, για να ελέγξει τα στοιχεία «ύποπτου ατόμου».

Μετά από έρευνες που διεξήγαγε η Χωροφυλακή, συνελήφθησαν οι Γιάννης και Αριστείδης Τσικής, Φ. Λαγούδης και Νίκος Λάσπης, ενώ ο πέμπτος της παρέας, Αργύρης Φυτίλης, διέφυγε τη σύλληψη.

Επισημαίνεται ότι τις συλλήψεις πραγματοποίησε δύναμη με επικεφαλής τον υπομοίραρχο Ζορμπά, υπαίτιο αλλεπάλληλων επεισοδίων εις βάρος δημοκρατικών πολιτών το προηγούμενο διάστημα.

Έπ' αφορμή των επεισοδίων αυτών η Χωροφυλακή Χίου εκδίδει στις 19 Δεκεμβρίου 1947 ανακοίνωση σύμφωνα με την οποία κανείς δεν επιτρέπεται να μετακινείται εντός η εκτός του νησιού χωρίς να

---

319 «Σημειώματα – Η επιβουλή», *Πρόοδος*, 6/12/47. Βλ. Παράρτημα σελ. 364.

320 «Σημειώματα – Εύγε των», *ό.π.* Βλ. Παράρτημα σελ. 364.

321 «Άθλοι αναρχικών – τραυματισμός χωροφύλακος», *ό.π.*, 10/12/47. Βλ. Παράρτημα σελ. 364.

εξακριβωθούν τα στοιχεία του και έτσι στην ουσία στη Χίο επιβάλλεται στρατιωτικός νόμος.

Είναι χαρακτηριστική η μέριμνα του προπαγανδιστικού λόγου της Δεξιάς παράταξης να εγκωμιάζει τα διωκτικά αποσπάσματα και το σύνολο των δυνάμεων καταστολής για την αποφασιστική συμβολή τους στην εξόντωση των αντιπάλων:

Η ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗ[322]

Διεπιστώσαμεν με υπερηφάνειαν και ικανοποίησιν την αδάμαστον μαχητικότητα, το θάρρος, το υψηλόν φρόνημα και τον ηρωισμόν των αξιωματικών και των οπλιτών της Χωροφυλακής οι οποίοι έλαβον μέρος κατά τας επιχειρήσεις και ηγωνίσθησαν με τόσην γενναιότητα και αποφασιστικότητα εναντίον των Αναρχικών που απεπειράθησαν να αιματοκυλίσουν τον φιλήσυχον τόπον μας. Αι συγκεντρωθείσαι πληροφορίαι από την προχθεσινήν αιματηράν σύγκρουσιν της Αχλάδας[323] *και της Αμανής, ανυξάνουν τον θαυμασμόν και την*

---

[322] «Η χωροφυλακή», *ό.π.*¸ 11/3/48. Βλ. Παράρτημα σελ. 365.

[323] Βλ. τη μαρτυρία του Σταμάτη Παραδείση στο Γιάννης Πριόβολος, *Στοιχεία από το περιθώριο… ό.π.*, σελ. 168–170:«*Εν πάση περιπτώσει έβγαλαν την απόφαση εκεί, να 'ρθούμε να κάνουμε μια ενέδρα στην Αχλάδα. Συγκεκριμένα στα Μαντράκια. Είναι ένα σημείο στο Αίπος. Με σηκώνουν λοιπόν κατά τις δύο η ώρα τη νύχτα, "πάμε", μου λένε, "για τα Μαντράκια". Βάζει ο Βοριάς εμένα μπροστά, γιατί εγώ ήξερα τα κατατόπια εδώ. Δηλαδή πώς τα 'ξερα; Ο πατέρας μου ήτανε χασάπης και με 'παιρνε και πηγαίναμε στις μάντρες κι έπαιρνε τα κατσίκια του κάθε Πάσχα. Κι εγώ ήξερα τα βουνά εδώ απάνω. Κατάλαβες;//Βγήκαμε απάνω στο Αίπος, μπροστά εγώ, πίσω ο Βοριάς με το τόμιγκαν κι ο Κανόνης. Ο Κανόνης… ο άνθρωπος δεν είχε και κουράγιο να περπατήσει. Όλο τον καιρό ήταν σε μια φουντάνα, στο τυπογραφείο, στο Βροντάδο, και δεν μπορούσε… Ήταν ασυνήθιστος. Και ήρθε μαζί! γιατί ήρθε μαζί; να κάνει τί;! Και είχαν κρεμάσει κιάλια και κάναν τους αρχηγούς! τους αξιωματικούς και τα ρέστα! Και δεν ήξεραν…, δεν είχαν ιδέα [από ανταρτοπόλεμο]. Θα σου πω πράγματα τώρα που ούτε παιδάκια δεν τα κάνουν.//Τα Μαντράκια ήταν ένα ίσο μέρος που περνούσαν τη μέρα οι ξυλάδες. Ξέρεις, ερχόντανε να κόψουν ξύλα από το δάσος με τα μουλάρια και θα μας βλέπαν. Άμα βγήκαμε επάνω στο Αίπος λέγω [του Βοριά]: "Εκεί που πάμε δεν είναι καλά". "Συ τράβα στη δουλειά σου!", [μου λέει]. Λέω: "Εντάξει!" Εγώ όμως είχα εμπιστοσύνη στα πόδια μου. Ήξερα και τα μέρη, που θα ξεφύγω. Έκανα τα σχέδιά μου, που θα κόψω αν συμβεί κάτι. Δηλαδή, απ' ότι θυμάμαι, είναι πράγμα που το σκέφτηκα πολύ καλά. Γιατί έβλεπα τα πράγματα και τα περίμενα. Διάβαζα το Ριζοσπάστη και ήξερα ότι ο "αντάρτης" έφευγε από 'δω το βράδυ και βρισκόταν την ίδια νύχτα στην άλλη άκρη του τόπου. Τούτοι δω ήταν πεθαμένοι. Οι δικοί μας εδώ δεν μπορούσαν μεσ' το βουνό να τρέξουν, να περπατήσουν. Ήταν ασυνήθιστοι. Ο Κανόνης βγήκε μέσα απ' τη φουντάνα, δεν*

μπορούσε να κουνήσει, και ήρθε να κάμει το στρατηγό στο βουνό! Βρε άνθρωπε του Θεού δεν έχεις μυαλό! Φορούσε κάτι άρβυλα που ήταν όλο κορδόνια... λυμένα. Τραβούσε τα παπούτσια του. Κατάλαβες;//Τέλος πάντων μου δίνουν αυτοί, ο Βοριάς κι ο Κανόνης, ένα χωνί και με στείλανε έτσι παραπάνω, απέναντι, να βλέπω το απάνω μέρος να τους ειδοποιήσω. Δηλαδή επεριμέναμε τους χωροφύλακες, από όπου έρθουνε, να τους κάνουμε ενέδρα στην Αχλάδα. Η Αχλάδα είναι ένας βράχος. Θα είμαστε 15-20 [αντάρτες] η ομάδα.//Οι χωροφύλακες ήρθαν από κάτω, απ' τη Χώρα. Δηλαδή, ενίσχυση πηγαίνανε για την Παρπαριά. Με τζιπ και τα ρέστα [δυο τρία αυτοκίνητα]. Και Κανόνης και Βοριάς εστεκότανε στο βράχο απάνω με τα κιάλια και βλέπαν που θα τοποθετήσουν τον καθέναν. Τους βλέπουν οι χωροφύλακες από μακριά. Σταματούν τα τζιπ. Εγώ από το μέρος που ήμουνα τα παρακολουθούσα όλα. Έβλεπα τώρα τους χωροφύλακες να ακροβολίζονται, πα... πα... πα... Καμιά φορά, βλέπω τους δικούς μας και κατεβαίνουν [τρέχοντας] απ' την Αχλάδα και να πηγαίνουν πλάι στο βουνό που τους εσκίαζε, ας πούμε. Κι εγώ καθόμουνα εκεί! Ούτε με ειδοποίησε κανένας, [να μου πει]: Ρε σήκω φύγε -τίποτα! Τους έβλεπα...[που τρέχανε]. Λέω: Κάπου θα ταμπουρωθούνε. Και καθόμουνα εγώ ο καμένος, δε σηκώθηκα να φύγω. Αυτοί όλο δρόμο· τρέχανε! τρέχανε!...[πουθενά να ταμπουρωθούν]. Καμιά στιγμή -τί να κάνω;-, άκουα και τις σφαίρες σβιιιιι... βιιιι... ναι. Σηκώνομαι που λες, αφού με περάσανε εκείνοι μια απόσταση 100-200 μέτρα και με ξεπεράσανε (τους είδα εγώ μπροστά πια), αυτοί δε θα σταθούνε, λέω, πάω να φύγω. Κατάλαβες; Και σηκώθηκα κι εγώ και βγαίνω απ' το λαγούμι και κάνω του λαγού το πήδημα, πάνω κάτω, πάνω κάτω... Αλλά είχα ένα ποδάρι εγώ! Βρέθηκα για μια στιγμή βουπ από κάτω πια. Πού... Αλλά οι σφαίρες αποπάνω σβββββ.... ββββ... Ευτυχώς δε με βρήκε καμία. Τραβούσα που λες δρόμο 'γω, τους ξεπερνάω, τους αφήνω πίσω. Εγώ εδώ και κείνοι εκεί [πέρα], ας πούμε. Αλλά εγώ είχα ποδάρι! Τίποτα δε μ' έπιανε. Πέφτω κάτω σε μια χαράδρα. Φτάνω κάτω. Ήταν ένας ποταμός -χαράδρα. Πέρασα. Και λέω: Θα βγώ απάνω. Και βγαίνω ένα βουνό τροχάδην απάνω. Τους άλλους τους έβλεπα απέναντί μου. Και τους φωνάζω: "Απεδώ θα ρθείτε". Αυτοί βλέπανε [δύσκολο] ν' ανεβούνε το βουνό και κόψανε στον ποταμό κάτω. Δεν... [ανεβήκανε]. Ένας ήρθε, βρονταδούσης, Γιάννης Κυνούσης [Καράβολας], που 'τανε η δουλειά του ξυλάς -ξύλα, κάρβουνα. Είχε ποδάρι κι αυτός. Πήγαινα εγώ μπροστά, κείνος πίσω. Φωνάζει: "Σταμάτηηηη! στάσου! Τί ποδάρι το 'χεις," Λέω: "Θα βγω απάνω και θα σταματήσω". Βγήκα απάνω, εκείνος από πίσω μου. Κι έβλεπα, οι άλλοι στρέψανε και πηγαίνανε στην ποταμιά δεξιά κάτω. Έβλεπα και τους χωροφύλακες πια σα μύγες. Και 'ρχόνταν προς τα δω κι οι χωροφύλακες. Οι δικοί μας πήγαιναν προς τα κάτω.//Ανταμώνουμε λοιπόν απάνω με τον Γιάννη και παρακεί, απόσταση ένα χιλιόμετρο, βλέπουμε έναν με το όπλο στο χέρι, κι ήταν ο Σαρηγιάννης ο Σωκράτης -αυτός που είπα πιο μπροστά ότι είπε: "Γιατί με βγάλατε στην παρανομία;...". Κι αυτός καλό ποδάρι! Και βρεθήκαμε οι τρεις μας. Πάμε σ' ένα μέρος παρακεί. Και, όπως καθίσαμε, βλέπουμε... ερχόντανε χωροφύλακες μέσα τα βουνά από τα Καρδάμυλα. Πάνω από το Πιτυός ήταν. Τραβάμε πέρα εμείς και φεύγουμε. Αλλά εν τω μεταξύ ακούμε: ντουβ, ντουβ,

εμπιστοσύνην μας προς τον διοικητήν του Λόχου Χωροφυλάκων άνευ θητείας μοίραρχον κ. Παντελίδην και τους υπό τάς διαταγάς του ευρισκομένους άνδρας, οι οποίοι επέδειξαν κατά την προχθεσινήν συμπλοκήν με τους αναρχικούς πρωτοφανή άμιλλαν εις πράξεις υπέροχου γενναιότητας και αυτοθυσίας, επιτυχόντες να καταφέρουν καίριον πλήγμα κατά των ομάδων των αναρχικών. Η επιτυχία των αυτή επιτρέπει εις τον Χιακόν Λαόν να πιστεύει, ότι ο φιλήσυχος και φιλόνομος τόπος μας θα απαλλαγή ταχέως από την γάγγραιναν του συμμοριτισμού και θα επανέβρη την προτέραν γαλήνην.

Ένας από τους κύριους υπευθύνους για την εξώθηση της Αριστεράς εκτός των ορίων είναι ο νομάρχης Αντ. Σβώκος. Τώρα, πατώντας επί πτωμάτων, ζητωκραυγάζει για την επίτευξη των σκοπών του. Συγχρόνως δεν παραλείπει να καλέσει τους Αριστερούς που κρύβονται ή φυγοδικούν, να παρουσιαστούν στις αρχές με την υπόσχεση ότι θα τύχουν επιεικούς μεταχειρίσεως. Ιδιαιτέρως απευθύνεται στα απλά μέλη του ΕΑΜ σε μια ολοφάνερη προσπάθεια να αποστερήσει τα ηγετικά στελέχη του κινήματος και από τα τελευταία ερείσματα που διαθέτουν. Για άλλη μια φορά, ο αντίπαλος παρουσιάζεται ως υπηρέτης ξένων αντεθνικών συμφερόντων.

Η εισαγωγική πρόταση της σχετικής προκήρυξης έχει ως εξής: «*Τα ηρωικά παιδιά της Βασιλικής Χωροφυλακής εις την οποίαν ενετάχθησαν τα άνευ θητείας Χιωτόπουλα ετήρησαν τον όρκον που έδωσαν εμπρός εις τους νεκρούς συναδέλφους των Φραγκούλη και Μυλωνά* [και] *μετά δέκα ημέρας ακριβώς έδωσαν την απάντησιν εις τους δολοφόνους της Κυδιάντας και της Λαγκάδας*[324]»[325]. Φαίνεται εδώ καθαρά η τακτική των τοπικών αρχών, σε

ντουβ... ντουβ, ντουβ... "Πάνε τα παιδιά!" λέμε.//Οι δικοί μας, όπως πήγαιναν, χώθηκαν σε μια σπηλιά μέσα. Δεν είχαν κουράγιο ξέρω 'γω και πήγαν και χωθήκανε μεσ' τη σπηλιά. Και παν οι χωροφυλάκοι αποπάνω και τους αρχίσαν... Ο Βοριάς ξέφυγε, κι ο Κανόνης. Αλλά πολλούς τους πιάσανε. Παραδοθήκανε. [...]»

[324] *Ό.π.*, μαρτυρία Γιώργη Σκούφαλου, σελ. 152–154 για τα γεγονότα της Κυδιάντας και της Λαγκάδας καθώς και για τη συγκρότηση του αντάρτικου: «— *Και κάποια στιγμή αποφασίζεται να γίνει κι εδώ αντάρτικο;//Δεν αποφασίζομαι έτσι [χωρίς λόγο] να γίνει αντάρτικο, αλλά κάποτε, όταν ο Τίτο έκλεισε τα σύνορα, γιατί ήρθε σε διαφωνία με το Στάλιν απάνω στο Ελληνικό αντάρτικο· και το αντάρτικο αντιμετώπιζε δυσκολίες, και ανεφοδιασμού, και να κάνει κλεφτοπόλεμο· πολεμούσε την ημέρα, τη νύχτα χωνότανε μεσ' τη Σερβία και έβγαινε απ' την άλλη μεριά, την Αλβανία· αυτά τα κόλπα σταματήσανε και ο πόλεμος γινότανε κατά μέτωπο· και το αντάρτικο δε μπορούσε πια ν' αντιμετωπίσει την πίεση του στρατού. Και λέει: τί πρέπει να γίνει; Και σκεφτήκανε οι "στρατηγοί" και οι "ινστρούκτορες" να ξεσηκωθούν και τα νησιά·*

να κάνουν επανάσταση για να απορροφήσουν ένα μέρος της στρατιωτικής δύναμης.//Εκεί, στην άποψη αυτή ας πούμε, εγώ διαφώνησα –ειδικά για το νησί. Γιατί εμείς δεν είχαμε ανθρώπους να βγούνε αντάρτες. Είχε αδειάσει το νησί. Τα παιδιά [τα κατάλληλα] είχανε μπαρκάρει. Η νεολαία, οι άνθρωποι που έπρεπε να δώσουν τον εαυτό τους και να προσπαθήσουν είχανε φύγει· είμαστε λίγοι άνθρωποι: είχε λίγους ηλικιωμένους και παιδιά που μετρούσανε στα δάχτυλα μιανού χεριού. Τί να κάνεις [χωρίς ανθρώπους]; Προσφέρουμε εδώ, κρατούμε [την Οργάνωση]. Άμα φύγουμε κι εμείς [οι λίγοι για το βουνό] τί θα γίνει; Ποιοι θα μας υπερασπιστούν; Εκεί διαφώνησα. Έγινε όμως το ξεκίνημα. Αλλά…//Θα σου κάνω μια παρένθεση. Είχε γίνει ένας γάμος [25 Γεννάρη 1948] στη Λαγκάδα. Κι ήταν όλοι Αριστεροί και τραγουδούσανε αντιφασιστικά τραγούδια. Μέσα σ' αυτούς ήταν και τρία αδέρφια, οι Τράτσηδες από την Κυδιάντα. Μετά το γλέντι, όταν είχανε γυρίσει, πιωμένοι εν τω μεταξύ, στην Κυδιάντα, χωροφύλακες κυκλώσανε το σπίτι τους. Άρχισε τουφεκίδι. Αποτέλεσμα, ο Γιάννης ο Τράτσης να σκοτώσει ένα χωροφύλακα. Σκοτώθηκε όμως κι ο αδερφός του ο Σταμάτης.//Την άλλη μέρα έρχεται και με βρίσκει ο Χούλης και μου λέει: "Γιώργη έτσι κι έτσι στην Κυδιάντα. Θα πας στο Αίπος, όπως ανεβαίνομε, εκεί που τελειώνουν οι βότες, και θα βρεις τον Γιάννη τον Τράτση, γιατί σκότωσε το χωροφύλακα και τώρα τον κυνηγούνε· και θα τον πάρεις να πάμε κάπου να τον κρύψομε". Και πήγα μοναχός μου, τον βρήκα και τον κατέβασα το Γιάννη και τον πήγα σ' ένα σπίτι ακατοίκητο –στου Τσατσαρώνη, στη συνοικία Ρήγου, στα βόρεια του Βροντάδου. Και τόνε ταΐζαμε και τόνε ποτίζαμε… Και εκείνο το σπίτι το κάμαμε σαν αφετηρία παράνομη· το ξέραν πολύ λίγοι άνθρώποι.//Έπειτα από λίγες μέρες ήρθε στο Βροντάδο, σ' ένα σπίτι που είχαμε ως Γραφείο της ΚΟΒΑ –Κουμμουνιστικής Οργάνωσης Βάσης–, ο Μιχάλης ο Βοριάς, που ήταν εκπρόσωπος της Περιφερειακής Επιτροπής του ΚΚΕ Χίου. Είμαστε εκεί: Εγώ, ο Μάρκος ο Τζιώτης, ο Χούλης ο Γιώργης… Και μας λέει ο Βοριάς: "Ετοιμαστείτε να βγάλτε αντάρτικη ομάδα". Λέω: "Ποιος θα την κάμει την ομάδα των ενόπλων; Όταν εγώ βγω στο βουνό, κι ο Χούλης στο βουνό, ποιος θα φροντίζει… [τα μετόπισθεν]; Ποιος θα φροντίσει τον ανεφοδιασμό; Ποιος θα κάμει τον "σύνδεσμο"; Δηλαδή χωρίς συνδέσμους θα κάμεις ανταρτοπόλεμο; Την εφημερίδα που γράφουν αυτοί οι άνθρωποι [στο παράνομο τυπογραφείο], ποιος θα πάει να την πουλήσει; Ποιος θα τους πάει χαρτί; Ποιος θα τους πάει φαΐ; Αυτά όλα τα σκέπτεται κανένας; Αφού όλοι οι [συναγωνιστές] οι Βρονταδούσοι είμαστε 12–14. Άμα λοιπόν μας βγάλετε στο βουνό, τί θα γίνει; Αυτή τη δουλειά ποιος θα την κάνει;… "//Τον Τράτση που τόνε κυνηγούσανε εμείς τον κρύψαμε, εμείς τόνε ταΐσαμε. Εν τω μεταξύ, νωρίτερα, πηγαίναμε 'κει κάτω [στα νότια του νησιού] και σηκώναμε ανθρώπους που ξεκόβαν από την Ικαρία –κεφάλια γερά! αντιστασιακά· άνθρωποι των γραμμάτων και της διανόησης. Φεύγανε νύχτα με βάρκες από την Ικαρία, με τα κουπιά τους εφέρνανε οι δικοί μας άνθρωποι στη Σάμο, από τη Σάμο στα κατώχωρα της Χίου και πηγαίναμε μεις –οι άνθρωποι αυτοί, άλλοι ήταν πιασμένοι [σωματικά] και δεν μπορούσαν μεσ' τα ποτάμια… τους σηκώναμε στην πλάτη–, και τους φέρναμε 'δω, τους περποιόμαστε, τους ξεκουράζαμε και τους βγάζαμε ψεύτικες ταυτότητες και τους στέλναμε στην

Αθήνα, όπου δούλευαν παράνομοι ή άλλοι, τραβούσανε για το "βουνό" κατευθείαν. Δηλαδή, δεν ήτανε η δουλειά μας... [ασήμαντη]. Γι' αυτό εγώ διαφώνησα: Ρε πού πάτε να μας βγάλετε στο βουνό, εμάς! Εμείς έχουμε πιο σοβαρή δουλειά εδώ. Με παίρνεις τώρα [αντάρτη], τί θα γίνει ο άλλος από κάτω; Που του 'δινα 'γω την ταυτότητά μου και πήγαινε στην Αθήνα! Που του 'φερνα 'γω ρούχα και ντύνονταν κι έφευγε κύριος από 'δώ και περνούσε [με το βαπόρι] πέρα! Και ήμαστε όλοι κι όλοι δεκατέσσερις άνθρωποι που κάναμε αυτή τη δουλειά. Αυτοί είμαστε. Δεν υπάρχουν άλλοι σύντροφοι. Τί, θα πάμε να σκουντούμε άσχετους ανθρώπους να βγούνε στο βουνό;//Του τα 'βαλα αυτά στο τραπέζι.//Και σηκώθηκε ο Βοριάς, έφυγε. Πάει [κάπου] στη Χώρα και φωνάζει το Χούλη, νομίζω και τον Τζιώτη, και τους λέει: "Αφήστε τι λέει ο Σκούφαλος, παραγκωνίστε τον, και να κάμετε ομάδα". Και του λέει ο Χούλης, Θεός σχωρέστον : "Εγώ χωρίς το Σκούφαλο δεν κάνω τίποτα, και πάρτε το χαμπάρι!" –ο Γιώργης ο Χούλης!– "διότι ο Σκούφαλος έχει δίκιο".//Εμείς λοιπόν του Βροντάδο δεν ετοιμάσαμε ομάδα. Αυτοί όμως ξεκινήσαν. Και η πρώτη [αντάρτικη] ομάδα υπό τον Γεώργιο Μαυράκη, την πρώτη βραδιά, [τονίζω] την πρώτη βραδιά που ξεκινούσανε, που φύγανε κάπου από τη Χίο, ήρθανε στο Βροντάδο. Σε τρία ακατοίκητα σπίτια, που ήτανε στο "Σπάσμα" απέναντι· σε ένα σημείο που αφήνεις την περιοχή "Αγίου Γεωργίου" και έρχεσαι για βορειότερα. Εκεί εφοδιαστήκανε, σε εκείνα το σπίτια. Εκεί τους πήγαμε εμείς φαϊ. Από 'κει φύγανε προς τα βόρεια. Περάσανε απ' τη Λαγκάδα [29 Φλεβάρη], κι απ' τη Λαγκάδα πήγανε στα πανώχωρα.//Εν τω μεταξύ από 'δώ κάτω [νότια του Βροντάδου] ετοιμάσανε μια άλλη δύναμη, με το Βοριά, και ήρθανε στο Βροντάδο, σε εκείνο το ακατοίκητο σπίτι του Τσατσαρώνη, στη συνοικία Ρήγου. Μαζί με το Βοριά, ήτανε κι ο Κανόνης τώρα –αυτός ήτανε αρχηγός. Ο Κανόνης έμενε μέχρι τότε μεσ' τη φουντάνα του Αθηναίου [στην παραλία του Βροντάδου] κι έβγαζε την εφημερίδα, μαζί με το Βατάκη και το Φώτη τον Αγγουλέ. Μορφωμένος άνθρωπος ο Κανόνης.//Θα σου κάνω μια παρένθεση πάλι. Στην Οργάνωση ήτανε και κάνα δυο μαθητές Γυμνασίου, ο Νικολής ο Γιόμελος και ο Κωστάλας. Αυτοί ήτανε οι σύνδεσμοί μας. Αλλά και το μάτι μας και το αυτί μας. Το Γυμνάσιο είναι στην παραλία, πάνω από το δρόμο, κι αυτοί παρακολουθούσαν τις κινήσεις όλες της Αστυνομίας, "περάσανε απάνω" –η Αστυνομία–, "περάσαν κάτω", πόσοι είναι, ξέρω 'γω τι. Αυτοί μας έφερναν όλες τις πληροφορίες. Και ούτε μπορούσανε να τους υποψιαστούνε, γιατί ήτανε μικροί, μαθητές. Ήτανε κι ατσίδες. Ήτανε κι οι δυο αριστούχοι.//Λοιπόν, όταν ήρθε ο Βοριάς, με την ομάδα του, εκεί στο σπίτι αυτό στου Ρήγου, εγώ είχα μια πληροφορία. Το πρωί είχε έρθει ο ένας από τους δυο μαθητές (όχι ο Γιόμελος αλλά ο Κωστάλας) και μου λέει: "Γιώργη, οι χωροφύλακες τη νύχτα θα ανεβούνε στο Αίπος, για τον Μαυράκη". Πάω και τους το λέω. Λέει: "Να πάμε να στήσομε ενέδρα". Και ξεκινήσαμε το βράδυ. Όταν πήγαμε, βάζουν μπροστά το τόμιγκαν, πίσω το πολυβόλο. Εγώ δεν είμαι στρατιωτικός, αλλά... το λιανοντούφεκο θα βάλεις μπροστά; Και θα τραβάει το πολυβόλο και θα βρεθώ εγώ στα διασταυρωμένα πυρά του μιανού και τ' αλλονού; Δεν ξέρω αν εσύ τα καταλαβαίνεις αυτά; Τέλος πάντων. Στήσαμε την ενέδρα αποσπερίς στα

Γεμέλικα, ακριβώς στη θέση Δεξαμενή, όπως περνάει ο δρόμος. Διακόσια-τρακόσα μέτρα από 'κει που είμαστε. Αλλά δεν πέρασαν [οι χωροφύλακες]. Και γυρίσαμε άπρακτοι. Αποφασισμένοι όμως αυτοί, ο Βοριάς, ο Κανόνης, με καμιά δεκαπενταριά ακόμη, να βγούνε επάνω στο Αίπος· όπως και βγήκαν την άλλη βραδιά. Εγώ όμως δεν ακολούθησα, τους το ξέκοψα. Με το που γυρίσαμε, από την ενέδρα, εζήτησα να γίνει "κριτική". Και 'κει τους τα είπα έξω από τα δόντια. Διότι επήγαμε στην ενέδρα, πρώτον, με κάτι τουφέκια που δεν είχανε δοκιμαστεί. Τα τουφέκια τα κουβαλούσαμε εμείς, μήνες πιο μπροστά κάτω από τον Κάμπο. Μέσα από τα μαγγανοπήγαδα τα βγάζαμε που τα είχανε κρεμάσει από τον καιρό της απελευθέρωσης. Τα 'χαν οι αντάρτες που στρέφονταν κατά των Γερμανών. Τα όπλα όμως αυτά είχανε τραβήξει υγρασία, τα πολεμοφόδια είχανε υγρασία, και ή τα είχες ή δεν τα είχες ένα και το αυτό. Ξέρεις πόσα νυχτερινά ταξίδια εκάμαμε; Να φύγομε απ' το Βροντάδο, νύχτα, μέσα απ' τα βουνά, να πάμε στους Νερόμυλους. Ξέρεις πού είναι; Μετά της Κόρης το Γεφύρι, μετά τη Βοήθεια, προς την κάτω μεριά. Από 'κεί τα παίρναμε, τα σηκώναμε στην πλάτη, περνούσαμε τον ποταμό, έτρεχε ο ποταμός... Κάναμε δουλειά, σοβαρή δουλειά. Και τα φυλάξαμε. Αλλά δε δοκιμάσαμε κανένα να δούμε τσαχτίζει που λένε, παίρνει [φωτιά]; δεν παίρνει; Τίποτα [τέτοιο] δεν είχαμε κάνει. Επήγαμε εστήσαμε ενέδρα· είχαμε κάνα σύνθημα; Χωρίς σύνθημα. Και άμανε 'ρχόμαστε σε σύγκρουση και δεν ήξερα 'γω, σκοτεινά, νύχτα, ποιος είναι ο σύντροφος και ποιος ο εχθρός; Πες ότι ετραυματιζόταν κάποιος. Άμα θέλαμε να πάρουμε τον τραυματία, είχαμε τραυματιοφορείς; Και αφού τέλειωνε η μάχη, πού θα βρισκόμαστε; είχαμε γιάφκα; Γιατί εγώ διάβαζα τις εφημερίδες· κάθε μέρα την εφημερίδα. Άμα δε διαβάσεις, άμα δεν παρακολουθήσεις τη ζωή, η ζωή σ' εγκαταλείπει, δεν κάθεται· πρέπει να τη ζεις τη ζωή. Διότι εγώ ήξερα πιότερα γράμματα απ' όλους [σχεδόν] εκείνους εκεί πέρα. Λοιπόν πού πάτε; Να μας σφάξουνε σαν αρνιά; Ε, εγώ δεν πάω αρνί για σφαγή. Είμαι πιο Αριστερός από τον καθέναν, αλλά δε θα με σφάξουν κι άδικα. Λοιπόν, ίσαμε δω [τους είπα] είμαι σύντροφος, από 'δώ και 'κει θα γίνω σύντροφος μοναχός. Και σηκώθηκα κι έφυγα.//Την επόμενη νύχτα [προς το ξημέρωμα] αυτοί φύγανε στο Αίπος, για μέσα από τις στροφές [να στήσουν ενέδρα]. Στα "μέσα βοτάκια" λέγονται. Βγήκανε λοιπόν στο Αίπος και σταθήκανε απάνω σ' ένα ύψωμα. Εκατεβάσανε το γελιό τους, αφήκανε το τουφέκι [εκεί] απάνω στο ύψωμα, γυμνός ο τόπος, και πήγανε από κάτω που είχενε νερό να πιούνε! Αθώοι άνθρωποι ήταν, παιδιά.//Αυτοί -χωροφύλακες και στρατιώτες- που ήτανε να πάνε στη Βολισσό, [προς εκείνα τέλος πάντων τα μέρη, για τον Μαυράκη], δεν ανεβήκανε την προηγούμενη μέρα, αλλά πήγαιναν όμως τώρα. Και οι στρατιώτες ήταν όλοι της 2ας Ταξιαρχίας, είχανε πολεμήσει στην Ιταλία [στο Ρίμινι]. Ήτανε πολεμισταί, δεν ήτανε χωροφύλακες! Ήτανε έμπειροι. Και με το που βγήκαν απάνω στο Αίπος, κοιτάζουν με τα κιάλια, βλέπουν τα τζαρτζαβάτια τους, τα τουφέκια τους πάνω στο ύψωμα. "Ρε για σταθείτε! Εδώ έχουμε... [δουλειά]". Αρχίζει το πολυβόλο τους, βαρούσε στο ύψωμα· δεν μπορούσαν οι δικοί μας να πάνε κοντά να πάρουν ούτε το τουφέκι τους, ούτε τα ρούχα τους, ούτε... και τ' αφήκαν όλα εκεί! Πήρανε δρόμο τώρα και τρέχανε σα λαγοί. Και το χειρότερο:

συνάφεια με την αντίστοιχη τακτική σε πολλά άλλα μέρη της Ελλάδας, να στρατολογούν νεαρούς χωρικούς στα διωκτικά αποσπάσματα.

Αξιοσημείωτη είναι επίσης η ακόλουθη αποστροφή: «*Είμαι βέβαιος ότι ταχύτατα οι υπόλοιποι διαφεύγοντες προδόται θα παρελάσουν εις τας οδούς της Χίου δια να αντιληφθούν τί εστί αγανάκτησις ενός ευγενούς λαού, όπως ο Λαός της Χίου*», που παραπέμπει στην τακτική της διαπόμπευσης έως και τη φυσική εξόντωση των συλλαμβανόμενων ανταρτών από «*πλήθη αγανακτισμένων πολιτών*».

Μία από τις μάχες που έλαβαν χώρα στη Χίο μεταξύ ΕΑΜ και Χωροφυλακής περιγράφεται με λεπτομέρειες από τον αντι-εαμικό Τύπο[326]. Οι αντάρτες με ελλιπή και υποδεέστερο οπλισμό και με έλλειψη γνώσης στρατηγικής πολέμου από την πλευρά των ηγετών τους γίνονται αρκετά εύκολοι στόχοι για τους χωροφύλακες παρά τον αιφνιδιασμό που κάποιες φορές επιτυγχάνουν.

Η ενέδρα των ανταρτών είχε στηθεί σε ένα δυσπρόσιτο χωριό της βόρειας Χίου, την Παρπαριά. Την προηγουμένη είχε πραγματοποιηθεί επιτυχής αντάρτικη επίθεση στον αστυνομικό σταθμό Κουρουνίων. Τις πρωινές ώρες, δύναμη Χωροφυλακής υπό έναν ενωμοτάρχη έφτασε στην Παρπαριά για έρευνες. Από τον φόβο αντάρτικης παρουσίας ο ενωμοτάρχης, πριν εισέλθει στο χωριό, κάλεσε τον πρόεδρο της Κοινότητας από τον οποίο έλαβε τη διαβεβαίωση ότι δεν υπήρχαν αντάρτες εκεί. Την ώρα που οι χωροφύλακες διέρχονταν από τους δρόμους του χωριού, δέχτηκαν αιφνιδιαστική επίθεση από τους αντάρτες, πρόλαβαν όμως να καλυφτούν και απάντησαν στα πυρά. Μπροστά στην ανώτερη δύναμη των χωροφυλάκων, οι αντάρτες υποχώρησαν και τελικά εγκατέλειψαν την Παρπαριά. Φαίνεται ότι ο ρυθμός της υποχώρησης δεν ήταν ικανοποιητικός, καθώς οι χωροφύλακες πρόλαβαν τους αντιπάλους τους λίγο έξω από το χωριό και επακολούθησε μακρά συμπλοκή στην

πήγαν όλοι μαζί και κλειστήκανε σε μια σπηλιά μέσα. Αυτοί όμως από πίσω τους κυνηγούσαν. Είδαν πού τρύπωσαν. Μόλις πήγαν κοντά, ένα μπαράζ φωτιάς... Δεν μπορούσαν πια να βγουν απ' τη σπηλιά, πέφταν οι σφαίρες σαν βροχή. Πήγαν τους πιάσανε σαν αρνιά και τους φέραν στη Χώρα.//Λοιπόν! σε ανίδεους ανθρώπους θα πα[ω] να εμπιστευτώ τη ζωή μου; Ρε σεις τί μου λέτε τώρα; τί γράφεται στα βιβλία; Παραμύθια θα μου πείτε; Αν είχατε δράση και σας πιάσανε μετά 10–15 μέρες [το καταλαβαίνω]. Αποσπερίς πήγατε, το πρωί σας πιάσανε!//— Και η ομάδα του Μαυράκη τί έγινε;//Αυτοί περάσανε κάτω, στον Κάμπο. Πήγανε μέσα σ' ένα σπίτι. Και ύστερα από μέρες –τους αντιληφθήκανε; τους προδώσανε; ξέρω 'γω τι–, πήγανε 'κει και τους χτυπήσανε και σκοτώσανε δυο τρεις και τους άλλους τους πιάσανε.

325 «Προκήρυξις του νομάρχου Χίου», *Πρόοδος*, 11/3/48. Βλ. Παράρτημα σελ. 365. Η προκήρυξη είχε εκδοθεί την προηγουμένη.

326 «Τα γεγονότα της Παρπαριάς», *ό.π.*, 12/3/48. Βλ. Παράρτημα σελ. 366.

οποία έλαβε μέρος και δεύτερο απόσπασμα χωροφυλάκων που έφτασε στην περιοχή. Στη διάρκεια της συμπλοκής σκοτώθηκαν οι αντάρτες Κουλελές και Αρβανιτάκης, κοντά στο νεκροταφείο του χωριού.

Ενόσω διαρκούσε η ανταλλαγή πυρών, ειδοποιήθηκαν αφενός η διοίκηση της Χωροφυλακής που απέστειλε αμέσως μηχανοκίνητη δύναμη με επικεφαλής τον περιβόητο μοίραρχο Παντελίδη, αφετέρου το αστυνομικό τμήμα Καρδάμυλων που αντέδρασε ομοίως. Στην πορεία της προς Βολισσό — Παρπαριά, η δύναμη του Παντελίδη συνάντησε στη θέση Αχλάδα το εναπομείναν αντάρτικο τμήμα, του οποίου επικεφαλής ήταν ο Μ. Βορηάς. Στη νέα συμπλοκή που ακολούθησε, τραυματίστηκαν δύο αντάρτες και συνελήφθησαν άλλοι έξι, μέσα σε σπηλιά μεταξύ Κυδιάντας και Συκιάδας. Οι υπόλοιποι αντάρτες διέφυγαν.

Οι συλλήψεις στο νησί συνεχίζονται και οι Αριστεροί, όσοι δηλαδή δεν έχουν βγει στο βουνό, διώκονται από τις αρχές απηνώς.

Αν και ήταν σύντομη η περίοδος που το νησί κινήθηκε στο κλίμα της ένοπλης σύγκρουσης, τα προπαγανδιστικά δημοσιεύματα έκαναν ενδόξως την εμφάνισή τους στα φύλλα των εφημερίδων. Οι παραδόσεις ανταρτών παρουσιάζονται αθρόες και πολλοί εξ' αυτών διατείνονται πως θέλουν να πολεμήσουν εναντίων των πρώην ομοϊδεατών τους[327].

Υπό τον τίτλο «*Η ΧΘΕΣΙΝΗ ΣΥΓΚΡΟΥΣΙΣ ΕΙΣ ΚΑΜΠΟΝ*[328] *Τελεία εκμηδένησις αναρχό κομμουνιστικής ομάδος - 8 παρεδόθησαν και 5 εφονεύθησαν - Τα κατασχεθέντα όπλα και πολεμοφόδια - Η μεταφορά των παραδοθέντων εις την πόλιν*», περιγράφεται[329] η συνέχεια των συγκρούσεων στο νησί. Οι ομάδες των ανταρτών λιγοστεύουν μέρα με την ημέρα.

Άλλη μια σύλληψη αντάρτη, του βαριά τραυματισμένου παπά Ξενάκη, που μην αντέχοντας την καταπίεση πήρε και πάλι τα βουνά (το ίδιο είχε κάνει και επί Κατοχής), πανηγυρίζεται δεόντως. Από την περιγραφή προκύπτει ότι ο παπα Ξενάκης ήταν πολύ ικανός μαχητής, καθώς αντιμετώπισε μόνος του επί τρεις ώρες στο κτήμα του Δημήτρη Λεμάνη, όπου κρυβόταν, ολόκληρη δύναμη χωροφυλάκων που τον είχε περικυκλώσει. Στη σκληρή μάχη που συνήφθη, ο αντάρτης, οπλισμένος και με χειροβομβίδες, τραυμάτισε τον ενωμοτάρχη Καραγιάννη προτού τραυματιστεί και ο ίδιος στα πόδια από ριπή πολυβόλου και καταρρεύσει.

---

327 «Παρουσιάσθησαν οι εκ Παρπαριάς ακολουθήσαντες τους αντάρτας», *ό.π.*, 15/3/48. Βλ. Παράρτημα σελ. 366.

328 Βλ. Τρύφωνας Παϊδούσης, «*Το Πράσινο σπίτι*», χ.ε., Αθήνα, 1989, σελ 228 – 234.

329 «Η χθεσινή σύγκρουσις εις Κάμπον. Τελεία εκμηδένησις αναρχόκομμουνιστικής ομάδος–8 παρεδόθησαν και 5 εφονεύθησαν –Τα κατασχεθέντα όπλα και πολεμοφόδια– Η μεταφορά των παραδοθέντων εις την πόλιν», *Πρόοδος*, 18/3/48. Βλ. Παράρτημα σελ. 367.

Μετά τη σύλληψή του μεταφέρθηκε στο νοσοκομείο σε κρίσιμη κατάσταση, ενώ ο Λεμάνης, η σύζυγος και η κόρη του παραπέμφθηκαν με την κατηγορία ότι υπέθαλπαν καταζητούμενο αντάρτη. Ο μοίραρχος Παντελίδης, δρέπει δάφνες ήρωα από τον αντι-εαμικό Τύπο, μαζί με τον νομάρχη Σβώκο[330].

Συγχρόνως στα Ευφημιανά συνελήφθησαν οι αντάρτες Κατσαμπάς, Κόρμαλος, Ψιακής και Τσιτρίνης της ομάδας του καπετάν Αρχιμήδη (Αρχιμήδης Φραγκάκης), η οποία είχε δώσει μάχη δύο ημέρες νωρίτερα με δύναμη Χωροφυλακής στην τοποθεσία Φραγκοβούνι, ύψωμα πάνω από την πρωτεύουσα του νησιού. Ο Τσιτρίνης ήταν τραυματισμένος στο μάτι. Οι υπόλοιποι διέφυγαν προσωρινά[331].

Οι συλλήψεις των ανταρτών και των συνεργατών τους συνεχίζονται με αμείωτη ένταση στη Χίο όπως διαβάζουμε στην *Πρόοδο* της 22/3/1948. Φήμες κυκλοφόρησαν πως σχεδιαζόταν από τους συλληφθέντες επίθεση στην πόλη. Παραθέτουμε ολόκληρη τη σχετική αναφορά, από την οποία αναδεικνύεται το κλίμα που είχαν δημιουργήσει οι αρχές στο νησί. Οι ανακριτικές μέθοδοι που εφαρμόζονταν ανάγκαζαν τους συλληφθέντες να καταδίδουν τους συντρόφους τους και μάλιστα δημοσίως.

ΕΚΠΝΕΕΙ Ο ΣΥΜΜΟΡΙΤΙΣΜΟΣ ΕΝ ΧΙΩ
ΣΥΛΛΗΨΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ ΑΝΤΑΡΤΩΝ & ΑΝΤΑΡΤΟΤΡΟΦΩΝ

Ο συμμοριτισμός εν Χίω βαίνει πλέον προς την οριστικήν συντριβήν του. Τ' αλλεπάλληλα πλήγματα τα οποία εδέχθει όπου και αν ενεφανίσθει, ιδίως δε η πανωλεθρία του εις τον Κάμπον, όπου η υπό τον Τράτσην 15μελής ομάς αναρχοκομουνιστών εξοντώθει, φονευθέντων 5 και συλληφθέντων 8 εκ των αποτελούντων αυτήν αναρχικών ως και η απεινής καταδίωξης αυτών από τον ατρόμητον μοίραρχον Παντελίδην και τους υπ' αυτόν γενναίους άνδρας. Η σύλληψης της ομάδος του Καπετάν Αρχιμήδη εις Ευφημιανά καθώς και η σύλληψης του αιμοβόρου Παπά Ξενάκη εις το αγρόκτημα Λεμάνη, όλαι αυταί αι αποτυχίαι και τα πλήγματα, εσκόρπισαν την σύγχισην και την απογοήτευσην εις τας τάξεις των. Οι αναρχικοί βλέπουν καθαρά πλέον ότι χάνουν το παιγνίδι και ότι οι υπολογισμοί των περί ενισχύσεως και συνεργασίας μετ' αυτών των κατοίκων της υπαίθρου ήσαν λανθασμένοι, αφού οι χωρικοί μας έφθαναν μέχρι του σημείου να τους κυνηγούν με πέτρες όπως συνέβη εις τον Δαφνώνα την παρελθούσαν Πέμπτην. Και αυτό τους ετσάκισε και τους έκαμε να

330 «Συνελήφθη ο περιβόητος παπα Ξενάκης. Είναι βαρέως τραυματισμένος», *ό.π.*, 20/3/48. Βλ. Παράρτημα σελ. 367.

331 «Συνελήφθη η συμμορία του καπετάν Αρχιμήδη», *ό.π.*, 20/3/48. Βλ. Παράρτημα σελ. 368.

εγκαταλείπουν τον αγώνα και να παραδίδονται εις την πρώτην ευκαιρίαν ή να συλλαμβάνονται από τους άνδρας που τους καταδιώκουν.

Ούτω προσήλθον και παρεδόθησαν προχθές οι λαβόντες μέρος εις την συμπλοκήν της Αχλάδας και διαφυγόντες αναρχικοί Φίλιππος Καβούκας και Ιωάννης Οργέττας. Επίσης παρουσιάσθη και παρεδόθη εις Βολισσόν ο συμμορίτης Κ. Μαχαλιάς εξ Αγίου Γάλακτος.

Οι συλληφθέντες εις Ευφημιανά συμμορίται ανακρινόμενοι προέβησαν εις ομολογίας κατονομάσαντες τους τροφοδοτούντας και χρηματοδοτούντας αυτούς, βάσει δε των καταθέσεων των αυτών ενεργήθεισαν την μεσημβρίαν του Σαββάτου συλλήψεις των κατονομασθέντων οι οποίοι είναι: Κ. Παντελίδης, Δ/της της Τραπέζης Χίου, Λύσ. Βασιλειάδης, Ιωάν. Ατσάλης, Γεωργ. Ξανδάκης, Ισίδ. Κλούτης, Ιωάν. Στ. Ευαγγελινός, Ιωάν. Κλειδάς, Μιχ. Κούτουκας ή Πετράκης, και Δ. Κουρουνιώτης, άπαντες κάτοικοι Κάμπου. Ο κόσμος πληροφορηθείς, την σύλληψίν των συγκεντρώθη κάτωθεν των γραφείων της Διοικήσεως Χωρ/κης όπου είχον οδηγηθή ούτοι και ο κ. Νομάρχης εξελθών εις τον εξώστην εκάλεσε ένα από τους συλληφθέντας της ομάδος του «καπετάν Αρχιμήδη» που έδρασεν εις Φραγκοβούνι, ο οποίος επανέλαβεν εις επήκοον πάντων ότι τους ετροφοδοτούσαν οι συλληφθέντες! Κατόπιν ο κ. Νομάρχης εκάλεσεν τον κόσμον να διαλυθή ησύχως, πολλοί όμως παρέμειναν και παρακολούθησαν το λεωφορείον το οποίον μετέφερε τους συλληφθέντας ανταρτοτρόφους εις τα κρατητήρια της Ασφαλείας και τους απεδοκίμασε[332].

Πολύ γρήγορα συνελήφθη και ο καπετάνιος της αντάρτικης ομάδας Αρχιμήδης Φραγκάκης[333] και απέμεναν ελάχιστοι αντάρτες ελεύθεροι, ανάμεσά τους τα μέλη της ηγεσίας του ΕΑΜ Χίου, Δημήτρης Ευαγγελινός, Γιώργος Μαυράκης και Χαράλαμπος Κανόνης. Στο άρθρο που ακολουθεί από το ίδιο με προηγουμένως φύλλο, διαβάζουμε την απειλή – έκκληση «των συλληφθέντων» προς τους Ευαγγελινό και Μαυράκη, να παραδοθούν.

ΖΗΤΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΑΝΑΡΧΙΚΟΥΣ
Η ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ ΤΩΝ ΑΡΧΗΓΩΝ ΤΩΝ
Η ΕΚΚΛΗΣΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΑΥΤΟΥΣ
Προς την εφημερίδα «Πρόοδος»

---

[332] «Εκπνέει ο συμμοριτισμός εν Χίω. Συλλήψεις και παραδόσεις ανταρτών & ανταρτοτρόφων», *ό.π.*, 22/3/47. Βλ. Παράρτημα σελ. 368.

[333] «Ζητείται από τους αναρχικούς η παράδοσις των αρχηγών των η έκκλησις των προς αυτούς», *ό.π.* Βλ. Παράρτημα σελ. 369.

Ενταύθα

Κύριε Διευθυντά,

Οι κάτωθι υπογεγραμμένοι συλληφθέντες σας παρακαλούμε όπως δημοσιεύσητε εις τας στήλας της εφημερίδας σας την παρακάτω επιστολή:

Προς,

τους Δημ. Ευαγγελινό και Γεωργ. Μαυράκη.

Οι κάτωθι υπογεγραμμένοι, πρώην οπαδοί, παραδοθέντες και συλληφθέντες εξ' αιτίας σας το διάστημα των γεγονότων Κυδιάντας, Λανγκάδας, Αίπους, Παρπαριάς, Κάμπου και Γρου, αντιληφθέντες τις βαριές συνέπειες που φέραμε στο τόπο μας και διαπιστώσαντες την αγανάκτησι του Χιακού Λαού, ο οποίος αποδοκιμάζει την τακτική της ανταρσίας στο νησί μας, η οποία κατέστρεψε και θα καταστρέψη δεκάδες οικογένειες. Και επειδή είσθε οι δημιουργοί αυτής της όλης καταστάσεως και από σας εξαρτάται το σταμάτημα του κακού στο νησί μας και για να μπορέσει ο Χιακός Λαός να σας δεχθή και πάλι σαν παιδιά του σας απεθύνομεν έκλησιν, ζητώντας την παράδοσί σας, από την οποία και εξαρτάται η επιεικής στάσις των Αρχών του τόπου και του Κράτους. Δυνάμεθα να σας εγγυηθούμε ότι αν παραδοθείτε δεν θα έχετε να πάθετε βασανισμούς και κακή συμπεριφορά, όπως μας λέγατε, διότι ουδείς εκακοποιήθη ούτε και αυτοί οι συλληφθέντες μετά 5ωρης μάχης Τράτσηδες, Γεωργούληδες, Ζερβός, Ντούλος κλπ. Εάν δεν παραδοθήτε εμείς οι ίδιοι θα ενδιαφερθούμε και απ' τη φυλακή ακόμη για την σύλληψί σας.

Υπογράφουν οι: Σ. Στείρος, Γ. Γεωργούλης, Μιχ. Μιμίδης, [Δυσανάγνωστο], Δ. Ταναΐνης, Ι. Μαλαχίας, Σ. Γλύκας, [Δυσανάγνωστο], Ι. Κλειδάς, Δ. Γ. Λεμάνης, Κ. Μοράκης, [Δυσανάγνωστο], Πετεινουδάκης, Δ. Κωνσταντάρας, Κ. Ξύδας, [Δυσανάγνωστο], Βρούζης, Φ. Καβούκας, Δ. Τράτσης, [Δυσανάγνωστο], Μιχ. Κατσαμπάς, Κ. Γιαννιώδης, Παν. Ντούλος, Δ. Πλουμής, Εμ. Κόρμαλος, Μαρκ. Τζιώτης, [Δυσανάγνωστο], Λ. Κουκούλης, Κ. Πλακωτάρης, [Δυσανάγνωστο], Σταμ. Παραδείσης, Μιχ. Κωστάκης, [Δυσανάγνωστο], Γ. Ξανθάκης, Λ. Βασιλειάδης, Ισ. Κλούκης, [Δυσανάγνωστο], Δ. Κουρουνιώτης, Μιχ. Πετράκης, [Δυσανάγνωστο], Ιω. Μιχαλακάκης, Χρήστος Γεραζούνης.

Ο έπαινος προς τη Χωροφυλακή συνεχίζεται από την *Πρόοδο* της 23ης Μαρτίου 1948 η οποία ισχυρίζεται ότι ανακαλύφθηκε ολόκληρο οπλοστάσιο στο Βροντάδο. Συγκεκριμένα: «*ανεβρέθησαν κρυμμένα με πάσαν προφύλαξιν και προσφάτως καθαρισμένα, ώστε να είναι έτοιμα προς άμεσον χρησιμοποίησην 23 πολεμικά όπλα, 2 οπλοπολυβόλα, 4 κιβώτια*

περιέχοντα φυσίγγια και 3 σάκκοι πλήρεις φυσιγγίων, ως και 1 σάκος καπνογόνων. Επίσης [...] *1 αυτόματον όπλο, 1 νάρκη και 4 χωνιά*[334]». Μία μέρα μετά, ανακοινώνεται από το ίδιο έντυπο ο θάνατος του Δημήτρη Ευαγγελινού με λεπτομερείς περιγραφές της ανεύρεσής του και της περιφοράς της σωρού του από την χωροφυλακή. Ο αρθρογράφος της *Προόδου* περιέγραφε τον κόσμο που συγκεντρώθηκε στη Νομαρχία όπου τοποθετήθηκε η σωρός για παραδειγματισμό και αναμετέδιδε το λόγο του νομάρχη Χίου αναφορικά με την Αριστερά και το εγκώμιο, που για ακόμη μία φορά, έπλεκε στην χωροφυλακή. Ακόμη, ο συντάκτης ισχυρίζεται ότι ο Ευαγγελινός είχε στην κατοχή του διαταγή προς τους άλλους αντάρτες όπου ανέφερε την αποτυχία του εγχειρήματος στη Χίο[335]. Οι λίγοι που πια έχουν μείνει στα βουνά θα εκτελεστούν ή θα συλληφθούν τις επόμενες μέρες. Από την *Πρόοδο* της 26ης Μαρτίου 1947 διαβάζουμε την «πρόσκληση» του νομάρχη προς τους εναπομείναντες αντάρτες. «*Προσκαλούνται οι υπολειπόμενοι ελάχιστοι συμμορίται να παραδοθούν μετά του οπλισμού των, ίνα αποφύγουν την επί τόπου εκτέλεσή των*», ξεκάθαρη ομολογία ότι δεν προβλέπεται ούτε η στοιχειώδης νομική διαδικασία και ο μόνος στόχος είναι η εξόντωση όλων εκείνων που αντιτίθενται στις αρχές εξουσίας[336].

Στο ίδιο φύλλο διαβάζουμε επίσης για τον εκτοπισμό περί των 70 Χίων στον Άγιο Ευστράτιο (θα ακολουθήσουν πολλοί ακόμα με κατεύθυνση διάφορα νησιά του Αιγαίου). Στις 29 Μαρτίου παραδίδεται και ο Γιώργος Μαυράκης αφού κυκλωμένος από τις δυνάμεις της Χωροφυλακής και χωρίς πολεμοφόδια δεν είχε καμία άλλη επιλογή[337]. Ο Χαράλαμπος Κανόνης, ο απεσταλμένος του ΚΚΕ στη Χίο θα φονευθεί στις 30 Μαρτίου[338].

Το παράνομο τυπογραφείο του *Πρωτοπόρου* θα ανακαλυφθεί στις 29 Μαρτίου[339] και θα τελειώσει έτσι άδοξα η πορεία της εφημερίδας[340].

---

334 «Ανεκαλύφθη ολόκληρον οπλοστάσιον εν Βροντάδω», *ό.π.*, 23/3/47. Βλ. Παράρτημα σελ. 369.

335 «Εξοντώθη ο πολιτικός αρχηγός των συμμοριτών Χίου Δημήτριος Ευαγγελινός», *ό.π.*, 24/3/47. Βλ. Παράρτημα σελ. 370.

336 «Πρόσκλησις του Νομαρχου Χίου», *ό.π.*, 26/3/47. Βλ. Παράρτημα σελ. 371.

337 «Συνελήφθη ο αρχισυμμορίτης Γεώργιος Μαυράκης», *ό.π.*, 29/3/47. Βλ. Παράρτημα σελ. 371.

338 «Εφονεύθη σήμερον την πρωίαν ο Γενικός Αρχηγός των συμμοριτών Κανόνης», *ό.π.*, 30/3/47. Βλ. Παράρτημα σελ. 372.

339 «Ανεκαλύφθη και κατεσχέθη το παράνομο τυπογραφείο των κομμουνιστών», *ό.π.*, 30/3/47. Βλ. Παράρτημα σελ. 372.

340 Βλ. τη μαρτυρία του Γιώργη Σκούφαλου στο Γιάννης Πριόβολος, *Στοιχεία από το περιθώριο…* ό.π., σελ. 159-160: «*-Για το τυπογραφείο τώρα://Μεσ' τη φουντάνα ήτανε ο Βατάκης [καθηγητής φιλόλογος] κι ο Αγγουλές ο Φώτης.*

Γ. Συμπεράσματα

Το ΕΑΜ Χίου κατάφερε, αμέσως μετά την απελευθέρωση, να καθιερώσει μια αντίληψη δημοκρατικής διαχείρισης της εξουσίας στο νησί παρέχοντας τη δυνατότητα ανάληψης πρωτοβουλιών σε τοπικό επίπεδο από τα κατά τόπους εαμικά στελέχη χωρίς αποκλεισμούς και διαχωρισμούς μεταξύ των διαστρωματώσεων του πληθυσμού. Αργότερα, παράλληλα με τη άφιξη των απεσταλμένων γενικών διοικητών Αιγαίου στο νησί, η τοπική οργάνωση αναγκάζεται να παραδώσει τις εξουσίες που είχε αναλάβει και σταδιακά παραγκωνίζεται από όλους τους χώρους της δημόσιας πολιτικής ζωής με στοχευμένες δράσεις της πολιτικής, δικαστικής και εκτελεστικής εξουσίας. Επιπροσθέτως η πίεση προς τα στελέχη αυξάνει τόσο εκ των γεγονότων που λάμβαναν χώρα στην Ελλάδα όσο και εκ των αποφάσεων των κεντρικών πολιτικών οργάνων του ΚΚΕ.

Θα μπορούσαμε να χωρίσουμε τη δράση του ΕΑΜ της Χίου σε δύο περιόδους.

Στην πρώτη περίοδο η ηγετική ομάδα του ΕΑΜ κρατούσε την οργάνωση στα πλαίσια της νομιμότητας ακολουθώντας τις γραμμές του 7ου συνεδρίου, μένοντας μακριά από συγκρούσεις. Προσπαθούσε, κινούμενη εντός των ορίων της νομιμότητας (με επιτροπές διαμαρτυρίας, διαβήματα προς τις αρχές και ειρηνικά συλλαλητήρια), να συντηρήσει την εκπροσώπηση του εαμικού κινήματος στα πολιτικά δρώμενα της Χίου. Η προσπάθεια αυτή δεν κατέστη δυνατό να ευοδωθεί καθώς στο νησί

Χτυπήσανε αυτοί μεσ' τη φουντάνα, βγάλανε πρώτα τον Αγγουλέ. Και βλέπει έναν σιδηρουργό, ο οποίος είχε δίπλα σιδηρουργείο. Και του λέει, για να κάνει και γούστο: "Ρε συ φίλε", του λέει, "έλα να σ' αγκαλιάσω να σε φιλήσω! Εσύ μωρέ μου 'λεγες πότε έφεξε, εσύ μου έλεγες πότε νύχτωσε. Όταν άκουγα το πρωί, κάτω, και βάραγες, έλεγα τ' αλλουνού: "ξύπνα κι έφεξε!", το βράδυ που σταματούσες να κοπανίζεις έλεγα: "έλα να παρατήσομε κι εμείς τη δουλειά"". Γράφανε... δεν εβλέπανε ήλιο. Με λάμπες πετρελαίου δουλεύανε. Ντουβάρι από 'δω, ντουβάρι από 'κεί... Η φουντάνα ξέρεις τί είναι; είναι ένας χώρος κλειστός γύρω γύρω που βάζει νερό μέσα κι έχει μόνο στο πάνω μέρος ένα μικρό άνοιγμα, κλειστό όμως κι αυτό.//— Εσύ την ήξερες τη "φουντάνα";//Όχι, παρ' ότι εμείς τα 'χαμε κουβαλήσει όλα τα "στοιχεία" τα τυπογραφικά μέσα από τη Χίο. Ένας αδερφός μου, ο Παντελής, τα κουβαλούσε μ' ένα γαδουράκι· δήθεν πως πωλεί ντομάτες, δήθεν πως έχει φορτωμένες πατάτες, τα κουβάλησε [έως ένα σημείο]. Κι ήτανε πολύ μικρός· ήτανε Επονίτης. Ήτανε τυπογραφείο κάτω στη Χώρα και το μεταφέραν όλο μεσ' τη φουντάνα. Το κάναν τυπογραφείο αφανές· κι έπρεπε να 'σαι και μυστικοπαθής, κι έπρεπε να 'σαι και του Κόμματος, κι έπρεπε να 'σαι..., για να ξέρεις ορισμένα πράγματα· όχι όλα. Πήγαινες, ας πούμε, μέχρι ένα σημείο [ό,τι κουβαλούσες]. Από 'κεί και πέρα σ' άλλαζε ο άλλος [...].»

κυριαρχούσε η κρατική αυθαιρεσία και η βία από φορείς εξουσίας και ακροδεξιά στοιχεία. Από τα μέσα μάλιστα του 1946 οπότε η κυβέρνηση Τσαλδάρη υιοθέτησε το Γ' ψήφισμα, η κατάσταση οξύνεται ακόμη περισσότερο και οι δράσεις ενάντια στο εαμικό κίνημα αυξάνουν με γεωμετρική πρόοδο. Τον Οκτώβριο του 1947 η ηγεσία της οργάνωσης δικάζεται σε δεύτερο βαθμό στα δικαστήρια της Σύρου. Η παρατεταμένη τους φυλάκιση καθώς και η άφιξη στο νησί του Χαράλαμπου Κανόνη με σκοπό να υλοποιήσει τις αποφάσεις της Γ' Ολομέλειας, ήταν οι αιτίες που οδήγησαν, σε ραγδαίες εξελίξεις στο εσωτερικό του ΕΑΜ Χίου και στη δημιουργία μιας ηγετικής τριανδρίας, αποτελούμενης από τους, Μιχάλη Βοριά, Δημήτρη Ευαγγελινό και Γιώργη Μαυράκη.

Έτσι αρχίζει η δεύτερη περίοδος κατά την οποία η τριανδρία, με την καθοδήγηση του Χαράλαμπου Κανόνη, ανέλαβε την οργανωτική ανασυγκρότηση και τον πολιτικό επαναπροσανατολισμό του εαμικού κινήματος στη Χίο. Μέσα σε κλίμα ευρύτατων συλλήψεων Αριστερών (αρχές του Φλεβάρη του 1948) με την κατηγορία της επικινδυνότητας για τη δημόσια τάξη και ασφάλεια ανελήφθη το ρίσκο μιας ένοπλης εξέγερσης καθώς πλέον η Αριστερά στο νησί είχε τεθεί εκτός νομιμότητας. Η εκδοχή του Εμφυλίου στη Χίο με τα πενιχρά μέσα που η Αριστερά διέθετε και με την ανύπαρκτη γνώση στρατηγικής και οργάνωσης, ήταν καταδικασμένη πριν καν ξεκινήσει.

Οι Αριστεροί του νησιού είχαν να διαλέξουν μεταξύ της αναμονής για τη σύλληψή τους, της ανοχής απέναντι στη βία από τα όργανα των αρχών εις βάρος τους ή της ένοπλης εξέγερσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο
Η δίκη

Α. Το πλαίσιο

Στο κεφάλαιο που ακολουθεί μέσα από δημοσιεύματα της εφημερίδας *Η Πρόοδος* καθώς και από τα πρακτικά της δίκης[341] του έκτακτου στρατοδικείου που συντάθηκε προκειμένου να δικάσει τους εαμίτες της Χίου, περιγράφονται τα κυριότερα γεγονότα της ακροαματικής διαδικασίας όλων εκείνων των προσώπων που έλαβαν μέρος στην ένοπλη εξέγερση της Χίου ή συνεργάστηκαν με όσους βγήκαν στο βουνό.

Η ακροαματική διαδικασία άρχισε στις 29 Ιουλίου του 1948, σε έκτακτο στρατοδικείο σε αίθουσα του Πρωτοδικείου Αθηνών, στην οδό Σανταρόζα.

Με ανταποκρίσεις η *Πρόοδος* υπόσχεται στο χιακό κοινό ότι θα καλύψει την πολύκροτη δίκη των Χίων Αριστερών, τους οποίους σπεύδει, εκ των προτέρων, να καταδικάσει:

«*Ενώπιον του Εκτάκτου Στρατοδικείου Αθηνών αρχίζει σήμερον την πρωίαν η δίκη των Χίων κομμουνιστών οι οποίοι δια της αναρχικής των εκδηλώσεως αιματοκύλισαν το ήρεμο και ειρηνικό νησί μας*»[342].

Η περίοδος στην οποία λαμβάνει χώρα η δίκη σε συνδυασμό με τα γεγονότα στην υπόλοιπη επικράτεια θα έχουν καταλυτικές επιπτώσεις στη λήψη των αποφάσεων που στις περισσότερες των περιπτώσεων θα είναι καταδικαστικές για τους εμπλεκόμενους. Οι προϋποθέσεις για μια ομαλή εξέλιξη, ανεπηρέαστη από την πολιτική ατμόσφαιρα, είναι μηδαμινές καθώς δείχνουν από την πρώτη στιγμή ορισμένες λεπτομέρειες της προετοιμασίας.

Πρώτα, η σύνθεση των μαρτύρων κατηγορίας, μεταξύ των οποίων είχαν οριστεί ο έμπλεως μισαλλοδοξίας νομάρχης Χίου Αντ. Σβώκος καθώς και οι δύο γνωστοί αξιωματικοί της Χωροφυλακής, ο δράστης δύο φόνων ταγματάρχης Παντελίδης και ο πάντα δραστήριος διώκτης των κομμουνιστών, υπολοχαγός Ζορμπάς.

Έπειτα, οι συνθήκες υπό τις οποίες καλούνταν οι κατηγορούμενοι να δικαστούν. «*Οι κατηγορούμενοι, 63 εν συνόλω, μετεφέρθησαν εκ των νήσων Γιούρα και Μακρονήσου όπου είχαν μεταφερθή, εις τας Αθήνας και την στιγμήν ταύτην θα κάθηνται εις το εδώλειον δια να δώσουν λόγον των πράξεών των*»[343].

Με άλλα λόγια, δεν έχει δοθεί ούτε ο ελάχιστος χρόνος στους ανθρώπους που αντιμετωπίζουν βαρύτατες κατηγορίες, να

---

341 Ολόκληρη η δίκη βρίσκεται στο Παράρτημα, σελ. 374

342 «Σήμερον την πρωίαν αρχίζει η δίκη των Χίων αναρχικών», *Πρόοδος*, 29/7/48. Βλ. Παράρτημα σελ. 373.

343 *Ό.π.*

προετοιμάσουν την υπεράσπισή τους, αφού έως την τελευταία στιγμή τελούν υπό εκτόπιση.

Στη συνέχεια της ανταπόκρισης και για άλλη μια φορά, ο διαπιστευμένος συντάκτης της εφημερίδας, που δεν είναι άλλος από τον ίδιο τον διευθυντή της, σπεύδει να φορτίσει την ατμόσφαιρα εις βάρος των κατηγορουμένων:

«*Η Πρόοδος δια του παρακολουθούντος την δίκην διευθυντού της κ. Α. Κουτελάκη, μετά συνεργείου διακεκριμμένων αθηναίων συναδέλφων, θα κρατή ενήμερον το Χιακόν κοινόν, δια συνεχών τηλεγραφικών και ταχυδρομικών ανταποκρίσεων, όλων των φάσεων της δραματικής δίκης, η οποία είναι πρωτοφανής δια την νήσον μας και εις όγκον κατηγορουμένων και εις αριθμόν θυμάτων εκ της κακοποιού δράσεως των δικαζομένων*»[344].

Την πρώτη ημέρα οι στρατοδίκες προσήλθαν καθυστερημένα στην αίθουσα τόσο για να κάμψουν το ηθικό των κατηγορουμένων όσο και για να τους απαξιώσουν. Στην ίδια τακτική εντάσσεται η σκόπιμη απόκρυψη της σύνθεσης του δικαστηρίου: «*Το μόνο που εγνώσθη είναι ότι οι Στρατοδίκαι θα προέρχονται από τας μαχομένας εις το μέτωπον μονάδας του Στρατού μας*»[345].

Οι περιγραφές της εφημερίδας από την πρώτη μέρα της δίκης και ενώ αναμενόταν η προσέλευση των δικαστών στην αίθουσα, παρουσιάζουν τους κατηγορούμενους τελούντες σε μεγάλη ανησυχία, βλοσυρούς και νευρικούς.

Β. Οι κατηγορούμενοι

Στο Έκτακτο Στρατοδικείο, προσήχθησαν για να δικαστούν 63 Χιώτες πολίτες[346]:

Ο Γιώργος Μαυράκης, ιδρυτικό μέλος της Αντιφασιστικής Οργάνωσης του 1941, ηγετικό στέλεχος του ΕΑΜ Χίου σε όλη τη διάρκεια της Κατοχής, από τους αρχηγούς του στη σύντομη περίοδο του Εμφυλίου και από τους τελευταίους συλληφθέντες.

Ο Ανδρέας Λοΐζος, από τα ιδρυτικά μέλη της Φιλικής Εταιρείας και μέλος της πρώτης Νομαρχιακής Επιτροπής του ΕΑΜ.

Ο Πέτρος Ανδριώτης από την Ικαρία, στέλεχος της Αντιφασιστικής Στρατιωτικής Οργάνωσης στα στρατεύματα της Μέσης Ανατολής, στάλθηκε στη Χίο για να οργανώσει την υποδοχή φυγάδων και δραπετών από την Ικαρία, συνελήφθη στο τέλος Οκτωβρίου 1947.

Ο Γιάννης Οργέττας, υπεύθυνος έκδοσης του *Εμπρός*, το καλοκαίρι του 1945.

---

344 *Ό.π.*

345 *Ό.π.*

346 *Ό.π.*

Ο Ματθαίος Καρτοκέφαλος, στέλεχος της Εθνικής Αλληλεγγύης, υπεύθυνος του *Πρωτοπόρου* το φθινόπωρο του 1945.

Ο δικηγόρος Γιώργος Μαύρος, από τους ιδρυτές του τοπικού παραρτήματος του Αγροτικού Κόμματος Ελλάδος, το οποίο εντάχθηκε στον τοπικό εαμικό συνασπισμό το 1946.

Ο Αρχιμήδης Φραγκάκης, καπετάνιος αντάρτικης ομάδας στον Εμφύλιο και από τους τελευταίους συλληφθέντες.

Ο Νικόλαος Ξενάκης ή παπα Ξενάκης, συνεπής εαμίτης στην Κατοχή στις τάξεις του κλήρου, από τους τελευταίους συλληφθέντες στις μάχες του Εμφυλίου.

Ο Γιώργος Τσουκαλάς, μέλος της νομίμως εκλεγείσας Εκτελεστικής Επιτροπής του Εργατικού Κέντρου Χίου, τον Ιανουάριο του 1945.

Ο Μιχάλης Βατάκης, αγωνιστής της Αριστεράς από τη δεκαετία του 1930, μέλος της τομεακής επιτροπής των Μαστιχοχώρων στην Κατοχή.

Ο ποιητής Φώτης Αγγουλές.

Ο οδοντίατρος Σωτήρης Λίναρης με πλούσια αντιστασιακή δράση στην Κατοχή.

Ο Νίκος Καψάλης, από τους υπεύθυνους της Οικονομικής Επιτροπής του ΕΑΜ που συνέλεγε χρήματα για τον Δημοκρατικό Στρατό.

Ο Γιάννης Τράτσης που βγήκε στο βουνό τον Ιανουάριο του 1948 γιατί σκότωσε έναν χωροφύλακα, στη διάρκεια πολιορκίας του σπιτιού του από δύναμη χωροφυλάκων.

Οι Αδαμάντιος (Διαμαντής) Γεωργούλης, Παντελής Γεωργούλης, Κώστας Ζερβός, μέλη των τελευταίων ομάδων του Δημοκρατικού Στρατού.

Ο αντάρτης Δημήτρης Ψιακής, της ομάδας του καπετάν Αρχιμήδη.

Η οικογένεια Αθηναίου, Σωτήρης, Ελευθερία και Ειρήνη, με πλούσια αντιστασιακή δράση, διατηρούσε για ένα διάστημα στο σπίτι της το τυπογραφείο του *Πρωτοπόρου*.

Ο Γιώργος Κώσταλος και ο Σωκράτης Σαρηγιάννης, πολιτικά στελέχη του τοπικού ΕΑΜ. Ο δεύτερος βγήκε στην παρανομία για σύντομο διάστημα, στο τελευταίο στάδιο του Εμφυλίου στη Χίο.

Ο Γιώργος Χούλης, από τα στελέχη του ΕΑΜ που αποτέλεσαν την επιμελητεία του Δημοκρατικού Στρατού.

Οι Δημήτρης Τράτσης, Σταμάτης Στείρος, Δημήτρης Πλουμής, Δημήτρης Ταναΐνης, Μάρκος Τζιώτης, Παναγιώτης Ντούλος, Μιχάλης Κατσαμπάς, Κώστας Πλακωτάρης, Λουρέντζος Κουκούλης, Φίλιππος Καβούκας, Σταμάτης Παραδείσης, Σωτήρης Γλύκας, Μανόλης Κόρμαλος, Κώστας Ξύδας, μέλη των αντάρτικων ομάδων που αιχμαλωτίστηκαν μετά τις μάχες Κάμπου, Ευφημιανών και Αχλάδας τον Μάρτιο του 1948 και ύστερα από πιέσεις που δεν είδαν βέβαια το φως της δημοσιότητας, εξαναγκάστηκαν να αποκηρύξουν δημοσίως τους συναγωνιστές τους.

Οι Δημ. Αρβανιτάκης, Γεώργιος Ξυλάς, Ιωάννης Παπουλής, Ισ. Πλακωτάρης, Παντελής Πανέρης, Παναγιώτης Φιριππής, Ιωάννης Κόκκας, Φανούριος Μανάρας, Κων/τίνος Μωράκης, Μ. Στρατάκης, Γεώργιος Κομνηνός, Ιωάννης Γιαννιώδης, Δημήτρ. Καζάνας, Ταναΐνης Νικ. του Δημ., Γεώργιος Μιχαλιάδης, Σταύρος Καλογρίδης, Νέστωρ Μαμούνας, Κωνστ. Καραμανλής, οι περισσότεροι πολιτικά στελέχη, που τροφοδοτούσαν τις αντάρτικες ομάδες.

Οι φυγοδικούντες Γιάννης Ψωράκης, Παντελής Πρινιάς, Γιάννης Καράβολος, Δημήτρης Καράβολος, Περικλής Βασιλάκης.

Στα πρόσωπα των κατηγορουμένων αναγνωρίζουμε βασικά στελέχη του ΕΑΜ Χίου και περίπου το σύνολο του μαχητικού τμήματος και του επιμελητειακού δικτύου του Δημοκρατικού Στρατού.

Γ. Το κατηγορητήριο

Το κατηγορητήριο συντάχθηκε στη βάση της νομοθεσίας που συμπυκνώνεται στο περιβόητο Γ' Ψήφισμα, που εγκρίθηκε στις 17/6/1946 από το Κοινοβούλιο[347] και έθεσε το πλαίσιο του Εμφυλίου.

Πιο συγκεκριμένα, οι 63 προσαχθέντες στη δίκη κατηγορούνταν για παράβαση των άρθρων 1[348], 2[349] και 3[350] του Γ' Ψηφίσματος, καθώς[351]:

---

[347] ΦΕΚ, τχ. Α, 197/1946.

[348] 1.) Ὅστις θέλων να απόσπαση εν μέρος εκ του όλου της Επικρατείας ή να ευκολύνη τα προς τούτο το τέλος τείνοντα σχέδια, συνώμοσεν ή δεήγειρε στάσην ή συνεννοήθη με ξένους ή κατήρτεσεν ενόπλους ομάδας ή έλαβε μετοχήν εις τοιαύτας προδοτικάς ενώσεις τιμωρείται με θάνατον.//2.) Πάσα εκ προθέσεως προπαρασκευαστική ενεργεία της ηγουμένης πράξεως τιμωρείται με ειρκτήν, υπαρχουσών επιβαρυντικών περιπτώσεων με δεσμά πρόσκαιρα ή δια βίου.//Ως προπαρασκευαστική ενεργεία θεωρείται και η καθ' οιονδήποτε τρόπον, αμέσως ή εμμέσως, γενομένη προσπάθεια προς διαδοσιν, ανάπτυξιν και εφαρμογήν ιδεών τεινουσών εις την απόσπασιν ή αντονόμησιν μέρους της Επικρατείας ή η ενεργεία προσηλυτισμού εις τας ιδέας ταύτας.\\3.) Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αι διατάξεις των άρθρων 129–131 του κοινού Ποινικού Νόμου.

[349] 1.) Ὅστις καταρτίζει ομάδα επί τω σκοπώ όπως προσβάλη δια βίας τας Αρχάς ή Δημοσίους ή Εκκλησιαστικούς υπαλλήλους ή τα όργανα της δημοσίας, Αγροτικής ή Δασικής Ασφαλείας ή δημοσίας δυνάμεως ή τοπικής αυτοδιοικήσεως ή πρόσωπα ανήκοντα εις τους συμμάχους στρατούς, ως και συμμετέχων εις τοιαύτης ομάδος τιμωρείται, ει μεν είναι αρχηγός, οδηγός ή ηθικός αυτουργός με θάνατον ει δε απλούς συναίτιος με ισόβια δεσμά, υπαρχουσών δ' επιβαρυντικών περιπτώσεων με θάνατον.\\2.) Με τας αυτής ποινάς και κατά τας αυτάς διακρίσεις τιμωρείται κα ὅστις καταρτίζει ομάδα επί τω σκοπό όπως εκτελέση αδικήματα κατά της ζωής, σωματικής ακεραιότητος ή προσωπικής ελευθερίας, ληστείας ή εμπρησμούν ή διαταράξη την κοινήν ειρήνην ή όπως

α) από τον Οκτώβριο 1947 μέχρι και τον Μάρτιο 1948, θέλοντας να αποσπάσουν μέρος της ελληνικής επικρατείας και να ευκολύνουν τα προς αυτόν τον σκοπό τείνοντα σχέδια, συνώμοσαν και διήγειραν σε στάση, συγκρότησαν ένοπλες ομάδες και είχαν συμμετοχή «*εις τοιαύτας προδοτικάς ενώσεις*», ήτοι στελέχη και μέλη του ΚΚΕ που εκτελώντας τις αποφάσεις της ολομέλειας της Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚΕ (Σεπτέμβριος 1947), για άμεση επέκταση της επαναστατικής δράσης στα αστικά κέντρα, δημιούργησαν στις περιοχές Ευφημιανών, Βροντάδου, Λαγκάδας, Οινουσσών, Καρδαμύλων και αλλού μαχητικές ομάδες και συμμετείχαν σ' αυτές, επονομαζόμενες «ομάδες στενής αυτοάμυνας», εξοπλισμένες με αυτόματα και ατομικά όπλα, πιστόλια και περίστροφα, επιθετικές και αμυντικές χειροβομβίδες, πυρομαχικά και εκρηκτικές ύλες, ώστε σε πρώτη άνωθεν εντολή να προσβάλουν τα σώματα ασφαλείας και τον στρατό και τις πολιτικές αρχές, να καταλάβουν την κυβερνητική εξουσία και να τη μεταβιβάσουν στον Μάρκο Βαφειάδη[352],

---

ελευθέρωση φυλακισμένον ή κρατούμενον διαταγή της Αρχής, ως και πας συμμετέχων τοιαύτης ομάδος.

[350] 1. Οστίς ενόπλως προσβάλλει δια βίας τας Αρχάς ή τους Δημοσίους ή Εκκλησιαστικούς υπαλλήλους ή τα όργανα της Δημοσίας, Αγροτικής ή Δασικής Ασφαλείας ή της δημοσίας δυνάμεως ή της τοπικής αυτοδιοικήσεως ή πρόσωπα ανήκοντα εις τους συμμάχους Στρατους είτε κατά την εκτέλεσιν των καθηκόντων των είτε έκτος τούτων άλλα λόγω της Ιδιότητος των τιμωρείται με θάνατον.\\2. Όστις ηνωμένος μετ' άλλων ήθελεν εκτελέση την ως άνω πραξιν τιμωρείται, ει μεν είναι αρχηγός, οδηγός ή ηθικός αυτουργός με θάνατον, οι δε απλούς συναίτιος με ισόβια υπαρχουσών δ' επιβαρυντικών περιπτώσεων με θάνατον.

[351] Έκτακτον Στρατοδικείον Αθηνών, Αριθ. 210, 29, 30 και 31 Ιουλίου, 2 , 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12 και 13 Αυγούστου 1948. Βλ. Παράρτημα σελ. 374.

[352] Μάρκος Βαφειάδης ηγετικό στέλεχος του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας γεννήθηκε στη Θεοδοσιούπολη Μικράς Ασίας το 1906. Μετά τη Μικρασιατική καταστροφή κατέφυγε στη Θεσσαλονίκη και στην Καβάλα, από το 1928 όμως εγκαταστάθηκε στη Θεσσαλονίκη και έγινε μέλος της Ομοσπονδίας Κομμουνιστικών Νεολαιών Ελλάδας (ΟΚΝΕ). Το 1932 καταδικάστηκε σε φυλάκιση και εξορία για τη δράση του, αλλά μετά την αποφυλάκισή του (Οκτώβριος 1933) εργάστηκε ως καθοδηγητής στην Πελοπόννησο, την Ήπειρο και τη Μακεδονία. Στις παραμονές της δικτατορίας της 4ης Αυγούστου εκτοπίστηκε στον Άγιο Ευστράτιο, απ' όπου απέδρασε στο τέλος του ίδιου μήνα. Από το καλοκαίρι του 1937 εργάστηκε ως καθοδηγητής στην Κρήτη και υπήρξε πρωτεργάτης της εξέγερσης των Χανίων εναντίον του δικτατορικού καθεστώτος (28 Ιουλίου 1938). Επιστρέφοντας μετά την αποτυχία της εξέγερσης στην Αθήνα, συνελήφθη και φυλακίστηκε στην Ακροναυπλία, απ' όπου εκτοπίστηκε στη Γαύδο. Τον Μάιο του 1941 δραπέτευσε και συνέχισε τη δράση του στη γερμανοκρατούμενη Κρήτη και στη συνέχεια στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη. Το 1942 εκλέχθηκε μέλος της Κεντρικής Επιτροπής του Κομμουνιστικού Κόμματος και ορίστηκε υπεύθυνος του

με σκοπό να διευκολύνουν την πραγματοποίηση των σχεδίων του περί επιβολής στην Ελλάδα κομμουνιστικής δικτατορίας και συνάμα προσχώρησης της χώρας στον συνασπισμό των κομμουνιστικών βαλκανικών χωρών, με ταυτόχρονη παραχώρηση της ελληνικής Μακεδονίας στη Γιουγκοσλαβία και της δυτικής Θράκης στη Βουλγαρία.

β) συγκρότησαν τις ανωτέρω ομάδες και συμμετείχαν σ' αυτές με σκοπό να προσβάλουν δια της βίας τις αρχές και τα όργανα της δημόσιας δύναμης και ασφάλειας, να εκτελέσουν αδικήματα κατά της ζωής, της σωματικής ακεραιότητας και της προσωπικής ελευθερίας, ληστείες και εμπρησμούς, να διαταράξουν την κοινωνική ελευθερία, να ελευθερώσουν φυλακισμένους και κρατουμένους του καθεστώτος και ιδίως να πραγματοποιήσουν ένοπλες επιθέσεις εναντίον οργάνων της Χωροφυλακής και του στρατού, να εκτελέσουν δολοφονίες προσώπων που ανήκουν στις ένοπλες δυνάμεις και «εθνικοφρόνων πολιτών», καθώς επίσης και πράξεις δόλιας φθοράς έργων συγκοινωνίας, τηλεφωνικών/τηλεγραφικών ανταποκρίσεων με εμπρησμούς και

ΕΛΑΣ Μακεδονίας. Τον Μάιο του 1944 εκλέχθηκε εθνοσύμβουλος Θεσσαλονίκης για τη συνέλευση των Κορυσχάδων, στην οποία όμως δεν έλαβε μέρος. Τον Νοέμβριο του 1944 διαφώνησε με τον Άρη Βελουχιώτη, που πρότεινε να ετοιμαστεί ο ΕΛΑΣ για σύγκρουση με τους Άγγλους, και κατά τα Δεκεμβριανά ο ΕΛΑΣ Μακεδονίας δεν συγκρούστηκε με τα βρετανικά στρατεύματα. Διαφώνησε επίσης τον Φεβρουάριο του 1946 με τον γενικό γραμματέα του Κομμουνιστικού Κόμματος Νίκο Ζαχαριάδη, ο οποίος πρότεινε ένοπλη αναμέτρηση, τον Ιούλιο όμως του 1946 ο Ζαχαριάδης τον όρισε αρχηγό των ανταρτικών ομάδων που είχαν καταφύγει στα βουνά. Τον Οκτώβριο του 1946, όταν ιδρύθηκε το Γενικό Στρατηγείο του «Δημοκρατικού Στρατού Ελλάδας», ο Βαφειάδης ανέλαβε την ηγεσία του και τον Δεκέμβριο του 1947 ονομάστηκε πρωθυπουργός και υπουργός Στρατιωτικών της «Προσωρινής Δημοκρατικής Κυβέρνησης». Η διαφωνία του με τον Ζαχαριάδη σε ζητήματα τακτικής οδήγησε στην απομάκρυνσή του από τις ηγετικές θέσεις τον Αύγουστο του 1948, και τον Ιανουάριο του 1949 καθαιρέθηκε από όλα τα αξιώματα. Τον Οκτώβριο του 1950, με απόφαση της 3ης Συνδιάσκεψης του ΚΚΕ, διαγράφηκε από μέλος του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας, ενώ βρισκόταν απομονωμένος στη Σοβιετική Ένωση, αλλά τον Φεβρουάριο του 1957 εκλέχθηκε μέλος του Πολιτικού Γραφείου της Κεντρικής Επιτροπής του κόμματος. Νέες διαφωνίες του Βαφειάδη με την πολιτική ηγεσία του ΚΚΕ προκάλεσαν και πάλι την καθαίρεσή του από το Πολιτικό Γραφείο τον Ιανουάριο του 1958 και τη διαγραφή του από το Κομμουνιστικό Κόμμα τον Ιούνιο του 1964. Μετά τη διάσπαση του ΚΚΕ το 1968, αποκαταστάθηκε από το ΚΚΕ Εσωτερικού. Τον Μάρτιο του 1983 γύρισε στην Ελλάδα από τη Σοβιετική Ένωση, όπου είχε παραμείνει είκοσι τρία χρόνια. Ο Μάρκος Βαφειάδης το 1984 δημοσίευσε στην Αθήνα τον πρώτο τόμο των Απομνημονευμάτων του, που αναφέρονται στην περίοδο από τις αρχές του αιώνα ως το 1939. πηγή: Πάπυρος Λαρούς Μπριτάννικα τομ. 13

ανατινάξεις, αρχηγοί δε των ομάδων αυτών ήσαν οι εκ των φυγάδων[353] κατηγορουμένων Β. Μπαρτζώτας, Χ. Κανόνης και Π. Ανδριώτης, οι δε άλλοι απλοί συναίτιοι, για τος οποίους όμως υπάρχουν επιβαρυντικές περιπτώσεις, ενωμένοι δε αυτοί με άλλους ενόπλους προσέβαλαν δια της βίας τις αρχές και τα όργανα της δημοσίας τάξεως, αγροτικής ασφάλειας και δημοσίας δυνάμεως, τόσο κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους όσο και λόγω της ιδιότητάς των ως εξής:

Οι Γ. Μαυράκης, Λορ. Κουκούλης μαζί με τους φυγόδικους Π. Πρινιά και Ι. Ψωράκη την 4 Δεκεμβρίου 1947 επιτέθηκαν στους στρατώνες του Λόχου Χωροφυλακής Χίου.

Οι Δημ. και Ιωάν. Τράτσης, Κ. Ζερβός και Δ. Γεωργούλης, επιτέθηκαν στην υπό τον ενωμοτάρχη Κ. Αντωνόπουλο [διωκτική] ομάδα κατά την 25η Ιανουαρίου 1948 όταν αυτή ενεργούσε στα Κυδιάντα έρευνα στο σπίτι των αδελφών Τράτση για ανεύρεση όπλων.

Οι Δ. Ταναΐνης, Γ. Ξυλάς, Δ. Αρβανιτάκης, μαζί με τους φυγόδικους Δ. Ευαγγελινό και Ζ. Σιδερή, προσέβαλαν την 28 Ιανουαρίου 1948 ομάδα χωροφυλάκων στα Νένητα.

Οι Δημ. και Ιωάν. Τράτσης, Α. Ξυλάς, Δ. Γεωργούλης, Α. Κουλελές, Π. Ντούλος, Μ. Κατσαμπάς, Γ. Ξυλάς, Κ. Πλακωτάρης και Γ. Μαυράκης, μαζί με τους φυγόδικους Ζ. Σιδερή, Κ. Καμπανέλλα, Π. Πρινιά, Γ. Λεοντάρα και Ι. Ψωράκη, επιτέθηκαν σε ομάδα Χωροφυλακής στην Λαγκάδα την 28η προς την 29η Ιανουαρίου 1948.

Οι Γ. Μαυράκης, Δ. Γεωργούλης, Π. Ντούλος (ομαδάρχης), Α. Κουλελές, Δ. Αρβανιτάκης, Δ. και Ι. Τράτσης , Π. Γεωργούλης, Κ. Ζερβός, Μ. Κατσάμπας Α. και Β. Ξυλάς, Ι. Παπουλής, Κ. Πλακωτάρης, μαζί με τους φυγόδικους Κ. Καμπανέλλα, Γ. Λεοντάρα, Ζ. Σιδερή, Ι. Ψωράκη, Π. Πρινιά (καθοδηγητή), και Ι. Κόκκα, επιτέθηκαν την 9η Μαρτίου στην Παρπαριά σε τμήμα Χωροφυλακής.

Οι Χ. Κανόνης, Στ. Στείρος, Δ. Πλουμής, Δ. Ταναΐνης, Π. Τζιώτης, Γ. Μαυράκης, Φ. Μανάρας, Ι. Οριέττας, Φ. Καβούκας, Σ. Σαρηγιάνης, Στ. Παραδείσης, μαζί με τους φυγόδικους Π. Βοργιά, Α. Καράβολο, επιτέθηκαν σε τμήμα Χωροφυλακής στο όρος Αίπος την 9η Μαρτίου 1948.

Οι Γ. Μαυράκης, Χ. Κανόνης, Α. Φραγκάκης, Δ. Ψιακής, μαζί με τους φυγόδικους Ν. Βοργιά και Ν. Πρινιά, επιτέθηκαν σε τμήμα Χωροφυλακής που είχε καταλάβει την οικία Ξύδα τη 18η Μαρτίου.

Οι Α. Φραγκάκης, Δ. Ψιακής, Σ. Πλακωτάρης, Γ. Κώσταλος, Γ. Τσουκαλάς, Γ. Γιαννούδης, Σ. Κόρμαλος, Ι. Οργιέττας, Ν. Κατσάμπας, Π.

---

353 Πολλοί εκ των κατηγορουμένων που αναφέρονται στο κατηγορητήριο ως φυγόδικοι, είχαν ήδη εκτελεστεί από τη χωροφυλακή στη διάρκεια των συγκρούσεων στη Χίο.

Στρατάκης ή Ρούσσος, επιτέθηκαν την 5η μ.μ. της 15ης Μαρτίου σε τμήμα Χωροφυλακής στη Συρριώτισσα.

Οι: ιερεύς Ν. Ξενάκης και άλλοι άγνωστοι προσέβαλαν τμήμα Χωροφυλακής την 21η Μαρτίου, όλες δε τις ανωτέρω πράξεις τις εξετέλεσαν ως οδηγοί.

Εκ προμελέτης αποφάσισαν και εσκεμμένως εξετέλεσαν ανθρωποκτονία οι: Δημ. και Ι. Τσάτσης, Κ. Ζερβός, Δημ. Γεωργούλης, Α. και Γ. Ξυλάς, Α. Κουλελές, Π. Ντούλος, Π. Κατσάμπας, Κ. Πλακωτάρης, Γ. Μαυράκης, κατά των χωροφυλάκων Μαρκ. Μυλωνά και Δ. Φραγκούλη και του υπενωματάρχη Κοντούδη.

Οι Νικ. Ξενάκης και άλλοι άγνωστοι ακόμη στην ανάκριση, σκοπεύοντας εκ προμελέτης την 21η Μαρτίου στο Γρου να εκτελέσουν ανθρωποκτονίαν κατά του ενωματάρχη Ν. Καραγιάννη και του χωροφύλακα Μπέργου πυροβόλησαν εναντίων τους και τους τραυμάτισαν σε διάφορα μέρη του σώματος.

Οι Σωτ. Λίναρης, Μιχ. Βατάκης και Φ. Αγγουλές κατηγορούνται ότι στη Χίω και αλλού κατά την 30η Μαρτίου με τα εκδιδόμενα απ' αυτούς παράνομα έντυπα, επεδίωκαν «*την εφαρμογήν ιδεών εχουσών ως έκδηλον σκοπόν την δια βιαίων μέσων ανατροπήν του πολιτεύματος και του κρατούντος κοινωνικού συστήματος ως και την απόσπασις μέρους εκ της όλης επικρατίας*», κατηγορίες για τις οποίες συντρέχουν βαριές περιπτώσεις.

Ο Ε. Αθηναίος και η Α. Αθηναίου καθώς και η Ειρήνη Ζ. Αθηναίου, κατηγορούνται ότι εν γνώσει και εξ' ιδιοτελείας δέχθηκαν να φιλοξενήσουν τους Μ. Βατάκη και Φωτ. Αγγουλέ, τους οποίους απέκρυψαν μαζί με τα αντικείμενα της έκνομης πράξης των, ήτοι το παράνομο τυπογραφείο.

Ο Γ. Μαύρος κατηγορείται ότι εν γνώσει και εξ' ιδιοτελείας δέχθηκε και απέκρυψε στο σπίτι του τους προσβαλόντας την 20ην Ιανουαρίου ομάδα χωροφυλάκων στα Νένητα, Ευαγγελινό, Ταναΐνη, Ξυλά, Σιδερή, Αρβανιτάκη και λοιπούς.

Δ. Η ακροαματική διαδικασία

Η δίκη αρχίζει κανονικά στις 2 Αυγούστου[354], με ανάγνωση από τον γραμματέα του δικαστηρίου του πορίσματος που κατέθεσε ο διευθυντής της Χωροφυλακής Χίου. Σύμφωνα με το πόρσιμα, τα πρώτα σπέρματα της ανταρσίας άρχισαν να υφίστανται το καλοκαίρι του 1945, οπότε επέστρεψαν στη Χίο οι μεσανατολίτες κρατούμενοι στα σύρματα, από τους οποίους, σύμφωνα πάντα με το πόρισμα, οι 500 προσχώρησαν

---

354 Έκτακτον Στρατοδικείον Αθηνών, Αριθ. 210, 29, 30 και 31 Ιουλίου, 2 , 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12 και 13 Αυγούστου 1948. Βλ. Παράρτημα σελ. 403.

αμέσως στο τοπικό ΚΚΕ και προσπάθησαν να επιβάλουν τον κομμουνισμό στο νησί.

Προς ενίσχυσή τους ήρθαν από την Ικαρία λαθραία στη Χίο οι Μπαρτζώτας, Κανόνης, Ανδριώτης και άλλοι οκτώ που έως τη στιγμή αυτή παραμένουν άγνωστοι.

Συνεχίζοντας, το πόρισμα αναφέρει ότι ανασυγκροτήθηκαν οι Κ.Ο.Χ.[355] από τον Οκτώβριο του 1947 και ότι πλέον ο Ανδριώτης ανέλαβε την οργάνωση αντάρτικου, όπως προκύπτει από τις καταθέσεις των Μαυράκη, Χούλη, Μανάρα και άλλων.

Κατόπιν, με πρόταση του Δ. Ευαγγελινού, οι Ανδρέας Λοϊζος και Σιδερής Κουβελάς αντικαταστάθηκαν από τους Ευαγγελινό και Μαυράκη. Όταν ο Μπαρτζώτας έφυγε από τη Χίο και ο Ανδριώτης συνελήφθη, παρέμεινε ο Χαράλαμπος Κανόνης ως περιφερειακός αρχηγός, με πολιτικό καθοδηγητή τον Δ. Ευαγγελινό, τον Γ. Μαυράκη ως αρχηγό του αγώνα και κατέχοντα τα όπλα και τον Δ. Ψιακή ως σύνδεσμο. Συγκροτήθηκαν Κ.Ο.Χ. σε όλο το νησί και ταυτοχρόνως συστάθηκε οικονομική επιτροπή στην οποία μετείχε ο παπά Ξενάκης.

Το πολιτικό γραφείο καθώς και τον Τύπο διηύθυνε ο Σ. Λίναρης ο οποίος ενίσχυε οικονομικά τον αγώνα διαμέσου του παπά Ξενάκη.

Η ανάγνωση του πορίσματος συνεχιζόταν, με την περιγραφή των συνθηκών υπό τις οποίες εξερράγη η «ανταρσία» στη Χίο.

«*Μετά την ανάγνωσιν του πορίσματος, οι συνήγοροι των κατηγορουμένων Ανδρειώτη και Καραμανλή, ζητούν τον χωρισμόν της δίκης των πελατών των, το δικαστήριον όμως απορρίπτει την αίτησίν των και διατάσσει την πρόοδον της δίκης*».

Η κατάθεση του νομάρχη Αντώνη Σβώκου, αρχίζει λέγοντας ότι η δίκη θα πρέπει να χωριστεί σε τρία μέρη, «*την προπαρασκευήν, την εκδηλωσιν και την καταστολήν*».

Στην κατάθεση αυτή φανερώνονται πολλές από τις αιτίες που ανάγκασαν τελικά το τοπικό ΕΑΜ να «βγει στο βουνό», αλλά φανερώνεται και το ποιος ήταν ο Α. Σβώκος.

Ο Α. Σβώκος, ο οποίος κατέθετε επί έξι ώρες, είπε ότι από τον Μάιο του 1946, προσέρχονταν καθημερινά στη νομαρχία επιτροπές «*των τότε οργανώσεων της άκρας Αριστεράς*» και του υπέβαλλαν υπομνήματα, στα οποία δεν αντέδρασε, στην προσπάθειά του να αντιληφεί τον μηχανισμό της δράσης τους και όταν τελικά θεώρησε ότι είχε κατατοπιστεί σχετικά, κάλεσε 18 από τα ηγετικά στελέχη «*της άκρας Αριστεράς*» στο γραφείο του και τους έθεσε ως απόλυτη προϋπόθεση για να συζητήσει τα αιτήματά τους τη ρητή δήλωσή τους ότι αναγνωρίζουν το κράτος και πειθαρχούν σ' αυτό. «*Έχετε όμως υπ' όψιν σας, τους προσέθεσα, ότι οιαδήποτε παρεκτροπή σας εκ της νομιμότητος θα παταχθεί, προσέθεσα δε*

[355] Κομματική Οργάνωση Χίου.

ότι είναι ελεύθεροι να εξυμνούν και να γράφουν υπέρ του Στάλιν, του Δημητρώφ και του Τίτο, αλλά δεν θα τους επιτραπή να παρεκτραπούν». Στην πραγματικότητα, τους είχε καταστήσει υπεύθυνους για όποια ανωμαλία και αν συνέβαινε στο νομό Χίου.

Κατόπιν ο νομάρχης ανέφερε ότι ο κομμουνιστικός Τύπος, αν και είχε παυθεί σε ολόκληρη την Ελλάδα, στη Χίο εξακολούθησε να εκδίδεται έως τον Νοέμβριο του 1947 και προσέθεσε ότι έως τον Ιανουάριο του 1948 ουδείς Αριστερός συνελήφθη ή εκτοπίστηκε, με εξαίρεση τη σύλληψη του Ανδριώτη και του Καραμανλή. Σύμφωνα με τον Σβώκο, η «ανοχή» απέναντι στην Αριστερά αποδεικνύει ότι η διοίκηση εξάντλησε όλη της την επιείκεια.

Η κατάθεση του νομάρχη αποσκοπεί στο να εκθέσει τους λόγους και της αιτίες που έκαναν το ΕΑΜ μία δύναμη αντεθνική, ενώ ταυτόχρονα εξυμνεί τις αρχές εξουσίας που ο ίδιος εποπτεύει, εδραιώνοντας την κυβερνητική του εξουσία στο νησί. Μέσα από την αφήγησή του γίνονται ξεκάθαρες όλες εκείνες οι ενέργειες που αρχικά είχαν ως στόχο την περιθωριοποίηση της Αριστεράς και στο επόμενο στάδιο στόχευαν στην παρουσίασή της ως το μεγάλο κίνδυνο για την ησυχία στη Χίο.

«*Η προπαρασκευή της ανταρσίας εν Χίω*», καταθέτει ο Σβώκος[356], «*είχεν οργανωθή επιμελώς. Εν συνεργασία με τας Αστυνομικάς και Δικαστικάς Αρχάς, η Διοίκησις οργάνωσε πλήρες δίκτυον παρακολουθήσεως, από της πλευράς δε αυτής, ενώ οι αναρχικοί πρασεπάθουν να βραχυκυκλώσουν την Διοίκησιν, ευρέθησαν οι ίδιοι βραχυκυκλωμένοι και παρηκολουθούντο αγρύπνως, παρά την έλλειψιν δε επαρκούς δυνάμεως Χωροφυλάκων, κατωρθώθη να αιφνιδιασθούν αντί να μας αιφνιδιάσουν οι αντάρται*».

Συνεχίζοντας, υποστιρίζει ότι τα γεγονότα στη Χίο μπορεί να είχαν σοβαρές επιπλοκές στον εξωτερικό τομέα λόγω της γειτνίασης με την Τουρκία, πράγμα που προφανώς δεν στέκει καθώς στη Σάμο ο Εμφύλιος μαινόταν για πολύ περισσότερο καιρό απ' ό,τι στη Χίο. «*Τον Σεπτέμβριον του 1947 το δίκτυον των πληροφοριών μας ανέφερεν ότι εις την παραλιακήν θέσιν Γρίδια Νεννήτων, απεβιβάσθησαν οι: Μπαρτζώτας, Ανδριώτης, Κανόνης, Βασσάλος, Θανασέκος, Παπαρήγας, με σκοπόν να μεταβούν εις τον αρχισυμμορίτην Μάρκον*».

«*Ο μάρτυς*», συνεχίζει η ανταπόκριση, «*διευκρίνησεν ότι μοναδικός σκοπός του Ανδριώτη ήτο η οργάνωσις της ανταρσίας εν Χίω, δεδομένου ότι ούτος εξήσκει ψυχολογικήν επιρροήν επί των κατηγορουμένων, των οποίων ήτο αρχηγός εις την Μέσην Ανατολήν κατά την εκδήλωσιν της ανταρσίας*

---

356 «Οι αναρχοκομμουνισταί Χίου εις το εδώλιον», *Πρόοδος*, 3/8/48. Βλ. Παράρτημα σελ. 403.

που προεκάλεσε την διάλυσιν της 1ης Ταξιαρχίας ης ανηγορεύθει Διοικητής[357]».

Μετά τη σύλληψη του Ανδριώτη παρέμεινε στη Χίο ο Κανόνης ως περιφερειακός Αιγαίου και συνέχισε την προετοιμασία για το αντάρτικο, το οποίο άρχισε με τον πολυβολισμό κατά των στρατώνων από το ύψωμα Κορακάρη. Την επομένη διαδόθηκε ότι ο πυροβολισμός ήταν τέχνασμα για να δικαιολογηθεί η σύσταση του λόχου Χωροφυλακής και για να αποτραπεί η για τέταρτη φορά διαταχθείσα μετάθεση των αξιωματικών Παντελίδη και Ζορμπά.

Στην προσπάθειά του να εμφανιστεί ως κήρυκας της ειρήνης και της ομαλότητας στο νησί, ο μάρτυρας επικαλέστηκε τις εκκλήσεις που έκανε υπέρ της ενότητας και της ησυχίας τόσο προς τον χιακό λαό όσο και προς «*τους παραπλανηθέντας αναρχικούς*», αναφέρθηκε δε στην εκπομπήν της 23ης Μαρτίου του ραδιοφωνικού του Δημοκρατικού Στρατού Ελλάδας που είχε μεταδώσει ότι οι αντάρτες κατέλαβαν τη Χίο, εκτέλεσαν 25 «Μάηδες[358]» και ότι οι νομάρχης, μητροπολίτης και Παντελίδης διεύφυγαν στην Τουρκία. Τούτο, ισχυρίστηκε ο μάρτυρας, συνέπιπτε με τις πληροφορίες των αρχών ότι θα γινόταν επίθεση κατά της Χίου. Ωστόσο την προηγουμένη είχαν ανακαλυφθεί τα όπλα στα Καρδάμυλα[359]

---

357 *Ό.π.*

358 Μάηδες αποκαλούνταν οι άνδρες των Μονάδων Ασφαλείας Υπαίθρου.

359 Βλ. Γιάννης Πριόβολος, *Στοιχεία από το περιθώριο… ό.π.*, σελ. 273–274 υπ. 7: «*Από εκμυστηρεύσεις διαφόρων αφηγητών [των Πέτρου Κούνουπα και Νικόλαου Σιταρά], πρόκειται περί κάποιου [Γιώργης Μιχαλιός ή Μαύρος], από Άνω Καρδάμυλα. Αυτός, αφότου γύρισε από τη Μέση Ανατολή (τα "σύρματα"), έκανε τον Αριστερό, τον φανατικό και πιστό Αριστερό μάλιστα, αλλά ουσιαστικά ήταν άνθρωπος της Αστυνομίας, καθώς και του Κώστα Μόσχου και της παρέας του Μόσχου. Ο εν λόγω "κύριος" [Γιώργης Μιχαλιός ή Μαύρος], εκτός των άλλων, πρόδωσε στην Αστυνομία, το Γενάρη του 1948, το σημείο στα Άνω Καρδάμυλα, όπου είχε κρύψει όπλα η τοπική Κομματική Οργάνωση της Αριστεράς –οι σύντροφοί του δηλαδή. Και ήταν κρυμμένα, τα όπλα αυτά, μέσα στο ντουβάρι τού σπιτιού ενός Αριστερού· του Νικόλα Ασπιώτη –του "κουτσού" (από ατύχημα σε μικρή ηλικία είχε χάσει το ένα του πόδι). Μετά απ' αυτό, αφού ύστερα από ξαφνική επιδρομή της Αστυνομίας –Κυριακή 25 Γενάρη– βρέθηκαν τα όπλα, που ήταν χωμένα μέσα στον τοίχο, συνελήφθηκαν αρκετοί Καρδαμυλίτες (πρώτος ο Νικόλας Ασπιώτης). Και απ' ότι φαίνεται ο Γιώργης Μιχαλιός ή Μαύρος είναι ο ίδιος που πρόδωσε τότε "για κατοχή όπλων" και συντρόφους του που ζούσαν στην Κυδιάντα (οικισμός γειτονικός στο χωριό Λαγκάδα). Γιατί πριν τα ξημερώματα της επομένης στάλθηκε απόσπασμα χωροφυλακής από τα Καρδάμυλα στην Κυδιάντα που κύκλωσε τα σπίτια των αδελφών Δημήτρη Τράτση και Σταμάτη Τράτση (στο σπίτι του Σταμάτη κατοικούσε κι ο αδερφός τους Γιάννης), για να τους συλλάβει. Τα αδέρφια όμως Τράτση αντέδρασαν στην πρόθεση αυτή του αποσπάσματος. Άρχισε λοιπόν τουφεκίδι κι από τις δυο*

και είχε λάβει χώρα η σύγκρουση ανάμεσα στην υπό τον ενωμοτάρχη Αντωνόπουλο ομάδα χωροφυλάκων και τους αντάρτες στο σπίτι της οικογένειας Τράτση, στην Κυδιάντα, κατά την οποία σκοτώθηκαν ο Σταμάτης Τράτσης και ο χωροφύλακας Μυλωνάς.

Καταθέτει κατόπιν ότι κάλεσε στο γραφείο του, στη νομαρχία, τον Σωτήρη Λίναρη, για τον οποίο «*εγνώριζε ότι ασκεί επιρροήν επί των αναρχικών λόγω της στενής επαφής την οποίαν είχεν μετ' αυτών*» και του έκανε έκκληση για ενότητα, εκείνος δε, περιορίστηκε να δηλώσει άγνοια για όλα αυτά και ζήτησε να τον αφήσουν ήσυχο.

Αμέσως μετά εξέθεσε τα γεγονότα των συγκρούσεων σε Νένητα και Λαγκάδα, περιέγραψε την επίθεση των ανταρτών κατά του αστυνομικού σταθμού Κουρουνίων και ανέλυσε τις συνθήκες υπό τις οποίες έγινε η συμπλοκή της Αχλάδας.

Ακολούθως, υποστήριξε ότι ο Λίναρης χρηματοδοτούσε τους αντάρτες. Τον *παπά* Ξενάκη τον χαρακτήρισε ανδρείο και εξιστόρησε τις συνθήκες σύλληψής του. Υπογράμμισε τον φανατισμό του υπεύθυνου του εαμικού Τύπου Μιχάλη Βατάκη και δέχτηκε ότι υπάρχουν ελαφρυντικά για τον Φώτη Αγγουλέ ο οποίος, όπως είπε, αν και ποτισμένος με τον κομμουνισμό, έχει στο βάθος του ανθρωπισμό. Για τον Ανδρέα Λοΐζο τόνισε πως η απομάκρυνσή του ήταν προσχηματική καθώς, όπως πιστεύει και σύμφωνα με τις πληροφορίες του, μάζευε χρήματα υπέρ της οργάνωσης. Τον Σωτήρη Λίναρη τον χαρακτήρισε στρατολόγο και χρηματοδότη της οργάνωσης. Σε ερώτηση δε του βασιλικού επιτρόπου για τους κατηγορουμένους τους χαρακτήρισε «*ευσυνείδητους προδότες*» ενώ για τους Σκούφαλο και Γιαννούδη υποστήριξε ότι δεν είχαν πλήρη συναίσθηση των πράξεών τους.

Στο επόμενο στάδιο των καταθέσεων. Μετά την εξέταση του νομάρχη Σβώκου, σειρά έχει ο ταγματάρχης Χωροφυλακής Εμμανουήλ Παντελίδης, που είχε επωμιστεί το κύριο βάρος της εκτέλεσης του σχεδίου δίωξης της Αριστεράς. Η κατάθεση Παντελίδη, κράτησε οκτώ ώρες[360] .

μεριές, με αποτέλεσμα να σκοτωθεί ένας απ' τ' αδέρφια (ο Σταμάτης) κι ένας χωροφύλακας "άνευ θητείας", ο Μάρκος ο Μυλωνάς, που πυροβολήθηκε από τον Γιάννη Τράτση, ο οποίος εν τω μεταξύ διέφυγε μαζί με τον αδερφό του Δημήτρη. Όσο για να δώσω μια ένδειξη της "ποιότητας" του Γιώργη Μιχαλιού ή Μαύρος παραθέτω τα λόγια, ενός αξιόλογου αφηγητή, ύστερα από την ερώτησή μου: "Τι δουλειά έκανε ο Γιώργης Μιχαλιός ή Μαύρος;". Λοιπόν, ο εν λόγω αφηγητής μού απάντησε: "Τίποτα δεν έκανε· ένας ρουφιάνος ήταν που γύριζε εδώ εκεί· θελήματα έκανε, το λούστρο έκανε, τον τσαμπάση έκανε, τον ψαρά έκανε... Δηλαδή ένα πράγμα: σκρέπι. Αυτός πιο πολύ με τους αστυνομικούς έπαιζε... Έβγαλε βέβαια καλά παιδιά, αλλά εκείνος ήταν σκρέπι"».

[360] Έκτακτον Στρατοδικείον Αθηνών, Αριθ. 210, 29, 30 και 31 Ιουλίου, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12 και 13 Αυγούστου 1948. Βλ. Παράρτημα σελ. 403.

Ο Παντελίδης ισχυρίστηκε ότι παρακολουθούσε από το 1946 τους επιστρέψαντες μεσανατολίτες, τους οποίους το ΚΚΕ φρόντισε αμέσως να συμπεριλάβει στους κόλπους του και να ιδρύσει διάφορα συνδικαλιστικά σωματεία, όπου τους τοποθέτησε. Μέσω αυτών των σωματίων προετοιμαζόταν η εξέγερση. Το φθινόπωρο του 1945 οργανώθηκε η «αυτοάμυνα», που εκδηλώθηκε με επιθέσεις κατά των οργάνων της Χωροφυλακής, την προσβολή του αστυνομικού σταθμού Νεννήτων και άλλες επιθετικές ενέργειες. Τον Σεπτέμβριο το ΚΚΕ Χίου θέλησε να εφαρμόσει, σύμφωνα πάντα με τον Παντελίδη, την «μαζική αυτοάμυνα» και για αυτόν τον σκοπό οργάνωσε δύο ομάδες των 40 ανδρών στο συνοικισμό Βαρβάσι. Οι ομάδες αυτές περιέτρεχαν τους δρόμους του συνοικισμού και τα πέριξ, τραγουδούσαν επαναστατικά τραγούδια, μετέδιδαν επαναστατικά συνθήματα και τηρούσαν προκλητική στάση.

Συνεχίζοντας, αναφέρεται στο επεισόδιο κατά το οποίο «αναγκάστηκε» να κάνει χρήση του όπλου του, τονίζοντας ότι επιχειρούταν προσχεδιασμένη επίθεση κατά των χωροφυλάκων.

Το καλοκαίρι του 1946, σύμφωνα με τον μάρτυρα, παρουσιάστηκε μια συγκροτημένη οργάνωση η οποία επιδόθηκε σε σφοδρές επιθέσεις κατά των αρχών μέσω του Τύπου καθώς και σε προπαγάνδα με αποδέκτη τον πληθυσμό του νησιού:

«Το 1947 ο εαμοκομμουνιστικός Τύπος προσέλαβεν ύφος εμφανώς επαναστατικόν και εδέησε να συλληφθή η ηγεσία του ΕΑΜ Το Κομμουνιστικόν Κόμμα ανησυχήσαν τότε, απέστειλεν εις Χίον τον Ανδριώτην δια να οργανώση την διαφυγήν των κρατουμένων Ικαρίας προς την Χίον και τη συστηματοποίησιν του αγώνος. Την 17ην Σεπτεμβρίου απεβιβάσθη εις Χίον ο Ανδριώτης και εκρύβη εις Κάμπον, ήρχετο δε εις επαφήν με διάφορα ηγετικά στελέχη καθώς και με μερικούς εκ των επανελθόντων εκ της Μέσης Ανατολής. Την 29ην Σεπτεμβρίου ανεχώρησε εκ Χίου από την θέσιν Τροχίλι εις Ευβοιαν, δι εξοπλισμένου πλοίου, επανήλθε δε εις Χίον μετά του Κανόνη και κατέφυγεν εις κεντρικήν "γιάφκαν" ευρισκομένην εις Κάμπον και διευθυνομένην από τον Σ. Λίναρην. Εκείθεν οι Ανδριώτης και Κανότης μεταφέρθησαν και παρέμειναν επί διήμερον εις την οικίαν του Χαράλ. Βασιλειάδη εις την Πτωχήν Προκυμαίαν. Την 27ην Οκτωβρίου ο Ανδριώτης επέστρεψεν εις γιάφκαν Κάμπου και την εσπέραν της 31ης ιδίου, περί ώραν 8:30 μ.μ. συνελήφθη υπό του μάρτυρος, ο οποίος ανέφερε σχετικώς ότι όταν συνέλαβε τον Ανδριώτην ούτος απέκρυψε την πραγματικήν ταυτότητά του και παρουσίασε πλαστήν τοιαύτην με το όνομα Αγγελικούσης. Εν τέλει μετά πολλάς περιστροφάς ωμολόγησε ότι ήτο ο Ανδριώτης και ισχυρίσθη ότι ήλθε εις Χίον προτιθέμενος να μεταβή εις Αθήνας διά τους γάμους της αδελφής του!».

Ο Παντελίδης πρόσθεσε ότι κατά τη μεταφορά του στην πόλη ο συλληφθείς προσπάθησε ανεπιτυχώς να αποδράσει, εξήγησε δε ότι παρά τις πληροφορίες που είχαν οι αρχές για τη δράση του Ανδριώτη,

περιορίστηκαν στον εκτοπισμό του για να μη δώσουν υπόνοιες στους συντρόφους του και δυσχερανθεί η παρακολούθηση του Κανόνη.

Συνεχίζοντας ο μάρτυρας κατέθεσε ότι τη νύχτα της 29ης Σεπτεμβρίου στις 11 η ώρα έγινε σε μία οικία κοντά στο χωράφι της Μαρίας Τσατσαρώνη μία συγκέντρωση στην οποία έλαβαν μέρος οι Μαυράκης, Κανόνης, Στείρος, Ψιακής, Πλακωτάρης, Κόκας και άλλοι οι οποίοι ανέλαβαν, μετά από εντολή της Περιφερειακής Επιτροπής, να συγκροτήσουν αντάρτικη ομάδα. Στη συγκέντρωση αυτή αποφασίσθηκε η καθαίρεση της παλιάς ηγεσίας και η αντικατάστασή της.

Από τα τέλη του Σεπτέμβρη η οργάνωση την οποία συνέστησαν οι ανωτέρω, άρχισε να οργανώνει την ανταρσία με διανομές όπλων και συγκρότηση κατά τόπους αντάρτικων ομάδων. «*Ιδρύθησαν 4 ΚΟΒ εντός της πόλεως, επί κεφαλής των οποίων ετέθησαν εις το εν ο Στυλ. Κούρπας και εις το έτερον της Ευαγγελιστρίας ο Παπά Ξενάκης. Επί κεφαλής ΚΟΒ ευρίσκοντο επίσης οι Πλακωτάρης και Ζερβός ως και ο Καραμανλής δια το ΚΟΒ Οινουσσών*».

Η ανταρσία, καταθέτει ο μάρτυρας, εκδηλώθηκε το απόγευμα της 4ης Δεκεμβρίου με πολυβολισμό του κτιρίου «*των Στρατώνων του Λόχου Χωρ/κης από ομαδα εκ των εν παρανομία ευρισκομένων, αποτελουμένην εκ των Μαυράκη, Ψωράκη, Βοργιά, Κρητικού, Μπουρνιά και άλλων*».

Στη βόρεια Χίο είχε δοθεί το σύνθημα της ανταρσίας από τις 25 Ιανουαρίου 1948. Οι αρχές, όπως είπε ο Παντελίδης, το γνώριζαν και έστειλαν στα Καρδάμυλα δύναμη χωροφυλακής, η οποία διενήργησε έρευνα και ανακάλυψε κρυμμένα όπλα και πυρομαχικά. Την ίδια έρευνα στάλθηκε με σκοπό να ενεργήσει και στην Κυδιάντα ομάδα χωροφυλάκων υπό τον Αντωνόπουλο, η οποία συνεπλάκη με αντάρτες έξω από την οικία Τράτση, όπου σκοτώθηκαν ο χωροφύλακας Μυλωνάς και ο αντάρτης Σταμάτης Τράτσης. Την επόμενη μέρα συνελήφθησαν οι Κουνούπας και Φερεντίνος που αποκάλυψαν τη δράση της ομάδας των ανταρτών.

Αμέσως μετά μία αντάρτικη ομάδα που κατερχόταν από τα Νένητα προς τον Κάμπο διανυκτέρευσε στο εργοστάσιο του Γ. Μαύρου και στις 10 Φεβρουαρίου σε συγκέντρωση στον Κάμπο αποφασίσθηκε η μετάβαση άλλης ομάδας στα Βορειόχωρα. Η ομάδα εξοπλίστηκε και μετέβη στη Λαγκάδα όπου προσέβαλε τον αστυνομικό σταθμό και την οικία του προέδρου της Κοινότητας. Από εκεί κινήθηκε προς την Παρπαριά και μετά προς τα Κουρούνια όπου λεηλάτησε και έκαψε τον αστυνομικό σταθμό. Μετά ξαναεμφανίστηκε στα Νεννητούρια όπου έκοψε τα τηλεφωνικά καλώδια και επέστρεψε στην Παρπαριά. Εκεί συνεπλάκη με 5 χωροφύλακες και σκοτώθηκαν οι αντάρτες Σιδέρης και Κουλελές και τραυματίσθηκε ο Παπουλής. Έπειτα πήγαν στην οικία Ξύδα, στην πόλη της Χίου, όπου κατέστρωσαν σχέδιο για επίθεση εντός του αστικού ιστού. Το σχέδιο είχε ως εξής: Η ομάδα υπό τον Μαυράκη θα επετίθετο εναντίον

του αστυνομικού σταθμού Αγίου Γεωργίου για να απασχολήσει τη δύναμη των χωροφυλάκων, ενώ άλλη ομάδα υπό τον καπετάν Αρχιμήδη θα προσέβαλε την πόλη. Για να προλάβουμε αυτή την επίθεση, πρόσθεσε ο μάρτυρας, προσβάλαμε την οικία Λυκιαρδόπουλου[361] εντός της οποίας ήταν συγκεντρωμένοι οι αντάρτες[362]. Το αποτέλεσμα ήταν συντριπτικό για τους αντάρτες και έτσι άρχισε η διαρροή τους. Ακολούθησε η εξόντωση του Ευαγγελινού, η σύλληψη του παπά Ξενάκη, η παράδοση του Μαυράκη, η εξόντωση του Κανόνη και η ανακάλυψη του παράνομου τυπογραφείου. Σε ερώτηση του προέδρου, ο Παντελίδης απάντησε πως η δράση των κατηγορουμένων είχε σχέση με το κίνημα του Μάρκου.

Κατόπιν ο Παντελίδης κατέθεσε ξεχωριστά για κάθε έναν από τους κατηγορουμένους για ανταρσία, τα ακόλουθα:

Για τον Σωτήρη Λίναρη, ότι ήταν ο κυριότερος μοχλός της ανταρσίας, χρηματοδότης, στρατολόγος και υπεύθυνος της οικονομικής επιτροπής.

Για τον Ανδρέα Λοΐζο, ότι ήταν ο οικονομικός υπεύθυνος του Κ.Κ. και καθαιρέθηκε μόνο φαινομενικά από την ηγεσία του ΕΑΜ.

Για τον Γιώργη Μαυράκη, ότι ήταν αρχηγός της ΟΠΛΑ και αποθηκάριος του οπλισμού.

Για τον Αδαμάντιο Γεωργούλη, ότι ήταν γραμματέας της ΚΟΒ Λαγκάδας και ότι είχε ανάμιξη σε όλες τις εκδηλώσεις της ανταρσίας.

Για τον Παντελή Γεωργούλη, ότι ήταν καθοδηγητής των μαχών στα Κουρούνια, Λαγκάδα και Κάμπο.

---

[361] Βλ. τη μαρτυρία της Αργυρούς Ξυλά –Ξύδα στο Γιάννης Πριόβολος, *Στοιχεία από το περιθώριο…*, *ό.π.*, σελ. 23: «*Έπειτα [μετά την Κατοχή] ήταν ο Ευαγγελινός, αρχηγός κι αυτός, κι "έκαψε" τόσους ανθρώπους. Τόνε σκοτώσανε εδώ κοντά μας, πού είναι η Αγιοδεχτηνή; Ήτανε κρυμμένος εκεί, και πήγαν και τον ντουφεκίσαν.//Εδώ πιο πάνω ήταν ένα χτήμα, του Λυκιαρδόπουλου. Κι ήταν ο θειος μου μέσα, Κωστής Ξύδας, του πατέρα μου αδερφός, και το παραστέκουνταν. Μοναχός του ζούσε. Ήταν τόσο καλός άνθρωπος που επέσαν [για προστασία] πολλοί τέτοιοι του κουμμουνισμού και τους έκρυψεν εκεί μέσα [στο σπίτι]. Τώρα, ήταν και κουμμουνιστής; δεν ξέρω. Και κάποιος εσπιουνιάρησεν και κατέβηκεν εδώ κάτω το [τμήμα της Χωροφυλακής, ξημερώματα στις 18 Μάρτη 1948]: ντάγκα, ντάγκα, ντάγκα, τους εσκότωσαν [σχεδόν] όλους αυτούς. Φορτώσαν ένα αυτοκίνητο σκοτωμένους. Και πού τους επήγαν πια; πού τους εθάψαν;//Τον θείο μου τόνε πιάσανε και τόνε σκοτώσανε στην Αθήνα, μαζί με κάποιους άλλους. Ο άλλος μου θείος, ο Νικολής, επήγε στην Αθήνα και τον είδε, ότι τους εμεταλάβανε· μόλις πριν τους σκοτώσουν.//Ο Ευαγγελινός ήτανε κρυμμένος [εδώ κοντά μας]. Αλλά ξαφνικά είπανε: "τόνε σκοτώσαν"*»

[362] Έκτακτον Στρατοδικείον Αθηνών, Αριθ. 210, 29, 30 και 31 Ιουλίου, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12 και 13 Αυγούστου 1948. Βλ. Παράρτημα σελ. 403.

Για τον Κατσαμπά, ότι έδρασε στην αντάρτικη ομάδα βόρειας Χίου μαζί με τους Πλακωτάρη, Αρβανιτάκη και Ξυλά.

Για τον Παπούλη, ότι ήταν ο οδηγός της αντάρτικης ομάδας στα Βορειόχωρα και ότι συμμετείχε στη συμπλοκή στην Παρπαριά όπου τραυματίσθηκε.

Για τον Δημήτρη Ψιακή, πως ήταν επιτελής πληροφοριών Κεντρικής Επιτροπής και ότι συμμετείχε στη συμπλοκή της Συριώτισσας.

Για τον Πλακωτάρη, πως ήταν υπεύθυνος της Περιφερειακής Επιτροπής και συμμετείχε στην ομάδα του Καπετάν Αρχιμήδη, ενώ για τη δράση του κατηγορούμενου στην Κατοχή, είπε πως ήταν σε επαφή με τον Καλαμπόκα ο οποίος σκοτώθηκε από τους Γερμανούς μετά από «προδοσία από το ΕΑΜ».

Για τον Κουκούλη, πως ήταν αποθηκάριος όπλων και ότι το σπίτι του ήταν η κεντρική «γιάφκα».

Για τον Πανέρη, ότι ήταν υποψήφιος βουλευτής Χίου του ΚΚΕ και τομεάρχης Βασιλειώνικου.

Για τον Φιρίππη, ότι ήταν τομεάρχης Ζυφιά-Αγίου Γεωργίου.

Για τον Βατάκη, ότι ήταν ο συντάκτης της ύλης του παράνομου *Πρωτοπόρου*.

Για τον Φώτη Αγγουλέ, ότι ήταν τυπογράφος στο παράνομο τυπογραφείο.

Για τον Κόκκα, πως ήταν μέλος της ΚΟΒ Βροντάδου και δεν έλαβε μέρος στις συμπλοκές.

Για τον Χούλη, ότι ήταν υπεύθυνος της ΚΟΒ Βροντάδου, τροφοδότης των ανταρτών και αποθηκάριος, αλλά δεν έλαβε μέρος στις συμπλοκές.

Για τον Στείρο, πως ήταν ηγετικό στέλεχος πριν και μετά την ανταρσία και έλαβε μέρος στη συμπλοκή της Αχλάδας.

Για τον Οργέττα, ότι μετείχε στις συμπλοκές Λαγκάδας και Συριώτισσας.

Για τους Πλουμή, Δ. Ταναΐνη, Τζιώτη, Μωράκη, Μανάρα, Καβούκα και Σαριάνη, ότι μετείχαν στη συμπλοκή της Αχλάδας μαζί με τον Παραδείση, ο οποίος μετά τη σύλληψή του έδειξε μεταμέλεια.

Για τον Σκούφαλο, ότι δεν μετείχε σε συμπλοκές αλλά οδήγησε την ομάδα του Βοργιά.

Για τον Φραγκάκη, ότι υπήρξε αρχηγός αντάρτικης ομάδας που εξοντώθηκε στις 10 Μαΐου ενώ ετοιμαζόταν να προσβάλει τον Αστυνομικό Σταθμό Θυμιανών.

Για τους Κώσταλο και Τσουκαλά, ότι μετείχαν στη μάχη της Συριώτισσας.

Για τον Κόρμαλο, ότι ήταν υπασπιστής του Ευαγγελινού και κυκλοφορούσε ένοπλος στον Κάμπο συλλέγοντας τρόφιμα για τους αντάρτες.

Για τον Γιαννούδη, ότι στρατολογήθηκε από τον Μαυράκη.

Για τον Ταναΐνη, ότι ήταν υπεύθυνος του τμήματος Νενήτων και συμμετείχε στην επίθεση κατά των Νενητουρίων.

Για τον Μιχαλιάδη, ότι ήταν υπεύθυνος Καλλιμασιάς και μετείχε συνεχώς στις αντάρτικες ομάδες.

Για τον Ξύδα, ότι ήταν υπεύθυνος περιθάλψεως των ανταρτών.

Για τους αδελφούς Αθηναίου, ότι παρασύρθηκαν από την αδελφή τους που ήταν προϊσταμένη του γυναικείου τμήματος [ΕΑΜ] Βροντάδου.

Για τον Καψάλη, ότι ήταν μέλος της Περιφερειακής Επιτροπής και διενεργούσε εράνους.

Για τον Μαύρο, πως ήταν γραμματέας του Α.Κ.Ε. και μέλος της Νομαρχιακής Επιτροπής του ΕΑΜ.

Για τον παπά Ξενάκη, τον οποίο χαρακτήρισε φανατικό κομμουνιστή, ότι ήταν στασιαστής στη Μέση Ανατολή όπου καταδικάσθηκε σε τριετή φυλάκιση, ότι διετέλεσε γραμματέας της ΚΟΒ Ευαγγελιστρίας, ενίσχυε οικονομικά τους αντάρτες, εντάχθηκε σε ομάδα και εξοπλίστηκε με τόμιγκαν και ότι κατά τη σύλληψή του φορούσε πολιτική ενδυμασία και περιβραχιόνιο που έγραφε με κόκκινα γράμματα «ΕΛΑΣ»[363].

Η πέμπτη μέρα της δίκης, αναλίσκεται στην εξέταση μαρτύρων κατηγορίας, κυρίως χωροφυλάκων, καθώς και του προέδρου της Κοινότητας Παρπαριάς.

Σε γενικές γραμμές οι χωροφύλακες δεν προσθέτουν κάτι νεότερο στη δικογραφία με εξαίρεση τον Αντωνόπουλο που εισέβαλε στην οικία Τράτση και περιέγραψε όσα συνέβησαν κατά τη έφοδο.

Οι μάρτυρες υπερασπίσεως καταθέτουν μεταξύ άλλων ότι οι αδερφοί Γεωργούλη ήταν στο σπίτι τους κατά τη μάχη της Κυδιάντας, όπως και ότι οι αδερφοί Τράτση κατά την ίδια μάχη παρευρίσκονταν σε γάμο, για τον Αρβανιτάκη ότι έχει καταθέσει δήλωση μετανοίας. Για τον Σωτήρη Λίναρη, ο Ισίδωρος Μαυριδόγλου λέει ότι τον γνωρίζει καλά και πως είναι μεγάλος πατριώτης, άρα δεν θα μπορούσε να μετάσχει σε τέτοιες ενέργειες για τις οποίες κατηγορείται καθώς και ότι, σε απάντηση ερωτήσεως του βασιλικού επιτρόπου για τα περιουσιακά στοιχεία του Λίναρη, οι Γερμανοί είχαν λεηλατήσει το σπίτι του και το οδοντιατρείο του. Ο ίδιος μάρτυρας κατέθεσε ότι έβλεπε συχνά τους Μαυράκη και παπά Ξενάκη στο οδοντιατρείο του Λίναρη. Ο Μιχ. Στυλ. Σίμος απαντά για τον Βατάκη, πως γνωρίζει ότι είναι ήπιος άνθρωπος και για τον Αγγουλέ πως είναι ποιητής.

Η κατάθεση Ζορμπά κινήθηκε στην ίδια γραμμή πλεύσης που υπήρχε και στην κατάθεση Παντελίδη και που υπαγορευόταν από τη

---

[363] «Η κατάθεσις του κ. Παντελίδη» *Πρόοδος*, 4 – 5/8/48. Βλ. Παράρτημα σελ. 404.

δικογραφία. Είπε ότι το ΕΑΜ Χίου αρχικώς οργανώθηκε από τους Λοϊζο, Ευαγγελινό, Αμύγδαλο και Κουβελά υπό την ηγεσία του Σωτήρη Λίναρη. Κατόπιν εξιστόρησε τους τρόπους λειτουργίας του τοπικού ΕΑΜ και υποστήριξε πως η κεντρική διοίκηση του ΚΚΕ, μη μπορώντας να δεχτεί την επικρατούσα ηρεμία στη Χίο, προέβη σε αντικατάσταση της τοπικής ηγεσίας τον Σεπτέμβριο του 1947. Σε ερώτηση του προέδρου για το τι συμφέρον είχε το ΚΚΕ να επεκτείνει την ανταρσία στη Χίο, ο μάρτυρας απάντησε πως η Χίος θα αποτελούσε το διαμετακομιστικό κέντρο πληροφοριών και ακριβώς αυτό εκμεταλλεύτηκε η Ασφάλεια και έφθασε στη γρήγορη καταστολή της ανταρσίας.

Συνεχίζοντας εξέθεσε τους λόγους για τους οποίους δεν καταδιώχθηκαν εξ' αρχής οι αντάρτες, καθώς ήθελαν να έχουν πλήρη τον κατάλογο των επιβαρυντικών στοιχείων, όπως κατέθεσε και προηγουμένων ο νομάρχης Χίου. Υποστήριξε δε ότι η καθαίρεση της παλιάς επιτροπής ήταν προσχηματική για να μην παρακολουθούνται οι καθαιρεθέντες και πως οι τελευταίοι αντικαταστάθηκαν από τους Βοργιά, Ψωράκη, Μαυράκη, Ψιακή, Στείρο, Τζανετή και Καραμανλή.

Ερωτηθείς για τους λόγους που έγινε η επίθεση στον στρατώνα, απάντησε πως ο προφανής σκοπός ήταν ο εκφοβισμός των κατατασσόμενων στον λόχο των άνευ θητείας χωροφυλάκων.

Εξήγησε, κατόπιν, το γιατί δεν μετέβη στη Λαγκάδα για να βοηθήσει τον Αντωνόπουλο και υποστήριξε ότι οι αντάρτες που διενήργησαν την επίθεση, ήταν 17 τον αριθμό. Μετά την επίθεση, είπε, η ομάδα μετέβη στη βόρεια Χίο με την ελπίδα να ιδρύσει μία «ελεύθερη Βόρεια Χίο» και αμέσως μετά να επιτεθεί στην πόλη.

Μετά την ολοκλήρωση των καταθέσεων των μαρτύρων, η δίκη εισέρχεται στο επόμενο στάδιο που καλύπτεται από τις απολογίες των κατηγορουμένων. Διακρίνεται η προσπάθεια μερικών να ελαφρύνουν τη θέση τους ακόμη και με τη μερική ή ολική απάρνηση του πρότερου πολιτικού τους βίου.

Όταν ο Γιώργης Μαυράκης[364], που χαρακτηρίζεται ως φοβερός και τρομερός από τον αρθρογράφο της *Προόδου,* κλήθηκε σε απολογία, άρχισε να εξιστορεί την παρουσία του στον ελληνοϊταλικό πόλεμο, όπου, όπως τόνισε, έλαβε παράσημο ανδρείας. Συνέχισε μιλώντας για την επιστροφή του στη Χίο μετά την κατάρρευση του μετώπου και τη συνεργασία του, για το καλό της πατρίδας με τους Καλαμπόκα, Παλιατσάρα και για τις σχέσεις του με τη βάση της Αγρελιάς. Αρνήθηκε δε ότι ήταν αποθηκάριος όπλων τόσο κατά την Κατοχή όσο και κατά την απελευθέρωση.

Σε ερώτηση του προέδρου περί των γεγονότων της Μέσης Ανατολής ο κατηγορούμενος απάντησε ότι υπεύθυνος της διάλυσης ήταν

---

[364] «Η απολογία του Γ. Μαυράκη», *ό.π.*, 9 – 10/8/48. Βλ. Παράρτημα σελ. 407.

ο κομμουνισμός, από τον οποίο διαχώρισε τη θέση του. Συνεχίζοντας, είπε πως όταν έφτασαν στη Χίο ο γενικός διοικητής Αιγαίου Μπουρδάρας και κατόπιν ο Σταματιάδης ως νομάρχης, παρέδωσε την εξουσία και επέστρεψε στην εργασία του στο λιμάνι, όπου εξελέγη πρόεδρος των λιμενεργατών, αλλά εξαναγκάστηκε σε παραίτηση λόγω του ότι ήταν Αριστερός. Για τα γεγονότα στο Βαρβάσι, όπου σκοτώθηκε ο αδελφός του, είπε ότι τα εκμεταλλεύτηκε ο Ευαγγελινός για να τον κρατά συνεχώς σε εκνευρισμό. Αρνήθηκε ότι έβαλλε με πολυβόλο κατά των στρατώνων και ότι ήταν ο καπετάν Αράπης. Για τα γεγονότα στην Κυδιάντα, είπε ότι ο ίδιος βρισκόταν τότε στο Τάλλαρος, στην οικία Τσατσαρώνη και πως πληροφορήθηκε μία μέρα μετά ότι ήταν αρχηγός της επίθεσης στην Κυδιάντα. Στην οικία Ξύδα τον προέτρεψε να πάει ο Μιχ. Βοργιάς όπου βρήκε τον Ευαγγελινό με δέκα ενόπλους και απ' αυτόν έμαθε ότι καταδιωκόταν από την αστυνομία. Με τον φόβο της σύλληψης βγήκε στο βουνό. Από εκεί μετέβη στο Βροντάδο όπου εξοπλίστηκε από τον Ευαγγελινό. Έμαθε ότι θα γινόταν ένα «ακτίφ» στο οποίο έλαβε μέρος. Σε αυτό μίλησαν οι Ευαγγελινός και Κανόνης σε 25-30 άτομα. Σχετικά με τον οπλισμό, ανέφερε ότι διανεμήθηκε από τους Ευαγγελινό και Βοργιά και πως οπλισμένη πια η ομάδα κινήθηκε προς τα Επανώχωρα. Αφού εξέθεσε τα γεγονότα της Παρπαριάς, ο Μαυράκης υποστήριξε ότι παρέμενε στη παρανομία πιεζόμενος από τον Πρινιά, τον οποίο ακολούθησε στον Κάμπο με σκοπό να εκθέσει τα ζητήματα στον Ευαγγελινό. Ο τελευταίος, σε μεταξύ τους συζήτηση, φέρεται να του είπε: «*Βλέπεις τί κατάσταση δημιουργήσαμε;*». Κατόπιν κρύφτηκε σ' ένα χωράφι φοβούμενος να παραδοθεί και μόνον όταν έμαθε για τον φόνο του Ευαγγελινού, παραδόθηκε.

Σε ερώτηση του προέδρου του δικαστηρίου για το που εύρισκαν οι αντάρτες τα όπλα, απάντησε ότι τα έφερναν απ' την Αγρελιά κατά την Κατοχή και τα έκρυβαν, όμως πίστευε ότι το 1944-45 είχαν παραδοθεί στις αρχές. Τέλος είπε ότι θεωρεί καταστρεπτικό τον αγώνα των ανταρτών, ότι ο ίδιος δεν είναι κομμουνιστής και ότι δέχεται να στείλει επιστολή προς τον Ψωράκη και τους άλλους με σκοπό να τους εξηγήσει το μέγεθος της πλάνης τους[365].

Ο Αδαμάντιος Γεωργούλης στην κατάθεσή του υποστήριξε ότι κατά τα γεγονότα της Κυδιάντας βρισκόταν στο σπίτι του και κρύφτηκε από φόβο μη συλληφθεί, καθώς δημοσιεύματα τον ήθελαν μέλος της αντάρτικης ομάδας. Κατόπιν είπε ότι βγήκε στο βουνό γιατί οι χωροφύλακες του κατέστρεψαν το κτήμα. Στο βουνό συναντήθηκε με τον Δημήτρη Τράτση και τον Λεοντάρα με τους οποίους κρύφτηκε σε μια μάνδρα από όπου τους πήρε ο Βοργιάς μαζί του. Ύστερα από μερικές μέρες ήρθε ο Μαυράκης με 12 οπλισμένους και κατόπιν ο Βοργιάς ο

365 *Ό.π.*

οποίος τους έφερε όπλα. Απαντώντας σε ερώτηση του προέδρου του δικαστηρίου είπε ότι ο Πρινιάς ορίσθηκε πολιτικός καθοδηγητής, ο δε Μαυράκης αρχηγός της αντάρτικης ομάδας, θέση την οποία ο τελευταίος δεν δέχθηκε.

Ο κατηγορούμενος Ντούλος ομολογεί ότι «*παρεσύρθη παρα των κομμουνιστών δια να βάλη κατά της πατριδας του της Ελλάδος, μετανοεί δια τούτο, αποκηρύσσει το ΚΚΕ και τον προδοτικόν αρχηγόν Μάρκο. Μετά την είσοδον των γερμανών εις Ελλάδα κατά το 1941 ο κατηγορούμενος, καταθέτει ότι μετέβη εις Μ. Ανατολήν και έλαβεν μέρος εις την απόβασιν της Σικελίας. Από της εποχής ταύτης το ΚΚΕ ήρχισε να τον δηλητηριάζει. Ότε το 1946 επέστρεψεν εις Χίον ωργανώθη εις την ΕΠΟΝ και διωρίσθη γραμματέας της συνοικίας Αγίου Γεωργίου. Τα χριστούγεννα του 1947 ο Μιχαηλιάδης του ανάγγελε την συγκρότηση της κυβερνήσεως του Μάρκου και του ανάθεσε να γράφει συνθήματα εις τους τοίχους. Η αστυνομία δεν μας ηνόχλει και εδημιούργησαν μόνοι τους μίαν κατάστασην ανησυχίας ην απέδωσαν εις την αστυνομίαν κατά την γνωστήν Κομμουνιστικήν μέθοδον ούτω εξήλθε εις την παρανομία κσι ωδηγήθη στο βουνό, δεν εδέχθη όμως να λάβη όπλον. Δια την παραλαβήν των όπλων μετέβησαν οι Αρβανιτάκης Κουλελές και άλλοι. Μετέβησαν ακολούθως εις Βασιλιώνικο, όπου συνήντησαν τον Πανέρη και εν συνεχεία μετέβησαν εις Κάμπον μετά του Μιχαηλιάδη.*

Εις τον Κάμπον έλαβεν όπλον, παρευρίσκοντο εκεί οι Μαυράκης και Παπουλής. Κατά την γενομένην συμπλοκήν εις το χωρίο Λαγκάδα ούτος παρέμεινε ως φρουρός εις το δεσπόζον ύψωμα και ούτος ήκουσε τους πυροβολισμούς των συντρόφων του συμμοριτών. Εις ερώτησιν του κ. Β. Επιτρόπου [δυσανάγνωστο] περί του πότε πήραν τα όπλα εις τον Ζιφιά, ο κατηγορούμενος είπεν ότι ταύτα μετεφέρθησαν εις τας 6 Ιανουαρίου. Σήμερον δέχεται και επιθυμεί να τω δώσει η Πατρίς όπλω ίνα πολεμήσει κατά των ανταρτών οίτινες επρόδωσαν την πατρίδα εις τους Σλάυους».

Κατά την απολογία του ο Δημ. Τράτσης υποστήριξε πως «*Συμμετέσχεν εκτός των άλλων[δυσανάγνωστο] εις την μάχη της Λαγκάδος ένθα μετέβει ένοπλος μετά του επίσης ενόπλου Αντωνίου [δυσανάγνωστο] εις την οικίαν του ιατρού Πετρίδη, ίνα τον συλλάβει καθ' ην στιγμήν οι Μαυράκης, Λεοντάρας, Καμπο [δυσανάγνωστο], Ζανής Σιδερής, Κουλελές και Ψαρράκης μετέβησαν εις το φυλάκιον της Λαγκάδος, ο δε Κων/νος Ζερβός μεθ' ενός ετέρου μετέβησαν ίνα αποκόψουν τα τηλεφωνικά σύρματα. Κατά την επίθεσιν κατά του σταθμού χωροφυλακής της Λαγκάδος εφονεύθει ο χωροφύλαξ Φρ[δυσανάγνωστο]λης, όστις ήτο σκοπός του φυλακίου. Έλαβεν επίσης μέρος εκτός των άλλων και εις τη μάχην του Κάμπου ένθα έρριψεν 2 έως 3 δυναμίτες. Εις ερώτησιν του κ. Β. Επιτρόπου, τί φρονεί δια την ανταρσίαν κατά της Ελλάδος, απήντησεν ότι είναι άδικον να χύνεται*

Ελληνικόν αίμα εκατέρωθεν, αγνοεί δε εάν ο Μάρκος είναι προδότης και έαν αι πράξεις του είναι παράνομες και εγκληματικές».

Ο Γιάννης Τράτσης, είπε ότι «*εις την μάχην του Κάμπου ένθα έλαβεν μερός μετά του αδελφού του και άλλων ενόπλων επυροβόλησαν ούτοι κατά της χωροφυλακής. Ο δε αδελφός του Δημ. Τράτσης έριψεν δύο δυναμίτες. Εις ερώτησιν του κ. Β. Επιτρόπου εάν επιδοκιμάζει την ανταρσίαν, ούτος απήντησεν ότι δεν έχει γνωμήν*».

Ο κατηγορούμενος Κ. Ζερβός είπε ότι «*δεν γνωρίζει συγκεκριμένως περί της υφισταμένης ανταρσίας διο και δεν έχει γνώμην*».

Ο κατηγορούμενος Δημήτρης Ψιακής σε σχετική ερώτηση απάντησε ότί «*την ανταρσίαν του Μάρκου και το Κ.Κ.Ε. δεν δύναμαι να τα καταδικάσω*».

Ο Σωτήριος Λίναρης κατά την απολογία του δήλωσε:

Κατά την κατοχήν, λέγει, ότι συνέτελεσεν εις το να αποσταλώσιν δώδεκα Αξιωματικοί εις την Μ. Ανατολήν και εις την δημιουργίαν των συσιτίων επί νομαρχίας κ. Λουλακάκη. Εμεσολάβησεν εις την μετάβασην εις την Μ. Ανατολήν του κυρίου Καλμανόπουλου και του υπομοιράρχου κ Ζορμπά, μη πραγματοποιηθήσαν τελικώς. Μετέβην κατά την διάρκειαν της Κατοχής εις Κάϊρον, φιλοξενηθείς παρά των Αγγλικών αρχών, επιστρέψας δε μετά την απελευθέρωσιν εις Χίον, ένθα ήρχισεν εργαζόμενος εντατικά προς ανάκτησιν των απωλεσθέντων. Πάντοτε προσέφερεν και έδιδεν χρήματα εις τους διωργανούμενους εθνικούς εράνους, υπέρ της φανέλλας του Στρατιώτου, εις δε τον έρανο των Δωδεκανησίων προσέφερε δρχ. 100.000.

Εις ερώτησιν του Β. Επιτρόπου τίνα εξήγησιν δίδει ούτως δια την ανταρσίαν της Κυδγιάντας και τον φόνον του χωροφύλακος, ούτος απαντά ότι επίστεψεν εις κυκλοφορήσασαν διάδοσην, ότι επρόκειτο περί συμπλοκής μεταξύ μεθισμένων, αυτή δε ήτο και η παρ' εκείνων σχηματισθείσα αντίληψης, καθόσον δεν ανεγίγνωσκεν εφημερίδας. Περαιτέρω ο κατηγορούμενος απολογούμενος λέει ότι ουδένα εστρατολόγησεν εις τας συμμορίας της Χίου. Ενταύθα καλείται ο μάρτυς κατηγορίας Μοίραρχος Παντελίδης όστις ερωτούμενος παρά του προέδρου όπως κατονομάσει ούτος τα πρόσωπα, οίτινα εστρατολόγησεν ο κατηγορούμενος Σωτ. Λίναρης, ούτος απαντά ότι δεν δύναται να κατονομάσει τα πρόσωπα ταύτα διότι πιθανόν να δολοφονηθούν παρά δολοφονικών οργάνων του ΚΚΕ.-

Ο Β. Επίτροπος αποτεινόμενος προς τον μάρτυρα κατηγορίας Μοίραρχον Παντελίδη ζητεί όπως προβεί εις την αποκάλυψιν των ονομάτων των ατόμων άτινα εστρατολόγησεν ο κατηγορούμενος Λίναρης, ο μάρτυς δε Μοίραρχος Παντελίδης λέγει ότι τούτο δεν δύναται να γίνει άνευ ζημίας του όλου αγώνος κατά των συμμοριτών

και των εν τη Χίω υπολειμμάτων τούτων. Καθόσον εκ των τριών στρατολογηθέντων ατόμων το έν απεβίωσεν τα δε έτερα δύο ευρίσκονται εν ζωή.

Εις ερώτησιν εκ νέου του Β. επιτρόπου προς τον αυτόν μάρτυρα, ποιος ο διαμειφθείς μεταξύ Λίναρη και στρατολογηθέντων διάλογος, ούτος απαντά ότι ο Λίναρης είπεν προς τους παρ' αυτού στρατολογηθέντας ότι πολλοί πιέζονται παρά της Αστυνομίας και μοιραίως θα λάβουν τον δρόμον προς το βουνό, επί πλέον δεν έκαμεν πρότασιν προς ένα εξ αυτών όπως αναλάβη την αρχηγείαν συμμοριακής ομάδας[366].

Ο κατηγορούμενος Ισίδωρος Πλακωτάρης αρνήθηκε να παραδεχτεί ότι το ΚΚΕ και η ανταρσία του Μάρκου είναι προδοτικά[367].

Στην απολογία του ο παπα Ξενάκης υποστήριξε ότι ποτέ δεν ήταν κομμουνιστής και αναίρεσε την έγγραφη απολογία του η οποία, όπως είπε, έγινε στο νοσοκομείο, όταν ήταν σε εμπύρετη κατάσταση. Ερωτηθείς αν καταδικάσθηκε στη Μέση Ανατολή σε τριετή φυλάκιση, έσπευσε να δικαιολογηθεί. Εξιστόρησε κατόπιν την εκεί γνωριμία του με τον μητροπολίτη Παντελεήμονα, τους λόγους που κατεδιώκετο απ' αυτόν και υποστήριξε ότι ο μητροπολίτης εξακολούθησε να τον καταδιώκει και μετά την επιστροφή του στη Χίο. Δικάστηκε στο επισκοπικό δικαστήριο κατηγορούμενος για κομμουνισμό και επειδή αρνήθηκε να υπογράψει δήλωση, κρυβόταν στην ενορία του ώσπου να κοινοποιηθεί η απόφαση και να ασκήσει έφεση. Εν τω μεταξύ εκδηλώθηκε η ανταρσία και θεωρήθηκε ότι είχε βγει στην παρανομία. Αρνήθηκε πως ήταν υπεύθυνος της ΚΟΒ Ευαγγελιστρίας και αμφισβήτησε την ένταξή του σε κομματική ή πολιτική οργάνωση εκτός από αυτή του Χριστού.

Είναι χαρακτηριστική της ατμόσφαιρας που επικράτησε στη δίκη, η ακόλουθη περιγραφή που δίνει ο διευθυντής της *Προόδου* από τη διαδικασία της απολογίας του Νικολάου Ξενάκη:

«*[Ο παπα Ξενάκης] υπεστήριξεν ότι εις την ενορίαν του εκρύπτετο από τας αρχάς Φεβρουαρίου και έμενε τελευταίως εις την οικίαν Λεμάνη όπου κατέφθασαν ένα πρωί οι χωροφύλακες, περικύκλωσαν την οικίαν και ήρχισαν να πυροβολούν εξ όλων των σημείων. Εκείνος εβγήκε εις την θύραν δια να παραδοθή και επυροβολήθη με ριπήν πολυβόλου, ηρνήθη δε ότι έρριψε χειροβομβίδας ή πυροβολισμούς.*

Ερώτηση (προφανώς από τον πρόεδρο του δικαστηρίου): Παραδέχεσαι ότι το Κ.Κ. είναι με τον Αντίχριστον;

Απάντηση: Δεν γνωρίζω, δεν έχω ιδέαν.

---

366 Έκτακτον Στρατοδικείον Αθηνών, Αριθ. 210, 29, 30 και 31 Ιουλίου, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12 και 13 Αυγούστου 1948. Βλ. Παράρτημα σελ. 403.

367 *Ό.π.*

Ερώτηση: Καταδικάζεις την ένοπλον ανταρσίαν της Χίου και τους λαβόντας τα όπλα ως προδότας;

Απάντηση: Είμαι ιερωμένος δεν ημπορώ να δώσω γνώμην»[368].

Από την πλευρά των κατηγορουμένων δεν μπορούσε να υπάρξει δυνατότητα ανοιχτής υποστήριξης των ιδεών τους, διότι κάτι τέτοιο θα ισοδυναμούσε με δήλωσή τους ότι αποδέχονται τη θανατική ποινή, ωστόσο μερικοί από αυτούς αρνήθηκαν να τις αποκηρύξουν ολότελα. Ο κατηγορούμενος Λ. Κουκούλης, που αναίρεσε τη γραπτή του απολογία υποστηρίζοντας ότι βγήκε στην παρανομία γιατί πίστευε ότι η αστυνομία τον καταζητούσε, όταν ρωτήθηκε αν καταδικάζει την ανταρσία στη Χίο, τον αντάρτικο αγώνα του ΔΣΕ και τον κομμουνισμό, αποκρίθηκε ότι δεν μπορεί νά απαντήσει.

Ο Παντελής Πανέρης ισχυρίστηκε ότι δεν είναι κομμουνιστής αλλά ότι ανήκει στο Α.Κ.Ε. Ακόμη υποστήριξε ότι δεν έλαβε μέρος στο «*ακτίφ*» Βροντάδου, ότι δεν διηύθυνε την ΚΟΒ Χίου και τέλος ότι είχε οριστικά διαγραφεί από το Κ.Κ. το 1946. Χαρακτήρισε προδοτική την ανταρσία και δήλωσε πως δεν γνωρίζει αν ο Βαφειάδης σχημάτισε ψευδοκυβέρνηση.

Ο Παντελής Φιρίππης είπε κατά την απολογία του ότι ήταν έμμισθος υπεύθυνος της *Αγροτικής Φωνής* και ότι καταδικάστηκε σε εξάμηνη φυλάκιση στις 27/8/47 για άρθρο που παρέβαινε τον νόμο περί Τύπου. Έκτοτε παρέμενε φυγόδικος. Ο Ευαγγελινός του ζήτησε να φωνάζει με το χωνί και να γράφει συνθήματα στους τοίχους, αλλά αρνήθηκε. Κατόπιν του ζήτησε ένα μέρος για να μείνει αυτός και άλλοι δύο και τον έβαλε σε μία καλύβα. Κατάλαβε την πρόθεση του Ευαγγελινού να εκμεταλλευτεί τη φυγοδικία του και να τον βγάλει στην παρανομία και δεν δέχθηκε. Δήλωσε πως είναι απλό μέλος του ΑΚΕ και πως καταδικάζει την ανταρσία του Μάρκου[369].

Ο Μιχάλης Βατάκης υποστήριξε ότι ήταν ρεπόρτερ του *Πρωτοπόρου* επιφορτισμένος με τα τοπικά νέα. Από το καλοκαίρι του 1947 αντελήφθη ότι τα πράγματα στη Χίο δεν θα είχαν καλή εξέλιξη και τον Νοέμβριο, μετά από την κατάσχεση του τυπογραφείου που εξέδιδε τον *Πρωτοπόρο* και το κλείσιμο των γραφείων των ΕΑΜ, ΑΚΕ, ΕΑ, κατάλαβε ότι οι συλλήψεις θα εντείνονταν. Έπειτα περιέγραψε τα του παράνομου τυπογραφείου. Όταν ρωτήθηκε για την ανταρσία απάντησε ότι σαν Έλληνας εύχεται να συμφιλιωθεί ο ελληνικός λαός. Δήλωσε εν τέλει ότι δεν πιστεύει πως η ψευδοκυβέρνηση του Μάρκου Βαφειάδη ήταν προδοτική[370].

---

[368] «Η απολογία του Παπα Ξενάκη», *Πρόοδος*, 10/8/48. Βλ. Παράρτημα σελ. 409.

[369] «Οι αναρχοκομμουνισταί Χίου εις το εδώλιον», *ό.π.*, 12/8/48. Βλ. Παράρτημα σελ. 410.

[370] *Ό.π.*

Ο Φώτης Αγγουλές κατά την απολογία του είπε πως ήταν τυπογράφος και δεν ασχολούταν με την πολιτική. Σε ερώτηση στρατοδίκη για την άποψή του σχετικά με την ανταρσία, αποκρίθηκε και πάλι ότι δεν τον απασχολούσε η πολιτική[371].

Ο Ι. Κόκκας είπε ότι τον παρέσυρε ο Ευαγγελινός στην την παρανομία το Σεπτέμβριο του 1947 οπότε και ήλθαν στη Χίο εξ Ικαρίας ως δραπέτες ηγετικά στελέχη του Κ.Κ.Ε. μεταξύ των οποίων και οι Βασάλος και Πέτρος Ανδριώτης τον οποίο φιλοξένησε στην οικία του. Ο Ανδριώτης σκόπευε να δημιουργήσει τον πυρήνα της ανταρσίας, για να παύσει η Χίος να ενισχύει το Κράτος με στρατό, αφ' ετέρου δε για να παρασύρει εις την παρανομία πολίτες και να δημιουργήσει ανταρσία. Ο Μαυράκης τον ενέταξε εις ομάδα ενόπλων, αλλά προσποιήθηκε τον ασθενή και τους εγκατέλειψε. Την ανταρσία την θεωρεί προδοτική και εγκληματική.

Ο Γ. Χούλης κατά την εξέτασή του, είπε πως την ανταρσία της Χίου την δημιούργησαν οι κομμουνιστές Βοργιάς, Κανόνης, Μαυράκης κ.α. «*οι οποίοι με παρέσυραν εις την παρανομίαν. Εις την Αστυνομίαν παρεδόθην αυθόρμητως και παρέδωσε τρία (3) όπλα τα οποία του παρέδωσεν ο Βορρειάς και του είπε να τα φυλάττει*». Αποκήρυξε το Κ.Κ.Ε. και καταδίκασε την ανταρσία.

Ο Στ. Στείρος «*έλαβεν μέρος εις το ΑΚΤΙΦ του Βροντάδου, εν ω έλαβον μέρος 35 - 40 πρόσωπα, εν οις εις άγνωστος ονόματι Πέτρος & εις άγνωστος έτερος ονόματι Μανόλης. Ήσαν επίσης ο Χούλης & ο Μαυράκης. Τούτο εγένετο τον Σ/βριον 1947 & διήρκεσεν δύο (2) ημέρας. Γνωρίζει ότι ο ιατρός Λίναρης Σ. δεν ήτο κομμουνιστής διότι υπήρξεν δηλωσίας του 1936. Καταδικάζει την ανταρσίαν ήτοι καθοδηγείται από το Κ.Κ.Ε.*»

Ο Ι. Οργέττας υποστήριξε ότι «*ελαβεν μέρος εις την συμπλοκήν της Συριώτισσας εις ην έλαβον μέρος οι Τσουκαλάς, Κόρμαλος, Κόκκας, Κώσταλος, Καβούκας, Ψιακής, Στρατάκης & Φραγκάκης. Καταδικάζει την ανταρσίαν ως προδοτικήν & αντεθνικήν*».

Ο κατηγορούμενος Δ. Πλουμής είπε ότι «*παρεσύρθει εις την παρανομίαν από τον κομμουνιστή Βορρειά Μιχαήλ και ενετάχθει εις 15μελή. Οπλίσθη δε δι ενός ιταλικού οπλοπολυβόλου, ο Βορρειάς με Τόμιγκαν, ο Στείρος με Στάγερ, ο Καβούκας με Τόμιγκαν ως επίσης & ο Νταναΐνης και Τζιώτης. Τελικώς παρεδόθη μετά του οπλισμού του. Καταδικάζει την ανταρσίαν ως εγκληματικήν και προδοτικήν*».

Ομοίως ο Δ. Ταναΐνης υποστήριξε πως «*το κομμουνιστικόν κόμμα της Χίου τον εκμεταλλεύθει η δε αιτία της παραπλανήσεως του ήτο ο Μιχαήλ Βορρειάς με διάφορα ψεύδη και απατηλές υποσχέσεις. Έλαβεν μέρος εις την συμπλοκήν της Αχλάδος κατά της χωροφυλακής. Παρεδόθει εις τον Μοίραρχον Παντελίδη μετά του οπλισμού του και καταδικάζει την*

---

371 *Ό.π.*

ανταρσίαν ως εγκληματικήν και αντεθνικήν και πρόσθεσε ότι αντιληφθείς τα σχέδια του κομμουνισμού, τον αποκηρύσσει.»

Ο κατηγορούμενος Μ. Τζιώτης ομολόγησε ότι «*ήτο γραμματεύς της ΚΟΒ Βροντάδου, έλαβεν μέρος ενόπλως εις την ανταρσίαν της Χίου και έφερεν μεθ' εαυτόν Τόμιγκαν, βραδύτερον δε παρεδώθει. Δια την ανταρσίαν δεν δύναται να εκφέρει ουδεμία γνώμην, δεν γνωρίζει δε εάν ο Μάρκος δρα αντεθνικώς.*»

Ο Φαν. Μανάρας υποστήριξε ότι «*παρεσύρθει από τον αδελφόν του Μανάρα Ιω. και Οργιέττα και ωπλίσθει. Τελικώς παρεδόθει. Καταδικάζει την ανταρσίαν ως προδοτικήν*».

Ο Φ. Καβούκας ισχυρίστηκε ότι «*τον παρέσυρε ο Βορηάς εις την παρανομίαν και εξοπλίσθει με όλπον Τόμιγκαν. Παρεδόθει στην χωροφυλακήν τελικώς και μετανοών καταδικάζει την ανταρσίαν*[372]».

Ο Ανδρέας Λοϊζος είπε ότι σύρθηκε στα δικαστήρια μόνο και μόνο από φθόνο μερίδας της Δεξιάς προς το πρόσωπό του, αφού είχε αποσυρθεί πλήρως από τα πολιτικά πράγματα, υποστήριξε ότι δεν είναι κομμουνιστής και πως αυτό που ειπώθηκε γι' αυτόν στο στρατοδικείο, ότι δηλαδή ήταν ηγέτης της κομμουνιστικής οργάνωσης Χίου, είναι αναληθές. Ήταν ωστόσο γραμματέας της Διακομματικής Επιτροπής του ΕΑΜ στο διάστημα 1944-1946, το ποινικό μητρώο του είναι λευκό και είναι άνθρωπος ονειροπόλος παρά επαναστάτης. Ίδρυσε μεταξύ άλλων και τη «*Φιλική Εταιρία*».

Αναφερόμενος στην ανάληψη της νομαρχίας την περίοδο της κυριαρχίας του ΕΑΜ στο νησί, είπε ότι παρέδωσε την εξουσία χωρίς αντιρρήσεις στον Γ. Μπουρδάρα.

Συνεχίζοντας υποστήριξε πως οι εκλογές της 31ης Μαρτίου τον έκαναν να καταλάβει ότι βαδίζει σε λάθος δρόμο. Ακόμη πως η Χίος είναι ο έρωτας της ζωής του και προσπάθησε να την κρατήσει μακριά από κάθε ανωμαλία.

Η Πρόοδος γράφει:

«[...]*Όταν, λέγει, συνελήφθην το 1947, μου εδόθη ο καιρός να σκεφθώ εις την φυλακήν όπου ευρισκόμην, ότι δεν υπάρχει πλέον περιθώριον δι αναβολάς. Τον Οκτώβριον κατέθεσα δήλωσιν προς τον κ. Εισαγγελέα ζητών αμνήστευσιν και είχα υπ' όψιν μου να προβώ και εις άλλας ενέργειας.*[...]

[...] *Περαιτέρω ηρνήθη ότι ήταν μέλος της Οικονομικής Επιτροπής και εχαρακτήρισε τον εαυτό του ως κυματοθραύστην επί του οποίου εξέσπασε όλη η λύσσα των Ευαγγελινού, Βοργιά και Κανόνη, προσέθεσε δε ότι υπό συνθήκας φόβου και ψυχολογικής καταστάσεως εξηναγκάσθη να δώση τα χρήματα αυτά [χρήματα, περί τις 500.000 που του ζητούσαν οι προαναφερθέντες] δηλώσας ότι μεταμελείται διότι συνηργάσθη με αυτούς*

---

372 Έκτακτον Στρατοδικείον Αθηνών, Αριθ. 210, 29, 30 και 31 Ιουλίου, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12 και 13 Αυγούστου 1948. Βλ. Παράρτημα σελ. 403.

τους ανθρώπους και ότι το μεγαλύτερον δυστύχημα δι αυτόν είναι ότι εσύρθη εις το Στρατοδικείον βαρυνόμενος με την κατηγορίαν ότι ηθέλησε ν' αποσπάση εδάφη από την Ελληνικήν πατρίδα!

Δεν είμαι προδότης, ετόνισεν ο Λοϊζος. Επλανήθην και αναγνωρίζω την πλάνην μου· θέλω να μου δώση το Δικαστήριον την δυνατότητα να γίνω ένας τίμιος και ένθερμος στρατιώτης της Ελληνικής Πατρίδος»[373].

Σε ερώτηση του προέδρου του δικαστηρίου για την ανταρσία στη Χίο και το κίνημα του Μάρκου Βαφειάδη δήλωσε ότι τα αποκηρύσσει.

Ο κατηγορούμενος Σταμάτης Παραδείσης δήλωσε ότι «*τον παρέσυρεν εις την ανταρσίαν ο κατηγορούμενος Χούλης και έλαβεν όπλο. Τελικώς παρεδόθει, παραδόσας και το όπλον του. Καταδικάζει την ανταρσίαν ως προδοτικήν*».

Ο Κ. Μωράκης υποστίριξέ ότι «*ωργανώθη εις το Κ.Κ.Ε. τον Ιούλιο 1947. Μετέσχεν της ανταρσίας Χίου εις την τοποθεσίαν της Αχλάδας και τελικώς παρεδόθει. Καταδικάζει την ανταρσίαν ως αντεθνικήν και προδοτικήν.*»

Ο Σ. Σαρηγιάννης υποστήριξε ότι «*ωργανώθει εις το Κ.Κ.Ε. εν Βροντάδω τον Σεπτεμβρίου 1947 τον Μάρτην 1948 εξωπλίσθει παρά του Μιχ. Βορηά και μετέβει μετά της ομάδας εις το Αίπος. Παρεδόθει εις την Χωροφυλακήν μετά του οπλισμού του. Καταδικάζει την ανταρσίαν ως αντεθνικήν και προδοτικήν.*»

Ο Σωτήρης Γλύκας είπε κατά την απολογία του ότι δεν έλαβε μέρος σε καμία επιχείρηση, πως ο Βοργιάς τον εξανάγκασε να μετάσχει στην ανταρσία και στη μάχη της Αχλάδας και κατόπιν παραδόθηκε. Κατεδίκασε την ανταρσία του Μάρκου Βαφειάδη ως προδοτική και κατέθεσε σχετική δήλωση.

Ο Γ. Σκούφαλος είπε κατά την απολογία του ότι οργανώθηκε στο ΚΚΕ τον Απρίλιο 1947 αρνήθηκε να συμμετάσχει σε ένοπλη ομάδα και έλαβε μόνο μέρος σε συγκεντρώσεις, καταδικάζει την ανταρσία ως προδοτική και εγκληματική.

Ο Αρχιμήδης Φραγκάκης κατέθεσε ότι «*είχεν ωργανωθή εις το Α.Κ.Ε. Κατά μήνα Φεβρουάριον 1948 ο Ευαγγελινός του έδωσε 7 όπλα δια τον εξοπλισμόν ανταρτικής ομάδας του χωριού Θυμιανά. Έλαβεν μέρος εις την συμπλοκήν μετά της Χωροφυλακής εις την Συριώτισσαν. Καταδικάζει την ανταρσίαν ως προδοτικήν και εγκληματικήν.*»

Ο Γ. Κώσταλος υποστήριξε ότι «*παρεσύρθη εις την ανταρσίαν από τους Κομμουνιστάς ωπλίσθη δε με αραβίδα, ήν του έδωσεν ο Κουκούλης Λορέντζος και έλαβεν μέρος εις μάχην κατά της χωροφυλακής. Περί της*

---

[373] «Η απολογία του κατηγορουμένου Ανδρ. Λοϊζου», *Πρόοδος*, 18/8/48. Βλ. Παράρτημα σελ. 410.

ανταρσίας δεν έχει ιδίαν γνώμην και δεν δύναται να εκφρασθή αν είναι προδοτική.[374]»

Ο Γ. Τσουκαλάς είπε ότι βγήκε για τους ίδιους λόγους στην παρανομία και αρνήθηκε ότι μετείχε στο «ακτίφ» Βροντάδου και στη σύγκρουση στη Λαγκάδα. Ο ίδιος «[...] *ομολόγησε ότι έγραψε συνθήματα εις τους τοίχους και ότι επήγε εις την οικίαν Ξύδα όπου ο Ευαγγελινός τον ωδήγησε μαζί με άλλους εις Συριώτισσα και μετά την συμπλοκήν κατέφυγεν εις Δαφνώνα, όπου οι χωρικοί τους ελιθοβόλησαν και τραυματίσθη, Επίσης ισχυρίσθη ότι δεν είναι κομμουνιστής, αλλ' Αριστερός. Εις ερώτησιν Στρατοδίκου πως βλέπει την ανταρσίαν τον Μάρκου και αν είναι προδοτική, ο κατηγορούμενος απήντησε: Δεν πιστεύω ότι είναι προδοτική η ανταρσία του Μάρκου*[375]».

Ο Μαύρος υποστήριξε ότι «*είχεν εκλεγεί ως Γραμματεύς της Νομαρχιακής Επιτροπής του Α.Κ.Ε. εις τας 26 Μαΐου 1946. Τον Αύγουστο του 1947 το Α.Κ.Ε. είχεν προσχωρήσει εις τον συνασπισμόν των κομμουνιστικών Κομμάτων του Ε.Α.Μ., δι' αυτόν δε τον λόγον τον Οκτώβριον του 1947 απεμακρύνθη από το Α.Κ.Ε. Είναι αληθές ότι κατά τον Φεβρουάριον του 1948 έδωσε ολίγα τρόφιμα εις διελθόντας συμμορίας φοβούμενος δε εκδίκησιν δεν ανήγγηλε το γεγονός τούτο εις την Αστυνομίαν. Καταδικάζει την ανταρσίαν*».

Ο κατηγορούμενος Εμμανουήλ Κόρμαλος «*Ενετάχθη εις συμμοριακήν ομάδα μετά τον Τσουκαλάν, Κώσταλλου και άλλων και έφερεν Ιταλικήν αραβίδα. Τελικώς παρεδόθη μετά του οπλισμού του. Περί της ανταρσίας δεν δύναται να εκφρασθή διότι δεν έχει ιδίαν γνώμην.*»

Ο Ρούσος Στρατάκης υποστήριξε ότι «*οικειοθελώς ενετάχθει εις την συμμορίαν του Ευαγγελινού και λοιπών ετέρων και εξωπλίσθη με όπλον μάνλιγερ και έλαβον μέρος εις μάχας κατά της χωροφυλακης. Περί της ανταρσίας δεν έχει γνώμην*».

Ο κατηγορούμενος Κομνηνός υποστήριξε ότι «*ωργανώθη εις την Κ.Ο.Χ. παρά των Πήττα Ιω., και Λορέντζου Κουκούλη. Εις την παρανομίαν εξήλθεν εις τα μέσα Μαρτίου 1948 και εξοπλισθής ενετάχθη εις συμμορίαν. Τελικώς καταδικάζει την ανταρσίαν ως προδοτικήν και εγκληματικήν*».

Στην *Πρόοδο* της επόμενης ημέρας (20/8/48) δημοσιεύεται η κατάθεση του κατηγορουμένου Νίκου Καψάλη, αξιοπρόσεκτη και αποκαλυπτική σύμφωνα με τον ανταποκριτή, καθώς βοηθά να εξαχθούν κάποια συμπεράσματα.

Η απολογία αρχίζει με την αναφορά στην επάνοδο του κατηγορουμένου από τη Μέση Ανατολή η οποία συνοδεύτηκε με έμμισθη

---

374 Έκτακτον Στρατοδικείον Αθηνών, Αριθ. 210, 29, 30 και 31 Ιουλίου, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12 και 13 Αυγούστου 1948. Βλ. Παράρτημα σελ. 403.

375 «Η απολογία του κατηγορουμένου Ανδρ. Λοϊζου», *Πρόοδος*, 18/8/48. Βλ. Παράρτημα σελ. 410.

θέση στη κοινωνική πρόνοια. Συνεχίζοντας, ο Καψάλης είπε ότι ο Βοργιάς κατά τακτά διαστήματα του ζητούσε χρήματα τα οποία εύρισκε δανειζόμενος. Όταν έκλεισαν τα γραφεία του ΕΑΜ, τότε έπαυσε να είναι αναγκασμένος να δίνει χρήματα. Είπε ακόμα πως η ανταρσία τον κατέστρεψε καθώς είχε αναλάβει να εισπράττει φόρο διοδίων και λόγω της ανταρσίας δεν υπήρχαν μετακινήσεις.

Σε ερώτηση του βασιλικού επιτρόπου, ποιοι συνέλεγαν χρήματα με εράνους, κατονόμασε τους Καρτοκέφαλο, Καζάνα, Μιχαλάκη και Στείρο. Αναφορικά με τον παπα Ξενάκη, είπε ότι είχε ακούσει πως έκανε εράνους. Επίσης είπε πως χρήματα συνέλεγε και η Ηρώ Βατάκη από γιατρούς και συγκεκριμένα τον Λ. Στραβελάκη. Ερωτηθείς για τον Ανδρέα Λοϊζο, απάντησε ότι κι αυτός διενεργούσε εράνους και πως όταν επρόκειτο να δικαστεί ο Κακλιός, είχε μαζέψει 370.000 δραχμές (την περίοδο αυτή η *Πρόοδος* κόστιζε 500 δρχ, επισημαίνεται στην ανταπόκριση).

Ο Καψάλης συνέχισε, λέγοντας ότι δεν αναιρεί καμία αποστροφή της έγγραφης απολογίας του και υποστηρίζει ότι δεν του ασκήθηκε καμία πίεση για να την υπογράψει, από τον μοίραρχο Παντελίδη. Στην κατάθεση αυτή αναφέρει μεταξύ άλλων την αντικατάσταση του διευθυντή του *Πρωτοπόρου* Παπά, μετά τη σύλληψή του από τον Καραμανλή, τη συλλογή εράνων από τον Σιδερή Πλακωτάρη και μεταξύ άλλων εισφερόντων κατονομάζει τους Δημ. Μαγγανά, Καλύμνιο, Στρουμπή, Τσουρή[376].

Στο τμήμα της δίκης που αφορά τον Πέτρο Ανδριώτη, ο οποίος αντιμετώπιζε την κατηγορία ότι είχε έλθει από την Ικαρία με σκοπό να ηγηθεί του αγώνα στη Χίο, διαβάζουμε:

«*Σημαίνουσα κομμουνιστική προσωπικότης, ο Π. Ανδριώτης. Έπαιξε πρωτεύοντα ρόλον εις την όλην προπαρασκευήν και οργάνωσιν της ανταρσίας εν Χίω, της οποίας προωρίζετο ως ηγέτης. Εμεσολάβησεν όμως η σύλληψίς του εις Κάμπον πρίν ακόμη πραγματοποιηθούν τα καταστρωνόμενα σχέδια και έτσι έφθασε εις το Στρατοδικείον δια να δώσει λόγον των πράξεών του*».

Στην αρχή της απολογίας του, ο Ανδριώτης είπε ότι καθόταν ήσυχα στο χωριό του όπου εξέδιδε την εφημερίδα του και έγραφε την ιστορία του νησιού του, όταν τον Ιούνιο του 1947 έγιναν κάποιες αδικαιολόγητες, κατά τη γνώμη του, συλλήψεις αλλά, αν και καταζητούμενος ο ίδιος, παρέμεινε στο χωριό του μέχρι τις 27 Οκτωβρίου. Είπε επίσης πως είχε να εκτίσει μία τρίμηνη ποινή και πως εκείνες τις μέρες θα παντρευόταν στην Αθήνα η αδελφή του και πήγε στη Χίο απ' όπου θα συνέχιζε με προορισμό την Αθήνα. Σε ερώτηση του προέδρου για την αιτία που προτίμησε να κάνει

---

376 «Η αποκαλυπτική απολογία του Ν. Καψάλη», *ό.π.*, 20/8/48. Βλ. Παράρτημα σελ. 411.

μέσω Χίου και όχι μέσω Σάμου το ταξίδι απάντησε ότι πίστευε πως έτσι θα 'ταν καλύτερα. Στη Χίο κρυβόταν στα σπίτια των Κόκα και Λινάρδη, όμως συνελήφθη από τον Παντελίδη. Αρνήθηκε πάντως ότι έδειξε πλαστή ταυτότητα στον διώκτη του. Υποστήριξε επίσης ότι η παρουσία του στη Χίο μέχρι τη στιγμής της συλλήψεώς του ήταν τέτοια που δεν δικαιολογείται να τον παρουσιάζουν ως ηγέτη της ανταρσίας και ότι κατά τη διάρκεια της παρουσίας του στη νήσο δεν συνάντησε άλλους εκτός από τους Λινάδρη και Κόκα. Σε ερώτηση για την ανταρσία του ΔΣΕ και για όσους πήραν τα όπλα στη Χίο, δήλωσε αδυναμία να απαντήσει. Έκλεισε την απολογία του, δίνοντας όρκο ότι δεν ήρθε στη Χίο για να διαταράξει την ησυχία και την ασφάλεια του νησιού[377].

Συνεχίζοντας με άλλες απολογίες από τα πρακτικά του Εκτακτου Στρατοδικείου διαβάζουμε την απολογία του Γιαννιώδη Ιωάννη ο οποίος είπε ότι «*εστρατολογήθη βιαίως παρά του Μαυράκη Γεωργίου όστις τον ώπλισεν με πιστόλι χωρίς να λάβη μέρος εις μάχας. Καταδικάζει την ανταρσίαν και την θεωρεί εγκληματικήν*»

Ο Δ. Ταναΐνης υποστήριξε στην απολογία του ότι «*μετέσχεν οικειοθελώς εις την ανταρσίαν και έλαβεν μέρος εις τούτην ενόπλως. Δεν καταδικάζει ταύτην διότι δεν έχει ιδίαν γνώμην.*»

Ο κατηγορούμενος Μιχαηλιάδης ομολόγησε ότι «*εις την παρανομίαν εξήλθεν οικειοθελώς και εξωπλίσθη. Τελικώς μετανοεί και καταδικάζει την αναρσίαν ως προδοτικήν και αντεθνικήν.*»

Ο κατηγορούμενος Καλογρίδης ομολόγησε ότι «*είχεν εξέλθει εις την παρανομίαν πλην δεν έλαβεν μέρος εις τας συμμοριακάς ομάδας της Χίου αρνούμενος, ότι έλαβεν οπλισμόν. Επιθυμών την ειρήνευσην όλου του Κόσμου και δεν γνωρίζει περι της ανταρσίας τι συγκεκριμένο.Ο Κ. Ξύδας υποστήριξε ότι παραχώρησε το σπίτι του στον Κάμπο για να γίνει «γιάφκα» των ανταρτών, τον Σεπτέμβριο του 1947, υπό την απειλή ότι θα τον σκότωναν, ωστόσο δήλωσε αδυναμία να πάρει θέση σχετικά με την ανταρσία και το ΚΚΕ.*»

Ο Δ. Καραμανλής είπε ότι «*ωργανώθη εις το ΚΚΕ τω 1945. Ηρνήθει ότι συνέλεγεν χρηματικά ποσά δι εράνων. Περί της ανταρσίας εδήλωσεν ότι δεν είχεν ιδέαν και επιθυμεί την κατάπαυσην του Εμφυλίου πολέμου.*»

Ο Σωτ. Αθηναίος, μαθητής, είπε ότι αγνοούσε την εγκατάσταση τυπογραφείου στη δεξαμενή του σπιτιού του, αναίρεσε την έγγραφη κατάθεσή του στην οποία ανέφερε ότι η αδελφή του ήταν σε επικοινωνία με τους τυπογράφους και απέφυγε να καταδικάσει την ανταρσία. Ο αδελφός του Ελευθέριος υποστήριξε ότι δεν ήξερε για το τυπογραφείο και πως λόγω του επαγγέλματός του έλειπε διαρκώς απ' το σπίτι. Αναίρεσε την πρώτη κατάθεσή του και καταδίκασε ως προδοτική την ανταρσία.

---

377 «Η απολογία του κατηγορουμένου Π. Ανδριώτη», *ό.π.*, 21/8/48. Βλ. Παράρτημα σελ. 411.

Η κατηγορούμενη Ειρήνη Αθηναίου είπε ότι «*λόγω του δεσμού της μετά του συμμορίτου Βοργιά εδέχθει την εγκατάστασιν του παράνομου τυπογραφείου εις την φουντάναν της οικίας των. Οι γονείς της δεν το εγνώριζον τούτο, αλλά μόνον οι αδελφοί της. Καταδικάζει και αποκηρύσσει την ανταρσίαν και μετανοεί*».

Ο Νέστωρ Μαμούνας παραδέχθηκε ότι «*παρεσύρθη εις την παρανομίαν υπό του κομμουνιστού Ευαγγελινού και δεν έλαβεν όμως μέρος εις την ανταρσίαν της Χίου ενόπλως. Καταδικάζει ταύτης και αποκηρύσσει τον Κομμουνισμόν.*»

Ο Ν. Τσατσαρώνης είπε ότι «*εφύλαξεν μόνον ως σκοπός εις το κτήμα ένθα ήτο ο Ξύδας και εύρων την ευκαιρίαν εδραπέτευσεν παρουσιασθείς εις την Αστυνομίαν αυθορμήτως. Καταδικάζει την ανταρσίαν ως προδοτικήν και εγκληματικήν.*»

Ο Π. Γεωργούλης είπε ότι «*δεν γνωρίζει τίποτε περί υπάρξεως ανταρσίας και δεν δύναται να την χαρακτηρίσει ως προδοτική.*»

Ο Μ. Κατσαμπάς είπε πως «*αναγνωρίζει ότι επλανήθει και ότι το Κ.Κ.Ε. ήτο κόμμα προδοτικόν και αντεθνικόν και το καταδικάζει, ως επίσης και την ανταρσίαν του Μάρκου.*»

Ο Κων. Πλακωτάρης υποστήριξε ότι «*καταδικάζει την ανταρσίαν του Μάρκου, ήν θεωρεί επιζημίαν δια την Ελλάδαν και την οποίαν επείσθη πλέον ότι υποκινείται παρά των Σλάυων.*

Ο Δ. Αρβανιτάκης καταδίκασε το ΚΚΕ, παρακάλεσε να του δώσει η πατρίδα ένα όπλο για να πολεμήσει εναντίον του Μάρκου και πρόσθεσε ότι βγήκε στην παρανομία όταν φοβήθηκε ότι θα συλληφθεί, καθώς ήταν μέλος της ΕΠΟΝ. Εξοπλίστηκε από τον Ευαγγελινό, ο οποίος τον έστειλε στο Ζυφιά. Έμεινε στο εργοστάσιο του Γ. Μαύρου, όπου τραυματίστηκε και συνελήφθη»

Ο Γ. Ξυλάς ανέφερε ότι τον Σεπτέμβριο του 1947 μαθεύτηκε ότι εθεάθησαν οκτώ ξένα άτομα κοντά στα Νένητα τα οποία συνομίλησαν με χωρικούς. Η Χωροφυλακή μετέβη στην περιοχή για να τους συλλάβει, αλλά δεν βρήκε κανέναν. Ο Αριστερός Τύπος έγραψε τότε για προβοκάτσια ώστε να δικαιολογηθούν συλλήψεις που έπονταν. Μετά το «ακτίφ» στο Βροντάδο, Έπειτα, είπε, μας δόθηκε εντολή να εκτελέσουμε στα Πατρικά έναν χωροφύλακα και έναν εθνικόφρονα, όμως δεν το πράξαμε για να μη δημιουργηθεί ανωμαλία στο χωριό. Κατόπιν ήρθε στο χωριό ο καθοδηγητής Πατρικών Αργύρης Ζερβούδης που τον καθαίρεσε από γραμματέα της ΕΠΟΝ. Κατόπιν έφτασε και ο Ευαγγελινός ο οποίος μίλησε για τη χλιαρή στάση τους και τους προέτρεψε να βγουν στο βουνό και να φωνάξουν με χωνιά. Την επομένη τους είπε ότι καταζητούνται και τους κάλεσε να κρυφτούν. Τους οδήγησε στο Θολοποτάμι και κατόπιν στο Ζυφιά όπου τους εξόπλισε. Δήλωσε μεταμέλεια για της πράξεις του και καταδίκασε την ανταρσία του ΔΣΕ.

Ο κατηγορούμενος Ι. Παπουλής υποστήριξε ότι έλαβε επιστολή από τον Ευαγγελινό, να κατέβει στη Χώρα για να μιλήσουν σχετικά με τον Αγροτικό Συνεταιρισμό. Εκεί όμως βρήκε τον Στείρο που τον οδήγησε στην οικία Ξύδα όπου βρισκόταν ο Ευαγγελινός, ο οποίος τον εξανάγκασε να οδηγήσει την αντάρτικη ομάδα στα Βορειόχωρα. Αναφορικά με την ανταρσία του Μάρκου, απέφυγε να απαντήσει.

Η διαδικασία ολοκληρώθηκε με την αγόρευση του βασιλικού επιτρόπου και των συνηγόρων υπεράσπισης[378].

Ε. Η απόφαση

Η συνεδρίαση για την ανακοίνωση της ετυμηγορίας του δικαστηρίου καταδίκασε:

Τρεις φορές σε θάνατο οι Παντελής Γεωργούλης, Κώστας Ζερβός, Γιώργος Κώσταλος, Λουρέτζος Κουκούλης, Σιδερής Πλακωτάρης, Γιάννης Τράτσης, Γιώργος Τσουκαλάς, Δημήτρης Ψιακής.

Δύο φορές σε θάνατο οι Μάρκος Τζιώτης, παπα Ν. Ξενάκης.

Άπαξ σε θάνατο οι Πέτρος Ανδριώτης και Κώστας Καραμανλής παμψηφεί, οι Μιχάλης Βατάκης και Κώστας Ξύδας με ψήφους 4 – 1 και ο Παντελής Πανέρης με 3 – 2.

Σε ισόβια κάθειρξη οι Γιώργης Μαυράκης, Διαμαντής Γεωργούλης, Μανώλης Κόρμαλος, Σταύρος Καλογρίδης, Μιχάλης Κατσάμπας, Φίλιππος Καβούκας, Κώστας Μωράκης, Παναγιώτης Ντούλος, Γιώργος Ξυλάς, Γιάννης Οργιέτας, Κώστας Πλακωτάρης, Γιάννης Παπουλής, Δημήτρης Πλουμής, Ρούσος Στρατάκης, Σ. Σαρηγιάννης, Παντελής Φιριππής, Δημήτρης Ταναΐνης (από τα Νένητα), Δημήτρης Ταναΐνης (από το Συν. Νοσ/μείου), Αρχιμήδης Φραγκάκης, Δημήτρης Τράτσης.

Σε 20 έτη πρόσκαιρα δεσμά οι Σταμάτης Στείρος, Φανούριος Μανάρας, Γιώργος Μιχαλιάδης, εις 15 έτη φυλάκισιν οι Σωτήρης Λίναρης Γιώργος Χούλης.

Σε 12ετή φυλάκιση ο Φώτης Αγγουλές.

Σε 2ετή φυλάκιση οι Αντρέας Λοϊζος, Ειρήνη Αθηναίου, Σωτήρης Αθηναίος, Νίκος Καψάλης.

Οι υπόλοιποι απαλλάχθηκαν[379].

---

[378] Έκτακτον Στρατοδικείον Αθηνών, Αριθ. 210, 29, 30 και 31 Ιουλίου, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12 και 13 Αυγούστου 1948. Βλ. Παράρτημα σελ. 412.

[379] *Ό.π.*

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Κατά τη διάρκεια της Κατοχής στη Χίο, η δημιουργία των αντιστασιακών οργανώσεων και η σύμπτυξή τους στο ΕΑΜ δημιούργησαν όλες εκείνες τις προϋποθέσεις που ήταν απαραίτητες για να αποκτήσει η οργάνωση την μεγαλύτερη δυνατή αποδοχή σε ένα ευρύ φάσμα του κοινωνικού συνόλου. Οι δράσεις κατά των Γερμανών και των συνεργατών τους έγιναν εντός συγκεκριμένου πλαισίου με κατευθυντήριες γραμμές από το συμμαχικό στρατηγείο. Η κύρια επικοινωνία της οργάνωσης επιτυγχάνονταν με επαφές στα Μικρασιατικά παράλια και τις βάσεις που υπήρχαν εκεί, του Κιόσεπ και, κυρίως, της Αγρελιάς. Οι δράσεις που αναλαμβάνονταν, κατόπιν εγκρίσεως, γίνονταν πολλές φορές σε συνεργασία με απεσταλμένους από το συμμαχικό στρατηγείο αξιωματικούς και κυρίως τον Ιάσωνα Καλαμπόκα που με τον Χιώτη ασυρματιστή του διεκπεραιώθηκαν στο νησί πολλές φορές για να συνδράμουν την τοπική οργάνωση. Οι δράσεις αυτές αφορούσαν σαμποτάζ, φυγάδευση σημαντικών προσώπων, αναγνωρίσεις των θέσεων και των δυνατοτήτων των γερμανικών στρατευμάτων καθώς και μεμονωμένες εκτελέσεις συνεργατών των γερμανών.

Όταν φτάνει η ημέρα της απελευθέρωσης το τοπικό ΕΑΜ έχει ήδη αναπτύξει, διαρθρώσει και εδραιώσει τις δομές του εντός της Χιώτικης κοινωνίας ούτως ώστε η μετάβαση της εξουσίας να γίνει με απόλυτα ειρηνικό τρόπο και να αποτελεί μια αναμενόμενη συνέχεια. Το ΕΑΜ έχει ήδη σχέδιο άσκησης εξουσίας για το νησί και καταβάλει δια των οργανώσεών του κάθε δυνατή προσπάθεια για να επανεκκινήσει την τοπική κοινωνία και οικονομία και να κάνει εκείνες τις πρώτες μικρές, αλλά σημαντικές, προσπάθειες για να αποκαταστήσει τους ρυθμούς της ζωής στο νησί και να τους επαναφέρει όσο το δυνατόν εγγύτερα στα προπολεμικά τους επίπεδα.

Η τάξη και η ηρεμία που επικρατούν στο νησί κατά τη διάρκεια των πανηγυρισμών για την αποτίναξη του γερμανικού ζυγού είναι παροιμιώδεις, κάτι για το οποίο η Αριστερά έχει δουλέψει και έχει βάλει όλες τις δυνάμεις της περιφρουρώντας τις εκδηλώσεις και προσπαθώντας να μην υπάρξουν φαινόμενα αντεκδίκησης και μίσους προς τα προδοτικά στοιχεία.

Γίνονται δε προσπάθειες να ενεργοποιηθούν όλες ανεξαιρέτως, κατά το μέτρο του δυνατού, οι πληθυσμιακές ομάδες χωρίς ταξικούς πολιτικούς ή άλλου είδους αποκλεισμούς. Δημιουργούνται δε επισιτιστικές επιτροπές ακόμα και στο μικρότερο χωριό με γνώμονα την αρχή της καθολικής συμμετοχής και σκοπό να ανακουφίσουν στον βαθμό του δυνατού τον πληθυσμό με τις όποιες, λίγες είναι αλήθεια στην αρχή, δυνατότητες υπήρχαν και κανονίζονται μεταφορές υλικού από ανταρτοκρατούμενες περιοχές της υπόλοιπης Ελλάδας.

Η Νομαρχιακή Επιτροπή του ΕΑΜ, σε μία προσπάθεια προς την κατεύθυνση της επαναλειτουργίας της δημόσιας διοίκησης και των οργανωτικών δομών της, ορίζει τοπικές εξουσίες και αρχές σε μία προσπάθεια αναθέρμανσης και ενεργοποίησης ενός στοιχειώδους κρατικού μηχανισμού.

Λίγες μέρες μετά την απελευθέρωση φτάνει στο νησί ο απεσταλμένος της Κυβέρνησης Εθνική Ενότητας, Γενικός Διοικητής νήσων Αιγαίου Γ. Μπουρδάρας στον οποίο η τοπική Αριστερά παραδίδει την εξουσία χωρίς δεύτερη σκέψη, καθώς τα ηγετικά στελέχη της είναι πιστά στη γραμμή της συμφιλίωσης, της συνεργασίας και της νομιμότητας. Θεωρούν τον εκπρόσωπο της κυβέρνησης ως εκείνη την αρχή που θα ξεκινήσει να εργάζεται στην κατεύθυνση της επαναφοράς της ζωής στους αρχικούς ρυθμούς, στην τιμωρία των συνεργατών των γερμανών, την αποκατάσταση της δικαιοσύνης και της ισοπολιτείας, την επίλυση των ζητημάτων της εκπαίδευσης, την αποκατάσταση ων φιλανθρωπικών ιδρυμάτων κλπ., με απώτερο σκοπό να φτάσει η χώρα στις εκλογές που θα αναδείξουν την εξουσία εκείνη που εκπορεύεται από το λαό.

Στον Γενικό Διοικητή επισημαίνονται τα όσα έχουν γίνει και τα όσα ο κόσμος περιμένει να γίνουν και με την τοπική ηγεσία να πρεσβεύει την όσο το δυνατόν πιο αγαστή συνεργασία με τις αρχές. Όμως ο ίδιος, γνωρίζοντας και το προσωρινό της θέσεώς του αποφεύγει να λάβει δραστικά μέτρα και αρκείται στο να αποποιείται τις ευθύνες τοποθετώντας τα κέντρα λήψης αποφάσεων στην κυβέρνηση Καϊρου.

Στις 18 Νοεμβρίου φτάνει στο νησί νέος νομάρχης Χίου, ο Σ. Σταματιάδης, για να αντικαταστήσει τον Νίκο Κουράση που είχε τοποθετηθεί στη θέση αυτή προσωρινά από το ΕΑΜ και συνέχιζε να εκτελεί τα καθήκοντά του με εντολή του Γενικού Διοικητή. Το ΕΑΜ δια τον εντύπων του τον καλωσορίζει κατά την πάγια τακτική του να επιζητά την καλύτερη δυνατή συνεργασία με τις αρχές σημειώνοντας ότι οι πληροφορίες που τον ακολουθούν αποτελούν εγγύηση για την βελτιστοποίηση της κατάστασης στο νησί και για μία άριστη συνεργασία με την τοπική Αριστερά. Ο νομάρχης μάλιστα παραχωρεί συνέντευξη εφ' όλης της ύλης σε αρθρογράφο του *Εμπρός* λίγες μόλις μέρες μετά την άφιξή του, στην οποία του τίθενται μερικά από τα καίρια ζητήματα που αντιμετωπίζει το νησί όπως των διατιμήσεων, της έλλειψης λαδιού, της τιμωρίας των προδοτών και της αντικατάστασης της χωροφυλακής. Οι ερωτήσεις απαντώνται διπλωματικά στο επίπεδο, κυρίως, της κάλυψης της ανησυχίας του κόσμου. Ο ίδιος δε, δεν διστάζει να συνηγορήσει σε συνεργασία του τοπικού ΕΑΜ με τη νομαρχία και το ΕΑΜ Μυτιλήνης για την ανταλλαγή αγαθών και προϊόντων.

Τα βασικά θέματα της αρθρογραφίας των εαμικών εντύπων από την απελευθέρωση μέχρι το ξέσπασμα του Εμφυλίου στη Χίο, που αποτελούν

και τα σημεία τριβής των οργανώσεων της Αριστεράς με τις τοπικές αρχές και εξουσίες συνοψίζονται στα εξής:

- Ζητήματα επισιτισμού του πληθυσμού, αισχροκέρδεια και μαύρη αγορά, επιτροπές επισιτισμού και τρόπος καταρτισμού τους, η συμφωνία με την ΟΥΝΡΑ και τα προβλήματα που προκαλούνταν στην απορρόφηση της εγχώριας παραγωγής. Τιμές των προϊόντων και αναντιστοιχία τιμών και μισθών, με ανακολουθία κατά τις τιμαριθμικές προσαρμογές.
- Εργατικά ζητήματα, συμβολή του εργατικού κόσμου στην αναθέρμανση της οικονομίας και στην επανεκκίνηση του μηχανισμού λειτουργίας της αγοράς. Συνθήκες και καθεστώς εργασίας, αμοιβές, εκμετάλλευση του εργατικού δυναμικού από το κεφάλαιο, προσπάθεια αντικατάστασης των Αριστερών από τις διοικήσεις των εργατικών σωματείων παρά τη συντριπτική πλειοψηφία που ο ΕΡΓ.Α.Σ. καταφέρνει να επιτύχει στις εκλογές και αρχαιρεσίες. Οι διορισμοί εκ της Γενικής Διοικήσεως προσώπων της αρεσκείας τους και οι αντιδράσεις της Αριστεράς.
- Ζητήματα απονομής δικαιοσύνης, για τους επί Κατοχής προδότες και μαυραγορίτες, για τα φαινόμενα απόκρυψης προϊόντων, για επιθέσεις κατά Αριστερών πολιτών ή φορέων και την ατιμωρησία υπευθύνων, για την αμνηστία που χορηγείται εκ των υστέρων σε πολλούς εκ των συνεργατών των Γερμανών.
- Φιλανθρωπικά ιδρύματα, πρωτοβουλίες του Ερυθρού Σταυρού και της Εθνικής Αλληλεγγύης, εγκατάλειψη και κακοδιοίκηση φιλανθρωπικών ιδρυμάτων από τις Γενικές Διοικήσεις.
- Ζητήματα γύρω απ' την εκπαίδευση. Οργανώσεις και δράσεις της ΕΠΟΝ για τη νεολαία, δράσεις των Αλκύμων και αντιπαραθέσεις με την ΕΟΝ.
- Πολιτικές αποφάσεις στην Κεντρική πολιτική σκηνή. Ο τρόπος που αυτές επηρέαζαν τις περιφερειακές διοικήσεις και τους Γενικούς Διοικητές. Πολιτειακό και δημοψήφισμα. Οι εκλογές με την αποχή του συνασπισμού κομμάτων του ΕΑΜ και οι συνέπειες που οι αποφάσεις αυτές είχαν τοπικά. Αποφάσεις των κεντρικών πολιτικών οργάνων του ΕΑΜ και η επιλογές της τοπικής ηγεσίας αναφορικά με τη γραμμή που το εαμικό κίνημα ακολουθούσε με γνώμονα την ομαλότητα και την αναζήτηση ενός μοντέλου ειρηνικής και αρμονικής συνύπαρξης.
- Σώματα ασφαλείας και καταχρήσεις εξουσίας σε βάρος Αριστερών πολιτών και οργανώσεων. Η παραμονή του Ιερού Λόχου στο νησί και οι προστριβές που δημιουργήθηκαν. Αντικατάσταση της χωροφυλακής και δημιουργία εθνοφυλακής. Ισότητα στην αντιμετώπιση όλων των πολιτών από τα σώματα ασφαλείας ανεξαιρέτως πολιτικής τοποθετήσεως.
- Επιστροφή στην Ελλάδα των Μεσανατολιτών που βρίσκονταν έγκλειστοι στα στρατόπεδα συγκεντρώσεως της Αφρικής.

Το μήνα Δεκέμβρη φτάνουν στη Χίο οι ειδήσεις από τα γεγονότα των Αθηνών κάτι που προκαλεί ένταση στο νησί και έκρυθμες καταστάσεις. Οι οργανώσεις της Αριστεράς διοργανώνουν απεργίες και συλλαλητήρια για να δηλώσουν την συμπαράστασή τους στον δοκιμαζόμενο λαό της Αθήνας, ενώ παράλληλα τηρούν στάση αναμονής, σε μια προσπάθεια να ανιχνεύσουν τα νέα περιβάλλοντα που δημιουργούνται.

Αντιπροσωπεία μάλιστα του ΕΑΜ δήλωνε στον νομάρχη ότι εγγυάται για την τήρηση της τάξης κατά τη διάρκεια των απεργιών παρά τις προκλήσεις οργάνων της Χωροφυλακής που προσπαθούσαν να ανοίξουν καταστήματα που απεργούσαν και ιερολοχιτών που προσπάθησαν να προκαλέσουν επεισόδια με συνεργεία που έγραφαν συνθήματα και συγκεντρώθηκαν έξω από τα γραφεία της οργάνωσης, κινήσεις που απέβλεπαν στη δημιουργία επεισοδίων.

Στην αντίπερα όχθη η αντιεαμική παράταξη βρήκε την ευκαιρία να εμφανιστεί ως εγγυήτρια της σταθερότητας, της ομαλότητας και της ειρήνης. Η εφημερίδα *Πρόοδος* μάλιστα έγραφε σε δημοσίευμά της ότι η πλειονότητα του Χιακού λαού αποδοκιμάζει τον Εμφύλιο και την ανταρσία του ΕΛΑΣ και το μόνο που μένει είναι η επισημότερη και έμπρακτη επιβεβαίωση της αποδοκιμασίας αυτής. Οι προτροπές αυτού του είδους εγκυμονούσαν τον κίνδυνο επέκτασης των επεισοδίων και στη Χίο.

Το ΕΑΜ έσπευδε να υπενθυμίσει ποια ήταν η *Πρόοδος* θεωρώντας ως την καλύτερη απάντηση την καθολική συμμετοχή του κόσμου στις απεργίες που έδειξαν τις προθέσεις του και τις θέσεις του απέναντι στα γεγονότα χωρίς μάλιστα να συμβεί το παραμικρό παρά τις προκλήσεις από τους άνδρες της χωροφυλακής και του Ιερού Λόχου.

Στα τέλη Δεκεμβρίου και συγκεκριμένα στις 20 του μήνα γίνεται γνωστό ότι το νησί χρησιμεύει σαν τόπος εξορίας και φυλακής των εαμιτών ηγετών της Σάμου Ιπποκράτη Ζαΐμη και Γιάννη Σοφούλη. Η Αριστερά με πολυμελή αντιπροσωπεία προσπάθησε να επισκεφτεί τον βρετανό ταξίαρχο στη Χίο για να του επιδώσει ψήφισμα διαμαρτυρίας και ακολούθως επισκέφτηκε τον Μητροπολίτη ο οποίος εμφανίστηκε αλληλέγγυος με τις ενέργειες του ΕΑΜ και τον νομάρχη Χίου ο οποίος δήλωσε αναρμόδιος. Οι αρχές, πλην του Μητροπολίτη, κρατούν μάλλον επιφυλακτική στάση απέναντι στην επιτροπή που ζητά την απελευθέρωσή τους και αποφεύγουν να πάρουν σαφή θέση μεταθέτοντας το πρόβλημα από τον ένα αρμόδιο στον άλλο.

Τον Ιανουάριο του 1945 δημιουργείται στο νησί η Εθνική Οργάνωση Χίου (ΕΟΧ). Είχε πρόεδρο τον Παναγιώτη Σπανούδη και Γραμματέα τον Κίμωνα Πυργάρη. Ξεκίνησε περισσότερο σαν ένα κέντρο ιδεολογικής κατεύθυνσης και λιγότερο σαν ένας οργανωτικός μηχανισμός πρακτικής εφαρμογής.

Μετά την ιδρυτική διακήρυξη οι αντεγκλήσεις μεταξύ του ΕΑΜ και της ΕΟΧ εντείνονται και το ΚΚΕ Χίου εκδίδει ανακοίνωση μέσω της οποίας κατηγορεί την ΕΟΧ για την δράση της και για τους σκοπούς της.

Σ' αυτούς τους πέντε πρώτους μήνες (Οκτώβριος 1944 – Φεβρουάριος 1945), που ακολούθησαν την εικοσαήμερη άσκηση της εξουσίας από τη Νομαρχιακή Επιτροπή του ΕΑΜ, αν εξαιρέσουμε τους φραστικούς διαξιφισμούς μέσα από τα δημοσιογραφικά όργανα, και παρά τα κάποια σποραδικά κρούσματα αυθαιρεσίας, η κατάσταση ήταν σχετικά ήρεμη στο νησί.

Ο Γενικός Διοικητής, προσπαθεί στους μήνες αυτούς, με προσεγμένες κινήσεις, να εδραιώσει στο νησί την κυβερνητική εξουσία. Σε αυτή τη γραμμή πλεύσης προβαίνει σε διάφορες διοικητικού χαρακτήρα αλλαγές με όχι και τόσο δημοκρατικές διαδικασίες.

Στα μέσα του Δεκέμβρη, απομακρύνθηκε ο αναδιορισμένος Νομάρχης Νίκος Κούρασης και στη θέση του διορίστηκε ο δικηγόρος Σωτήρης Σταματιάδης που προερχόταν από το στενό περιβάλλον του Πρωθυπουργού.

Στα μέσα Ιανουαρίου, ο νέος Νομάρχης έπαψε, στο Δήμο της Χίου, τον εαμικό δήμαρχο Απόστολο Αμύγδαλο και στη θέση του διόρισε το δικηγόρο Γιάννη Παϊδούση.

Στα μέσα Φεβρουαρίου, και ενώ στην Αθήνα γίνονται συνομιλίες για την κατάρτιση της συμφωνίας της Βάρκιζας, ο νέος Νομάρχης έπαψε την εκλεγμένη διοίκηση του Εργατικού Κέντρου Χίου και στη θέση της διόρισε προσωρινή διοίκηση από συνδικαλιστές της προτίμησής του.

Προς το τέλος του ίδιου μήνα, έγινε η αντικατάσταση και του ίδιου του Γενικού Διοικητή Νήσων Αιγαίου από την Κυβέρνηση Πλαστήρα, που διόρισε σ' αυτή τη θέση τον Παντελή Ροζάκη.

Στο νησί φτάνει ο νέος Γενικός Διοικητής Νήσων Αιγαίου και δημιουργείται η προσδοκία ότι στα πλαίσια της συμφωνίας ΕΑΜ Κυβέρνησης και της Γιάλτας πρόκειται να τεθεί τέρμα στις ανωμαλίες του παρελθόντος και στο νησί να επικρατήσουν οι δημοκρατικές ελευθερίες, η ειρηνική συμβίωση και η ισοπολιτεία.

Την 1η Μαρτίου στην Αθήνα υπογράφεται συμφωνία μεταξύ Ελληνικής κυβέρνησης και της UNRRA συμφωνία που αναδημοσιεύεται στο Χιακό Τύπο και δημιουργεί ελπίδες για βελτιστοποίηση της υπάρχουσας κατάστασης αναφορικά με τον επισιτισμό, την ένδυση και την υπόδηση κλπ. του πληθυσμού.

Παρά τις διαβεβαιώσεις του Γενικού Διοικητή προς το ΕΑΜ ότι όλα θα κυλήσουν ήρεμα και σύμφωνα με τη νομιμότητα, όπως υπαγορεύει η συνθήκη της Βάρκιζας ο Γραμματέας του ΕΑΜ Αιγαίου συλλαμβάνεται και τα γραφεία του ΕΑΜ επιτάσσονται. Οι πράξεις αυτές όχι μόνο δεν συμβάλουν στην ομαλή μετακατοχική πορεία του νησιού μα δημιουργούν κλίμα πόλωσης.

Στις 23 Μαρτίου 1945 στον ανακοινώνεται η διενεργηθείσα επίσκεψη αντιπροσωπείας του ΕΑΜ Χίου στον Άγγλο Ταξίαρχο και Διοικητή των συμμαχικών δυνάμεων στο νησί. Του θέτουν τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η Αριστερά στο νησί και λαμβάνουν ως απάντηση την αναρμοδιότητά του σ' αυτά τα θέματα που του θέτουν.

Τις μέρες που ακολουθούν, δημοσιεύματα του «εθνικόφρονα» Τύπου κάνουν την εμφάνισή τους αναφέροντας την ανεύρεση κρυμμένων όπλων που δεν είχαν παραδοθεί όπως προέβλεπε η συμφωνία της Βάρκιζας. Με αυτό το πρόσχημα ξεκινά μια σειρά συλλήψεων. Συγκεκριμένα, στις 27 Μαρτίου 1945 συλλαμβάνονται ηγετικά Εαμικά στελέχη (Σιδερής Κουβελάς, Γιάννης Κατσόγιαννος, Δημήτρης Ευαγγελινός και Γιάννης Ψωράκης) χωρίς κάποια αιτιολογία, με προφανή σκοπό τον αποκεφαλισμό του κινήματος.

Ακολουθούν συλλαλητήρια με τη συμμετοχή πλήθους κόσμου που ζητά την αποφυλάκιση των κρατουμένων και την δίκαιη μεταχείρισή τους. Το ΕΑΜ βλέποντας ευρεία τη συμμετοχή του κόσμου, ανάμεσα στους οποίους υπήρχαν και αρκετοί που ιδεολογικά δεν συμφωνούσαν με την επίσημη γραμμή του ΕΑΜ, άδραξε την ευκαιρία για να τείνει χείρα συμφιλίωσης, για ακόμη μια φορά, προς όλους τους πολιτικούς χώρους του νησιού.

Όλο τον μήνα Απρίλιο το ΕΑΜ Χίου κάνει δηλώσεις για τις συλλήψεις, διώξεις και τις φυλακίσεις των στελεχών του λαμβάνουν χώρα.

Την περίοδο αυτή επίσης (στις αρχές Μαΐου 1945) η κεντρική επιτροπή του ΕΑΜ Χίου αποφασίζει το μετασχηματισμό του ΕΑΜ σε καθαρά πολιτικό συνασπισμό κομμάτων με τη συμμετοχή της Αγροτοδημοκρατικής Ένωσης και της Σοσιαλιστικής Ένωσης.

Η Αγροτοδημοκρατική Ένωση Χίου με το Αγροτικό Κόμμα Ελλάδος συνενώνονται δημοσιεύοντας δια των εκπροσώπων τους στη Χίο Γ. Μαύρου και Γ. Στρουμπή διακήρυξη της οποίας οι θέσεις είναι πολύ κοντά σε αυτές του ΕΑΜ.

Τον Μάιο αρχίζουν να φτάνουν στο νησί οι πρώτοι μεσανατολίτες (θα συνεχίσουν να έρχονται ως τον Δεκέμβριο του 1945) από τα στρατόπεδα συγκέντρωσης, γεγονός που θα δώσει νέα ώθηση στο κίνημα του ΕΑΜ και νέα δυναμική. Θα ταράξει επίσης όλους τους αντιεαμικούς κύκλους που βλέπουν τις ισορροπίες να αλλάζουν εις βάρος τους. Η επιστροφή ενός τόσο μεγάλου αριθμού ανδρών, που είχαν εγκλειστεί για τα πολιτικά τους πιστεύω και για την όλη τους στάση στα σύρματα, σήμανε μια αλλαγή του πολιτικού σκηνικού στο νησί με περαιτέρω ενίσχυση της Αριστεράς, απ' όσους τουλάχιστον θέλησαν να ενταχθούν στο συνασπισμό του ΕΑΜ, ο οποίος εξ αρχής τους αντιμετώπισε ως αυτονόητα στελέχη του. Όμως πολλοί αναγκάστηκαν, για να καλύψουν τις βιοτικές ανάγκες των ιδίων και των οικογενειών τους, να φύγουν με τα καράβια. Έτσι χάνεται σημαντικός αριθμός μάχιμων αγωνιστικών στελεχών.

Στις 8 Ιουνίου 1945, Παρασκευή βράδυ, γίνεται εισβολή στα γραφεία του ΕΑΜ Χίου και διαπράττονται καταστροφές και βανδαλισμοί χωρίς οι αρχές να κάνουν το παραμικρό για την προστασία του χώρου.

Ο κύριος στόχος όμως δεν ήταν η καταστροφή των γραφείων του ΕΑΜ αλλά να δημιουργηθεί κλίμα έντασης ώστε να σχηματιστούν επιτροπές διαμαρτυρίας οι οποίες αργότερα θα κατηγορούνταν για στάση και θα έδιναν την αφορμή για συλλήψεις στις τοπικές αρχές.

Η Επιτροπή των Πολιτικών Κομμάτων του ΕΑΜ Χίου στην πρώτη τακτική συνεδρίασή της, που έγινε στις 25 Ιουλίου 1945 μεταξύ άλλων χαιρέτιζε τη συγκρότηση της σοσιαλιστικής Ένωσης Χίου, όριζε προσωρινό αντικαταστάτη στη θέση του Γραμματέα της Διακομματικής Επιτροπής των Κομμάτων του ΕΑΜ Χίου Αν. Λοΐζου τον. Κων. Τσουρή. Καταδίκαζε την τρομοκρατία εναντίων Αριστερών στο νησί και της συνεχιζόμενες συλλήψεις κλπ.

Μέσα Σεπτέμβρη και τα αποτελέσματα αρχαιρεσιών διάφορων εργατικών σωματείων φανερώνουν το αξιόλογο πλειοψηφικό ρεύμα του ΕΡΓ.Α.Σ. Ειδικά στα καίρια και μαζικότερα εργατικά συνδικάτα όπως των παρεμφερών με την υπόδηση καθώς και των ναυτεργατών, η επικράτηση είναι ολοκληρωτική.

Τον ίδιο μήνα φτάνει η είδηση των καταθέσεων των Τσιγάντε και Παλιατσάρα που στην ουσία απενοχοποιούν το ΕΑΜ για τις μεμονωμένες εκτελέσεις που έγιναν στο νησί με εντολή της κυβέρνησης Μέσης Ανατολής και για τις οποίες το ΕΑΜ εβάλλετο από τη Δεξιά. Με τις καταθέσεις τους οι ρίχνουν άπλετο φως στην υπόθεση αυτή, ακυρώνοντας έτσι μια από τις βασικές αιτίες για τις οποίες στελέχη του τοπικού κινήματος κρατούνταν ή αναγκάζονταν σε έξοδο στην παρανομία.

Τον Οκτώβριο του ίδιου έτους η Αριστερά δέχεται επιδρομή στα γραφεία του ΕΑΜ σε μια περίοδο που η κυβέρνηση Βούλγαρη διακήρυττε, με αρωγό τις ξένες δυνάμεις, ότι η χώρα είναι έτοιμη για ελεύθερες εκλογές και ότι όλες οι προϋποθέσεις για την επιτυχία αυτών ήταν πια εκπληρωμένες.

Το Νοέμβριο, μήνα της κυβερνητικής αλλαγής, οι κατηγορούμενοι για στάση από την 10ης/6/1945 έχουν αρχίσει ν' αποφυλακίζονται. Στις 10 του ιδίου μήνα αποφυλακίζεται ο διατελέσας δήμαρχος Χίου κατά την απελευθέρωση, Απόστολος Αμύγδαλος.

Τον ίδιο μήνα φτάνει στο νησί ο Hector MacNeil, υφυπουργός εξωτερικών της Αγγλίας. Με άρθρα τους οι εφημερίδες του εαμικού συνασπισμού επισημαίνουν τις πολλές παραφωνίες και ανακολουθίες που παρουσιάζονται στην εκτέλεση του προγράμματος της κυβέρνησης Κανελλόπουλου.

Μια συμπλοκή λαμβάνει χώρα, σ' ένα καφενείο, στο Κάστρο της Χίου, το βράδυ της Τρίτης 20 Νοεμβρίου, με αποτέλεσμα οι θαμώνες του

καφενείου που αμύνθηκαν σε επίθεση «αγνώστων» να συλληφθούν. Ήταν η πρώτη σοβαρή εκδήλωση ενάντια στην ησυχία του νησιού με στόχο την κάμψη του φρονήματος των επαναπατρισθέντων μεσανατολιτών.

Τις μέρες του Δεκέμβρη μια σειρά από γεγονότα που λαμβάνουν χώρα στο νησί, κάνουν τον Νομάρχη Χίου Σταματιάδη κόκκινο πανί για το ΕΑΜ. Η Αριστερά ζητά επίμονα την αντικατάστασή του καθώς θεωρεί ότι είναι εκπρόσωπος μιας παρωχημένης κατάστασης και πως συνάπτει συμφωνίες «κάτω απ' το τραπέζι» σε βάρος του Χιακού λαού.

Το 1946 ξεκινά με τις χειρότερες δυνατές προϋποθέσεις. Το πρώτο αίμα αθώων πολιτών χύνεται και στη Χίο, με δράστη τον χωροφύλακα Παντελίδη ο οποίος πυροβολεί μέσα στο συγκεντρωμένο πλήθος στον προσφυγικό συνοικισμό του Βαρβασίου και σκοτώνει δύο νέους μεσανατολίτες μόνο και μόνο γιατί τραγουδούσαν. Η οργή ξεχειλίζει για τους δράστες. Η δικαιοσύνη όμως κινείται εξαιρετικά αργά και μάλλον αμήχανα και μάλιστα, προκειμένου να ρίξει στάχτη στα μάτια η χωροφυλακή, προσπαθεί να στρέψει την προσοχή αλλού και ετοιμάζεται να κατηγορήσει το ΕΑΜ Χίου πως προετοιμάζει ταραχές. Ο συνοικισμός ήταν γενικά εστία ζυμώσεων και έντασης λόγω των προβλημάτων ανεργίας, των πιέσεων των αρχών σε κάθε έκφανση της ζωής των πολιτών και ειδικά των πολλών επαναπατρισθέντων μεσανατολιτών και της Αριστερής πλειοψηφίας των κατοίκων του.

Στις 25 Ιανουαρίου 1946 έφτασε στη Χίο ο Σαμιώτης αντικαταστάτης του νομάρχη Σταματιάδη Αλέξανδρος Κεντούρης. Το ΕΑΜ τον υποδέχθηκε με τα καθιερωμένα ευχολόγια επισημαίνοντας τα πολλά ανοικτά μέτωπα που τον περιμένουν, οικονομικά και πολιτικά, συνδικαλιστικά και εργατικά καθώς και ζητήματα των διορισμένων επιτροπών. Η αποκατάσταση της ισοπολιτείας και η εκκαθάριση των σωμάτων ασφαλείας αποτελούσαν επίσης ζητούμενα για την τοπική οργάνωση. Στην διακομματική επιτροπή του ΕΑΜ που τον επισκέφτηκε, ο νέος νομάρχης δήλωσε ότι θα σταθεί πάνω από κόμματα και πως φιλοδοξεί να αποκαταστήσει την ισοπολιτεία στο νησί. Το ΕΑΜ χαιρέτιζε τις δηλώσεις αυτές και δήλωνε αρωγός σε κάθε προσπάθεια που ως στόχο είχε την ειρηνική συμβίωση στο νησί και την επίλυση των προβλημάτων του λαού.

Την ίδια περίοδο φτάνει από την Αθήνα η είδηση της απόφασης αποχής του ΕΑΜ από τις εκλογές. Η απόφαση αυτή εν τέλει έδωσε στις αρχές τη λίστα με τα ονόματα των Αριστερών πολιτών που ακολούθησαν το κάλεσμα του Κόμματος.

Οι εκλογές της 31ης Μαρτίου, θα έστελναν πέντε αντιπροσώπους από τη Χίο στην Ελληνική Βουλή. Το κλίμα που προσπαθούσαν να δημιουργήσουν οι αντίπαλες παρατάξεις στο νησί ήταν έντονο με την πόλωση να κυριαρχεί. Η αποχή στις περισσότερες περιοχές ήταν πολύ

μεγάλη, συνέπεια όχι μόνο της στάσεως του ΕΑΜ άλλα και της ελλιπούς συμπλήρωσης των εκλογικών καταλόγων.

Τα αποτελέσματα των εκλογών στη Χίο είχαν ως εξής: Τρεις βουλευτές εκ της «Ηνωμένης Παρατάξεως Εθνικοφρόνων» (Α. Πολεμίδης, Ι. Ζολώτας, Μ. Καρούσος), ένας της «Εθνικής Πολιτικής Ένωσης» (Η. Ασπιώτης) και ένας του «Κόμματος των Φιλελευθέρων» (Π. Ροζάκης). Συνολικά καταμετρήθηκαν 10.821 ψηφοδέλτια και από αυτά η «Ηνωμένη Παρατάξη Εθνικοφρόνων» συγκέντρωσε το 62% (6.700 ψήφους). Ήταν ένα ποσοστό μεγάλο για τη Χίο, που όμως βρίσκει την εξήγησή του στο σημαντικό αριθμό σταυρών (5.498) που πήρε ο Μιχάλης Καρούσος ο οποίος τότε ήταν ένας νεοφερμένος πολιτευτής δημοκρατικής προέλευσης, που είχε αναπτύξει στην Αθήνα, κατά τη διάρκεια της κατοχής, την παρακάτω δραστηριότητα. Πληροφορούνταν, με τις κατάλληλες διασυνδέσεις που είχε εξασφαλίσει στα αρμόδια Υπουργεία, ποιοι Χιώτες και Χιώτισσες διορίζονταν σε διάφορες δημόσιες Υπηρεσίες και έτσι προπορευότανε με την αναγγελία του ευχάριστου γεγονότος, που συγχρόνως, όπως άφηνε να εννοηθεί, ήταν αποτέλεσμα και της δικής του φροντίδας.

Ο συνολικός αριθμός αυτών που ήταν γραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους της Χίου έφτανε τότε τον αριθμό των 31.130 ψηφοφόρων, που σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της Νομαρχίας ήταν και συμπληρωμένοι και ξεκαθαρισμένοι. Έτσι η Αριστερά, λογικά κατέληγε στο συμπέρασμα πως ή η αποχή ήταν πολύ μεγάλη ή οι κατάλογοι δεν εξασφάλισαν την ανόθευτη χρησιμοποίησή τους. Η νοθεία και η τρομοκρατία ήταν, όπως και σε όλη την Ελλάδα, απερίγραπτη, απροκάλυπτη και εφευρετικότατη.

Ταυτόχρονα με τη διεξαγωγή των εκλογών ξεκινούν και τα πρώτα επεισόδια που σημαίνουν την έναρξη του Εμφυλίου, με τις οργανώσεις του ΚΚΕ όμως να παραμένουν στα πλαίσια της νομιμότητας.

Λίγο καιρό μετά τις εκλογές της 31η Μαρτίου ο Νομάρχης Χίου αντικαθίσταται και τη θέση του παίρνει ο Αντώνιος Σβώκος που έχοντας στο πλευρό του τον νέο Μητροπολίτη Χίου Παντελεήμονα Φωστείνη συνεχίζει την μάχη κατά της Αριστεράς και των οργάνων της.

Από το γεγονός αυτό και μετά, η πίεση των άρχων προς τις τοπικές Αριστερές οργανώσεις της Χίου, αυξάνει προοδευτικά.

Στα μέσα ακριβώς του 1946 η κυβέρνηση Τσαλδάρη είχε υιοθετήσει το Γ ψήφισμα που επί της ουσίας έθετε την Αριστερά στο περιθώριο του νόμου και προέβλεπε αφ' ενός τη γενικευμένη εφαρμογή του θεσμού της διοικητικής εκτόπισης και αφ' ετέρου τη θανατική καταδίκη για μια σειρά αδικημάτων, παρουσιάζεται μία στροφή των δικαστικών αρχών σε πολύ αυστηρότερες καταδίκες προς τα στελέχη της Αριστεράς που δικάζονται την περίοδο αυτή με εξάντληση των νομικών ορίων των ποινών.

Το Σεπτέμβριο του 1946 διεξάγεται το δημοψήφισμα για το πολιτειακό της Ελλάδας. Η διαδικασία χαρακτηρίστηκε από τρομοκρατία, διαφθορά,

χειραγώγηση των ψηφοφόρων και παραχάραξη των αποτελεσμάτων. Την επιστροφή παρουσιάστηκε να τη ζητά με την ψήφο του το 55% των ψηφοφόρων (οι 9.438 σε σύνολο 17.130 ψηφοδελτίων που καταμετρήθηκαν), αποτέλεσμα που δεν ικανοποίησε ιδιαίτερα τους «εθνικόφρονες» του νησιού.

Στα τέλη του ιδίου έτους συγκροτείται το Γενικό Στρατηγείο του Δημοκρατικού Στρατού.

Παρά τα όσα ελάμβαναν χώρα εναντίον των Αριστερών οργανώσεων στη Χίο η Διακομματική Επιτροπή του ΕΑΜ εξακολουθούσε να κάνει έκκληση για συμφιλίωση και να θεωρεί την ειρηνική συμβίωση την καλλίτερη λύση για το νησί. Έτσι, μετά από την εξαγγελία του Δόγματος Τρούμαν στις 24 Μαρτίου, ο Γραμματέας της Αντρέας Λοϊζος, μαζί με τον Σιδερή Κουβελά επισκέφτηκαν διαδοχικά το Νίκο Μορτάκη (του Κόμματος των «Φιλελευθέρων») και τον Παντελή Κοκκάλη (του «Λαϊκού Κόμματος»).

Σύμφωνα με την ανακοίνωση που δημοσιεύτηκε στον *Πρωτοπόρο*, στις 28/3/1947 η επιτροπή της Διακομματικής: «*...αφού έθεσε υπ' όψη τους την κατάσταση της τάξεως στο νησί και τους κινδύνους που την απειλούν ζήτησε όπως όλες οι πολιτικές παρατάξεις της Χίου να συνεννοηθούν για την από κοινού αντιμετώπιση της καταστάσεως και τη διατήρηση της τάξεως και της συμφιλιώσεως*». Για τον ίδιο σκοπό, ο Ανδρέας Λοϊζος με το Θεοδόσιο Κοκκαλιάδη, επισκέφτηκαν και το Μιχάλη Σκαρλάτο (του «Δημοκρατικού Σοσιαλιστικού Κόμματος»). Τόσο από τις διπλωματικές απαντήσεις που πήραν κατά την πρώτη αυτή επίσημη συνάντηση, όσο και από τη συνέχεια που σ' αυτές τις συναντήσεις δόθηκε, διαπιστώνεται η ευγενική απροθυμία για μια σοβαρή και υπεύθυνη αντιμετώπιση των ανοικτών ζητημάτων.

Την 21η Ιουνίου διεξάγεται δίκη στο πενταμελές εφετείο, στη Σύρα, με κατηγορούμενους, τους Αντρέα Λοϊζο, Ιάκωβο Γιακουμή, Γιάννη Καβάφη και Μανόλη Κάβουρα. Όλοι τους κατηγορούνται ως ληστοτρόφοι, εξ αιτίας της περίθαλψης στα σπίτια τους του Χαράλαμπου Κανόνη, Γραμματέα του ΚΚΕ Αιγαίου με την προβλεπόμενη ποινή γι' αυτή την κατηγορία ήταν φυλάκιση μέχρι πέντε χρόνια.

Η προσπάθεια εξάντλησης των Εαμιτών μέσα από τις αλλεπάλληλες μηνύσεις και δίκες δεν είχε τέλος. Σχεδόν συγχρόνως, στις 26 Ιουνίου, ύστερα από μήνυση που τους έκανε ο Αντώνης Κουτελάκης, διευθυντής της εφημερίδας *Η Πρόοδος*, σύρθηκαν στο εδώλιο του κατηγορούμενου, ο διευθυντής του *Πρωτοπόρου* Κώστας Παππάς και μαζί του ο Αντρέας Λοϊζος, ο Σιδερής Κουβελάς, ο Δημήτρης Μαγγανάς και ο Μιχάλης Βατάκης. Όλοι αυτοί, κατά το μηνυτή, τον είχαν δυσφημίσει, γιατί ο *Πρωτοπόρος* είχε γράψει, πως τον καιρό της κατοχής ο μηνυτής έπαιρνε διατακτικές από τον Κατοχικό Νομάρχη. Και οι δυο δίκες, σύμφωνα με τις συνήθεις πρακτικές για την επίτευξη παράτασης στο χρόνο κράτησης των

κατηγορουμένων, μιας και δεν υπήρχαν στην πραγματικότητα ουσιαστικές κατηγορίες, αναβλήθηκαν.

Μέσα Ιουνίου του 1947 και στη Χίο κατέφθασε ο Ακαρνανίας Ιερόθεος να κρίνει τον Μητροπολίτη Χίου Παντελεήμονα σχετικά με κατηγορίες που τον βάραιναν, και που η Αριστερά δεν παύει να τονίζει σε κάθε ευκαιρία.

Άλλη μια σκανδαλώδης απόφαση έρχεται να προστεθεί στα «επιτεύγματα» της δικαιοσύνης στη Χίο. Η αθώωση του επί Κατοχής Νομάρχη και συνεργάτη των Γερμανών Λουλακάκη.

Στις 3 Αυγούστου συνελήφθη ο υπεύθυνος του *Πρωτοπόρου*, ο Κώστας Παππάς. Εναντίον του εκκρεμούσαν δεκαεφτά μηνύσεις. Σε λίγες μέρες όμως, ύστερα από παρέμβαση των δικηγόρων του αφέθηκε ελεύθερος. Ιδιαίτερα πρέπει να ενοχλούσε τις τοπικές αρχές η καθημερινή αναφορά του εαμικού Τύπου στα ανακοινωθέντα του Δημοκρατικού Στρατού, στις εκτελέσεις των Αριστερών, στους τραμπουκισμούς και τις δολοφονίες από τις παρακρατικές οργανώσεις, στις αντιδράσεις για όλα αυτά της διεθνούς κοινής γνώμης και γενικά σε ό,τι αποτελούσε ανεπιθύμητη ενημέρωση, σχετικά με τους αυταρχικούς χειρισμούς της κεντρικής εξουσίας, αλλά και των ίδιων των τοπικών οργάνων.

Στις 25 Αυγούστου ο Κώστας Παππάς συνελήφθη ξανά αλλά αυτή τη φορά, η σύλληψη του ήταν ο προάγγελος μιας γενικότερης κινητοποίησης. Στις 27/8/1947 ο *Πρωτοπόρος* γράφει: «*Χθες το βράδυ στην προκυμαία συνελήφθησαν από όργανα της ασφάλειας οι συν. Αντρέας Λοϊζος, Ιάκωβος Γιακουμής και από το σπίτι του ο συν. Μιχ. Βατάκης.* [...] *Οι συλλήψεις συνεχίστηκαν και σήμερα το πρωί. Οι συλληφθέντες είναι οι συν. Ισ. Κουβελάς, Γ. Μαύρος, Δ. Χαρτουλάρης, Δ. Μαγγανάς. Οι συλλήψεις συνεχίζονται*». και είναι αφετηρία γενικευμένων εκκαθαριστικών διώξεων Εαμικών στελεχών και θα πυροδοτήσουν αλλαγές ηγεσίας στο τοπικό κίνημα.

Στα τέλη Αυγούστου συνέρχεται η διακομματική επιτροπή του ΕΑΜ όπου και αποφασίζει να τηρήσει τις γραμμές συμφιλίωσης και εκτόνωσης της κρίσης στο νησί και καλεί όλα τα μέλη της καθώς και τον απλό λαό να συστρατευθούν προς αυτή την κατεύθυνση, παρά την εντεινόμενη τρομοκρατία και την καταστροφή γραφείων του κινήματος στην Εγνούσα στις 28 Αυγούστου του 1947.

Στις αρχές Σεπτεμβρίου 1947 ανακοινώνεται το σχέδιο «*Λίμνες*» στα πλαίσια της τρίτης ολομέλειας του ΚΚΕ, σχέδιο που ως στόχο είχε τη δημιουργία τακτικού στρατού, την κατάληψη εκτεταμένων εδαφών στη Βόρια Ελλάδα και τη δημιουργία ενός ανεξάρτητου κρατικού μορφώματος κλπ. Το τοπικό όμως κίνημα παραμένει πιστό στις αποφάσεις του 7ου συνεδρίου και συνεχίζει να προσπαθεί να επιτύχει συμφιλίωση στο νησί.

Στις 11 και 18 Οκτωβρίου 1947 ο διευθυντής του *Πρωτοπόρου* Κωνσταντίνος Στεφάνου Παππάς δικάζεται σε δεύτερο βαθμό στο

Εφετείο Αιγαίου για παράβαση διατάξεων του νόμου 5060 περί Τύπου στις υπ' αριθ. 197 - 198, 199 - 200, 201 – 202, 203 – 204, 205 - 206 - 207, 208 - 209, 210 - 211 και 212 - 213 δίκες για διάφορα άρθρα που δημοσιεύθηκαν στην εφημερίδα και καταδικάζεται σε συνολικά σε χρηματική ποινή 85.000 δραχμών και φυλάκιση 12 περίπου μηνών.

Οι εξελίξεις είναι καταιγιστικές και καθοριστικές για το ΕΑΜ Χίου. Στις 16 Οκτωβρίου, ο *Πρωτοπόρος* γράφει: «*ΔΙΚΑΖΟΝΤΑΙ ΣΤΗ ΣΥΡΑ ΟΙ ΧΙΩΤΕΣ ΛΑΪΚΟΙ ΑΓΩΝΙΣΤΕΣ*». Η παρατεταμένη φυλάκισή τους καθώς και η άφιξη στο νησί του Χαράλαμπου Κανόνη με σκοπό να υλοποιήσει τις αποφάσεις της Γ' Ολομέλειας πυροδότησαν ραγδαίες εξελίξεις στο εσωτερικό του ΕΑΜ Χίου και οδήγησαν στη δημιουργία μιας νέας ηγετικής ομάδας, αποτελούμενης από τους, Μιχάλη Βοριά, Δημήτρη Ευαγγελινό και Γιώργη Μαυράκη. Με την καθοδήγηση του Χαράλαμπου Κανόνη, αναλάβανε την οργανωτική ανασυγκρότηση και τον πολιτικό επαναπροσανατολισμό του εαμικού κινήματος στη Χίο.

Ο Μιχάλης Βοριάς, που είχε φοιτήσει σε κομματική Σχολή στην Αθήνα, ανάλαβε Γραμματέας της Περιφερειακής Επιτροπής του ΚΚΕ. Ο Δημήτρης Ευαγγελινός, παλαιό μέλος της Διακομματικής Επιτροπής του ΕΑΜ, ορίστηκε Γραμματέας της και ο Γιώργης Μαυράκης ανάλαβε τον παράνομο μηχανισμό της αυτοάμυνας. Πλάι τους δραστηριοποιήθηκαν ακόμα οι Παντελής Πανέρης και Παντελής Πρινιάς.

Οι πρακτικές αντιμετώπισης των Εαμικών εφημερίδων από τα κρατικά όργανα, ελάχιστα θ' αλλάξουν, παρά τις εξαγγελίες Σοφούλη για κατευνασμό. Ακόμη και το γεγονός της αθώωσης των Εαμικών στελεχών από τα δικαστήρια της Σύρας που θ' ακολουθήσει δεν θ' αλλάξει την κατάσταση.

Η αποφασιστική στροφή στις κατευθύνσεις του Εαμικού κινήματος στο νησί, πρωτοπαρουσιάστηκε ξεκάθαρα στην ανακοίνωση της Διακομματικής Επιτροπής που δημοσιεύτηκε στις 5 Νοεμβρίου του '47 στον *Πρωτοπόρο* λέγοντας ότι «*μπροστά στο ξεφάντωμα του μοναρχοφασιστικού οργίου όλα τα στελέχη και μέλη του ΕΑΜ θα πρέπει να σταθούν πρωτοπόρα του λαϊκού αντιτρομοκρατικού αγώνα και να καθοδηγήσουν σωστά την ενότητα πάλης του λαού στον αγώνα για την επιβίωση.*»

Τέλη του 1947 και ο *Πρωτοπόρος* θα βγει για ακόμη λίγο καιρό, σε πρόχειρο τυπογραφείο που θα στηθεί σε υπόγεια δεξαμενή ύδρευσης του σπιτιού της οικογένειας Αθηναίου, μέχρις ότου να αποκαλυφθεί και τα μέλη της οικογένειας να συλληφθούν.

Η οριστική και αμετάκλητη πλέον παύση της κυκλοφορίας των Εαμικών εντύπων είναι γεγονός. Μαζί μ' αυτή έρχεται και το τέλος κάθε νόμιμης λειτουργίας των τοπικών οργανώσεων στη Χίο. Το τέλος μιας εποχής προδιαγράφεται.

Είναι επίσης και το τελικό έναυσμα για την έναρξη της Εμφύλιας σύρραξης τη νήσο.

Η σύγκρουση αρχίζει τον Γενάρη του 1948 και διαρκεί για περίπου τρεις μήνες.

Οι συλληφθέντες αντάρτες και όσοι βοήθησαν αλλήλους 63 εν συνόλω δικάζονται στο έκτακτο στρατοδικείο στην Αθηνά σε αίθουσα του Πρωτοδικείου Αθηνών στην οδό Σανταρόζα. Η διαδικασία ξεκινά στις 29 Ιουλίου του 1948.

Το αποτέλεσμα είναι για τους περισσότερους καταδικαστικό και 15 Χιώτες οδηγούνται στο εκτελεστικό απόσπασμα.

Κλείνοντας την αναφορά μας στην περίοδο δράσης του ΕΑΜ στη Χίο θα μπορούσαμε να χωρίσουμε την ύπαρξη της τοπικής οργάνωσης σε δύο περιόδους. Στην πρώτη η ηγεσία κρατούσε την οργάνωση στα πλαίσια της νομιμότητας ακολουθώντας τις γραμμές του 7ου συνεδρίου, μένοντας μακριά από συγκρούσεις. Προσπαθούσε, κινούμενη εντός των ορίων της νομιμότητας (με επιτροπές διαμαρτυρίας, διαβήματα προς τις αρχές και ειρηνικά συλλαλητήρια), να συντηρήσει την εκπροσώπηση του εαμικού κινήματος στα πολιτικά δρώμενα της Χίου. Η προσπάθεια αυτή δεν κατέστη δυνατό να ευοδωθεί καθώς στο νησί κυριαρχούσε η κρατική αυθαιρεσία και η βία από φορείς εξουσίας και ακροδεξιά στοιχεία. Από τα μέσα μάλιστα του 1946 οπότε και η κυβέρνηση Τσαλδάρη υιοθέτησε το Γ' ψήφισμα, η κατάσταση οξύνεται ακόμη περισσότερο και οι δράσεις ενάντια στο εαμικό κίνημα αυξάνουν με γεωμετρική πρόοδο. Τον Οκτώβριο του 1947 η ηγετική ομάδα δικάζεται σε δεύτερο βαθμό στα δικαστήρια της Σύρου. Η παρατεταμένη φυλάκισή τους καθώς και η άφιξη στο νησί του Χαράλαμπου Κανόνη με σκοπό να υλοποιήσει τις αποφάσεις της Γ' Ολομέλειας, ήταν οι αιτίες που πυροδότησαν ραγδαίες εξελίξεις στο εσωτερικό του ΕΑΜ Χίου και στη δημιουργία μιας νέας τριανδρίας, αποτελούμενης από τους, Μιχάλη Βοριά, Δημήτρη Ευαγγελινό και Γιώργη Μαυράκη. Έτσι ξεκινά η δεύτερη περίοδος κατά την οποία η νέα τριανδρία, με την καθοδήγηση του Χαράλαμπου Κανόνη, ανέλαβε την οργανωτική ανασυγκρότηση και τον πολιτικό επαναπροσανατολισμό του εαμικού κινήματος στη Χίο. Μέσα σε κλίμα ευρύτατων συλλήψεων Αριστερών (αρχές του Φλεβάρη του 1948) με την κατηγορία της επικινδυνότητας για τη δημόσια τάξη και ασφάλεια ανελήφθη το ρίσκο μιας ένοπλης εξέγερσης καθώς πλέον η Αριστερά στο νησί είχε τεθεί εκτός νομιμότητας. Η εκδοχή του Εμφυλίου στη Χίο με τα πενιχρά μέσα που η Αριστερά διέθετε και με την ανύπαρκτη γνώση στρατηγικής και οργάνωσης, ήταν καταδικασμένη πριν καν ξεκινήσει.

Αξίζει να σημειωθεί πως την περίοδο που ξεκίνησαν οι εκτοπίσεις Αριστερών στον Άγιο Ευστράτιο, ηθελημένα από τις διωκτικές αρχές, όπως καταθέτουν ενώπιον του Στρατοδικείου, κάποια στελέχη δεν εξορίζονται περιμένοντας να υπάρξει κάποιο θερμό επεισόδιο ώστε να δημιουργηθεί η δυνατότητα της προσαγωγής σε δίκη και της βαριάς καταδίκης ή εκτέλεσης.

Οι Αριστεροί του νησιού είχαν να διαλέξουν μεταξύ της αναμονής για την σύλληψή τους, της ανοχή της βίας από τα όργανα των αρχών σε βάρος τους ή της ένοπλης εξέγερσης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Παρατίθενται αυτούσια τα αρχειακά τεκμήρια που χρησιμοποιήθηκαν κατά τη στοιχειοθέτηση της παρούσας διδακτορικής διατριβής. Είναι τοποθετημένα ανά κεφάλαιο και με τη σειρά που εμφανίζονται σε αυτό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο
Από την απελευθέρωση έως την έναρξη της πίεσης προς την Αριστερά
Α. Το ενωτικό κλίμα τις πρώτες μέρες της απελευθέρωσης

«Η ΔΙΑΔΗΛΩΣΙΣ»
Ελευθέρα Χίος, Χιακή Εφημερίς Λαϊκών Δημοκρατικών Αρχών, 16 Σεπτεμβρίου 1944

Στις πέντε το απόγευμα μια ογκώδης κι επιβλητική διαδήλωσι με ελληνικές και συμμαχικές σημαίες, με μεγάλες επιγραφές: «Ζήτω το ΕΑΜ», «Ψωμί στο Λαό», «Κάτω οι προδότες» κτλ. συγκροτήθηκε στην Πλατεία η οποία γέμισε από κόσμο και κατέληξε μπροστά στη Νομαρχία από τα παράθυρα της οποίας ωμίλησαν στην αρχή ο Στρατ. Διοικητής κ. Ήλ. Καναβούτσης, ο οποίος ανέγνωσε την Προκήρυξή του κατόπιν οι κ. κ. Ι. Καλούδης, Θ. Κοκκαλιάδης και Κουβελάς. Οι λόγοι τους γεμάτοι από πατριωτισμό και στοργή για το λαό και τις λαϊκές ελευθερίες διεκόπτοντο συχνά από χειροκροτήματα κι επεφυμίες, στο τέλος δε επαίχθη ο Εθνικός μας Ύμνος από τη φιλαρμονική και ο κόσμος διαλύθηκε ήσυχα, απόλυτα ικανοποιημένος απ' όσα είδε και άκουσε.

«ΤΙΜΗ ΣΤΟΝ ΗΡΩΑ»
Ελευθέρα Χίος, Χιακή Εφημερίς Λαϊκών Δημοκρατικών Αρχών, 16 Σεπτεμβρίου 1944

Το πρωί της περασμένης Δευτέρας, κατόπιν της αποφάσεως την οποίαν έλαβε εις έκτακτη συνεδρίασή της η Διοικούσα Επιτροπή του Δήμου Χίου η σωρός του τιμημένου ήρωα ανθυπολοχαγού Ιάσονα Καλαμπόκα μετεφέρθη από το νεκροταφείο του Αγ. Νικολάου και ενεταφιάσθη στον περίβολο του Μητροπολιτικού Ναού τιμής ένεκεν.

Στη μεταφορά και τον ενταφιασμό απενεμήθησαν στο νεκρό του ήρωα οι πρέπουσες τιμές, μετά την ταφή του δε ο τάφος του έγινε σωστό προσκύνημα από τον κόσμο.

Επίσης, η Διοικ. Επιτροπή του Δήμου εξέδωσε [...] ψήφισμα [...].

«ΟΙ ΑΓΓΛΟΙ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΠΙΣΙΤΙΣΜΟ ΜΑΣ»
Ελευθέρα Χίος, Χιακή Εφημερίς Λαϊκών Δημοκρατικών Αρχών, 21 Σεπτεμβρίου 1944

Ο αφιχθέντες προχθές στο νησί μας Άγγλοι αξιωματικοί κ. κ. Κρους και Ρήζ, άλλοτε υποπρόξενοι της Αγγλίας ενταύθα, επεσκέφθησαν την Νομαρχιακή Επιτροπήν και συνηργάσθησαν με τον Γραμματέα της κ. Ανδρέα Λοΐζο, από τον όποιον εζήτησαν πληροφορίας περί των αμέσων αναγκών του πληθυσμού, μετά δε σχετική συζήτηση αποφάσισαν ότι ημπορούν να διαθέσουν αμέσως από τη βάση τους διάφορα τρόφιμα.

Πρακτικά του εν Χίω Τριμελούς Πλημμελειοδικείου
Συνεδρίασις της 23ης Φεβρουαρίου 1945

Δικασταί κλπ., Κωνστ. Καρβέλας (μη υπαρ. Προέδρου), Χρ. Βασιλείου, Ιωαν., Θεοδ. Μιχαλόπουλος Ειρηνοδίκης Χίου Εισαγγελεύς (μη υπάρχοντος Εισαγγελέως και των αρμοδιωτέρων αναπληρωτών κωλυομένων) Ιωάννης Σπανομάρκου Υπογραμματεύς.
Κατηγορούμενοι, 1.) Ιωάννης Μιχ. Πρωίος, ετών [Δυσανάγνωστο], εγεννήθη και κατοικεί εν Νεοχωρίω, 2.) Γεώργιος Ανδρ. Γαλατούλας ετών 48, δημοδιδάσκαλος, εγεννήθη εν Μυτιλήνη και κατοικεί εν Νεοχώριω, χριστιανοί ορθόδοξοι παρέστησαν μετά των συνηγόρων των δικηγόρων Ιωάν. Παϊδούση και Ιωάν. Γαλατούλα.

Πράξις, παράβασις αρθρ. 8 § 1[380] Ν. Διατάγματος 1249/1942.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ

Εν τη σημερινή του Δικαστηρίου τούτου δημοσία συνεδρίαση ο κλητήρ του ακροατηρίου τη διαταγή Προέδρου εξεφώνησε τα ονόματα των κατηγορουμένων οίτινες ενεφανίσθησαν και ερωτηθέντες υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός των κλπ. είπον ότι ονομάζονται ως άνω είρηται και διορίζουν συνηγόρους των ίνα τους υπερασπισθώσι τους παρόντας δικηγόρους Ιωάν. Παϊδούση και Ιωάν. Γαλατούλα.

Ο Εισαγγελεύς λαβών τον λόγον απήγγειλε συνοπτικώς την έννοιαν της κατηγορίας και ενεχείρησε τω Προέδρω κατάλογον των προς υποστήριξιν αυτής κλητευθέντων μαρτύρων ων τα ονόματα ο κλητήρ εξεφώνησε και ευρέθησαν παρόντες.

Οι κατηγορούμενοι ερωτηθέντες εδήλωσαν ότι εκλήτευσαν μάρτυρα υπερασπίσεως.

Προσήλθεν ο ά μάρτυς της κατηγορίας όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Γ. Δ. Μ.[381], εγεννήθη εν Νεοχώριω και κατοικεί εν Νεοχώριω, ετών 58, γεωργός και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τους κατηγορουμένους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν ότι και εν τη μηνύση του προσθείς τα εξής: είναι εξακριβωμένο ότι οι κατηγορούμενοι αποτελούντες την επιτροπήν επισιτισμού στο χωριό μας είχον βάλει στους καταλόγους άτομα επιπλέον των κατοίκων ήτη έπερναν τρόφιμα στα 872 άτομα δηλαδή για 29 άτομα έπαιρναν επιπλέον. Γνωρίζω ότι ο δάσκαλος είχε ένα ανεψιό ούτος πότε έπαιρνε από το Νεχώρι και πότε από τη Μυτιλήνη. Τα τρόφιμα τα μοίραζαν οι ίδιοι οι κατηγορούμενοι ως επιτροπή. Οι παντοπώλες δεν έκαναν διανομές. Εφ' όσον οι κατηγορούμενοι είχαν παρά πάνω άτομα εν αγνοία των δικαιουμένων τας μερίδας ταύτας θα τοις έπαιρναν οι ίδιοι. Κατά τη διανομήν οι κατηγορούμενοι είχον και την κατάστασιν μαζί των. Οι κατηγορούμενοι όποτε επρόκειτο να κάμουν διανομή έβαζαν τον κήρυκα και φώναζε ότι να σβήσουν τα φώτα κατά διαταγή των Γερμανών ότι απαγορεύεται η κυκλοφορία.

Προσήλθεν έτερος μάρτυς της κατηγορίας όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Π. Κ., εγεννήθη εν Νεοχώριω και κατοικεί εν Νεοχώριω, ετών 63, γεωργός και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τους κατηγορουμένους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν ότι: Οι κατηγορούμενοι μεν είχανε [δυσανάγνωστο] μένα ένα άτομο επιπλέον στις καταστάσεις των τροφίμων το οποίον δεν μου έδιδον κατά τας διανόμας. Στις διανομές ο Πρόεδρος ήτο παρών.

Προσήλθεν έτερος μάρτυς της κατηγορίας όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Π. Λ., εγεννήθη εν Νεοχώριω και

---

[380] Όστις δια πλαστών πιστοποιήσεων δελτίων ή άκυρων τοιούτων ή ψευδών δηλώσεων προσπαθεί να λαβή δι εαυτόν ή δι άλλους ποσότητας ή μερίδας είδων ων δεν δικαιούται η ανωτέρας των δικαιουμένων, τιμωρείται, εάν η πρ' αις δεν αποτελεί βαρύτερον αδίκημα, δια της ποινής των προσκαίρων δεσμών ή είρκτης και εν ελαφρυντικαίς περιπτώσεσι δια φυλακίσεως τουλάχιστον εξ μηνών, εν εκατέρα δε περιπτώσει και δια χρηματικής ποινής μέχρι 3.000.000 δραχμών.

[381] Αναφορικά με τα ονόματα των μαρτύρων (κυρίως κατηγορίας) ακολουθήθηκε η λογική της απόκρυψης όλων εκείνων που δεν εξάγονται από την αρθρογραφία ή τα εν γένει πρακτικά της δίκης ή δεν είναι ευρέως γνωστά για την προστασία των εν ζωή συγγενών τους. Ονόματα ανδρών των σωμάτων ασφαλείας που υπηρετούσαν στην εξεταζόμενη περίοδο παραδίδονται ως έχουν.

κατοικεί εν Νεοχώριω, ετών 43, γεωργός και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τους κατηγορουμένους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν ότι: Γνωρίζω ότι οι κατηγορούμενοι είχον αναγράψει περισσότερα άτομα εις τας καταστάσεις, εφ' όσον δε εκείνοι που τους είχαν παραπάνω άτομα δεν τα έπαιρναν θα τα έπαιρναν οι κατηγορούμενοι. Εμείς ήμεθα 4 άτομα μόνο.

Προσήλθεν έτερος μάρτυς της κατηγορίας όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Δ. Π. Σ., εγεννήθη εν Νεοχώριω και κατοικεί εν Νεοχώριω, ετών 35, γεωργός και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τους κατηγορουμένους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν ότι εν τη προανακρίση του προσθείς ότι: Πράγματι οι κατηγορούμενοι ελάμβαναν δια περισσότερα άτομα τρόφιμα από την επιτροπή επισιτισμού Χίου τα οποία δε διένειμαν στους δικαιούχους κατοίκους. Γνωρίζω ότι [δυσανάγνωστο] ήτο γραμμένος δια 7 άτομα ενώ ήταν 4 άτομα ούτος φυσικά δεν το εγνώριζε. Τα υπόλοιπα από τη διανομήν τα εμοίραζαν κατόπιν μεταξύ των. Τους καταλόγους δεν μας τους έδιδαν να τους ιδούμε κατόπιν ελέγχου βρήκαμε τελικώς 29 άτομα επί πλέον. [δυσανάγνωστο] μηνύσεις ο μηνυτής 3 τις δύο μαζί.

Προσήλθεν έτερος μάρτυς της κατηγορίας όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Κ. Γ. Σ., εγεννήθη εν Νεοχώριω και κατοικεί εν Νεοχώριω, ετών 33, παντοπώλης και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τους κατηγορουμένους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν ότι: Εγώ έκανα την διανομήν των φασολιών κανονικά και δεν υπήρξε περίσσευμα. Τις φασόλες πήγα και τις πήρα εγώ κατ' ευθείαν από τη χώρα. Στις διανομές κατέβαιναν κι άλλοι παντοπώλες και έπερναν τρόφιμα. Σε πολλές είχαν βάλει περισσότερα άτομα επί όσα ήσαν πραγματικά, το δε υπόλοιπον το έπαιρναν αυτοί και το μοιράζανε.

Προσήλθεν έτερος μάρτυς της κατηγορίας όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Α. Ν., εγεννήθη εν Νεοχώριω και κατοικεί εν Νεοχώριω, ετών 31, γεωργός και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τους κατηγορουμένους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν ότι εν τη προανακρίση του προσθείς ότι: Πράγματι έχουν βάλει σε μερικές καταστάσεις οι κατηγορούμενοι περισσότερα άτομα, δεν γνωρίζω τα περισσεύματα αν επερίσσευαν, τί τα έκαναν.

Προσήλθεν ο ά μάρτυς της υπερασπίσεως όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Β. Σ., εγεννήθη εν Νεοχώριω και κατοικεί εν Νεοχώριω, ετών 40, αυτοκινητιστής και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τους κατηγορουμένους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν ότι: Ως αναφέρει ο μηνυτής ότι οι κατηγορούμενοι έπαιρναν δια 29 άτομα επιπλέον δεν είναι αληθές. Εκτός 5—6 ατόμων που είχαν επιπλέον οι κατηγορούμενοι ίσως δεν [δυσανάγνωστο] στας καταστάσεις οι άλλοι όλοι είναι δικαιολογημένοι. Την διανομήν έκαναν οι παντοπώλες μαζί με τον Πρόεδρον. Ο Γαλάτουλας δεν ήτο παρών κατά τας διανομάς, ούτε και ο ίδιος συνέταξεν τις καταστάσεις, ατυχώς τις υπέγραψε καλή τη πίστη όταν του τις έδωσε ο Πρόεδρος και ο κατηγορούμενος Πρωίος. Και εμένα έλεγαν ότι μου είχαν βάλει επί πλέον άτομα εν τούτοις δεν είναι αληθές.

Προσήλθεν έτερος μάρτυς της υπερασπίσεως όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Γ. Μ., εγεννήθη εν Νεοχώριω και κατοικεί εν Νεοχώριω, ετών 36, υπάλ. Αγρ/κης και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τους κατηγορουμένους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν ότι: την διανομήν την έκαναν οι παντοπώλες μαζί με τον Πρόεδρο, ο Γαλατούλας δεν ανεκατεύετο καθόλου. Και εμείς μου λέει ότι έχω 4 άτομα ενώ η

οικογένειά μου είναι 5. Ο Δημοδιδάσκαλος απλώς υπέγραφε [δυσανάγνωστο: τις καταστάσεις] ως μέλος της επιτροπής του Ερυθρού Σταυρού.

Προσήλθεν έτερος μάρτυς της υπερασπίσεως όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Γ. Σ. [δυσανάγνωστο] Μικρούλης, εγεννήθη εν Νεοχώριω και κατοικεί εν Νεοχώριω, ετών 60, γεωργός και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τους κατηγορουμένους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν ότι: την διανομήν δεν την έκαναν οι κατηγορούμενοι αλλά οι παντοπώλαι. Τους καταλόγους τους συνέτασσαν οι κατηγορούμενοι και τα τρόφιμα τα έπαιρναν από την χώρα οι παντοπώλαι.

Προσήλθεν έτερος μάρτυς της υπερασπίσεως όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Σ. Μ., εγεννήθη εν Νεοχώριω και κατοικεί εν Νεοχώριω, ετών 60, γεωργός και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τους κατηγορουμένους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν ότι: Εγώ εγράφτηκα στην περιφέρεια Κάμπου όταν διεγράφην από τους καταλόγους του Νεοχωρίου. Τις φασόλες και την ζάχαρη τις πήρα από το Νεχώρι και από τους μπακάληδες οι οποίοι έκαναν την διανομήν.

Οι κατηγορούμενοι προσκληθέντες εις απολογίαν ηρνήθησαν τας πράξεις των.

Ο Εισαγγελεύς λαβών τον λόγον και αναπτύξας την κατηγορίαν εζήτησε την ενοχήν του Γ. Πρωίου κατά το κατηγορητήριον και την απαλλαγήν του κατηγορουμένου Γ. Γαλατούλα.

Οι συνήγοροι τον λόγον λαβόντες και αναπτύξαντες την υπεράσπισιν εζήτησαν την αθώωσιν των πελατών των.

Το Δικαστήριον σκεφθέν μυστικώς επί των εδρών του παρουσία και του γραμματέως απεφάσισε και δια του Προέδρου εδημοσίευσε την υπ' αριθμόν 65 ε.έ. απόφασίν του δι' ης εκηρύχθησαν ένοχοι οι κατηγορούμενοι κατά το κατηγορητήριον εν μετρία συγχύσει λόγω βλακείας.

Ο Εισαγγελεύς λαβών τον λόγον ητήσατο ίνα εις τους κηρυχθέντας ενόχους κατηγορουμένους επιβληθή φυλάκισις ενός έτους και χρηματική ποινή δραχμών 1.000 εις έκαστον.

[…]

Το δε Δίκαστήριον διασκεφθέν μυστικώς επί των εδρών του παρουσία και του Γραμματέως απεφάσισε και δια του Προέδρου του εδημοσίευσε την υπ' αριθμ. 65 ε.έ. απόφασίν του δι ης κατεδίκασε τους κηρυχθέντας ένοχους κατηγορουμένους εις φυλάκισιν τριών μηνών και χρηματικήν ποινήν δραχμών 1.000 εις έκαστον και εις τα της δίκης έξοδα και τέλη εισπρακτέα αλληλεγγύως και δια προσωπικής των κρατήσεως.

«Η ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΠΙΣΙΤΙΣΜΟΥ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ»

Πρωτοπόρος, *επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου*, 23 Σεπτεμβρίου 1944.

Προς Τους Τομείς 1^{ον}, 2^{ον}, 3^{ον}, 4^{ον}, 5^{ον}, 6^{ον}

Για την καλύτερη, αντιμετώπιση των επισιτιστικών αναγκών του Νησιού μας η Νομαρχιακή Επιτροπή πήρε την παρακάτω απόφαση:

1.) Στους Δήμους Χίου και Βροντάδου θα συσταθούν πενταμελείς ανώτερες Δημοτικές Επισιτιστικές Επιτροπές. Στις Επιτροπές τούτες εχτός από τους υπεύθυνους της Ε.Α. του πρώτου τομέα και του Τμήματος Βροντάδου θα πάρουνε μέρος μια, γυναίκα και τρία αλλά ηθικά λαϊκά, άτομα έστω κι' αν τούτα δεν είναι μέλη της οργάνωσής μας.

Οι ανώτερες τούτες επιτροπές πρέπει αμέσως να συγκροτήσουν Ενοριακές Επισιτιστικές Επιτροπές στην περιοχή του Δήμου τους. Και οι Ενοριακές Επιτροπές θα έχουν σύνθεση πενταμελή.

Σε τούτες πρέπει να συμμετέχουν εχτός από τον υπεύθυνο της Ε. Α. του σχηματισμού της Ενορίας (Τμήματος, υποτμήματος ή Ομάδας) και ο Παπάς της Ενορίας, αν φυσικά δεν συντρέχουν λόγοι αντιλαϊκοί μια ικανή γυναίκα εφόσον βέβαια υπάρχει, και αλλά δύο ηθικά Λαϊκά πρόσωπα έστω και μη οργανωμένα.

2.) Και στην ύπαιθρο θα γίνει η ίδια δουλειά. Σε κάθε Κοινότητα δηλαδή θα συσταθεί πενταμελής Επισιτιστική Κοινοτική Επιτροπή με τον ίδιο τρόπο, όπου θα συσταθούν στις ενορίες της πόλης.

Οι Επιτροπές τούτες για δουλειά τους θα έχουν τη σύνταξη των καταστάσεων των κατοίκων, την παραλαβή των τροφίμων, καθώς και την διάθεσή τους. Οι καταστάσεις θα συντάσσονται σε δύο αντίγραφα. Ένα θα κρατάνε οι Επιτροπές (Ενοριακές ή Κοινοτικές) και τα άλλα δυο οι μεν Ενορίες των Δήμων θα το στέλλουν στις Δημοτικές τους Επιτροπές οι δε Κοινότητες στο Νομαρχιακό Γραφείο Επισιτισμού και Κοινωνικής Προνοίας.

Η δουλειά τούτη πρέπει να γίνει το συντομότερο.

Την Πρωτοβουλία για την ταχύτερη εφαρμογή του μέτρου πρέπει να πάρουν οι τομείς.

«ΕΦΘΑΣΕ ΦΟΡΤΙΟ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΜΕ Τ' ΑΝΤΑΡΤΙΚΑ ΑΠ' ΤΟ ΠΗΛΙΟ»
Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 27 Σεπτεμβρίου 1944

Η Νομαρχιακή Επιτροπή αντιμετωπίζοντας τη δύσκολη επισιτιστική θέση του λαού απευθύνθηκε στα εδώ αντάρτικα σκάφη του Πηλίου (ΕΛΑΝ) προτείνοντας τους να σπεύσουν να μας βοηθήσουν με σιτάρι απ' τις ελεύθερες ανταρτοκρατούμενες περιοχές της Ελλάδας παίρνοντας από μας ως αντάλλαγμα πετσιά κατεργασμένα. Οι Πλοίαρχοι του Ελληνικού Λαϊκού Απελευθερωτικού Ναυτικού (ΕΛΑΝ) φάνηκαν ολοπρόθυμοι και έδειξαν γοργά κι αποτελεσματικά την αλληλεγγύη τους.

Στη θέση των 500 οκάδων[382] πετσιών που τους δώσαμε μας έφεραν σαν πρώτη δόση 10.000 οκάδες σιτάρι με το αντάρτικο σκάφος «Φανερωμένη» το όποιο έφθασε το πρωί της Τρίτης στο λιμάνι μας. Αναμένεται και άλλο σκάφος με το υπόλοιπο σιτάρι της ανταλλαγής.

«ΕΑΜ ΧΙΟΥ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ»
Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 27 Σεπτεμβρίου 1944

Σύμφωνα με απόφαση της Νομαρχιακής Επιτροπής Επισιτισμού μοιράζονται από χθες τα παρακάτω τρόφιμα ως εξής:

1) Γενική διανομή σ' ολόκληρο το πληθυσμό του Νομού χωρίς καμία διάκριση ½ οκά αλεύρι λευκό το άτομο.

2) Στους κατοίκους του Δήμου Χίου 50 δράμια ζάχαρη και ½ κουτί κονσέρβα κρέας το άτομο.

3) Στους κατοίκους των Κοινοτήτων γενικώς από 50 δράμια μπισκότα το άτομο.

4) Στους κατοίκους των Κοινοτήτων και Δήμου Βροντάδου από 50 δράμια ρύζι το άτομο.

5) Στους κατοίκους των Κοινοτήτων: Αρμολίων, Καλλιμασιάς, Θολοποταμίου, Ευφημιανών, Βασιλειονείκου, Νεοχωρίου, Λυθί, Καμπιών, Αμάδων, Βίκι, Καρυών, Άγ. Γεωργ. Συκούση, Αυγωνύμων, Αναβάτου, Παγίδας και Σπαρτούντος από ήμισυ ½ κουτί κονσέρβας το άτομο.

ΣΗΜ. Στα υπόλοιπα χωριά θα συνεχιστεί η διανομή κονσέρβας και λοιπών ειδών μόλις έλθουν τα νέα φορτία.

Η ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΠΙΣΙΤΙΣΜΟΥ

---

382 Παλαιά μονάδα μέτρησης βάρους στερεών και υγρών η οποία υποδιαιρούνταν σε 400 δράμια, ισοδυναμούσε με 1282 γραμμάρια και ίσχυε στην Ελλάδα μέχρι το 1959.

«ΨΩΜΙ ΚΑΙ ΔΙΚΗΟ»

Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 8 Οκτωβρίου 1944

Τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο Χιακός Λαός είναι πολλά και δύσκολα. Μα τα πιο άμεσα και τα φλέγοντα των στιγμών αυτών είναι δυο: ΨΩΜΙ και ΔΙΚΗΟ. Ο λαός πείνα και στενάζει άφ' τη φτώχεια, τη γδύμια και στέρηση.

Πανηγυρίζει τη λεφτεριά του ζητωκραυγάζει, προσπαθεί να γελάση μα κάτω απ' το γέλιο του κρύβει την αφάνταστη στέρηση των ήμερων! Ευτυχώς ελπίζει. Αυτό μονάχα τον κρατά. Οι διανομές οι όποιες έγιναν μέχρι σήμερα, με κόπους βέβαια και μόχθους των λαϊκών επιτροπών και του νέου διοικητού, δεν μπόρεσαν να εξασφαλίσουν μια μικρή ημερήσια ταχτική μερίδα τροφής στο λαό. Γι' αυτό πρέπει οι αρχές να εντείνουν τις προσπάθειες επισιτισμού απευθυνόμενες προς κάθε πλευρόν προμηθείας Συμμαχική ή κυβερνητική. Όμοια οφείλουν να εντείνουν τις προσπάθειές τους για τη γρήγορη και σωστή κατανομή κάθε τροφίμου πού έρχεται.

Οι αποθήκες δεν πρέπει να γεμίζουν και να κρατούνται κλειστές όπως στο παρελθόν. Πρέπει οι ποσότητες που έρχονται να διανέμονται με πολλές Οκάδες σε κάθε άτομο γιατί ο λαός πεινά και με τα τρόφιμα που παίρνει ικανοποιεί και άλλες ανάγκες του.

Ακόμα όμως και η κοινωνική ατμόσφαιρα μέσα στην οποία ζη και κινείται ο Χιώτικος Λαός πρέπει να καθαρίσει αφ' τις αναθυμιάσεις του βόθρου της κατοχής. Συγκεκριμένα ο λαός εξ ίσου με την εξασφάλιση του ψωμιού του ενδιαφέρεται για την τιμωρία των προδοτών και των εκμεταλλευτών του Λαού. Δεν μπορεί ο λαός να πιστέψη ότι μπήκε σε νέα ζωή Εθνική και Κοινωνίκη εφ' όσον βλέπει εκρεμμές το ζήτημα της τιμωρίας των λαομίσητων τύπων. Δεν μπορεί να ανεχθή ανθρώπους που κρατούσαν αγκαζέ τους Γερμανούς και τους έδιναν γεύματα να επιχειρούν να επαναλαμβάνουν τα κόλπα τους και στους συμμάχους μας σήμερα. Ο λαός όσο και αν φάη και όσο κι' αν προσπαθήσουν να τον πείσουν ότι αρχίζει τάχα μια νέα ζωή, έφ' όσον ζη και κινείται ανάμεσα στα ίδια καθάρματα πού έχουν το θράσος να υπεισέλθουν και πάλι στα πόστα της Κοινωνικής ζωής με νέο τώρα φιλοσυμμαχικό λούστρο, δεν θα μπόρεση παρά να βγάλη σε λίγο διάστημα το θλιβερό συμπέρασμα ότι παρ όλες τις υποσχέσεις το Νέο κράτος δεν είναι παρά συνέχεια του Παλαιού.

Ο Λαός της Ελλάδας όλακαιρης, πάνω απ' όλα κι απ' το ψωμί ακόμα ζητάει ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ.

Μόνο η τιμωρία των προδοτών και ο αποκλεισμός των καταφερτζήδων θα τον κάνη να πιστέψη πώς ξεφεύγει απ' το σάπιο παρελθόν και μπαίνει σε μια τίμια πολιτεία. Σ' αυτό πρέπει να προσέξουν οι πολιτικοί και οι Θρησκευτικοί αρχηγοί του τόπου.

Το κήρυγμα της επιεικείας και της χριστιανικής τάχα συγνώμης αποτελεί έγκλημα κατά του λαού, κατά της ηθικής και κατά της θρησκείας και βαρύ πλήγμα για τη διδασκαλία της Νέας γενιάς.

Οι ηγέτες αυτοί ας σκεφθούν τα ακόλουθα:

Η νέα γενεά της μεσοπολεμικής περιόδου Ι) δεν έχει υγιές σώμα (γιατί πέρασε αφάνταστες στερήσεις), 2) δεν έχει μόρφωση για ν' αντιμετώπιση τη ζωή (γιατί δεν λειτούργησαν καλά εδώ και οκτώ χρόνια τα σχολεία) 3) δεν μπορεί να στηριχθή στις οικονομίες οικογένειας στα πρώτοι της τουλάχιστο βήματα (γιατί η οικογένεια έχασε κάθε οικονομία της).

Κληρονομούμε λοιπόν στη νέα γενιά σωματική ανεπάρκεια, αμορφωσιά και φτώχεια. Αλλά ας προσέξουμε τουλάχιστο να μην κληρονομήσουμε στα παιδιά που μας διαδέχονται και κοινωνική ανηθικότητα.

Αν η νέα γενεά δη ότι οι κατάπτυστοι προδότες της Κοινωνίας και του Έθνους έμειναν ατιμώρητοι και λόγω της οικονομικής των υπεροχής θρονιάστηκαν και πάλι στα κοινωνικά πόστα τότε αν καμμιά φορά έλθει και πάλιν η Πατρίδα μας σε κρίσιμες στιγμές δεν θα διάσταση να ριφθεί στον δρόμο του πλουτισμού με συνεργασία με τον

εχθρό, δρόμο που ακολούθησαν οι ελεεινοί προδότες των ήμερων μας. Ο Λαός θα ξαναγεννηθή και θα νιώση πώς μπήκε σε καινούργιο δρόμο όχι σαν φάει άσπρο αλεύρι ούτε αν αλλάξει φορεσιά μονάχα — και μόνον τότε.

Όταν αισθανθή τον εαυτό του πως ζη σε μια νέα κοινωνία που έχει διακόψει κάθε δεσμό με το μολυσμένο παρελθόν. Ας προσέξουν λοιπόν.

«ΜΕ ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ»
Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 14 Οκτωβρίου 1944

Ο εκπρόσωπος της Κυβέρνησης Εθνικής Ενότητας κ. Μπουρδάρας είναι ένας παληός αγωνιστής, ειλικρινής δημοκράτης, αγαπάει το νησί μας και γι' αυτό τον εκτιμάμε βαθύτατα.

Αυτό όμως δεν μας εμποδίζει να παρατηρήσωμε:

1.) Ότι οι κυριώτεροι υπεύθυνοι της τραγωδίας του λαού στο νησί μας, οι προδότες και εγκληματίες πολέμου, είναι ασύδοτοι.

2.) Ότι παραμένει η χρεοκοπημένη Χωροφυλακή.

3.) Ότι πνίγηκε η θέληση του λαού πάνω στις επισιτιστικές Επιτροπές.

4.) Ότι ο κόσμος γυρνάει ξυπόλυτος. «Έφθασε ο χειμώνας, δέρμα υπάρχει άφθονο στο νησί και διανομή δέρματος στο λαό δεν γίνεται.

5.) Βουλάει η περιφέρεια Βόλου από πατάτες. Λάδι στη Μυτιλήνη υπάρχει άφθονο ενώ εδώ ο λαός δεν έχει στάλα και δε γίνεται καμμιά προσπάθεια να βελτιωθή η επισιτιστική κατάσταση. Πρέπει να τα περιμένουμε όλα από την A.M.L.[383];

6.) Κινδυνεύει να χαθή ο ιδρός χιλιάδων αγροτών και να καταστραφή η παραγωγή των εσπεριδοειδών και των λαχανικών ο κυριώτερος Εθνικός πλούτος του νησιού μας γιατί δεν χορηγείται πετρέλαιο ή ρεύμα στα περιβόλια.

7.) Οι δημόσιοι, οι ιδιωτικοί και τραπεζιτικοί υπάλληλοι 4 μήνες έχουν να πάρουνε μισθό και υποφέρουν χωρίς να τους δοθή καμμιά ενίσχυση.

8.) Τα παιδάκια της ΕΠΑΧ[384] των συνοικισμών και γενικά των λαϊκών τάξεων δεν έχουν ρούχα, γάλα και ζάχαρη.

Όλα αυτά δεν είναι προβλήματα άλυτα. Δεν πρόκειται να κατεβάσουμε τα άστρα από τον ουρανό.

Με γνώμονα ότι υπέρτατος νόμος είναι το δίκηο του λαού, οι πληγές αυτές μπορούνε και πρέπει να γιατρευτούνε και μέσα στις σημερινές ντόπιες συνθήκες, όταν υπάρχει θέληση.

Και εμείς πιστεύομε ότι ο κ. Γενικός Διοικητής και θέλει και μπορεί να εξυπηρέτηση το λαό μας.

Αλίμονο αν ο δύστυχος λαός μας πιστέψη ότι κι αυτή τη φορά η Διοίκηση δεν φροντίζει γι' αυτόν και συνεπώς «δεν πρέπει να… κοιμάται ήσυχος».

Πάντως περιμένομε!!

«ΑΝΑΦΟΡΑ ΤΟΥ ΕΡΓΑΤΟΫΠΑΛΛΗΛΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΧΙΟΥ»
Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 18 Οκτωβρίου 1944

---

383 Allied Military Liaison.

384 Τα φιλανθρωπικά ιδρύματα που αναπτύσσουν δράσεις στη Χίο, η ανταπόκριση του κόσμου στις δράσεις αυτές, η διαφάνεια στη διαχείριση των πόρων, ο τρόπος με τον οποίο η κεντρική εξουσία τα αντιμετωπίσει, καθώς και πλήθος άλλων ζητημάτων χρήζουν ενδελεχούς διερεύνησης καθώς ο ρόλος τους είναι κομβικός όταν αναφερόμαστε σε μία κοινωνία η οποία μόλις έχει εξέλθει από μία κατάσταση έντονης πίεσης και παλεύει να ανακτήσει τους πρότερους ρυθμούς της.

Προς
τον κ. Γενικόν Διοικητήν Νήσων Αιγαίου

Ενταύθα

Εξοχότατε,

Λαμβάνομεν την τιμήν να φέρωμε εις γνώσιν Υμών, ότι κατά την γενομένην διανομήν τροφίμων της A.L.M. εξηρέθησαν ωρισμένα χωριά, τα όποια και λαμβάνουν μέρος μόνον των τροφίμων τούτων.

Η εξαίρεσις αυτή κ. Υπουργέ, είναι μεγάλη αδικία διότι εις την ύπαιθρον και συγκεκριμένα εις τα χωρία Θυμιανά, Βασιλιώνικο, Νεχώρι, Αυγώνυμα κλπ. υπάρχουν πολλοί άποροι εργάται, οι οποίοι από της αρχής του πολέμου παραμένουν χωρίς εργασία και συνεπώς πεινούν και δεινοπαθούν καθ' όλο το διάστημα του πολέμου.

Είναι λοιπόν σωστό, κ. Γενικέ Διοικητά, να πάρουν κονσέρβες και τυρί οι κ. κ. Βιομήχανοι Βυρσοδέψαι, οι μεγαλέμποροι, οι μεγαλοκτηματίαι του Κάμπου οι όποιοι κάθε βδομάδα τρώγουν κρέας και τυρί και να εξαιρεθούν οι επαίται οι οποίοι έτυχαν να κατοικούν στα χωριά, και ποτέ δεν έφαγαν ούτε κρέας, ούτε τυρί σε όλο το διάστημα του πολέμου;

Σας παρακαλούμεν, Εξοχώτατε, όπως επεμβαίνων ρυθμίσετε το άτοπον τούτο, το όποιον κρατεί εις αναστάτωσιν ολόκληρον τον εργατοϋπαλληλικόν κόσμον της Χίου. Η τάξις μας κ. Γενικέ Διοικητά, είναι στενά συνδεδεμένη αναμεταξύ της, δεν μπορεί δε ν' αφήσει ν' αδικηθούν συνάδελφοι μας οι οποίοι έτυχε για λόγους οικονομίας να κατοικούν στα χωριά.

Εάν παρ' ελπίδα κ. Γενικέ Διοικητά, η διανομή γίνη κατ' αυτόν τον άδικον τρόπον, θα ευρεθώμεν εις την λίαν δυσάρεστον θέσιν να συγκαλέσωμεν Γενικήν Συνέλευσιν δια να λάβωμε αποφάσεις πως θ' αντιμετωπίσωμε την αδικίαν αυτήν η οποία πρόκειται να γίνη εις πτωχούς συναδέλφους μας οι οποίοι έτυχε να κατοικούν εις την ύπαιθρον.

Με την ελπίδα ότι θα ρυθμίσετε το ζήτημα τούτο σύμφωνα με τας δικαίας απόψεις μας.

Διατελούμεν ευπειθέστατοι
Ο Πρόεδρος
Γιάννης Καβάφης
Ο Γεν. Γραμματεύς
Αντώνης Γλύκας

«ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ»
Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 18 Οκτωβρίου 1944

Η διανομή τροφίμων γίνεται με διάκρισιν αστικού και αγροτικού πληθυσμού. Έχει δηλαδή κριθή παρά της αρμοδίας Διευθύνσεως Υπηρεσίας ενισχύσεως, του Λαού ότι τα αστικά κέντρα, πρέπει να ενισχυθούν περισσότερον δια της χορηγήσεως ωρισμένων ειδών εις μικράς ποσότητας εις τους αστούς.

Αι Ελληνικαί Αρχαί του επισιτισμού ενεργούν τας διανομάς συμφώνως προς καθωρισμένας υποδείξεις χωρίς δικαίωμα μεταβολής τινός ως προς το σημείο τούτο.

Προέβημεν όμως εις τα επιβαλλόμενα διαβήματα δια την επίτευξιν καλλιτέρας διευθετήσεως του ζητήματος.

Η λύσις πάντως εξαρτάται εκ της εν Κάιρο αρμοδίας Διεθνούς Υπηρεσίας.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΠΟΥΡΔΑΡΑΣ
ΓΕΝ. ΔΙΟΙΚ. Νήσων Αιγαίου

«ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΑ ΧΩΡΙΑ
ΚΑΛΛΙΜΑΣΙΑ»
Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 26 Οκτωβρίου 1944

Ο λαός Καλλιμασιάς σε συλλαλητήριο που πήρε μέρος όλο το χωριό (άνδρες, γυναίκες, παιδιά), αφού πρώτα εξέφρασε την αιώνια ευγνωμοσύνη του προς τους

μεγάλους μας συμμάχους και τον αγωνιζόμενο στα δοξασμένα ελληνικά βουνά και στις θάλασσες και έξω της Ελλάδας Εθνικό Στρατό και στόλο και αφού εκδήλωσε την πίστη και εμπιστοσύνη του στην Κυβέρνηση Εθ. Ενότητας, απεφάσισε να διαμαρτυρηθή έντονα στον αντιπρόσωπο της Εθνικής Κυβέρνησης Υπουργό Γεν. Διοικητή Νήσων Αιγαίου εξοχώτατο κ. Γεώργιον Μπουρδάρα για την αδικία που κάμνει η αρμόδια Επιτροπή επισιτισμού στις διανομές των τροφίμων.

1) Γιατί δεν είναι δίκηο να γίνεται διανομή ύστερα από 5 μήνες από τη συγκομιδή, με διάκριση αγροτικού και αστικού πληθυσμού για ορισμένα είδη τροφίμων, αφού είναι γνωστό πως ο αγρότης του νησιού, αν ξεχωρίσουμε ένα πολύ μα πολύ μικρό αριθμό αγροτών στον Κάμπο και σε μερικά χωριά, στο σύνολό του είναι πτωχός μικροκτηματίας που ακόμα και στην ειρηνική εποχή αν δεν είχε και άλλο πόρο ζωής ή ενίσχυση από το εξωτερικό δεν τα κατάφερνε να ζήση δεν μπορεί να γίνη σύγκριση του αγροτικού πληθυσμού του νησιού με τον αγροτικό κόσμο της υπόλοιπης Ελλάδας. Αυτό μπορεί να το βεβαίωση, και το έχει πολλές φορές τα τριάμισι χρόνια της Γερμανικής Κατοχής επίσημα βεβαιώσει, η Γεωργική υπηρεσία. Η υπηρεσία αυτή ξέρει πως στο νησί μας η παραγωγή δεν επαρκεί παρά μόνο για πέντε—έξη μήνες το χρόνο, και τώρα περνούμε τον πέμπτο μήνα από της συγκομιδής.

2) Δεν υπάρχουνε στην πόλη μεγάλοι έμποροι, βιομήχανοι, εφοπλιστές, και μεγαλοαστοί που δεν στερήθηκαν τίποτα στα τριάμισι χρόνια της σκλαβιάς ούτε και σήμερα στερούνται; Με τους τελευταίους τούτους καμμιά σύγκριση δεν μπορεί να γίνη έστω και με τον πιο καλό και εύπορο γεωργό της υπαίθρου.

Με τη διανομή που έκαμε η επιτροπή πήραν κρέας, τυρί και φασόλια όλοι οι βιομήχανοι μεγαλέμποροι και γενικά οι εύποροι κι αντίθετα οι φτωχοί των χωρίων ακόμη και οι ακτήμονες και οι πρόσφυγες (και αυτοί είναι πολλοί) και γενικά η μεγάλη μάζα του γεωργικού κόσμου της Χίου που την δέρνει η φτώχεια, η γύμνια, η ανέχεια και η αρρώστια, δεν πήραν. Αυτό όμως κανένας ανθρώπινος Νόμος δεν το θέλει! Είναι έγκλημα να στερούνται τα καχεκτικά και αρρωστιάρικα παιδάκια των φτωχών γεωργών το τυρί και το κρέας που έχουνε να το φανέ 4 χρόνια και να το τρώνε οι άνθρωποι εκείνοι που κι άλλα τέσσερα χρόνια να βαστούσε πόλεμος και ο αποκλεισμός δεν θα στερούνταν τίποτα.

Είμαστε γεωργοί που τα ‘χουμε όλα… Και όμως χιλιάδες Οκάδες βολβών φαγώθηκαν από τα 90 εκατοστά των Καλλιμασιωτών. Οι βολβοί ήταν η μοναδική τροφή μας για πολλούς μήνες. Αν ερωτηθούν οι κάτοικοι των γύρω χωρίων θα βεβαιώσουν πως εκατοντάδες Καλλιμασιώτες σκιές ανθρώπινες, σκάλιζαν καθημερινά σε αρκετό βάθος τα χωράφια τους για να προμηθευτούνε το μοναδικό φαΐ τους, τους βολβούς, που ήτανε για μας στο διάστημα εκείνο σαν το μάνα των Εβραίων στην έρημο. Σήμερα τα 80% του πληθυσμού του χωριού μας δεν έχουν ψωμί. Κι αφού δεν έχουν ψωμί ποια λογική ή ποια σκέψη θα μας κάμη να πούμε πως μπορούνε να προμηθευτούνε τυρί. κρέας και φασόλια;

Ζ η τ ο ύ μ ε

α) Να μας δοθεί κρέας, τυρί και φασόλια που δόθηκε στον άλλο πληθυσμό της πόλης και μερικών χωριών.

β) Να αντικατασταθή υπάρχουσα Επιτροπή με άλλα πρόσωπα που να πονούν γενικά το φτωχό Λαό (αγροτικό και αστικό) και στη νέα αυτή επιτροπή να πάρουνε μέρος κι αντιπρόσωποι των αγροτών.

γ) Αν η αντικατάσταση της Επιτροπής είναι δύσκολη (πράγμα που δεν το πιστεύομε) να πάρουν μέρος στην υπάρχουσα Επιτροπή κι αντιπρόσωποι των αγροτών.

δ) Οι διανομές να γίνονται χωρίς διάκριση αστικού και αγροτικού πληθυσμού μα γενικές σε ολόκληρο το νησί, κι αν αυτό δεν είναι δυνατό να γίνη, γιατί υπάρχουνε υποδείξεις ανώτερης αρχής, οι εξαιρέσεις να γίνουν χωρίς διάκριση αστών και αγροτών. Να καταβληθή προσπάθεια να εξαιρεθούνε όλοι εκείνοι που έχουνε ακόμη και του πουλιού το γάλα στα σπίτια τους.

Αυτή είναι η πραγματική αλήθεια αυτό είναι το δίκηο.

Και για την αλήθεια αυτή και το δίκηο δηλώνουμε πως θ’ αγωνιστούμε μέχρι τελείας επιτυχίας.

Παρακαλούμε τον Εξοχώτατο κ. Διοικητή να μας επισκεφθή και είμεθα βέβαιοι πως θα διαπιστώση την αλήθεια και θα μας δώση το δίκηο.

Εν Καλλιμασιά τη 19—10—44
Η επιτροπή

Γ. Η εξασθένηση των εαμικών ερεισμάτων

«ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΣ ΤΡΟΠΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ»
Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 2 Νοεμβρίου 1944

Δημοσιεύομε χωρίς σχόλια την αναφορά της Επιτροπής Επισιτισμού Χίου:

Προς
Τον κ. Νομάρχην Χίου

Καταργηθέντες ουσιαστικώς προ πολλού ως μέλη της Επιτροπής Επισιτισμού, αφού δεν καλούμεθα εις ουδεμίαν συνεδρίασιν, ούτε ερωτώμεθα εις τας υποθέσεις και τας πράξεις της Επιτροπής Επισιτισμού, διευθυνομένης μόνον εκ του Προέδρου αυτής, λαμβάνομεν την τιμήν να υποβάλλομεν την παραίτησήν μας και να παρακαλέσωμεν όπως γίνη αποδεκτή δια την απαλλαγή μας από πάσης ευθύνης.

Ευπειθέστατοι
Αντώνιος Γλύκας, Αδαμάντιος Καραγκιουλές, Μιχαήλ Παραδείσης, Γεώργιος Κολόμβος, Αντώνιος Κουγιούλης, Ξενοφών Περδίκης, Μόδεστος Κορδής.
Μέλη της Επιτροπής Επισιτισμού

«ΑΓ. ΓΙΩΡΓΗΣ ΣΥΚΟΥΣΗΣ»
Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 5 Ιανουαρίου 1945

Αγαπητό Εμπρός

Η Επιτροπή του επισιτισμού που διορίστηκε από τη διοίκηση αφού διώχτηκε η παλιά λαϊκή επιτροπή, μοιράζει τα τρόφιμα με το παληό σύστημα. Δηλ. οι φίλοι οι συγγενείς, οι άνθρωποι της κλίκας και τα μέλη της επιτροπής παίρνουν τις κονσέρβες που έχουν κρέας. Ενώ όλος ο άλλος κόσμος παίρνει τα αποδιαλόγια δηλ κονσέρβες με.... χόρτα. Από χόρτα δόξα τω θεώ έχομε. Η επιτροπή είχε πει ότι κάθε φορά που θα περισσεύουν τρόφιμα θα λέγει πόσα περίσσεψαν. Ποτέ όμως δεν μας φανέρωσε περίσσεμα. Φαίνεται πως είναι γλυκό το μέλι, όπως γλυκό ήταν και το αλεύρι πού είχε κλέψει η παληά επιτροπή.

Κ. Μ.

Σημ «Εμπρός»

Οι χωριανοί σας πρέπει να βγάλουν μια Επιτροπή και να διαμαρτυρηθούν στο Νομάρχη και στον πρόεδρο Επισιτισμού κύριο Καλούδη και να ζητήσουν να μοιράζωνται εξ ίσου τα τρόφιμα καθώς και το περίσσεμα να πηγαίνει στα αγώγια, τουλάχιστο των φτωχών.

Ακόμα εμείς έχομε την πληροφορία, ότι στο χωριό σας η Επιτροπή δεν έχει μοιράσει το σποροσίταρο, γιατί ζήτα να το δώσει στους μεγάλους κτηματίες. Γράψετε μας, είναι αλήθεια;»

«ΚΟΝΣΕΡΒΕΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΑ»
Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 18 Ιανουαρίου 1945

Ξαναγυρίσαμε στην εποχή των Γερμανών και του Παναγιώτη. Σε δυο μέρες μέσα εξαφανίστηκαν οι κονσέρβες, η ζάχαρη και το ρύζι από την αγορά για να σταλούν στην Αθήνα για μαύρη αγορά. Από πρόχειρη έρευνα που κάμαμε στους πουλητές εξακριβώσαμε ποιοι μαυραγορίτες τα πήραν. Οι ίδιοι του παληού καιρού. Και επειδή δεν υπάρχει πια ο Παναγιώτης στον τόπο μας και η Γκεστάπο που προστάτευε τους μαυραγορίτες ρωτούμε γιατί η Αστυνομία δεν εμπόδισε αυτή την αντιλαϊκή λοβιτούρα;

Τι εξακρίβωσε σχετικά και τι ενέργειες έκαμε; Νομίζαμε ότι υπάγεται στα Αγορανομικά της καθήκοντα εκτός αν έχει άλλα σπουδαιότερα και δεν ευκαιρεί;

Παρακαλούμε να βγη σχετική ανακοίνωση γιατί το ζήτημα ενδιαφέρει τη ζωή του λαού.

«ΟΙ ΜΑΥΡΑΓΟΡΙΤΕΣ ΣΕ ΔΡΑΣΗ»[385]
Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 27 Ιανουαρίου 1945

Η μαύρη αγορά στη Χίο είναι στη δόξα της. Πριν από 20 μέρες η αγορά της Χίου ήταν γεμάτη από τρόφιμα και σήμερα δεν υπάρχουν ή είναι πολύ ακριβά. Γιατί και ποιοι φταίγουν; Οι Μαυραγορίτες της Χίου και οι όψιμοι πατριώτες που δεν φτάνει σε τόσα πτώματα που πατήσανε στη Χίο 41—43 άλλα τρέχουν να πατήσουνε και στην χιλιοβασανισμένη Αθήνα. Ενώ προχθές ήρθε αρκετό λάδι από τη Μυτιλήνη δεν υπάρχει στην αγορά, διότι έφυγε την ίδια ώρα για τον Πειραιά. Ενώ ο τόπος μας είχε ανάγκη και από μία οκά λάδι οι αρμόδιες αρχές επιτρέπουνε την εξαγωγή με διάφορους τρόπους.

«Το σολόδερμα»
Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 10 Φεβρουαρίου 1945

Αν ο κ. Νομάρχης η οι Κύριοι Κύριοι βιομήχανοι νομίζουν ότι εξεπλήρωσαν το καθήκον τους και τις υποσχέσεις τους προς το λαό της Χίου με την εξωφρενική διανομή μιας γελοίας ποσότητας σολοδέρματος είναι πολύ γελασμένοι.

Ελπίζομε ότι κάποτε οι υπεύθυνοι θα λογοδοτήσουν για το σοβαρότατο αυτό ζήτημα.

Επί του παρόντος σημειώνομε

1.) Ότι υπάρχουν 150.000 οκάδες σολόδερμα στη Χίο.

2.) Ότι από όλο αυτό το ποσό υστέρα από αγώνες 5 μηνών μόνο τρεις χιλιάδες οκ. αποφασίστηκε να μοιραστούν στο νησί ποσό ολότελα ανεπαρκές.

3.) Ότι η διανομή έγινε όλως διόλου άτακτα και χαριστικά από τη Φιλόπτωχο Κυριών που δεν είχε καμμιά αρμοδιότητα.

4.) Πως ενώ αρχικά αποφασίστηκε η τιμή του δέρματος που θα μοιραστεί στο λαό «να μην υπερβή εν ουδεμία, περιπτώσει» τις 500 δρχ. την οκά τώρα ορίστηκε σε 600 δρχ.

5.) Επετράπη να πουληθούν ελεύτερα τα σολοδέρματα 1500 δρχ. την οκά (20 φορές περισσότερο από την προπολεμική τιμή) στη στιγμή που έρχονται από την Αίγυπτο τα παπούτσια και πουλιούνται με όλα τα έξοδα 1500 με 1800 δρχ το ζευγάρι. Εν τω μεταξύ τα δέρματα πωλούνται 1650 με 1700. δηλαδή επίσημα το κράτος υποστηρίζει την αισχροκέρδεια των ισχυρών βιομηχάνων στο νησί μας.

«ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΑ ΧΩΡΙΑ»
Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 2 Νοεμβρίου 1944

Πολλά είναι τα βάσανα και τα ζητήματα που απασχολούν το λαό του νησιού μας. Πρώτα πρώτα το επισιτιστικό πρόβλημα. Ο κόσμος εδώ σχετικά με τις διανομές τροφίμων θεωρεί τον εαυτό του αδικημένο γιατί αν και είναι ναυτικός, άεργος από έτη, εϊτε έγκαταλελειμένα γυναικόπαιδα, που οι προστάτες τους μένουν στο εξωτερικό, είτε βρήκαν το θάνατό τους στα βάθη των ωκεανών, όμως τοποθετούνται στη διανομή σε ίση μοίρα με, τον βιομήχανο Χιώτη, τον γαιοκτήμονα Κάμπουση και τον παραγωγό χωρικό. Σ' όλους αυτούς ο κοσμάκης μας άεργος από χρόνια και μη μπορώντας να δουλέψει τον άγονο βράχο του νησιού του, κατάντησε να αδειάση κυριολεκτικά το νοικοκυριό και ας μη φάνη υπερβολικό, να πουλήσει & αυτά τα κεραμίδια του. Ε!

---

385 *Εμπρός,* 27 Ιανουαρίου 1945.

Είναι λοιπόν δίκαιο να πάρη και ο μεν και ο δε την ίδια ποσότητα τροφίμων; Θα αναμένωμεν τι λύση θα δώση ο κύριος Διοικητής, αλλ' όμως θα πρέπει οποιαδήποτε κι αν είναι η γνώμη του το νησί μας σαν ναυτικό, άεργο και άγονο και θανατοχτυπημένο που είναι, να ληφθή υπ' όψη στην πρώτη σειρά των διανομών και να τοποθετηθή παράλληλα με τον μικροαστικό πληθυσμό της πόλης.

Όλοι περιμένουν την λευτεριά για να ξανασάνει ο κόσμος. Στο νησί μας όμως καθημερινά, από την ημέρα της λευτεριάς φτάνουν λυπηρές και δραματικές είδησες, έτσι που καταντά συχνά σε οικογένειες να έχουν 3 και 4 πνιγμένους. Το νησί πενθεί απ' άκρη σ' άκρη και μαυροφορεί. Καθημερινά προσθέτονται στους προηγούμενους νέα θύματα, πληρώματα που εξυπηρέτησαν τον κοινό συμμαχικόν αγώνα. Οι δοκιμασθείσες αυτές οικογένειες θα πρέπει να τύχουν κάθε εύνοια και προστασία. Γι' αυτό τα ναυτικά σωματεία θα πρέπει να κινητοποιηθούν και εκτός από την διεκδίκηση των επαγγελματικών τους ζητημάτων να τάξουν σαν αίτημά τους τη Χορήγηση άμεσης και γενναίας ενίσχυσης στις απορφανισθείσες ναυτικές οικογένειες.

Αλλά για να κατορθωθή το παραπάνω ζήτημα θα, πρέπει να τεθή έγκαιρα σε κίνηση όπως και τόσα άλλα ναυτεργατικά ζητήματα που θα λυθούν μονάχα, αν οι ενδιαφερόμενοι αποφασίσουν να ενδιαφερθούν γι' αυτά και να προσπαθήσουν να δοθή λύση που να ικανοποιεί την τάξη τους. Γι' αυτό είναι απαραίτητο να διοργανωθή επαγγελματικά ο ναυτεργατικός κόσμος των Οινουσσών, να συγκέντρωση και να συνειδητοποίηση στα μέλη του τις διεκδικήσεις του, να γίνουν συνειδητή υπόθεση του καθ' ενός και να τεθούν υπ' όψη των αρχών μόλις η κατάσταση ξεκαθαριστεί. Ας μη θεωρηθή νωρίς. Χρειάζεται προπαρασκευή και συνειδητοποίηση των ζητημάτων στην ναυτεργατική μάζα, δηλ. διοργάνωση για να λυθούν τα αιτήματα και οι διεκδίκησες του ναυτεργατικού κόσμου. Με την καλή μόνο θέληση των αρμοδίων δεν λύεται τίποτε. Και ζητήματα, που απασχολούν τον κλάδο αυτό: αεργία, μισθολόγιο, διαιτολόγιο, ασφαλίσεις, συνταξείς προστασία ναυτικών, θυμάτων πολέμου κτλ.

Ένα άλλο σπουδαίο πρόβλημα που είναι σαν βραχνάς στο στήθος του κόσμου που εχτελεί την συγκοινωνία Εγνούσας – Χίου.

Στο διάστημα της κατοχής δεν άφηνεν ευκαιρία με την παραμικρή άνοδο των τιμών να προσθέτει στο ναύλο την ανάλογη αύξηση. Κ' απ' αυτό ήλθεν η αιτία η Εγνούσα να έχει την ακριβότερη ζωή.

Κάποιος έλεγε χαραχτηριστικά: «Από όλον τον κόσμο η Ελλάδα είναι το ακριβότερο μέρος. Από όλη την Ελλάδα η Χίος και από όλη τη Χίο η Εγνούσα». Ο κυριώτερος όμως συντελεστής της ακρίβειας ήταν το βαποράκι' και αυτό το καλάθι που θα μπή μέσα θα ζυγιστεί στην πλάστιγγα, που παραμένει μόνιμα στην πρύμη και ο ναύλος του βάρους ανέρχεται σε 5% σε είδος. Από σήμερα ενώ έπερνε 2 οκάδες σιτάρι στο άτομο για ναύλο με επιστροφή, τον ανέβασε σε 4 οκάδες. Γιατί αυτή η απότομη αύξηση; Μήπως για το κάρβουνο, που χορήγησε το ΕΑΜ και η ναυτική βάση; Τι να πει κανείς και για τη μεταφορά των τροφίμων του λαού που ζήτησε σε είδος 2,5% . Καιρός θα είναι να μη συνεχίζεται η παλιά ιστορία, γιατί, αν η κομπανία «Ναυτίλος» πέρασε χωρίς να χαρακτηριστεί για εκμεταλλευτική και μαυραγορίτικη, αυτό γίνηκε ύστερα από μεγάλη ανεκτικότητα του λαού.

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΗΣ

«ΜΕ ΤΙΜΙΑ ΗΓΕΣΙΑ & ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΗ ΠΑΛΗ ΘΑ ΛΥΘΟΥΝ ΤΑ ΑΙΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ ΚΑΙ ΟΧΙ ΜΕ ΔΙΟΡΙΣΜΕΝΟΥΣ ΕΡΓΑΤΟΠΑΤΕΡΕΣ»

Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 20 Νοεμβρίου 1946

Πέρασαν αρκετοί μήνες από τότε που διορίσθηκαν οι λακέδες της αντίδρασης στη Διοίκηση του Ε.Κ.Χ. και η πείρα όλο αυτό το διάστημα απέδειξε πόσο ενδιαφέρθηκαν για τα εργατικά ζητήματα. Τότε πριν ακόμα η αντιλαϊκή—αντεργατική πολιτική της κυβέρνησης καθαιρέσει τους νόμιμα εκλεγμένους αντιπροσώπους της εργατικής τάξης, η αντίδραση κυκλοφόρησε τη φήμη ότι επειδή ήταν οι αντιπρόσωποι Αριστεροί, δεν θα μπορούσαν να λύσουν κανένα από τα εργατικά ζητήματα… Ο Νομάρχης κ. Σβώκος δεν θέλησε να δεχθεί τους νόμιμους εκπροσώπους των έργα των και η λεπτομερέστατη

έκθεση των εργατικών ζητημάτων που του υπεβλήθη, πήγε στον κάλαθο των αχρήστων. Διέδιδαν σκόπιμα πως μόνο μια διοίκηση από «νομιμόφρονας εθνικιστάς» θα μπορούσε να εξυπηρετήσει καλύτερο την εργατική τάξη της Χίου. Όμως τα γεγονότα μιλούν πάντα πιο εύγλωττα από οποιοδήποτε σύνθημα απατηλό. Σήμερα τα ζητήματα της εργατ. τάξης του νησιού μας, όχι μόνο δεν λύθηκαν, αλλά απεναντίας η κατάσταση τους χειροτέρευσε από κάθε άποψη:

ΛΙΜΑΝΙ: Στα λιμενεργατικά Σωματεία παρ' όλο που όλα σχεδόν προσχώρησαν στην ΕΡΕΠ, τους κόπηκαν τα 75% από αποδοχές τους. Έδιωξαν παλιούς εργάτες που δούλευαν τόσα χρόνια σ' αυτή τη δουλειά, και δεν τους είχε κατοχυρώσει ο Κουρουνιώτης για να μπορεί να τους εκβιάζει όποτε ήθελε. Οι λιμενεργάτες που είχαν κατορθώσει να περνούν τα προπολεμικά μεροκάματα περίπου, σήμερα βρίσκονται σε χειρότερα χάλια από την εποχή της κατοχής. Μερικοί όμως, ηγέτες των σωματείων όπως τα χρόνια της γερμανοκρατίας έτσι και σήμερα, ξαπλωμένοι στις ταβέρνες τρογοπίνουν και ξοδεύουν τη μέρα τους περισσότερα απ' όσα παίρνει ένας λιμενεργάτης τη βδομάδα.

ΒΥΡΣΟΔΕΨΕΙΑ: Τα εργοστάσια άρχισαν να δουλεύουν εντατικά. Όμως πολλοί εργάτες και μάλιστα παληοί, μένουν χωρίς δουλειά, για τα προοδευτικά τους φρονήματα. Τα μεροκάματα παραμένουν στο εξευτελιστικό επίπεδο των 40—50% των προπολεμικών. Αν οι εργάτες ήταν ενωμένοι, αν έλειπαν οι διασπαστές και οι προδότες της εργατική τάξης όλοι οι εργάτες θα 'χαν σιάσει δουλειά και το μεροκάματο θα 'χε φτάσει σε ανθρωπινό επίπεδο.

ΚΕΡΑΜΕΙΟ: Η ίδια κατάσταση επικρατεί και στο εργοστάσιο Κεραμείων στα Θυμίανα. Οι εργοδότες με τη βοήθεια των πουλημένων εργατοπροδοτών στραγγαλίζουν το δίκηο των εργατών. Ακόμα ο διευθυντής του Κεραμείου, εισέπραξε από όλους τους εργάτες, συνδικαλισμένους και μη, το χιλιόδραχμο για να τρέφωνται οι διορισμένοι εργατοπατέρες.

ΤΑΜΕΙΟ ΑΝΕΡΓΙΑΣ: Διορίσθηκε επιτροπή για τη Χίο, που θα εξυπηρετούσε αυτό το σκοπό. Τίποτα δεν έγινε όμως. Γιατί οι άνθρωποι που διορίσθηκαν σαν αντιπρόσωποι των εργατών είναι ακατάλληλοι για να εκπροσωπήσουν την εργατική τάξη. Έτσι το ταμείο ανεργίας είναι μια απατηλή υπόσχεση χωρίς να προσφέρει τίποτε στην εργατιά.

Για όλους τους άλλους κλάδους η κατάσταση διαρκώς χειροτερεύει. Οι δουλειές στα μανταρινοπορτόκαλλα θα μπορούσαν να απορροφήσουν φέτος πολλούς εργάτες. Η αντεθνική πολιτική όμως της κυβέρνησης που μας απομόνωσε απ' τις χώρες της Βαλκανικής πού απορροφούσαν το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγής, προς μεγάλη ζημία των παραγωγών εργατών γης, των καραγωγέων, των κασσαδόρων — στιβαδόρων, των φορτοεκφορτωτών κ.τ.λ.

Το δημοσιοϋπαλληλικό δράμα είναι απερίγραπτο. Η 24ωρη απεργία δεν έφερε οικονομικά ωφέλη στους υπαλλήλους. Έδειξε όμως την ενότητά τους και την ακατάβλητη θέλησή τους να αγωνιστούν για το ψωμί και τη ζωή τους. Η νέα απεργία που κατέβαιναν ματαιώθηκε με το κυβερνητικό κόλπο της «απειλής της χώρας», και συνκατατέθηκε σ' αυτό και η ΑΔΕΔΥ.

Η ζωή όλων των εργαζομένων του νησιού καθημερινά χειροτερεύει. Ο χειμώνας απειλεί τα σπιτικά της εργατιάς. Οι διορισμένοι λακέδες της πλουτοκρατίας, που παρουσιάζονται σαν εργατικοί ηγέτες, δεν έχουν κανένα άλλο σκοπό αλλά το πώς θα εξυπηρετήσουν τα αφεντικά και τους εαυτούς των. Με τη διασπαστική τους πολιτική κάμνουν αφάνταστο κακό στην εργατική τάξη.

Η μόνη λύση για το αδιέξοδο, είναι η ενότητα της εργατιάς, ανεξάρτητα από πολιτικά φρονήματα. Το παρά δείγμα των σιδηροδρομικών και τριατατικών λέει πολλά. Μόνο ενωμένοι και με αγώνα θα κατορθώσουν να καλυτερέψουν τη θέση τους. Η ενότητα αυτή θα απομόνωση τα τσιράκια των αφεντικών που διασπούν τους μαζικούς αγώνες και σαμποτάρουν κάθε ομαδική προσπάθεια της εργατιάς.

Εργάτης

«ΓΙΑΤΙ ΑΠΕΡΓΟΥΝ ΟΙ ΕΡΓΑΤΕΣ
Γιατί η ολιγαρχία ζητεί να τους αφαιρέσει το δικαίωμα που έχουν κι αυτοί στη ζωή».
Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 21 Σεπτεμβρίου 1945

Πώς θα μπορέσουν να ζήσουν οι εργάτες, οι υπάλληλοι, όλοι οι εργαζόμενοι, αφού όλα ακρίβυναν 150 — 200 % και τα μεροκάματα και οι μισθοί πείνας παρέμειναν τα ίδια;

— Οι μαυραγορίτες βιομήχανοι Κατσάμπηδες κλπ. που μετέτρεψαν το αίμα του λαού σε χρυσάφι στην κατοχή, σε συνεργασία με τους καταχτητές, είναι σήμερα οι αίτιοι της πείνας του.

— Κι αυτός ο Βαρβαρέσος αναγκάσθηκε να δηλώσει ότι στο χάος της κατοχής συγκέντρωσαν τεράστιο πλούτο και κυριαρχούν σήμερα οικονομικά στη χώρα μας.

— Αυτοί που κυριαρχούν οικονομικά, συνεργάζονται με την Κυβέρνηση, τον ΣΑΝ, την Χ. και το ΕΜΕ.

Αυτοί με την απόκρυψη των τροφίμων μας επανέφεραν στο 41—42. Υπάρχουν αδιάψευστα στοιχεία, ότι αυτοί με καταδιωκτικά ΣΤΑΜΑΤΟΥΣΑΝ στο πέλαγος καΐκια με ΛΑΔΙ και ΤΡΟΦΙΜΑ, επλήρωναν την αξία τους και τα έχυναν στη θάλασσα το λάδι και τα τρόφιμα.

— Με ένοπλες ομάδες της Χ έξω από την πόλη εμπόδιζαν κι εγύριζαν αυτοκίνητα φορτωμένα με τρόφιμα.

— Με αυτή την ακρίβεια και με τα μεροκάματα και μισθούς της πείνας η φυματίωση επεκτείνεται στους κλωστοϋφαντουργούς, αρτεργάτες κλπ. Κι αποτελεί κίνδυνο για τους ίδιους και για όλο το Λαό.

— Να γιατί η απεργιακή κίνηση αποτελεί φυσικότατο και νομιμότατο μέσο άμυνας εναντίον αυτής της εξοντωτικής καταστάσεως.

— Να γιατί απεργούν οι εργάτες.

— Να γιατί όλος ο λαός πρέπει να ενισχύσει τους απεργούς.

ΕΑΜ

«ΝΙΚΕΣ ΤΟΥ ΕΡΓ.Α.Σ.
«ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΡΧΑΙΡΕΣΙΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ»
Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 18 Σεπτεμβρίου 1945

Παρακάτω παραθέτουμε τα αποτελέσματα των αρχαιρεσιών στα διάφορα εργατικά σωματεία προτού ανακριθούν. Απ' αυτά φαίνεται καθαρά η υπεροχή του ΕΡΓ.Α.Σ. απέναντι σ' όλες τις άλλες παρατάξεις.

Σωματεία	Εψηφ.	ΕΡΓ.Α.Σ.	Αντιπρ. Ε.Κ.Χ.[386]	Άλλες Παραταξ.	Αντ. Ε.Κ.Χ.
Βυρσ/ργατα	95	95	3	—	—
Αρτεργάται	27	10	1	17	2
Κομ.Τελων.	22	22	1	—	—
Φορ/των Λιμ	34	—	—	31	2
Υποδηματερ.	125	125	3	—	—
Τυπογράφοι	10	9	1	1	—
Λεμβούχοι	10	4	—	6	1
Υπαλ.Κουρ.	20	20	1	—	—
Καραγ Καμπ.	19	19	1	—	—
» Πόλης	18	7	—	11	—
Φοροτεχνικοί	25	10	—	15	1
Μικροπωλητες	39	10	—	29	2
Ναυτεργάτες	39	39	2	—	—
Νηωρίων	6	6	1	—	—
Επισιτιστές	61	29	2	31	1

[386] Εργατοϋπαλληλικό Κέντρο Χίου.

Μαριτζήδες	8	6	1	2	—
Οδοκαθαρ.	13	13	1	—	—
Φ/τών Αποθ.	23	7	—	13	1
Φ/τών Ξηράς	24	24	1	—	—

Σ.Σ. Υπολείπονται οι εκλογές σε 18 ακόμα σωματεία τα μαζικώτερα, Κεραμοποιών, Οικοδόμων, Εμποροϋπαλλήλων κλπ που οι εργατοκάπηλοι τα' άφησαν τελευταία για να μη φανεί η γύμνια τους.

Πονηροί και Αλεπουδιάρηδες όπως είναι πάντα δεν κάλεσαν δικαστικό αντιπρόσωπο σύμφωνα με την απόφαση της ανωτέρας εποπτικής επιτροπής Αρχαιρεσιών Σιτρί. Γι' αυτό ακυρώθηκαν. Και τούτο για να βολιδοσκοπήσουν αν μεν κερδίσουν καλώς γενόμενες οι εκλογές αν χάσουν θα έβρισκαν κάποιο Ζακκύνθιο γιατροσόφι. Κι έτσι έγινε. Όμως οι εργάτες αγωνίζονται για την πραγματοποίηση των πόθων τους και το ξεκαθάρισμα των Συνδικάτων τους και των Ανώτερων και Ανωτάτων ·Συνδικαλιστικών τους οργανώσεων από τα δοσίλογα και προδοτικά καθάρματα της τάξης τους.

«ΕΡΓΑΤΟΥΠΑΛΛΗΛΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ»

Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 14 Φεβρουαρίου 1945

Η νόμιμα εκλεγείσα στις 7 Ιανουαρίου 1945 Εκτελεστική Επιτροπή του Εργ. Κέντρου, ανακοινώνει στους εργάτες και υπαλλήλους όσον και στις δημόσιες υπηρεσίες και λοιπές αρχές, ότι σύμφωνα με το Καταστατικό του Ε.Κ.Χ. αυτή μόνο εκπροσωπεί νόμιμα την Εργατοϋπαλληλική τάξη της Χίου μπροστά σε κάθε αρχή.

Ο διορισμός προσωρινής διοίκησης του Ε.Κ.Χ. από τον κ. Νομάρχη και κατά τη γνωμάτευση του κ. Εισαγγελέα. Δε στηρίζεται σε κανένα νόμο. Κατά συνέπεια είναι άκυρη και κάθε πράξη της παραπάνω προσωρινής διοίκησης.

Χίος 12 Φεβρουαρίου 1945

Ο Πρόεδρος — Ο Γεν. Γραμματεύς

Ι. Καβάφης — Αντ. Γλύκας

Τα Μελή

Γ. Μαυράκης, Ι. Χατζημανωλάκης,

Γ. Τσουκαλάς, Δ. Ευαγγελινός, Εμ. Κάβουρας.

«Η ΕΠΑΧ ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΦΘΗΚΕ ΑΠ' ΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ»

Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 26 Οκτωβρίου 1944

Μαθαίναμε με λύπη ότι το ίδρυμα της ΕΠΑΧ πού εξυπηρετεί τα πεινασμένα και άρρωστα παιδιά του λαού εγκαταλείφθηκε στο έλεος του θεού από τη Διοίκηση και τη Νομαρχία.

Ή κατάσταση από άποψη τροφής είναι χειρότερη από την εποχή της κατοχής. Ρούχα δεν υπάρχουν. Τα παιδάκια είναι σχεδόν γυμνά. Το προσωπικό δεν πληρώνεται και έτσι παραιτείται και φεύγει. Μέρος του ιματισμού και κρεββάτια πάρθηκαν από τον Ιερό Λόχο και έτσι τα παιδάκια είναι στοιβαγμένα 3 και 4 σε κάθε κρεββατάκι.

Διαμαρτυρόμαστε με τον πιο έντονο τρόπο προς κάθε αρμόδιο και ζητούμε να ληφθή κάποια πρόνοια για το Ίδρυμα.

Αν η Διοίκηση και η Νομαρχία δεν είναι σε θέση να λάβουν κάποια μέριμνα ας το δηλώσουν στο Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΠΑΧ για να σκεφθή εκείνο τι θα κάμει. Να απευθυνθή στο λαό και να ζήτηση από κείνον τα μέσα για να μην κλείση το ίδρυμα μια που η Διοίκηση δεν είναι σε θέση να το κάμη.

«ΕΠΟΝ ΚΑΙ ΕΘΝ. ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ»

Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 23 Ιανουαρίου 1945

Όλοι ξέρουν τον εκπολιτιστικό και προοδευτικό ρόλο τη ΕΠΟΝ και στον τόπο μας, παρά την μικρή της δράση σημαντικά βήματα έχει να παρουσιάσει στο σύντομο χρονικό διάστημα της ύπαρξής της και αποτελεί τη μοναδική αναμορφωτική οργάνωση της νέας γενηάς στον τόπο μας. Κι ενώ, πολύ δικαιολογημένα, περίμενε την υποστήριξη και την αρωγή στο έργο της απ' τις επίσημες αρχές, ο κ. Νομάρχης κοινοποιεί διαταγές έξωσης απ' το κτίριο της και βάζει τους χωροφύλακές του να την πραγματοποιήσουν.

Η Εθν. Αλληλεγγύη έκανε έναν έρανο για την ενίσχυση των θυμάτων της μαρτυρικής Αθήνας με προφορική έγκριση του Νομάρχη, ακόμα έκανε και συναυλία που παρευρέθηκαν και οι πολιτικές και στρατ. αρχές του νησιού για τον ίδιο σκοπό. Παράδοξα όμως ο κ. Νομάρχης ζήτησε να κατάσχει το ποσό του εράνου και να το χρησιμοποιησεί για άλλους σκοπούς. Έφτασε μέχρι του σημείου να διατάξει έρευνες στα σπίτια των μελών της Νομ. Επιτροπής της Ε. Α. και τελευταία επεμβαίνει και κατάσχει τα χρήματα απ' την Τράπεζα όπου είχαν κατατεθεί για να σταλούν στον προορισμό τους.

«ΟΙ ΛΟΒΙΤΟΥΡΑΤΖΗΔΕΣ ΣΤΑ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ»
Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 23 Ιανουαρίου 1945

Τώρα μόλις πληροφορούμαστε ότι με απόφαση του Νομάρχη, αντικαθίστανται οι λαϊκοί εκπρόσωποι απ' τις εφορείες των ιδρυμάτων και στη θέση τους μπαίνουν οι γνωστοί τύποι, οι χρεοκοπημένοι πολιτικάντες και έμποροι της φιλανθρωπίας Πολεμίδηδες κλπ.

Ο κ. Νομάρχης στηριζόμενος πάνω σε Μεταξικούς ή Ραλλικούς νόμους, παραχωρεί με απλοχεριά θέσεις στη γνωστή κλίκα της ΕΟΧ για να δουλέψουν από 'κει καλλίτερα σε βάρος του λαού, ενώ θα μπορούσε να καλέσει τις ενορίες να εκλέξουν νέους εφόρους, αν ήθελε να 'ναι κοντά στο λαϊκό αίσθημα.

Δ. Αίσθημα δικαίου και απονομή δικαιοσύνης

«Η ΛΕΡΝΑΙΑ ΥΔΡΑ»
Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 16 Σεπτεμβρίου 1944

Μετά τις πρώτες χαρές και τα πανηγύρια από την απελευθέρωσή μας απ' τον κατακτητή, οφείλομε να πειθαρχήσομε πιστά στην οργάνωσή μας και να κυτάξωμε γύρω μας τη Λερναία Ύδρα (Αντίδραση) που άρχισε να κινήται και να σηκώνει τα κεφάλια της από τις πρώτες στιγμές, στην αρχή φοβισμένα και ύστερα σιγά — σιγά με κυνική αναίδεια και με χίλια δύο τεχνάσματα να σκορπάει γύρω της τα δηλητηριασμένα σάλια της.

Κανείς απ' αυτές δεν περίμενε της πραγματική τάξη που επεκράτησε απ' την πρώτη μέρα της απελευθέρωσης που ανέλαβε τη διοίκηση στα χέρια της η οργάνωσή μας. Περίμεναν βιαιοπραγίες και αρπαγές απ' το μαινόμενο λαό που με το δίκιο του θα τους σπούσε τα κεφάλια, κάνοντας το δικαστή μόνος του και αντί να ευχαριστηθούν γι' αυτό που έγινε και που ο λαός αυτός επιθάρχισε παραδειγματικά, άρχισαν στα καφενεία και τις συγκεντρώσεις τις κρίσεις και τις επικρίσεις. Όλα τους φαίνονται στραβά και όλα αυτοί θα τα κανόνιζαν με τον καλύτερο τρόπο όπως συνήθισαν και στο παρελθόν.

Συναγωνιστές προσέχετε:

Σας πλησιάζουν σαν φίλοι και φανατικοί δημοκράτες και αρχίζουν με τρόπο τις κατηγορίες για τον Άλφα ή Βήτα που προϊσταται στην οργάνωση και με κατάλληλο τρόπο προσπαθούν να δηλητηριάσουν την ψυχή σας και την προθυμία του κάθε συναγωνιστή που εργάζεται νύχτα και μέρα για το γενικό καλό του πεινασμένου λαού μας.

Διώχτε τους από κοντά σας εάν έχετε της ψυχραιμία να κρατηθήτε ή φωνάχτε τους κατάμουτρα πως αυτό που κάνουν είναι η χειρότερη προδοσία και ας μην προκαλούν

τη λαϊκή αγανάκτηση, γιατί αν ξεσπάσει θα είναι πολύ δύσκολο να τη συγκρατήσει κανείς.

«Ο ΛΑΟΣ ΝΙΚΑ»
Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 27 Σεπτεμβρίου 1944

Η αποφυλάκιση των κρατουμένων, υστέρα από τη γνωστή διαταγή του Συμμαχικού Στρατηγείου Μέσης Ανατολής, έδωσε αφορμή σε νέα ύπουλη και αδιάντροπη εκστρατεία της αντίδρασης. Αδικαιολόγητα όμως πήρε θάρρος. Γιατί η αποφυλάκιση των στιγματισμένων αυτών στην πλειονότητα τους ανθρωπάριων, είναι απολύτως προσωρινή. Δεν σημαίνει συγχωροχάρτι. Είναι απλώς προσωρινή αναστολή της δίωξης και καταδίκης των. Μετά την εγκατάσταση της Κυβέρνησης Εθνικής Ενότητας οι υπόδικοι ενώπιον του λαού θα ξανασυλληφθούν και θα τιμωρηθούν αυστηρά. Και όχι μόνον οι λίγοι αυτοί μέχρι σήμερα κρατούμενοι αλλά και όλοι οι άλλοι συνεργάτες της Γκεστάπο και όσοι με το μαύρο και εκμεταλλευτικό εμπόριο υπέσκαψαν το μέλλον και την υγεία της Εθνικής φυλής.

Οι ένοχοι και εγκληματίες της Εθνικής συμφοράς δεν θα αποφύγουν την δίκαιη οργή του λαού, Ο λαός αποδοκίμασε την αποφυλάκιση τους και την άκουσε με πικρία και αγανάχτηση.

Οι περισσότεροι απ' αυτούς θα 'πρεπε να κλειστούν στα σπίτια τους από ντροπή. Εντούτοις ξεχύθηκαν ξετσίπωτα αμέσως στους δρόμους και εκμεταλλευόμενοι την ανεκτικότητα του Χιώτη (θλιβερή και απογοητευτική ανεκτικότης!!) τολμούν να κριτικάρουν, να συκοφαντούν και (τί παράξενο!)… να απειλούν.

Ποιους; Τους αγωνιστές του Λαού, κείνους που δεν συμβιβάστηκαν με τους γερμανούς, που συνεργάστηκαν με τους συμμάχους, που κράτησαν ψηλά την εθνική συνείδηση, που δημιούργησαν στη Χίο τις ,προϋποθέσεις του Εθνικού αγώνα.

Ποιοι; τα σταυραδέρφια του Παναγιώτη, οι έμπιστοι του αιμοβόρου Χαλκούς οι συν επιχειρηματίες του Μπράουν στη μαύρη αγορά, οι έντιμοι κύριοι που μοίρασαν το συζυγικό κρεβάτι με τους γερμαναράδες για μια διαταχτική μαστίχας ή λαδιού, εκείνοι που παρακολούθησαν και πρόδωσαν τις κινήσεις του απελευθερωτικού αγώνα, οι σύντροφοι του Λουλακάκη. οι γνωστοί δουλοπρεπείς τσονακογλύφτες κάθε αφεντικού.

Εμείς απαξιούμεν ν' ασχοληθούμε με τους ανάξιους αυτούς Έλληνες, που έδειξαν πως δεν πιστεύουν ούτε σε πατρίδα (γιατί την πρόδωσαν και δεν δούλεψαν για την λευτεριά της) ούτε σε θρησκεία (γιατί υπέσκαψαν θανάσιμα τη ζωή του πλησίον των). Μα ούτε και με τους λίγους, ελάχιστους, ολιγόπιστους συναγωνιστές μας, που από έλλειψη ιδεολογικής πίστης στη μεγάλη υπόθεση του λαού γίνονται μαριονέτες στα λόγια του πρώτου αντιδραστικού. Η στήλη αυτή δεν πρόκειται να δώση συμβουλές, δια να συνέτιση και λογικεύση αντιδραστικούς και ολιγόπιστους. Δεν κάνει ούτε καθοδήγηση, ούτε προπαγάνδα. Είναι μαχητικό βήμα αγώνος, αγώνος της αληθείας και του λαού. Αντικαθρεφτίζει ωμά και παστρικά την Ελληνική πραγματικότητα στο εξωτερικό και εσωτερικό, όπως είναι και φαίνεται. Κι ωμή αυτή πραγματικότητα (ας ανοίξουν τα μάτια τους οι αντιδραστικοί και ολιγόπιστοι να δουν) συμπυκνώνεται σε τρεις λέξεις που τις βροντοφωνούμεν από δω για να τις ακούσουν όλοι οι Χιώτες «Ο ΛΑΟΣ ΝΙΚΑ». Ο λαός με τη δημοκρατική συνείδηση, με την ακατάβλητη πίστη, με το ακαταμάχητο δίκηο, με τις αναμφισβήτητες θυσίες νίκα σ' όλα τα μέτωπα του αγώνα. Στο πολεμικό, στο πολιτικό και στο κοινωνικό. Εδώ και δύο χρόνια άνοιξε μονάχος του χωρίς καμιά — στην αρχή τουλάχιστο — βοήθεια απ' το εξωτερικό, το εσωτερικό Ελληνικό μέτωπο στα βουνά, στις πόλεις και στις θάλασσες και αγωνίστηκε υπεράνθρωπα για να ελευθέρωση το χώμα της πατρίδας του.

«ΕΛΑΣ ΧΙΟΥ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ»
Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 27 Σεπτεμβρίου 1944

Δια προηγουμένης ανακοινώσεως εκαλέσαμε τους πολίτας, όσους κατέχουν στοιχεία της κατά την διάρκειαν της Γερμανικής κατοχής αντεθνικής δράσεως των

συλληφθέντων και κρατουμένων ήδη όπως προσέλθουν εις την ανάκρισιν (οικία Χατζηφραγκούλη) και να καταθέσουν βοηθούντες τοιουτοτρόπως την δικαιοσύνην εις έργον της.

Δυστυχώς μέχρι σήμερον οι πολίται έδειξαν μεγάλην απροθυμίαν δια την εκτέλεσιν ενός τόσον ιερού και επιτακτικού καθήκοντος όπως είναι η ενίσχυσις της δικαιοσύνης δια την ανακάλυψιν και τιμωρίαν των προδοτών και εγκληματιών πολέμου. Πρέπει να γνωρίζη ο Λαός ότι με τας φήμας και τας συζητήσεις των οδών και των καφενείων δεν είναι δυνατόν να τιμωρηθούν οι ένοχοι διότι η δικαιοσύνη απαιτεί σοβαρά στοιχεία δια να προχώρηση εις το έργον της.

Οι πολίται οφείλουν να σπεύσουν να εκτελέσουν το καθήκον των.

ΣΤΡΑΤ. ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ ΧΙΟΥ

«ΨΩΜΙ ΚΑΙ ΔΙΚΗΟ»

Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 8 Οκτωβρίου 1944

Τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο Χιακός Λαός είναι πολλά και δύσκολα. Μα τα πιο άμεσα και τα φλέγοντα των στιγμών αυτών είναι δυο: ΨΩΜΙ και ΔΙΚΗΟ. Ο λαός πείνα και στενάζει άφ' τη φτώχεια, τη γδύμια και στέρηση.

Πανηγυρίζει τη λεφτεριά του ζητωκραυγάζει, προσπαθεί να γελάση μα κάτω απ' το γέλιο του κρύβει την αφάνταστη στέρηση των ήμερων! Ευτυχώς ελπίζει. Αυτό μονάχα τον κρατά. Οι διανομές οι όποιες έγιναν μέχρι σήμερα, με κόπους βέβαια και μόχθους των λαϊκών επιτροπών και του νέου διοικητού, δεν μπόρεσαν να εξασφαλίσουν μια μικρή ημερήσια ταχτική μερίδα τροφής στο λαό. Γι' αυτό πρέπει οι αρχές να εντείνουν τις προσπάθειες επισιτισμού απευθυνόμενες προς κάθε πλευρόν προμηθείας Συμμαχική ή κυβερνητική. Όμοια οφείλουν να εντείνουν τις προσπάθειές τους για τη γρήγορη και σωστή κατανομή κάθε τροφίμου πού έρχεται.

Οι αποθήκες δεν πρέπει να γεμίζουν και να κρατούνται κλειστές όπως στο παρελθόν. Πρέπει οι ποσότητες που έρχονται να διανέμονται με πολλές Οκάδες σε κάθε άτομο γιατί ο λαός πεινά και με τα τρόφιμα που παίρνει ικανοποιεί και άλλες ανάγκες του.

Ακόμα όμως και η κοινωνική ατμόσφαιρα μέσα στην οποία ζη και κινείται ο Χιώτικος Λαός πρέπει να καθαρίσει αφ' τις αναθυμιάσεις του βόθρου της κατοχής. Συγκεκριμένα ο λαός εξ ίσου με την εξασφάλιση του ψωμιού του ενδιαφέρεται για την τιμωρία των προδοτών και των εκμεταλλευτών του Λαού. Δεν μπορεί ο λαός να πιστέψη ότι μπήκε σε νέα ζωή Εθνική και Κοινωνίκη εφ' όσον βλέπει εκρεμμές το ζήτημα της τιμωρίας των λαομίσητων τύπων. Δεν μπορεί να ανεχθή ανθρώπους που κρατούσαν αγκαζέ τους Γερμανούς και τους έδιναν γεύματα να επιχειρούν να επαναλαμβάνουν τα κόλπα τους και στους συμμάχους μας σήμερα. Ο λαός όσο και αν φάη και όσο κι' αν προσπαθήσουν να τον πείσουν ότι αρχίζει τάχα μια νέα ζωή, έφ' όσον ζη και κινείται ανάμεσα στα ίδια καθάρματα πού έχουν το θράσος να υπεισέλθουν και πάλι στα πόστα της Κοινωνικής ζωής με νέο τώρα φιλοσυμμαχικό λούστρο, δεν θα μπόρεση παρά να βγάλη σε λίγο διάστημα το θλιβερό συμπέρασμα ότι παρ όλες τις υποσχέσεις το Νέο κράτος δεν είναι παρά συνέχεια του Παλαιού.

Ο Λαός της Ελλάδας όλακαιρης, πάνω απ' όλα κι απ' το ψωμί ακόμα ζητάει ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ.

Μόνο η τιμωρία των προδοτών και ο αποκλεισμός των καταφερτζήδων θα τον κάνη να πιστέψη πώς ξεφεύγει απ' το σάπιο παρελθόν και μπαίνει σε μια τίμια πολιτεία. Σ' αυτό πρέπει να προσέξουν οι πολιτικοί και οι Θρησκευτικοί αρχηγοί του τόπου.

Το κήρυγμα της επιεικείας και της χριστιανικής τάχα συγνώμης αποτελεί έγκλημα κατά του λαού, κατά της ηθικής και κατά της θρησκείας και βαρύ πλήγμα για τη διδασκαλία της Νέας γενιάς.

Οι ηγέτες αυτοί ας σκεφθούν τα ακόλουθα:

Η νέα γενεά της μεσοπολεμικής περιόδου Ι) δεν έχει υγιές σώμα (γιατί πέρασε αφάνταστες στερήσεις), 2) δεν έχει μόρφωση για ν' αντιμετώπιση τη ζωή (γιατί δεν λειτούργησαν καλά εδώ και οκτώ χρόνια τα σχολεία) 3) δεν μπορεί να στηριχθή στις οικονομίες οικογένειας στα πρώτοι της τουλάχιστο βήματα (γιατί η οικογένεια έχασε κάθε οικονομία της).

Κληρονομούμε λοιπόν στη νέα γενιά σωματική ανεπάρκεια, αμορφωσιά και φτώχεια. Αλλά ας προσέξουμε τουλάχιστο να μην κληρονομήσουμε στα παιδιά που μας διαδέχονται και κοινωνική ανηθικότητα.

Αν η νέα γενεά δη ότι οι κατάπτυστοι προδότες της Κοινωνίας και του Έθνους έμειναν ατιμώρητοι και λόγω της οικονομικής των υπεροχής θρονιάστηκαν και πάλι στα κοινωνικά πόστα τότε αν καμμιά φορά έλθει και πάλιν ή Πατρίδα μας σε κρίσιμες στιγμές δεν θα διάσταση να ριφθεί στον δρόμο του πλουτισμού με συνεργασία με τον εχθρό, δρόμο που ακολούθησαν οι ελεεινοί προδότες των ήμερων μας. Ο Λαός θα ξαναγεννηθή και θα νιώση πώς μπήκε σε καινούργιο δρόμο όχι σαν φάει άσπρο αλεύρι ούτε αν αλλάξει φορεσιά μονάχα — και μόνον τότε.

Όταν αισθανθή τον εαυτό του πως ζη σε μια νέα κοινωνία που έχει διακόψει κάθε δεσμό με το μολυσμένο παρελθόν. Ας προσέξουν λοιπόν.

«Η ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΧΙΟΣ ΧΑΙΡΕΤΙΖΕΙ ΤΟΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΕΘΝ. ΕΝΟΤΗΤΑΣ κ. Γ. ΜΠΟΥΡΔΑΡΑ»

Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 29 Σεπτεμβρίου 1944

Ο Λαός στο πρόσωπο σου υποδέχεται τον αντιπρόσωπο της Κυβέρνησης του ενωμένου Έθνους. Τον αντιπρόσωπο μιας Κυβέρνησης που γυρίζει στην Ελεύθερη Πατρίδα για να διαδεχθή μια τυραννία που καταλύθηκε με τις θυσίες του Ελληνικού Λαού και με τη δράση των 3 μεγάλων συμμάχων μας και όλων των ελεύθερων λαών. Χαιρετίζει τον τίμιο βετεράνο αγωνιστή των δημοκρατικών θεσμών, το γενναίο στρατιώτη, το παιδί της ηρωικής Ευρυτανίας στα βουνά της οποίας συνεχίζεται η παράδοση του 1821 με τη δράση του ΕΑΜ—ΕΛΑΣ

Χαιρετίζει τον παληό μαχητικό δημοκράτη και μελλοντικό παραστάτη και συντελεστή της Λαοκρατικής Αναγέννησης:

Υπουργέ της Εθνικής Ενότητας!

Σε χαιρετίζει ο Λαός της Ελεύθερης Χίου.

Ο Λαός που σκλαβώθηκε και τσαλαπατήθηκε και ζητά Λευτεριά.

Ο Λαός που πείνασε και ζητάει ΨΩΜΙ.

Ο Λαός που απογυμνώθηκε, εξαθλιώθηκε και ζητάει ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ.

Ο Λαός που τον εκμεταλλεύτηκαν άγρια, απάνθρωπα, ληστρικά, και ζητά ΔΙΚΗΟ.

Ο Λαός που προδόθηκε και ζητά ΕΚΔΙΚΗΣΗ.

Ο Λαός που πληγώθηκε βαθειά και ζητά επουλώση των πληγών του.

Ο Λαός που ξύπνησε απ' τα συγκλονιστικά ραπίσματα της Εθνικής και Κοινωνικής Προδοσίας και ζητάει ΦΩΣ.

Ο Λαός που συχνά ξεγελάστηκε και ζητά τώρα να κατοχυρώση την ύπαρξη του. Ο λαός αυτός μέρες σε περίμενε γιατί προσδοκά πως θα σταθής στο πλευρό του, και παλληκαρίσια, ανδρικά και ξεκάθαρα μαζύ με το «ΚΑΛΩΣ ΗΛΘΕΣ» σου βροντοφωνάζει:

Έλα κοντά μας! Γνώρισε μας! Άκουσε τον πόνο μας. Μάθε τις κακουχίες, τις θυσίες και τους αγώνες μας, γνώρισε τους πόθους μας και τους σκοπούς μας.

Τρία χρόνια, (μαύρα χρόνια), η ντόπια εκμεταλλεύτρια τάξη αγκαλιασμένη σφικτά με τον καταχτητή και μ' ένα δυο αντιπρόσωπους της Γερμανόδουλης Κυβέρνησης της Αθήνας μας στέρησαν το ψωμί, μας απογύμνωσαν, μας έγδαραν, μας αφάνισαν. Τα νεκροταφεία γέμισαν και ξεχείλισαν. Οι γονιοί μας, τα αδέρφια μας, τα παιδιά μας στάλθηκαν πρόωρα στα νεκροταφεία. Τα στρατόπεδα δεν άδειασαν ποτέ. Στο Κοντάρι ακόμα αντηχεί ο επιθανάτιος ρόγχος των συμπατριωτών μας.

Πονέσαμε πολύ, πάρα πολύ, κάτω απ' τη σκληρή καταπίεση των ξένων και των ντόπιων τυράννων μας.

Το δράμα του λαού, που αποφεύγοντας τα νεκροταφεία στράφηκε σε μια σκληρή μετανάστευση που γέμισε τα στρατόπεδα προσφύγων Μέσης Ανατολής δεν συγκίνησε τους εκμεταλλευτές μας ούτε τους συνεκράτησε στο αχαλίνωτο πάθος της κερδοσκοπίας.

Η αγανάχτησή μας χρόνια φούντωσε και περιμέναμε τη μέρα της λευτεριάς για να τους εκδικηθούμε. Ορκιστήκαμε θάνατο. Μα οργανωμένοι και πειθαρχικοί, την ήμερα της λευτεριάς συγκρατηθήκαμε. Δεν θελήσαμε να λερώση το μολυσμένο αίμα τους τις σημαίες μας. Κρατάμε ακαταμάχητα πειστήρια για την ενοχή τους και θα σου παραδώσουμε όλους τους εγκληματίες του λαού[387], μέσα κι έξω άπ' τις φυλακές, για να τους βρη ΔΙΚΑΙΑ ΤΙΜΩΡΙΑ, ατίμωση ή θάνατος.

Οι συνεργάτες αυτοί των Γερμανών στην εξόντωση της Ελληνικής φυλής, οι εγκληματικοί αυτουργοί των δύο εξ' ίσου μακάβριων μεταναστεύσεων προς τα νεκροταφεία και το εξωτερικό, θα σε πλησιάσουν με τα ύπουλα κόλπα τους, με τις ευγενείς προσκλήσεις στα τραπέζια τους, (που έφαγαν και Γερμανοί), θα σου υπενθυμίσουν παλαιούς προσωπικούς δεσμούς και θα προσπαθήσουν να σε δηλητηριά-σουν ενάντια στο Λαό και στους αγωνιστές του.

Να σε διαθέσουν εχθρικά προς τους αγωνιστές, που μεσ' τις πιο άθλιες βιωτικές συνθήκες κράτησαν ψηλά την εθνική συνείδηση και με την συνεργασία των Αγγλικών και Ελληνικών στρατιωτικών αποστολών δημιούργησαν τις προϋποθέσεις Απελευθερωτικού αγώνα.

Θα κάνουν ότι μπορούν με συκοφαντίες και ψευτιές για ν' αποφύγουν την καταδίκη κι ίσως, ίσως να ζητήσουν να βγουν κι από πάνω.

Μα εσύ, πολιτικός με πείρα με χαραχτήρα, με διορατικότητα, με Εθνικό και δημοκρατικό παλμό, ενστερνίσου τον αγώνα του Ελληνικού Λαού, ΝΙΚΗΤΗΡΙΟ ΑΝΤΙΦΑΣΙΣΤΙΚΟ ΑΓΩΝΑ στο εσωτερικό και εσωτερικό, και κρατήσου ψηλά.

Βάλε πάνω από πρόσωπα, γνωριμίες και τζάκια ΤΗ ΜΕΓΑΛΗ ΥΠΟΘΕΣΗ ΤΟΥ ΛΑΟΥ, να ξαναγεννηθή ΚΑΙ ΝΑ ΓΙΝΗ ΚΥΡΙΟΣ ΤΩΝ ΤΥΧΩΝ ΤΟΥ.

Υπουργέ της Εθνικής Ενότητας:

Ο Χιώτικος λαός σου εύχεται και πάλι:

Καλώς ήλθες

«ΜΕ ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ»
Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 18 Οκτωβρίου 1944
Βλ. Παράρτημα σελ. 201

«ΝΑ ΤΙΜΩΡΗΘΟΥΝ ΟΛΟΙ ΟΙ ΕΘΝΟΠΡΟΔΟΤΕΣ»
Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 13 Δεκεμβρίου 1944

Είναι αξίωση του λαού μας που μαυροφόρεσε, που τυραννήθηκε, που πρήστηκε απ' την πείνα, που σφαγιάστηκε στο Κοντάρι, που σαπίζει στην εξορία, να τιμωρηθούν άμεσα οι προδότες και εγκληματίες πολέμου.

Γιατί στη Χίο δε γίνηκαν ακόμα συλλήψεις;

Δεν υπάρχουν προδότες και εγκληματίες πολέμου;

Οι υπεύθυνοι προκαλούνε το δημόσιο αίσθημα με την αδράνεια τους.

«ΔΗΜΟΣΙΟΥΠΑΛΛΗΛΙΚΟΙ ΠΑΤΡΩΝΕΣ & ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΤΕΣ»
Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 11 Νοεμβρίου 1944

Στις μαύρες μέρες της κατοχής, όταν η άτιμη μπότα του καταχτητή πατούσε τα πτώματα του Ελληνικού λαού, ο ρόγχος του θανάτου ακουότανε πιο δυνατός από μια

[387] Εννοεί κατά του λαού.

τάξη που υπέφερε πολύ, την τάξη των Δημοσίων υπαλλήλων. Όταν γινόταν καμμιά διανομή, ο πεινασμένος κοσμάκης βλασφημούσε κι αναθεμάτιζε, γενικά τους υπαλλήλους, γιατί νόμιζε πως όλοι ευπορούσαν. Ποιοι όμως από τους υπαλλήλους εύπορουσαν; Ήτανε μια ελάχιστη μειονότητα «η υπαλληλική αριστοκρατία» και μερικοί δορυφόροι του περίφημου Λουλακάκη.

Οι λιγοστοί αυτοί υπάλληλοι που νόμισαν ότι οι δημόσιες υπηρεσίες ήταν κληρονομιά του πατέρα τους και οργίασαν όχι μονάχα εις βάρος του φτωχού λαού, αλλά και των συναδέλφων τους. Οι υπάλληλοι αυτοί, που έφτασαν στο σημείο να συνεργάζουνται με τους Ούννους καταχτητές και να τσαλαπατούν και να απειλούν με απόλυση τους κατωτέρους υπαλλήλους, γιατί στέκονταν εμπόδιο στα άνομα συμφέροντα τους, πρέπει να δώσουν λόγο των πράξεων τους. Ο Νόμος που ψηφίστηκε τελευταία για την εκκαθάριση των Δημοσίων υπηρεσιών θα είναι σωτήριος για την αναγέννηση του Έθνους. Πρέπει να αποκοπούν το γρηγορώτερο τα σάπια μέλη του υπαλληλικού σώματος νια να μπορέσουν ν' ανασάνουν οι δημόσιες υπηρεσίες και να εξυπηρετείται δημοκρατικά και χωρίς εκμετάλλευση ο Ελληνικός λαός.

Ένας φτωχός δημόσιος υπάλληλος

«ΤΟ ΑΝΟΙΓΜΑ ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ»

Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 1 Νοεμβρίου 1944

Μόλις έφτασε στο νησί μας ο Αντιπρόσωπος της Κυβέρνησης Γεν. Διοικητής κ Γ. Μπουρδάρας, διέταξε ν' ανοίξουν τα Σχολεία την 9^{ην} Οκτωβρίου και να γίνει έναρξη των μαθημάτων από 11^{ης} ίδιου.

Φαίνεται όμως πως ωρισμένες υποδείξεις αρμοδίων και μια καλύτερη εξέταση της κατάστασης στο Νησί μας τον έκαναν να αναβάλει για 15 μέρες και να διατάξει το άνοιγμα για την 1^{ην} Νοεμβρίου.

Το ν' ανοίξουνε τα Σχολεία και ν' αρχίσουνε τα μαθήματα είναι, νομίζομε, η επιθυμία όλου του κόσμου. Γιατί κανείς δεν θέλει να γυρίζουνε τα παιδιά στους δρόμους και να μείνουνε αγράμματα και τυφλά.

Ας έρθουμε όμως να ξετάσουμε μέσα σε ποιες συνθήκες ανοίγουνε τα Σχολεία και ποιες είναι οι απαραίτητες προϋποθέ—σεις και απαιτήσεις για τη λειτουργία τους.

1.) Πρέπει ή δεν πρέπει να τραφούνε, να ντυθούνε, να παπουτσωθούνε, τα ογδόντα εκατοστά των παιδιών του Λαού, που έχουν καταντήσει ραχητικά, καχεκτικά, σκελετωμένα, ύστερ' από τον υποσιτισμό τόσου χρόνου; Πώς θα μπορούν οι δάσκαλοι να απαιτούνε έστω και την ελαχίστη προσοχή από τα κινούμενα αυτά φαντάσματα;

Που είναι τα τρόφιμα για να τα στυλώσουμε και να μπορέσουμε να τα στέσουμε όρθια; Που είναι τα ρούχα και τα παπούτσια για να τα ντύσουμε ώστε να μπορούνε να κάθονται στα θρανία ήσυχα χωρίς να κρυώνουνε μέσα σε Σχολεία μάλιστα τις περισσότερες φορές χωρίς τζάμια και παράθυρα;

2.) Πρέπει ή δεν πρέπει να εφοδιαστούνε τα παιδιά με τα πιο στοιχειώδη μέσα διδασκαλίας: χαρτί, πένα, μολύβι, μελάνι; Πώς θα μπορέσουνε σήμερα να τ' αγοράσουν οι φτωχοί γονείς με τόση έλλειψη και τόση ακρίβεια;

3.) Πρέπει ή δεν πρέπει να ξεκουμπιστούνε από τα Σχολεία τα, αναγνωστικά και τα αλλά εγχειρίδια Μέσης και Δημοτική, που είναι πέρα — πέρα ποτισμένα μ' ένα, πνεύμα φασιστικό, αντιδημοκρατικό, πνευματοκτόνο; Γιατί αποκλειστικός σκοπός των βιβλίων αυτών ήτανε να δηλητηριάσουν τη Νεολαία με το ολέθριο πνεύμα του φασισμού, του ραγιαδισμού και της δουλοπρέπειας. Και θα είναι αληθινό εγκληματικό, ύστερ' από τον πόλεμον τούτον, που σαρώνει τον μεσαιωνισμό και καθαρίζει, τα πάντα, να λερώσουμε το πνεύμα και την ψυχή των παιδιών, έστω και για ελάχιστο χρονικό διάστημα, με το άγος του Μεταξικού φασισμού. Νομίζομε ότι ένα αδιαπέραστο τείχος θάπρεπε να μπει ανάμεσα στο φασισμό και στη δημοκρατία.

4.) Πώς θα πάνε να διδάξουν οι διδάσκαλοι και οι καθηγητές, πού έχουνε να πάρουν μισθό εδώ και 4 μήνες κι ευρίσκουνται σε άθλια οικονομική κατάσταση, καταχρεωμένοι χωρίς τροφή, χωρίς ρούχο, χωρίς παπούτσι;

5). Πώς θα μπορέσουνε να μετακινηθούνε για να πάνε στις θέσεις τους, να ζήσουν και να εργαστούνε οι διδάσκαλοι και οι διδασκάλισσες που είναι διορισμένοι μακρυά από το σπιτικό τους;

6). Πώς θα μπορέσουνε να πηγαινόρχουνται από το χωριό της κατοικίας τους στο χωριό της έδρας τους πρωΐ και βράδυ, οι διδάσκαλοι και οι διδασκάλισσες που πηγαινόρχονταν άλλοτε πεζοί; ή μήπως θα περπατούνε ξυπόλυτοι;

Αυτά και άλλα ζητήματα προβάλλουνε για όσους θέλουν αντικειμενικά να ξετάσουνε το ζήτημα.

Για όλα αυτά, είναι απαραίτητη ανάγκη μαζί με το άνοιγμα των Σχολείων:

1.) Να λειτουργήσουν μαθητικά συσσίτια για να τρέφουνται τα παιδιά του Λαού και να ληφθεί φροντίδα για το γρήγορο ντύσιμο και παπούτσωμά τους.

2) Να εφοδιαστούνε οπωσδήποτε τα παιδιά με βιβλία και γραφική ύλη (χαρτί, μελάνι, μολύβι, πένες κ.λ.π).

3.) Να λυθεί το γρηγορότερο το υπαλληλικό πρόβλημα, έστω και προσωρινά για να τραφούνε και να ντυθούνε οι Εκπαιδευτικοί και οι άλλοι Δημόσιοι Υπάλληλοι.

5) Να εκλεγεί μια Επιτροπή της Δημοτικής και άλλη της Μέσης Εκπαίδευσης, που θ' αναλάβουν να καθορίσουν ποια κεφάλαια μέσα στ' αναγνωστικά βιβλία είναι κατάλληλα για διδασκαλία και ν' αποκλειστούν τα κεφάλαια με φασιστικό περιεχόμενο. Και τούτο ώσπου να κανονιστεί το σοβαρώτατο αυτό ζήτημα από την Εθνική μας Κυβέρνηση.

Αυτές νομίζομε, πώς είναι οι απαραίτητες απαιτήσεις και πρέπει να γίνουν.

«ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΑ ΧΩΡΙΑ
ΚΑΛΛΙΜΑΣΙΑ»
Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 26 Οκτωβρίου 1944
Βλέπε Παράρτημα σελ. 207

«ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΑ ΧΩΡΙΑ»
Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 2 Νοεμβρίου 1944
Βλέπε Παράρτημα σελ. 210

«ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΙΣ»
Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 21 Δεκεμβρίου 1944

Γίνεται γνωστόν εις όλους τους ενορίτας του Δήμου ΧΙΟΥ ότι η διανομή των ειδών του Ερυθρού Σταυρού (παπούτσια—ενδύματα) μόνον εις τα πραγματικώς άπορα παιδιά από ηλικίας 3—16 ετών.

Την απορία θα κρίνη η ολομέλεια της Επιτροπής βάσει των στοιχείων που διαθέτει και οχί τα μέλη της Επιτρ. χωριστά. Αι ενοριακαί Επιροπαί του Δήμου Χίου σύμφωνα με οδηγίας που θα λάβουν συντομότατα δι' εγγράφων μας και αφού προηγουμένως συνεννοηθούν απαραιτήτως με τον Γραμματέα της Επιτροπής κ. Γ. Παρασκευόπουλον (Ταμείον Χίου) να αρχίσουν αμέσως την εργασίαν της καταγραφής ώστε να μοιραστούν τα πράγματα όσον το δυνατόν συντομότερα.

Οι ενορίται πρέπει να γνωρίζουν ότι τα πράγματα θα μοιραστούν εις τα απολύτως άπορα παιδιά και κατά σειράν προτεραιότητος που ορίζει η Επιτροπή του Διεθνούς Ερυθρού Σταυρού

Εν Χίω τη 17 Δεκεμβρίου 1944.
Δια την Επιτροπήν
Ο Γραμματεύς
Γ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ

«ΕΘΝΙΚΗ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ ΔΙΑΝΟΜΕΣ»
Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 21 Δεκεμβρίου 1944

Το Νομαρχ. Συμβούλιο της Έθν. Αλληλεγγύης για να ανακουφίση τις απορφανισμένες οικογένειες των θυμάτων του φασισμού, απεφάσισε, απ' τα μικρά της αποθέματα, να κάμη τις παραμονές των γιορτών τις παρακάτω διανομές:
1.) Το αντίτιμο 320 όκ, κριθάρι
2.) 54 οκάδες ρεβύθια
3.) 46 οκάδες μιγάδι
4.) 30 οκάδες λάδι
Ο κατάλογος των Θυμάτων καταρτίστηκε απ' την Επιτροπή τους.

Ε. Το εγχείρημα της συμπόρευσης των εξουσιών

«ΚΙΝΗΣΗ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ»
Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 22 Δεκεμβρίου 1944

Το Εργατικό Κέντρο Χίου, έστειλε με επιτροπές διάφορα έγγραφα στον κ. Νομάρχη Χίου, ζητώντας την άμεση ρύθμιση ζητημάτων που αφορούν τις λαϊκές τάξεις της Χίου και ιδιαίτερα της Εργατικής τάξης,

ΣΧΟΛΕΙΑ:—Ζητά ν' άνοιξη το σχολειό του Βουνακίου, γιατί δεν είναι δυνατό να αλητεύουν 1000 πάνω κάτω παιδιά που στεγάζονται μέσα σε αυτό το σκολειό. Ζητά σύμφωνα με την απόφαση που πάρθηκε, να μεταφερθεί η ΕΠΑΧ στο σπίτι του Φλοίσκου κι έτσι να λευτερωθεί το σκολειό.

ΒΥΡΣΟΔΕΨΕΙΑ:—Το Εργατικό Κέντρο με έγγραφό του, υποδείχνει στον κ. Νομάρχη μια Επιτροπή, που θα γυρίσει τα Εργοστάσια και θα εξετάσει ποια είναι σε θέση να κινηθούν.

Με άλλο έγγραφό του, διεκτραγωδεί τη θέση των ξυπόλυτων παιδιών και εργατών και παρατηρεί πως ακόμη δεν δόθηκαν τα δέρματα στο λαό, που υποσχέθηκαν οι Βυρσοδέψες Επίσης ζήτα να δοθεί στο Εργατικό Κέντρο το πετσί που αναλογεί στις εργατικές τάξεις για να φροντίσει εκείνο για τη διανομή.

ΚΕΡΑΜΟΠΟΙΕΙΟ:—Με έγγραφο στον κ. Νομάρχη, υποδείχνει επιτροπή που θα επιθεωρήσει το Εργοστάσιο Κεραμοποιίας και θα αποφανθεί αν είναι δυνατό να κινήσει το εργοστάσιο αυτό.

ΙΔΙΩΤΙΚΟΙ ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ:—Το Εργατικό Κέντρο ζητά να ληφθεί μια πρόνοια, για να πληρωθούν οι ιδιωτικοί υπάλληλοι, που τραβούνε τα πάνδεινα. Προτείνει να πληρωθούν με τον τρόπο που πληρώθηκαν και οι τραπεζιτικοί.

ΣΥΣΣΙΤΙΑ:—Υποδείχνεται στη Νομαρχία, ότι είναι απαραίτητη η δημιουργία μαθητικών συσσιτίων και όχι τόσο δύσκολη στην περίσταση τούτη, αφού κατορθώθηκε η δημιουργία συσσιτίων στον καιρό της σκλαβιάς. Τονίζεται πώς τα πιο πολλά παιδάκια πηγαίνουν νηστικά στο σκολειό.

ΕΠΟΠΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:— Με έγγραφο, γνωστοποιείται στον κ. Νομάρχη, ότι σύμφωνα με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, πρέπει να οριστεί ένας υπάλληλος σαν επόπτης εργασίας για τη Χίο.
Περιμένεται να γίνουν γνωστά τα μέτρα που έλαβε η Νομαρχία, πάνω σ' όλα τα ζητήματα.

«Η ΛΕΡΝΑΙΑ ΥΔΡΑ»
Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 16 Σεπτεμβρίου 1944
Βλέπε Παράρτημα σελ. 215

«ΜΗ ΦΟΒΑΣΤΕ ΠΙΑ ΤΟ ΦΡΟΚΑΛΟΣΠΟΡΟ!»
Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 14 Οκτωβρίου 1944

Η αντίδραση οργιάζει. Δεν πάβει ούτε μια στιγμή, ούτε μέρα ούτε νύχτα, πού να μην ετοιμάζει και να μη ρίχνει το δηλητήριο της ανάμεσα στους απλοϊκούς. «Μου είπανε, πώς αν δε σβηστούνε από το ΕΑΜ ο άντρας μου κι ο γιος μου θα μας ταγίσουνε πάλι φροκαλόσπορο!» έλεγε μια απλοϊκή γυναικούλα.

Φανταστείτε τώρα τι σοφίζεται η κίτρινη και μαύρη αντίδραση. Ούτε λίγο. ούτε πολύ. θέλει να παραστήσει πως η ευγενική και Ιπποτική Χώρα, η σύμμαχός μας Αγγλία, που εγγυάται και κηρύττει πως δεν θα αναμιχθή στα εσωτερικά μας, ότι τάχα εχτρέβεται την οργάνωση του ΕΑΜ και ότι αν το ΕΑΜ εξακολουθεί να υπάρχη και να προοδεύει τότες θα πεινάσωμε και θα φάμε φροκαλόσπορο! Μη χειρότερα: Μη φοβάσαι γυναικούλα μου και δεν είναι έτσι τα πράμματα! Η Αγγλία δεν μας ταγίζει φροκαλόσπορο! Φτάνει που μας τον τάγισαν και μας δηλητηρίασαν και μας έπρηξαν και μας πέθαναν μ' αυτόν οι δικοί μας οι Έλληνες (SIC) μαυραγορίτες!

Άφησε λοιπόν και τον άντρα σου και το παιδί σου στο ΕΑΜ, σε μια οργάνωση δημοκρατική που αγαπά και τιμά την Αγγλία και τις άλλες δύο Μεγάλες συμμαχικές Χώρες γιατί κι αυτές μάχονται όπως το ΕΑΜ για τη Δημοκρατία και ενάντια στο φασισμό.

«ΜΕ ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ»
Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 18 Οκτωβρίου 1944
Βλέπε Παράρτημα σελ. 209

«ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ»
Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 18 Οκτωβρίου 1944

Η διανομή τροφίμων γίνεται με διάκρισιν αστικού και αγροτικού πληθυσμού. Έχει δηλαδή κριθή παρά της αρμοδίας Διευθύνσεως Υπηρεσίας ενισχύσεως, του Λαού ότι τα αστικά κέντρα, πρέπει να ενισχυθούν περισσότερον δια της χορηγήσεως ωρισμένων ειδών εις μικράς ποσότητας εις τους αστούς.

Αι Ελληνικαί Αρχαί του επισιτισμου ενεργούν τας διανομάς σνμφώνως προς καθωρισμένας υποδείξεις χωρίς δικαίωμα μεταβολής τινος ως προς το σημείο τούτο.

Προέβημεν όμως εις τα επιβαλλόμενα διαβήματα δια την επίτευξιν καλλιτέρας διευθετήσεως του ζητήματος.

Η λύσις πάντως εξαρτάται εκ της εν Καΐρω αρμοδίας Διεθνούς Υπηρεσίας

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΠΟΥΡΔΑΡΑΣ
ΓΕΝ. ΔΙΟΙΚ. Νήσων Αιγαίου

«ΑΝΑΦΟΡΑ ΤΟΥ ΕΡΓΑΤΟΫΠΑΛΛΗΛΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΧΙΟΥ»
Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 18 Οκτωβρίου 1944
Βλέπε Παράρτημα σελ. 206

«ΔΙΑΓΓΕΛΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΧΙΑΚΟΝ ΛΑΟΝ»
Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 21 Οκτωβρίου 1944

Κατά την ημέραν της αφίξεώς μου εις Χίον, ως Αντιπρόσωπος της Κυβερνήσεως Εθνικής Ενότητας και εις τας προς τον Χιακόν Λαόν δηλώσεις μου, καθίστατο σαφές το πλαίσιον εντός του οποίου δέον έκαστος πολίτης να κατευθύνη τας ενεργείας του, με έμβλημα και σύνθημα την Ενότητα του Έθνους και την προστασίαν των ελευθεριών του Λαού.

Η Κυβέρνησις Εθνικής Ενότητας την οποίαν εκπροσωπώ, έχουσα μεταξύ ετέρων και κύριον αυτής μέλημα την ενότητα του Έθνους και την βοήθειαν προς τον χειμαζόμενον Λαόν, αποκαθιστά βαθμηδόν την Διοίκησιν της Χώρας, ίνα η Κρατική Μηχανή λειτουργήση, προς θεραπείαν τόσων και τόσων αναγκών.

Εις την κατεύθυνσιν ταύτην, ολόκληρος ο Χιακός Λαός ετέθη παρά το πλευρόν της Κυβερνήσεως.

Δεν δύναμαι όμως να μην υπογραμμίσω και τινάς παραφωνίας, ωρισμένων ατόμων, άτινα δι ασκόπων δηλώσεων ή ενεργειών επιζητούν να παρεμβάλουν προσκόμματα εις το παρ' εμού αναληφθέν έργον.

Ως εκ τούτου δηλώ άπαξ δια παντός, ότι δεν είμαι διατεθειμένος να ανεχθώ επεμβάσεις ανεύθυνων εις τα της Διοικήσεως, έχων προσωπικώς τας ευθύνας του δυσχερούς έργου της Κυβερνήσεως, εις ην αντιπροσωπεύονται άπασαι αι Πολιτικαί παρατάξεις της Χώρας.

Όθεν προσκαλώ πάντας τους Πολίτας να συμμορφωθώσι προς τας ανωτέρω υποδείξεις μου, αποφεύγοντες να δέχωνται εισηγήσεις ή διαταγάς οποθενδήποτε προερχομένας.

Να έχωσιν απόλυτον εμπιστοσύνην εις την Κυβέρνησιν, ήτις κατά τας επανειλημμένας ρητάς και σαφείς του Προέδρου της κ. Παπανδρέου και του Αντιπροέδρου κ. Σβώλου δηλώσεις της, εγκαθισταμένη εις Αθήνας, εντός των ημερών, θα λάβη όλα τα μέτρα δια την ρύθμισιν των γενικών ζητημάτων, άτινα απασχολούσι τον Ελληνικόν Λαόν.

Εν Χίω τη 18 Οκτωβρίου 1944
Ο ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΔΙΑ ΤΑΣ ΝΗΣΟΥΣ ΑΙΓΑΙΟΥ
Γ. ΜΠΟΥΡΔΑΡΑΣ

«ΑΙ ΒΕΒΙΑΣΜΕΝΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΙ»

Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 21 Οκτωβρίου 1944

Σκεπτικά με την ανοικτή επιστολή του κ. Κίμωνος Ν. Πυργάρη παρατηρούμε:

1) Το ότι ο λαός της Χίου είναι πατριώτης, υπομονετικός, πράος, ήσυχος, τακτικός και νομοταγής είναι τόσο σίγουρο και σωστό, όσο η θάλασσα είναι αρμυρή. Δεν είναι όμως καθόλου σωστό να κάνωμε κατάχρηση της νομιμοφροσύνης του. Και ένα άλλο ακόμη. Μήπως ο επιστολογράφος μας φαντάζεται ότι νομιμοφροσύνη και πραότης κλπ. του Χιακού λαού είναι τόσο μεγάλη ώστε να ανεχθή καμμιά νέα τυραννία; (λ.χ. σαν την προσφιλή για μερικούς πολιτευόμενους διχτατορία της 4ης Αυγούστου).

2) Η μικρή, καθώς λέτε, μερίδα μας, κ. Πυργάρη, ενδιαφέρεται να μάθη ποιες είναι «αι βεβιασμέναι ενέργειαι» εις τας οποίας ο λαός παρεσύρθη από τους ολίγους που «εξεμεταλλεύθησαν» την αγανάκτησή του.

Πάντως αν με τον αόριστο αυτό υπαινιγμό σας επιχειρείτε να κολλήσετε στο Χιακό λαό τη ρετσινιά ότι το μίσος του και οι εκδηλώσεις του ενάντια στους προδότες και εγκληματίες της Πατρίδος του δεν είναι αποτέλεσμα μιας βαθύτατης πίστης του αλλά ενέργεια εις την οποίαν παρεσύρθη είμεθα υποχρεωμένοι να τονίσωμε ότι κάμνετε λάθος και παρεξηγήσατε το σημερινό Χιώτη ο όποιος είναι βέβαια πράος, πατριώτης κλπ. αλλά δεν μοιάζει καθόλου με τον Χιώτη της 4ης Αυγούστου 1936.

Οι λαοί κ. Πυργάρη που δεν τιμωρούν όταν πρέπει είναι ηθικά ανάπηροι και ο λαός μας αυτήν την ανηθικότητα δεν σας επιτρέπει να του την φορτώσετε.

3) Οι πυρπολητές της αδρανείας του Χιακού Λαού νομίζουνε ότι το ανώτερο Εθνικό συμφέρον του Ελληνισμού εξυπηρετεί η λαοκρατία δηλαδή το να έχη δικαίωμα ο λαός να διευθύνει τις τύχες του, γι' αυτό και Ημείς κ. Πυργάρη (πολλοί ή λίγοι όσοι κι αν είμαστε) εθυσιάσαμε και θυσιάζομε τα πάντα εις τον βωμόν της Εθνικής Συναδέλφωσης και για τα ανώτερα Εθνικά συμφέροντα, αλλά ταυτόχρονα και παράπλευρα αγωνιζόμαστε, και θα πέσωμε υπερασπίζοντας με τη ζωή μας τα πολυτιμότερα αγαθά του Έθνους: Τη Λευτεριά και τη Λαοκρατία.

«Ο ΙΕΡΟΣ ΛΟΧΟΣ»

Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 2 Νοεμβρίου 1944

Τα παιδιά του Ιερού Λόχου τα βλέπομε με αγνό πατριωτικό αίσθημα συμπάθειας. Τα υποδέχτηκε ο Χιακός Λαός σαν ξενητεμμένα αδέρφια με συγκίνηση στο νησί μας. Όλα αυτά καίτοι πρότρεξαν μερικές φήμες για διαφορετικές ιδεολογικές αντιλήψεις. Δεν δώσαμε καμμιά πίστη σ' αυτές γιατί ποτέ δεν μπορεί να γίνη πιστευτό ότι οι ιερολοχίτες που είναι σάρκα από τη σάρκα του λαού μπορούν ποτέ να στραφούν ενάντια στο Λαό να γίνουν θιασώτες συστημάτων ή θεσμών που δεν τους ανέχεται η τεραστία πλειοψηφία του Ελληνικού Λαού. Αντίθετα έχομε τη βαθειά, βαθύτατη πίστη

ότι τα παιδιά του Ιερού Λόχου θα σταθούν παράπλευρα με το Λαό για τη Λαοκρατία και τη δημιουργία μιας λεύτερης λαοκρατούμενης πατρίδας.

Επανειλημμένα τονίστηκε ότι ο στρατός δεν πολιτεύεται και αν αυτό αποτελεί μια αλήθεια θάπρεπε, νομίζομε, οι οπλίτες ν' αφήνωνται ανεπηρέαστοι.

Έγινε συστηματική προσπάθεια τα παιδιά του Λόχου να δηλητηριαστούν προτού έλθουν στην Ελλάδα. Ακουστέ για να κρίνετε. Σε μια ομιλία του ο μητροπολίτης Καρυστίας Παντελεήμων στη Μέση Ανατολή σύστησε στους ιερολοχίτες τώρα πού θα έλθουν στην Ελλάδα να χτυπήσουν το… ΕΑΜ. "Στην Ελλάδα τους είπε θα βρήτε κάτι πολύ χειρότερο από τους Γερμανούς ή τους Βούλγαρους. Θα βρήτε το… ΕΑΜ… Αυτό να χτυπήσετε παιδιά μου!!!

Δεν πρόκειται να γίνει κριτική των έργου του παραπάνω Ποιμενάρχη (;) Ο Ελληνικός Λαός ξέρει και δεν θα ξεχάσει ποτέ ότι είναι εκείνος που είπε την ιστορική φράση: "καλλίτερα χίλια χρόνια με τους γερμανούς παρά μια μέρα με το ΕΑΜ". Και ξέρει ακόμα ότι και όταν ήταν στην Ελλάδα είχε πουλήσει τη ψυχή του στον Γκάιμπελς.

«ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΣ ΤΡΟΠΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ»
Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 2 Νοεμβρίου 1944
Βλέπε Παράρτημα σελ. 208

«Με λίγα λόγια»
Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 18 Νοεμβρίου 1944

Ο ανθυπασπιστής Ζορμπάς, μέλος της χωροφυλακίστικης οικογένειας, πλασαρίστηκε προχθές από συντάχτη της «Νέας εποχής» σαν άνθρωπος με εθνική δράση, σαν συνεργάτης του Καλαμπόκα. Για τον… πατριώτη τούτο χωροφύλακα, εμείς έχουμε κάτι συμπληρωματικές πληροφορίες ότι δηλαδή είναι αυτός που εκτελώντας το χωροφυλακίστικο καθήκον του, πρόδωσε στους Γερμανούς 4 αξιωματικούς, Άγγλους, Αμερικανούς και Έλληνες που παρουσιάστηκαν στο Βύκι[388]. Οι Γερμανοί κινήθηκαν την ίδια μέρα, πιάσανε τους αξιωματικούς, τους στείλανε στη Θεσσαλονίκη και εκεί τους παράδωσαν στο εκτελεστικό απόσπασμα.... Ένα πράμα μόνο δεν κατορθώσαμε να μαθώμε, αν δηλαδή ο Χίτλερ του έστειλε κανένα παράσημο, την πατριωτική δράση του!

«ΗΛΘΕ ΝΕΟΣ ΝΟΜΑΡΧΗΣ»
Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 21 Νοεμβρίου 1944

Το περασμένο Σάββατο ανέλαβε καθήκοντα ο νέος Νομάρχης κ. Σ. Σταματιάδης. Οι πληροφορίες που έχομε τον παρουσιάζουν σαν ένα ξεχωριστό επιστήμονα και άνθρωπο και πιστεύομε πώς θα καταπιαστή άμεσα στην επίλυση των σοβαρών ζητημάτων που απασχολούν το νησί μας.

«ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ»
Η Πρόοδος, Ημερήσια Χιακή Εφημερίς, 12 Δεκεμβρίου 1944

Εν σχέσει με το δημοσιευθέν εις το υπ' άριθ 16 φύλλον της εφημερίδος «Εμπρός» σχόλιον υπό τον τίτλον «Τα ίδια Γιάννη μου», περί της εξαγωγής ελαιολάδου από των Εμπόρων Κ. Καλαβρέζου και Στεφάνου Πίσση, επειδή δι' αυτού θίγεται τελείως αορίστως η Διοίκησις ως επιτρέπουσα την εξαγωγήν ελαιολάδου είμεθα υποχρεωμένοι χάριν της αληθείας να ανακοινώσωμεν τα ακόλουθα:

---

[388] Χωριό της βόρειας Χίου στο οποίο συνηθιζόταν να αποβιβάζονται συμμαχικές αποστολές λόγω του ότι ο κακός καιρός που συνήθως επικρατεί εκεί απέτρεπε τις από θαλάσσης Γερμανικές περιπολίες.

Όντως δια της υπ' άριθ. 3017 της 3 Νοεμβρίου 1944 άδειας του τέως Νομάρχου Χίου κ. Νικ. Κούραση επετράπη εις τον Κων. Καλαβρέζον η εξαγωγή δι' Αθήνας 200 οκάδων ελαιολάδου παρά την εν προκειμένω ρητήν αντίρρησην τόσον του Διευθυντού της Νομαρχίας κ. Κωνστ. Μπιτσικώκου όσον και του αρμοδίου Εισηγητού κ. Κωνστ. Παυλίδου διατυπωθείσαν και επί του σχεδίου της εν λόγω αδείας ης την έκδοσιν εθεώρησαν ως αντικειμένην προς το πνεύμα της υπ' άριθ. 63 ε. ε. αποφάσεως του κ. Αντιπροσώπου της Κυβερνήσεως δια τας νήσους Αιγαίου, δι' ης χάριν προστασίας της Εθνικής μας Οικονομίας απηγορεύετο η εξαγωγή ειδών βιωτικής ανάγκης άνευ αδείας της Διοικητικής Αρχής και εχόμενοι της αντιλήψεως ότι παρατηρούμενης ενταύθα ελλείψεως ελαιολάδου δεν ήτο ορθόν να εκδίδωνται άδειαι εξαγωγής αύτου και μάλιστα εις μεγάλας ποσότητας.

Μετά την ανάληψιν των καθηκόντων μας απηγορεύσαμεν απολύτως και ανεξαιρέτως την εξαγωγήν ελαιολάδου, δι' εμπορείαν και δι' εγγράφου μας επεστήσαμεν την προσοχήν του κ. Τελώνου και κατεστήσαμεν αυτόν προσωπικώς υπεύθυνον δια τας λαθραίας φορτίσεις.

Όσον αφορά την αναγραφόμενην εξαγωγήν ελαιολάδου υπό Στεφάνου Πίσση, δυνάμεθα να βεβαιώσωμεν ότι εκ των παρ' ημίν στοιχείων δεν προκύπτει η έκδοσις τοιαύτης αδείας εις τον ειρημένον και παρακαλούμεν να αποφεύγονται αι ανακρίβειαι.

Πάσα τυχόν λαθραία φόρτωσις βαρύνουσα την Τελωνιακήν Αρχήν παρακαλούμεν όπως καταγγέλληται ημίν προς επιβολήν αυστηρών κυρώσεων εις τους υπευθύνους.

Παρακαλούμεν να δημοσιευθή η παρούσα εις την Εφημερίδα «Εμπρός» εις την αυτήν στήλην και με αυτά στοιχεία δυνάμει του Νόμου περί Τύπου.

Εν Χίω τη 1 Δεκεμβρίου 1944
Ο Νομάρχης

«ΠΡΟΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΙΝ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ ΜΙΑ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΑΣ ΜΕ ΤΟΝ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΧΙΟΥ»

Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 21 Νοεμβρίου 1944

Επισκεφθήκαμε τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Χίου και τον ρωτήσαμε ποιος είναι ο λόγος που ώρισμένοι μεγαλομαυραγορίτες καταφέρονται εναντίον του.

Σε απάντηση ο ίδιος μας είπε τα εξής περίπου:

Όταν προ τριών ετών ωργανώθη και στη Χίο ο Ερυθρός Σταυρός με επανειλημμένος εγκυκλίους, παρεκαλέσαμε τους πλουσίους και όλους εκείνους που μπορούσαν με τα ίδια μέσα να συντηρήσουν τις οικογένειές των να μη εγγράφουν εις τους καταλόγους που εζήτα ο Ερυθρός Σταυρός για να μπόρεση ο φτωχός λαός που απέθενε απ' την πείνα και από τη δυστυχία να πάρη κάτι τι παραπάνω. Δυστυχώς μόνον λίγοι πού μετρούνται στα δάκτυλα έκαμαν αυτήν την χριστιανικήν χειρονομίαν, οι περισσότεροι απ' αυτούς όχι μόνον εγραφτήκαν αλλά και προσεπάθησαν ασυνείδητοι να εγγράψουν και σε δύο ή τρεις καταλόγους και με μέσα αθέμιτα και ποταπά.

Η ασυνειδησία αυτή και σκληρότης μερικών εκ των πλουσίων μας ηνάγκασε πλέον ως θρησκευτικόν Αρχηγόν να τους καυτηριάσωμεν [...] μολονότι εγνωρίζαμεν ότι ούτοι θα χολωθούν και θα κηρύξουν συκοφαντικόν πόλεμον εναντίον μας. Ένας απ' αυτούς σε μια συγκέντρωση πολιτών στο Βουνάκι έλεγεν ότι ο Δεσπότης φόρεσε κόκκινο σκούφο, και μας απειλεί. Λίγο πολύ έλεγε ότι έγινα μπολσεβίκος γιατί γι' αυτό έλεγε πώς φόρεσα κόκκινο σκούφο.

«ΑΡΧΑΙΡΕΣΙΕΣ ΥΠΟΔΗΜΑΤΟΠΟΙΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑΡΧΩΝ»

Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 22 Νοεμβρίου 1944

Την περασμένη Κυριακή, το σωματείο υποδηματοποιών καταστηματαρχών Χίου, έκαμε εκλογές για την ανάδειξη καινούργιου Διοικητ. Συμβουλίου.

Από τους 40 ψηφοφόρους, ψηφίσανε πέρα για πέρα το Εαμικό ψηφοδέλτιο οι 37.

«Ο ΗΡΩΑΣ ΚΙΜΩΝ ΠΥΡΓΑΡΗΣ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΣ ΙΔΕΟΛΟΓΟΣ ΜΑ ΠΑΛΗΟΣ ΕΡΓΑΤΟΠΑΤΕΡΑΣ»

Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 30 Νοεμβρίου 1944

Με ένα χείμαρο από βρισιές, χυδαιότητες, αόριστους υπαινιγμούς και συκοφαντίες, προσπάθησε ο γνωστός δικηγόρος αγροτοπατέρας Κίμ. Πυργάρης να θολώσει τα νερά και να αποφύγει τα ξεκάθαρα ερωτήματα που του ‘θεσε ένας μαστ/παραγωγός.

Τον ρώτησε:

1) Να δώσει απολογισμό για το ταξίδι του στην Τουρκία και ποιοι είναι υπεύθυνοι για τη φυλάκιση του. Απάντηση του κ. Πυργάρη, μηδέν!

2) Να ξεσκεπάσει όσα λέει ότι ξέρει εις βάρος των υπευθύνων για τα εγκλήματα που γίνανε ενάντια στα συμφέροντα της Ένωσης. Απάντηση του κ. Πυργάρη, μηδέν!

3) Γιατί κάνει παρασκηνιακές κινήσεις και γυρεύει με τα κουμπαριά να διοριστεί αντικανονικά διευθυντής της Ένωσης, Απάντηση του κ. Πυργάρη μηδέν!

4) Γιατί τον φυλάκισαν οι Γερμανοί; Τι έγινε με τα μαστίχια και τα σύκα; Απάντηση του κ. Πυργάρη, μηδέν!

Εμάς, δικηγόρε Πυργάρη, δεν πρόκειται να μας παρασύρεις σε ανταλλαγή ύβρεων και συκοφαντιών. Ξέρουμε πως τα καταφέρνεις καλύτερα από τον καθένα σ’ αυτή τη δουλειά. Εμείς σε καλούμε να απάντησης με γεγονότα και αλήθειες στα όσα σε ρωτούν. Και την απάντησή σου είμαστε πρόθυμοι να δημοσιεύσομε. Αν όμως σου είναι δύσκολο να φανερώσεις την αλήθεια, γιατί σαν κρυφοφασίστας που είσαι, το φως της σ’ ενοχλεί στα μάτια και σε ζαλίζει, τότε είμαστε υποχρεωμένοι σαν αγωνιστές του λαού να διακηρύξαμε εμείς τα όσα ξέραμε γι’ αυτή την υπόθεση.

Εμείς δεν φιλοδοξήσαμε τον τίτλο των ιδεολόγων. Είμαστε λαϊκοί αγωνιστές, είμαστε ο ίδιος ο λαός. Και ο λαός αγαπά τις ξεκάθαρες δουλειές και όχι τις αοριστίες.

Αν η διοίκηση της Ένωσης η οποιοσδήποτε άλλος «έχει εγκληματήσει επί του Οργανισμού» αυτό θα το βρούνε οι Μαστιχοπαραγωγοί και θα τιμωρήσουν σκληρά τους υπεύθυνους, όχι όμως με αυτοδιορισμένους αγροτοπατέρες, μα με τα όργανα που προβλέπει η συνεταιριστική τους οργάνωση.

Οι Μαστιχοπαραγωγοί κι’ εμείς μαζύ τους, περιμένομε τις αποκαλύψεις σου, που πρέπει όμως να γίνουν όχι παρασκηνιακά, μα φανερά και στα αρμόδια όργανα της δικαστ. ανάκρισης.

Τελειώνοντας είμαστε χρεωμένοι να διαλευκάναμε μερικά «μυστήρια» για να μη χολοπερεχύνουνται ο κ. Πυργάρης και οι όμοιοι του. Το «Εμπρός» είναι όργανο του Κομμουνιστικού Κόμματος Χίου. Κάθε τι που γράφεται, γράφεται ανυπόγραφα και η ευθύνη βαρύνει τη συνταχτική Επιτροπή της εφημερίδας που είναι γνωστή. Όσο για τους «μυστηριώδεις» πόρους ο κ. Πυργάρης, ανίκανος από ιδιοσυγκρασία και παράδοση να φανταστεί «δουλειά» χωρίς κομπίνες, λοβιτούρες, χωρίς μεσάζοντες και δίπλα λογιστικά βιβλία, δεν μπορεί να το χωρέσει το κεφάλι του, πως είναι δυνατό, να μην υπάρχουν «μυστικά» και «μυστηριώδη» κοντύλια και δω; Δεν μπορεί να πάει το μυαλό του στην απλή και καθαρή λύση του αινίγματος: στην ανεξάντλητη πηγή μέσων που αποτελεί ο λαός, όταν αγαπήσει και νοιώσει δικό του κάτι. Ας μείνει λοιπόν με την απορία. Τέτοιου είδους απορίες θα δοκιμάσει πολλές, αυτός και οι όμοιοί του.

«ΕΝΑ ΓΡΑΜΜΑ»

Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 30 Νοεμβρίου 1944

Αγαπητό «ΕΜΠΡΟΣ»

Σου ζητώ συγνώμη, που γίνηκα η αιτία με το γράμμα μου να ξεστομίσει εναντίον σου όλο τον οχετό των ύβρεων που κατώρθωσε να μάθει στη ζωή του ο «Ιδεολόγος» κύριος Πυργάρης.

Με την ευκαιρία αύτη σας παρακαλώ να ρωτήσετε τον κύριον αυτόν :

1). Εάν οι «Ιδεολόγοι» όπως αυτός.

2). Εάν οι «Ιδεολόγοι» έχουν ξεκαθαρισμένη ιδεολογία η όχι όπως αυτός, που εγώ ομολογώ δεν ξεύρω αν είναι Δημοκράτης η Βασιλόφρονας.

3) Γιατί δεν ξεσκεπάζει αυτά που λέει πώς ξεύρει. Μήπως έχει κάμει καμμιά μυστική συμφωνία να τα κρύψει;

4) Τι έκαμνε στην Τουρκία τόσο καιρό αφού η Ένωση τον είχε παύσει;

5) Γιατί τον έπιασαν οι γερμανοί;

Όσο για, την υπογραφή: Δεν φιλοδοξούσα δημοσιογραφικές δάφνες ούτε ήθελα να κάμω προσωπικό αγώνα· απόδειξη πώς τον κ. Πυργάρη να πει γιατί τον έπιασαν οι Γερμανοί, πράγμα που είναι υπέρ αυτού.

ΠΕΤΡΟΣ ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ
Καλλιμασιά 27—11—44

«Ο ΝΟΜΑΡΧΗΣ ΧΙΟΥ ΜΙΛΑΕΙ ΣΤΟ "ΕΜΠΡΟΣ". ΟΙ ΔΙΑΤΙΜΗΣΕΙΣ — ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΟΥ ΛΑΔΙΟΥ — Η ΤΙΜΩΡΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΔΟΤΩΝ ΚΑΙ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΩΝ ΠΟΛΕΜΟΥ ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ».

Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 30 Νοεμβρίου 1944

Ένας συντάχτης της εφημερίδας μας, ζήτησε συνέντευξη από το Νομάρχη κ. Σ. Σταματιάδη. Ο κ. Νομάρχης προθυμότατα και ευγενέστατα, απάντησε σε όλα τα ερωτήματα που του υπέβαλε ο συντάχτης μας και που αφορούν αμεσώτατα το Λαό.

Ερώτ.—Τι γίνεται το ζήτημα των διατιμήσεων; Παρατηρήθηκαν αποκρύψεις που ζημιώνουν άμεσα το Λαό.

Απ.— Για το ζήτημα των διατιμήσεων έχομε τη γνώμη ότι το μέτρο αυτό είναι αντιοικονομικό, γι’ αυτό και δεν βάλαμε διατιμήσεις. Επειδή όμως ως τώρα η συναλλαγή γινόταν στο νησί της Χίου με ανταλλαγές και δυσκολευόταν ο κόσμος να κατατοπιστεί στη συναλλαγή με δραχμές και επειδή επανειλημμένα ζήτησαν από τη Διοίκηση καθοδήγηση, για την αγοραστική δύναμη της δραχμής και για την τιμήν γενικά των διαφόρων ειδών, η Διοίκηση ακολουθώντας την αρχή της να μη επιβάλει διατιμήσεις δήλωσε σ' αυτούς ότι η δραχμή είναι πέρα για πέρα γερή και ανταποκρίνεται σε ίσο κάλυμμα χρυσού γιατί πίσω της στέκεται το αγγλοαμερικανικό Θησαυροφυλάκιο και ότι οι τιμές πρέπει να διακανονιστούν ελεύθερα στο εμπόριο κατά το νόμο της προσφοράς και της ζήτησης, με την βεβαιότητα ότι ούτε οι πουλητές ούτε οι αγοραστές θα εκδηλώσουν διαθέσεις παράνομης εκμετάλλευσης. Γι’ αυτό το σκοπό ακριβώς κάλεσα στη Νομαρχία όλους τους ενδιαφερομένους για τον καθορισμό των τιμών χοντρικής και λιανικής πούλησης, καθώς και τους εκπροσώπους όλων των λαϊκών τάξεων και καθορίστηκαν από κοινού τα ανώτατα όρια των τιμών των διαφόρων ειδών.

Με τον ίδιο τρόπο ρυθμίστηκε και η τιμή του ηλεκτρικού. Ο διακανονισμός βέβαια αυτός, είναι προσωρινός ώσπου να εξασφαλιστεί επικοινωνία εμπορική με την υπόλοιπη Ελλάδα. Με κατάπληξη όμως ο κόσμος και η Διοίκηση παρατηρεί ότι παρουσιάστηκαν κρούσματα απόκρυψης που είναι ολωσδιόλου αδικαιολόγητα.

Ερώτ —Πώς θα αντιμετωπίσει η Νομαρχία την τρομερή έλλειψη λαδιού;

Απαν —Θα ενεργήσομε να γίνει εισαγωγή από τη Μυτιλήνη, με ανταλλαγή πετσιού, που έχουν ανάγκη οι Μυτιληνιοί. Επίσης θα φροντίσαμε να μας δώσουν αν είναι δυνατό, λάδι από τους 6000 τόννους που φθάνουν στην Αθήνα από την Ισπανία. Στο μεταξύ πήραμε 2000 οκάδες λάδι από καΐκια που φθάσανε στη Χίο και δώσαμε πετσί.

Ερώτ. — Το Ε.Α.Μ. Μυτιλήνης ζητά από το Ε.Α.Μ. της Χίου πετσί με ανταλλαγή λαδιού. Μπορούμε να πάρουμε ίσα με 20.000 οκάδες λάδι. Η Νομαρχία θα μπορούσε να εξασφαλίσει το πετσί που χρειάζεται για την ανταλλαγή;

Απ. — Βεβαιότατα. Βάλετε μπροστά τη δουλειά.

Ερώτ. —Τι γίνεται με το ζήτημα των προδοτών; Ο λαός φωνάζει και ζήτα την τιμωρία τους.

Απ. —Ο σχετικός Νόμος έφθασε. Το Ειδικό δικαστήριο συγκροτείται. Επομένως ο λαός πρέπει να μένει ήσυχος, γιατί πολύ σύντομα θ' αρχίσει η διαδικασία και η Δικαιοσύνη θα πράξει το καθήκον της.

Ερώτ, —Γιατί αναστέλλεται η πρόσκληση της κλάσεως 1936; Ο λαός με αγανάχτηση βλέπει ακόμα τους χωροφύλακες.

Απ —Η αναβολή της πρόσκλησης, για μερικά μέρη και για τη Χίο γίνηκε κατόπι διαταγής της Κυβέρνησης, από έλλειψη εφοδίων. Πιστεύομε ότι σε λίγο καιρό θα ετοιμαστούν τα απαιτούμενα και θα κληθεί η κλάση του 1936, για να αντικαταστήσει τη χωροφυλακή και να σχηματίσει την εθνοφρουρά.

Γενικά ο συντάχτης μας έμεινε πλέρια ικανοποιημένος από το πνεύμα που διέπει τον καινούργιο μας Νομάρχη. Φαίνεται αντάξιος αντιπρόσωπος της Εθνικής μας Κυβέρνησις, και θα λύσει τα ζητήματα του Νησιού μας σύμφωνα με τις απόψεις και τις απαιτήσεις του Χιώτικου Λαού.

ΣΤ. Τα δεκεμβριανά και οι επιπτώσεις τους στο νησί

«[χωρίς τίτλο]»
Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 5 Δεκεμβρίου 1944

Ο κ. Παπανδρέου που είναι εχθρός του φασισμού και ειλικρινής δημοκράτης δεν βρήκε ούτε μία λέξη για να καταδικάσει της άνανδρη δολοφονία του Αθηναϊκού λαού στο συλλαλητήριο της Κυριακής.

Σκοτώθηκαν μικρά παιδιά και ανάπηροι του Αλβανικού Πολέμου.

Συγκινήθηκε όλη η Παγκόσμια κοινή γνώμη και μόνο ο κ. Παπανδρέου έμεινε αδιάφορος.

«ΟΙ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΤΗΣ ΧΙΟΥ ΚΑΤΕΒΗΚΑΝ ΣΕ 24ΩΡΗ ΑΠΕΡΓΙΑ»
Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 8 Δεκεμβρίου 1944

Οι εργαζόμενοι της Χίου, σε ένδειξη αλληλεγγύης προς το λαό της Αθήνας, που κατέβηκε σε απεργία για τα τελευταία τρομοκρατικά γεγονότα ενάντια στο λαό της Αθήνας, ακόμα δε σε ένδειξη διαμαρτυρίας για τη δολοφονία τόσων αδερφιών μας, κατέβηκαν σε απεργία, από το μεσημέρι της περασμένης Δευτέρας ίσαμε το μεσημέρι της Τρίτης. Το σύνθημα της απεργίας δόθηκε από το Εργατικό Κέντρο Χίου. Ο Πρόεδρος κάλεσε τα Διοικητικά Συμβούλια των εργατικών και υπαλληλικών οργανώσεων και ανάπτυξε τα αίτια που αναγκάζουν την εργατική τάξη να κατέβει σε απεργία. Η Συνέλευση δέχθηκε ομόφωνα και έτσι αρχίζει η απεργία.

ΟΙ ΕΡΓΑΤΕΣ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤ. ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ

Η απεργία εκδηλώθηκε πρώτα στους εργάτες και υπαλλήλους. Οι εργάτες, λιμανιού, τριγώνον, υποδηματεργάτες, ιδιωτικοί υπάλληλοι καταστημάτων, τραπεζών, εταιριών κλπ. από το μεσημέρι της Δευτέρας σταμάτησαν τη δουλειά.

Η ΗΛΕΚΤΡΙΚΗ

Το Εργατ. Κέντρο για να μην ταλαιπωρηθεί ο πληθυσμός της πόλης μας σύστησε στους εργάτες ηλεκτροφωτισμού να περιοριστούν σε δίωρη στάση διαμαρτυρίας. Έτσι το ρεύμα διακόπηκε από τις 4 και 15 έως 6 και 15.

ΚΑΙ ΣΤΗ ΔΗΜΑΡΧΙΑ

Το προσωπικό της Δημαρχίας κατέβηκε επίσης στην απεργία. Εξαίρεση έγινε στο προσωπικό διανομής νερού στην πόλη, ύστερα από έγκριση της Επιτροπής απεργίας για να μη λείψει το νερό.

ΟΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Η Οικονομική Εφορεία ήταν κλειστή λόγω της απεργίας. Οι δάσκαλοι επίσης απήργησαν, εκτός από ορισμένους απεργοσπάστες που πιάσανε δουλειά. Το ίδιο γίνηκε και στο Γυμνάσιο, παρουσιάστηκαν δηλαδή απεργοσπάστες κι έτσι λειτούργησε.

ΤΑ ΜΑΓΑΖΙΑ

Όλα τα μαγαζιά, εκτός από ορισμένες εξαιρέσεις, ήταν κλειστά, παρά την προσπάθεια των χωροφυλάκων και Ιδιαίτερα μιανού ξένου ανθυπασπιστή που ζήτησε με κάθε τρόπο γα τα ανοίξει απειλώντας ακόμα πώς όσοι δεν ανοίξουν θα πάνε στο αυτόφωρο.

ΚΑΙ ΣΤΟ ΣΚΥΛΙΤΣΕΙΟ

Το νοσηλευτικό προσωπικό καθώς και όλοι όσοι εργάζονται στο νοσοκομείο, επειδή δεν ήταν δυνατό να απεργήσουν ενεργά, γιατί δεν ήθελαν να διαταράξουν την κανονική λειτουργία του ιδρύματος, δήλωσαν ότι προσχωρούν στην απεργία χωρίς να εγκαταλείψουν τις θέσεις τους.

Η ΤΑΞΗ ΚΑΙ Η ΑΤΑΞΙΑ

Αντιπροσωπεία του ΕΑΜ δήλωσε υπεύθυνα στον κ. Νομάρχη ότι εγγυάται για την τήρηση της τάξης κατά τη διάρκεια της απεργίας. Και πραγματικά οι με παραδειγματική ψυχραιμία αντιμετώπισαν τις προκλήσεις μερικών οργάνων της χρεωκοπημένης Χωρ/κης και μερικών ιερολοχιτών, που απέβλεπαν στη δημιουργία επεισοδίων. Καταγγέλλουμε στον Χιακό λαό ότι: ο ανθ/στης Γ. Κάπος με βάναυσο τρόπο προσπαθούσε να εκβιάσει τους καταστηματάρχες ν' ανοίξουν τα μαγαζιά τους.

— Τρεις Ιερολοχίτες επετέθηκαν σε συνεργείο με εχθρικές διαθέσεις και απειλές πιστολιών που έγραφε συνθήματα και έχυσαν τη μπογιά.

— Άλλοι ιερολοχίτες ήρθαν σε προστριβή με άλλο συνεργείο θέλοντας να διακόψουν το γράψιμο. Μονάχα η ψυχραιμία των πολιτών συνετέλεσε στο ν' αποφευχθεί η σύγκρουση.

— Όμιλος Ιερολοχιτών είχε συγκεντρωθεί έξω απ' τα γραφεία του ΕΑΜ το βράδυ της απεργίας και ζητούσε αφορμή επεισοδίων με διάφορες προκλητικές κουβέντες.

Από τα παραπάνω μπορεί να κρίνει κανείς ποιοι προασπίζουν και πονούν για την τάξη και την ησυχία και ποιοι την διασαλεύουν.

«ΜΕΡΙΚΟΙ ΧΙΩΤΕΣ ΠΑΤΡΙΔΟΚΑΠΗΛΟΙ ΚΑΙ Ο ΧΙΑΚΟΣ ΛΑΟΣ»

Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 13 Δεκεμβρίου 1944

…Ότι η μέγιστη πλειονότης του Χιακού λαού αποδοκιμάζει την ανταρσίαν και τον Εμφύλιον πόλεμον που εξαπελύθη από τους αντάρτες του ΕΛΑΣ είναι αναμφισβήτητον. Πρέπει όμως, κατά τη γνώμη μας, η αποδοκιμασία αυτή του λαού μας να εκδηλωθή επισημότερον… «ΠΡΟΟΔΟΣ» 12ης —12—44.

Ενώ σ' όλη την Ελλάδα διεξάγεται ο πιο αποφασιστικός και ιστορικός αγώνας της φυλής μας απ' το σύνολο σχεδόν του Ελληνικού λαού, για την υπεράσπιση των ελευθεριών του· ενώ ο μαρτυρικός μα περήφανος λαός της Αθήνας σηκώνει στις πλάτες του το βάρος ενός σκληρού και άνισου αγώνα και αντιμετωπίζει νικηφόρα κάθε πίεση που αποβλέπει στον στραγγαλισμό των ελευθεριών του· ενώ στην καρδιά του κάθε αληθινού Έλληνα είναι ριζωμένος βαθειά ο πόθος για τη λύση αυτού του δράματος σύμφωνα με τα συμφέροντα του λαού, βρίσκουνται μερικοί Χιώτες πατριδοκάπηλοι που ασελγούν πάνω σ' αυτόν τον ιερό αγώνα και βρίζουν αισχρά το Χιακό λαό. Για το ποιοι φταίνε στο ξέσπασμα αυτής της σύγκρουσης στην Ελλάδα, ξέρουν πολύ καλά οι κύριοι αυτοί όπως τους ξέρει και όλος ο Ελληνικός λαός. Οι δοσίλογοι, πεμπτοφαλαγγίτες, τεταρτοαυγουστιανοί, υποψήφιοι διχτάτορες κι' όλη η φάρα της μαύρης αντίδρασης αγκαλιάζοντας και τον Παπανδρέου στα αντιλαϊκά τους σχέδια, προκάλεσαν όλη αυτή την κατάσταση. Κι' αντί να σωπαίνουν σαν ένοχοι τα εδώ κοπέλια τους έχουν το θράσος να παρουσιάζονται σαν εκπρόσωποι δήθεν της πλειοψηφίας του Χιακού λαού!…

Ποιοί; Η «Πρόοδος» που και η έκδοση της ακόμα αποτελεί πρόκληση, για το Χιακό λαό· σε κανένα μέρος της Ελλάδας δεν βγαίνει εφημερίδα που έβγαινε στον καιρό της κατοχής και σ' όλους τους Χιώτες είναι γνωστός ο ρόλος που έπαιξε Εξυπηρετώντας πιστά τους Γερμανούς… Ο «Νεολόγος» που σε χθεσινό του άρθρο ακόμα ανάμεσα στις συνηθισμένες και ανόητες συκοφαντίες περί «γερμανών και βουλγάρων στον ΕΛΑΣ» παρουσιάστηκε απολογητής των εφοπλιστών και 'κείνων που έγλυψαν την μπότα των γερμανών… Να που είναι το μυστικό!… Να ποιοι κρύβονται

πίσω απ' αυτές τις φυλλάδες: Οι διάφοροι Παχνοί, Ζαφειράκηδες, Καραμοούνηδες κλπ. συνεργάτες των Γερμανών και δοσίλογοι που προσπαθούν με κάθε τρόπο να δημιουργήσουν ταραχές και να ξαπολύσουν και στο νησί μας τον Εμφύλιο πόλεμο.

Εδώ όμως παρουσιάζεται ξεκάθαρα όλη η εγκληματική τους δράση και ο καθένας μπορεί να κρίνει ποιοι φταίνε για τις ταραχές. Ο εργαζόμενος λαός της πόλης μας έδειξε κι όλας την αλληλεγγύη του με τον αγώνα του Ελλην. λαού συμμετέχοντας στην 24ωρη απεργία· και κανένα επεισόδιο δεν συνέβηκε παρ' όλες τις προκλήσεις μερικών ιερολοχιτών και χωροφυλάκων και ακριβώς γι' αυτό το λόγο απέφυγε να κάνει και συλλαλητήριο.

Όταν τώρα η αντίδραση ρίχνει συνθήματα και οργανώνει «συλλαλητήρια» μισθοφόρων κατά του αγώνα του Ελληνικού λαού θα 'ναι η υπεύθυνη για τις ταραχές που θα προκληθούν; Τι θα 'χουν να πουν οι όψιμοι πατριώτες, οι… στηλιτευτές της «ανταρσίας του ΕΛΑΣ»;

Ας μην παρεξηγούν όμως την ειρηνικότητα του Χιακού λαού εκείνοι που έμαθαν να κάνουν τον πολιτικάντη εκμεταλλευόμενοι αισχρά τα ζωτικά του συμφέροντα και διασπώντας την ενότητα του. Μπορεί εδώ να συμβαίνουν πράματα που στην άλλη Ελλάδα ήταν αδύνατα. Όμως η υπομονή έχει και όρια.

Ένας λαός που έδωσε τόσα παιδιά του στον αγώνα κατά του φασισμού —κοντά δυο χιλιάδες Χιώτες ναυτεργάτες πνίγηκαν σ' αυτό τον πόλεμο, εκατοντάδες άλλοι μαχητές έπεσαν πολεμώντας τους φασίστες μέσα κι όξω απ' την Ελλάδα — ένας λαός πού νοιώθει βαθειά τον πόνο για τους τρεις χιλιάδες κι απάνω συμπατριώτες του που τους έχουν κλεισμένους στα στρατόπεδα της Μέσης Ανατολής ένας λαός που πάντα στάθηκε δημοκρατικός, δεν μπορεί να γίνει σήμερα όργανο μιας κλίκας εχθρών του.

Στον Χιακό Λαό καταγγέλλουμε τις προσπάθειες αυτές, ακόμα και την δραστηριότητα μερικών ιερολοχιτών στο να εξοπλίζουν αλήτες και κακοποιούς και τον καλούμε να βρίσκεται σε επιφυλακή. Οι κύριοι πατριδοκάπηλοι ας ξέρουν ότι ο λαός αύτου του νησιού αισθάνεται τον εαυτό του σαν αναπόσπαστο κομμάτι του συνόλου του Ελλην. λαού και θα το αποδείξει…

«ΤΑ ΣΥΡΜΑΤΑ ΑΝΟΙΞΑΝ. ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝΟΝΤΑΙ»

Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 17 Νοεμβρίου 1944

Σύμφωνα με δηλώσεις του Προέδρου της Κυβέρνησης κ. Παπανδρέου οι κρατούμενοι αντιφασίστες στα στρατόπεδα συγκέντρωσης της Μέσης Ανατολής αποφυλακίστηκαν και είναι ελεύθεροι μόλις οι συγκοινωνιακές συνθήκες το επιτρέψουν να επιστρέφουν στις πατρίδες τους.

Οι αποφυλακισθέντες εδήλωσαν ότι επιθυμούν να εξακολουθήσουν τον πόλεμο κατά της Γερμανίας.

Χαιρετίζουμε την απόφαση αυτή της Κυβέρνησης η οποία θέτει τέρμα στα βάσανα και στις ταλαιπωρίες των παιδιών του Ελληνικού Λαού που έφυγαν από την Πατρίδα τους με την πατριωτική πρόθεση να συνεχίσουν τον αντιφασιστικό πόλεμο ενάντια στους επιδρομείς και βασανιστές του Λαού μας Γερμανοχιτλερικούς και κατάληξαν στα σύρματα χάρις στις δολοπλοκίες της τετραυγουστιανής κλίκας που ελυμαίνετο το στρατό μας της Μέσης Ανατολής.

Επλίζομε ότι σύντομα οι συγκοινωνιακές συνθήκες θα επιτρέψουν πολύ γρήγορα στα ξενιτεμένα αδέλφια μας να φιλήσουν το λεύτερο χώμα της Ελληνικής Πατρίδας μας.

Η Χίος ιδιαίτερα δοκιμάζει μια πλέρια ικανοποίηση γιατί εκατοντάδες Χιώτες θ' αποφυλακισθούν.

«ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟΣ ΣΕΒΑΣΜΟΣ»

Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 19 Δεκεμβρίου 1944

Ο κ. Νομάρχης φέρθηκε άσχημα σε συναγωνίστριές μας που του υπέβαλαν ένα υπόμνημα για την Κυβέρνηση, στο όποιο πολλές μανάδες και αδελφές που 'χουν

παιδιά κλεισμένα στα στρατόπεδα Μ. Ανατολής, υπέγραψαν και ζητούσαν την αποφυλάκιση των δικών τους. Μαζύ με άλλα, τους είπε πως δεν έχουν το δικαίωμα να κάμνουν ψηφίσματα. Ξεχνά ο κ Νομάρχης πώς είναι αντιπρόσωπος μιας κυβέρνησης πού θέλει να ονομάζεται συνταγματική; Ξεχνά ότι σαν αντιπρόσωπος μιας τέτοιας Κυβέρνησης, έστω και ιδιόρρυθμου μορφής, είναι υποχρεωμένος να δέχεται ψηφίσματα και παράπονα και διαμαρτυρίες και του τελευταίου ακόμα πολίτη; Η μήπως ψάλλει κατά που του καλοναρχά η «συνταγματική» Κυβέρνησή του;

«ΟΙ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΤΟΥ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΤΟΝ ΣΥΝΑΓ. ΖΑΪΜΗ ΚΑΙ ΣΟΦΟΥΛΗ»

Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 22 Δεκεμβρίου 1944

Χτες στις 11 π.μ. πολυμελής επιτροπή των αντιπροσώπων των Σωματείων του Εργατοϋπαλληλικού Κέντρου εκτελόντας απόφαση της Γενικής Συνέλευσης της 20 Οκτώβρη 1944 επέδωκε το ψήφισμα που δημοσιεύουμε σήμερα, στις Αρχές που αναφέρονται σ' αυτό.

Ο αντισυνταγματάρχης κ. Σγουρός, τον όποιο επισκέφθηκε η παραπάνω Επιτροπή, για να την φέρει σ' επαφή με τον ενταύθα Βρετανό Ταξίαρχο, είπεν ότι επισκέφτηκε τρεις φορές τους κρατουμένους σγ. Ζαΐμη και Σοφούλη και ότι ενδιαφέρεται και εκείνος σαν Έλληνας προς Έλληνες και ότι θα κάνει ότι είναι δυνατό για να εξυπηρετήσει την κατάσταση.

Ανακοίνωσε στην Επιτροπή ότι ο κ. Ταξίαρχος απουσιάζει και ότι θα 'πρεπε να περιμένει την επιστροφή του.

Σε αξίωση της Επιτροπή να συναντήσει τον αντικαταστάτη του, ο κ. Σγουρός αφού ήρθε σ' επαφή με τον κ. Επιτελάρχη παρακάλεσε την Επιτροπή να τον επισκεφτεί το απόγευμα για να της ανακοινώσει τα αποτελέσματα των ενεργειών του.

Ακολούθως η Επιτροπή επισκέφτηκε το Σεβ. Μητροπολίτη, μας στον όποιο έδωσε το ψήφισμα.

Σε απάντηση ο Μητροπολίτης είπε πως κάθε τι που αφορά το λαό είναι υπόθεση που αφορά και τον ίδιο. Γενικά οι πόθοι, η χαρά, η λύπη και τα βάσανα του λάου είναι πόθοι, χαρά, λύπη και βάσανα δικά του.

Επειδή δε κατά κακή σύμπτωση ο Σεβασμιώτατος την ώρα εκείνη βρισκόταν άρρωστος στο κρεββάτι παρακάλεσε τα μελή της επιτροπής να τον επισκεφθούν το απόγεμα για ν' αποφασίσουν για τις ενέργειες στις οποίες πρέπει να προβούν.

Τέλος η Επιτροπή επισκέφθηκε τον κ. Νομάρχη ο οποίος δήλωσε πώς δεν ήταν γνώστης της φυλάκισης των δυο συναγωνιστών και ότι είναι υπόθεση που δεν αφορά τη Διοίκηση.

Η Επιτροπή παρακάλεσε τον κ. Νομάρχη να συντονίση τις προσπάθειές του για την απελευθέρωση των δυο συναγων. που πολέμησαν στις πρώτες γραμμές του αγώνα για την απελευθέρωση της Σάμου. Ο κ. Νομάρχης τελικά διαβεβαιώνει την Επιτροπή ότι θα ενεργήσει κατάλληλα και η Επιτροπή έφυγε χωρίς να επιδώση το ψήφισμα και στον κ. Γενικό Διοικητή γιατί απουσιάζει.

«Με λίγα λόγια»

Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 22 Δεκεμβρίου 1944

Η «Πρόοδος» σταματάει την έκδοσή της. Ήταν καιρός πια να λείψει από τη μέση το φυλλάδι τούτο, που καθώς το βλέπε ο κόσμος, νόμιζε πως εξακολουθεί να βρίσκεται στον καιρό των Γερμανών. Η «Πρόοδος» λέει στο τελευταίο της φύλλο, πως αγωνίστηκε σ' όλο της το βίο παρά το πλευρό του Χιώτικου λαού. Σύγχρονα όμως η «Πρόοδος» αγωνίστηκε στο πλευρό, όλων των εχθρών του Λαού, στο πλευρό κάθε κατάστασης. Στα 4 χρόνια της δικτατορίας του Μεταξά η «Πρόοδος» έπλεκε ύμνους στο Μεταξά και στη δικτατορία του. Στα 3½ χρόνια της Γερμανικής σκλαβιάς, η «Πρόοδος» μεταβλήθηκε σε επίσημο όργανο των Γερμανών κατακτητών. Τα άρθρα της ενάντια στους Άγγλους διαδεχόταν το ένα το άλλο.

«ΠΟΙΟΙ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΤΑΡΑΞΙΕΣ»
Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 26 Δεκεμβρίου 1944

Ενώ ο Γερμανός καταχτητής καταδυνάστευε τη δύσμοιρη Πατρίδα μας ο μοναρχοφασισμός με Κεντρικό του Κατάστημα στο Κάιρο, με Υποκατάστημα στην Αθήνα και με πρακτορεία και υποπρακτορεία του στα άλλα μέρη του Ελληνισμού, ετοίμαζε την κοινωνική υποδούλωση του Ελληνικού λαού και το πνίξιμο κάθε λεύτερης σκέψης.

Στη Σάμο, στη Λήμνο, στον Άη Στράτη, στη Σύρα, η τρομοκρατία ξεπέρασε κάθε δυνατό όριο. Στη Σάμο και στη Λήμνο μοναρχοφασίστες αξιωματικοί του Καΐρου μαζί με χαφιέδες της 4ης Αυγούστου, δημιούργησαν μια κατάσταση αφόρητη, με προκλήσεις, τραμπουκισμούς, ξυλοδαρμούς, έρευνες, συλλήψεις, ένοπλες επιθέσεις ενάντια στους Εαμίτες και τους δημοκρατικούς πολίτες.

Η Σάμος που τόσο ηρωικά πολέμησε ενάντια στους Γερμανούς και Ιταλούς καταχτητές, ματοκυλίστηκε εδώ και λίγες μέρες από άτιμη και ύπουλη επίθεση. 12 παλικάρια του ΕΛΑΣ σκοτώθηκαν και 10 τραυματίστηκαν. Αρκετοί πιάστηκαν αιχμάλωτοι και κλείστηκαν σε φυλακές, όπου τους γίνονται τρομεροί εκβιασμοί και μεσαιωνικά βασανιστήρια.

Οι συναγωνιστές Ζαΐμης, γραμματέας του ΕΑΜ Αιγαίου και Σοφούλης, καπετάνιος του ΕΛΑΣ και οδηγήθηκαν στο νησί μας, όπου και κρατιούνται ακόμα απομονωμένοι σε στρατόπεδα, κάτω από τις χειρότερες συνθήκες παρ' όλες τις ενέργειες και διαμαρτυρίες του Χιακού λαού και παρ' όλες τις υποσχέσεις που δόθηκαν από τϊς αρμόδιες αρχές, ότι θ' αφεθούν ελεύθεροι.

«ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΝΑ ΣΤΟΝ ΚΑΙΑΦΑ»
Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 26 Δεκεμβρίου 1944

Στο νησί μας, που μεταβλήθηκε σε στρατόπεδο συγκέντρωσης κάθε τίμιου αγωνιστή και αντιφασίστα, κάμποσες μέρες τώρα κρατούνται δύο αγωνιστές από τη Σάμο, ο Ζαΐμης και ο Σοφούλης, γνωστοί για την πατριωτική τους δράση στο διάστημα της σκλαβιάς.

Ο Χιακός λαός που ζήτησε με επιτροπές του να μάθει για ποιους λόγους πιάστηκαν και κρατούνται οι παραπάνω συναγωνιστές δεν κατόρθωσε ως τα τώρα να πάρει καμιά θετική απάντηση.

Ο κ. Γενικός διοικητής σε επιτροπές πού τον επισκέφτηκαν γι' αυτή τη δουλειά, δήλωσε πως συνεννοήθηκε με το Βρεττανό Ταξίαρχο και ότι οι κρατούμενοι συναγωνιστές είναι ελεύθεροι. Όμως παρά την κατηγορηματική αύτη διαβεβαίωση του κ. Γενικού διοικητή, ένα είναι βέβαιο: ότι οι συναγωνιστές καλά κρατιούνται κι οι επιτροπές τραβοπαλούνε από τον Άνα στον Καϊάφα

«ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΟΙ ΣΥΝΑΓΩΝΙΣΤΕΣ ΖΑΙΜΗΣ & ΣΟΦΟΥΛΗΣ»
Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 26 Δεκεμβρίου 1944

Τώρα μόλις πληροφορηθήκαμε από το γραμματέα του ΕΑΜ ότι οι συναγωνιστές Σοφούλης και Ζαΐμης αφέθηκαν ελεύθεροι.

Αυτό κατορθώθηκε ύστερα από έντονη κινητοποίηση των οργανώσεων του Χιακού λαού καθώς και του λαού της Μυτιλήνης και είναι μια αληθινή λαϊκή νίκη.

Πρακτικά του εν Χίω Τριμελούς Πλημμελειοδικείου
Συνεδριάσις της 4ης Οκτωβρίου 1945

Δικασταί κλπ Γεράσιμος Κατάνης, Πρόεδρος, Θ. Μιχαλόπουλος Ειρηνοδίκης Χίου (κωλυομ. των λοιπών τακτικών Δικαστών) Ιωάννης Αγαλόπουλος, Κων Αρμυριώτης Εισαγγελεύς. Ιωάννης Σπανομάρκος Δικαστικός Γραφεύς

Κατηγορούμενος, Σωτ. Δ. Καρμίρης, ετών 35, ραδιοτηλεγραφητής, κάτοικος Χίου και χριστιανός ορθόδοξος, παρέστη μετά του συνηγόρου του δικηγόρου Ν. Μορτάκη.

Πράξις, παραβ. άρθρ. 11 § 2 Νομ. 5060

ΕΚΘΕΣΙΣ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ

Εν τη σημερινή του Δικαστηρίου τούτου δημοσία συνεδρίαση ο κλητήρ του ακροατηρίου εξεφώνησε το όνομα του άνω κατηγορουμένου όστις ενεφανίσθη και ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κ.λ.π. είπον ότι ονομάζεται ως άνω είρηται και διορίζει συνήγορόν του ίνα τον υπερασπιστεί τον παρόντα δικηγόρον Ν. Μορτάκη.

Ο Εισαγγελεύς λαβών τον λόγον είπεν ότι η προκειμένη ανακοπή κατά της υπ' αρ. 557 ε.ε. αποφάσεως του Δικαστηρίου τούτου εισάγεται συμφώνως τω Νόμω ΓΨΟ και ητήσατο την εκδίκασιν αυτής.

Ο συνήγορος του κατηγορουμένου λαβών τον λόγον είπεν ότι ο πελάτης του ουχί εξ απειθείας, αλλ' εξ ανυπερβλήτου κωλύματος δεν ενεφανίσθη κατά την συνεδρίασιν καθ' ην κατεδικάσθη ερήμην και ητήσατο όπως εξετασθώσιν οι προς απόδειξην των εν ανακοπή του λόγων προσκομισθέντες μάρτυρες.

Προσήλθεν έτερος μάρτυς της αποδείξεως όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. απεκρίθη ότι ονομάζεται Μιχαήλ Βολάκης, εγεννήθην εις Ολύμπους και κατοικών εν Χίω, ετών 31, ιατρός και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τον κατηγορούμενο και δεν συγγενεύει μετ' αυτού, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Πον. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν ότι, την 28 Ιουνίου ε. έτους ήλθαν και με πήραν με το αυτοκίνητο και επεσκέφθην τον κατηγορούμρνον όντα κλινήρη στην οικίαν του, πάσχοντα εκ κοιλικου νοσήματος. Ούτος είχες πόνους και έκανε εμμετόν, λόγω δε τούτου ηναγκάσθη να φύγη από το Δικαστήριον ως ο ίδιος μου είπεν. Εις τούτον συνέστησα ανάπαυσην και του έδωσα τα σχετικά φάρμακα.

Το Δικαστήριον διασκεφθέν μυστικώς επί των εδρών του παρουσία και του υπογραμματέως, απεφάσισε και δια του Προέδρου απήγγειλε παραχρήμα και δημοσία την υπ' αριθ. 909 1945 απόφασίν του δι ης δεχθέν την κατά της υπ' αριθ. 557 ερήμην αποφάσεώς του ανακοπήν τον κατηγορούμενον και διέταξε την πρόοδον της δίκης.

Μετά την αναγγελίαν της άνω αποφάσεως.

Ο Εισαγγελεύς λαβών τον λόγον απήγγειλε συνοπτικώς την έννοιαν της κατηγορίας ειπών ότι προς υποστήριξην αυτής προσάγει τα πρακτικά της κατ' ανακοπήν δίκης και κατάλογον των ονομάτων των κλητευθέντων μαρτύρων κατηγορίας, οίτινες εις την υπό του κλητήρος εκφώνησιν ενεφανίσθησαν.

Ο συνήγορος του κατηγορουμένου ερωτηθείς υπό του Προέδρου εδήλωσε ότι εκλήτευσε μαρτύρας της υπερασπίσεως, οίτινες εις την υπό του κλητήρος εκφώνησιν ενεφανίσθησαν.

Μεθ' ο αποχωρησάντων απάντων των μαρτύρων του ακροατηρίου.

Ο Γραμματεύς αναστάς ανέγνω εντολή του Προέδρου τα πρακτικά της ερήμην δίκης.

Προσήλθεν έτερος μάρτυς της κατηγορίας όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κ.λ.π. απεκρίθη ότι ονομάζεται Γεώργιος Πνευματικάκης, εγεννήθην εις Ηράκλειον Κρήτης και κατοικεί εν Χίω, ετών 52, Ταγματάρχης Χωρ/κης και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τον κατηγορούμενο και δεν συγγενεύει μετ' αυτού, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Πον. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν ότι και εν τη προανακρίσει του προσθείς τα εξής: Το εν τη εφημερίδα «Πρωτοπόρος» και εν παραρτήματι εκδοθέν δημοσίευμα το οποίο κυκλοφόρησε σκοπόν είχε ίδια δια των εν αυτώ φράσεων «σατανική προσπάθεια να κτυπηθούν οι πατριώτες και να έρθουν στην επιφάνεια οι εθνοπροδότες» να εξεγείρει τον κόσμον κατά των Νομίμων αρχών και απέστειλα ούτω το φύλλον της εφημερίδος στην Εισαγγελία. Ο Ζαΐμης όστις τότε εκρατήτο άνευ εντάλματος συλλήψεως εκ της φυλακής, εκρατήτο κατόπιν Διαταγής του τότε Γενικού Διοικητή Νήσων Αιγαίου, εκρατήτο δε ως έμαθα, διότι κατηγορείτο δι εκτελέσεις τας οποίας διέπραξεν εν Σάμω.

Όταν συνελήφθη ούτος δεν υπήρχε ένταλμα σύλληψης διότι τότε είχον αρθή τα άρθρα του Συντάγματος δι ωρισμένα μέρη. Το άρθρο εν τω συνόλο του είναι εξυβριστικό.

Προσήλθεν έτερος μάρτυς της υπερασπίσεως όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. απεκρίθη ότι ονομάζεται Γεώργιος Μαύρος, εγεννήθην εις Βολισσώ Χίου και κατοικεί εν Χίω, ετών 40, δικηγόρος και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τον κατηγορούμενο και δεν συγγενεύει μετ' αυτού, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Πον. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν ότι, κατά την γνώμην μου το δημοσίευμα δεν είναι εξυβριστικόν ούτε κανέναν υβρίζει, ούτε και δια τούτου απεσκοπείτο η εξέγερση του λαού κατά των νομίμων αρχών. Τούτο [δυσανάγνωστο] μια διαμαρτυρία εις έντονο ύφος κατά των αρχών αίτινες συνέλαβον τον Ζαΐμην και τον έριψαν στας φυλακάς άνευ εντάλματος συλλήψεως. Οι Χίου λόγω του φιλήσυχου χαρακτήρος των δεν ήτο ποτέ δυνατόν να εξεγερθούν κατά των αρχών.

Του κατηγορουμένου απολογηθέντος και αρνηθέντος την πράξιν του.

Ο Εισαγγελεύς ητήσατο την ενοχήν του κατηγορουμένου κατά το κατηγορητήριο.

Το Δικαστήριον σκεφθέν μυστικώς επί των εδρών του παρουσία και του Γραμματέως, απεφάσισε και δια του Προέδρου απήγγειλε παραχρήμα και δημοσία την υπ' αριθ. 910 1945 απόφασίν του δι ης εκήρυξε ένοχον τον κατηγορούμενον κατά το κατηγορητήριον.

Μετά την απαγγελίαν της άνω αποφάσεως ο Εισαγγελεύς λαβών τον λόγον ητήσατο όπως εις τον κηρυχθέντα ένοχον κατηγορούμενον επιβληθή φυλάκισις δύο (2) μηνών.

Ο συνήγορος του κατηγορουμένου ητήσατο τον ελάχιστον όρον της ποινής.

Το Δικαστήριον σκεφθέν μυστικώς επί των εδρών του παρουσία και του Γραμματέως, απεφάσισε και δια του Προέδρου απήγγειλε παραχρήμα και δημοσία την υπ' αριθ. 910 1945 απόφασίν του δι ης κατεδίκασε τον κηρυχθέντα ένοχον κατηγορούμενον εις φυλάκισιν ενός (1) μηνός και εις τα της δίκης έξοδα και τέλη εισπρακτέα και δια προσωπικής του κρατήσεως.

«ΑΠ' ΤΟΝ ΑΗ—ΓΙΩΡΓΗ ΤΟΝ ΣΥΚΟΥΣΗ»

Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 3 Ιανουαρίου 1945

Αγαπητό «Εμπρός»,

Στο χωριό μας, οι άνθρωποι «των διανομών» οι αιώνιοι εκμεταλλευτές αρχοντοχωριάτες μας, εφαρμόζουν την παληά τακτική. Όταν φύγαν οι Γερμανοί για μια στιγμή φοβήθηκαν πως θα τιμωρηθούν για τα εγκλήματα που είχαν κάμει.

Είχαν κλέψει τα λάδια του φόρου, τα σαπούνια και τόσα άλλα. Η τιμωρία θα 'ταν δίκαιη. Τώρα που ήρθε η περίφημη «Εθνική Κυβέρνηση» των κρυπτοφασιστών και δολοφόνων του Λαού, κλέβουν πια όλως διόλου ανοιχτά χωρίς να φοβούνται κανένα. Κι όχι μόνο αυτό μα φοβερίζουν και τους αγωνιστές του λαού πως θα τους στείλουν στη Μάλτα. Τους ειδοποιούμε πως ο τίμιος Ελληνικός λαός που κατακτά τη μια νίκη ύστερα από την άλλη θα φτάσει πολύ σύντομα και στην τιμωρία των προδοτών και εγκληματιών πολέμου και θα τιμωρήσει αυτούς που πλούτισαν από τη φτώχια και τη δυστυχία του κόσμου.

«ΑΠ' ΤΟ ΘΟΛΟΠΟΤΑΜΙ»

Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 3 Ιανουαρίου 1945

Αγαπητό «Εμπρός»,

Η κατάσταση των φτωχών του χωρίου μας είναι ελεεινή. Και την κατάσταση αυτή την εκμεταλλεύονται, όπως και στα χρόνια της σκλαβιάς, οι μαυραγορίτες του χωρίου μας. Μας παίρνουν το μαστίχι με 50 δραχμές την οκά γιατί έχομε ανάγκη από λεφτά, για να αγοράσουμε τα τρόφιμα του δελτίου. Τι γίνεται ο περίφημος νόμος που απαγορεύει το λαθρεμπόριο της μαστίχας; Τι κάνει η αστυνομική δύναμη Αγίου Γεωργίου; Δε θάταν καλύτερα αντί να σβύνει από τους τοίχους τα συνθήματα των

οργανώσεων του λάου, να κυνήγα τους εκμεταλλευτές του; Ας έρθει στο χωρίο μας και θα μάθει ποιοί αγοράζουν μαστίχια. Σ' αυτό θα έχει και κέρδος 200 δρχ. την οκά. Ή μήπως από την αδιαφορία και τα στραβά μάτια κερδίζει περισσότερα;

Ι. Λ.

«Με λίγα λόγια»
Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 5 Ιανουαρίου 1945

ΔΙΑΛΥΘΗΚΕ Η Ε. Π. Α. Χ.

Επιτέλους, η αντίδραση τα κατάφερε. Η ΕΠΑΧ διαλύθηκε. Και πολλές δεκάδες ορφανά και κακεχτικά παιδιά πετιούνται στο δρόμο για να… ξαναπρισθούν. Είναι κι αυτό μια επιτυχία στη "φιλολαϊκή" πολιτική της αντίδρασης.

ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΕΣ

Σιγά — σιγά ξαναγυρίσουμε στην… ομαλότητα. Χωροφύλακες γυρίζουν την Απλωταριά[389] ανοίγουν τα πακέτα που είναι μέσα τυλιγμένα τα πράματα που αγόρασε ο κόσμος και αρχίζουν την υπαίθρια ανάκριση. Πόσο το πήρες την πήχη; Πόσα έδωσες όλα μαζύ; Από ποιόν το πήρες; Γενιέται το ερώτημα, ποιός τους έσπειρε εκεί που δε φυτρώνουν; Ίσως έχουμε συνέχεια της σκλαβιάς των Γερμανών και των εκβιασμών; Κι άλλο ένα: Τι ζητούν να γίνει; Να κρυφτούν τα πράματα και να τα γυρεύουμε ύστερα με το φανάρι; Να μας τα προμηθεύουν στα κρυφά σε διπλές τιμές οι διάφοροι που ξεφυτρώνουν σε τέτοιες περιστάσεις και να λέμε κι ευχαριστώ;

«Η ΑΝΤΙΔΡΑΣΗ ΖΗΤΑ ΝΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΣΕΙ ΕΠΕΙΣΟΔΙΑ ΓΙΑ ΝΑ ΕΠΙΒΑΛΕΙ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΣΤΟ ΝΗΣΙ ΜΑΣ
ΜΙΑ ΑΠΟΤΥΧΗΜΕΝΗ ΠΡΟΚΛΗΣΗ»
Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 5 Ιανουαρίου 1945

Οι γνωστοί μπράβοι της αντίδρασης Δημήτρης Κόνιας, Βαγγέλης Κόνιας και Στέλιος Γερμανός είχαν πάρει από καιρό όπλα από μαυραγορίτες για να τρομοκρατούν τον κόσμο. Από πληροφορίες που έχομε έγινε γνωστό, πως ορισμένοι αντιδραστικοί κύκλοι ζητούν να δημιουργήσουν επεισόδια για να παραστή πως δεν υπάρχει τάχα τάξη και ησυχία στο Νησί και να ζητήσουν να ληφθούν τρομοκρατικά μέτρα θένε την επιβολή του στρατιωτικού Νόμου για να μπορέσουν να κτυπήσουν τις οργανώσεις του λαού, να κλείσουν τις εφημερίδες του και να επιδοθούν ανενόχλητοι στην εκμετάλλευση και καταλήστευση των εργαζομένων. Γι' αυτό διαδίδουνε πάντα ανησυχαστικές ειδήσεις και ονειρεύονται πυροβολισμούς.

Χτες το βράδυ όμως έκαμαν πια όλως διόλου ανοιχτή πρόκληση. Τα παραπάνω πουλημένα όργανά τους διασκέδαζαν μπεκρολογώντας κοντά στους στρατώνες. Εκεί έριξαν μια χειροβομβίδα με την ελπίδα ότι οι στρατιώτες που φρουρούσαν θα πίστευαν ότι πρόκειται για επίθεση. Την επίθεση αυτή σκόπευαν να την αποδώσουν στους Εαμίτες. Μα λογάριαζαν χωρίς το ξενοδόχο. Ο αξιωματικός της υπηρεσίας μπλοκάρισε αμέσως το σπίτι και τους έπιασε.

Έτσι μαθεύτηκε ποιοι ήταν. Δεν πρέπει όμως να σκεπαστούν όπως σκεπάστηκαν εκείνοι που δολοφόνησαν το λαό της Αθήνας από τα ξενοδοχεία.

Η Διοίκηση που φροντίζει για την ησυχία και την τάξη πρέπει να ζητήσει την αυστηρή τιμωρία τους και να ξεσκεπάσει και την πράξη τους. Πρέπει ακόμα να κάμει ανακρίσεις για να μάθει ο κόσμος από που βρήκαν τις χειροβομβίδες και τα πιστόλια με τα όποια εσχεδίαζαν να δώσουν αφορμή για να ματοκυλισθεί το νησί μας.

Ο Χιακός λαός θέλει να μάθει ποιος οπλίζει τα χέρια των δολοφόνων.

Οι Χιώτες εργαζόμενοι ζητούν από τη διοίκηση να ληφθούν μέτρα για να μην επαναληφθούν και στο νησί μας τα γεγονότα της Σάμου.

---

[389] Ο κεντρικός εμπορικός δρόμος της πρωτεύουσας του νησιού.

Απαιτούμε να προστατευθεί ο λαός μας από τα σκοτεινά σχέδια των μαυραγοριτών.

«Η ΕΠΙΣΤΡΑΤΕΥΣΗ»
Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 7 Ιανουαρίου 1945

Ολόκληρος ο Ελληνικός Λαός χαιρέτισε με ανακούφιση το διορισμό της Αντιβασιλείας πιστεύοντας πως ο Αρχιεπίσκοπος Δαμασκηνός που έζησε σ' όλο το διάστημα της σκλαβιάς το δράμα του λαού μας και γνώρισε τους ανυπέρβλητους αγώνες του, θα 'δινε την ειρήνη στο λαό μας σχηματίζοντας Κυβέρνηση Εθνικής Ενότητας.

Αντί όμως να σχηματισθή η Κυβέρνηση της Ενότητας που ποθούσε ο λαός και να σταματήση ο εθνοκτόνος πόλεμος, γίνεται το αντίθετο. Πρόσωπα ενός μονάχα κόμματος, στην πλειοψηφία τους, πολύ γνωστά στον Ελληνικό Λαό για το μακάριο ύπνο τους στα οκτώ χρόνια της φασιστικής σκλαβιάς, αναλαμβάνουν την Κυβέρνηση και αντίς για ενότητα και ειρήνη εξαγγέλλουν πώς θα συνεχίσουν το δολοφονικό έργο του Παπανδρέου και των υποστηριχτών του.

Και από το Λαό της Χίου που στο διάστημα αυτό της σκλαβιάς έδωσε χιλιάδες παιδιά του σ' όλα τα μέτωπα, στη στερηά και στη θάλασσα, στον αγώνα για τη Δημοκρατία και τη λευτεριά, γυρεύουν σήμερα ξανά τα παιδιά του.

Και γεμάτο αγωνία προβάλλει στον καθένα το ερώτημα: Που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν οι δυο αυτές κλάσεις ;

Μήπως πρόκειται να χτυπήσουν το λαό της Αθήνας και της άλλης Ελλάδας που αγωνίζεται για τη λευτεριά του ενάντια στους αραπάδες του Σκόμπυ και στους ταγματαλήτες του Μπουραντά;

Αν αυτό πρόκειται να γίνη, να το νοιώσουν καλά οι αρμόδιοι πώς ο λαός της Χίου που με χαρά έστειλε τα παιδιά του στην Αλβανία, στο Ελ —Αλαμέιν στο Ρίμινι, που 'ναι περήφανος για τις εκατοντάδες παιδιά που σκεπάζουν σήμερα οι ωκεανοί, πώς με κανένα τρόπο δεν θα στείλη τα παιδιά του να σφάξουν και να σφαχτούν για το χατίρι της κλίκας των εκμεταλλευτών, που για τα ατομικά τους συμφέροντα ματοκυλούν το λαό μας και αδυνατίζουν την Πατρίδα μας.

Γιατί με κανένα τρόπο το αίμα του Χιώτικου λαού δεν πρέπει να χυθή σε αδελφοκτόνο πόλεμο τη στιγμή που τρεις χιλιάδες Χιώτες βρίσκονται ως τα σήμερα κλεισμένοι σε φρικιαστικά στρατόπεδα συγκέντρωσης γιατί είχαν το θάρρος τον Απρίλη του 1944 να ζητήσουν κυβέρνηση Ενότητας. Και για τους λόγους αυτούς ολόκληρος ο λαός της Χίου απαιτεί από τους αρμόδιους να τον διαβεβαιώσουν επίσημα και κατηγορηματικά.

1) Ότι οι δυο κλάσεις που καλούνται δεν πρόκειται να χρησιμοποιηθούν για πόλεμο ενάντια στο λαό της υπόλοιπης Ελλάδας.

2) Ότι θα χρησιμοποιηθούν για την αντικατάσταση
της καταργημένης Χωροφυλακής.

3) Ότι θα παραμείνουν πάνω στο νησί και θα χρησιμοποιηθούνε για τη διατήρηση της τάξης και της ησυχίας προστατεύοντας τις δημοκρατικές λευτεριές του λαού μας που με τόσες θυσίες κερδήθηκαν.

«Η ΣΚΛΑΒΙΑ ΞΑΝΑΖΕΙ
ΑΝΘΥΠΟΛΟΧΑΓΟΣ ΜΠΟΥΛΑΣΙΚΗΣ — ΑΝΘΥΠΙΑΤΡΟΣ
ΜΑΝΤΟΥΒΑΛΟΣ — ΥΠΟΛΟΧΑΓΟΣ ΒΡΑΝΙΚΟΣ, ΟΙ ΝΕΟΙ ΔΗΜΙΟΙ.
ΠΟΛΙΤΕΣ ΠΙΑΝΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΒΑΣΑΝΙΖΟΝΤΑΙ – Η ΤΑΞΗ ΤΟΥ ΝΗΣΙΟΥ ΣΕ
ΚΙΝΔΥΝΟ — Ο ΛΑΟΣ ΑΠΑΙΤΕΙ ΝΑ ΤΙΜΩΡΗΘΟΥΝ ΟΙ ΕΝΟΧΟΙ»
Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 7 Ιανουαρίου 1945

Την Παρασκευή το βράδυ άντρες του 21ου Τάγματος με επί κεφαλής τους Αποστ. Μπουλασίκην, Μιχ. Μαντούβαλον και Μιχ. Βρανίκον, μπλοκάρισαν την γειτονιά της Άγιας Μαρίνας και πιάσανε 3 συναγωνιστές, μπήκαν μέσα στα σπίτια τους και κάμαν

έρευνες. Τους μετέφεραν ημίγυμνους στα κρατητήρια όπου τους χτύπησαν και τους βασάνισαν ως το πρωί.

Οι παραπάνω είναι οι Μιχ. Μπουμπούλης, Γιάννης Πιπεράκης, Μανώλης Καραμπέτης.

Το ίδιο βράδυ ο αν/γός Μπουλασίκης έπιασε και παράσυρε μέχρι τους Στρατώνες το Δημοτικό Σύμβουλο, εργάτη, Νικόλα Μανάρα. Τον έριξε στο κρατητήριο όπου μαζύ με τους δύο παραπάνω συνενόχους του τον υπέβαλλαν σε φρικιαστικά βασανιστήρια. Η δικαιολογία τους ήταν ότι είναι λαοκράτης και φίλος του Αμύγδαλου!!

Ο Διοικητής του 21ου Τάγματος αν/χης κ. Καναβούτσης μόλις έμαθε τα γεγονότα διέταξε την άμεση αποφυλάκιση των κρατουμένων. Ο Μανάρας είναι παραμορφωμένος. Φέρει τραύματα και κακώσεις σ' ολόκληρο το σώμα του. Ο γιατρός Πασπάτης που τον επεσκέφθηκε διαπίστωσε την κατάσταση του. Οι άλλοι έχουν μικρότερα τραύματα.

Επιτροπές από τη συνοικία τους και από μέρους του ΕΑΜ επεσκέφθησαν τους αρμόδιους και διαμαρτυρήθηκαν για τους κανιβαλισμούς αυτούς που απειλούν την ησυχία του νησιού.

Η Οργάνωσή μας χάρις στην πειθαρχία της κατάφερε να συγκράτηση τη δίκαιη οργή των συναδέλφων τους που απαιτούσαν εντονότερες διαμαρτυρίες και ενέργειες.

Ρωτάμε;

Αν μπορούμε να βασισθούμε σ' ένα στρατό που δείχνει τόση έλλειψη πειθαρχίας στις κατευθύνσεις και διαταγές των ανωτέρων τους.

Με ποιο δικαίωμα και βάσει ποιου Νόμου γίνηκαν έρευνες από στρατιωτικούς σε σπίτια, κρατήθηκαν και κακοποιήθηκαν πολίτες:

Ζητούμε τη δίκαιη και αυστηρή τιμωρία των ενόχου γιατί αλλιώς θα βγάλομε το συμπέρασμα πως δεν υπάρχει εγγύηση ασφάλειας στη Χίο και η διασάλεψη της τάξης θα οφείλεται στην ασυδοσία που απολαμβάνουν οι γνωστοί αιώνιοι ταραξίες.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ ΤΩΝ ΕΝ ΧΙΩ ΠΛΗΜΜΕΛΕΙΟΔΙΚΩΝ

Συνεδρίασις της 23ης Φεβρουαρίου 1945

Δικασταί κλπ., Κωνστ. Καρβέλας Προεδρεύων (μη υπαρ. Προέδρου), Χρ. Βασιλείου, Ιωαν., Θεοδ. Μιχαλόπουλος Ειρηνοδίκης Χίου Εισαγγελεύς (μη υπάρχοντος Εισαγγελέως και των αρμοδιωτέρων αναπληρωτών κωλυομένων) Ιωάννης Σπανομάρκου Υπογραμματεύς.

Κατηγορούμενοι, 1.) Ισίδωρος Μιχ. Κουβελάς, κάτοικος Χίου, απών, 2.) Ευάγγελος Κωνστ. Ζήσιμος, ετών 35, τυπογράφος κάτοικος Χίου, παρέστη μετά του συνηγόρου του δικηγόρου Νικόλ. Μορτάκη.

Πράξις, εξύβρισις δια του Τύπου.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ

Εν τη σημερινή του Δικαστηρίου τούτου δημοσία συνεδρίαση ο κλητήρ του ακροατηρίου τη διαταγή Προέδρου εξεφώνησε τα ονόματα των κατηγορουμένων εξ ων δεν ενεφανίσθη ο Ισίδ. Κουβελάς και ερωτηθείς ο παρόντας κατηγορούμενος υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται ως άνω είρηται και διορίζει συνήγορόν του ίνα τον υπερασπισθή τον παρόντα δικηγόρο Νικόλ. Μορτάκη.

Επιτραπείσης της ερημοδικίας ως προς τον απόντα κατηγορούμενο.

Ο Εισαγγελεύς λαβών τον λόγον απήγγειλε συνοπτικώς την έννοιαν της κατηγορίας και ενεχείρησε τω Προέδρω κατάλογον των προς υποστήριξιν αυτής κλητευθέντων μαρτύρων ων τα ονόματα ο κλητήρ εξεφώνησε και ευρέθησαν παρόντες.

Ο κατηγορούμενος ερωτηθείς εδήλωσε ότι εκλήτευσε μάρτυρα υπερασπίσεως.

Ενταύθα ενεφανίσθη ο μηνυτής Απόστολος Μπουλασίκης κάτοικος Χίου εδήλωσεν ότι παρίσταται δια την ψυχικήν οδύνην που υπέστη εκ του αδικήματος, ζητεί δραχμάς 10.000 και ορίζει πληρεξούσιόν του τον παρόντα δικηγόρον Κιμ. Πυργάρην.

Προσήλθεν έτερος μάρτυς της κατηγορίας όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Απόστολος Μπουλασίκης, εγεννήθη εν

Μενεμένη Μ. Ασίας και κατοικεί εν Χίω, ετών 37, ανθ/γος πεζ. και Χριστιανός Ορθόδοξος, τους κατηγορουμένους γνωρίζει απλώς και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, ορκισθείς επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς περί της πράξεως εν γένη κατέθεσεν ότι, εν τη από 12 Ιανουαρίου 1945 αναφοράν του προς το 24 τάγμα πεζικού προσθείς ότι ύβρεις αίτινες διά του Τύπου της εφημερίδος των κατηγορουμένων μου προσέδωσαν ήσαν υβριστικαί και ετοιχοκολλήθησαν μάλιστα οι εφημερίδες [δυσανάγνωστο] εις όλη την πόλιν Χίου.

Προσήλθεν έτερος μάρτυς της κατηγορίας όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Μόσχος Γ. Μόκαλης, εγεννήθη εν Θεσ/νίκη και κατοικεί εν Χίω, ετών 28, ανθ/γος και Χριστιανός Ορθόδοξος, τους κατηγορουμένους γνωρίζει απλώς και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, ορκισθείς επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς περί της πράξεως εν γένη κατέθεσεν ότι, αι εν τω άρθρω της εφημερίδας «Εμπρός» αναγραφείσαι εξυβριστικαί φράσεις κατά του μηνυτή Μπουλασίκη συναδέλφου μου, είναι βαρείαι και θίγουν ολόκληρο το σώμα των αξιωματικών. Η εφημερίς διευθύνεται από τον Κουβελά όντα υπεύθυνο και από τον παρόντα κατηγορούμενο [δυσανάγνωστο] υπευθύνου του τυπογραφείου.

Προσήλθεν έτερος μάρτυς της κατηγορίας όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Αναστάσιος Α. Αλεξόπουλος, εγεννήθη εν Ψάρι Κορινθίας και κατοικεί εν Χίω, ετών 37, υπολοχαγός και Χριστιανός Ορθόδοξος, τους κατηγορουμένους γνωρίζει απλώς και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, ορκισθείς επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς περί της πράξεως εν γένη κατέθεσεν ότι, εν τη εφημερίδα «Εμπρός» κυκλοφορήσασα εν Χίω την 25 Ιανουαρίου 1945, αναγράφονται αι φράσεις «τραμπουκισμοί, φασίστες αξιωματικοί, βασιλομήτορα [δυσανάγνωστο] ανθ/γος της απευθυνόμεναι κατά του συναδέλφου μου Μπουλασίκη. Άτιναι είναι εξυβριστικαί αναφερόμεναι κατά του προσώπου του συναδέλφου μου και ολόκληρου του σώματος των αξιωματικών.

Ο κατηγορούμενος προσκληθείς εις απολογίαν ηρνήθη την πράξη του.

Ο Εισαγγελεύς λαβών τον λόγον και αναπτύξας την κατηγορίαν εζήτησε την ενοχήν του απόντος κατηγορουμένου κατά το κατηγορητήριον και την απαλλαγήν του παρόντος κατηγορουμένου [δυσανάγνωστο].

Ο συνήγορος τον λόγον λαβών και αναπτύξας την υπεράσπισιν εζήτησαν την αθώωσιν του πελάτου του.

Το Δικαστήριον σκεφθέν μυστικώς επί των εδρών του παρουσία και του γραμματέως απεφάσισε και δια του Προέδρου εδημοσίευσε την υπ' αριθμόν 70 ε.έ. απόφασίν του δι' ης εκηρύχθη ένοχος ο απόν κατηγορούμενος κατά το κατηγορητήριον και αθώος λόγω αμφιβολιών ο Ευάγγελος Ζήσιμος

Ο Εισαγγελεύς λαβών τον λόγον ητήσατο ίνα εις τον κηρυχθέντα ένοχο κατηγορούμενο επιβληθή φυλάκισις εξ μηνών.

Το δε Δίκαστήριον διασκεφθέν μυστικώς επί των εδρών του παρουσία και του Γραμματέως απεφάσισε και δια του Προέδρου του εδημοσίευσε την υπ' αριθμ. 70 ε.έ. απόφασίν του δι ης κατεδίκασε τον κηρυχθέντα ένοχο κατηγορούμενο εις φυλάκισιν τριών μηνών και χρηματικήν ποινήν δραχμών 3.000 και εις τα της δίκης έξοδα και τέλη εισπρακτέα αλληλεγγύως και δια προσωπικής του κρατήσεως.

Πρακτικά του εν Χίω Τριμελούς Πλημμελειοδικείου

Συγκείμενον εκ των Δικαστών Χαράλαμπου Δαμάσκου, Προεδρεύοντος (κωλυομένου του Προέδρου), Κωνστ. Καρβέλα, Ιωαν. Αγαλλόπουλου.

Συνεδριάσαν δημοσίως εν τω ακροατηρίω του Δικαστηρίου τούτου την 5^{ην} Απριλίου 1945 παρουσία του τε Εισαγγελεύοντος Ειρηνοδίκη Χίου Θεοδ. Μιχαλόπουλου (μη υπάρχοντος Εισαγγελέως και των αρμοδιωτέρων αναπληρωτών κωλυομένων) και του υπογραμματέως Ιωάν. Στρογγυλούδη ίνα δικάσει τους επί εξυβρίσει δια του Τύπου κατηγορουμένους 1.) Ισίδωρον Μιχ. Κουβελάν και 2.) Ευάγγελο Κων/τίνου Ζήσιμον, κατοίκων Χίου, παρόντας μετά του συνηγόρου των

δικηγόρου Νικ. Μορτάκη και την αίτησιν περί παροχής χρηματικής ικανοποιήσεως λόγω ψυχικής οδύνης του εκ της πράξεως αδικηθέντος Μιχ. Μαντούβαλου, κατοίκου Χίου παραστάντος μετά του πληρεξουσίου του δικηγόρου Κιμ. Πυργάρη.

Ο ενταύθα Εισαγγελεύς δια κλητηρίου θεσπίσματος εκάλεσε τους ανωτέρω κατηγορούμενους ίνα εμφανισθώσι σήμερον ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου ίνα δικασθώσι ως υπαίτιοι της άνω πράξεως.

Προκειμένης συζητήσεως

Εξετάσαν τους κατηγορουμένους περί της ταυτότητός των.

Ακούσαν του Εισαγγελεώς απαγγείλαντος την κατηγορίαν.

Των ενόρκως εξετασθέντων μαρτύρων της κατηγορίας και της υπεράσπισης.

Ο Γραμματεύς ανέγνω την ένορκον κατάθεσιν του Διονυσίου Σ. Μανούσου.

Των κατηγορουμένων απολογηθέντων.

Του Εισαγγελέως προτείναντος την απαλλαγήν των κατηγορουμένων.

Του πληρεξουσίου αιτησαμένου την ενοχήν των κατηγορουμένων.

Του συνηγόρου αιτησαμένου την αθώωσιν αυτών.

Ιδόν την δικογραφίαν—Σκεφθέν κατά τον Νόμον.

Επειδή εκ της εν γένει περί την απόδειξιν διαδικασίας, της απολογίας του κατηγορουμένου και της λοιπής εν γένει συζητήσεως της υποθέσεως προέκυψαν αμφιβολίαι περί της ενοχής των κατηγορούμενων εις την κατηγορούμενην αξιόποινον πράξιν δέον τω λόγω τούτω να κηρυχθώσι ούτοι αθώοι ταύτης.

Το Δικαστήριον δεν επείσθη ότι ο μηνυτής εκ δόλου ή βαρείας αμελείας κατήγγειλε τον κατηγορούμενο δέον όθεν ν' απαλλαγή ούτος της επιβολής αυτώ των δικαστικών εξόδων και τελών επιβαλλομένων τούτων τω Δημοσίω.

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ

Δικάζον κατ' αντιμωλίαν των κατηγορουμένων 1.) Ισιδώρου Μιχ. Κουβελά και 2.) Ευάγγελου Κων/τίνου Ζήσιμου κατοίκου Χίου.

Κηρύσσει αυτούς αθώους του ότι εν Χίω την 9 Ιανουαρίου 1945 δι' αρθριδίου υπό τον τίτλον «Όλοι σε επιφυλακή. Σε κίνδυνο οι δημοκρατικές ελευθερίες του Χιακού λαού κλπ.» δημοσιευθέντος εις το δημοσιευθέν δια διανομήν και πωλήσεως υπ' αριθ. 25 της 9ης Ιανουαρίου 1945 φύλλον της εν Χίω εκδιδομένης εφημερίδος «Εμπρός», ης ο μεν πρώτος Ισίδωρος Κουβελάς ετύγχανε διευθυντής, ο δε έτερος Ευάγγελος Ζήσιμος, εκμεταλλευόμενος εν ιδίω ονόματι το εις ο γραφείον εις ω εξετυπώθη η εφημερίς, δια του συνόλου του άρθρου και δια των εν αυτών φράσεων «Τραμπουκισμοί, βασανιστήρια από μερικούς φασίστες αξιωματικούς. Φασίστες και Βασιλόμουτρα» προσέβαλαν εγγράφως την τιμήν του Μιχαήλ Μαντούβαλου το δε αξιόποινον τούτο δημοσίευμα αφορά τον ιδιωτικό αυτού βίον.

Απαλλάσσει τον μηνυτήν της πληρωμής των Δικαστικών εξόδων και τελών.

Επιβάλλει τα έξοδα και τέλη σημάνσεως τω Δημοσίω.

Εκρίθη, απεφασίσθη και εδημοσιεύθη.

Εν Χίω τη 5η Απριλίου 1945.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ ΤΩΝ ΕΝ ΧΙΩ ΠΛΗΜΜΕΛΕΙΟΔΙΚΩΝ

Συγκείμενον εκ των Δικαστών Χαράλαμπου Δαμάσκου, Προεδρεύοντος (κωλυομένου του Προέδρου), Κωνστ. Καρβέλα, Ιωαν. Αγαλλόπουλου.

Συνεδριάσαν δημοσίως εν τω ακροατηρίω του Δικαστηρίου τούτου την 5ην Απριλίου 1945 παρουσία του τε Εισαγγελεύοντος Ειρηνοδίκη Χίου Θεοδ. Μιχαλόπουλου (μη υπάρχοντος Εισαγγελέως και των αρμοδιωτέρων αναπληρωτών κωλυομένων) και του υπογραμματέως Ιωάν. Στρογγυλούδη ίνα δικάσει τους επί εξυβρίσει δια του Τύπου κατηγορουμένους 1.) Σωτήριον Δημ. Καρμοίρην απόντα και 2.) Ευάγγελον Κων/τίνου Ζήσιμον, κάτοικον Χίου, παρόντα μετά του συνηγόρου του δικηγόρου Νικ. Μορτάκη και την αίτησιν περί παροχής χρηματικής ικανοποιήσεως λόγω ψυχικής οδύνης του εκ της πράξεως αδικηθέντος Μιχ. Μαντούβαλου, κατοίκου Χίου παραστάντος μετά του πληρεξουσίου του δικηγόρου Κιμ. Πυργάρη.

Ο ενταύθα Εισαγγελεύς δια κλητηρίου θεσπίσματος εκάλεσε τους ανωτέρω κατηγορούμενους ίνα εμφανισθώσι σήμερον ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου ίνα δικασθώσι ως υπαίτιοι της άνω πράξεως.

Προκειμένης συζητήσεως

Επιτραπείσης της ερημοδικίας ως προς τον απόντα κατηγορούμενο.

Εξετάσαν τον κατηγορούμενον περί της ταυτότητός του.

Ακούσαν του Εισαγγελεώς απαγγείλαντος την κατηγορίαν.

Των ενόρκως εξετασθέντων μαρτύρων της κατηγορίας και της υπεράσπισης.

Ο Γραμματεύς ανέγνω την ένορκον κατάθεσιν του Διονυσίου Σ. Μανούσου.

Του κατηγορουμένου απολογηθέντος και αρνηθέντος την πράξη του.

Του Εισαγγελέως προτείναντος την ενοχήν του Σωτ. Δημ. Καρμοίρην και την απαλλαγήν του Ευάγγελου Κων/τίνου Ζήσιμου.

Του πληρεξουσίου αιτησαμένου την ενοχήν των κατηγορουμένων.

Του συνηγόρου αιτησαμένου την αθώωσιν αυτού.

Ιδόν την δικογραφίαν—Σκεφθέν κατά τον Νόμον.

Επειδή ως προκύπτει εκ του προσαγομένου από 17 Μαρτίου 1945 αποδεικτικού επιδόσεως του Δικ. Κλητήρος Ιωάν. Παπαληώδη ο απών κατηγορούμενος εκλήθη νομίμως και προσηκόντως ίνα εμφανισθή σήμερον ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου, μη εφανισθείς δε δικάζεται ερήμην.

Επειδή εκ της εν γένει αποδεικτικής διαδικασίας απεδείχθη και το Δικαστήριον επείσθη ότι μόνον ο κατηγορούμενος Σωτήριος Δημ. Καρμοίρης ουχί δε ο Ευάγγελος Ζήσιμος περί της ενοχής του οποίου προέκυψαν αμφιβολίαι εξετέλεσε την αποδιδομένην εις αυτόν πράξιν της εξυβρίσεως δια του Τύπου επομένως δέον όπως κηρυχθή ένοχος αυτής, απαλλάσσει δε όμως της μερικής καταβολής των δικαστικών εξόδων τον μηνυτή

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ

Δικάζον ερήμην του κατηγορουμένου Σωτήριου Δημ. Καρμοίρη, κατοίκου Χίου, αντιμωλίαν του κατηγορουμένου Ευάγγελου Ζήσιμου κατοίκου Χίου.

Κηρύσσει τον μεν Σωτήριον Δημ. Καρμοίρη ένοχον του ότι εν Χίω την 7 Ιανουαρίου 1945 δι' αρθριδίου υπό τον τίτλον «Η Σκλαβιά ξαναζεί.» κλπ. δημοσιευθέντος εις το δημοσιευθέν δια διανομήν και πωλήσεως υπ' αριθ. 44 της 7ης Ιανουαρίου 1945 φύλλον της εν Χίω εκδιδομένης εφημερίδος «Πρωτοπόρος», ης ο μεν πρώτος Σωτήριος Καρμοίρης ετύγχανε διευθυντής, ο δε έτερος Ευάγγελος Ζήσιμος, εκμεταλλευόμενος εν ιδίω ονόματι το εις ο γραφείον εις ω εξετυπώθη η εφημερίς, δια του συνόλου του άρθρου και δια των εν αυτών φράσεων «Ανθυπίατρος Μαντουβαλος… Επιτροπές… διαμαρτυρήθηκαν για τους κανιβαλισμούς…Αν μπορούμε να βασισθούμε σ' ένα στρατό που δείχνει τόση έλλειψη πειθαρχίας στις κατευθύνσεις και διαταγές των ανωτέρων τους» προσέβαλε εγγράφως την τιμήν του Μιχαήλ Μαντούβαλου το δε αξιόποινον τούτο δημοσίευμα αφορά τον ιδιωτικό αυτού βίον.

Αθώον δε λόγω αμφιβολιών

Απαλλάσσει τον μηνυτήν εκ της μερικής πληρωμής των Δικαστικών εξόδων και τελών.

Επιβάλλει τα έξοδα και τέλη σημάνσεως τω Δημοσίω.

Εκρίθη, απεφασίσθη και εδημοσιεύθη.

Εν Χίω τη 5η Απριλίου 1945.

Μετά την άνω απόφασην.

Ακούσαν του Εισαγγελέως προτείναντος να επιβληθεί εις τον κυρηχθέντα ένοχον ανάλογος ποινή.

Του πληρεξουσίου αιτησαμένου την επιδίκαση της ψυχικής οδύνης.

Καταδικάζει τον κηρυχθέντα ένοχον κατηγορούμενον εις φυλάκιση (2 ½) δυόμισι μηνών και εις τα της δίκης έξοδα και τέλη .

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ ΤΩΝ ΕΝ ΧΙΩ ΠΛΗΜΜΕΛΕΙΟΔΙΚΩΝ

Αριθμός 221

Συγκείμενον εκ των Δικαστών Χαράλαμπου Δαμάσκου, Προεδρεύοντος (κωλυομένου του Προέδρου), Κωνστ. Καρβέλα, Ιωαν. Αγαλλόπουλου.

Συνεδριάσαν δημοσίως εν τω ακροατηρίω του Δικαστηρίου τούτου την 5ην Απριλίου 1945 παρουσία του τε Εισαγγελεύοντος Ειρηνοδίκη Χίου Θεοδ. Μιχαλόπουλου (μη υπάρχοντος Εισαγγελέως και των αρμοδιωτέρων αναπληρωτών κωλυομένων) και του υπογραμματέως Ιωάν. Στρογγυλούδη ίνα δικάσει τον επί εξυβρίσει δια του Τύπου κατηγορούμενο Ισίδωρον Μιχ. Κουβελάν, κατοίκου Χίου, παρόντα μετά του συνηγόρου του δικηγόρου Νικ. Μορτάκη.

Ο ενταύθα Εισαγγελεύς δια κλητηρίου θεσπίσματος εκάλεσε τους ανωτέρω κατηγορούμενους ίνα εμφανισθώσι σήμερον ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου ίνα δικασθώσι ως υπαίτιοι της άνω πράξεως.

Προκειμένης συζητήσεως

Εξετάσαν τον κατηγορούμενον περί της ταυτότητός του.

Ακούσαν του Εισαγγελέως απαγγείλαντος την κατηγορίαν.

Των ενόρκως εξετασθέντων μαρτύρων της κατηγορίας και της υπεράσπισης.

Του Γραμματεως αναγνώντος τας ενόρκους καταθέσεις των Αποστόλου Μπουλασίκη και Α. Αλεξόπουλου.

Του κατηγορουμένου απολογηθέντος.

Του Εισαγγελέως προτείναντος την ενοχήν αυτού.

Του συνηγόρου αιτησαμένου την αθώωσιν αυτού.

Ιδόν την δικογραφίαν—Σκεφθέν κατά τον Νόμον.

Επειδή εκ της εν γένει περί την απόδειξιν διαδικασίας, της απολογίας του κατηγορουμένου και της λοιπής εν γένει συζητήσεως της υποθέσεως απεδείχθη και το δικαστήριον επείσθη ότι ο κατηγορούμενος εξετέλεσε την αποδιδομένην πράξιν της εξύβρισης δια του Τύπου, δέον όπως κηρυχθή ένοχος αύτης.

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ

Δικάζον κατ' αντιμωλίαν του κατηγορουμένου Ισιδώρου Μιχαήλ Κουβελά, γεννηθέντος εν Αθήναι και κατοικούντος εν Χίω, ετών 30, υπαλλήλου Αγροτικής Τραπέζης και Χριστιανού Ορθόδοξου.

Κηρύσσει αυτόν ένοχον του ότι εν Χίω την 9 Ιανουαρίου 1945 δι' αρθριδίου υπό τον τίτλον «Όλοι σε επιφυλακή. Σε κίνδυνο οι δημοκρατικές ελευθερίες του Χιακού λαού.» κλπ. δημοσιευθέντος εις το δημοσιευθέν δια διανομήν και πωλήσεως υπ' αριθ. 25 της 9ης Ιανουαρίου 1945 φύλλον της εν Χίω εκδιδομένης εφημερίδος «Εμπρός», ης ετύγχανε διευθυντής, δια του συνόλου του άρθρου και δια των εν αυτών φράσεων «Τραμπουκισμοί, βασανιστήρια από μερικούς φασίστες αξιωματικούς. Φασίστες και Βασιλόμουτρα… σ' έναν μαινόμενο ανθυπολοχαγό ονόματι Μπουλασίκην… ο αιμοβόρος αυτός λοχαγός… το κτήνος δεν κάμπτεται… αίσχος…» προσέβαλον εγγράφως την τιμήν του Μιχαήλ Μαντούβαλου το δε αξιόποινον τούτο δημοσίευμα αφορά τον ιδιωτικό αυτού βίον.

Εκρίθη, απεφασίσθη και εδημοσιεύθη.

Εν Χίω τη 5η Απριλίου 1945.

Μετά την άνω απόφασην.

Ακούσαν του Εισαγγελέως προτείναντος να επιβληθεί εις τον κυρηχθέντα ένοχον ανάλογος ποινή.

Του πληρεξουσίου αιτησαμένου την επιδίκαση της ψυχικής οδύνης.

Καταδικάζει τον κηρυχθέντα ένοχον κατηγορούμενον εις φυλάκισιν (2 ½) δυόμισι μηνών και εις τα της δίκης έξοδα και τέλη.

«ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΦΑΣΙΣΤΕΣ ΤΑΡΑΞΙΕΣ & ΝΤΟΠΙΟΥΣ ΦΥΡΕΡ»

Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 10 Ιανουαρίου 1945

Η αγανάχτηση που προκάλεσαν τα φασιστικά στοιχεία με τα πρωτάκουστα για το νησί μας έργα τους ξεσήκωσε κύμα οργής σ' όλο το λαό και ιδιαίτερα στους εργαζόμενους ενάντια στους οποίους κυρίως στράφηκαν.

Επίσης η αναίδεια που έχουν μερικοί γνωστοί Χιώτες εκμεταλλευτές πού αντιπροσωπεύουν μόνο τα συμφέροντα και τον εαυτό τους να παρουσιάζονται σαν εκπρόσωποι του Χιώτικου λαού και των εργαζομένων προκάλεσε την διαμαρτυρία και περιφρόνηση του Χιώτικου λαού που μια εκδήλωσή του είναι το παρακάτω ψήφισμα των Εργατοϋπαλληλικών Οργανώσεων.

ΨΗΦΙΣΜΑ

Εν Χίω σήμερα. Κυριακή 7 του Γενάρη 1945 οι αντιπρόσωποι της δύναμης του Εργατοϋπαλληλικού Κέντρου Χίου σε Γενική Συνέλευση έλαβαν γνώση:

α) της οργανωμένης επίθεσης από αξιωματικούς του 21ου Τάγματος κατά εργατών και ιδιαίτερα κατά του παληού εργατικού στελέχους και Δημοτικού Συμβούλου Νικολ. Μανάρα τον οποίο με δόλο ετράβηξαν εις το Τάγμα και τον εκακοποίησαν όλη την προπερασμένη νύχτα με ανήκουστα μαρτύρια αντάξια της Γκεστάπο οι αξιωματικοί, 1) υπολοχαγός Μιχ. Βρανίκος, 2) ανθυπολοχαγός Απόστολος Μπουλασίκης και 3) ανθυπίατρος Μιχ. Μαντούβαλος, μέσα σ' αυτούς τους ίδιους του, στρατώνες του Τάγματος.

β) Ότι μια ωρισμένη κλίκα συμφεροντολόγων που σ' όλο το διάστημα της Γερμανικής κατοχής λούφαζε από το φόβο της, τώρα παρουσιάζεται ότι αντιπροσωπεύει το Χιώτικο Λαό και ιδιαίτερα την εργατική τάξη, ενώ στην πραγματικότητα δεν αντιπροσωπεύουν παρά τους εαυτούς των,

ΨΗΦΙΖΕΙ

1) Διαμαρτύρεται εντονότατα για την κακούργο και φασιστική διαγωγή των αξ/κών υπολ/γού Μιχ. Βρανίκου, ανθ/γού Απόστ. Μπουλασίκη και ανθ/τρου Μιχ. Μαντούβαλου και ζητεί τη δίκαιη και παραδειγματική τιμωρία τους για την ανάξια για Έλληνες αξιωματικούς διαγωγή τους.

2) Καταγγέλλει στο λαό της Χίου, σαν φασίστες που αποβλέπουν στον στραγγαλισμό των Λαϊκών ελευθεριών τους ιδρυτές της Εθνικής Οργάνωσης οι όποιοι αν ήταν πατριώτες έπρεπε να το δείξουν στο διάστημα της σκλαβιάς και όχι τώρα. Τους καταγγέλλει σύγχρονα ότι στην κίνηση αυτή προέβησαν όχι γιατί αγαπούν την Πατρίδα τους, αλλά αποβλέποντας να επιτύχουν κομματικά οφέλη, αδιαφορώντας, αν μ' αυτό τον τρόπο προκαλούν διατάραξη της ησυχίας και της τάξης της Χίου.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ

1) Το ψήφισμα τούτο να το επιδώση ολόκληρη η συνέλευση των αντιπροσώπων στους: αντικαταστάτη Γεν. Διοικητού, Νομάρχη και Στρατιωτικό Διοικητή.

2) Να καλέσει σε Γενική Συνέλευση σε κλειστό χώρο όλους τους εργάτες και υπαλλήλους της Χίου την 14 Ιανουαρίου 1945 για να δείξη ποίους ακολουθεί ο Χιώτικος Λαός. Στη Συνέλευση αυτή α) να καταγγείλη πρώτα, την κακούργο πράξη των αξιωματικών του 21ου Τάγματος ενάντια σ' ένα εργατικό στέλεχος και β) να εκδηλώσει ολόκληρη ή εργατοϋπαλληλική τάξη της Χίου ότι αποδοκιμάζει και καταγγέλλει σαν φασιστική και ιδιοτελή την προσπάθεια ωρισμένων που παρουσιάζονται πλαστά σαν εκπρόσωποι του Χιακού Λάου και ιδιαίτερα της Εργατικής Τάξης γ) να δημοσιευθεί το παρόν σε Χιώτικες Εφημερίδες και δ) αντίγραφα του παρόντος να σταλούν στην Κ.Ε. και Ν. Ε. του Ε.Α.Μ.

Οι Αντ/ποι των Σωματείων

«ΜΑΥΡΑΓΟΡΙΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΧΙΟΥ»

Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 10 Ιανουαρίου 1945

Αγωνιζόμαστε να διασώσουμε τον Ευρωπαϊκό πολιτισμό από τον Κομμουνιστικό κίνδυνο και τους Εβραίους πλουτοκράτες του Λονδίνου.

Γκαίμπελς.

Επίσης σκοπός της οργάνωσης ταύτης είνε να παλαίση δια παντός μέσου κατά του κομμουνιστικού κινδύνου αλλά και του φασιστικού τοιούτου…

Ιδρυτικό Ε.Ο.Χ.

Τις τελευταίες μέρες η «Προοδευτική» σε έκτακτη έκδοση καλούσε το Λαό του νησιού μας σε συναγερμό ενάντια στο κίνδυνο που απειλεί τον τόπο μας. Και

προσέφερε προς υπογραφήν το ιδρυτικό της «Εθνικής Οργάνωσης Χίου» σαν το μοναδικό φάρμακο δια πάσαν νόσον και πάσαν μαλακίαν με τους ιδρυτές του, ένα μπουλούκι απ' τις πιο έντιμες προσωπικότητες της Χίου.

Προτού εξετάσουμε το σκοπό και τα πρόσωπα της Οργάνωσης αύτης καλό είνε να ρίξουμε μία ματιά στο δημοσιογραφικό όργανο με το οποίον κάνουν την εκστρατεία τους πράμα που θα μας βοηθήση να δούμε πιο βαθειά τους … εθνικούς, τους σκοπούς και τα ποταπά ελατήρια που τους κάνανε να θυμηθούν μόλις τώρα πώς υπάρχει πατρίδα.

Η Προοδευτική είνε η ηρωική συνέχεια της «Προόδου» του κ. Κουτελάκη. Δεν θα εξετάσουμε την αρθρογραφία της φυλλάδας αυτής στα 1940—41 42. Γιατί θα μας πούνε πως τότε η Γερμανία ήταν πολύ δυνατή κι οι συντάσσοντες αυτήν πιστεύανε τότε στη Νίκη των καστανών ραβίνων του Χίτλερ. Μα θα ρίξουμε μια ματιά στη περσινή της αρθρογραφία όταν ακόμα και ο Μπαντόλιο είχε πειστεί για τη συμμαχική νίκη και πέρασε στο πλευρό των συμμάχων.

Τότες η «Πρόοδος» υστέρα απ' τας ατυχείς επιχειρήσεις της Δωδεκανήσου που τόσες θυσίες κόστισε σε συμμαχικό αίμα και υλικό έγραφε σε κύριο άρθρο γεμάτο δουλοπρέπεια και συχασιά, την 9—12—43 με το τίτλο " Ήρωες του Αιγαίου".

…Η Λέρος βρίσκεται στα χέρια μα για λίγο καιρό μονάχα, στους αιωνίως δειλούς, στους χαρτένιους στρατιώτες στους αδέξιους πολεμιστές στους Αγγλοαμερικάνους… «Εις τα λαμπρά παληκάρια της Αιωνίας και αθανάτου Γερμανίας»… «Σεμνυώμεθα να λογιζόμεθα φίλοι των και λογιζόμεθα ευτυχείς μανθάνοντες…»

«Τιμή λοιπόν και δόξα αξίζει στα γενναία παληκάρια στους ένδοξους υπερασπιστάς και απελευθερωτάς της Λέρου και θα μας επιτρέψουν να φωνάξωμε μαζί με τον θαυμασμόν μας καλώς μας ήρθατε και πάλιν στα γνώριμά σας μέρη —στη Χίο — καλόκαρδοι και γενναιόψυχοι λεβέντες Γερμανοί.»

Αυτό έγραφε για τους δολοφόνους του Έθνους μας η εφημερίδα του κ. Κουτελάκη. Βέβαια αυτό δεν είναι άρθρο δικό του μα από θετική πηγή έχουμε πληροφορηθή πως το συχαμερό σκουλήκι που το έγραψε ανήκει στο πίνακα των ιδρυτών της Ε.Ο.Χ. και πολύ σύντομα θα τον αποκαλήψωμε σ' όλο το Χιώτικο Λαό για να φτύση κατάμουτρα, τον υμνητή των δολοφόνων της Πατρίδας μας.

Κι η λαχανοφυλάδα η ίδια συνεχίζει την αρθρογραφία της με τον ίδιο τόνο σε κάθε της έκδοση με ποιήματα γεμάτα βρωμιά και δουλοπρέπεια όπως το Νάνι — νάνι της 22—12—43 πράγμα που δείχνει καθαρά τη πίστη της στο Ευαγγέλιο Γκαίμπελς.

«Εδώ Βερολίνο»
Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 10 Ιανουαρίου 1945

Ο κ. Κίμων Μ. Πυργάρης αρχηγός της Μεγάλης Πατριωτικής Επιτροπής, Ταλλευράνδος[390] της νεοσύστατης Ε.Ο.Χ., έγκριτος δικηγόρος και «υπερπατριώτης», στα Νένητα την 31 Δεκεμβρίου 1944, έκαμε μια πλατειά διάλεξη. Μετά τις απαραίτητες βρισιές ενάντια στο ΕΑΜ ο έγκριτος συμπολίτης μας βρήκε σκόπιμο να δηλώσει ρητά και κατηγορηματικά και τα εξής:

---

390 Ο Σάρλ Μωρίς Ταλλεϋράν (Charles-Maurice de Talleyrand) (2 Φεβρουαρίου 1754 – 17 Μαΐου 1838), γνωστός στην Ελληνική Γραμματεία ως «Ταλλεϋράνδος» ήταν Γάλλος διπλωμάτης. Εργάστηκε με επιτυχία κάτω από το καθεστώς του Λουδοβίκου ΙΣΤ', κατά την Γαλλική Επανάσταση, και υπό τους Ναπολέοντα, Λουδοβίκο ΙΖ' και Λουδοβίκο-Φίλιππο. Γνωστός από την αρχή του 19ου αιώνα απλά ως Ταλλεϋράν (ή Ταλλεϋράνδος), θεωρείται ευρέως ως ένας από τους πιο επιδέξιους και ισχυρούς διπλωμάτες της Ευρωπαϊκής ιστορίας, παρόλο ότι ήταν γνωστό ότι δεχόταν δωροδοκίες από άλλες ευρωπαϊκές δυνάμεις, ειδικά όταν υπηρετούσε υπό τον Ναπολέοντα. Πάπυρος Λαρούς Μπριτάνικα τομ. 56

«Η Ρωσσία, κύριοι μου, είτε από το Μεγάλο Πέτρο διοικείται είτε από το Στάλιν, η πολιτική της ήτο και είναι η αυτή: ο Πανσλαβισμός. Όλοι ξεύρομεν επίσης πως η Ρωσσία έχει βλέψεις στα Στενά, αυτό το ξέρουν και οι Τούρκοι και μισούν θανάσιμα τους Ρώσσους. Η Αγγλία θέλει ουδέτερη την Τουρκία για να την έχει προπύργιο στο νέο πόλεμο εναντίον της Ρωσσίας, ο όποιος, κατά την γνώμη μου, είναι αναπόφευκτος και δεν θ' αργήσει.»

Χωρίς ν' ασχοληθούμε με τις βρισιές του υπερδιπλωμάτου μας θα του παραθέσουμε τον πρόσφατο λόγο του Προέδρου Ρούσβελτ προς το Κογκρέσο.

«Μεγαλύτεροι εχθροί από την Γερμανία και την Ιαπωνία είναι εκείνοι που βρίσκονται μέσα στους κόλπους μας. Οι Πεμπτοφαλαγγίτες! Είναι εκείνοι που ονειρεύονται και διακηρύσσουν αντιθέσεις μεταξύ των Συμμάχων και προμαντεύουν διάσπαση του Συμμαχικού αγώνα. Όλα αυτά φέρουν την σφραγίδα "προέλευση Γερμανίας"»

Ας μας επιτραπεί τώρα και μας να νομίζωμε μαζύ με τον κ. Ρούζβελτ ότι αυτά που δήλωσε μπροστά σ' ολόκληρο το χωριό ο κ. Κίμων Μ. Πυργάρης μόνο ένας ηλίθιος ή ένας πράκτορας των Γερμανών και σαμποταριστής του Συμμαχικού αγώνα μπορούσε να τα πει.

Από τους αρμόδιους στους οποίους καταγγέλλομε τα παραπάνω περιμένομε να μας πληροφορήσουν τι από τα δυο είναι ο κ. Κίμων Πυργάρης;

«ΚΟΝΣΕΡΒΕΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΑ»
Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 18 Ιανουαρίου 1945
Βλέπε Παράρτημα σελ. 208

Ζ. Έναρξη της αντιεαμικής εκστρατείας

«ΑΥΘΑΙΡΕΤΗ ΕΠΕΜΒΑΣΗ ΤΟΥ κ. ΝΟΜΑΡΧΗ
ΣΤΑ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ
ΖΗΤΕΙΤΑΙ Η ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΤΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ ΤΑ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΑ ΣΤΑ ΧΕΡΙΑ ΤΩΝ ΠΑΛΑΙΟΚΟΜΜΑΤΙΚΩΝ
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΤΟΝ ΣΕΒΑΣΜΙΟΤΑΤΟ»
Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 18 Ιανουαρίου 1945

Συνέχεια των φασιστικών μέτρων που παίρνει τελευταία ο Νομάρχης, πειθήνιο όργανο της «Αντεθνικής Οργανώσεως Χίου» είναι και η επέμβαση στα φιλανθρωπικά ιδρύματα. Απέλυσε τις Εφορείες των ιδρυμάτων για να μην γίνουν πεδίο κομματικής εκμετάλλευσης! Και βάζει τους παλαιοκομματικούς! Ακριβώς για να καταλάβουνε πόστα, να πολιτικολογήσουν, να θηρέψουνε ψήφους, να εκμεταλλευτούν τη δυστυχία, του φτωχόκοσμου, να τα μεταβάλουν σε κόμμα.

Φυσικά δεν πρόκειται να σχολιάσωμε την ουσία. Δεν αξίζει τον κόπο γιατί ο άνθρωπος, ξεσκεπάστηκε.

Εκείνο που πρέπει να σημειώσουμε είναι η κατάργηση της αυτοδιοίκησης των φιλανθρ. ιδρυμάτων. Κάτι που το σεβάστηκαν οι Τούρκοι, κάτι που το διατήρησε με αγώνα ο Χιώτικος λαός, σήμερα ο νέος φασισμός το καταργεί. Όλοι οι Χιώτες πρέπει να κινητοποιηθούνε. Όλοι οι τίμιοι Χιώτες. Να διατηρηθεί η αυτοτέλεια και η ανεξαρτησία των Φιλανθρωπικών Ιδρυμάτων που κατοχυρώθηκε ύστερα από αγώνα με το νόμο 3508.

Ίδια προσπάθεια μέσα στη σκλαβιά επιχείρησε κι ο αντιπρόσωπος στη Χίο των προδοτών της Αθήνας νομάρχης Πρόκος. Τότε, μέσα στη Γερμανική τρομοκρατία με σύντονες ενέργειες αυτό αποσοβήθηκε. Σήμερα που λένε οι υποκριτές ότι επικρατεί ο Νόμος, η αυτοδιοίκηση καταργείται με την ενέργεια του Νομάρχη.

Πάνω σ' αυτό το ζήτημα συντάχτης μας επισκέφθηκε το Σεβασμιώτατο και ζήτησε τη γνώμη του σαν Προέδρου των Ιδρυμάτων.

Ο Σεβασμιώτατος αρνήθηκε ν' απαντήση δηλώσας ότι εξετάζει το ζήτημα και πρόκειται ν' απαντήση στον κ. Νομάρχη.

Επωφεληθήκαμε αυτής της ευκαιρίας για να του υποβάλλωμε άλλη μια ερώτηση. Αν δηλαδή είναι αλήθεια ότι οι λαϊκές εφορείες, έκαμαν κομματικές διακρίσεις στα Φιλανθρωπικά Ιδρύματα.

—Είμαι πολύ ευχαριστημένος από τη συνεργασία μου με τις λαϊκές εφορείες. Με πλήρη αμεροληψία εξετέλεσαν το καθήκον τους. Άοκνοι και δραστήριοι πολέμησαν για τα καλό του κόσμου μέσα σε αφάνταστες δυσκολίες.

Του εδείξαμε το «Νεολόγο» της 21/1/45 που γράφει πως ο Σεβασμιώτατος εφησυχάζει στα Θυμιανά και αδιαφορεί για την κατάσταση του Νοσοκομείου.
Ο Σεβασμιώτατος μας είπε ότι πραγματικά έχει πάθει υπερκόπωση και χρειάζεται κάποια ανάπαυση για ν' αναλάβει.

«ΑΓΩΝΙΣΤΕΣ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΣΥΛΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΑΥΘΑΙΡΕΤΑ
ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ ΕΘΝ. ΠΟΛΙΤΟΦΥΛΑΚΗΣ ΔΙΚΑΖΕΤΑΙ ΓΙΑ… ΠΑΡΑΝΟΜΗ ΟΠΛΟΦΟΡΙΑ
ΟΛΟΚΛΗΡΗ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΣΤΟ ΒΡΟΝΤΑΔΟ ΓΙΑ ΜΙΑ ΣΥΣΚΕΨΗ
Ο ΝΕΟΦΑΣΙΣΤΑΣ ΝΟΜΑΡΧΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΙ ΤΑ ΛΕΦΤΑ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ΚΑΙ ΚΑΝΕΙ ΕΞΩΣΗ ΣΤΗΝ ΕΠΟΝ
ΣΤΑ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ ΒΑΖΟΥΝ ΧΡΕΟΚΟΠΗΜΕΝΟΥΣ ΠΟΛΙΤΙΚΑΝΤΕΣ ΑΝΤΙΚΑΘΙΣΤΩΝΤΑΣ ΤΟΥΣ ΕΦΟΡΟΥΣ ΤΟΥ ΛΑΟΥ
ΕΚΒΙΑΣΜΟΙ ΚΑΙ ΠΙΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ
Ν' ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΘΗ Η ΧΡΕΟΚΟΠΗΜΕΝΗ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗ ΑΠ' ΤΗΝ ΕΘΝΟΦΥΛΑΚΗ»

Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 23 Ιανουαρίου 1945

Οι κίνδυνοι που έγκαιρα τονίσαμε στο Χιακό λαό γίνονται πια πραγματικότητα. Ενώ ύστερα από τη συνθήκη που υπογράφηκε μεταξύ ΕΑΜ ΕΛΑΣ και στρατηγού Σκόμπι, πνεύμα συνδιαλλαγής αρχίζει να επικρατεί· ενώ η σύσκεψη που αναγγέλλεται μεταξύ αντιπροσώπων της εαμικής παράταξης και της Κυβέρνησης Πλαστήρα αποτελεί σοβαρό βήμα για την αποκατάσταση της ησυχίας και της γαλήνης στη χώρα μας, εδώ στη Χίο συστηματικά και προσχεδιασμένα η τοπική αντίδραση με την υποστήριξη της Διοικητικής εξουσίας προκαλεί ανοιχτά το λαό και παίρνει μέτρα που αποβλέπουν στη στέρηση των λαϊκών δικαιωμάτων και στην κατατρομοκράτηση του πληθυσμού.

Ενώ η Χωροφυλακή έχει καταργηθεί επίσημα απ' την προηγούμενη κυβέρνηση, εδώ στον τόπο μας όχι μόνο εξακολουθεί να υπάρχει αλλά τελευταία προβαίνει και σε ενέργειες τρομοκρατικές συλλαμβάνοντας διαλεχτούς αγωνιστές του λαού «αλά Μανιαδάκη».

Ύστερ' απ' την κατάταξη των κλάσεων 35, και 36 σαν Εθνοφυλακή τίποτα δεν μπορεί να δικαιολογήσει την παραπέρα ύπαρξη της λαομίσητης Χωρ/κής στο νησί μας. Με πρωτοφανή κυνισμό και αδιαντροπιά αντικατασταίνονται απ' τη Δημαρχία και τα Φιλανθρωπικά Ιδρύματα οι άνθρωποι που βρέθηκαν κοντά στο λαό και πάλαιψαν κατά του καταχτητή και στη θέση τους μπαίνουν εκείνοι που συνεργάστηκαν μ' αυτόν, πρόδωσαν και εκμεταλλεύτηκαν αισχρά τον πεινασμένο εργαζόμενο λαό του νησιού μας…

Ο εργαζόμενος κόσμος της πόλης μας με τη μεγάλη του συγκέντρωση της περασμένης Κυριακής εξέφρασε καθαρά τη θέλησή του και ο κ. Νομάρχης θα 'πρεπε να λάβει στα σοβαρά υπ' όψει αυτή την έκφραση της λαϊκής θέλησης.

Με την προσκόλλησή του όμως σε μια αντιδραστική, εκμεταλλευτική μερίδα αποξενώνεται ολότελα απ' το λαό και δημιουργεί κατάσταση στο νησί μας που δεν εξυπηρετεί καθόλου την ησυχία και την τάξη.

Παραθέτουμε μια σειρά γεγονότα που αποτελούν ολόκληρο κομπολόι από αντιλαϊκές ενέργειες που συμβαίνουν αυτές τις μέρες στον τόπο μας.

ΓΙΑΤΙ ΣΚΟΠΕΥΟΥΝ ΝΑ ΦΥΓΟΥΝ!

Τη νύχτα της Παρασκευής στα Καρδάμυλα ο ανθ/στής Ρουμελιώτης, συλλαμβάνει τον διαλεχτό αγωνιστή του Χιώτικου λαού Αλ. Αντωνιάδη, την αδερφή του και τον σγ. Στρατή Γιωργούλα με τη δικαιολογία ότι ήθελαν να φύγουν χωρίς άδεια…

ταλαιπωρούνται μέσα στα τμήματα, υποβάλλονται σε εξευτελιστικές έρευνες, μεταφέρονται με ένοπλη συνοδεία και μονάχα με την κινητοποίηση λαϊκών επιτροπών σταμάτησε η παράνομη κατακράτησή τους.

Ποιος νόμος (μια που αυτοί που ενεργούν έτσι κόβονται για το "Κράτος του Νόμου και της τάξης") έστω της 4ης Αύγουστου ή του Κουΐσλιγκ Ράλλη μπορεί να δικαιολογήσει μια τέτοια ενέργεια;

—Που ακούστηκε να θεωρείται αδίκημα η… σκέψη για αναχώρηση ;

Η διαταγή της Στρατ. Διοίκησης Χίου είναι καθαρή και αναφέρει ότι οι Αστυν. αρχές είναι υποχρεωμένες να μποδίζουν απλώς την αναχώρηση επιβατών χωρίς άδειες. Πώς λοιπόν ο Ανθ/στής Ρουμελιώτης, ενεργεί παράνομα και καθαρά σαν τεταρτοαυγουστιανός πράκτορας; Και τι μέτρα πάρθηκαν απ' την Ανώτερη Διοίκηση για την παρεκτροπή και αυθαιρεσία ενός οργάνου τους;

ΓΙΑ… ΠΑΡΑΝΟΜΗ ΟΠΛΟΦΟΡΙΑ

Στο αυτόφωρο το Σάββατο Δικάστηκε ο σγ. Στρ. Γεωργούλας, διοικητής της Εθν. Πολιτοφυλακής Σάμου, σε 20 μέρες φυλάκιση γιατί οπλοφορούσε… Ενώ οι μπράβοι της αντίδρασης Κόνιας, Γερμανός κλπ. που δημιούργησαν το γνωστό επεισόδιο κοντά στο στρατώνα ρίχνοντας και χειροβομβίδες με κίνδυνο να χτυπήσουν αθώους πολίτες δεν πειράχτηκαν καθόλου… Εύκολα γεννιέται το ερώτημα: Αν δεν έχει το δικαίωμα να οπλοφορεί ένας Διοικητής σώματος της τάξης επίσημα αναγνωρισμένου που πηγαίνει στην πατρίδα του, τότε πώς επιτρέπετε η οπλοφορία σε φασιστικά καθάρματα;

Μ' αυτή την καταδίκη δείχνει κι η Δικαιοσύνη στον τόπο μας ότι ενισχύει τις ενέργειες των φασιστικών παραγόντων στο νησί μας.

ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΣΤΟ ΒΡΟΝΤΑΔΟ…

Προχθές Κυριακή, ο σγ. Δήμαρχος Βροντάδου ύστερα από έγκριση του Νομάρχη κάλεσε σε κοινή σύσκεψη αντιπροσώπους και των δυο παρατάξεων για να συζητήσουν το ζήτημα του Δημοτικού Συμβουλίου.

Στη σύσκεψη όμως πήγαν μόνο οι 20 αντιπρόσωποι της εαμικής παράταξης. Κι ενώ είχαν φύγει πια απ' την αίθουσα, οι κάτοικοι του Βροντάδου με έκπληξη, είδαν να καταφθάνουν 4 φορτηγά αυτοκίνητα γεμάτα στρατό και σε τάξη μάχης να περικυκλώνει το κτίριο ολόκληρος λόχος.

Η… ηρωική αυτή εκστρατεία πήγε βασικά στο βρόντο, όμως οι ειρηνικοί Βρονταδούσοι ακόμα απορούν για ποιό λόγο έγινε όλη αυτή η φασαρία, τη στιγμή που κάθε τόσο (κι αυτό το ξέρει ο σταθμάρχης εκεί) μαζεύονται στου Αρμενάκη οι παράγοντες της ΕΟΧ[391] και συνωμοτούν σε βάρος του λαού του Βροντάδου, χωρίς να τους ενοχλεί κανείς… Το απόγεμα της ίδιας μέρας οι ΕΟ—Χίτες συνεδρίασαν ανενόχλητα.

ΔΙΩΞΕΙΣ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ

Μια σειρά μέτρα και εκβιασμοί παίρνονται εναντίον υπαλλήλων για τα πολιτικά τους φρονήματα. Απειλές για απόλυση, απαγορεύσεις να συμμετέχουν σε πολιτικές οργανώσεις, κι ένα σωρό άλλα. Που στηρίζονται όλες αυτές οι ενέργειες; Οι υπάλληλοι δεν είνε Έλληνες πολίτες να 'χουν πολιτικά δικαιώματα; Ή μήπως αρχίζουν να μπαίνουν και πάλι σε εφαρμογή τα ιδιώνυμα και οι νόμοι «περί επιτροπών ασφαλείας» κλπ.

Όλα αυτά και αλλά, δημιουργούν στο νησί μας κατάσταση που θα 'πρεπε να την αποφύγουν οι υπεύθυνες κρατικές αρχές αν πραγματικά θέλανε το καλό αυτού του τόπου.

«Τοπικά Ζητήματα
ΝΑ ΠΛΗΡΩΘΟΥΝ ΟΙ ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ»
Εμπρός, *επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου*, 23 Ιανουαρίου 1945

391 Εθνική Οργάνωση Χίου

Δικαστικοί και νομαρχιακοί υπάλληλοι ζήτησαν σε διάβημά τους προς τον Νομάρχη να πληρωθούν τους καθυστερούμενους μισθούς τους. Ο Νομάρχης αρνήθηκε με τη δικαιολογία ότι θα πέσουν πολλά λεφτά στην αγορά και θα υπερτιμηθούν τα είδη, υποσχέθηκε δε ότι θα τους δίνει ένα μέρος των όσων έχουν να παίρνουν κάθε δεκαήμερο. Σ' αυτό το σημείο η Νομ. υπάλληλος κ. Κομνηνού είπε «μα έχουμε και παιδιά πως θα ζήσουν;» Και ο Νομάρχης άπαντα «να θυσιάσεις το ένα για να ζήσουν τα' αλλά»… τότε με αγανάκτηση η υπάλληλος φώναξε «Μα αυτό δεν μας τόπε ούτε ο Λουλακάκης». Και τότε ο Νομάρχης θυμωμένος τους έδιωξε.

Σημ. «Εμπρός» Πάνω σ' αυτό το σημείο ας ξέρουν οι υπάλληλοι της Χίου ότι στη Μυτιλήνη η Νομαρχ. Επιτροπή όχι μόνο δεν καθυστερεί μισθούς αλλά για ν' αντιμετωπίσει την έλλειψη χρήματος πίεσε τις Τράπεζες και έβγαλαν επιταγές για την κανονική πληρωμή των υπαλλήλων και τα είδη της αγοράς όχι μόνο δεν ανεβαίνουν αλλά αντίθετα είναι πολύ χαμηλότερα απ' τη Χιώτικη αγορά (το ψωμί 20 δραχ., τα καλά ψάρια 60, το λάδι 70 κλπ.) Μα εκεί είνε η… δικτατορία του ΕΑΜ ενώ εδώ είναι το Κράτος του «Νόμου και της τάξης»!

«ΣΤΟ ΣΤΡΑΤΩΝΑ»

Εμπρός, *επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου*, 23 Ιανουαρίου 1945

Εδώ οι αξ/κοί μας απαγορεύουν λέει, να διαβάζουμε εφημερίδες, να συμμετέχουμε σε πολιτικές οργανώσεις και ακόμα να κάνουμε πολιτικές συζητήσεις. Αυτά τα πράματα κατά την αντίληψη των περισσοτέρων εθνοφυλάκων, απαγορεύονταν μόνο σε φασιστικούς στρατούς όπου θέλουν οι φαντάροι να μην έχουν γνώμη πάνω στα πολιτικά ζητήματα αλλά να σέρνονται σαν ανδρείκελα απ' τον πρώτο τυχόντα σακαράκα.

Εν τω μεταξύ ενώ απαγορεύουν δήθεν όλες τις εφημερίδες, οι αντιδραστικές κυκλοφορούν ελεύθερα και μονάχα οι εαμικές κυνηγιούνται και κείνοι που διαβάζουν απολύονται.

Αυτά δείχνουν ότι γίνεται προσπάθεια να μετατραπεί ή Εθνοφυλακή σε αντιδραστικό Σώμα παρόμοιο με τη Χωρ/κή· και οι συνάδελφοι οργανωμένοι θα πρέπει ν' αντιμετωπίσουν αυτές τις φασιστικές προσπάθειες.

Εθνοφύλακας

Πρακτικά του εν Χίω Τριμελούς Πλημμελειοδικείου

Συνεδρίασις της 19ης Απριλίου 1945

Δικασταί κλπ., Γεράσιμος Κατάνης, Προέδρος, Χρ. Δαμάσκος, Κωνστ. Καρβέλας, Ιωαν. Αγαλλόπουλος Εισαγγελεύων Πρωτοδίκης (μη υπάρχοντος Εισαγγελέως και των αρμοδιωτέρων αναπληρωτών κωλυομένων) Ιωάννης Σπανομάρκου Υπογραμματεύς.

Κατηγορούμενοι, 1.) Ισίδωρος Μιχ. Κουβελάς, ετών 30, τραπεζιτικός υπάλληλος, κάτοικος Χίου, παρών, 2.) Ευάγγελος Κωνστ. Ζήσιμος, ετών 34, τυπογράφος, εγγενήθη εν Σμύρνη και κατοικεί εν Χίω Χριστιανοί Ορθόδοξοι, παρέστησαν μετά του συνηγόρου των δικηγόρου Νικόλ. Μορτάκη.

Πράξις, παράβασις άρθρου 11 νόμου 5060.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ

Εν τη σημερινή του Δικαστηρίου τούτου δημοσία συνεδρίαση ο κλητήρ του ακροατηρίου τη διαταγή Προέδρου εξεφώνησε τα ονόματα των κατηγορουμένων οίτινες ενεφανίσθησαν και ερωτηθέντες υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός των είπον ότι ονομάζονται ως άνω είρηται και διορίζουν συνήγορόν των ίνα τους υπερασπισθή τον παρόντα δικηγόρο Νικόλ. Μορτάκη.

Ο Εισαγγελεύς λαβών τον λόγον απήγγειλε συνοπτικώς την έννοιαν της κατηγορίας και ενεχείρησε τω Προέδρω κατάλογον των προς υποστήριξιν αυτής κλητευθέντων μαρτύρων ων τα ονόματα ο κλητήρ εξεφώνησε και ευρέθησαν παρόντες.

Οι κατηγορούμενοι ερωτηθέντες εδήλωσαν ότι εκλήτευσαν μάρτυρας υπερασπίσεως.

Αποχωρησάντων του ακροατηρίου απάντων των μαρτύρων κατηγορίας και υπερασπίσεως, κληθείς υπό του Προέδρου προσήλθεν ο πρώτος μάρτυς της κατηγορίας όστις ερωτηθείς περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Σταμάτιος Κωνσταντίνου Βαρελάς, εγεννήθη εις Βαθύ Σάμου και κατοικεί εν Χίω, ετών 28, έφεδρος ανθυπολοχαγός Πεζικού και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τους κατηγορουμένους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν τα εξής: Οι κατηγορούμενοι όντες ο μεν Ισίδωρος Κουβελάς υπεύθυνος επί της ύλης ο δε Ευάγγελος Ζήσιμος προϊστάμενος του τυπογραφείου της ενταύθα εκδιδομένης εφημερίδος «Εμπρός» [κατεστραμμένο κείμενο: δια των εν αυτώ φράσεων] εις το υπ' αριθ. 29 φύλλον [κατεστραμμένο κείμενο: της 23 Ιανουαρίου 1945] της εφημερίδος «Εμπρός» και [κατεστραμμένο κείμενο] δείχνουν ότι γίνεται [κατεστραμμένο κείμενο] Εθνοφυλακή [κατεστραμμένο κείμενο] εξυβριστικά [κατεστραμμένο κείμενο] θίγουν το σώμα των Αξιωματικών [κατεστραμμένο κείμενο] ταυτοχρόνως να κλονίσουν [κατεστραμμένο κείμενο] αναρχίαν των στρατιωτών απέναντι [κατεστραμμένο κείμενο] των και αυτών να διασαλεύσουν την τάξην του στρατού, ενεσπείροντες την διχόνοιαν μεταξύ του Λαού και του στρατού. Δια των εξυβριστικών τούτων δημοσιευμάτων θίγεται και το πρόσωπόν μου ως Έλληνος Αξιωματικού.

Προσήλθεν έτερος μάρτυς της κατηγορίας όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Χρήστος Ανδρέου Γκεβετσής, εγεννήθη εν Αθήναις και κατοικεί εν Χίω, ετών 28, έφεδρος υπολοχαγός Πεζικού και Χριστιανός Ορθόδοξος, τους κατηγορουμένους γνωρίζει απλώς και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, ορκισθείς επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς περί της πράξεως εν γένη κατέθεσεν ότι, τα εν τη εφημερίδα «Εμπρός» δημοσιευθέντα άρθρα και δη αι εν αυτοίς διαλαμβανόμεναι φράσεις «ανδρείκελα», «στον πρώτο σακαράκα» υπονοώντες ημάς τους αξιωματικούς, «φασιστικές προσπάθειες, τις οποίες οργανωμένοι πρέπει να αντικρούσουν» είναι εξυβριστικαί διότι θίγεται ολόκληρο το σώμα των αξιωματικών. Σκοπός των εξυβριστικών αυτών δημοσιευμάτων είναι να ενεσπείρουν το μίσος μεταξύ του Λαού και του στρατού και να διασαλεύσουν την πειθαρχείαν του στρατεύματος. Εις τον στρατόν απαγορεύεται υπό των κανονισμών η ανάγνωσις παντός είδους εφημερίδος, δεν είναι δε αληθές ότι διαβάζονται αι εφημερίδες αι μη εαμικαί, ενώ οι εαμικές απαγορεύονται, διότι ως είπον απαγορεύεται τελείως η ανάγνωσις πάσης φύσεως εφημερίδος λόγω της καταστάσεως.

Προσήλθεν έτερος μάρτυς της κατηγορίας όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Μόσχος Γ. Μόκαλης, εγεννήθη εν Θεσ/νίκη και κατοικεί εν Χίω, ετών 28, ανθ/γος και Χριστιανός Ορθόδοξος, τους κατηγορουμένους γνωρίζει απλώς και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, ορκισθείς επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς περί της πράξεως εν γένη κατέθεσεν τα εξής: Το άρθρον το οποίον εδημοσιεύθη υπό των κατηγορουμένων εν τω υπ' αριθ. 29 φύλλο της εφημερίδος «Εμπρός» θεωρώ εξυβριστικόν η δε πρόθε[δυσανάγνωστο]εις των κατηγορουμένων δι ής αποκαλούν τους αξιωματικούς του στρατού σακαράκες και προτρέπουν τους στρατιώτες να αντιδράσουν εις την υπό του κράτους γενομένην προσπάθειαν προς δημιουργίαν Εθνικού Στρατού, σκοπό έχει να κλονίση την πειθαρχίαν εν τω στρατεύματι, [δυσανάγνωστο] δε όπως αντιλαμβάνεται και πας αναγιγνώσκων ούτο εξυβριστικόν διότι θίγει ολόκληρον το σώμα των αξιωματικών. Οι κανονισμοί του στρατεύματος απαγορεύουν την ανάγνωσιν εφημερίδων πάσης φύσεως.

Προσήλθεν έτερος μάρτυς της υπερασπίσεως όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Κωνσταντίνος Οδυσ. [δυσανάγνωστο] ιάρης, εγεννήθη και κατοικεί εν Χίω, ετών 54, δικηγόρος και Χριστιανός Ορθόδοξος, τους κατηγορουμένους γνωρίζει απλώς και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, ορκισθείς επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και κατέθεσεν τα εξής: Αυτά που αναφέρει το δημοσίευμα εννοεί ο αρθρογράφος ότι γίνονται στους φασιστικούς στρατούς όχι όμως και στον ιδικόν μας όστις είναι εθνικός. Όσον αφορά την λέξιν οργανωμένοι θέλει να ειπή ότι πρέπει οι

στρατιώται δια τα παράπονά των να αναφέρωνται ιεραρχικώς. Ο εκ των κατηγορουμένων Ζήσιμος ουδεμίαν ανάμιξιν έχει εις την αρθρογραφίαν της εφημερίδος, ούτος είναι απλώς τυπογράφος επιστατών δια καλήν έκδοσιν της εφημερίδος.

Προσήλθεν έτερος μάρτυς της υπερασπίσεως όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Θεωδ. Λύσ. Πασπάτης, εγεννήθη και κατοικεί εν Χίω, ετών 44, Χειρούργος Ιατρός και Χριστιανός Ορθόδοξος, τους κατηγορουμένους γνωρίζει απλώς και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, ορκισθείς επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και κατέθεσεν τα εξής: Κατά την γνώμην μου τα εν τη εφημερίδι «Εμπρός» δημοσιευθέντα άρθρα δεν θεωρώ εξυβριστικά διότι ουδένα θίγουν προσωπικώς. Δια πρώτην φοράν σήμερα μανθάνω ότι οι στρατιώται απαγορεύεται να διαβάζουν εφημερίδας ελεύθερα. Ημείς όταν είμεθα στρατιώται εδιαβάζαμε εφημερίδας ελεύθερα. Όταν λέγει το άρθρον οργανωμένοι ότι πρέπει οι στρατιώται να αντιμετωπίζουν τις φασιστικές αυτές προσπάθειες εννοώ ότι [δυσανάγνωστο] πρέπει φυσικά να κάνουν στάσιν οι στρατιώται, διότι άνευ πειθαρχίας στρατός δεν δύναται να υπάρξη, αλλά ότι έχουν και αυτοί δικαιώματα δηλαδή ότι δύνανται να παραπονούνται και να παρουσιάζονται εις τας εκάστοτε αναφοράς των τμημάτων των κανονικώς. Ο εκ των κατηγορουμένων Ζήσιμος είναι απλώς τυπογράφος με ημερομίσθιον εις το τυπογραφείον δε που εργάζεται ούτος εκδίδονται εκτός της εφημερίδος «Εμπρός» και πολλαί άλλαι εφημερίδες και περιοδικά, προϊσταται δε ούτος της εκτυπωτικής εργασίας μόνον ως υπεύθυνος δια την καλήν εκτύπωσιν.

Οι κατηγορούμενοι προσκληθέντες εις απολογίαν ηρνήθησαν τας πράξεις των.

Ο Εισαγγελεύς λαβών τον λόγον και αναπτύξας την κατηγορίαν εζήτησε την ενοχήν των κατηγορουμένων.

Ο συνήγορος τον λόγον λαβών και αναπτύξας την υπεράσπισιν εζήτησεν την αθώωσιν των πελατών του.

Το Δικαστήριον σκεφθέν μυστικώς επί των εδρών του παρουσία και του γραμματέως απεφάσισε και δια του Προέδρου εδημοσίευσε την υπ' αριθμόν 289 ε.έ. απόφασίν του δι' ης εκηρύχθη ένοχος ο κατηγορούμενος Ισίδωρος Κουβελάς κατά το κατηγορητήριον και αθώος λόγω αμφιβολιών ο Ευάγγελος Ζήσιμος.

[προσθήκη από άλλα πρακτικά της αυτής δίκης]

Κηρύσσει αυτόν ένοχον του ότι εν Χίω την 23 Ιανουαρίου 1945 δι' αρθριδίου υπό τον τίτλον «ΣΤΟ ΣΤΡΑΤΩΝΑ» δημοσιευθέντος εις το δημοσιευθέν δια διανομήν και πωλήσεως υπ' αριθ. 29 της 9ης Ιανουαρίου 1945 φύλλον της εν Χίω εκδιδομένης εφημερίδος «Εμπρός», ης ετύγχανε διευθυντής, δια του συνόλου του άρθρου και δια των εν αυτών φράσεων «Αυτά δείχνουν ότι γίνεται προσπάθεια να μετατραπεί η Εθνοφυλακή σε αντιδραστικό Σώμα παρόμοιο με τη Χωρ/κή· και οι συνάδελφοι οργανωμένοι θα πρέπει ν' αντιμετωπίσουν αυτές τις φασιστικές προσπάθειες.» Εκλόνισεν δημοσία την προς τας ενόπλους δυνάμεις της χώρας εμπιστοσύνην του λαού, προκάλεσεν διχόνοιαν μεταξύ των εθνικών ενόπλων δυνάμεων και εκλόνισεν την εν αυταίς πειθαρχίαν.

«ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΗ»

Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 24 Ιανουαρίου 1945

Στο νησί μας τώρα τελευταίως έχει δημιουργηθή μια κατάστασις που μόνο σε Κράτη ανελεύθερα και φασιστικά συναντάται ενώ αντίθετα θα έπρεπε να επικρατή απόλυτη γαλήνη και ησυχία.

Δυστυχώς μεταξύ ορισμένων που θέλουν να λέγονται Διανοούμενοι και ελεύθεροι άνθρωποι επικρατεί (ποιος ξέρει για ποιους λόγους) μία τάσις και καταβάλλεται μία προσπάθεια να διαιρέσουν τον ήσυχο και ειρηνικό λαό του νησιού μας. Έτσι οι άνθρωποι αυτοί και με τα έργα των και με τα λόγια των καθημερινώς σχεδόν δεν κάμνουν τίποτα άλλο παρά να οξύνουν τας διαιρέσεις, τα πάθη και τα μίση και αντί να διακηρύττουν ότι η πατρίδα μας έχει ανάγκην γαλήνης και ησυχίας αυτοί ασχολούνται

εις ταπεινές και απόλυτα εμπρηστικές ενέργειες και αρθρογραφίες, τέτοιες που είνε δυνατόν να έχουν ως συνέπειαν ολέθρια δια τον ειρηνικόν λαόν της Χίου μας αποτελέσματα.

Διαβάζοντας προχθές την εφημερίδα "Προοδευτική" (υπ' αριθμ. 10 φύλλον) παρετήρησα ότι ο δικηγόρος κ. Πυργάρης σ' ένα άρθρο του, ούτε λίγο ούτε πολύ, αποκαλεί όλους τους Εαμίτες προδότες και συνεχίζοντας το απαίσιο και εμπρηστικό άρθρο του λέγει ότι το Εθνικό Απελευθερωτικό Μέτωπο και το ΕΛΑΣ το οργάνωσαν και το υπέθαλψαν οι Γερμανοί !!

Προ της τοιαύτης ανήκουστου βδελυράς και εθνοφθόρου συκοφαντίας η συνείδησης μου και ως ανθρώπου και ως Έλληνος εξηγέρθη και ενόμισα ότι έχω υποχρέωσιν να μη αφήσω αναπάντητον μίαν τοιαύτην ακατονόμαστον και βδελυράν συκοφαντίαν. Δια να μη θεωρηθή όμως ότι μεροληπτώ οφείλω να δηλώσω ότι από τα χρόνια της σκλαβιάς υπήρξα ΕΑΜΙΤΗΣ και εξακολουθώ να είμαι τοιούτος γιατί ηδυνήθην να προσφέρω το κατά δύναμιν τας υπηρεσίας μου και στο σκλαβωμένο τότε Έθνος μου και στον γενικόν αγώνα κατά του Ναζισμού και του φασισμού και σε πολλούς ομοφύλους μου αγωνιστάς καταδιωκόμενους από τους Γερμανούς.

Τώρα όμως ο κ. Πυργάρης μας αποκαλεί προδότας και διακηρύσσει ότι τάχα μας Οργάνωσαν οι Γερμανοί!! Αυτό βέβαια είνε δικαίωμα του όπως όμως είνε και δικό μας δικαίωμα να τον θεωρούμεν εμπρηστήν και ταραξίαν της ησυχίας και της γαλήνης του νησιού μας.

Εκείνο όμως που θέλω να διακηρύξω γνωρίζοντας τους μεγάλους αγώνας του ΕΑΜ κατά των γερμανών είναι τούτο: Ότι ο κ. Πυργάρης γράφοντας ότι το ΕΑΜ το Οργάνωσαν οι Γερμανοί ψεύδεται επαίσχυντα γιατί κι αυτός ο ίδιος γνωρίζει πολύ καλά τις μεγάλες και σοβαρώτατες υπηρεσίες που προσέφερε το ΕΑΜ στον αγώνα κατά των γερμανών, γνωρίζει ότι οι θρυλικοί κουρσάροι Εαμίτες και κτύπησαν αποτελεσματικά και συνέλαβαν πολλά γερμανικά πλοιάρια. Πώς λοιπόν αφού ήσαν δημιούργημα των Γερμανών να τους κτυπούν τόσο αλύπητα;

ΓΕΩΡΓΗΣ Π. ΣΤΡΟΥΜΠΗΣ
Δικηγόρος

«ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ»

Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 27 Ιανουαρίου 1945

Λαέ της Χίου

Μια ομάδα από ανθρώπους πού στα χρόνια της σκλαβιάς είχαν κλειστεί στα καβούκια τους ή βοηθούσαν τον καταχτητή για να κάνει πιο άγρια την καταπίεση και την εκμετάλλευση σηκώθηκαν τώρα και σχημάτισαν μια αντιλαϊκή—αντεθνική οργάνωση, (την ΕΟΧ) με σκοπό να καθίσουν ξανά στο σβέρκο μας, να χτυπήσουν εκείνους που πραγματικά πάλεψαν για τη λευτεριά της πατρίδος μας και να στερήσουν τις πολιτικές μας ελευθερίες με ένα καινούργιο καθεστώς.

Τη στιγμή που όλος ο κόσμος με χαρά και θαυμασμό παρακολουθεί τη θριαμβευτική και ασυγκράτητη προέλαση του Κόκκινου στρατού προς το Βερολίνο, γιατί καταλαβαίνει ότι έτσι θα σωθεί απ' το φασιστικό τέρας, τη στιγμή που σ' όλες τις χώρε; βάση της πολιτικής των τριών μεγάλων συμμάχων είνε η συνεννόηση και συνεργασία όλων των κομμάτων, βρέθηκαν μερικοί εχθροί του Χιακού λαού που προσπαθούν να διασπάσουν την ενότητα του ανεμίζοντας το σκιάχτρο του κομμουνισμού. Το πρόσχημα του μπολσεβικισμού μεταχειρίστηκε και ο Χίτλερ για να ματοκυκλήσει την ανθρωπότητα. Τον κίνδυνο του κομουνισμού χρησιμοποιεί ξανά ο κουϊσλιγκ Τσιρονίκος που σε χθεσινή του. ομιλία απ' το Ραδιόφωνο καλεί τους Έλληνες να Πολεμήσουν εναντίον του και θα τούς ενισχύσει με όλα τα μέσα.

Και πειθαρχικοί οι Χιώτες Πεμπτοφλαγγίτες της ΕΟΧ καλούν για μεθαύριο Κυριακή «συλλαλητήριο» κατά του κομμουνισμού.

Πατριώτες

Είναι μια ψευτιά και απάτη το σύνθημα αυτό. Αποβλέπουν στη διάσπασή μας, στο ματοκύλισμα του ειρηνικού νησιού μας, στο να λερώσει το όνομα της Χίου και να

δείξουν ότι τάχα οι Χιώτες εγκρίνουν τη συνέχιση του Εμφύλιου σπαραγμού που θα ‘χε σα συνέπεια την επιστράτευση όλων των παιδιών του Χιακού λαού προκειμένου να πολεμούν τα αδέρφια τους της άλλης Ελλάδας και δεν θέλουν να ειρηνεύσει η Ελλάδα μας και να αποκατασταθεί η Εθνική ενότητα. Ότι δεν ευχαριστούνται από τις νίκες του Κόκκινου στρατού, θέλουν τη διάσπαση των τριών συμμάχων που μονάχα τους Φασίστες θα ωφελήσει και πως χειροκροτούν τις Φασιστικές ενέργειες που γίνονται στον τόπο μας. Ότι καταδικάζουν τον ηρωικό αγώνα που έκανε και κάνει ο Ελληνικός λαός για τη Λευτεριά και την Ανεξαρτησία του.

Όλα αυτά που θέλουν να αποδείξουν δεν απηχούν το πραγματικό λαϊκό αίσθημα. Γι’ αυτό κανένας τίμιος πατριώτης, κανένας εργαζόμενος δεν πρέπει να πάει στο συλλαλητήριό τους.

Ας παν οι Φασίστες, οι μαυραγορίτες, οι εθνοπροδότες… ας παν οι Πυργάριδες και Τσιμιδόπουλοι που με το δαυλό του εμπρησμού θέλουν να ανάψουν τη φωτιά του Εμφύλιου σπαραγμού και στο φιλήσυχο νησί μας.

Εργαζόμενοι της πόλης και των χωριών.

Οι αρχές που για μια σύσκεψη στο Βροντάδο κάνουν εκστρατεία ολόκληρη, που απαγορεύουν τις ελεύθερες συγκεντρώσεις του λαού, στην ΕΟΧ δίνουν άδεια για συλλαλητήριο σε ανοικτό χώρο. Ενεργώντας έτσι μεροληπτικά, φέρνουν μεγάλο μέρος της ευθύνης για ενδεχόμενη διατάραξη της ησυχίας και τάξης.

Όμως ο εργαζόμενος λαός ας αποδείξει ακόμα μια φορά ότι είναι φρουρός της τάξης και της ησυχίας του τόπου. Κι αυτά θα τα αποδείξει μη παίρνοντας μέρος στο «συλλαλητήριο» των οπλισμένων μπράβων της αντίδρασης…

Όλοι συσπειρωμένοι μπροστά στον κίνδυνο του φασισμού που ορθώνεται στο νησί μας!

—Ζήτω η ενότητα του Χιώτικου λαού.

—Κάτω οι πεμπτοφαλαγγίτες της ΕΟΧ.

—Ζήτω ο ενιαίος συμμαχικός αγώνας κατά του Φασισμού.

Χίος 26/1/45 Η Π.Ε. ΧΙΟΥ

«ΜΙΑ ΔΙΑΔΟΣΗ»

Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 27 Ιανουαρίου 1945

Ανεπίσημες πληροφορίες αναφέρουν ότι πρόκειται να διατεθούν αυτοκίνητα της στρατιωτικής διοίκησης για να μεταφέρει η ΕΟΧ τους ανθρώπους της από τα χωριά. Αν αυτό είναι σωστό, δείχνει ότι υπάρχει πλήρης συνεργασία ανάμεσα στην ΕΟΧ και τις αρχές που όχι μονάχα επιτρέπουν ένα «συλλαλητήριο» αντιδραστικό, αλλά και με όλα τα μέσα ενισχύουν τους λίγους ταραχοποιούς στο αντεθνικό τους έργο.

Αυτό όμως δείχνει ακόμα ότι οι Εοχίτες καταλαβαίνουν ότι ο λαός της πόλης τους μισεί και υπολογίζουν ότι, ξεγελώντας τους χωρικούς, θα δείξουν όγκο στην αυριανή τους εκδήλωση.

«ΚΙ Ο ΕΛΛΗΝΝΟΑΓΓΛΙΚΟΣ»

Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 27 Ιανουαρίου 1945

Πολύ ύποπτη η αυριανή πρόσκληση των μελών του Ελληνοαγγλικού Συνδέσμου. Θέλουν να τους πάν ομαδικά στο «συλλαλητήριο» της ΕΟΧ! Αυτό έρχεται σε αντίθεση με τους σκοπούς που χάραξε αυτός ο σύνδεσμος.

«ΚΡΥΠΤΟΦΑΣΙΣΜΟΣ»

Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 27 Ιανουαρίου 1945

Ο κ. Νομάρχης διαδίδει ότι έχει στα χέρια του διαταγή από την Κυβέρνηση, που σύμφωνα μ’ αυτή καλούνται οι προϊστάμενοι των υπηρεσιών να του αναφέρουν ποιοι από τους Δημ. Υπαλλήλους της δικαιοδοσίας τους είναι Κομμουνιστές και Εαμίτες και ποιοι, γενικά, πήραν μέρος στην κίνηση των οργανώσεων.

Αυτά είναι σκιάχτρα για πολύ μικρά παιδιά και δεν μπορούν ούτε να εξαπατήσουν ούτε να φοβίσουν κανένα. Κείνο που καταφέρνει ο κ. Νομάρχης με την ταχτική του είναι να ξεσκεπάζεται ολοένα και περισσότερο στο Χιώτικο λαό σαν διώχτης των Δημ. Υπαλλήλων και των εργατικών γενικά τάξεων και σαν αναστηλωτής της χρεωκοπημένης κλίκας του Νησιού μας.

«ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΛΑΟΥ»

Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 1 Φεβρουαρίου 1945

Η παράνομη επέμβαση του Νομάρχη Χίου στα Φιλανθρωπικά Ιδρύματα είναι ένα γεγονός που πρέπει να επισύρη την προσοχή όλου του Χιώτικου κόσμου άσχετα με πολιτικές πεποιθήσεις.

Μέσα στο διάστημα της σκλαβιάς τα Φιλανθρωπικά Ιδρύματα από την άποψη των Εφορειών βρισκόταν σε χάλια Οι παληοί νόμιμα εκλεγέντες έφοροι, των οποίων όμως η θητεία είχε λήξει από πολλού, δεν έδειχναν κανένα ενδιαφέρον.

Οι αναφορές του Μητροπολίτη στο Υπουργείο δεν έφερναν καμμιά απάντηση γιατί τότε το Υπουργείο ασχολούνταν με τη προδοσία του Ελλ. Έθνους.

Η κατάσταση όμως έπρεπε να διορθωθή. Κάθε αναβολή θα απέβαινε εις βάρος των Ιδρυμάτων. Ο Νομάρχης Κούρασης αναγνωρίζοντας την ανάγκη έθεσε τέρμα στην έκρυθμη κατάσταση διορίζοντας νέους ανθρώπους που μέσα στις δύσκολες συνθήκες της σκλαβιάς δέχτηκαν με κινδύνους να υπηρετήσουν τα Ιδρύματα.

Και πραγματικά μακρυά από κάθε κομματικό υπολογισμό με σύνθημα όπως πάντα το συμφέρον του Χιακού λαού την παρατυπία αυτή ο κ. Σταματιάδης την επαναλαμβάνει όχι γιατί το επιβάλλει η ανάγκη των ιδρυμάτων αλλά γιατί το θέλει η ΕΟΧ η οποία κυβερνά τον κ. Νομάρχη.

Αν δεν κάμναμε λάθος τώρα δεν έχομε πια σκλαβιά, έχομε το Κράτος του Νόμου! Τώρα λειτουργούν οι νόμοι. Και ο νόμος 2508 καθορίζει τον τρόπο της εκλογής των Εφορειών.

Φυσικά γνωρίζομε τι εννοεί ο Νομάρχης και οι λοιποί άμα μιλούν για νόμους. Οι νόμοι είναι μια δαμόκλεια σπάθη που την χειρίζονται οι κρατούντες, οι κλίκες των εκμεταλλευτών για να επιβάλλουνε τη θέλησή τους (πάνω στις ελευθερίες, στο συμφέρο και το ψωμί του λαού.

Μα όλοι οι Χιώτες γι' αυτήν την υπόθεση πρέπει ν' αγωνιστούν. Από Τουρκοκρατίας ισχύει η αυτοδιοίκηση των Φιλανθρωπικών Ιδρυμάτων. Τώρα επεμβαίνουν και την καταργούν αναίσχυντα.

Τί θα επακολουθήσει το καταλαβαίνουμε όλοι.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ ΤΩΝ ΕΝ ΧΙΩ ΠΛΗΜΜΕΛΕΙΟΔΙΚΩΝ

Αριθμός 347

Συγκείμενον εκ των Δικαστών Γερασίμου Κατάνη, Προέδρου, Χαράλαμπου Δαμάσκου, Γεωργ. Αράπη, δικηγόρου, (κωλυομένων των λοιπών τακτικών δικαστών).

Συνεδριάσαν δημοσίως εν τω ακροατηρίω του Δικαστηρίου τούτου την 17ην Μαΐου 1945 παρουσία του τε Εισαγγελεύοντος Πλημμελιοδίκου Χρήστου Βασιλείου (μη υπάρχοντος Εισαγγελέως και των αρμοδιωτέρων αναπληρωτών κωλυομένων) και του υπογραμματέως Ιωάν. Στρογγυλούδη ίνα δικάσει τους επί εξυβρίσει δια του Τύπου κατηγορουμένους 1.) Ισίδωρον Μιχ. Κουβελάν και 2.) Ευάγγελο Κων/τίνου Ζήσιμον, κατοίκων Χίου, παρόντας μετά του συνηγόρου των δικηγόρου Νικ. Μορτάκη.

Ο ενταύθα Εισαγγελεύς δια κλητηρίου θεσπίσματος εκάλεσε τους ανωτέρω κατηγορούμενους ίνα εμφανισθώσι σήμερον ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου ίνα δικασθώσι ως υπαίτιοι της άνω πράξεως.

Προκειμένης συζητήσεως

Εξετάσαν τους κατηγορούμενους περί της ταυτότητός των.

Ακούσαν του Εισαγγελεώς απαγγείλαντος την κατηγορίαν.

Των ενόρκως εξετασθέντων μαρτύρων της κατηγορίας και της υπεράσπισης.

Ο Γραμματεύς ανέγνω την ένορκον κατάθεσιν του Διονυσίου Σ. Μανούσου.

Των κατηγορουμένων απολογηθέντων.

Του Εισαγγελέως προτείναντος την ενοχήν των κατηγορουμένων.

Του συνηγόρου αιτησαμένου την αθώωσιν αυτών.

Ιδόν την δικογραφίαν-Σκεφθέν κατά τον Νόμον.

Επειδή εκ της εν γένει περί την απόδειξιν διαδικασίας, της απολογίας του κατηγορουμένου και της λοιπής εν γένει συζητήσεως της υποθέσεως προέκυψαν αμφιβολίαι περί της ενοχής των κατηγορούμενων εις την κατηγορούμενην αξιόποινον πράξιν δέον τω λόγω τούτω να κηρυχθώσι ούτοι αθώοι ταύτης.

Το Δικαστήριον δεν επείσθη ότι ο μηνυτής εκ δόλου ή βαρείας αμελείας κατήγγειλε τον κατηγορούμενο δέον όθεν ν' απαλλαγή ούτος της επιβολής αυτώ των δικαστικών εξόδων και τελών επιβαλλομένων τούτων τω Δημοσίω.

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ

Δικάζον κατ' αντιμωλίαν των κατηγορουμένων 1.) Ισιδώρου Μιχ. Κουβελά και 2.) Ευάγγελου Κων/τίνου Ζήσιμου κατοίκου Χίου.

Κηρύσσει αυτούς αθώους του ότι εν Χίω την 3η Φεβρουαρίου 1945 1.) δι' αρθριδίων υπό τους τίτλους «Εργάτες και υπάλληλοι και η Λέσβος αλληλεγγύη με τα νησιά του Αιγαίου» κλπ. δημοσιευθέντων εις το δημοσιευθέν δια διανομήν και πωλήσεως υπ' αριθ. 32 της 3ης Φεβρουαρίου 1945 φύλλον της εν Χίω εκδιδομένης εφημερίδος «Εμπρός», ης ο μεν πρώτος Ισίδωρος Κουβελάς ετύγχανε διευθυντής, ο δε έτερος Ευάγγελος Ζήσιμος, εκμεταλλευόμενος εν ιδίω ονόματι το εις ο γραφείον εις ω εξετυπώθη η εφημερίς, δια του συνόλου του άρθρου και δια των εν αυτών φράσεων «Ο Νομάρχης συνεχίζοντας τα φασιστικά μέτρα ετοιμάζεται ν' αντικαταστήσει αυθαίρετα τη Διοίκηση του Κέντρου σας με χρεοκοπημένα αντεργατικά στοιχεία. Υπερασπίστε με κάθε τρόπο την αληθινή Διοίκησή σας και τις συνδικαλιστικές σας ελευθερίες. και στάλθηκε, υπόμνημα από τις πολιτικές και σωματειακές οργανώσεις Λέσβου, στο όποιο τονίζεται η φασιστική τρομοκρατία που έχει ξαπολυθεί στη Χίο, Σάμο, Λήμνο και Ικαρία.» διήγειρων εις απειθείαν κατά των Νόμων και εναντίων άλλων νομίμων Διαταγών της Αρχής και 2.) δι' αρθριδίου υπό τον τίτλον «Οι εθνοφύλακες πεινούν» δημοσιευθέντος εις το δημοσιευθέν δια διανομήν και πωλήσεως υπ' αριθ. 32 της 3ης Φεβρουαρίου 1945 φύλλον της εν Χίω εκδιδομένης εφημερίδος «Εμπρός», ης οι κατηγορούμενοι εκέκτηντο την ανωτέρω εκτεθείσαν ιδιότητά των, δια του συνόλου του αρθριδίου τούτου και δια των εν αυτών φράσεων «ανακοινώθηκε στους κληρωτούς της Εθνοφυλακής ότι οι Εγγλέζοι δεν τους χορηγούν τρόφιμα και στο εξής θα μοιράζονται το συσσίτιο 160 ιερολοχιτών. Έτσι στον καθένα πέφτει από 30 δράμια ψωμί και 1 κονσέρβα κάθε τρεις μέρες Αυτό αποτελεί καταδίκη σε πείνα των στρατευμένων παιδιών του Χιώτικου λαού και προκάλεσε μεγάλη αναστάτωση σ' όλους τους εθνοφύλακες.» διέσπειραν εν γνώσει ψευδείς ειδήσεις και φήμας επιτηδείας να φέρωσι ανησυχίαν και φόβον εις τους πολίτας.

Απαλλάσσει τον μηνυτήν της πληρωμής των Δικαστικών εξόδων και τελών.

Επιβάλλει τα έξοδα και τέλη σημάνσεως τω Δημοσίω.

Εκρίθη, απεφασίσθη και εδημοσιεύθη.

Εν Χίω τη 17η Μαΐου 1945.

«ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΑΞΗΣ…
ΘΡΑΣΥΤΑΤΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΤΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΚΑΤΑ
ΤΟΥ ΕΡΓΑΤΟΫΠΑΛΛΗΛΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ
Ο… ΓΚΑΟΥΛΑΪΤΕΡ ΝΟΜΑΡΧΗΣ ΠΡΟΚΑΛΕΙ ΤΟΥΣ ΕΡΓΑΤΕΣ ΟΙ
ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΤΗΣ ΧΙΟΥ ΣΤΟ ΠΛΕΥΡΟ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΟΥΣ»

Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 6 Φεβρουαρίου 1945

Ενώ συνεχίζονται οι διαπραγματεύσεις μεταξύ ΕΑΜ και κυβέρνησης και καταβάλλεται προσπάθεια να βρεθή βάση για συνεννόηση για να εξασφαλισθεί η ειρήνη και η τάξη στη χώρα μας, εδώ στο νησί μας, η φασιστική αντίδραση με πρωτοπόρο τον ίδιο το Νομάρχη, επιτίθεται κατά του λαού έχοντας μοναδικό σκοπό το αλυσσόδεμά του με τα χειρότερα φασιστικά δεσμά.

Κι αφού έπαψαν το λαϊκό Δήμαρχο αμέσως μόλις γύρισε απ' την Τουρκία όπου είχε κατωρθώση συμφέρουσα ανταλλαγή μαστίχας με τρόφιμα για το καλό των μαστιχοπαραγωγών και γενικά του Χιώτικου λαού, αφού επέμβηκε στα Φιλανθρωπικά ιδρύματα και καθαιρεί εντελώς αυθαίρετα τις εφορείες τους τσαλαπατώντας έτσι το θεσμό της αυτοδιοίκησης που τον σεβάστηκαν κι οι ίδιοι οι Γερμανοί τώρα προσπαθεί να εκτόπιση και την Διοίκηση του Εργατοϋπαλληλικού Κέντρου της Χίου.

Κι αν για τα προηγούμενα μπορούσε να στηριχθεί στο γεγονός ότι δεν είχαν εκλεγεί νόμιμα απ' το λαό, για την Διοίκηση όμως του Ε.Κ.Χ. δεν μπορεί, να βρει ούτε τέτοια δικαιολογία. Γιατί ξέρει πολύ καλά, όπως όλος ο κόσμος, ότι έγιναν εντελώς ελεύθερες εκλογές, μετά την απελευθέρωση, σε κάθε σωματείο για την ανάδειξη των αντιπροσώπων, στο Εργατικό Κέντρο κι ακόμα η Εκτελεστική Επιτροπή εκλέχτηκε μόλις στις 7 του Γενάρη και δέχτηκε τη γενική επιδοκιμασία μέσα στην εργατοϋπαλληλική συγκέντρωση της 14ης του Γενάρη.

Με ποιο δικαίωμα λοιπόν ο κ. Νομάρχης έρχεται αντιμέτωπος μ' ολόκληρη την εργατιά και τσαλαπατά τη θέλησή της;

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΕΡΓ. ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ

Το περασμένο Σάββατο κυκλοφόρησε ανάμεσα στον εργατοϋπαλληλικό κόσμο της πόλης μας η είδηση πως ο Νομάρχης θα αντικαταστήση τη διοίκηση του Ε.Κ.Χ. και πως διόρισε νέα από αντιεργατικά και χρεοκοπημένα στοιχεία που δεν εμπνέανε καμιά εμπιστοσύνη στην τάξη τους.

Το ίδιο βράδυ η διοίκηση του Ε.Κ.Χ. μαζύ με όλους. τους αντιπροσώπους των σωματείων επισκέφθηκε τον Νομάρχη και διαμαρτυρήθηκε για τα αντεργατικά και παράνομα αυτά μέτρα. Ιδιαίτερα τόνισαν πως η σημερινή Διοίκηση του Ε.Κ.Χ. βγήκε ύστερα από κανονικές και ελεύθερες εκλογές που γίνηκαν μετά την απελευθέρωση του Νησιού μας και ότι η παράνομη αυτή στάση του προκαλεί την αγανάκτηση της τάξης που αντιπροσωπεύουν.

Την Κυριακή το πρωί μια ομάδα ενόπλων χωροφυλάκων κατάλαβε το Ε.Κ.Χ. κουβαλώντας μαζύ τους και την «ελέω ΕΟΧ» διορισμένη διοίκηση για να την εγκαταστήσουν έτσι διχτατορικά.

Στα Γραφεία του Κέντρου βρέθηκε ο Γεν. Γραμματέας Αντώνης Γλύκας από τον όποιο ζητήθηκε να παραδώσει. Είχε μαζύ του και το μικρό του παιδί και όταν αρνήθηκε την παραδώση του δήλωσαν πως είναι αιχμάλωτός τους και αυτός και το παιδί του.

Στο μεταξύ ο Πρόεδρος του Ε.Κ. Γιάννης Καβάφης κλήθηκε στην Αστυνομία και του συστήθηκε να παραδώσει στη νέα διοίκηση του Ε.Κ.Χ.

Ο Πρόεδρος και ο Γεν. Γραμματέας αρνήθηκαν να υποκύψουν στη βία και δεν παράδωκαν.

Οι εργάτες που δούλευαν στο ξεφόρτωμα των βαποριών κι άλλοι που τυχαία βρέθηκαν βλέποντας να ξαναεφαρμόζουνται οι μέθοδες του Μεταξά ήταν έτοιμοι ν' αφήσουν τις δουλειές τους και να τρέξουν για την υπεράσπιση της ελευθερίας τους.

Η Διοίκηση του Ε.Κ.Χ. έστειλε αμέσως αντιπροσωπεία στις Αγγλικές Αρχές από τις οποίες αφού ανάπτυξε τις απόψεις της Εργατοϋπαλληλικής τάξης και το φασιστικό τρόπο της Επέμβασης του Νομάρχη, πήρε τη βεβαίωση πως η υπόθεση θα μελετηθή και θα δοθή η σωστή λύση της.

ΕΡΓΑΤΟΫΠΑΛΛΗΛΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΧΙΟΥ

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ

Προς

Όλους τους εργάτες και υπαλλήλους της Χίου

Συνάδελφοι,

Οι άνθρωποι της μαύρης αγοράς και της πολιτικής εκμετάλλευσης επειδή φοβούνται το κυνηγητό και το ξεσκέπασμα που τους κάναμε, προσπαθούν να μας εξουδετερώσουν με καθαίρεση αυθαίρετη και φασιστική της νόμιμης, Διοίκησης του Ε.Κ.Χ. Επειδή κανένας τίμιος και ηθικός εργάτης δεν δέχεται να διασπάσει την ενότητα της Εργατοϋπαλληλικής τάξης βρήκαν να χρησιμοποιήσουν για όργανό τους τον χαφιέ της 4ης Αυγούστου και κοπέλι του Λουλακάκη Γιάννη Ροζάκη.

Για πρόσχημα της αυθαίρετης αυτής πράξης φέρνουν ότι σε ορισμένα σωματεία δεν έγιναν εκλογές εντάξει — όλοι σας γνωρίζετε ότι αυτό είναι μία κακοηθέστατη συκοφαντία γιατί σε όλα ανεξαιρέτως τα σωματεία έγιναν ελεύθερες και νόμιμες εκλογές — άλλωστε την παραμικρή αφορμή αν εδίναμε η αντίδραση θα έσπευδε να την εκμεταλλευτή και σύμφωνα με τον Νόμο 281 να υποβάλει ενστάσεις στο ειρηνοδικείο αφού αυτό δεν έγινε τυπικά και ουσιαστικα όσες εκλογές έγιναν έχουν κυρωθή.

Εν τούτοις όμως για να αφαιρέσουμε κάθε πρόφαση συκοφαντίας καλούμε εντός 10 ημερών όλους τους εργάτας και υπαλλήλους που αντελήφθηκαν κάποια πίεση ή παρανομία στη διεξάγωγη των εκλογών της Οργάνωσής τους να μας το δηλώσουν εγγράφως. Σε όσα δε σωματεία συγκεντρωθούν δηλώσεις υπογεγραμμένες από το 1/20 των μελών σύμφωνα με το Νόμο 281, θα προκηρυχθούν αμέσως νέες εκλογές με εφορευτικές επιτροπές της απόλυτης εμπιστοσύνης των παραπονουμένων.

Χίος 3 Φεβρουαρίου 1945.

Ο Πρόεδρος Ο Γεν. Γραμματεύς

Γ. Καβάφης Α. Γλύκας

«ΤΟ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ ΟΜΑΔΙΚΕΣ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΕΣ ΤΟΝ ΕΡΓΑΤΩΝ»

Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 6 Φεβρουαρίου 1945

Ο Νομάρχης, συνεχίζοντας τις παράνομες και φασιστικές ενέργειές του, έφερε σκόπιμα σε αναστάτωση ολόκληρη την εργατική τάξη του νησιού. Παρά τη συμφωνία ΕΑΜ — Κυβέρνησης, που κατοχυρώνει τις συνδικαλιστικές ελευθερίες των εργατών, ο κ. Σταματιάδης επιμένει στις προσπάθειες του για την αντικατάσταση της νόμιμης διοίκησης του Έργατ. Κέντρου. Σήμερα το πρωί η διορισμένη ψευτοδιοίκηση του Νομάρχη που αποτελείται από ανθρώπους τεταρτοαυγουστιανούς και ξένους προς την εργατική τάξη θέλησε με την προστασία πάντα του Νομάρχη, να στείλει εργάτες στο τρίγωνο και αλλού.

«ΟΙ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΙΣ ΕΑΜ - ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ. ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΑΠΟ ΤΟ ΛΟΓΟ ΤΟΥ Σ. ΣΙΑΝΤΟΥ»

Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 6 Φεβρουαρίου 1945

Αν και δεν έχει καταλήξει η διάσκεψη σε τίποτα το θετικό ακόμα, κατά πρόσφατη ανακοίνωση, επικρατεί ατμόσφαιρα φιλική αν όχι αδελφική και παρατηρείται γενικώς αισιοδοξία.

Στην τελευταία συνάντηση των αντιπροσώπων ο σ. Σιάντος ανέπτυξε τις αποφάσεις της Εαμικής αντιπροσωπίας για την ειρήνευση της Χώρας.

Τόνισε ότι το ΕΑΜ κάνει κάθε δυνατή υποχώρηση, για την επίτευξη συμφωνίας που να εξυπηρετεί το μέλλον της Χώρας και να εξασφαλίζει τη δημοκρατική εξέλιξη της πολιτικής μας ζωής.

«Νομίζουμε, είπε, ότι σκοπός της σύσκεψης αυτής είναι όχι ο καταμερισμός ευθυνών και ανεύρεση ένοχων, άλλα η επίτευξη συνεννόησης για την τακτοποίηση των πολιτικών πραγμάτων της Χώρας. Κατά συνέχειας η παροχή γεν. αμνηστίας είναι πρώτη ενέργεια της Κυβέρνησης που θα δείξει τη συμβολή της γι αυτό το σκοπό. Η δεύτερη είναι η κατάργηση της ανελεύθερης Νομοθεσίας που στέκεται εμπόδιο στην εφαρμογή πραγματικής Δημοκρατίας. Βέβαια υπάρχουν οι βεβαιώσεις της Κυβέρνησης για εξασφάλιση των δημοκρατικών ελευθεριών κλπ. όμως αυτές; δεν αποτελούν βάσεις γιατί οι κυβερνήσεις έρχονται και φεύγουν.» Μετά ανέπτυξε

τις θέσεις του ΕΑΜ πάνω στα ζητήματα έθιξε ο κ. Σοφιανόπουλος στην εισήγηση του: α1.) Συμφωνούμε, όπως και πριν για την συγκρότηση Έθν. στρατού με βάση την πρόσκληση ηλικιών. Όμως θα πρέπει ν' αποκλείσουν οι δοσίλογοι αξιωματικού και τα στελέχη του ΕΛΑΣ να συγχωνευτούν στον καινούριο στρατό, χωρίς διάκριση.

2.) Τα σώματα Ασφαλείας -χωροφυλακή και Αστυνομία- όχι να αναδιοργανωθούν απλώς, άλλα να εκκαθαριστούν από όλα τα φασιστικά στοιχειά.

3.) Επιβάλλεται η εκκαθάριση του κρατικού μηχανισμού από όλα τα φιλοβασιλικά υπολείμματα. Είναι φανερό ότι αν δεν γίνει αυτό, οποιαδήποτε προσπάθεια της Κυβέρνησης για τη Δημοκρατία, θα σκοντάφτει πάνω σε μία αντίδραση του μηχανισμού (της δικαιοσύνης π.χ.)

4.) Οι όμηροι που ήσαν στα χέρια του ΕΛΑΣ απελύθησαν. Οι υπόλοιποι κρατούμενοι θα παραδοθούν στη δικαιοσύνη. Απ' την αντίθετη πλευρά όμως, δεν γίνεται ούτε λόγος για τις χιλιάδες γυναικόπαιδα που κρατιούνται μέσα κι έξω απ' την Ελλάδα.

Όσο για την τιμωρία των εγκληματικών πράξεων και μονό, νομίζουμε ότι αυτό είναι εύσχημος τρόπος για να διωχθεί η μια παράταξη γιατί πως θα εξακριβωθούν τα εγκλήματα σ' ένα πόλεμο; Και γιατί δεν γίνεται ούτε κουβέντα για τα όσα έγιναν απ' τη Δεξιά; Νομίζουμε ότι αύτη η συζήτηση οξύνει μάλλον τα πράγματα, Το ΕΑΜ προτείνει τον γενικό κατευνασμό.

5.) Είναι απαραίτητη η συμμετοχή όλων των πολιτικών στην Κυβέρνηση για την πραγματοποίηση της Εθνικής Ενότητας.

β.) Για το δημοψήφισμα και τις εκλογές πρέπει να καθαρισθούν προθεσμίες.

Προσπάθειά μας είναι να εκκαθαρίσουμε γενικά το φασισμό κι απ' το εσωτερικό όπως καταρρακώνεται στο εξωτερικό, και να γίνουν σεβαστές οι δημοκρατικές ελευθερίες.

Αυτός είναι ο μοναδικός τρόπος για να μπούμε στο δρόμο της πραγματικής δημοκρατικής εξέλιξη για την προκοπή του τόπου μας.

«ΝΑ ΧΤΥΠΗΘΕΙ Η ΜΑΥΡΗ ΑΓΟΡΑ».

Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 10 Φεβρουαρίου 1945

Η Διοίκηση δεν έλαβε κανένα απόλυτα μέτρο για την προστασία του λαού ενώ αντίθετα πήρε όλα τα μέτρα εναντίον του λαού και των ελευθεριών του, των εργαζομένων και των ανέργων. Επισημοποίησε τη μαύρη αγορά, την έφερε στην ακμή της Γερμανοκρατίας και τα διάφορα παχύδερμα ανεβοκατεβαίνουν τα γραφεία με άδειες και ρουσφέτια βλέποντας περιφρονητικά τον κόσμο που περιμένει ώρες για ν' ακουστεί και να πάει χαμένο κάθε δίκαιο αίτημά του. Ο κόσμος ζητά να σταματήσει αυτή η κατάσταση να γίνουν συχνότερα διανομές να δοθούν αμέσως επιδόματα, να διευκολυνθούν οι οργανωμένες ανταλλαγές, να μην προστατεύονται οι μαυραγορίτες μεγαλέμποροι και βιομήχανοι που 'χουν όπως στην Κατοχή έτσι και τώρα παντού χώσει τη μύτη τους και εξακολουθούν στηριγμένοι στη διοίκηση να εγκληματούν σε βάρος της ζωής του λαού».

«Η ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ»

Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 14 Φεβρουαρίου 1945

Η συμφωνία που υπογράφτηκε στη Βάρκιζα γέμισε με χαρά όλο τον κόσμο που αγωνίστηκε και αγωνίζεται για τη λευτεριά και την προκοπή της Πατρίδας.

Για όλους εμάς που αγώνες και θυσίες πολύχρονες μας έδειξαν το σωστό δρόμο, ήταν μια ακλόνητη απόφαση πως έπρεπε να βαδίσωμε μέσα σε ειρήνη και ησυχία στην ομαλή δημοκρατική εξέλιξη. Και όπως είπε ο Αρχηγός της Εαμικής Αντιπροσωπείας συναγ. Σιάντος, οι απόψεις μας ήσαν απλές και σαφείς. Τέτοιες αποδείχτηκαν με την συμφωνία που υπογράφτηκε.

Είναι τραγικό ότι χρειάστηκε άδικος αιματηρός Εμφύλιος πόλεμος για να γίνει αντιληπτό πόσο ήταν ανάγκη να εφαρμοστούν οι αρχές αυτές. Όταν το πέρασμα του χρόνου ξεσκεπάσει τούς πέπλους της συκοφαντίας πολλά πράγματα θα μπουν όπως πρέπει στη θέση τους.

Τώρα ανάμεσα στη γενική ανακούφιση και με τα ειρηνικά όπλα που μας δίνει η συμφωνία και με τους ορούς της σχετικά με την ελευθερία και τη δημοκρατία σ' όλες τις εκδηλώσεις της ζωής, θα βαδίσωμε περήφανοι μα και αποφασισμένοι μέχρι θανάτου στην τακτοποίηση των σοβαρών προβλημάτων του Ελληνικού λαού που

απαιτούν λύσεις. Και τα προβλήματα αυτά είναι οικονομικά, κοινωνικά, πολιτικά. Προβλήματα Επισιτισμού και ανοικοδόμησης. Προβλήματα τιμωρίας των προδοτών και εξυγίανσης της Εθνικής μας ζωής. Προβλήματα πάταξης της αισχροκέρδειας και του μαυραγοριτισμού. Προβλήματα ξεριζώματος του φασισμού. Προβλήματα ανεξαρτησίας και εθνικής ολοκλήρωσης της Ελλάδας. Προβλήματα του λαού και του στρατού που βρίσκεται στα σύρματα.

Αυτά είναι τα προβλήματα και αυτός είναι ο δρόμος μας, ο μοναδικός δρόμος για την ανοικοδόμηση και εξυγίανση της Χώρας μας.

«ΕΡΓΑΤΟΥΠΑΛΛΗΛΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ»
Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 14 Φεβρουαρίου 1945
Βλέπε Παράρτημα σελ. 213

«ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ»
Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 16 Φεβρουαρίου 1945

Οι αποφάσεις της Κριμαίας και η συμφωνία της Βάρκιζας είναι διατυπωμένες πάνω στις ίδιες γραμμές. Και οι δύο έχουνε σα βασικούς σκοπούς την διατήρηση της συμμαχικής ενότητας την περίθαλψη των λαών που υποφέρουν και την εξαφάνιση του Ναζισμού και των φασιστικών υπολειμμάτων.

Εδώ στο νησί μας, τον τελευταίο καιρό η φασιστική αντίδραση με την απόλυτη υποστήριξη και κάτω από την προστασία του Νομάρχη, εξαπέλυσε ολόκληρη επίθεση ενάντια στο λαό του νησιού και τις οργανώσεις του. Όλα τα μέσα χρησιμοποιήθηκαν: Συλλήψεις αδικαιολόγητοι, εκφοβισμοί, παράνομες ενέργειες και αποφάσεις, αντικαταστάσεις αυθαίρετες και έκνομες κοινοτικών και δημοτικών άρχων, κατάργηση της αυτοδιοίκησης των ιδρυμάτων και γενικά κάθε φασιστική μέθοδος βρήκε την εφαρμογή της σ' αυτό το διάστημα. Με την επίτευξη της συμφωνίας και την ειρήνευση της Χώρας μας μια τέτοια κατάσταση έπρεπε άμεσα να πάρη τέλος. Και όμως: Ένας από τους βασικούς όρους της συμφωνίας ΕΑΜ — Κυβέρνησης είναι εκείνος που αναφέρεται στους υπαλλήλους.

Λέγει το άρθρο 7 της συμφωνίας: ...Κανένας δημόσιος ή άλλος υπάλληλος δεν θα διωχθεί για τα πολιτικά ή κοινωνικά του φρονήματα. Ο όρος αυτός μεταδόθηκε μαζί με το υπόλοιπο κείμενο της συμφωνίας στις επίσημες ανακοινώσεις του ραδιοφωνικοί) σταθμού της Αθήνας.

Ο κ. Νομάρχης τον λίγο καιρό που βρίσκεται στο νησί μας έχει δείξει πως είναι εφοδιασμένος με μεγάλη πολιτική ευκινησία. Είναι ανάγκη και πάλι να αλλάξει τακτική και να συμμορφωθεί με την πολιτική γραμμή της Κυβέρνησης. Αλλιώτικα, εξακολουθώντας δηλαδή την ιδία τακτική, οδηγεί τον κόσμο σε συμπεράσματα που είναι επιζήμια και επικίνδυνα για την ανάρρωση της Πατρίδας και την πραγματοποίηση της συμφωνίας. Αρχίζει δηλαδή κανείς να σκέφτεται ότι ένα από τα δύο συμβαίνει: Η ο Νομάρχης βρίσκεται κάτω από την απόλυτη επιρροή της φασιστικής Δεξιάς (τύπου Κουλουμβάκη) και δεν έχει την δύναμη να ακολουθήσει τις κυβερνητικές αποφάσεις ή υπάρχουν ωρισμένες οδηγίες που δεν είναι σύμφωνες με τους ορούς της συμφωνίας.

Ο κ. Νομάρχης για να σταματήσει αυτές τις φαρμακερές υπόνοιες έχει υποχρέωση, και απέναντι στην Πατρίδα και απέναντι στην Κυβέρνηση, να χαράξει, και για τον εαυτό του και για τις υπηρεσίες που επιβλέπει, πορεία ανάλογη και σύμφωνη με την τελευταία εξέλιξη της πολιτικής κατάστασης, της Χώρας μας.

«Ο Πρωτοπόρος»
Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 18 Φεβρουαρίου 1945

Η φωνή του δίκηου του καταπιεζόμενου λαού μας που βρίσκει απήχηση μονάχα στις εαμικές εφημερίδες προκαλεί την οργή των νεοφασιστών εκμεταλλευτών.

Μεταχειρίζονται όλα τα μέσα για να σταματήσουν τη φωνή μας.

Μας ζητούν άδειες εκδόσεως. Τις άδειες εμείς τις πήραμε με το σπαθί μας μέσα στη Γερμανική σκλαβιά, μας τις έδωσε η πανελλήνια κραυγή του αγωνιζόμενου λαού. Μας κατέκλυσαν με χείμαρρο μηνύσεων που εκκρεμούν ακόμη. Τελευταία άλλα σατανικά μέσα τέθηκαν σ' εφαρμογή. Ενώ οι άλλες εφημερίδες βγαίνουν στο πολυτελές χαρτί της M.L.[392] οι φτωχές εαμικές εφημερίδες αναγκάζονται να καταφεύγουν στη μαύρη αγορά για χαρτί ακατάλληλο που το πληρώνουν πανάκριβα.

Και σ' αυτό επεμβαίνουν. Ο πωλητής του χαρτιού ανάλογα μιλημένος αρνείται να μας δώση. Ο λαοκράτης κ. Νομάρχης ο υποκριτικά θαυμαστής της θεάς ελευθερίας ο κυριώτερος εμπνευστής πάσης παρανομίας απαγόρευσε την εξαγωγή χαρτιού που έφερε ο έμπορος Αρώνης από τον Πειραιά για λογαριασμό της εφημερίδας μας. Το ίδιο ακριβώς χαρτί ξεφορτώθηκε αμέσως μόλις αγοράσθηκε από άλλον!

«ΑΝΑΓΚΗ ΝΑ ΔΩΣΩΜΕΝ ΠΡΟΣ ΑΛΛΗΛΟΥΣ ΤΗΝ ΧΕΙΡΑ.
ΜΙΑ ΕΜΠΝΕΥΣΜΕΝΗ ΕΚΚΛΗΣΗ ΤΟΥ
ΣΕΒΑΣΜΙΟΤΑΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΧΙΟΥ»
Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 18 Φεβρουαρίου 1945

Ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Χίου, εμπνεόμενος από τη συμφωνία Κυβέρνησης – ΕΑΜ εξέδωσε μία πατριωτική έκκληση προς το ποίμνιόν του, τονίζοντας την ανάγκη της Εθνικής Ενότητας που καταλήγει:

…ανάγκη να δώσωμεν προς αλλήλους την χείρα. Ανάγκη να συνεργαστώμεν όλοι προς σωτηρίαν της Πατρίδος. Υπάρχει καιρός μετά την σωτηρίαν να ζητηθούν από την Εθνικήν δικαιοσύνην οι υπεύθυνοι.

Αι διαιρέσεις και αι διχόνιαι ουδέποτε ωφέλησαν αλλ' έγιναν πρόξενοι ανεπανόρθωτων ζημιών και συμφορών

«ΤΟ ΡΕΖΙΛΙΚΙ ΤΗΣ ΕΟΧ ΣΤΟ ΒΡΟΝΤΑΔΟ
ΑΠΟΔΟΚΙΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΠΑΓΑΝΔΑΣ ΤΟΥ ΝΟΜΑΡΧΗ κ. ΣΤΑΜΑΤΙΑΔΗ
Η ΕΟΧ ΔΙΑΛΥΘΗΚΕ…
ΠΑΛΑΙΟΚΟΜΜΑΤΙΣΜΟΙ»
Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 20 Φεβρουαρίου 1945

Ύστερα από εβδομάδων αλλεπάλληλες συζητήσεις, αλλαγές, συμβούλια και διαβούλια μεταξύ υποψηφίων δημάρχων της ΕΟΧ για το Δήμο Βροντάδου και του Νομάρχη, το Σάββατο βράδυ μυστικά η ανύπαρκτη Ε.Ο. Βροντάδου ειδοποίησε τα μέλη της να βρίσκονται το πρωί στις 9:30 στην αίθουσα του Γυμνασίου που ο κ. Νομάρχης θα διόριζε το Δήμαρχο που είχαν προετοιμάσει.

Το πρωί της Κυριακής διαβάστηκε η πρόσκληση των μελών της ΕΟΒ και στις εκκλησιές.

ΕΞΑΦΑΝΙΣΗ ΤΗΣ ΕΟΧ

Ο κ. Νομάρχης πήγε, αλλά κατά κακή τύχη, ρωτώντας αν βρίσκονται τα μέλη της ΕΟΒ εκεί, ο μόνος που βρέθηκε ο αντικαταστάτης, του προέδρου κ. Αρμενάκης, απάντησε πως από τους 150 συγκεντρωμένους δεν ήταν κανένας ΕΟβίτης και δε μπόρεσε να δικαιολογηθεί αφού είχαν παρθεί, όλα τα κατάλληλα μέτρα για τη συγκέντρωσή τους.

ΚΑΙ ΛΙΓΗ ΦΑΣΙΣΤΙΚΗ ΠΡΟΠΑΓΑΝΔΑ

Ο κ. Νομάρχης μπροστά στην κατάσταση αυτή άλλαξε θέμα συζήτησης. Μ' ένα σωρό άσχετες ομιλίες προπαγάνδισε υπέρ της μοναρχοβασιλικής ΕΟΧ και δήλωσε πως

---

392 Στις συντομογραφίες που έχει επιμεληθεί ο J. Iatrides στο «*Ambassador MacVeagh Reports: Greece 1933-1947*» U.P. Princeton, αναφέρει M.L.: Military Liaison. Allied Command responsible for civil affairs in liberated areas.

δεν υπάρχει λόγος ύπαρξής της μια και κατάφερε σοβαρά… πλήγματα κατά του Κομμουνισμού και των Κομμουνιστών.

ΔΥΣΚΟΛΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΜΕΝΟΥΝ ΧΩΡΙΣ ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Σε σχετική παρατήρηση που γίνηκε απ' τους δημότες ότι ο Νομάρχης είναι εκπρόσωπος της Διοίκησης και όχι κομματικός αποσταλμένος της ΕΟΧ, ότι κάμνει αντισυμμαχική και αντεθνική προπαγάνδα και ότι τίποτε δεν ανάφερε για τη συμφωνία που γίνηκε στη Βάρκιζα αλλά αντίθετα καλλιέργησε το διχασμό, ο κ. Νομάρχης δεν κατάφερε να δικαιολογηθεί.

«ΤΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΟΚΡΑΤΕΙΑΣ ΣΤΟΥΣ ΒΑΒΥΛΟΥΣ»
Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 27 Φεβρουαρίου 1945

Στα χρόνια της σκλαβιάς οι διάφοροι… πατριώτες, για να εκδικηθούνε τους ανθρώπους με τους οποίους είχαν προσωπικές διαφορές, πετούσαν όπλα στα σπίτια τους η τα κρύβανε στα χωράφια τους κι ύστερα ειδοποιούσανε τους Γερμανούς για την παράνομη κατοχή όπλου.

Κάτι τέτοιο και με την ίδια μέθοδο, γίνηκε και στους Βαβύλους, με τη διαφορά πως τώρα αντί των Γερμανών χρησιμοποιήθηκαν οι χωροφύλακες.

Ο Βαγγέλης Γκοτζαμάνης πιάστηκε και οδηγήθηκε στο Τμήμα για να δικαστεί για παράνομη κατοχή όπλου, γιατί βρήκανε ένα όπλο σ' ένα χωράφι κι υπήρχαν πληροφορίες πως ήταν δικό τους.

Πρέπει να σημειωθεί πως στου Γκοτζαμάνη η Αστυνομία ερεύνησε κι άλλη φορά χωρίς αποτέλεσμα και πως ο Γκοτζαμάνης έχει χτηματικές διαφορές με ανθρώπους ικανούς να μεταχειριστούνε όλα τα άτιμα μέσα αρκεί να εκδικηθούνε τον εχθρό τους.

Είναι πειά καιρός να απαλλαγούμε και απ' τα συστήματα και απ' τους θιασώτες των Γερμανών και να πάψει το άδικο βασάνισμα πολιτών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο
Η δοκιμασία της συμφιλιωτικής πολιτικής του ΕΑΜ

Α. Διώξεις στελεχών του ΕΑΜ μετά τη συμφωνία της Βάρκιζας

«Ο ΝΕΟΣ ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ»
Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 4 Μαρτίου 1945

Την Παρασκευή το απόγευμα έφτασε στο νησί μας ο αντιπρόσωπος της Κυβέρνησης Πλαστήρα, και Γενικός Διοικητής, για τα νησιά Αιγαίου Παντελής Ροζάκης πρώην πολιτευτής και βουλευτής Χίου.

Ο κ. Ροζάκης παίρνει τη θέση αυτή σε μια εποχή λεπτή. Μόλις προ ολίγου υπογράφτηκε η συμφωνία ΕΑΜ-Κυβέρνησης που πρόκειται, όπως ελπίζεται, να θέση τέρμα, στις ανωμαλίες του παρελθόντος.

Από τον κ. Γεν. Διοικητή σαν εκπρόσωπο της Κυβέρνησης περιμένουμε να δείξη την προσήλωσή του στις συμφωνίες αυτές όπως και στις συμφωνίες της Γιάλτας και να επαναφέρη τις δημοκρατικές ελευθερίες στο νησί μας που στραγγαλίστηκαν τελευταία από παράνομες, αυθαίρετες και φασιστικές ενέργειες της διοίκησης.

Περιμένουμε ακόμα την επίλυση και τακτοποίηση των προβλημάτων που απασχολούν τη ζωή του λαού του νησιού μας.

«ΥΠΟΓΡΑΦΗΚΕ ΣΥΜΒΑΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΕΛΛΗΝ.
ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΥΝΡΑ»
Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 4 Μαρτίου 1945

Την Πέμπτη υπογράφτηκε στην Αθήνα η σύμβαση μεταξύ της Ελλην. Κυβέρνησης και της Ουνρά σύμφωνα με την οποία από της 1ης του Απρίλη θα αναλάβη η Ουνρά τη

βοήθεια της ανοικοδόμησης της Ελλάδας. Η Ελλάδα είναι το πρώτο από τα σύμμαχα Έθνη που υπόγραψε σχετική σύμβαση.

Η Ουνρά θα αναλάβει να προμηθέψει τα απαραίτητα για τη διατροφή, την ενδυμασία και τη στέγαση σε κάθε Έλληνα, καθώς και την προμήθεια γεωργικών εργαλείων και σπόρων ως και πρώτων υλών για τη βιομηχανία.

Το έργο που ανέλαβε είναι η πιο σημαντική και θετική προσπάθεια για την ανοικοδόμηση της καταστρεμμένης μας Πατρίδας και την τόνωση του βασανισμένου λαού μας.

«Η ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΑΜ ΣΤΟΝ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΟΙΚΗΤΗ»

Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 6 Μαρτίου 1945

Αντιπροσωπεία της Νομαρχιακής Επιτροπής επεσκέφθηκε χθες το πρωί τον κ. Υπουργό Γενικό Διοικητή, και του κατάγγειλε όλες τις παραβιάσεις και τις καταστρατηγήσεις των νόμων από το Νομάρχη. Ο κ. Γεν. Διοικητής δέχτηκε ευμενώς την επιτροπή, μίλησε εχτεταμένα πάνω στην σημερινή πολιτική κατάσταση και υποσχέθηκε πως θα πάρει όλα τα απαραίτητα μέτρα για την εξασφάλιση των Δημοκρατικών ελευθεριών στο νησί μας.

Ο Γραμματέας του ΕΑΜ τόνισε πως γι' αυτό το σκοπό, το ΕΑΜ αγωνίζεται και θα βοηθήσει μ' όλες του τις δυνάμεις τον κ. Γεν. Διοικητή και ελπίζει ότι πολύ σύντομα θ' ακολουθήσουν και οι ανάλογες πράξεις.

«ΤΑ ΑΙΣΧΗ ΤΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ. ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ ΣΤΑ ΚΑΡΔΑΜΥΛΑ»

Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 6 Μαρτίου 1945

Στα Καρδάμυλα εξακολουθεί να εφαρμόζεται τρομοκρατία. Χωροφύλακες συλλαμβάνουν πολίτες με τη δικαιολογία πως τραγουδούν αντάρτικα τραγούδια. Στον τόπο αυτό που τις πολιτικές παρατάξεις χαρακτηρίζει η οξύτητα και οι χωροφύλακες πρέπει να παίζουν το ρόλο του διαιτητή, για την εξομάλυνση και τη διαλλαχτικότητα, αντίθετα παίρνουν μέρος και εξαγριώνουν το λαό, συλλαμβάνουν τούς οπαδούς της μ ιός παράταξης, τούς σέρνουν στα κρατητήρια και ιούς ξυλοκοπούν με τον πιο απάνθρωπο τρόπο.

Λίγο ακόμα και θ' αρχίσουν και το ρετσινόλαδο και τ' άλλα βασανιστήρια του Μανιαδάκη.

Λαϊκή Επιτροπή προσκόμισε στο τηλεγραφείο το παρακάτω τηλεγράφημα μα αρνήθηκε τη μεταβίβαση του με τη δικαιολογία ότι είναι κομμένη η γραμμή.

Γενικόν Διοικητήν
Νομάρχην Χίου
Στρατιωτικών Διοικητήν Χίου
Διοικητήν Χωρ/ης Χίου
Νομαρχιακήν Επιτρίοπην ΕΑΜ

Όργανα υποδ/σεως Καρδαμύλων συνέλαβαν και ξυλοκόπησαν αγρίως τεσσάρας πολίτας επειδή τραγουδούσαν. Στοπ. Η πράξις αυτή προκάλεσε αγανάκτηση λαού Καρδαμύλων. Στοπ. Εις Λαϊκήν Επιτροπήν διαμαρτυρίας εδηλώθη ότι θα γίνει χρήσις όπλων. Στοπ. Ενέργειαι αυταί αποτελούν παραβίαση συμφωνιών Βάρκιζας αποβλέπουσι τρομοκράτησιν εαμικής παρατάξεως. Στοπ. Ζητούμε άμεσον απόλυσιν κρατουμένων, τιμωρίαν αστυνομικών οργάνων και κατάπαυσιν τρομοκρατικών ενεργειών, προς αποφυγήν σοβαροτέρων επεισοδίων.

Επιτροπή Λαού Καρδαμύλων
Ευριπίδης Μαυρής
Μιχαήλ Κοντός
Στεφ. Θεοδωράκης
Κυριάκος Πλωμαρίτης
Μανώλης Σκαρβίλης

Παραθέτουμε επίσης Ιατροδικαστική εξέταση που επιβεβαιώνει το απάνθρωπο ξυλοκόπημα.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Μ. ΣΒΩΚΟΣ
Ιατρός
ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΝ

Ο κάτωθι υπογεγραμμένος Ιατρός Γεώργιος Μ. Σβώκος, κάτοικος Καρδαμύλων Χίου εξετάσας σήμερον τους Νικόλαον Στ. Τσάγγαρην, ναυτικόν, εύρον αυτόν πάσχοντα εξ αιματώματος του δεξιού οφθαλμού, εκχυμώσεως της ρινός, επενέχθησαν δε ταύτα διά κτυπήματος, (Γρόνθου) και θέλοσοι παρέλθη εντός τεσσάρων ήμερων, επίσης εξετάσας τον Χρήστον Β. Παπαζήν, ναυτικόν, εύρον αυτόν πάσχοντα εξ ελαφράς εκχυμώσεως του δεξιού ζυγωματικού, θέλει δε παρέλθη εντός δύο ήμερών.
Το παρόν δίδεται τη αιτήσει των.

Καρδάμυλα τη 4/3/45
Ο Ιατρός
Γ. Μ. ΣΒΩΚΟΣ

«ΤΟ "ΣΥΜΦΙΛΙΩΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ" ΤΟΥ κ. ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΟΥ ΚΑΤΑΝΤΗΣΕ ΜΙΑ ΘΛΙΒΕΡΗ ΚΩΜΩΔΙΑ. ΠΙΑΣΤΗΚΕ ΧΩΡΙΣ ΕΝΤΑΛΜΑ, ΧΩΡΙΣ ΚΑΜΜΙΑ ΑΙΤΙΑ Ο σγ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΕΑΜ ΑΙΓΑΙΟΥ ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ ΖΑΪΜΗΣ. ΕΠΙΤΑΧΘΗΚΑΝ ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΟΥ ΕΑΜ»

Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 7 Μαρτίου 1945

Δεν περάσανε 43 ώρες μετά το «συμφιλιωτικό» κήρυγμα του κ. Γενικού Διοικητή και «οι δημοκρατικές ελευθέριες» ανθίσανε και στο νησί μας.

Χωρίς καμμιά απολύτως αφορμή, χωρίς καν ένταλμα, κατά παραβίαση του Συντάγματος, της συμφωνίας της Βάρκιζας και των «κειμένων νόμων» πιάστηκε και φυλακίστηκε ο συναγ. γραμματέας του ΕΑΜ Αιγαίου Ιπποκράτης Ζαΐμης.

Ταυτόχρονα διατάχτηκε η επίταξη των γραφείων του ΕΑΜ παράνομα και ολότελα αντίθετα προς το σχετικό νόμο.

Οι ενέργειες αυτές δείχνουν ολοφάνερα ότι και στο νησί μας όπως και σε ολόκληρη την Ελλάδα ασκείται μια καταδίωξη και μια τρομοκρατία ενάντια στο ΕΑΜ και έτσι δεν μπορεί να μιλάει κανένας πια, ούτε και ο πιο ξετσίπωτος για «λεύτερες, γνήσιες και ανεπηρέαστες εκλογές».

Η Νομαρχιακή Επιτροπή ΕΑΜ Χίου διαμαρτυρόμενη για τις παραπάνω αυθαιρεσίες, δημοσιεύει παρακάτω έκκληση προς το δημοκρατικό κόσμο της Χίου.

Παρά τη συμφωνία της Βάρκιζας και τις διακηρύξεις των Ενωμένων Εθνών για την αποκατάσταση δημοκρατικών ελευθεριών συνεχίζεται στο νησί μας διωγμός των φιλελευθέρων και δημοκρατικών στοιχείων. Χωρίς κανένα δικαίωμα και καμμιά απολύτως αφορμή πιάστηκε και φυλακίστηκε ο Γραμματέας ΕΑΜ Αιγαίου Ιπποκράτης Ζαΐμης. Η σύλληψή του γίνηκε εντελώς παράνομα κατά παράβαση του Συντάγματος και των Νόμων.

Ταυτόχρονα επιτάχτηκαν τα γραφεία του ΕΑΜ για να εμποδιστεί ο πολιτικός αγώνας του.

Η κατάσταση αυτή που είναι αντίθετη προς τους σκοπούς του αγώνα των Ελεύθερων Εθνών στραγγαλίζει τις δημοκρατικές ελευθερίες και δημιουργεί συνθήκες κάτω από τις όποιες είναι αδύνατο να νοηθή διεξαγωγή γνήσιων ανεπηρέαστων εκλογών.

Διαμαρτυρόμενοι για τις ενέργειες αυτές που διασαλεύουν την ησυχία και την τάξη του ειρηνικού νησιού μας επικαλούμεθα την συνδρομή κάθε τίμιου δημοκράτη για να τερματιστεί αυτή η κατάσταση.

Η ΝΟΜΑΡΧ. ΕΠΙΤΡ. ΕΑΜ

«ΜΙΑ ΣΥΝΤΟΜΗ ΜΑΤΙΑ ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ ΜΑΣ»

Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 9 – 13 – 17 Μαρτίου 1945

Όταν η Χίος ελευθερώθηκε απ' τους κατακτητές μια πολιτική οργάνωση κυριαρχούσε πέρα ως πέρα. Ήταν το Εθνικό Απελευθερωτικό Μέτωπο που μέσα στις γραμμές του έκλεινε την καταπληχτική πλειοψηφία του Χιώτικου λαού, γιατί ο καθένας έβλεπε ότι συγκέντρωνε όλα τα ζωντανά στοιχεία του τόπου που πολεμούσαν αμείλιχτα τον καταχτητή στα χρόνια της σκλαβιάς, βοηθώντας έτσι τον συμμαχικό αγώνα γιατί ο καθένας έβλεπε ότι ο δρόμος που έδειχνε το ΕΑΜ ήταν ο σωστός και για την Απελευθέρωση και για την κατοπινή αποκατάσταση της λαϊκής κυριαρχίας με την τιμωρία των προδοτών και εκμεταλλευτών της δυστυχίας του λαού και με την εφαρμογή της αυτοδιοίκησης που θα 'λυνε τα οικονομικά ζητήματα προς το συμφέρο του λαού και θα έβαζε τις βάσεις για μια πραγματική δημοκρατική περίοδο στον τόπο μας γιατί, τέλος, όλοι οι παληοί πολιτικάντες είχαν χρεωκοπήσει με τη δουλοπρέπειά τους μπροστά στους Γερμανούς ή με τη συνεργασία μαζί τους ή με την αδιαφορία που έδειχναν στο φριχτό δράμα του λαού, που πέθαινε απ' την πείνα.

Κι όμως το ΕΑΜ δε χρησιμοποίησε την τεράστια πολιτική του δύναμη για την εξόντωση των αντιπάλων του, ούτε για την κατάσχεση περιουσιών που συσσωρεύτηκαν με την προδοσία, ούτε για την εκτόπιση της λαομίσητης Χωροφυλακής. Άλλα ενεργώντας μέσα στο πνεύμα της Εθνικής ενότητας παρέδωσε την αρχή στους επίσημους κυβερνητικούς εκπροσώπους και βοήθησε ενεργά στην αποκατάσταση ομαλής πολιτικής ζωής. Και τότες άρχισαν να βγαίνουν στην επιφάνεια, σαν τους σαλίγκαρους, οι διάφοροι πολιτικάντες και να περιτριγυρίζουν τους απεσταλμένους της Κυβέρνησης με σκοπό ν' αφαιρέσουν όλες τις λαϊκές καταχτήσεις, να εκτοπίσουν τις Οργανώσεις του λαού και να κερδίσουν το χαμένο έδαφος νομίζοντας πως σ' αυτούς ανήκει δικαιωματικά ο ρόλος της πολιτικής διακυβέρνησης του τόπου και η κρατική εξουσία με όλο της το βάρος ενίσχυσε την προσπάθεια αυτή του παλαιοκομματισμού, βοήθησε στην οργάνωσή του, γιατί σκοπός της ήταν και είνε ακόμα, η εγκαθίδρυση ενός κράτους παρόμοιου με την 4η Αυγούστου που να αποκλείει κάθε λαϊκή συμμετοχή στην πολιτική ζωή.

Όλα τα εκμεταλλευτικά στοιχεία που απ' το φόβο αντιποίνων είχαν προσχωρήσει υποκριτικά στο ΕΑΜ αποσύρθηκαν απ' την Οργάνωση του λαού και βρέθηκαν στο φυσικό τους κλίμα, στην κλίκα της αντίδρασης. Πολλά ακόμα δειλά στοιχεία, μπροστά στη δύσκολη πολιτική κατάσταση που δημιουργήθηκε, λιπόψυχησαν και απεχώρησαν απ' τις γραμμές του ΕΑΜ. Έτσι το ΕΑΜ με λιγώτερες δυνάμεις ίσως, μα με την ίδια αποφασιστικότητα και θέληση για την υπεράσπιση των λαϊκών δικαιωμάτων, πάλαιψε σκληρά κατά την τελευταία περίοδο και αντιμετώπισε την ολομέτωπη επίθεση της Χιώτικης αντίδρασης, που συσπειρώθηκε μέσα στην ΕΟΧ, και του πάτρωνα της του Νομάρχη και που επωφελούμενη απ' την σύγκρουση ταυ Αθηναϊκού λαού με τις αντιδραστικές βασιλοφασιστικές δυνάμεις, νόμισε κατάλληλη την ευκαιρία να ξεμπερδεύει μια για πάντα με τις ζωντανές δυνάμεις του Χιώτικου λαού.

Αυτό όμως δεν το κατάφερε. Το ΕΑΜ, παρά τα σκληρά χτυπήματα, παραμένει ακμαίο και συγκεντρώνει την εμπιστοσύνη μεγάλων λαϊκών μαζών· αποτελεί και σήμερα την πιο σοβαρή πολιτική δύναμη στη Χίο και χαράζει το δρόμο για ένα δημοκρατικό ξεκαθάρισμα στον τόπο μας, στηριγμένο πάνω στις συμφωνίες της Γιάλτας και της Βάρκιζας και ο καθημερινός αγώνας που κάνει πάνω σ' αυτή τη γραμμή το ανεβάζει περισσότερο στην εκτίμηση και τη συμπάθεια του Χιώτικου λαού, που πόθος του είνε η εξασφάλιση πραγματικής δημοκρατικής διακυβέρνησης και λύση όλων των ζητημάτων, σύμφωνα με το καινούριο πνεύμα της ελευθερίας και της συντριβής του φασισμού που επικρατεί σήμερα σ' όλο τον κόσμο.

Για ν' αντιμετωπίσει το λαϊκό κίνημα η Χιώτικη αντίδραση ύστερ' από πολλές διαπραγματεύσεις και διαβούλια και με τη δραστήρια υποκίνηση του Νομάρχη σκάρωσε ένα κατασκεύασμα πολιτικού οργανισμού με τ' όνομα ΕΟΧ. Μέσα της σμίξανε όλα τα αντιλαϊκά εκμεταλλευτικά στοιχεία, όλοι οι δοσίλογοι και μαυραγορίτες, που τους ένωνε ο κοινός πόθος να εξουδετερώσουν ολότελα τη λαϊκή δύναμη και ν' αρπάξουν τις επίκαιρες θέσεις εξυπηρετώντας τα κομματικά ή στενά

προσωπικά τους συμφέροντα. Ήταν η ΕΟΧ το αντίρροπο της αντίδρασης απέναντι στην οργάνωση του λαού, το ΕΑΜ. Η εμφάνισή της στον τόπο μας συνέπεσε ή μάλλον προκλήθηκε με την γενικότερη προσπάθεια της Ελλην. Αντίδρασης να εξοντώσει με τη βοήθεια ξένων στρατευμάτων τις λαϊκές δυνάμεις. Ήταν όργανο του Εμφυλίου πολέμου και προσπάθησε όσο μπορούσε ν' ανάψει τη φωτιά του σπαραγμού και στο ειρηνικό νησί μας. Η ύπαρξή της στηριζόταν πάνω στην κατεύθυνση της διάσπασης των συμμάχων, στην προοπτική ενός τρίτου πολέμου μεταξύ Αγγλίας και Σοβ. Ρωσσίας πράγμα που αποτελούσε τη μοναδική ελπίδα σωτηρίας των εγκληματιών Φασιστών του Βερολίνου και όλης της Ευρώπης. Να γιατί απ' την πρώτη στιγμή της εμφάνισής της, η ΕΟΧ χαρακτηρίστηκε σαν οργάνωση Φασιστική και ήταν πραγματικά τέτοια. Όμως η συμφωνία της Γιάλτας σκόρπισε τα σύννεφα και τις αμφιβολίες και έβγαλε, πιο γερά συνδεδεμένους τους τρεις μεγάλους συμμάχους για τον κοινό σκοπό, την πλήρη συντριβή του Φασισμού. Η συμφωνία της Βάρκιζας απ' την άλλη, έβαλε τέρμα στην Εμφύλια σύγκρουση και χάραζε το δρόμο για πλήρη αποκατάσταση των δημοκρατικών ελευθεριών. Μέσα στην καινούρια κατάσταση που δημιουργήθηκε η ΕΟΧ μπορούσε παρά να διαλυθεί, γιατί αποτελούσε Φασιστική επιβίωση όξω άπ' τη σημερινή πολιτική πραγματικότητα. Όμως η διάλυση της θα 'χει σαν αποτέλεσμα την δημοκρατική εμφάνιση μερικών παλαιοκομματικών τύπων που προσχώρησαν σ' αυτήν και θα προσπαθήσουν να κρύψουν το Φασιστικό τους πρόσωπο, κάτω από άλλη μάσκα.

Θα θελήσουν μήπως οι διάφοροι προδότες της Δημοκρατίας, να μας πουν ότι τίποτα δεν συνέβη με την ΕΟΧ, ήταν μια παροδική πολιτική τους και τώρα σαν παράγοντες των «μεγάλων» κομμάτων, αποτελούν τους στυλοβάτες για τις δημοκρατικές ελευθερίες; Να το ζήτημα που μπαίνει σήμερα για κάθε αληθινό δημοκράτη!...

Αν θέλουμε ένα πραγματικό δημοκρατικό ξεκαθάρισμα στον τόπο μας, αν θέλουμε την αποκατάσταση πραγματικών δημοκρατικών ελευθεριών, δεν θα 'ναι χρεοκοπημένα στοιχεία που υπηρέτησαν τον καταχτητή ή συμφιλιώθηκαν με την ΕΟΧ με τους βασιλο Φασίστες, εκείνα που θα ηγηθούν στον αγώνα για τη Δημοκρατία. Γιατί πέρασε πια ο καιρός που η Δημοκρατία ήταν μια αφηρημένη έννοια προσαρμοζόμενη πάντοτε στα συμφέροντα μιας εκμεταλλευτικής κλίκας. Τώρα ο λαός ζητά Δημοκρατία με λαϊκό περιεχόμενο και αυτήν μονάχα το ΕΑΜ αγωνίζεται να την πραγματοποιήσει. Την πραγματοποίησε κιόλας στα ¾ της χώρας με την αυτοδιοίκηση. Γι αυτή την Δημοκρατία ολόκληρος ο δημοκρατικός λαός της Χίου συσπειρωμένος σ' ένα παντοδύναμο δημοκρατικό μέτωπο θ' αγωνιστεί, αντιμετωπίζοντας τις μανούβρες και δολοπλοκίες των βασιλοφασιστών και των υπολειμμάτων της ΕΟΧ.

Βρισκόμαστε σε μια κρίσιμη καμπή της πολιτικής ζωής της Χώρας μας. μια συμφωνία έγινε πριν λίγο καιρό μεταξύ ΕΑΜ —Κυβέρνησης κι όλος ο κόσμος περίμενε πως θα άρχιζε και στην πολύπαθη Ελλάδα μας μια περίοδος γαλήνης και ομαλότητας. Όμως ενώ απ' τη μεριά του ΕΑΜ εκτελέστηκε κατά γράμμα, από την μεριά της Κυβέρνησης δεν εφαρμόζεται. Συνεχίζεται η ίδια προσπάθεια επιβολής ενός αντιλαϊκού κράτους, με υφυπουργείο ασφαλείας,, με ιδιώνυμα. με ταγματαλήτες και γκεσταπήτες σαν όργανα τάξης.

Με τους προδότες ατιμώρητους, με τους φασίστες στις ποιο επίκαιρες θέσεις του κρατικού μηχανισμού και του στρατού ο καθένας καταλαβαίνει και βλέπει ότι στη Χώρα μας, σε αντίθεση από ότι γίνεται στην υπόλοιπη Ευρώπη, ο φασισμός ορθώνει το βρωμερό κεφάλι του απειλώντας να καταστρέψει ότι απόμεινε ορθό σ' αυτή τη Χώρα και να προκαλέσει καινούργιες συγκρούσεις και συμφορές. Η συμφωνία της Βάρκιζας αποδείχνεται μια άτιμη προσπάθεια από μέρους μιας στρατοκρατικής Κυβέρνησης για ν' αφαιρέσει από τον Ελληνικό λαό τη δύναμη αντίστασης του και να εφαρμόσει ακόλουθα ένα τρομοκρατικό αντιδημοκρατικό καθεστώς.

Κι όμως την ολοκληρωτική συντριβή και εξαφάνιση του φασισμού, αντιπροσωπευτικές κυβερνήσεις. Και εξασφάλιση των δημοκρατικών ελευθεριών, έβαλαν σαν βάση οι τρεις μεγάλοι σύμμαχοι στην ιστορική συμφωνία τους της για λτας. Και η συμφωνία αυτή δεν μπορεί παρά να εφαρμοσθεί κι εδώ όσο κι αν

προσπαθεί η αντιδραστική φασιστική κλίκα της Χώρας μας να την σαμποτάρει στην πράξη παρ' όλο που την παραδέχεται στα λόγια. Όμως για να γίνει αυτό, ξέχωρα από την επέμβαση ιών τριών συμμάχων, χρειάζεται στενή συνεργασία και συνένωση όλων των Δημοκρατικών δυνάμεων και αγώνας για την εξασφάλιση των δημοκρατικών έ ελευθεριών. Μονάχα πάνω σ' ένα ατράνταχτο δημοκρατικό μέτωπο θα σπάσουν σαν σαπουνόφουσκες όλα τα σατανικά σχέδια της βασιλοφασιστικής κλίκας. Μέσα σ' αυτό το γενικό πλαίσιο και η Διοικητική εξουσία στη Χίο—παρ' όλες τις ελπίδες που σκόρπισε η άφιξη του νέου Διοικητή—φροντίζει με κάθε τρόπο να δείχνει την αντιδημοκρατική της κατεύθυνση, εφαρμόζοντας μέθοδες που θυμίζουν 4η Αύγουστου. Τα τελευταία ανελεύθερα μέτρα (σύλληψη του Γραμματέα του ΕΑΜ Αιγαίου και επίταξη του κτιρίου του ΕΑΜ) αποτελούν κατάφωρη παραβίαση των συμφωνιών, δημιουργούν οξύτητα και μεγαλώνουν την αγανάχτηση μέσα στις λαϊκές μάζες, πράμα που έρχεται σε αντίθεση με τις υποσχέσεις για κατευνασμό κλπ. Κι ακόμα — το κυριότερο — αποτελούν κύριο πλήγμα για τη Δημοκρατία, που το κυριότερο της περιεχόμενο είναι η εξασφάλιση των λαϊκών ελευθεριών. Κι απ' τα προηγούμενα μα κι από τα τελευταία γεγονότα στον τόπο μας, κι απ' την φασιστική κατεύθυνση της τοπικής αντιδρά σης που φάνηκε έκδηλη μέσα στην ΕΟΧ, δημιουργείται επιτατική η ανάγκη της συγκρότησης ενός Πανδημοκρατικού Μετώπου στο όποιο θα 'χουν θέση όλοι οι πραγματικοί δημοκράτες (κι αυτοί είναι τα 90% του Χιώτικου λαού).

Ένα μέτωπο που να μπορέσει να αντιπροσωπευτεί νικηφόρα σε οποιοδήποτε κατασκεύασμα της βασιλοφαβασιλικής κλίκας και των παλαιοκομματικών αντί δραστικών υπολειμμάτων. Ένα μέτωπο της Δημοκρατίας που ν' αγωνιστεί και τώρα για την εξασφάλιση της και να την επιβάλλει με το Δημοψήφισμα

Σ' αυτό το επιτατικό καθήκον, πρέπει να ανταποκριθούν όλοι οι αληθινοί δημοκράτες παίρνοντας την ηγεσία σ' ένα αγώνα που θα ξεκαθαρίσει μια για πάντα τη βρωμιά του φασισμού και θα εξασφαλίσει τις δημοκρατικές βάσεις για να στηριχτεί η αναδημιουργία

«ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΕΑΜ ΧΙΟΥ ΣΤΟΝ ΑΓΓΛΟ ΤΑΞΙΑΡΧΟ»

Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 23 Μαρτίου 1945

Τριμελής αντιπροσωπεία της Ν.Ε. του ΕΑΜ Χίου έγινε δεκτή χθες από τον Άγγλο Ταξίαρχο κ. Τορνμπουλ ως Διοικητή των εν Χίω συμμαχικών δυνάμεων.

Η αντιπροσωπεία υπέβαλλε υπόμνημα το όποιο ανέπτυξε και προφορικά εκθέσασα τας απόψεις του ΕΑΜ Χίου σχετικά με τη δημιουργηθείσα κατάσταση από τις παράνομες ενέργειες της Διοίκησης και τις τρομοκρατικές πράξεις της Χωροφυλακής. Οι αντιπρόσωποι του ΕΑΜ Χίου τόνισαν τη συνεχή παραβίαση της συμφωνίας της Βάρκιζας από τις τοπικές Κυβερνητικές Αρχές και ανέφερον σειράν περιπτώσεων η οποία καθαρά παρουσιάζει ότι η τακτική αυτή είνε αντίθετη προς τις συμφωνίες της Γιάλτας και της Βάρκιζας την οποίαν εγγυήθηκε η Μ. Βρεττανία.

Ο κ. Ταξίαρχος έχοντας, κατά τη συζήτηση, μπροστά του το κείμενο της συμφωνίας της Βάρκιζας έδωσε τη διαβεβαίωση ότι, παρ' όλο που η αρμοδιότητα του είνε στρατιωτική, θα λάβει όλες τις καταγγελίες υπ' όψει του.

«Πού βαδίζωμε;»

Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 25 Μαρτίου 1945

Η τρομοκρατία που εξαπολύθηκε από τη Χωροφυλακή και το συστηματικά οργανωμένο αστυνομικό Κράτος με κύριο στόχο το Κίνημα Αντίστασης και κάθε δημοκρατικό πολίτη φουντώνει αντί να κατευνάζεται.

Έρευνες, ανακρίσεις, παρακολουθήσεις, στοιχεία για τρομοκράτηση, σκηνοθέτηση ενοχών είνε το προϊόν της φιλότιμης δράσης της Χιώτικης Χωροφυλακής.

Τώρα ζητάνε να μπούνε και μέσα στο οικογενειακό άσυλο. Ζητάνε να μάθουνε τι είπατε στους προσκαλεσμένους σας, πόσοι και ποίοι ήτανε.

Μας καταγγέλλεται ότι στον Κάμπο γίνονται ανακρίσεις για μια φιλική συγκέντρωση που πραγματοποιήθηκε σε κάποιο σπίτι και που πήραν μέρος μερικοί δημοκρατικοί πολίτες.

Πού ζούμε; Πού βαδίζωμε; Είναι εξωφρενικό να παρουσιάζεται αυτή η διαφορά ανάμεσα στις επίσημες διακηρύξεις, εγκύκλιες παραινέσεις και στις πράξεις των οργάνων.

Ρωτούμε τον κ. Διοικητή της Χωροφυλακής, θα εξακολουθήσει επί πολύ αυτή η κατάσταση που βάζει σε κίνδυνο την ενότητα του λαού μας;

«ΑΣ ΔΙΑΒΑΣΟΥΝ ΙΣΤΟΡΙΑ»

Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 27 Μαρτίου 1945

Η βρυκολακιασμένη «Πρόοδος» τολμά να συκοφαντήσει το έργο της Εθνικής αντίστασης του ΕΛΑΣ κατά τη Γερμανική σκλαβιά. Για τη δράση όμως του απελευθερωτικού αυτού στρατού μιλάνε με θαυμασμό οι εκθέσεις των ξένων αξιωματικών συνδέσμων και οι ανακοινώσεις του ραδιοφωνικού σταθμού του Λονδίνου κι έτσι το φαρμακερό σάλιο του αρθρογράφου δεν μπορεί να φτάσει τους τίμιους αγωνιστές.

Χαμηλά σκουλήκια, ανίκανα για οποιαδήποτε ιδανικά, δεν μπορούν να σηκωθούνε σε καμιά στιγμή της ζωής τους πάνω απ' τη λάσπη.

Όσο για τα Δεκεμβριανά γεγονότα, ας διαβάσει ιστορία ο αμελέτητος αρθρογράφος για να ιδεί ότι οι ήρωες του 21 δεν πολέμησαν μονάχα τον εξωτερικό εχθρό, αλλά και τον εσωτερικό στο πρόσωπο του κοτσαμπασισμού.

Ας πάψει λοιπόν η «Πρόοδος» τη δημοκοπία, γιατί ο καιρός που κοιμόταν ο λαός πέρασε και κανένας πια δεν την πιστεύει.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ ΤΩΝ ΕΝ ΧΙΩ ΠΛΗΜΜΕΛΕΙΟΔΙΚΩΝ

Αριθμός 629

Συγκείμενον εκ των Δικαστών Γερασίμου Κατάνη, Προέδρου, Χαράλαμπου Δαμάσκου πλημ/κου και Θεοδ. Μιχαλόπουλου Ειρηνοδίκου Χίου (κωλυομένων των λοιπών Δικαστών).

Συνεδριάσαν δημοσίως εν τω ακροατηρίω του Δικαστηρίου τούτου την 19^{ην} Ιουλίου 1945 παρουσία του τε Εισαγγελέως Γεωργ. Χαλαζωνίτη και του υπογραμματέως Ιωάν. Σπανομάρκου ίνα δικάσει τους επί παραβάσει άρθρ. 11 § 2 Νομ. 5060 κατηγορουμένους 1.) Γεώργιον Ν. Θεοτοκάν, κάτοικον Χίου, απόντα και 2.) Ευάγγελον Κ. Ζήσιμον κάτοικον ομοίως παρόντα άνευ συνηγόρου.

Ο ενταύθα Εισαγγελεύς δια κλητηρίου θεσπίσματος εκάλεσε τους ανωτέρω κατηγορούμενους ίνα εμφανισθώσι σήμερον ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου ίνα δικασθώσι ως υπαίτιοι της άνω πράξεως.

Προκειμένης συζητήσεως

Επιτραπείσης της ερημοδικίας ως προς τον απόντα Γεώργιον Θεοτοκά.

Εξετάσαν τον κατηγορούμενον περί της ταυτότητός του.

Ακούσαν του Εισαγγελεώς απαγγείλαντος την κατηγορίαν.

[Δυσανάγνωστο] την ένορκον κατάθεση του μάρτυρος της κατηγορίας Γαρ. [δυσανάγνωστο: Πνευματικάκη].

Του κατηγορουμένου απολογηθέντος και αρνηθέντος την πράξιν του.

Του Εισαγγελέως προτείναντος την ενοχήν του κατηγορουμένου Γεωργίου Θεοτοκά και την απαλλαγήν του παρόντος κατηγορουμένου Ευαγγέλου Ζησίμου.

Ιδόν την δικογραφίαν-Σκεφθέν κατά τον Νόμον.

Επειδή ως προκύπτει εκ του προσαγομένου από 3 Ιουνίου 1945 αποδεικτικού επιδόσεως του δικαστικού κλητήρος των εν Χίω πρωτοδικών Ιωάννου Παπαλιώδη, ο απών κατηγορούμενος Γεώργιος Θεοτοκάς εκλήθη νομίμως και προσηκόντως ίνα εμφανισθή σήμερον ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου, μη εμφανισθείς δε δικάζεται ερήμην.

Επειδή εκ της εν γένει περί την απόδειξιν διαδικασίας απεδείχθη και το Δικαστήριον επείσθη ότι ο κατηγορούμενος Γεώργιος Ν. Θεοτοκάς εξετέλεσεν την αποδιδομένην εις αυτόν πράξιν την της παραβάσεως αρθρ. 11 Νόμου 5060 δέον όπως κηρυχθή ένοχος αυτής.

Επειδή εκ της αυτής ως άνω αποδεικτικής διαδικασίας της πλείσται όσαι αμφιβολίαι προέκυψαν περί της ενοχής του παρόντος κατηγορουμένου Ευαγγέλου Κ. Ζησίμου δέον όπως ούτος απαλλαγεί πάσης ποινής.

Δικάζον ερήμην μεν του κατηγορουμένου Γεωργίου Ν. Θεοτοκά, αντιμωλία δε του κατηγορουμένου Ευαγγέλου Κ. Ζησίμου κατοίκου Χίου.

Κηρύσσει ένοχον τον κατηγορουμένον Γεώργιον Ν. Θεοτοκάν του ότι: 1.) εν Χίω την 27ην Μαρτίου 1945 δι' αρθριδίου υπό τον τίτλον «Ας διαβάσουν Ιστορία», δημοσιευθέντος εις το δημοσιευθέν δια διανομήν και πωλήσεως υπ' αριθ. 45 της 27 Μαρτίου 1945 φύλλον της εν Χίω εκδιδομένης εφημερίδος «Εμπρός», ης τυγχάνει διευθυντής, δια του συνόλου του άρθρου τούτου και ίδια δια των εν αυτώ φράσεων «Όσο για τα Δεκεμβριανά γεγονότα, ας διαβάσει ιστορία ο αμελέτητος αρθρογράφος για να ιδεί ότι οι ήρωες του 21 δεν πολέμησαν μονάχα τον εξωτερικό εχθρό, αλλά και τον εσωτερικό στο πρόσωπο του κοτσαμπασισμού.» εγκωμίασεν δημόσια πράξιν και εξέθεσεν ούτω εις κίνδυνον την δημοσίαν τάξιν και 2.) εν Χίω την 29 Μαρτίου 1945 δι' αρθριδίου υπό τον τίτλον «Η Χίος Στρατοκρατείται[393]» δημοσιευθέν εις το δημοσιευθέν δια διανομήν και πωλήσεως εις έκτακτον έκδοσιν της εν Χίω εκδιδομένης εφημερίδος «Εμπρός», της 29ης Μαρτίου 1945 ης ο κατηγορούμενος [δυσανάγνωστο] την ανωτέρω ιδιότητα, δια του συνόλου του αρθριδίου και ίδια δια των εν αυτώ φράσεων «Χθες το απόγευμα ομάδα συντεταγμένη του Ιερού Λόχου περνούσε από ην απλωταριά και έξω ακριβώς από τα γραφεία του ΕΑΜ άρχισε το γνωστό της υβριστικό για το ΕΑΜ τραγούδι. Όλος ο κόσμος της Απλωταριάς με θλίψη του έβλεπε το κατάντημα αυτό του κράτους του Νόμου και του… Εθνικού Στρατού.» εκλόνισεν την προς τας ενόπλους δυνάμεις της χώρας εμπιστοσύνην του Λαού.

Ακούσαν του Εισαγγελέως προτείναντος να επιβληθεί εις τον κυρηχθέντα ένοχον φυλάκιση πέντε μηνών και χρηματική ποινή 10.000 δραχμών.

Επειδή η πράξις δι ην εκηρύχθη ένοχος ο κατηγορούμενος προβλέπεται και τιμωρείται υπό των άρθρ. 11§2 Νόμου 5060 ως συνεπληρ. δια του Α.Ν. 20 Νοεμβρίου 1935, 2, 3, 46 και 47 του Α.Ν. [Δυσανάγνωστο:42/38] και του άρθ. 47 τροπ. εκ του αρθρ. 32 Α.Ν. 1169/38.

Δια ταύτα

Καταδικάζει αυτόν εις φυλάκισιν τεσσάρων (4) μηνών, εις χρηματικήν ποινήν δέκα χιλιάδων (10.000) δραχμών και εις τα της δίκης έξοδα και τέλη εισπρακτέα και δια προσωπικής του κρατήσεως.

«ΟΙ ΔΙΟΡΙΣΜΟΙ»

Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 27 Μαρτίου 1945

Ξανάρχισε πάλι να παίζεται το παιχνίδι των διορισμών καινούργιων αρχόντων.

Οι πολιτικάντηδες ανεβοκατεβαίνουν στη Διοίκηση. Οι φίλοι τους στα χωριά πηγαινοέρχονται, συσκέπτονται και με συμβούλια και διαβούλια αποφασίζουν για τα… συμφέροντα των χωριών τους. Όλα τα χωριά είναι αναστατωμένα. Παντού ο ξυπνημένος πειά λαός των χωριών, βλέπει με περιφρόνηση την κατάντια αυτή «του Κράτους του Νόμου». Αναρωτιέται μόνο ως πότε θα κρατά αυτή η κατάσταση; Ως πότε θα παίζουνται εις βάρος του όλα αυτά τα παιχνίδια για την εξυπηρέτηση κομματικών συμφερόντων; Πότε επί τέλους ο λαός και ειδικώτερα ο αγροτικός πληθυσμός θα μπορεί ο ίδιος να εκλέγει τους άρχοντές του που θα κοιτάζουν για την καλλίτερη εξυπηρέτηση των συμφερόντων τους;

---

393 Το άρθρο δεν σώζεται.

«ΞΕΧΑΡΒΑΛΩΜΑ»
Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 27 Μαρτίου 1945

Κατέφθασε και ο νέος Δήμαρχος. Βέβαια εμάς μας αφήνει ασυγκίνητους αν είναι Δημοτικός Άρχοντας ο κ. Παϊδούσης ή ο κ. Μαυροκορδάτος. Μας κάνει όμως κατάπληξη το τέλειο ξεχαρβάλωμα του περίφημου Κράτους των Δημοκρατικών Ελευθερίων. Χωρίς να δίνεται ούτε η παραμικρή σημασία στη θέληση του Χιακού λαού ο κάθε καταφερτζής μπορεί από τη μια μέρα ως την άλλη να χειροτονείται Δήμαρχος ή ότι άλλο θέλει.

«ΚΑΛΛΙΜΑΣΙΑ»
Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 27 Μαρτίου 1945

Οι δασκάλες του χωριού μας Βοδανιή και Σκαρλά ξαναθυμήθηκαν την 4η Αύγούστου. Βάζουν τα παιδιά να τραγουδούν το Μεταξικό «Εμπρός για μια Ελλάδα νέα… Τα παιδιά όμως τις αποδοκιμάζουν ζητωκραυγάζοντας για την ΕΠΟΝ και τραγουδώντας Επονίτικα τραγούδια.

Είναι καιρός οι κάτι τέτοιοι να σταματήσουν τις φασιστικές προκλήσεις.

«ΜΙΑ ΝΕΑ ΠΑΡΑΝΟΜΙΑ
Χωρίς λόγο και χωρίς ένταλμα πιάστηκαν χθες βράδυ οι σγ. Κουβελάς και Κατσόγιαννος»
Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 28 Μαρτίου 1945

Εχθές το βράδυ και κατά τις 7:30 μ.μ. άνδρες της Χωροφυλακής με επί κεφάτης τον μοίραρχον Κωνσταντάν και ανθυπασπιστήν Ζορμπάν, συνέλαβαν χωρίς αιτία και χωρίς ένταλμα τους συναγωνιστές Κουβελάν και Γιάννη Κατσάγιαννο.

Αν και λόγω της περασμένης ώρας δεν κατορθώσαμε να βρούμε κανένα από τους αρμόδιους για να μάθουμε την «αιτία», εντούτοις ύστερα από τις από ημερών κυκλοφορούσες φήμες ότι θα επιάνονταν στελέχη τον ΕΑΜ και του ΚΚΕ μπορούμε να προβλέψωμε βάσιμα ότι πρόκειται περί της εφαρμογής του γνωστού σχεδίου που αποβλέπει στο χτύπημα του κινήματος της Εθνικής Αντίστασης με τον αποκεφαλισμό των λαϊκών οργανώσεων.

Και η νέα τρομοκρατική ενέργεια και αυθαιρεσία των οργάνων, προκάλεσε αγανάχτηση στον κύκλον των ανθρώπων που έμαθαν την είδηση.

Επίσης άγνωστο για ποιο λόγο συνελήφθη και ο σγ. Ιωαν. Ψωράκης,

«ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ ΤΩΝ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ»
Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 1 Απριλίου 1945

Από τους παράνομα κρατουμένους αγωνιστές του λαού στάλθηκε η παρακάτω διαμαρτυρία :

Προς

Τον Ταξίαρχον κ. Τορνμπούλ, Διοικητή Συμμαχικών Δυνάμεων Αιγαίου, Τον κ. Εισαγγελέα πλημμελειοδικών Χίου. τον κ. Διοικητή Χωροφυλακής Χίου.

Ενταύθα

Κύριοι

Από τις 27 του Μάρτη μας συνέλαβαν όργανα της Χωροφυλακής Χίου και μας φυλάκισαν στο Τμήμα Μεταγωγών, δίχως ένταλμα σύλληψης, χωρίς καν κατηγορία παρά με μια αυθαίρετη εντολή της Γενικής Διοίκησης Χίου.

Πέρασαν πέντε μέρες από τη σύλληψη και παρά τις διαμαρτυρίες μας εξακολουθεί η αντισυνταγματική και παράνομη φυλάκιση μας και μάλιστα κάτω από αυστηρή απομόνωση.

Μπροστά σ’ αυτή την κατάσταση, που δημιούργησαν εκείνοι που διοικούν σήμερα το Νησί μας και σύμφωνα με το σύνθημα του Συμμαχικού αγώνα: ΤΑ ΠΑΝΤΑ ΓΙΑ

ΤΗ ΣΥΝΤΡΙΒΗ ΤΟΥ ΦΑΣΙΣΜΟΥ, αποφασίσαμε από σήμερα 31 του Μάρτη, να χρησιμοποιήσουμε το τελευταίο μέσο διαμαρτυρίας πού μας μένει, την απεργία της πείνας.

Ζητούμε ν' απαγγελθούν νόμιμα η κατηγορία ενάντια μας. ή να αποφυλακιστούμε.

Κατηγορούμε σαν υπεύθυνους της σύλληψής μας και κάθε της συνέπειας, τον Γενικό Διοικητή Νήσων Αιγαίου και τον Νομάρχη Χίου καθώς και σας, προς τους όποιους απευθυνόμαστε. αν με την αδράνειά σας και τη συγκατάθεσή σας, βοηθήσετε την εγκατάσταση της παρανομίας στο Νησί μας, παρά τις αρχές του Συμμαχικού αγώνα και τις συμφωνίες της Βάρκιζας και της Γιάλτας.

Καλούμε όλους τους δημοκρατικούς πολίτες να διαμαρτυρηθούν για την καταπάτηση των δημοκρατικών ελευθεριών.

Θάνατος στο Φασισμό—Λευτεριά στο Λαό.

Σιδερής Κουβελάς
Γιάννης Κατσάγιαννος
Γιάννης Ψωράκης
Δημήτρης Ευαγγελινός

«ΟΙ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΟΙ ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΝ ΗΡΩΙΚΑ ΤΗΝ ΑΠΕΡΓΙΑ ΠΕΙΝΑΣ ΟΛΟΚΛΗΡΟ ΤΟ ΝΗΣΙ ΠΑΛΛΕΤΑΙ ΑΠΟ ΣΥΓΚΙΝΗΣΗ ΚΑΙ ΑΓΑΝΑΧΤΗΣΗ ΠΟΛΗ ΚΑΙ ΥΠΑΙΘΡΟΣ ΣΤΟ ΠΛΕΥΡΟ ΤΩΝ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΑΥΘΟΡΜΗΤΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΩΝ ΜΑΣ»

Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 3 Απριλίου 1945

Πάνε τέσσερα ολόκληρα μερόνυχτα τώρα που οι τέσσερις ηρωικοί συναγωνιστές μας μέσα στο μπουντρούμι που τους ρίξανε χωρίς καμμιά δικαιολογία και χωρίς ένταλμα σύλληψης, κήρυξαν απεργία πείνας. Οκτώ μέρες φυλάκισης μέσα στο ανήλιο μπουντρούμι και τέσσερις μέρες πείνας ήταν αρκετές για να τους μεταβάλουν σε αληθινά φαντάσματα. Μα ήταν αυτό το μόνο και τελευταίο μέσο διαμαρτυρίας και άμυνας που τους απόμεινε μέσα στο χάος και την παρανομία που έριξε το Νησί μας η Διοίκηση. Όλοι οι ελεύθεροι και τίμιοι πολίτες, όλοι οι αληθινοί Δημοκράτες παρακολουθούν με αποτροπιασμό, αλλά και με αγωνία το θλιβερό κατάντημα που έπαθε το επίσημο Κράτος στο νησί μας.

Οι συμφωνίες της Βάρκιζας και Γιάλτας γράφουνται από τους Διοικούντες στα παληά τους παπούτσια.

Η κήρυξη της απεργίας πείνας προκάλεσε το πιο θερμό ενδιαφέρον και τις ζωηρές διαμαρτυρίες του λαού, που με αγωνία ζητεί να μάθει πού βρίσκεται το ζήτημα των κρατουμένων και ως πότε θα παρατείνεται η αυθαίρετη και αδικαιολόγητη κράτηση τους.

Χτες από πολύ πρωί, πλήθος κόσμου από την πόλη, από τα προάστεια και τα βόρεια και νότια χωριά ανεβοκατέβαιναν τα γραφεία του ΕΑΜ, ζητώντας πληροφορίες για την τύχη των αγωνιστών.

Κατά το μεσημέρι αυθόρμητα σαν ένας άνθρωπος τριακόσιοι κι απάνω άνθρωποι άντρες, γυναίκες και νέοι συγκεντρώθηκαν στο Δημοτικό Κήπο και τράβηξαν από 'κει κατά το Διοικητήριο για να ζητήσουν την άμεση απόλυση των κρατουμένων.

Ένοπλοι Χωρ/κες, με αξιωματικούς επί κεφαλής, προσπάθησαν να τρομοκρατήσουν και να διαλύσουν το πλήθος που στέκονταν μπροστά στο Διοικητήριο. Γέμισαν τα όπλα και πρότειναν, μα ο κόσμος και Ιδίως οι γυναίκες έμειναν ακλόνητοι στις θέσεις τους και φώναζαν με φωνές διαμαρτυρίας. «Τα όπλα έπρεπε να τα προτείνετε στους Γερμανούς και στους προδότες.

— Εξεπεράσετε τους Γερμανούς.

— Θέλομε Γιάλτα και Βάρκιζα.

— Κάτω τα χέρια από τους αγωνιστές μας».

Ο κ. Γεν. Διοικητής που άκουσε το πλήθος βγήκε στο παράθυρο και σύστησε να σχηματισθεί μια επιτροπή να του διαβιβάσει τα αιτήματα του πλήθους. Σχηματίστηκε

αμέσως από αντιπροσώπους πόλης και χωριών και ζήτησε από τον κ. Διοικητή ή να απολύσει τους κρατούμενους, γιατί η κράτηση τους είναι παράνομη και άδικη ή να τους παραπέμψει αμέσως στη δικαιοσύνη, γιατί η κατάσταση τους με την κήρυξη απεργίας εδώ και τέσσερις μέρες είναι εξαιρετικά κρίσιμη και ολόκληρη η ευθύνη θα πέσει απάνω στον υπεύθυνο για την κράτηση τους.

Ο κ. Διοικητής διαβεβαίωσε την Επιτροπή πως σήμερα κιόλας θα σταλεί η δικογραφία στον Εισαγγελέα.

Την απάντηση αυτή του κ. Διοικητή η Επιτροπή ανεκοίνωσε στο πλήθος που περίμενε με αγωνία κι αμέσως όλοι μαζί τράβηξαν στο Πρωτοδικείο όπου βρίσκονταν εκείνη τη στιγμή ο κ. εισαγγελέας και τον παρακάλεσαν να συντομεύσει τις ενέργειες του για τη γρήγορη διεκπεραίωση της υπόθεσης.

Με ικανοποίηση μας πληροφορηθήκαμε σήμερα πως η δικογραφία πραγματικά έφτασε χτες το απόγεμα στα χέρια του κ. Εισαγγελέα.

Η παραπομπή των κρατουμένων αγωνιστών μας στη Δικαιοσύνη αποτελεί περίλαμπρη νίκη του λαού μας, γιατί είμαστε βέβαιοι πως καμμιά κατηγορία δεν στέκει ενάντια τους και πως η σύλληψή τους αποβλέπει στο σμπαράλιασμα του Δημοκρατικού αγώνα στο Νησί μας και μονάχα σαν πρόφαση χρησιμοποιήθηκε η ανακάλυψη όπλων εδώ κι εκεί και σε κοινόχρηστους χώρους.

Πρακτικά του εν Χίω Τριμελούς Πλημμελειοδικείου

Συνεδριάσις της 12 Δεκεμβρίου 1946

Αριθμός 851 και 852

Δικασταί κλπ., Διονύσ. Χρυσαείδης, Προεδρεύοντος (κωλ. Προέδρου), Ιωάν. Λιάπης έμμισθος Πάρεδρος και Θεοδ. Μιχαλόπουλος Ειρηνοδίκης Χίου (κωλ. των λοιπών τακτικών Δικαστών), Δημ. Κεχαγιάς Ειρηνοδίκης Μαστιχοχωρίων Εισαγγελεύοντος (κωλυομένου του Εισαγγελέως και των αμέσως αναπληρωτών του), Ιωάννης Σπανομάρκος Υπογραμματεύς.

Κατηγορούμενοι, 1.) Γεώργιος Νικ. Θεοτοκάς, ετών 28, πτυχιούχος Νομικής, 2.) Αιμιλία Αποστ. Λοΐζου, ετών 36, οικοκυρά, 3.) Νικόλ. Δημ. Χαρτουλάρης, ετών 23, άεργος, 4.) Νικόλαος Αντωνίου Κασσιώτης, ετών 32, βιβλιοπώλης, 5.) Στυλιανός Κων/τίνου Κουρπάς, ετών 38, ιδιωτικός υπάλληλος, 6.) Αθανάσιος Γεωρ. Δαλακάκης, ετών 34, ιδιωτικός υπάλληλος, εγεννήθησαν και κατοικούν εν Χίω, 7.) Βενιζέλος Μ. Κωστάλας, εγεννήθη και κατοικεί εν Βροντάδω, ετών 24, εργάτης, 8.) Καλλιρόη Γεωργ. Μακαρώνη, εγεννήθη εν Κων/πόλη και κατοικεί εν Ορεστιάδα, ετών 28 υπάλλ. Επισιτισμού, απόντες, 9.) Ιωάννης Κ. Καββάδας, ετών 31, στρατιώτης, 10.) Μάρκος Ισιδώρου Μαυρέλης, ετών 36, ιδιωτικός υπάλληλος, εγεννήθη και κατοικεί εν Χίω, 11.) Βασίλειος Μιχ. Παναγιωτίδης, εγεννήθη εν Αιγύπτω και κατοικεί εν Χίω, ετών 23, εργάτης, 12.) Σπυρίδων Δημ. Ευθυμίου, εγεννήθη εν Αθήναις και κατοικεί εν Χίω, ετών 47, εφοριακός υπάλληλος, παρέστησαν μετά των συνηγόρων των δικηγόρων Κων. Κεφάλα και Γ. Μαυρή και 13.) Χαράλαμπος Σερμπάς κάτοικος Ευφημιανών απών μη κληθείς.

Πράξις, παράβασις Α.Ν. 26/1936

ΕΚΘΕΣΙΣ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ

Εν τη σημερινή του Δικαστηρίου τούτου δημοσία συνεδρίαση ο κλητήρ του ακροατηρίου τη διαταγή Προέδρου εξεφώνησε τα ονόματα των κατηγορουμένων οίτινες ενεφανίσθησαν και ερωτηθέντες υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός των είπον ότι ονομάζονται ως άνω είρηται και διορίζουν συνηγόρούς των τους παρόντας δικηγόρους Κων. Κεφάλα και Γ. Μαυρή.

Ο Εισαγγελεύς λαβών τον λόγον απήγγειλε συνοπτικώς την έννοιαν της κατηγορίας και ενεχείρησε τω Προέδρω κατάλογον των προς υποστήριξιν αυτής κλητευθέντων μαρτύρων ων τα ονόματα ο κλητήρ εξεφώνησε και ευρέθησαν παρόντες πλήν του Παναγιώτη Παρασχάκη, κατοίκου Βασιλικών Μυτιλήνης την τιμωρίαν του οποίου […]

Οι κατηγορούμενοι ερωτηθέντες εδήλωσαν ότι εκλήτευσαν μάρτυρας υπερασπίσεως.

Προσήλθεν έτερος μάρτυς της κατηγορίας όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Νικόλαος Μάστορας, εγεννήθη εν Κερκύρα και κατοικεί εν Μυτιλήνη, ετών 44, ανθ/στης χωρ/κης και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τους κατηγορουμένους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν ότι και εν τη προανακρίσει και μηνύσει του προσθείς τα εξής: Οι κατηγορούμενοι και πολλοί άλλοι την 2 Απριλίου 1945 συνεκεντρώθησαν έξωθι των Γραφείων της Γενικής Διοίκησης Νήσων Αιγαίου εδρευούσης τότε εν Χίω και διεμαρτύροντο δια την σύλληψη μελών του ΕΑΜ άνευ αδείας της αστυνομίας. Ο τότε Γεν. Δ/της Ροζάκης διέταξε μίαν επιτροπήν να πάει επάνω και πήγε μέσα. Κατόπιν τούτου και όταν ήλθε και ο Δ/της της Χωρ/κής Πνευματικάκης ειδοποιηθείς, διελύθησαν ησύχως. Εγώ ήμουνα επικεφαλής της δυνάμεως ήτη εφύλασε έξω της Διοικήσεως.

Προσήλθεν έτερος μάρτυς της κατηγορίας όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Μαρίνος Πατσέλης, εγεννήθη εν Μυτιλήνη και κατοικεί εν Χίω, ετών 42, χωροφύλαξ και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τους κατηγορουμένους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν ότι εν τη προανακρίσει του προσθείς τα εξής: Υπό των κατηγορούμενων ότινες πρωτοστάτησαν συνεκροτήθη συγκέντρωσις έξωθι των Γραφείων της Γενικής Διοικήσεως. Ούτοι [Δυσανάγνωστο: Ζήτησαν] από τον Δ/την να απολυθή κρατούμενος εις τας φυλακάς [Δυσανάγνωστο: ο Γεν.] του ΕΑΜ εν τω μεταξύ κατέφθασε και ο Πνευματικάκης Δ/της Χωρ/κης όστις τους διέταξε να διαλυθούν εν ονόματι του Νόμου, αυτοί δεν ηπήκουσαν και μας διέταξε τότε να γεμίσωμε τα όπλα μας. Εν τω μεταξύ εδέχθη επιτροπήν ο Γεν. Δ/της και ούτω ούτοι ησύχασαν και διελύθησαν. Τον εκ των κατηγορουμένων Ευθυμίου είδα επάνω στη Διοίκηση, δεν ξεύρω γιατί ήτο ούτος εκεί.

Προσήλθεν έτερος μάρτυς της υπερασπίσεως όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Αδαμ. Γοργίας, εγεννήθη και κατοικεί εν Χίω, ετών 40, δικηγόρος και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τους κατηγορουμένους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν ότι: Εγώ ήμην παρών και γνωρίζω ότι ο εκ των κατηγορουμένων Ευθυμίου εκλήθη από τον Γεν. Δ/την την ώραν εκείνην συνεπεία αιτήσεώς μου, δια εργασίαν υπηρεσιακής φύσεως και ούτω έτυχε να είναι και αυτός εκεί.

Προσήλθεν έτερος μάρτυς της υπερασπίσεως όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Γεώρ. Κ. Κοντός, εγεννήθη και κατοικεί εν Χίω, ετών 43, υπάλληλος και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τους κατηγορουμένους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν ότι: Εγώ επαιρνούσα με τον Μαυρέλη εκείνην την ώραν και όταν είδαμε συγκεντρωμένους πολλούς, εφύγαμε αμέσως. Κατόπιν έμαθε ούτος ότι τον είχαν κατηγορούμενον.

Προσήλθεν έτερος μάρτυς της υπερασπίσεως όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Σταμάτης Ι. Μανάρας, εγεννήθη και κατοικεί εν Χίω, ετών 44, ζαχαροπλάστης και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τους κατηγορουμένους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν ότι: Και εγώ ήμουν μαζί με τον κατηγορούμενον Μαυρέλη και φεύγαμε από την Χώρα στα σπίτια μας και περάσαμε από εκεί όπου είδαμε κόσμον μαζεμένον έξωθι της Γεν. Δ/σεως και αμέσως φύγαμε.

Των κατηγορουμένων απολογηθέντων και αρνηθέντων την πράξιν των.

Ο Εισαγγελεύς ητήσατο την ενοχήν των κατηγορουμένων.

Οι συνήγοροι των κατηγορουμένων ητήσαντο την αθώωσιν των πελατών των.

Το Δικαστήριον σκεφθέν μυστικώς επί των εδρών του παρουσία και του Γραμματέως, απεφάσισε και δια του Προέδρου απήγγειλε παραχρήμα και δημοσία την

υπ' αριθ. 852 ε.έ. απόφασίν του δι ης εκήρυξε ενόχους τους κατηγορουμένους και κατεδίκασε αυτούς εις φυλάκισιν 20 ημερών έκαστον και εις τα της δίκης έξοδα και τέλη εισπρακτέα και δια προσωπικής των κρατήσεως, Γεώργιον Θεοτοκάν, Αιμιλίαν Λοΐζου, Νικόλ. Χαρτουλάρην, Νικόλαον Κασσιώτην, Στυλιανόν Κουρπάν, Αθανάσιον Δαλακάκην, Καλλιρόην Μακαρώνη, Βασίλειον Παναγιωτίδην, Βενιζέλον Κωστάλαν κατά το κατηγορητήριον, αθώους δε λόγω αμφιβολιών τους κατηγορούμενους Ιωάννην Καββάδαν, Σπυρίδωνα Ευθυμίου, Μάρκον Μαυρέλην.

«ΝΑ ΠΟΙΟΙ ΠΡΟΚΑΛΟΥΝ ΤΗΝ ΑΤΑΞΙΑ»

Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 3 Απριλίου 1945

Κανένας δεν μπορεί να 'ναι ευχαριστημένος απ' την κατάσταση που δημιουργήθηκε τις τελευταίες μέρες. Όσο είναι γεγονός ότι ο Χιακός λαός απ' την ίδια την ψυχοσύνθεσή του αποφεύγει τις φασαρίες και τα ξεσπάσματα, άλλο τόσο είναι επίσης γεγονός ότι έχει βαθειά χαραγμένο στη ψυχή του το αίσθημα της δικαιοσύνης και έχει αρκετή κρίση για να κρίνει και να καταδικάσει μια παράνομη πράξη. Αυτό εξηγεί τη σημερινή αναστάτωση που επικρατεί σε πλατειές μάζες του λαού και τις έντονες διαμαρτυρίες που έρχονται από παντού.

Κι αλήθεια!... Στην Αθήνα έγινε σωστή κοσμοχαλασιά το Δεκέμβρη, στην υπόλοιπη Ελλάδα κυριάρχησε απόλυτα το ΕΑΜ και δω δεν έγινε το παραμικρό επεισόδιο ούτε μύτη δεν άνοιξε. Δεν είναι υπερβολή να πούμε ότι αυτό κατορθώθηκε γιατί η καθοδήγηση του Εθνικοαπελευθερωτικού λαϊκού κινήματος ακολουθεί πάντα μια ρεαλιστική πολιτική, προσαρμοσμένη στις τοπικές συνθήκες, αποβλέποντας στην ομαλή και ειρηνική δημοκρατική εξέλιξη του τόπου μας. Αν πραγματικά το ΕΑΜ είχε όπλα, αν αποτελούνταν από εξτρεμιστές (όπως συκοφαντεί η αντίδραση) δεν θα δρούσε ενεργά την εποχή εκείνη; Κι όλοι θυμόμαστε πως και ο Νομάρχης και η ΕΟΧ, προέβαιναν σε ενέργειες τέτοιες, που να προκαλέσουν ταραχές· η νομιμοφροσύνη όμως του ΕΑΜ έσωσε το νησί μας από το ματοκύλισμα.

Κι ήρθε η συμφωνία της Βάρκιζας που έγινε δεκτή με ανακούφιση και αγαλλίαση απ' την ολότητα σχεδόν του Χιώτικου λαού. Κι ήρθε ο καινούριος Γεν. Διοικητής Χιώτης την καταγωγή, με το κήρυγμα της συνδιαλλαγής και του κατευνασμού. Κι όλος ο δημοκρατικός κόσμος περίμενε να μπει σε εφαρμογή η συμφωνία, να διορθωθούν μερικά στραβά και αντιλαϊκά μέτρα πού είχε πάρει ο κ. Σταματιάδης και να μπούμε πραγματικά σ' ένα δρόμο ομαλής πολιτικής πάλης για το καλό του τόπου. Μ' αυτές τις προσδοκίες χαιρέτισε ο λαός της Χίου τον συμπατριώτη του κ. Ροζάκη.

Δεν είχαν σβήσει οι ήχοι απ' τα καλά λόγια όταν οι πράξεις ήλθαν να σκορπίσουν τις πράξεις αυτές.

Σε κανένα από τα εκκρεμή ζητήματα δε δόθηκε λύση καμμιά αυθαιρεσία του Νομάρχη δεν επανορθώθηκε. Αρνήθηκε ο κ. Γεν. Διοικητής να δεχθεί αντιπροσωπεία του Γραφείου Περιοχής Αιγαίου του ΕΑΜ, με δυσφορία έβλεπε τις λαϊκές Επιτροπές να του εκθέτουν τα ζητήματα τους. Αντίθετα συνεργάζουνταν στενά με τους μαύρους κύκλους της Χιώτικης αντίδρασης.

Και τελευταία άρχισε τη γενική επίθεση κατά του κινήματος Εθνικής Αντίστασης. Η σύλληψη και απαγωγή του Γραμ. του ΕΑΜ Αιγαίου σγ. Ζαΐμη ήταν η πρώτη κρούση. Επακολούθησαν οι συλλήψεις και διώξεις των ντόπιων στελεχών, οι εξώσεις των λαϊκών οργανώσεων απ' τα Γραφεία τους, οι τρομοκρατικές έρευνες με την …ηρωική δράση των χωροφυλάκων… Ποιά δικαιολογία φέρνεται για όλη αυτή την αναστάτωση; Ότι βρέθηκαν όπλα!

Και τα όπλα τα 'χαν κρυμμένα ο Γραμ. της Π.Ε. Χίου του Κ.Κ. σ. Σ. Κουβελάς ή ο Γραμ. της ΕΠΟΝ Χίου σγ. Κατσόγιαννος ή τα στελέχη του Εργατικού Κέντρου Ευαγγελινός και Ψωράκης;

Πολύ αστεία δικαιολογία κατάλληλη ίσως για μωρά παιδιά. Η αλήθεια είναι μια:

Η αντίδραση θέλει να κάνει κι εδώ τα ίδια που γίνονται αλλού. Θέλει να εξοντωθεί το λαϊκό δημοκρατικό κίνημα. Με τη σύλληψη όλων των στελεχών, με την τρομοκρατία, τις δολοφονίες και τους ξυλοδαρμούς για να μπορέσει

διπλοκλειδώνοντας το στόμα του λαού να κυριαρχήσει στις «ελεύθερες» εκλογές και να παρουσιάσει και τη δημοκρατικότατη Χίο ότι κατέχεται από άκρατο …φιλοβασιλισμό!...

Η διαφορά είναι τούτη: ότι ενώ στην υπόλοιπη Ελλάδα με την οξύτητα που πήρε ο αγώνας δημιουργήθηκαν μίση, τα όποια εκμεταλλεύονται οι νεοφασίστες για την αντιλαϊκή τους επίθεση στο φιλήσυχο νησί μας η επίθεση αυτή, έρχεται όλως διόλου ξεκάρφωτα και αδικαιολόγητα και παρουσιάζεται σαν μια καθαρή προσπάθεια δημιουργίας ταραχώδικης ατμόσφαιρας...

Έτσι σήμερα κι ο ποιο συντηρητικός μα τίμιος Χιώτης βλέπει ότι οι περισσότερος κατευνασμός υπήρχε προτού να έρθει ο κ Γεν. Διοικητής με το «κατευναστικό» του πρόγραμμα. Και βλέπει ακόμα ότι ενώ η Κυβέρνηση Πλαστήρα κι ο ίδιος και οι υπουργοί του, επίσημα τουλάχιστον αναγνωρίζουν τη συμφωνία της Βάρκιζας και καταδικάζουν —και για τα μάτια— τις αυθαιρεσίες και παρεκτροπές των οργάνων τους, εδώ ο κ. Γεν Διοικητής, υπουργός της ίδιας Κυβέρνησης, διατάζει τις αυθαίρετες συλλήψεις και ούτε μια φορά ανέφερε τη συμφωνία της Βάρκιζας!... Και ο κ. Νομάρχης δηλώνει καθαρά: Έχομεν κράτος φασισμού! Εβίβα λοιπόν για το κράτος του δωσιλογισμού και της προδοσίας!...

Όμως οι Χιώτες είναι αρκετά έξυπνοι για να προβλέπουν ότι ένα τέτοιο φασιστικό κράτος είναι αδύνατο να σταθή έστω και για λίγο τη στιγμή που όλη η Ευρώπη είναι αντιφασιστική και δίνεται το τελειωτικό χτύπημα κατά του Χιτλερισμού απ' τις νικηφόρες συμμαχικές στρατιές. Μπορεί η Χωρ/κή να καταβάλλει φιλότιμες προσπάθειες να εξυπηρετήσει το αφεντικό της —την αντίδραση— ρίχνοντας όπλα σε σπίτια εαμιτών, εξοπλίζοντας μερικούς γνωστούς και βάζοντάς τους να χτυπήσουν στελέχη του λαϊκού αγώνα, όμως αυτά έχουν σαν αποτέλεσμα να φουντώσουν τη λαϊκή αγανάχτηση και να δυναμώνουν τη θέληση για τον αγώνα της Δημοκρατίας. Η ωμή βία ποτέ δεν ωφέλησε εκείνους που την εφαρμόζουν!... Δημιουργεί πάντως ανωμαλίες που ειλικρινά θέλει να τους αποφύγει ο λαός της Χίου ο όποιος αγωνίζεται και θ' αγωνιστεί ακόμα περισσότερο όταν βλέπει να του περνούν τις αλυσίδες μιας καινούριας σκλαβιάς. Γι' αυτό ας είναι βέβαιοι. Το 'δείξε άλλωστε και επί Γερμανοκρατίας όταν οι μεγαλόσχημοι Χιώτες πρόδιναν ή έκαναν τεμενάδες μπροστά στους καταχτητές. Και τους οποίους βλέπει και πάλι να περιτριγυρίζουν την επίσημη κρατική αρχή·

Έτσι πώς να επέλθει ο κατευνασμός κ. Γεν. Διοικητά; Στο χέρι σας είναι, αν είστε πραγματικά δημοκράτης και αγαπάτε τον τόπο σας να μη γίνεται ο αίτιος της δυστυχίας του· ας εξασφαλίσουμε στο νησί μας μια ειρηνική σχετικά ζωή και μη θέλετε να φέρετε τη φρίκη και τον παραλογισμό που δέρνει την άλλη Ελλάδα.

Μπορεί μια κλίκα να δυσαρεστηθεί μα ο λαός της Χίου θα σας εκτιμήσει.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ ΤΩΝ ΕΝ ΧΙΩ ΠΛΗΜΜΕΛΕΙΟΔΙΚΩΝ

Αριθμός 881

Συγκείμενον εκ των Δικαστών Γερασίμου Κατάνη, Προέδρου, Ιωαν. Αγαλλόπουλου και Δημ. Κεχαγιά, Ειρηνοδίκου Μαστιχοχωρίων, (κωλυομένων των λοιπών τακτικών δικαστών).

Συνεδριάσαν δημοσίως εν τω ακροατηρίω του Δικαστηρίου τούτου την 27η Σεπτεμβρίου 1945 παρουσία του τε Εισαγγελέως Κων. Αρμυριώτη και του υπογραμματέως Ιωάν. Στρογγυλούδη ίνα δικάσει τους επί παραβάσι του άρθρου 3 Ν.Δ. 1088/42 κατηγορουμένους 1.) Ευάγγελον Κων/τίνου Ζήσιμον, κάτοικου Χίου, παρόντα άνευ συνηγόρου δικηγόρου και 2.) Γεώργιον Νικολάου Θεοτοκάν, κάτοικον Χίου απόντα.

Ο ενταύθα Εισαγγελεύς δια κλητηρίου θεσπίσματος εκάλεσε τους ανωτέρω κατηγορούμενους ίνα εμφανισθώσι σήμερον ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου ίνα δικασθώσι ως υπαίτιοι της άνω πράξεως.

Προκειμένης συζητήσεως

Επιτραπείσης της ερημοδικίας ως προς τον απόντα κατηγορούμενο Γεώργιον Νικολάου Θεοτοκάν.

Εξετάσαν τον κατηγορούμενον περί της ταυτότητός του.

Ακούσαν του Εισαγγελεώς απαγγείλαντος την κατηγορίαν.

Των ενόρκως εξετασθέντων μαρτύρων της κατηγορίας και της υπεράσπισης.

Ο Γραμματεύς ανέγνω την ένορκον κατάθεσιν του Αριστείδου Κωνσταντά.

Του κατηγορουμένου απολογηθέντος και αρνηθέντος την πράξη του.

Του Εισαγγελέως προτείναντος την ενοχήν αυτών.

Του συνηγόρου αιτησαμένου την αθώωσιν αυτού.

Ιδόν την δικογραφίαν-Σκεφθέν κατά τον Νόμον.

Επειδή ως προκύπτει εκ του προσαγομένου από 4 Σεπτεμβρίου 1945 αποδεικτικού επιδόσεως του Δικ. Κλητήρος Ιωάν. Παπαληώδη ο απών κατηγορούμενος εκλήθη νομίμως και προσηκόντως ίνα εμφανισθή σήμερον ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου, μη εφανισθείς δε δικάζεται ερήμην.

Επειδή εκ της εν γένει αποδεικτικής διαδικασίας απεδείχθη και το Δικαστήριον επείσθη ότι μόνον ο κατηγορούμενος Γεώργιος Νικ. Θεοτοκάς ουχί δε ο Ευάγγελος Ζήσιμος περί της ενοχής του οποίου προέκυψαν αμφιβολίαι εξετέλεσε την αποδιδομένην εις αυτόν πράξιν παραβάσεως του άρθρου 3 Ν.Δ. 1088/42 επομένως δέον όπως κηρυχθή ένοχος αυτής, απαλλάσσει δε όμως της μερικής καταβολής των δικαστικών εξόδων τον μηνυτή.

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ

Δικάζον ερήμην του κατηγορουμένου Γεωργίου Νικ. Θεοτοκάν, κατοίκου Χίου, αντιμωλίαν του κατηγορουμένου Ευάγγελου Ζήσιμου κατοίκου Χίου.

Κηρύσσει τον μεν Γεώργιον Νικ. Θεοτοκάν ένοχον του ότι εν Χίω την 3η Απριλίου 1945 δι' αρθριδίου υπό τον τίτλον «να ποιοι προκαλούν την αταξία» κλπ. δημοσιευθέντος εις το δημοσιευθέν δια διανομήν και πωλήσεως υπ' αριθ. 47 της 3ης Απριλίου 1945 φύλλον της εν Χίω εκδιδομένης εφημερίδος «Εμπρός», ης ετύγχανε διευθυντής, δια του συνόλου του άρθρου και δια των εν αυτών φράσεων «Μπορεί η Χωρ/κή να καταβάλλει φιλότιμες προσπάθειες να εξυπηρετηθεί το αφεντικό της —την αντίδραση— ρίχνοντας όπλα σε σπίτια εαμιτών, εξοπλίζοντας μερικούς γνωστούς και βάζοντάς τους να χτυπήσουν στελέχη του λαϊκού αγώνα» εδυσφήμισε δια του Τύπου αορίστως όργανα δημοσίας ασφάλειας, ήτοι διέδωσε περί των οργάνων της Δ/σεως Χωρ/κης Χίου ότι όργανά της τοποθετούν όπλα εις οικίας εαμιτών και εξοπλίζουν γνωστούς κακοποιούς (μπράβους) εναντίον αντιπάλων, γεγονότα τα οποία δύναται να βλάψωσι την τιμήν και την υπόληψη αυτών.

Αθώον δε λόγω αμφιβολιών τον κατηγορούμενο Ευάγγελο Ζήσιμο […]

Απαλλάσσει τον μηνυτήν εκ της μερικής πληρωμής των Δικαστικών εξόδων και τελών.

Επιβάλλει τα έξοδα και τέλη σημάνσεως τω Δημοσίω.

Εκρίθη, απεφασίσθη και εδημοσιεύθη.

Εν Χίω τη 27 Σεπτεμβρίου 1945.

Μετά την άνω απόφασην.

Ακούσαν του Εισαγγελέως προτείναντος να επιβληθεί εις τον κυρηχθέντα ένοχον φυλάκιση 4 μηνών χρηματική ποινή 45.000 και εκτοπισμός 5 μηνών.

Επειδή η πράξις δι ην εκηρύχθη ένοχος ο κατηγορούμενος προβλέπεται και τιμωρείται υπό του άρθρου 3, 7[394] και 8[395] του Ν.Δ. 1088/42 περί διώξεως αδικημάτων

---

[394] Άρθρον 7. Εις τον καταδικασθέντα δια των ως άνω αδικημάτων στρεφομένων κατά οργάνων Δημοσίας Ασφαλείας επιβάλλεται από του Δικαστηρίου και ποινή εκτοπίσεως τουλάχιστον τριών μηνών εκτός της επαρχίας του τόπου διαπράξεως του αδικήματος.

[395] Άρθρον 8.//1. Ο κατηγορούμενος δια τι των ως άνω αδικημάτων προφυλακίζεται πάντοτε, τα δε ένδικα μέσα δεν αναστέλλουσι την προφυλάκισιν ή την φυλάκισιν των καταδικασθέντων.//2. Επίσης δια τους

τινών στρεφομένων κατ' οργάνων Δημοσίας Ασφαλείας εν συνδιασμώ προς αρθρ. 2[396], 3[397], 4[398], 6[399] και 47[400] του Α.Ν. 1092/38 ως το άρθρον 47 ετροποποιήθη διά του άρθρου 32 του Α.Ν. 1169/38

Καταδικάζει τον κηρυχθέντα ένοχον κατηγορούμενον εις κηρυχθέντα ένοχον φυλάκιση 4 μηνών […] χρηματική ποινή 25.000, εις εκτοπισμόν εις την πόλιν της Μυτιλήνης επί πέντε (5) μήνας αρχομένους από της λήξεως της κυρίας ποινής του. Κηρύσσει αυτόν άπορον και ικανόν προς εργασίαν και εις τα της δίκης έξοδα και τέλη εισπρακτέα και δια προσωπικής του κρατήσεως.

Εκρίθη, απεφασίσθη και εδημοσιεύθη.
Εν Χίω τη 27 Σεπτεμβρίου 1945

«ΝΙΚΗ ΤΟΥ ΛΑΟΥ, ΝΙΚΗ ΤΗΣ ΗΘΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ»
Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 6 Απριλίου 1945

Η είδηση της αποφυλάκιση των κρατουμένων συναγωνιστών σκόρπισε βαθειά ανακούφιση και ικανοποίηση στο λαό της πόλης μας και των χωριών. Ίσως για πρώτη

καταδικαζομένους δια τα ως άνω αδικήματα δεν έχουσιν εφαρμογήν ο Ν. ΓΩΙΗ της 6/7/ Ιουλίου 1911 «περί αναστολής της εκτελέσεως της ποινής», και ο Ν. 3782 της 12-29 Ιανουαρίου 1929 «περί μετατροπής των αδικημάτων του παρόντος πλην του της §1 του άρθρου 1 γίνεται κατά τας διατάξεις του από 22/28 Νοεμβρίου 1923 Ν.Δ. «περί αμέσου εκδικάσεως πλημμελημάτων τινών, επ' αυτοφόρω», ως ετροποποιήθη και συνεπληρώθη δια νεωτέρων νόμων.

396 Άρθρον 2 1. Ως δημοσίευσις εντύπου θεωρείται η διανομή, πώλησις, καθώς και η εις δημοσία συναθροίσει ή εις μέρος προσιτόν εις το κοινόν τοιχοκόλλησις ή έκθεσις παντός εντύπου.//2. Αδίκημα Τύπου υπάρχει όταν λάβη χώραν η κατά την προηγούμενην παράγραφον δημοσίευσις.

397 Άρθρον 3 1. Η κατάχρησις της ελευθεροτυπίας προς εκτέλεσιν κακουργήματος τινός ή πλημμελήματος αποτελεί ιδιαιτέραν επιβαρυντικήν αιτίαν.//Εις τοιαύτας περιπτώσεις οσάκις ο νόμος επιβάλλει διαζευκτικώς στερητικήν της ελευθερίας ή χρηματικήν ποινήν, η δια του Τύπου τέλεσις του αδικήματος επισύρει αμφοτέρας τα ποινάς.//2. Εν περιπτώσι καθ' υποτροπήν καταχρήσεως της ελευθεροτυπίας προς εκτέλεσιν οιουδήποτε αδικήματος και διαφόρου έτι του εις ο αφορά η προηγούμενη καταδίκη, επιβάλλεται υποχρεωτικώς υπό του Δικαστηρίου η προσωρινή παύσις του επιτηδεύματος των ενόχων διευθυντού, εκδότου της εφημερίδος ή του περιοδικού και συντάκτου του επιλήψιμου δημοσιεύματος μέχρις ενός έτους.

398 Άρθρον 4 Εφημερίς κατά την έννοιαν του παρόντος νόμου είναι παν έντυπον καθ' εκάστην ή και κατά τα μεγαλύτερα χρονικά διαστήματα μέχρις ενός, κατ' ανώτατον όριον, μηνός εκδιδόμενον, και περιέχον ύλην γενικού πολιτικού και κοινωνικού ενδιαφέροντος, ήτοι ειδήσεις, κρίσεις επί ζητημάτων απασχολούντων την δημοσίαν γνώμην, αναγγελίας και διαφημίσεις.

399 Άρθρον 6 1.Παν έντυπον […] πρέπει να αναγράφει το όνομα και την κατοικίαν του συγγραφέως και του διευθυντού[…].

400 Άρθρον 47 1. Προκειμένου περί εφημερίδων ή περιοδικών, ως αυτουργοί των δι αυτών διαπραττόμενων αδικημάτων τιμωρούνται://α.) ο συγγραφεύς του δημοσιεύματος.//β.) έτι δε ο διευθυντής και ο ιδιοκτήτης […] χρηματικής ποινής 50.000 δρχ.[…].

φορά στην ιστορία του νησιού μας μια σοβαρή μερίδα του Χιώτικου λαού -η πιο συνειδητή, η πιο δημοκρατική- κινητοποιήθηκε ενεργά διεκδικώντας ένα πολιτικό αίτημα: την αποφυλάκιση πολιτικών κρατουμένων και η κινητοποίηση αυτή στέφθηκε με απόλυτη επιτυχία, δείχνοντας έτσι το σωστό δρόμο του αγώνα που πρέπει να ακολουθήσει ο Χιώτικος λαός στη διεκδίκηση όλων του των ζητημάτων.

Δεν είναι όμως η εαμική παράταξη μονάχα που ικανοποιήθηκε απ' την απόλυση των στελεχών της· είναι το σύνολο σχεδόν του λαού που στην θρασύτατη αυτήν ενέργεια είδε να καταπατούνται οι δημοκρατικές ελευθερίες και να μπαίνουν σε εφαρμογή φασιστικές μέθοδες μεταχείρισης των πολιτών είναι η αποκατάσταση της νομιμότητας, η επικράτηση της δικαιοσύνης απέναντι στην αδικία, ο θρίαμβος της Ηθικής, που γέμισαν ικανοποίηση τα πλατειά στρώματα του Χιώτικου λαού. Και εδώ πρέπει να τονιστεί η θαρραλέα στάση των λειτουργών της Δικαιοσύνης στον τόπο μας που πραγματικά κρίνοντας σύμφωνα με τη συνείδησή τους και τους Νόμους έδωσαν τη λύση αυτή, παρά τις πιέσεις και τους εκβιασμούς που εξασκήθηκαν από πολλές πλευρές. Είναι παρήγορο αυτό το δείγμα της αρτηριοσκληρωτικής ανωτερότητας μέσα στη σημερινή κρίση του παραλογισμού και της αρτηριοσκλήρωσης που παρουσιάζει ο κρατικός μηχανισμός.

Όμως αν ο λαός χάρηκε για την απελευθέρωση των αγωνιστών του, η γνωστή κλίκα της αντίδρασης ο «λαός» του Νεολόγου, «άξιοι» την «κεφαλήν επί πινάκι» όλων των αληθινά πατριωτών, οι δοσίλογοι και μαυραγορίτες αιστάνθηκαν ένα μπάτσο ηχηρό στα μούτρα τους και βλέπουν να μπερδεύεται κάπως το παιχνίδι που έβαλαν σε εφαρμογή, για να πραγματοποιήσουν τα άνομα αντιλαϊκά τους σχέδια.

«Ταραξίες»
Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 22 Απριλίου 1945

Ο «Νεολόγος» της 20ης Απριλίου ζητάει την «κεφαλήν επί πίνακι» του «Εμπρός» γιατί κάμνει αντιμοναρχική πολεμική.

Στο άρθρο αυτό επικαλείται την επέμβαση των αρχών και ταυτόχρονα εξαπολύει την αχαρακτήριστη αυτή πρόκληση «Αν εξεδίδοντο αλλού αυταί αι εφημερίδες ούτε μηχανήματα ούτε στοιχεία θα απέμενον δια να εκδοθούν. Μόνον εις την Χίον ημπορούν να τους ανέχωνται».

Νομίζομεν ότι αι Αρχαί τας οποίας επικαλείται ο «Νεολόγος» έχουν υποχρέωσιν να επέμβουν και να τον διδάξουν ότι:

Η αντιμοναρχική πολιτική αρθρογραφία είναι δικαίωμα αναφαίρετο και μάλιστα στις παραμονές του δημοψηφίσματος. Η αχαρακτήριστη όμως πρόκλησή του για την καταστροφή των τυπογραφείων μας και ποινικό αδίκημα είναι και μπουρλώτο της τάξεως και της ησυχίας του τόπου μας και αποδείχνει με ποια μέσα «η νομιμόφρων» φυλλάδα αγωνίζεται να μας φιμώσει.

«ΚΟΥΒΕΝΤΕΣ»
Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 27 Απριλίου 1945

Ως το τώρα είχαμε το «Νεολόγο» θρησκόληπτο, το «Νεολόγο» μαυραγορίτη, το «Νεολόγο» Εθνικόφρονα, το «Νεολόγο» μοναρχικό μα να που παρουσιάζεται πάνω στην ώρα κι ο «Νεολόγος»… ντετέκτιβ (σιγά-σιγά πάει να ξεπεράσει τις ειδικότητες του καραγκιόζη!…) Και να τα φοβερά και τρομερά που βγάζει στο φανερό το δαιμόνιο του Χιώτη… Νάτ Πίγκερτων: Εις θέσιν «Πηγήν» ολίγον έξω της Μέσα Διδύμας σε μεσαιωνικούς Πύργους συνήλθον νύκτα άτομα γνωστών κοινωνικών φρονημάτων και είχαν και… διπλοσκοπους!… (Δεν μας λέει αν ήσαν και ένοπλοι) Άλλα ο καθένας καταλαβαίνει βέβαια ότι αποπειράθησαν την ανατροπή του κοινωνικού καθεστώτος. Οπότε καλούνται αί Αρχαί κλπ. (βρήκαν τον μπελά τους τέλος πάντων κι αυτές κάθε μέρα με το «Νεολόγο»), για να μάθουν άλλη φορά να συνέρχονται μέρα (το «συνέρχεσθαι» κατοχυρώνεται κι απ' τη συμφωνία της Βάρκιζας) και προ πάντων να μην έχουν… διπλοσκοπούς. Τί διάβολο δεν βλέπουν τους «εθνικόφρονες» που

μαζεύονται μέρα μεσημέρι και τα λένε υπό την προστασία του «Κράτους του Νόμου»; Ας κάνουν κι αυτοί το ίδιο… θα τους προστατέψουν με το παραπάνω τα «όργανα της τάξης» και οι μοναρχοφασιστικοί σύνδεσμοι…

Αλλά όχι! Αυτοί το βιολί τους, αδιόρθωτοι κουκουέδες, λες και έχουμε ακόμα Κατοχή… Είναι να μην αγανακτεί κανείς, μα την αλήθεια;

Ο ΠΑΡΑΞΕΝΟΣ

«ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΛΑΟΥ
Για να παπουτσωθεί ο κόσμος. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΟΛΟΔΕΡΜΑΤΩΝ»
Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 29 Απριλίου 1945

Επικρατεί η σκέψη να εισαχθούν σολοδέρματα από την Αίγυπτο. Τα σολοδέρματα αυτά θα στοιχίσουν 600 δραχμές η οκά.

Μ’ αυτόν τον τρόπο θα μπόρεση ο κόσμος να βάλει ένα ζευγάρι παπούτσια στα πόδια του. Γι’ αυτό χρειάζεται να επισπευθή η εισαγωγή των. Το υπουργείο πρότεινε να σχηματισθή μια κοινοπραξία των εισαγωγέων για τον καθορισμό των ποσοστών εισαγωγής. Και έτσι το υπουργείο εφρόντισε για τα συμφέροντα των βιομηχάνων συνιστώντας να αναλάβουν την εισαγωγή οι σύνδεσμοι βυρσοδεψών. Οι εργάτες όμως; Γι’ αυτούς δεν φρόντισε κανένας.

Χρειάζεται, νομίζαμε, να πραγματοποιηθεί η εισαγωγή των σολοδερμάτων για την αντιμετώπιση των τρεχουσών αναγκών άλλα η κύρια προσπάθεια του υπουργείου και της Ουνρά πρέπει να είναι η εισαγωγή ακατέργαστων δερμάτων, και υλικών επεξεργασίας Έτσι θα κινηθούν τα εργοστάσια και θα δοθή δουλειά στην εργατική τάξη που τόσο υποφέρει από την ανεργίαν.

«Οι δοσίλογοι»
Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 2 Μαΐου 1945

Οι κρατούμενοι στις εδώ φυλακές δοσίλογοι, προδότες και εγκληματίες πολέμου πρόκειται να μεταφερθούν στη Σύρα για να δικαστούν.

Είναι πραγματικά ακατανόητο το μέτρο. Πολλές φορές διακηρύχτηκε ότι οι δοσίλογοι θα δικάζονται στο μέρος που εγκλημάτησαν. Και οι ντόπιοι δοσίλογοι πρέπει να δώσουν λόγο των πράξεών τους στη Χίο. Στη Σύρα ποιος μάρτυρας θα μπόρεση να πάη και πως το δικαστήριο θα μπόρεση να μόρφωση γνώμη όταν δεν γνωρίση πρόσωπα ή πράγματα;

Μ’ αυτόν τον τρόπο ετοιμάζονται συγχωροχάρτια γι’ ανθρώπους που ατίμασαν τη Χίο πρόδωσαν την Ελλάδα και που πρέπει να πληρώσουν τις ατιμίες και τα εγκλήματα τους.

Και η μεταδεκεμβριανή Ελλάδα των δοσιλόγων κάμνει στο προκείμενο μια δευτέρα προδοσία ισάξια με την πρώτη.

Οι υστερικές κραυγές της γνωστής κλίκας από το Κάιρο για δήθεν «εθνική νέμεση» και για αποφυγή των αυτοδικιών από «ανεύθυνους» φανερώνουν πως από τότε υπήρχε η σατανική πρόθεση να σωθούν οι δοσίλογοι, να μην τιμωρηθούν οι εγκληματίες πάνω στους οποίους και μόνο θα μπορούσε να στηριχθή η αντιλαϊκή φατρία που κατόρθωσε ν’ αναρριχηθή στο σβέρκο του λαού μας.

«ΠΑΡ’ ΟΛΙΓΟΝ ΝΑ ΘΡΗΝΗΣΩΜΕ ΘΥΜΑΤΑ ΤΗ ΜΕΡΑ ΤΗΣ ΝΙΚΗΣ
ΣΤΑ ΚΑΡΔΑΜΥΛΑ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΑΣ
ΕΤΟΙΜΑΖΕΤΑΙ ΝΑ ΠΥΡΟΒΟΛΗΣΗ ΤΟ ΠΛΗΘΟΣ
Ο ΠΑΠΑ ΔΡΑΚΟΣ ΠΡΟΤΕΙΝΕΙ ΤΑ ΣΤΗΘΗ ΤΟΥ
Ο ΚΟΣΜΟΣ ΑΝΑΣΤΑΤΟΣ»
Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 9 Μαΐου 1945

Επανειλημμένες προκλήσεις των αστυνομικών οργάνων στα Καρδάμυλα κατάληξαν σε μεγάλη αναταραχή και επεισόδια τις μέρες του Πάσχα. Χωροφύλακες οπλισμένοι

έμπαιναν στα καφενεία και τα κέντρα απειλούσαν τρομοκρατούσαν και γύρευαν αφορμή να προκαλέσουν επεισόδια. Δεν υπάκουαν ούτε στις διαταγές του προϊσταμένου Άστυν. Σταθμάρχη και δήλωναν ξετσίπωτα ότι θα σκοτώσουν δυο τρεις για να κάνουν τη δουλειά τους.

Την Δευτέρα το απόγευμα ο Χωροφύλακας Σταύρος Θωμέας πήρε το όπλο έστησε μετερίζι στην πλατεία του χωρίου πίσω από ένα δένδρο και ετοιμάστηκε να πυροβόληση τον κόσμο που έτρεχε να φύγει. Τότε ο Παπα Δράκος πρότεινε το στήθος του και τον εμπόδισε παρ' όλο που αυτός τράβηξε τη σκανδάλη του όπλου που βρέθηκε ευτυχώς με κενή τη θαλάμη.

Με κόπο τον απομάκρυναν μπρος στα έκπληκτα μάτια του κόσμου.

Σύσσωμος ο πληθυσμός παρουσιάστηκε στο Σταθμάρχη και ζήτησε την άμεση απομάκρυνση του ταραξία και την αυστηρή τιμωρία του.

Επίσης την απομάκρυνση όλων των απειθάρχητων στοιχείων της χωροφυλακής που βάζουν σε κίνδυνο τη ζωή των πολιτών.

Ο χωροφύλακας πραγματικά απομακρύνθηκε την άλλη μέρα από τα Καρδάμυλα.

Β. Αριθμητική ενίσχυση και οργανωτική ανασυγκρότηση του κινήματος

«ΤΟ ΕΑΜ ΧΙΟΥ ΧΑΙΡΕΤΙΖΕΙ
ΤΟΥΣ ΑΝΤΙΦΑΣΙΣΤΕΣ ΑΓΩΝΙΣΤΕΣ Μ. ΑΝΑΤΟΛΗΣ
που βγήκαν από τα σύρματα κι έφτασαν στην Πατρίδα.»
Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 9 Μαΐου 1945

Στα τυραννισμένα τους πρόσωπα αντικρίζει τους φλογερούς και φωτισμένους πατριώτες που στάθηκαν θαρρετοί υπερασπιστές των αληθινών συμφερόντων και δικαιωμάτων του λαού της Ελλάδας μας.

Πολεμιστές της Αλβανίας, Νικητές του Ελ-Αλαμέιν, Κουρσάροι της θάλασσας, Ποντοπόροι των ωκεανών έκρυβαν στα ηρωικά στήθεια τους όλη τη λατρεία και την αγάπη των αληθινών Ελλήνων για την πατρίδα.

Οι άνθρωποι της συμφοράς, η μαύρη αντίδραση που κυβερνούσε από τη Μέση Ανατολή τη σκλαβωμένη Ελλάδα, εσκεμμένα και σατανικά, στέρησαν τη λευτεριά τους, τους έκλεισαν στα σύρματα της έρημου μέσα στο χτικιό και τις στερήσεις για να στερεώσουν την εγκληματική κυριαρχία τους πάνω στο βασανισμένο μας λαό.

Ο πρωτοπόρος Ελληνικός λαός καθημερινά αγωνίζεται για να σπάση τα δεσμά του. Οι αγωνιστές των συρμάτων με την ακατάβλητη θέληση και πίστη στο δίκαιο αγώνα τους λύγισαν τα σύρματα κι έρχονται λεύτεροι στην Πατρίδα.

Ο Ελληνισμός ολόκληρος και ο λαός της ιδιαίτερης πατρίδας τους αγκαλιάζει θερμά τα πονεμένα και ηρωικά παιδιά του. Το ΕΑΜ που στάθηκε με τον εθνικοαπελευθερωτικό του αγώνα ενάντια στο ξένο δυνάστη και τύραννο και με την πάλη του για το τσάκισμα των εσωτερικών δυνάμεων του φασισμού της εκμετάλλευσης και της εθνοπροδοσίας ένας από τους συντελεστές της τίμιας αντιφασιστικής δράσης τους χαιρετίζει θερμά τους αντιφασίστες αγωνιστές και πιστεύει πως θα συνεχίσουν το δρόμο τους για την ειρηνική ανοικοδόμηση της ζωής και της οικονομίας της καταστραμμένης Πατρίδας μας.

Ο «Πρωτοπόρος» που είχε την τιμή να ανοίξει με συνέπεια και επιμονή τον αγώνα για το ξεσκλάβωμα των «ελεύτερων πολιορκημένων» αισθάνεται μεγάλη χαρά που υποδέχεται τα αδέλφια μας που γύρισαν από την καυτερή κόλαση της έρημου και ταυτόχρονα συνιστά να καταβληθούν άμεσες προσπάθειες για να λυτρωθούν και οι άλλες χιλιάδες των αντιφασιστών που άδικα ζούνε μέρες μαρτυρίου κλεισμένοι σε στρατόπεδα και φυλακές τη στιγμή που ολόκληρη η Ευρώπη πανηγυρίζει για τη λευτεριά της.

«Άφιξη και υποδοχή»
Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 9 Μαΐου 1945

Χιλιάδες λαός πλημμύρισε την παραλία τις ώρες που αποβιβάζονταν τα παιδιά των συρμάτων. Ενθουσιώδη χειροκροτήματα, ζητωκραυγές και θερμά δείγματα συμπάθειας και αγάπης εκδηλώθηκαν. Οι αντιφασίστες αγωνιστές πειθαρχημένοι, μετρημένοι και περήφανοι έδειχναν την αξία τους. Και πολλοί ακούστηκαν να λεν. «Αυτοί είναι οι επαναστάτες κακοποιοί που μας ξεφούρνιζε η αντίδραση; Μα αυτά είναι τα παιδιά μας, τα σπλάχνα μας, το καμάρι μας και γυρίζουν άντρες σοβαροί και μετρημένοι».

Με αντιφασιστικά τραγούδια και ζητωκραυγές κατευθύνονταν στα χωριά και τα προάστια κι απ' όπου περνούσαν ο λαός κοιτούσε συγκινημένος και ψιθύριζε: Οι ελπίδες μας οι πόθοι μας, η ζωή μας.

«Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΓΙΑ ΤΟ ΝΗΣΙ ΜΑΣ ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΟΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΧΙΟΥ»

Η Φωνή της Χίου, Επίσημο Όργανο του Αγροτικού Κόμματος Ελλάδος (Περιφέρεια Χίου), 7 Ιουνίου 1945

Η 25μελής διοικούσα Επιτροπή της Αγροτ. Ένωσης Χίου στη συνεδρίαση της του Σαββάτου 26ης Μαΐου απεφάσισε παμψηφεί την ένταξή της στο Αγροτικό Κόμμα Ελλάδας (Α.Κ.Ε).

Έτσι η Αγροτοδημοκρατική Ένωση Χίου που ήτανε έως τώρα ένα τοπικό κόμμα, πήρε τη θέση της στην πανελλήνια πολιτική κίνηση και θα μπορεί να εργασθή και να αγωνισθή αποτελεσματικότερα για την επικράτηση των αρχών μας την εξύψωση και προαγωγή των αγροτών μας την επίλυση των ζωντανών αγροτικών, των ναυτικών και εν γένει των ζητημάτων που απασχολούν τον εργαζόμενο κόσμο.

Σχετικά απεστάλη το παρακάτω τηλεγράφημα προς τον Γραμματέα του Α.Κ.Ε. Κ. Γαβριηλίδη.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ
Αγροτικόν Κόμμα Ελλάδος
Γαβριηλίδην

Αθήνας

Αγροτοδημοκρατική Ένωση Χίου στη συνεδρίαση της 26ης Μάιου της Διοικούσης Επιτροπής της απεφάσισεν ένταξίν της στο Αγροτικό κόμμα Ελλάδος. Στοπ. Χαιρετίζει με Ιδιαίτερη Χαρά Πανελλαδικήν Σύσκεψιν στελεχών Κόμματος και εύχεται επικράτησιν υγιών αρχών μας.

Εκπρόσωποι Κόμματος
Γ. Μαύρος Γ. Στρουμπής

«ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΕΑΜ ΧΙΟΥ»

Η Φωνή της Χίου, Επίσημο Όργανο του Αγροτικού Κόμματος Ελλάδος (Περιφέρεια Χίου), 28 Ιουλίου 1945

Η Επιτροπή των Πολιτικών Κομμάτων του ΕΑΜ Χίου στην πρώτη τακτική συνεδρίασή της, που έγινε στις 25 Ιουλίου 1945 και που την καθυστέρησε η εξαπολυθείσα τρομοκρατία, ύστερα από μελέτη της εσωτερικής και της τοπικής κατάστασης πήρε ομόφωνα τις παρακάτω αποφάσεις:

1ον) Χαιρετίζει τη συγκρότηση της σοσιαλιστικής Ένωσης Χίου που την απετέλεσαν πρωτοπόρα στοιχεία του Δημοκρατικού μας κόσμου και την προσχώρηση της Αγροτοδημοκρατικής Ένωσης στο Αγροτοδημοκρατικό Κόμμα Ελλάδας (ΑΚΕ) που είναι ένα από τα πρωτοπόρα Κόμματα του ΕΑΜ. Διαπιστώνει ότι η δημιουργία των Έαμικών Κομμάτων στο Νησί συμπληρώνει μία ιστορική ανάγκη και μια απαίτηση της μεγάλης πλειοψηφίας του Χιακού λαού με τη μακρά δημοκρατική παράδοση και θα βοηθήσει τις δημοκρατικές λύσεις του εσωτερικού Ελληνικού προβλήματος.

2ον) Ορίζει προσωρινό αντικαταστάτη στη θέση του Γραμματέα της Διακομματικής Επιτροπής των Κομμάτων του ΕΑΜ Χίου συν. Αν. Λοΐζου, τον όποιο η φασιστική παρανομία έχει φέρει σε αδυναμία να ασκήσει τα καθήκοντα του, τον συν. Κων. Τσουρή.

3ον) Διαπιστώνει ότι η τρομοκρατία την οποία εξαπέλυσε σ' ολόκληρη την Ελλάδα η μοναρχοφασιστική κλίκα με επικεφαλής τον Στρατιωτικό Σύνδεσμο και τις άλλες φασιστικές οργανώσεις κατέκλεισε και τη Χίο με τους εδώ επισήμους και ανεπισήμους πράκτορες των. Τα τελευταία γεγονότα αποδεικνύουν ολοφάνερα τη διαπίστωση αυτή. Εκατοντάδες αγωνιστών και δημοκρατικών πολιτών πιάστηκαν κλείστηκαν στα κρατητήρια και στις φυλακές και άλλοι καταδιώκονται με σκηνοθετημένες κατηγορίες. Χαφιεδισμοί, μπλόκα χειρότερα από τη Γερμανική Κατοχή είναι το γνώρισμα της σημερινής κατάστασης. Η φάμπρικα των ενοχοποιήσεων βρίσκεται σε πλήρη δράση. Επέκταση της τρομοκρατίας στην ύπαιθρο και τα χωριά όπου η αντίδραση εξαπέστειλε τα όργανά της.

4ον) Τα τελευταία φορολογικά μέτρα της Κυβέρνησης φανερώνουν την εφαρμογή του παραπάνω σχεδίου. Αντί να επιβαρυνθεί το μεγάλο κεφάλαιο, αντί να φορολογηθούν βαρειά οι πλουτοκράτες, όσοι μπορούν και πρέπει να βαστάξουν το βάρος της ανοικοδομήσεως των ερειπίων, τα φορολογικά βάρη ρίχνονται και πάλι στη ράχη του φτωχού λαού. Η εξοντωτική φορολογία σε βάρος των βιοτεχνών, επαγγελματιών, μικρεμπόρων αποκαλύπτει ολοφάνερα την αλήθεια. Από το φτωχό εργαζόμενο ζητούν τις σάρκες του ενώ αφήνουν ασύδοτους τούς μεγάλους βιομηχάνους που θησαύρισαν στον καιρό της σκλαβιάς και σύγχρονα τούς ενισχύουν στο ξεζούμισμα του φτωχού λαού. Στη συνείδηση του λαού γίνεται μέρα με τη μέρα πια φανερό ότι όλα αυτά αποτελούνε εσκεμμένο και από τα πριν καταστρωμένο σχέδιο για την παρεμπόδιση της ανάπτυξης της λαϊκής δημοκρατικής κίνησης στο νησί μας, για το πνίξιμο της δημοκρατικής θέλησης του Χιώτικου λαού, για τη νόθεψη της λαϊκής θέλησης για την επιβολή καθεστώτος που θα εξυπηρετεί τα σχέδια της φούχτας των πλουτοκρατών σε βάρος της μεγάλης πλειοψηφίας του εργαζόμενου λαού, για την πλήρη απομύζηση και της τελευταίας σταγόνας αίματος που απόμεινε στον εξαθλιωμένο λαό μας.

5ον) Η παρέμβαση του Κράτους στα εσωτερικά των Συνεταιρισμών με την επαναφορά και αναβίωση των Συμβουλίων του 1936 αποτελεί καίριο χτύπημα σε βάρος της ανεξαρτησίας των Συνεταιρισμών που πρέπει λεύτεροι στα χέρια του αγρότη ν' αποτελέσουν τη βάση για το οικονομικό ξεσκλάβωμα του Χιώτη παραγωγού που τώρα τον βυζαίνουν οι τοκογλύφοι και η Αγροτική τράπεζα.

6ον) Το πρόβλημα της ανεργίας βασανίζει το σύνολο σχεδόν της εργασίας. Κανένα μέτρο δεν πάρθηκε από την Κυβέρνηση και τις τοπικές Αρχές για ν' ανοίξουν τα εργοστάσια να δημιουργηθούν δουλειές για να δοθή εργασία στους άνεργους που είναι χιλιάδες. Το πρόβλημα της ανεργίας παίρνει εξαιρετική οξύτητα στο νησί μας με τον επαναπατρισμό χιλιάδων προσφύγων και αντιφασιστών που ο ντόπιος και ξένος φασισμός τους κράτησε δέσμιους στα στρατόπεδα της Μέσης Ανατολής.

7ον) Η ναυτιλία μας που χάθηκε ολοκληρωτικά δεν υπάρχει ελπίδα ν' ανασυγκροτηθεί. Τα μπλοκαρισμένα κεφάλαια που έμειναν στο Εξωτερικό από τις αποζημιώσεις που προοριζόταν για την υποχρεωτική ανασυγκρότηση του εμπορικού μας στόλου η σημερινή Κυβέρνηση τα αποδέσμευσε προς όφελος των εφοπλιστών. Έτσι κινδυνεύουν να μείνουν. για πάντα χωρίς δουλειά, χωρίς πόρο ζωής χιλιάδες ναυτικών μας.

Ακόμα εκατοντάδες οικογένειες των ναυτικών μας που εκδώσαν τη ζωή τους στον αγώνα της ανθρωπότητας εναντίον του φασισμού μένουν στους πέντε δρόμους χωρίς συντάξεις χωρίς αποζημιώσεις, με ένα μονάχα επίδομα πείνας που μάλιστα δεν δίνεται σ' όλες.

8ον) Η τεράστια διαφορά τιμής ανάμεσα στα βιομηχανικά και αγροτικά προϊόντα έχει φέρει σ' απόγνωση την αγροτιά μας και την οδηγεί στην εκμηδένιση. Η εφετεινή ξηρασία περιώρισε την παραγωγή στα 30% και λιγώτερο ακόμη της προπολεμικής. Έτσι δημιουργείται πρόβλημα διατροφής των αγροτικών πληθυσμών. οι αρχές δεν πήραν κανένα μέτρο για την εξομοίωση της μερίδας του αγροτικού πληθυσμού με τον αστικό. Αντίθετα ασχολούνται με παλαιοκομματικές αλλαγές Κοινοτικών Συμβουλίων

και επιτροπών οι όποιες σχεδόν πάντα βασίζουν τις ενέργειές τους όχι πάνω στα συμφέροντα των χωρικών και στο δίκαιο μα στην πολιτική εκμετάλλευση.

9ον) Καμμιά προσπάθεια δεν γίνεται για μια πραγματική ανοικοδόμηση για μια σταθερή ανάπτυξη της γεωργικής και βιομηχανικής παραγωγής. Αντίθετα βασίζουν την πολιτική τους στην εισαγωγή των έτοιμων ειδών και στη ξένη βοήθεια μόνο. Κάτω από τις συνθήκες αυτές είναι φανερό πως δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί κάτι σταθερό και ο λαός μας θα βρίσκεται κάτω από τη διαρκή εξάρτηση από το εξωτερικό, το ξένο δηλ. κεφάλαιο που σημαίνει οικονομική υποδούλωση.

10ον) Μέχρι σήμερα δεν ελήφθη καμμία μέριμνα για την ακύρωση των πωλήσεων που έγιναν στα χρόνια της κατοχής. Είναι γνωστό ότι μεγάλος αριθμός συμπολιτών μας αναγκάστηκε να πουλήσει το σπίτι του η το χωράφι του για λίγες οκάδες καρπό μέχρι σήμερα δε οι μεν αγοραστές έχουν εισπράξει από τα εισοδήματα πολλές φορές την αξία που πλήρωσαν για την αγορά οι δε πωλητές είναι ριγμένοι στους δρόμους χωρίς πόρον ζωής. Γι' αυτό πρέπει να ληφθή νομοθετική μέριμνα ώστε να αποδοθούν τα πωληθέντα αντί πινακίου φακής κτήματα σ' εκείνους που η πείνα και η δυστυχία ανάγκασε να τα πουλήσουν.

11ον) Όσο για το ζήτημα των αναγνωρίσεων πρέπει να ρυθμισθεί με τέτοιο τρόπο που να προστατεύουν όσοι εδανείσθησαν και γενικά να ληφθούν τέτοια μέτρα ώστε να μην αδικηθούν φτωχοί άνθρωποι του λαού.

Ενώ, λοιπόν τόσα πελώρια ζητήματα απασχολούν την Ελλάδα στον τόπο μας η μοναρχοφασιστική σπείρα· καθοδηγούμενη από το ντόπιο και ξένο χρηματιστικό κεφάλαιο ζητά να διασπάσει την ενότητα του λαοί μας, να φέρει τη σύγχυση με την αχαλίνωτη κατασυκοφάντηση του δημοκρατικού κινήματος, να δημιουργήσει την αναρχία και το χάος στις πόλεις και τα χωριά για να δημιουργήσει τις κατάλληλες συνθήκες για να έ· επιτύχει τα μυσαρά και σκοτεινά της σχέδια. Τα πραξικοπήματα, τα γνώριμα κινήματα για τη βίαιη παλινόρθωση τής μοναρχίας. Και ολόκληρος ό 'Ελληνικός λαός γνωρίζει τα επακόλουθα. Τη δικτατορία, τη σκλαβιά, την καταβαράθρωση των εθνικών μας διεκδικήσεων, την ανακοπή της δημοκρατικής εξελίξεως και την επιβολή και διαιώνιση των εκμεταλλευτικών προνομίων των Ισχυρών σε βάρος του λαού μας. Όλα ταύτα υστέρα από ένα αιματηρό πόλεμο στον όποιον οι λαοί με επικεφαλής τον "Ελληνικό έδωσαν εκατομμύρια παιδιά τους για την ελευθερία και την καλλίτερη και ανθρωπινότερη ζωή.

Μπροστά σ' αυτή την κατάσταση τα κόμματα του ΕΑΜ Χίου καλούν το χιώτικο λαό σε επαγρύπνηση για τις ελευθερίες του που χάνονται, για την ιδία τη ζωή που κινδυνεύει. Τον καλεί να υπερασπίσει με τον δίκαιο και τίμιο αγώνα, με την πάλη του την ίδια την ύπαρξή του. Τα κόμματα του ΕΑΜ είναι στο πλευρό του έτοιμα να δώσουν το πάν για τη λαϊκή υπόθεση.

Η Διακομματική Επιτροπή του ΕΑΜ Χίου καλεί για άλλη μια φορά τους παλαιοδημοκρατικούς να εγκαταλείψουν τη νωθρή στάση τους να ενωθούν μαζύ μας. Μαζύ με το λαό για την προάσπιση της δημοκρατίας, για μια αντιπροσωπευτική Κυβέρνηση που μόνη μπορεί να λύσει τα εσωτερικά και εξωτερικά προβλήματα, για την εφαρμογή της συμφωνίας της Γιάλτας και στην Ελλάδα, προς την ανεξαρτησία της χώρας μας, για την τάξη, την ησυχία την ενότητα του λαού και την ομαλή δημοκρατική εξέλιξη.

Η ευθύνη τους έναντι του χιώτικου λαού είναι τεράστια. Ας εγκαταλείψουν την αδράνεια την αναποφασιστικότητα και να παλέψουν για την δικαίωση των πόθων της τεράστιας δημοκρατικής πλειοψηφίας του χιώτικου λαού.

Τα κόμματα του ΕΑΜ Χίου χωρίς καμμιά κομματική υστεροβουλία η φιλοδοξία δέχονται να ταχθούν υπό την ηγεσία των παλαιοδημοκρατικών και ως απλοί στρατιώται ν' αγωνιστούν για να σωθεί ο τόπος από την εκμηδένιση και την καταστροφή, για την προκοπή και ευτυχία του λαού μας, για την τάξη και την ομαλότητα, την ενότητα του λαού για την εξασφάλιση της ανόθευτης ετυμηγορίας του κάτω από την επίβλεψη διασυμμαχικής επιτροπής.

«ΝΙΚΕΣ ΤΟΥ ΕΡΓ.Α.Σ.

«ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΡΧΑΙΡΕΣΙΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ»
Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 18 Σεπτεμβρίου 1945
Βλέπε Παράρτημα σελ. 213

«ΑΝΤΙ ΝΑ ΣΥΛΛΗΦΘΟΥΝ ΟΙ ΔΡΑΣΤΕΣ ΞΑΠΟΛΥΘΗΚΕ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ ΚΑΙ ΑΡΧΙΣΕ ΤΟ ΑΝΘΡΩΠΟΜΑΖΕΜΑ
Η επιτροπή που πήγε νομιμόφρονα να διαμαρτυρηθεί στο Νομάρχη πιάστηκε και κρατείται ακόμη παράνομα.»
Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 10 Ιουνίου 1945

Μια δραστηριότατη κινητοποίηση των ενόπλων δυνάμεων κάμνει έρευνες και μπλόκα νύκτα και μέρα όχι για να βρει τους εμπρηστές της γαλήνης και της τάξης του νησιού μας αλλά για να συλλάβει τα στελέχη της Οργάνωσης και τους αντιπρόσωπους της Εργατικής τάξης.

Μέχρι τη στιγμή αυτή κρατούνται στα κρατητήρια οι συναγωνιστές. Απ. Αμύγδαλος, Γ. Θεοτοκάς, Αντ. Γλύκας, Γιάν. Καβάφης, Γ. Χατζημανωλάκης, Νικ. Κονδύλης, Αργ. Φρατζέσκος, Π. Τρυγωνάκης, Ι. Αμπαζής, Κων. Γεωργαλάς, Κ. Τσακός, Λάζ. Ρήγος, Μαρ. Λεούσης, Δημ. Ψιακής, Μ. Τσουρής, Ι. Μπουρνιάς, Σ. Σιταρένιος, Γ. Κώσταλος και η συναγωνίστρια Σεβαστή Σοβατζή. Και το «ανθρωπομάζεμα» συνεχίζεται.

«ΝΥΚΤΕΡΙΝΕΣ ΕΡΕΥΝΕΣ»
Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 10 Ιουνίου 1945

Ένα τμήμα από την συνδυασμένη ηρωική δράση των ενόπλων δυνάμεων ήταν και οι νυκτερινές έρευνες.

Για την ώρα τέτοιες έρευνες γίνηκαν, στα σπίτια των 1. Δ. Καραθεοδωρή, 2. Ι. Γιακουμή, 3. 1. Μαυρέλη, 4. Κ. Δισακιά, 5. Καλλιρόης Μακαρώνη, 6. Γ. Καρατζά, 7. Ι. Κατσόγιαννου, 8. Αλ. Πάγκαλου, 9. Ζαφ. Μονιού, 10. Θ. Πασπάτη ιατρού και 11. στο Σκυλίτσειο Νοσοκομείο.

Ασφαλώς στα σπίτια αυτά δεν επρόκειτο να βρεθούν εκείνοι που κατάστρεψαν τα γραφεία μας.

«Το "τελεσίγραφο" για το Τυπογραφείο»
Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 10 Ιουνίου 1945

Οι γραμμές αυτές απευθύνονται στον κ. Στρατιωτικό Διοικητή, στον κ. Νομάρχη, στον κ. Εισαγγελέα, στον κ. Διοικητή του Ιερού Λόχου και σε κάθε αρμόδιο.

Το Σάββατο κατά τις 11 π.μ. δηλώθηκε από υπαξιωματικούς του «Εθν. στρατού», χωρίς περιστροφές στον κ. Σαλαβόπουλο ιδιοκτήτη των τυπογραφείων μας ότι θα καταστραφούν τα τυπογραφεία του αν συνεχίσει την έκδοση των εφημερίδων μας. Του είπαν ότι τα τυπογραφεία θα τα είχαν καταστρέψει από προχθές αλλά ήθελαν να τον προειδοποιήσουν.

Ο κ. Σαλαβόπουλος τους παρακάλεσε να του... επιτρέψουν να βγάλει το σημερινό φύλλο μας που ήταν μισοτελειωμένο. Βέβαια ύστερα από την κατάσταση που δημιουργήθηκε και μια που το «Κράτος του Νόμου» σήμερα δεν μπορεί ή δεν θέλει να προστατεύσει την ασφάλεια ορισμένης τάξης ανθρώπων δεν είναι καθόλου απίθανο το σημερινό φύλλο μας να είναι προσωρινά και το τελευταίο που βγαίνει σε τυπογραφείο.

Πάντως έστω και στον πολυγράφο και με χειρόγραφη ακόμα εφημερίδα ο αγώνας μας θα συνεχιστεί μέχρι τέλους και ας το έχουν υπ' όψει τους όσοι βιάζονται να μας φιμώσουν το στόμα, γιατί δεν μπορούν να ακούν τη φωνή της αλήθειας και του λαϊκού δίκιου.

Πρακτικά δημοσίας Συνεδριάσεως των εν Χίω Συνέδρων
[Κακουργιοδικείο Χίου]

Αριθμ 9, 10 και 11
Συνεδρίασις 9 και 10 Ιουλίου 1946

Σύνεδροι κλπ. Διονύσιος Χρυσαείδης Προεδρεύων των ενταύθα Πλημμελειοδικών. Προεδρεύων των Συνέδρων (κωλυομένου του Προέδρου και των αρχαιοτέρων Δικαστών). Ιωάννης Λιαπής έμμισθος Πάρεδρος. Θεόδωρος Μιχαλόπουλος Ειρηνοδίκης της πόλεως Χίου, ως σύνεδροι (κωλυομένων των λοιπών τακτικών Δικαστών). Κων/ντίνος Αρμυριώτης Εισαγγελεύς των ενταύθα Πλημμελειοδικών Εισαγγελεύς Κακουργιοδικών. Νικ. Κουτσουλιάς Γραμματεύς Β του ενταύθα Πλημ/κου (κωλυομένου του Γραμματέως των αυτών Πλημ/κων, λόγω δεδικαιολογημένου κατά την κρίσιν του Προέδρου κωλύματος, ως απασχολουμένου εις την ενώπιον του προέδρου διαδικασίαν εις ην λαμβάνει μέρος).

Κατηγορούμενοι: 1.) Ιωάννης Πλατ. Καβάφης, 2.) Νικόλαος Ι. Κονδύλης, 3.) Στυλιανός Κ. Κουρπάς 4.) Απόστολος Ν. Αμύγδαλος, 5.) Ιάκωβος Βασ. Γιακουμής, 6.) Ισίδωρος Μιχ. Κουβελάς, 7.) Ανδρέας Αποστ. Λοΐζος, 8.) Ιωάννης Νικ. Ψωρράκης, 9.) Θεόδωρος Λυσ. Πασπάτης, 10.) Ιωάννης Παναγ. Κατσόγιαννος, 11.) Γιώργιος Μιχ. Μαυράκης, 12.) Κων/τινος Α. Γεωργαλάς, 13.) Νικόλαος Σπ. Καββάδας, 14.) Δημήτριος Ι. Ψιακής, 15.) Γεώργιος Ζ. Κώσταλος, 16.) Λάζαρος Ι. Ρήγος, 17.) Ιωάννης Κων/τινου Χατζημανωλάκης, 18.) Αντώνιος Κ. Γλύκας, 19.) Σεβαστή Ε. Σοβατζή, 20.) Σπυρίδων Μ. Σιταρένιος 21.) Ιωάννης Δ. Μπουρνιάς, 22.) Μικές Ισ. Τσουρής, 23.) Μάριος Δ. Λεούσης, 24.) Κων/τίνος Χ. Τσάκος, κατοίκοι Χίου, χριστιανοί ορθόδοξοι παρέστησαν μετά των συνηγόρων των δικηγόρων Γεώργ. Μαύρου, Νικ. Μορτάκη, Τάκη Κόντου, Γεώργ. Στρουμπή και Σωκρ. Χέλιου.

Έκθεσις Πρακτικών

Η συνεδρίασης εγένετο δημοσίως εν τω ακροατηρίω

Κατά την διαταγήν του Προέδρου προσήχθησαν εις το ακροατήριο οι κατηγορούμενοι ελεύθεροι δεσμών, υπό των στρατιωτών απλώς φυλασσόμενοι ερωτηθέντες δε υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός των απήντησαν ότι ονομάζονται ως άνω είρηται και εδήλωσαν ότι διορίζουσι συνηγόρους των ίνα τους υπερασπισθώσι τους παρόντας δικηγόρους Γεώργ. Μαύρον, Νικ. Μορτάκην, Τάκη Κόντον, Γεώργ. Στρουμπήν και Σωκρ. Χέλιον.

[διαδικασία κληρώσεως ενόρκων]

οι εξής: 1.) Γεώργιος Νικ. Αρμυρούδης, 2.) Αδαμάντιος Νικ. Γοργίας, 3.) Ηρακλής Μιχ. Καστάνιας, 4.) Περικλής Α. Ιατρίδης, 5.) Κων/τίνος Νικ. Παχνός, 6.) Κων/τινος Πέτρ. Μαστροπέτρος, 7.) Ιωάννης Γεώργ. Τσελεπίδης, 8.) Μικές Σταμ. Γεωργιαφέντης, 9.) Μιχαήλ Νικ. Φατσής 10.) Αντώνιος Χαρ. Λαγούτης, 11.) Γεώργ. Ιω. Λωρής, 12.) Χριστόφορος Λεων. Καρακούρος, 13.) Κων/τίνος Παντ. Ζηζής, 14.) Γεώργιος Στεφ. Σαμωνάς 15.) Αναστάσιος Χρ. Κασσίμης, 16.) Νικόλαος Ιω. Μαρής 17.) Δημήτριος Νικ. Καρδασιλάρης, των Ηλία Γεώργ. Καναβούτση, Ισιδώρου Νικόλ. Μαυριδόγλου και Εμμανουήλ Κωνστ. Τσελεπιδάκη, εχόντων άδεια απουσίας.

Μη συμπληρωθέντων δια των ανωτέρω τακτικών ενόρκων του απαιτούμενου δια την παρούσαν δίκην νομίμου αριθμού των είκοσι ενόρκων, ο Γραμματεύς κατά παραγγελίαν του Προέδρου εκάλεσεν μεγαλοφώνως κατ' όνομα και κατά την διά της κληρώσεώς των ορισθείσαν τάξιν του κατά την 17 Ιουνίου 1946 δικαστηρίου των εν Χίω Πρωτοδίκων κληρωθέντας κατά το άρθρο 28 Νόμου ΒΚΗ ως ετροποποιήθη υπό του άρθρου 18 του Νόμου 5026 αναπληρωματικούς ενόρκους και τους αναπληρώσαντας τους εξ αυτών διαγραφέντας την 1 Ιουλίου 1946 δια κληρώσεως υπό του Δικαστηρίου τούτου κατά το άρθρο 18 του Νόμου 5026 ενεφανίσθησαν δε εξ αυτών οι εξής: 18.) Ιωάννης Νικ. Μαρής, 19.) Νικόλαος Στυλ. Κανέλος, 20.) Χρυσοσθένης Κωνστ. Κοβαλακίδης.

Συμπληρωθέντος ούτω του παρά τω Νόμω 5026 απαιτουμένου αριθμού των είκοσι ενόρκων [διαδικασία εξαίρεσης ενόρκων]

1.) Δημήτριος Καρδασιλάρης	Δεν εξηρέθη παρ' ουδενός
- Αναστάσιος Κασσίμης	Εξηρέθη υπό του Εισαγγελέως
- Γεώργιος Αρμυρούδης	« « « « «
- Γεώργιος Λωρής	« « « « «
- Ιωάννης Τσελεπίδης	« υπό της υπερασπίσεως

- Κων/τίνος Παχνός Εξηρέθη υπό του Εισαγγελέως
2.) Κων/τίνος Ζηζής Δεν εξηρέθη παρ' ουδενός
3.) Γεώργιος Σαμωνάς « « « « «
4.) Ιωάννης Μαρής « « « « «
5.) Περικλής Ιατρίδης « « « « «
6.) Αντώνιος Λαγούτης « « « « «
- Αδαμάντιος Γοργίας Εξηρέθη υπό του Εισαγγελέως, προς ων ο Πρόεδρος εδήλωσεν ότι εξήντλησε το δικαίωμα του εξαιρείν.
7.) Μιχαήλ Φατσής Δεν εξηρέθη παρ' ουδενός
8.) Νικόλαος Κανέλλος « « « « «
- Ηρακλής Καστάνιας Εξηρέθη υπό της υπερασπίσεως
9.) Κων/τινος Μαστροπέτρος Δεν εξηρέθη παρ' ουδενός
- Χρυσοσθένης Κοβαλακίδης Εξηρέθη υπό της υπερασπίσεως
10.) Μικές Γεωργιαφέντης Δεν εξηρέθη παρ' ουδενός

Επομένως ο Πρόεδρος

Καταλαβόντων δε των ορκισθέντων ενόρκων τας έδρας των ο Πρόεδρος είπεν προς αυτούς ότι ο πρώτος κληθείς και μη εξαιρεθείς ένορκος Δημήτριος Καρδασιλάρης είναι προϊστάμενος αυτών εκτός εάν συναινέσει αυτός και δι' ελευθέρας εκλογής των λοιπών ενόρκων διορισθεί έτερος, οι δε ένορκοι συνενοηθέντες κατ΄ ιδίαν μεταξύ των ανήγγειλον εκ συμφώνου ότι προϊστάμενον αυτών εκλέγουν τον Μιχαήλ Φατσήν.

Τούτων γενομένων ο Πρόεδρος εκάλεσεν ενώπιόν του τους κατηγορουμένους και εξήτασεν αυτούς περί της ταυτότητός των, ούτοι δε απεκρίθησαν ότι ονομάζονται:

1.) Ιωάννης Καβάφης του Πλάτωνος και της Ασπασίας, εγεννήθη εν Μυτιλήνη και κατοικεί εν Χίω, ετών 40, έγγαμος μετά της Μαρίας Ιωαν. Ρουσσάκη, μετά δύο θήλεων τέκνων, εγγράμματος, λογιστής, ουδέποτε κατεδικάσθη.

2.) Νικόλαος Κονδύλης του Ιωάννου & της Χρυσάνθης, εγεννήθη και κατοικεί εν Μυτιλήνη, ετών 37 έγγαμος μετά της Ευδοξίας Τηλ. Πρωτογερόγιου [δυσανάγνωστο] μεθ΄ ενός άρρενος τέκνου, δημοσιογράφος, εγγράμματος, ουδέποτε κατεδικάσθη.

3.) Στυλιανός Κουρπάς του Κων/τίνου & της Αγγελικής, εγεννήθη και κατοικεί εν Χίω, ετών 39, έγγαμος μετά της Μαριέτας Σ. Παππά, έχει δύο θήλεα τέκνα, λογιστής, εγγράμματος, ουδέποτε κατεδικάσθη.

4.) Απόστολος Αμύγδαλος του Νικολάου και της Ιουλίας, εγεννήθη εν Κων/πόλει και κατοικεί εν Χίω, ετών 36, έγγαμος μετά της Δεσποίνης Σ. Τέττερη μεθ' ενός άρρενος και ενός θήλεος τέκνου, υποδιευθυντής Αγροτικής Τραπέζης, εγγράμματος, ουδέποτε κατεδικάσθη.

5.) Ιάκωβος Γιακουμής του Βασιλείου και της Βάσως, εγεννήθει εν Μυτιλήνη και κατοικεί εν Χίω ετών 33, οικοδόμος, άγαμος. Ουδέποτε κατεδικάσθη.

6.) Ισίδωρος Κουβελάς του Μιχαήλ και της Μαρίας εγεννήθει εν Αθήναις και κατοικεί εν Χίω ετών 31, έγγαμος της συζύγου του ονομαζομένης Αθηνάς, μεθ' ενός άρρενος τέκνου εγεννήθη, Τραπεζιτικός υπάλληλος, εγγράμματος. Ουδέποτε κατεδικάσθη.

7.) Ανδρέας Λοΐζος του Αποστόλου & της Ευφημίας, εγεννήθη και κατοικεί εν Χίω, ετών 35, άγαμος, εγγράμματος, έμπορος. Ουδέποτε κατεδικάσθη.

8.) Ιωάννης Ψωράκης του Νικολάου και της Φρόσως, εγεννήθη και κατοικεί εν Χίω, ετών 29, άγαμος, επιπλοποιός, εγγράμματος.

9.) Θεόδωρος Πασπάτης του Λύσανδρου και της Κατίνας, εγεννήθη & κατοικεί εν Χίω, ετών 45, έγγαμος μετά της Ευαγγελίας, μεθ' ενός άρρενος τέκνου, ιατρός, εγγράμματος. Ουδέποτε κατεδικάσθη.

10.) Ιωάννης Κατσόγιαννος του Παναγιώτου και της Ευθυμίας, εγεννήθη εν Πειραιεί και κατοικεί εν Χίω, ετών 37, έγγαμος μετά της Μάρως, μετά δύο αρρένων τέκνων, γεωπόνος, εγγράμματος. Ουδέποτε κατεδικάσθη.

11.) Γεώργιος Μαυράκης του Μιχαήλ και της Ειρήνης, εγεννήθη και κατοικεί εν Χίω, ετών 34, εργάτης, άγαμος, εγγράμματος, ουδέποτε κατεδικάσθη.

12.) Κωνσταντίνος Γεωργαλάς του Αντωνίου & της Θεανώς, εγεννήθη και κατοικεί εν Χίω, ετών 49, εγγράμματος, άγαμος, γεωργός. Κατεδικάσθη άπαξ επί παραβάσει του Ν 4229.

13.) Νικόλαος Καββάδας του Σπυρίδωνος και της Αριέτας, εγεννήθη και κατοικεί εν Χίω, ετών 26, άγαμος, εγγράμματος υποδηματεργάτης, ουδέποτε κατεδικάσθη.

14.) Δημήτριος Ψιακής του Ιωάννου και της Ευαγγελίας, εγεννήθη και κατοικεί εν Χίω, ετών 22, άγαμος, εγγράμματος, οπωροπώλης ουδέποτε κατεδικάσθη.

15.) Γεώργιος Κώσταλος του Ζωρζή και της Αικατερίνης, εγεννήθη εν Κρήνη Μ. Ασίας και κατοικεί εν Χίω, ετών 26, άγαμος εγγράμματος, κτίστης. Ουδέποτε κατεδικάσθη.

16.) Λάζαρος Ρήγος του Ιωάννου και της Καλλιόπης, εγεννήθη και κατοικεί εν Χίω, ετών 24, άγαμος εγγράμματος, άεργος. Ουδέποτε κατεδικάσθη.

17.) Ιωάννης Χατζημανωλάκης του Κων/τινου και της Μαρίας, εγεννήθει εν Κρήνη Μ. Ασίας και κατοικεί εν Χίω, ετών 34, έγγαμος μετά της Άννης Ηράκλ. Λαθουρά, άνευ τέκνων, εγγράματος, ξυλουργός. Ουδέποτε κατεδικάσθη.

18.) Αντώνιος Γλύκας του Κων/τίνου και της Σταματίας, εγεννήθη και κατοικεί εν Χίω, ετών 32, έγγαμος μετά της Φιλίας Κ. Μουτάφη, μετά δύο αρρένων και ενός θήλεος τέκνων, κουρεύς εγγράμματος. Ουδέποτε κατεδικάσθη.

19.) Σεβαστή Σοβατζή του Ευστρατίου και της Ειρήνης, εγεννήθη εν Κρήνη Μ. Ασίας και κατοικεί εν Χίω, ετών 24, άγαμος, οικοκυρά, εγγράμματος. Ουδέποτε κατεδικάσθη.

20.) Σπυρίδων Σιταρένιος του Μαρκέλου και της Ευαγγελίας, εγεννήθη και κατοικεί εν Χίω, ετών 20, άγαμος εγγράμματος, υποδηματεργάτης. Ουδέποτε κατεδικάσθη.

21.) Ιωάνης Μπουρνιάς του Δημητρίου και της Φωτεινής, εγεννήθη και κατοικεί εν Χίω, ετών 34, έγγαμος, μετά της Αγγελικής Ψώρα, μετά δύο αρρένων και ενός θήλεος τέκνων εγγράμματος, γεωργός, κατεδικάσθη άπαξ επί αγροτική κλοπή.

22.) Μικές Τσουρής του Ισιδώρου και της Καλλιόπης, εγεννήθη και κατοικεί εν Χίω, ετών 41, έγγαμος μετά της Κυριακής Ισιδ. Χατζηλιά, μεθ' ενός άρρενος και ενός θήλεος τέκνων εγγράμματος, ξυλουργός, κατεδικάσθη πλειστάκις επί διαφόροις πράξεσι..

23.) Μάριος Λεούσης του Δημητρίου και της Αιμιλίας, εγεννήθη εν Αθήναις και κατοικεί εν Χίω, ετών 20, άγαμος εγγράμματος, υπάλληλος ιδιωτικός. Ουδέποτε κατεδικάσθη.

24.) Κωνσταντίνος Τσακός του Χαραλάμπου και της Δεσποίνης, εγεννήθη και κατοικεί εν Χίω, ετών 25, άγαμος εγγράμματος, αλιεύς. Ουδέποτε κατεδικάσθη.

Άπαντες χριστιανοί ορθόδοξοι.

Είτα ο Πρόεδρος παρήγγειλε τους κατηγορουμένους να προσέξωσιν εις την κατ' αυτών κατηγορίαν απαγγελθησομένην υπό του Εισαγγελέως, και την περί αυτής συζήτησιν, έδωκεν δε τον λόγον εις τον Εισαγγελέα όστις απήγγειλε συνοπτικώς την έννοιαν της κατηγορίας συμφώνως με το από 3 Σ/βρίου 1945 και υπ. αριθμ. 178 βούλευμα του Συμβουλίου των εν Χίω Πλημμελειοδικών, επικυρωθέν δια του υπ. αριθμ. 169 και από 17 Οκτωβρίου 1945 βουλεύματος του Συμβουλίου των εν Αιγαίω Εφετών, και ενεχείρησεν εις τον Πρόεδρον τον κατάλογον των προς υποστήριξιν της κατηγορίας κληθέντων μαρτύρων εννέα (9) τον αριθμόν όντων, των οποίων τα ονόματα ο κλητήρ εξεφώνησεν τη διαταγή του Προέδρου και ευρέθηκαν ως κάτωθι:

1.) Σωτήριος Σταματιάδης-παρών
2.) Κων/τίνος Α. Γεωργάκης-απεβίωσεν
3.) Χρήστος Κ. Κυριακόπουλος-παρών
4.) Γεώργιος Ηλία Ηλιού-παρών
5.) Ιωάννης Μ. Ζύμαρης-παρών
6.) Βρασίδας Ξυπεράς – παρών
7.) Αλέξανδρος Δ. Σιδερίδης – παρών
8.) Αλέξανδρος Ι. Ζορμπάς – παρών
9.) Ιωάννης Ν. Κελάκης – παρών

Ο Πρόεδρος ηρώτησε τους κατηγορουμένους και τους συνηγόρους αυτών αν εκλήτευσαν μάρτυρας υπερασπίσεως, ούτοι δε απήντησαν ότι εκλήτευσαν τοιούτους, και

ενεχήρησαν εις τον Πρόεδρον σχετικόν κατάλογον, των οποίων τα ονόματα ο κλητήρ εξεφώνησεν τη διαταγή του Προέδρου και ευρέθησαν ως κάτωθι: 1.) Βίκτωρ Φουρναράκης, 2.) Γεώργιος Φασουλάκης, 3.) Στέφανος Καββάδας, παρόντες, 4.) Μιχαήλ Νύχας, απών, 5.) Παναγιώτης Κάκκαρης, 6.) Χρήστος Διαμαντίδης, 7.) Ιωάννης Μαυρέλης, παρόντες, 8.) Αντώνιος Πήττας, απών, 9.) Παντελής Κρομμύδας, παρών, 10.) Μίμης Θωμάς, απών, 11.) Παναγιώτης Τσαγκάς, 12.) Αθανάσιος Φαρμάκας, 13.) Δημήτριος Μαγγανάς, παρόντες, 14.) Σταμάτιος Μανέλης, απών, 15.) Χαρίλαος Βακάλογλου, 16.) Νικόλαος Χαβιάρας, 17.) Μάρκος Μαυρέλης, παρόντες, 18.) Αλέκος Ξηντάρης, απών, 19.) Σωτήριος Λίναρης, 20.) Κων/τίνος Τσουρής, παρόντες, 21.) Παναγιώτης Μανιάτης, απών, 22.) Μιχαήλ Παχνός, 23.) Σταμάτης Ζαφειράκης, παρόντες, 24.) Γεώργιος Αναστασάτος, 25.) Γεώργιος Νικολάκης, 26.) Θεόδωρος Γλυτσός, 27.) Νικόλαος Γιαγκίνης, 28.) Φώτ. Κοντογιάννη, 29.) Ιωάννης Ευαγγελινός, απόντες, 30.) Ισίδωρος Ζερβούδης, 31.) Κωνσταντίνος Περδικάκης, 32.) Νικόλαος Κασσιώτης, 33.) Αθανάσιος Δαλακάκης, 34.) Βασίλειος Μπουρνιάς, 35.) Γεώργιος Χούλης, 36.) Γεώργιος Ροδινός, παρόντες, 37.) Δημ. Κουμπιάς, απών, 38.) Νικόλαος Σαράπας 39.) Γεώργιος Λιμνιούδης, 40.) Νικόλαος Μανάρας, 41.) Κων/τίνος Παπαπαντελίδης, παρόντες, 42.) Γεώργιος Τσουρής, 43.) Νικόλαος Κουτσουράδης, 44.) Δημ. Γιαμάς, απόντες, 45.) Σίμος Κοκκινάκης, 46.) Δημήτριος Γοργίας, 47.) Περικλής Πλακωτάρης, παρόντες, 48.) Δημήτριος Γκίκας, απών, 49.) Εμμανουήλ Τσαγκάτος, παρών, 50.) Ιωάννης Αμπατζής, 51.) Γεώργιος Φουντούλης, απόντες, 52.) Γεώργιος Κοντός, 53.) Σαράντος Μαυρέλης, παρόντες, 54.) Σταύρος Φρυδάς, προς δε ηττήσαντο την εν καιρώ ανάγνωσιν των εν τη δικογραφία ενόρκων καταθέσεων των 1.) Σωκράτους Σμυρνιούδη, 2.) Αθηνάς Τέττερη, 3.) Θεόδ. Μουτάφη, 4.) Δημ. Γκίνη, 5.) Κων/τινου Τρεχάκη και 6.) Ευστρ. Παλιατσάρα.

Τούτων γενομένων ο Γραμματεύς ανέγνω γεγωνυΐα τη φωνή α.) το από 3 Σ/βρίου 1945 και υπ' αριθ. 178 βούλευμα του Συμβουλίου των εν Χίω Πλημμελειοδικών β) το από 17 Οκτωβρίου 1945 και υπ' αριθμ. 169 βούλευμα του Συμβουλίου των εν Αιγαίω Εφετών.

Επομένως ο Πρόεδρος εσαφήνισεν προς τους κατηγορουμένους με συνοπτικήν ακρίβειαν τας κατ' αυτών γενομένας αιτιάσεις και διέταξεν την έναρξιν της συζητήσεως. Προσδιορίσας δε την τάξιν της εξετάσεως των μαρτύρων διέταξε και απεχώρησαν τούτου εις τα δι αυτούς παρασκευασμένα και απ' αλλήλων κεχωρισμένα δωμάτια του καταστήματος (οι μεν της κατηγορίας δηλαδή εν δωμάτιο εις δε της υπερασπίσεως εις έτερον), προς δε τα παρήγγειλε να καταβληθή η προσήκουσα προσοχή προς αποφυγήν πάσης αθεμίτου συνεντεύξεως κατά το άρθρον 385 της Ποιν. Δικονομίας ο δε πρώτος της κατηγορίας μάρτυς όστις μετά την αποχώρησιν των λοιπών έμεινεν εν τω ακροατηρίω, ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητος του κλπ. απήντησεν ότι ονομάζεται Σωτήριος Λυκούργου Σταματιάδης εγεννήθη εις Ακράτα και κατοικεί εις Αθήνας, ετών 43, δικηγόρος και χριστιανός ορθόδοξος γνωρίζει τους κατηγορουμένους και δεν έχει μετ' αυτών συγγένειαν, ούτε φιλίαν ούτε έχθρα κλπ. ορκίσθει δε επί του ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς επί της προκειμένης πράξεως κατέθεσεν και δια ζώσης ότι και εν τη ανακρίσει του προσθέτει ότι: την εποχήν της πράξεως ήμην ενταύθα Νομάρχης, κατά την ημέραν δε της πράξεως και περί ώραν 10:30 πρωινή ήλθεν εις το Γραφείο μου η Νομαρχιακή Επιτροπή του ΕΑΜ, εκ των οποίων ενθυμούμε καλώς ότι ήσαν Ισιδ. Κουβελάς, Γεώργ. Θεοτοκάς, Γιακουμής, Κατσόγιαννος και δύο τρεις ακόμη τους οποίους δεν ενθυμούμαι, ενθυμούμαι όμως ότι ο Απόστολος Αμύγδαλος δεν ήτο παρών, και μου παρεπονέθησαν δια την γενομένη φθοράν αφ' εσπέρας εις τα γραφεία του ΕΑΜ, εκ μέρους Αξιωματικών του Ιερού Λόχου και της Χωροφυλακής, ως μοι έλεγον, και ηξίωσαν παρ' εμού την σύλληψιν των υπαιτίων, εγώ τους απήντησα ότι δεν είμαι αρμόδιος προς τούτο και ότι επελήφθει της υποθέσεως η Αστυνομία. Όταν οι ανωτέρω απεχώρησαν του γραφείου μου ο εξ αυτών Ισίδωρος Κουβελάς είπεν την φράσιν «Οψόμεθα εις Φιλίππους», τούτο όμως δεν το εξέλαβα ως απειλητικόν, αλλά μάλλον ότι ήθελεν να κάμει πνεύμα ο Κουβελάς όπως συνηθίζει. Όταν ούτοι απεχώρησαν, οι δύο χωροφύλακες, οι οποίοι ήσαν εις την υπηρεσίαν της Νομαρχίας, μου ανέφερον ότι τους ήκουσαν να λέγουν φεύγοντες

από την Νομαρχία «Τώρα θα στείλομε τα παιδιά από τα σύρματα». Μετ' ολίγον πάλιν με επληροφόρησαν οι ίδιοι οι χωροφύλακες ότι συνεκεντρούντο πολλοί εις την Νομαρχία, εξήλθον δε του Γραφείου μου και είδον πράγματι πολλούς έξωθι τούτου και εμπρός ακριβώς εις την θύραν του Γραφείου μου τους εκ των κατηγορουμένων Γλύκαν και Σοβατζή τους ηρώτησα τί θέλουν και μου απήντησαν ότι είναι επιτροπή δια το ζήτημα της φθοράς των γραφείων του ΕΑΜ, τους είπον ότι προηγουμένως ήκουσα σχετικώς με το ζήτημα αυτό άλλην επιτροπήν και να διαλυθούν, επειδή όμως ούτοι δεν διελύοντο εκάλεσα δύναμιν Χωρ/κής και Στρατιωτικήν και ούτω διελύθησαν. Ο τρόπος των δεν μου έκαμε την εντύπωσιν ότι ήθελον να με κακοποιήσουν ή να καταλάβουν την Νομαρχίαν αλλά απλώς δια τον όγκον των να καταργήσουν την έννοιαν του κράτους. Ύβρεις δεν μου απηύθυναν. Αφ' ης στιγμής ήρχισαν να συγκεντρούνται μέχρι της στιγμής που κατέφθασε η πρώτη αστυνομική δύναμις υπό τον ανθυπασπιστήν Ξυπτεράν παρήλθε μία περίπου ώρα και αν κατά την γνώμην μου είχον σκοπόν να καταλάβουν την Νομαρχίαν ηδύνατο να το κάμουν. Η εν γένει κατάστασης την εποχήν εκείνην ήτο γενικώς ανώμαλος. Κατά την γνώμην μου η συγκέντρωσης δεν είχεν την έννοιαν ούτε επιτροπής διαμαρτυρίας αλλ' ούτε και σκοπόν στάσεως αλλ' απλώς δια να δείξουν εις τον κόσμον ότι έχουν την δύναμην να καταργήσουν τας αρχάς όταν αυτοί θέλουν λόγω του όγκου των. Έμαθα ότι προηγουμένως είχαν μεταβεί και εις όλας τας άλλας αρχάς και διεμαρτυρήθησαν, όχι όμως όσοι ήλθον στην Νομαρχίαν. Έχω την γνώμην ότι αν δεν ελάμβανε χώραν η φθορά των γραφείων του ΕΑΜ δεν θα προσήρχοντο εις την Νομαρχίαν, εμέ τον ίδιον ουδείς με ηπείλησεν, αλλ' οι χωροφύλακες μου είπον ότι έλεγον απειλάς εναντίον μου.

Κατόπιν προσήλθεν έτερος μάρτυς της κατηγορίας όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. απήντησεν ότι ονομάζεται Χρήστος Κυρ. Κυριακόπουλος εγεννήθη εις Ψάρι Κορινθίας και κατοικεί εις Χίον, 27 ετών, χωροφύλαξ και χριστιανός Ορθόδοξος, τους κατηγορουμένους γνωρίζει και δεν έχει μετ' αυτών συγγένειαν, ούτε φιλίαν ή έχθρα κλπ. ορκισθείς δε επί του ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς επί της προκειμένης πράξεως εν γένει κατέθεσεν δια ζώσης ότι και εν τη ανακρίσει του προσθέτει ότι: εγώ ήμην απεσπασμένος εις την Νομαρχίαν, όταν έφευγαν από το Γραφείον του Νομάρχου, εκείνοι οι οποίοι το πρώτον ήλθον να διαμαρτυρηθούν δια την φθοράν των γραφείων του ΕΑΜ και τους οποίους κατονομάζω εις την κατάθεσίν μου, γελώντες, είπε κάποιος εξ αυτών «τώρα θα στείλομε τα σύρματα» πράγματι δε σε λίγο ήρχισαν να συγκεντρώνονται εις την Νομαρχίαν διάφοροι προερχόμενοι από τα σύρματα, συνεκεντρώθησαν δε περί τους 100-150 τους οποίους εσταματήσαμεν εις το χωλ της Νομαρχίας και ηδοποιήσαμεν σχετικώς τον Νομάρχην, όστις εξήλθε του γραφείου του και τους ηρώτησε τί θέλουν, του είπον δε ότι είναι επιτροπή και θέλουν να μπουν στο γραφείο του, ο Νομάρχης τους είπεν να διαλυθούν και να μείνουν μόνο τρεις να τους ακούση, διότι αυτό που κάνουν είναι στάσις, αυτοί όμως δεν διελύοντο αλλά εφώναζαν «που θα μας πάει, τον έχομε κλείσει μέσα σαν ποντικό». Εν τω μεταξύ ο Νομάρχης ετηλεφώνησεν εις την αστυνομίαν και ήλθεν ο Ανθυπασπιστής Ξυπτεράς με 5-6 χωρ/κας, επίσης ετηλεφώνησε και εις το τάγμα να στείλει στρατιωτικήν δύναμιν. Ο Νομάρχης και πάλιν τους είπεν να διαλυθούν αυτοί όμως επέμενον να μη φεύγουν έπειτα δε από πολλάς παρακλήσεις των αξιωματικών εδέχθησαν και απεσύρθησαν από το χωλ της Νομαρχίας διελύθησαν δε καθ' ολοκληρίαν όταν κατέφθασε δύναμις του Ιερού λόχου. Οι κατηγορούμενοι δεν μας έσπρωξαν δια να μπούν στο γραφείο του Νομάρχου, αλλά μόνον μας επλησίασαν πολύ εις την πόρτα που ιστάμεθα. Ενθυμούμαι ότι και ο κατηγορούμενος Καβάφης ήτο εις την Νομαρχίαν και συνελήφθη εκ των πρώτων.

Μετ' αυτόν προσήλθεν έτερος μάρτυς της κατηγορίας όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. απήντησεν ότι ονομάζεται Γ. Η. Η. εγεννήθη εις Κωνσταντινουπόλει και κατοικεί εν Χίω, υπάλληλος Νομαρχίας ετών 46 και χριστιανός ορθόδοξος, γνωρίζει τους κατηγορουμένους και δεν έχει μετ' αυτών συγγένειαν, ούτε φιλίαν ή έχθραν κλπ. ορκίσθει δε επί του ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετάσθει επί της προκειμένης πράξεως εν γένει κατέθεσεν ότι και εν τη ανακρίσει του προσθέτει ότι: Την ημέραν της πράξεως και περί ώραν 9½ π.μ.

ενθυμούμαι ότι ήλθε εις την Νομαρχίαν μία επιτροπή αποτελουμένη εκ 10 ατόμων, εκ των οποίων ενθυμούμαι τους Σιταρένιον, Λοΐζον και Κουβελάν, δια να διαμαρτυρηθούν σχετικώς με την γενομένην φθοράν στα γραφεία του ΕΑΜ. Πράγματι ο Νομάρχης τους εδέχθη και τους είπεν ότι αυτός είναι αναρμόδιος και ότι θα επιληφθούν σχετικώς αι αρμόδιαι αρχαί. Η συζήτησις αυτή είχε τελειώσει και οι κατηγορούμενοι κατόπιν του εζήτησαν να τους χορηγήσει δημοσιογραφικόν χάρτον εις τους οποίους υπεσχέθη ότι θα δόσει. Ήκουσα τον Κουβελάν φεύγοντα να λέγη εις τον Νομάρχην την φράσιν «οψόμεθα εις Φιλίππους», διατί του το είπεν όμως δεν γνωρίζω. Έπειτα από ημισίαν ώρα περίπου ηλθόντες, στην Νομαρχίαν περί τα 50-60 άτομα και καθώς μου είπεν ο Νομάρχης θα ήλθον πάλι δια τα προηγούμενα και να ειπώ εις τους χωροφύλακας να τους ειπούν να φύγουν διότι δεν πρόκειται να τους δεχθή εφ' όσον προηγουμένως εδέχθη άλλην επιτροπήν, το είπα εις τους χωροφύλακας, οι οποίοι τους είπον να αποχωρήσουν, αυτοί όμως δεν διελύοντο, οπότε ο Νομάρχης ηναγκάσθη να τηλεφωνήσει εις την Αστυνομίαν και στο Τάγμα να στείλουν δύναμιν να τους διαλύσει. Επειδή και πάλιν το πλήθος δεν διελύετο, έδωσεν έγγραφον διαταγήν εις τους επικεφαλείς Αξιωματικούς να τους διαλύσουν δια της βίας. Εν τω μεταξύ ετηλεφώνησεν και εις τον Ιερόν Λόχον να στείλει και αυτός δύναμιν και πράγματι έπειτα από μίαν ώραν περίπου κατέφθασεν και η δύναμις του Ιερού Λόχου. Πριν καταφθάσουν αι στρατιωτικαί δυνάμεις ο Νομάρχης εδέχθη εις το γραφείον του μίαν επιτροπήν, η οποία αμέσως άμα εισήλθεν εις το Γραφείον του εκρατήθη, οι αποτελούντες την επιτροπήν διεμαρτύρωντο οι δε εν τω χωλ συγκεντρωμένοι ηρνούντο να φύγουν, αν προηγουμένως δεν επεκοινώνουν με τους εν τω γραφείω του Νομάρχου κρατουμένους, διελύθησαν δε τότε μόνον όταν κατέφθασεν η δύναμις του Ιερού Λόχου. Απειλάς κατά του Νομάρχου εγώ δεν ήκουσα. Το οψόμεθα εις Φιλίππους κατά την γνώμην μου ήτο απάντησις εις την φράσιν του Νομάρχου. Ο σκοπός της συγκεντρώσεως του πλήθους κατά την γνώμην μου ήτο να ιδούν τον Νομάρχην δια την φθοράν των γραφείων του ΕΑΜ και να διαμαρτυρηθούν δια αυτό και όχι να ανατρέψουν την αρχήν, διότι αν ήτο αυτός ο σκοπός των μπορούσαν να το κάμουν. Απειλητικάς διαθέσεις δεν είδα, εκτός από μερικούς που εφώναζαν. Έμαθα ότι πριν έλθουν εις την Νομαρχίαν είχον μεταβεί και εις τας άλλας αρχάς και διεμαρτυρήθησαν δια την φθοράν των γραφείων του ΕΑΜ.

Μετ' αυτόν προσήλθεν έτερος μάρτυς της κατηγορίας όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. απήντησεν ότι ονομάζεται Ι. Μ. Ζ. εγεννήθη εν Κρήνη Μ. Ασίας και κατοικεί εις Χίον, κλητήρ Νομαρχίας ετών 46 και χριστιανός ορθόδοξος, τους κατηγορουμένους γνωρίζει και δεν έχει μετ' αυτών συγγένειαν, ούτε φιλίαν ή έχθραν κλπ. ορκισθείς δε επί του ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς επί της δικαζόμενης πράξεως κατέθεσεν ότι και εν τη ανακρίσει του προσθέτει ότι: Το πρωί της πράξεως ήλθον εις την Νομαρχίαν οι Κουβελάς, Λοΐζος, Κατσόγιαννος, Θεοτοκάς και άλλοι, οι Πασπάτης και Αμύγδαλος ενθυμούμαι ότι δεν ήσαν, δια να διαμαρτυρηθούν εις τον Νομάρχην δια το σπάσιμο των γραφείων του ΕΑΜ, πράγματι δε ο Νομάρχης τους εδέχθη και τους είπε ότι η χωροφυλακή και η Δικαιοσύνη θα επιληφθούν ως αρμόδιοι και κατόπιν του εζήτησαν δημοσιογραφικό χαρτί και τους υπεσχέθει ότι θα τους δώσει όταν έχει και έφυγαν ικανοποιημένοι. Έπειτα από ½-1 ώραν αντελήφθην να καταφθάνουν εις την Νομαρχίαν διάφοροι επιτροπαί από 5-6 άτομα εκάστη η μία κατόπιν της άλλης και εζήτουν να δουν τον Νομάρχην, τον ειδοποίησα και ήλθεν εις την πόρταν του Γραφείου του και τους είπεν ότι δεν μπορεί να τους δεχτή όλους παρά έναν μόνο από κάθε επιτροπήν πράγματι δε μπήκεν ένας από κάθε επιτροπήν εις το γραφείον του, εν τω μεταξύ ήλθεν ο Ανθυπολοχαγός Κελάκης, ο οποίος είπεν εις τους εν χωλ να διαλυθούν, αυτοί όμως ηρνούντο, ήλθεν κατόπιν και ο Μοίραρχος Παντελίδης όστις με καλόν τρόπον τους διέλυσεν από την Νομαρχίαν παρέμειναν δε εις το χωλ μόνο Τσουρής και Λεούσης, τους οποίους επήρε εις το Γραφείον του ο Νομάρχης. Εις εμέ απλώς είπον ότι θέλουν να δουν τον Νομάρχη, απειλάς δεν ήκουσα κατά του Νομάρχου ούτε απειλητικάς διαθέσεις κατά του Νομάρχου αντελήφθην.-

Μετ' αυτόν προσήλθεν έτερος μάρτυς της κατηγορίας όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. απήντησεν ότι ονομάζεται Βρασύδας Πανάγ.

Ξυπτεράς εγεννήθη εν Πλωμαρίω και και κατοικεί εν Σάμω, Ανθ/στης Χωρ/κής ετών 39 και χριστιανός ορθόδοξος, τους κατηγορουμένους γνωρίζει και δεν έχει μετ' αυτών συγγένειαν, ούτε φιλίαν ή έχθραν κλπ. ορκισθείς δε επί του ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς επί της δικαζόμενης πράξεως κατέθεσεν ότι και εν τη ανακρίσει του προσθέτει ότι: διετάχθην να μεταβώ εις την Νομαρχίαν να διαλύσω κάτι επιτροπάς, πράγματι μετέβην με 6-7 χωρ/κάς και εύρον εις το χωλ της Νομαρχίας περί τα 200 άτομα, εισήλθον εις το γραφείον του Νομάρχου όπου ήσαν 8-9 εκ των κατηγορουμένων, δια τους οποίους ο Νομάρχης μου είπεν ότι είναι κρατούμενοι και να διαλύσω τους εν τω χωλ, εν τω μεταξύ κατέφθασεν και ο Ανθυπολοχαγός Κελάκης μετά του οποίου τους είπωμεν να διαλυθούν, αυτοί όμως ηρνούντο και εφώναξαν «δεν πάμε πουθενά, εδώ θα πέσομεν όλοι» ποίος ήτο ο σκοπός των δεν γνωρίζω, ίσως αυτά να τα έλεγαν επειδή είχον κρατηθή οι εν τω Γραφείω του Νομάρχου. Κατέφθασεν και ο Μοίραρχος Παντελίδης, αλλά και εις τας παρακλήσεις αυτού δεν διελύοντο, διελύθησαν δε μόνον όταν κατάφθασεν δύναμις του Ιερού Λόχου. Κατά την γνώμην μου ο σκοπός των ήτο να πιέσουν τον Νομάρχη να κάνει ορισμένα πράγματα τα οποία αυτοί ήθελον.

Μετ' αυτόν προσήλθεν έτερος μάρτυς της κατηγορίας όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. απήντησεν ότι ονομάζεται Αλέξανδρος Δημητρίου Σιδερίδης εγεννήθη εις Μπουμέικα Σάμου και κατοικεί εν Χίω, υπομοίραρχος ετών 33 και χριστιανός ορθόδοξος, τους κατηγορουμένους γνωρίζει και δεν έχει μετ' αυτών συγγένειαν, ούτε φιλίαν ή έχθραν κλπ. ορκισθείς δε επί του ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς επί της δικαζόμενης πράξεως κατέθεσεν ότι και εν τη ανακρίσει του προσθέτει ότι: την επομένην της φθοράς των γραφείων του ΕΑΜ οι Αμύγδαλος, Πασπάτης, Κουβελάς, Λοΐζος και άλλοι περιήρχοντο τας διαφόρους αρχάς και διεμαρτυρούντο δια την φθοράν ταύτην. Περί ώραν 11 π.μ. μου ετηλεφώνησεν ο Νομάρχης να στείλω εις την Νομαρχίαν δύναμιν να διαλύσω διαφόρους που είχον συγκεντρωθεί εκεί, πράγματι δε διέταξα τον Ανθυπασπιστή Ξυπτεράν και μετάβη με 5-6 χωροφυλάκας, σε λίγο μου ετηλεφώνησεν και πάλιν ότι επιμένουν και δεν διαλύονται οπότε μετάβην και εγώ μετά του Μοιράρχου Παντελίδη, τους παρεκαλέσαμεν να διαλυθούν αυτοί όμως και πάλιν ηρνούντο οπότε διετάξαμεν, τους χωροφύλακας να γεμίσουν τα όπλα των και τους είπαμεν και πάλι να διαλυθούν, διότι αλλιώς θα τους διαλύσομεν δια της βίας αυτοί όμως έλεγον ότι δεν διαλύονται και ότι θα πέσουν όλοι εκεί. Ο Νομάρχης τότε ετηλεφώνησεν και εις τον Ιερόν Λόχον και μόνον άμα τη αφίξει της δυνάμεως του Ιερού Λόχου διελύθησαν. Εγώ ύβρεις κατά του Νομάρχου εκ μέρους του πλήθους δεν ήκουσα. Κατά την γνώμην μου το πλήθος συνεκεντρώθη δια να εξαναγκασθή ο Νομάρχης να κάμει εκείνο που θα ήθελον αυτοί, αι δε διαθέσεις των ήσαν απειλητικαί, δεν το επέτυχον όμως διότι είδον τας δυναμείς που κατέφθασαν και αντελήφθησαν ότι δεν θα επιτύχουν τον σκοπόν των.

Μεθ' ο, ο Πρόεδρος διέκοψεν την δημοσίαν συνεδρίασιν δια την 5 μ.μ. της σήμερον, χάριν αναψυχής.

Επαναληφθείσης δημοσία κατά την προσδιωρισθείσαν ώραν της χάριν αναψυχής διακοπείσης συνεδριάσεως αφού προηγουμένως ο Πρόεδρος, οι Δικασταί, ο Εισαγγελεύς, ο Γραμματεύς, οι Κατηγορούμενοι, οι Συνήγοροί των και οι Ένορκοι κατέλαβον τας θέσεις των.

Προσήλθεν έτερος μάρτυς της κατηγορίας όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. απήντησεν ότι ονομάζεται Αλέξανδρος Ιωάννου Ζορμπάς εγεννήθη εν Λαμπία Ηλείας και κατοικεί εν Χίω, Ανθ/της Χωρ/κής ετών 46 και χριστιανός ορθόδοξος, τους κατηγορουμένους γνωρίζει και δεν έχει μετ' αυτών συγγένειαν, ούτε φιλίαν ή έχθραν κλπ. ορκισθείς δε επί του ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς επί της δικαζόμενης πράξεως κατέθεσεν ότι και εν τη ανακρίσει του προσθέτει ότι: Την επομένην της φθοράς των γραφείων του ΕΑΜ οργανώθησαν διάφοροι επιτροπαί υπό τύπου διαμαρτυρίας και περιήρχοντο τας διαφόρους αρχάς, τελικώς συγκεντρώθηκαν περί τα διακόσια άτομα εις την Νομαρχίαν, ηναγκάσθη δε ο Νομάρχης να τηλεφωνήσει να σταλεί δύναμις να τους διαλύση, κατ' αρχάς διετάχθη και μετέβη ο Ξυπτεράς, κατόπιν δε μετέβην και εγώ μετά

του Μοιράρχου Παντελίδη και του Υπομοιράρχου Σιδερίδη και τους συνεστήσαμεν και εμείς να διαλυθούν, αλλ' αυτοί δεν διελύοντο, εν τω μεταξύ ειδοποιήθη. Από τον Νομάρχη και ο Ιερός Λόχος και όταν κατέφθασεν δύναμις και τούτου ήρχισεν το πλήθος να διαλύεται. Ύβρεις κατά του Νομάρχου εγώ δεν ήκουσα παρά μόνον απειλών ότι δεν διαλύονται αν δεν αφεθούν ελεύθεροι οι κρατούμενοι εν τω Γραφείω του Νομάρχου. Οι αρχηγοί της συγκεντρώσεως δεν ήσαν εις την Νομαρχίαν αλλά συνεδρίαζον εις τα γραφεία του ΕΑΜ και απ' εκεί έδιδον τας διαταγάς. Η εν γένει στάση του πλήθους ήτο επιθετική. Εις την διαταγήν μας να διαλυθούν δεν διελύοντο επιμένοντες ότι θέλουν να δουν τον Νομάρχην. Ίσως να μην είχον απόφασιν να ασκήσουν βίαν κατά του Νομάρχου, παρά μόνον δια της επιμονής των επεδίωκων τους σκοπούς των.

Κατόπιν προσήλθεν έτερος μάρτυς της κατηγορίας όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. απήντησεν ότι ονομάζεται Ιωάννης Νικολάου Κελάκης εγεννήθη εις Βαβύλοις και κατοικεί εν Χίω, Ανθυπολοχαγός, ετών 32 και χριστιανός ορθόδοξος, τους κατηγορουμένους γνωρίζει και δεν έχει μετ' αυτών συγγένειαν, ούτε φιλίαν ή έχθραν κλπ. ορκισθείς δε επί του ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς επί της προκειμένης πράξεως κατέθεσεν ότι και εν τη ανακρίσει του προσθέτει ότι: διετάχθην από τον Διοικητήν μου και μετέβην εις την Νομαρχίαν με 15 στρατιώτας εκεί εύρων συγκεντρωμένους περί τα 200 άτομα, εισήλθον εις το Γραφείον του Νομάρχου όστις μου είπεν να διαλύσω το πλήθος, εξελθόν τους είπον να διαλυθούν αλλ' αυτοί δεν υπήκουσαν, εν τω μεταξύ ήλθον και οι Παντελίδης και Σιδερίδης, οίτινες τους είπον να διαλυθούν, αυτοί όμως κατήλθον εις το κάτω πάτωμα της Νομαρχίας χωρίς να διαλυθούν, διελύθησαν δε μόνον όταν κατεύθασεν η δύναμις του Ιερού Λόχου. Πριν το πλήθος καταβή εις το κάτω πάτωμα, είδα τους χωροφύλακας που εγέμισαν τα όπλα των, δεν ήκουσα όμως την διαταγήν «γεμίσατε». Ύβρεις κατά του Νομάρχου δεν ήκουσα. Σε εμένα έλεγον ότι δεν διαλύονται αν δεν βγουν και εκείνοι που ήσαν μέσα στο Γραφείο του Νομάρχου. Όταν μετέβην εις την Νομαρχίαν εύρον εκεί τον Ανθυπασπιστήν Ξυπτεράν, όστις μου είπεν ότι και αυτός τους είπεν να διαλυθούν, αλλά δεν τον ήκουσαν, επίσης ότι και ο Νομάρχης τους είχεν ειπεί να διαλυθούν και δεν υπήκουσαν και εις αυτόν.

Ενταύθα ο Γραμματεύς αναστάς ανέγνω εντολή του Προέδρου την εν τη δικογραφία ένορκον κατάθεσιν του Χωρ/κος Κων/τίνου Αθαν. Γεωργάκη.

Κατόπιν προσήλθεν ο ά μάρτυς της υπερασπίσεως όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. απήντησεν ότι ονομάζεται Δημήτριος Αντωνίου Μαγγανάς εγεννήθη εν Χίω και κατοικεί εν Χίω, έμπορος, ετών 29 και χριστιανός ορθόδοξος, γνωρίζει τους κατηγορουμένους και δεν έχει μετ' αυτών συγγένειαν, ούτε φιλίαν ή έχθραν κλπ. ορκισθείς δε επί του ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς επί της δικαζόμενης πράξεως κατέθεσεν δια ζώσης ότι, εγώ την εποχήν εκείνην εβρισκόμην εις Αθήνας και εξ ιδίας αντιλήψεως ουδέν γνωρίζω, εκεί δε εβρισκόμενος, έμαθα ότι ήλθεν επιστολή του τότε Νομάρχου και ανέφερε τα του επεισοδίου.

Μεθ' ό προσήλθεν έτερος μάρτυς της υπερασπίσεως όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. απήντησεν ότι ονομάζεται Χαρίλαος Ιωάννου Βακάλογλου εγεννήθη εν Αχιρλή [δυσανάγνωστο] Μ. Ασίας και κατοικεί εν Χίω, αρτοποιός, ετών 41 και χριστιανός ορθόδοξος, γνωρίζει τους κατηγορουμένους και δεν έχει μετ' αυτών συγγένειαν, ούτε φιλίαν ή έχθραν κλπ. ορκισθείς δε επί του ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς επί της δικαζόμενης πράξεως κατέθεσεν ότι και εν τη ανακρίσει του προσθέτει ότι: έτυχε να είμαι εντός του Γραφείου του Νομάρχου όταν ήλθον οι Λοΐζος, Κουβελάς, Κατσόγιαννος, Γιακουμής, Θεοτοκάς και άλλοι τους οποίους δεν ενθυμούμαι, δηλαδή 6-7 άτομα εν συνόλω δια να διαμαρτυρηθούν δια την γενομένην φθοράν εις τα Γραφεία του ΕΑΜ. Ο Νομάρχης τους ήκουσε μετά προσοχής, εξέφρασεν εις αυτούς την λύπην του και τους είπεν ότι θα ενεργηθούν ανακρίσεις κατόπιν του εζήτησαν να τους χορηγήσει δημοσιογραφικόν χάρτον. Η όλη συζήτηση διεξήχθη ήρεμα και φιλικά, όταν έφευγαν οι ανωτέρω από το Γραφείον του Νομάρχου, κάτι ελέχθη από τον Νομάρχην το οποίον δεν αντελήφθην καλώς και τότε ο Κουβελάς εις τόνον εύθυμον του είπεν την

φράσην «οψόμεθα εις Φιλίππους». Αυτά έγιναν περί ώραν 11–12 πρωινήν. Κατόπιν δεν γνωρίζω διότι εγώ έφυγα, απλώς μόνον ήκουσα ότι κατόπιν είχον μεταβή διάφοροι επιτροπαί.

Κατόπιν προσήλθεν έτερος μάρτυς της υπερασπίσεως όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. απήντησεν ότι ονομάζεται Σταμάτιος Στεφάνου Μανέλης εγεννήθη εν Χίω και κατοικεί εν Χίω, υποδηματοποιός, ετών 31 και χριστιανός ορθόδοξος, γνωρίζει τους κατηγορουμένους και δεν έχει μετ' αυτών συγγένειαν, ούτε φιλίαν ή έχθραν κλπ. ορκισθείς δε επί του ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς επί της προκειμένης πράξεως εν γένει κατέθεσεν δια ζώσης ότι και εν τη ανακρίσει του προσθέτει ότι: και εγώ περί ώραν 11 πρωινήν έτυχε να είμαι εις το Γραφείον του Νομάρχου όταν ήλθον εκεί οι Λοΐζος, Κουβελάς, Θεοτοκάς, Γιακουμής, Μαυράκης, Κατσόγιαννος, αυτούς μόνον ενθυμούμαι, να διαμαρτυρηθούν δια την φθοράν των Γραφείων του ΕΑΜ. Συνεζήτησαν ήρεμα μετά του Νομάρχου και όταν έφευγαν, ο Νομάρχης τους είπε «να έρχεσθε πιο τακτικά και όχι μόνον άμα έχετε δουλειά». Αποτεινόμενος δε εις τον Κουβελάν του είπεν «εσύ τί λες;» ο δεν Κουβελάς του είπε «θα το δείξουν οι εκλογές», τότε κάτι του είπεν ο Νομάρχης και εις απάντησην ο Κουβελάς του είπεν την φράσην «οψόμεθα εις Φιλίππους», έφυγαν δε ευχαριστημένοι χωρίς να στενοχωρεθούν ούτε οι κατηγορούμενοι ούτε ο Νομάρχης.

Κατόπιν προσήλθεν έτερος μάρτυς της υπερασπίσεως όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. απήντησεν ότι ονομάζεται Μιχαήλ Νικόλ. Παχνός εγεννήθη εν Χίω και κατοικεί εν Χίω, δικηγόρος, ετών 39 και χριστιανός ορθόδοξος, γνωρίζει τους κατηγορουμένους και δεν έχει μετ' αυτών συγγένειαν, ούτε φιλίαν ή έχθραν κλπ. ορκισθείς δε επί του ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς επί της προκειμένης πράξεως εν γένη κατέθεσεν δια ζώσης ότι, εγώ αυτόπτης κατά το επεισόδιον δεν ήμουν. Έμαθα ότι λόγω της προξενηθείσης φθοράς εις τα γραφεία του ΕΑΜ έγιναν διάφοροι επιτροπαί, αι οποίαι μετέβησαν εις τας διαφόρους αρχάς και διεμαρτυρήθησαν, τελικώς δε μετέβησαν και εις τον Νομάρχη προς τον αυτόν σκοπόν, όστις δεν τους εδέχθη αμέσως και γι' αυτό συγκεντρώθησαν τόσον πολλοί αναμένοντες να τους δεχθή ο Νομάρχης. Η εντύπωση του κόσμου ήτο ότι ουδέν το σοβαρόν συνέβη. Και εγώ ο ίδιος την πράξιν των κατηγορουμένων δεν μπορώ να την χαρακτηρίσω ως στάσιν. Η υπόθεση αυτή έκαμεν αλγεινήν εντύπωσιν εις την Κοινωνίαν της Χίου.

Κατόπιν προσήλθεν έτερος μάρτυς της υπερασπίσεως όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. απήντησεν ότι ονομάζεται Μίμης Ιωάννου Θωμάς εγεννήθη εν Μελί Μ. Ασίας και κατοικεί εν Χίω, γεωργός, ετών 37 και χριστιανός ορθόδοξος, γνωρίζει τους κατηγορουμένους και δεν έχει μετ' αυτών συγγένειαν, ούτε φιλίαν ή έχθραν κλπ. ορκισθείς δε επί του ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς επί της δικαζομένης πράξεως κατέθεσεν ότι, προ του επεισοδίου της Νομαρχίας ο Ανθυπασπιστής Ζορμπάς μου είχεν ειπεί να ειδοποιήσω την Αστυνομίαν αν δω τους Κουβελάν, Λοΐζον, Αμύγδαλον, Καβάφην και άλλους δια να τους συλλάβουν, εγώ τούτο το είπα εις τον Φαρμάκαν να τους ειδοποιήσει να λάβουν τα μέτρα των.

Κατόπιν προσήλθεν έτερος μάρτυς της υπερασπίσεως όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. απήντησεν ότι ονομάζεται Σωτήριος Ηλία Λίναρης εγεννήθη εν Χίω και κατοικεί εν Χίω, οδοντίατρος, ετών 42 και χριστιανός ορθόδοξος, γνωρίζει τους κατηγορουμένους και δεν έχει μετ' αυτών συγγένειαν, ούτε φιλίαν ή έχθραν κλπ. ορκισθείς δε επί του ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς επί της δικαζομένης πράξεως κατέθεσεν ότι, την επομένην της φθοράς των γραφείων του ΕΑΜ κατηρτίθησαν διάφοροι επιτροπαί δια να αναφερθούν σχετικώς εις τας διαφόρους αρχάς, τελικώς μετέβησαν και εις την Νομαρχίαν μία μία επιτροπή εις τας οποίας ο Νομάρχης έλεγε να αναμένουν και ούτω συνεγκεντρώθησαν τόσον πολλοί. Από τη 10 πρωινή μέχρι τη 1 μ.μ. εγώ μετέβαινα τακτικά από το ιατρείο μου εις την κλινικήν του Πασπάτη και ρωτούσα τί είχεν συμβεί εις την Νομαρχίαν. Την τελευταίαν φοράν είδα εκεί και τον Αμύγδαλον, δεν ήξευραν τίποτε δια το επεισόδιον ούτε ο Πασπάτης, ούτε ο Αμύγδαλος. Κατά τη 1½ μ.μ. εξήλθεν

ο Αμύγδαλος από την κλινικήν για να πάει να μάθει τί συνέβη και στην Απλωταριά συνελήφθη και κρατήθη.

Ενταύθα οι συνήγοροι των κατηγορουμένων παρητήθησαν της εξετάσεως των υπολοίπων μαρτύρων της υπερασπίσεως, ως και της αναγνώσεως των εν δικογραφία ενόρκων καταθέσεων.

Σημειωτέων δε ότι οι ανωτέρω μάρτυρες ανά εις καλούμενοι και δια ζώσης εξεταζόμενοι μετά την εξέτασήν των παρέμειναν εν τω ακροατηρίω και ότι κατά πάσαν μαρτυρίαν ο Πρόεδρος έδινε τον λόγον εις τον Εισαγγελέα, τους Συνέδρους, τους ενόρκους, τους κατηγορουμένους και τους συνηγόρους ίνα απευθυνώσι εάν είχων ερωτήσεις προς τους μάρτυρας, προς δε του κατηγορουμένους και εάν έχουσι να παρατηρήσωσι ή υπομνήσωσι τι ούτοι δε έκαμον ενίοτε ερωτήσεις, οι δε μάρτυρες απήντων σχετικώς προς αυτάς.

Μετά ταύτα ο Πρόεδρος εκάλεσεν ενώπιόν του τους κατηγορουμένους και ανεκοινώσας αυτοίς την κατ' αυτών κατηγορίαν τους προσεκάλεσεν προς απολογίαν, ούτοι δε απολογούμενοι άπαντες ηρνήθησαν την πράξιν των.

Μεθ' ο, ο Πρόεδρος διέκοψεν την Συνεδρίασιν δια την ενάτην πρωινήν της 10 Ιουλίου 1946, χάριν αναψυχής.

Επαναληφθείσης δημοσία κατά την προσδιορισθείσαν ημέραν και ώραν της χάριν αναψυχής διακοπείσης Συνεδριάσεως αφού προηγουμένως ο Πρόεδρος, οι Δικασταί, ο Εισαγγελεύς, ο Γραμματεύς, οι κατηγορούμενοι, οι συνήγοροί των και οι ένορκοι κατέλαβον τας θέσεις των.

Δοθέντος του λόγου υπό του Προέδρου εις τον Εισαγγελέα, τους Συνέδρους και τους ενόρκους ίνα απευθύνωσι ερωτήσεις προς τους κατηγορούμενους ίνα ζητήσωσι διασαφήσεις και αποκριθέντων αποφατικώς, ο Πρόεδρος κήρυξε περατωμένην την περί την απόδειξιν διαδικασίαν.

Ο Εισαγγελεύς λαβών τον λόγον ανέπτυξε την κατηγορίαν και ητήσατο την ενοχήν των κατηγορουμένων πάντων πλήν του Αποστόλου Αμυγδάλου και Θεοδώρου Πασπάτη, ων ητήσατο την αθώωσιν, κατά το κατηγορητήριο θέσας και ζήτημα θρασύτητας κατά της αρχής.

Οι κατηγορούμενοι ερωτηθέντες υπό του προέδρου αν έχωσι τι να προσθέσωσι υπέρ αυτών απήντησαν αποφατικώς.

Είτα ο Πρόεδρος εκήρυξεν περατωμένην την συζήτησιν, υπέμνησε κατόπιν προς τους ενόρκους τα καθήκοντά των, ανέπτυξεν αυτοίς τας διατάξεις των άρθρων 433, 435, 441 ως τούτο αντικατεστάθει δια του άρθρου 5 του υπ' άριθμ. 831[401] (1937)ΑΝ και 458 § 12 και 13 της Ποιν. Δικονομίας και τους έδωσεν προς λύσιν τα εξής ζητήματα, άπερ αναγνών δημοσία και γεγωνυΐα τη φωνή αναπτύξας συγχρόνως την Νομικήν έννοιαν εκάστου ζητήματος.

Ζητήματα

Είναι ένοχοι οι κατηγορούμενοι: 1.) Ιωάννης Πλάτωνος Καβάφης, γεννηθείς εν Μυτιλήνη και κατοικών εν Χίω, ετών 40, ιδιωτικός υπάλληλος, 2.) Νικόλαος Ιωάννου Κονδύλης, γεννηθείς εν Μυτιλήνη και προσωρινώς διαμένων εν Χίω, ετών 37 έγγαμος, δημοσιογράφος, 3.) Στυλιανός Κων/τίνου Κουρπάς, γεννηθείς και κατοικών εν Χίω, ετών 39, λογιστής, 4.) Απόστολος Νικολάου Αμύγδαλος, γεννηθείς εν Κων/πόλει και κατοικών εν Χίω, ετών 36, τραπεζιτικός υπάλληλος, 5.) Ιάκωβος Βασιλείου Γιακουμής, γεννηθείς εν Μυτιλήνη και κατοικών εν Χίω ετών 33, οικοδόμος, 6.) Ισίδωρος Μικέ Κουβελάς γεννηθείς εν Αθήναις και κατοικών εν Χίω, ετών 31, τραπεζιτικός υπάλληλος, 7.) Ανδρέας Αποστόλου Λοΐζος, γεννηθείς και κατοικών εν Χίω, ετών 35, έμπορος, 8.) Ιωάννης Νικολάου Ψωράκης, γεννηθείς και κατοικών εν Χίω, ετών 29, επιπλοποιός, 9.)

---

[401] Αυτή, εάν ο κατηγορούμενος κηρυχθή ένοχος, βεβαιώνει ότι υπάρχει η κατά το άρθρον 439 απαιτούμενη πλειοψηφία χωρίς όμως να φανερώνει ποτέ τον αριθμόν των υπέρ ή κατά ψηφοφορισάντων. Εάν ο κατηγορούμενος κηρυχθή αθώος παμψηφεί, η ετυμηγορία πρέπει να μνημονεύει ρητώς τούτο.

Θεόδωρος Λύσανδρου Πασπάτης, γεννηθείς και κατοικών εν Χίω, ετών 45, ιατρός, 10.) Ιωάννης Παναγιώτου Κατσόγιαννος, γεννηθείς εν Πειραιεί και κατοικών εν Χίω, ετών 36, γεωπόνος, 11.) Γεώργιος Μιχαήλ Μαυράκης, γεννηθείς και κατοικών εν Χίω, ετών 34, εργάτης, 12.) Κωνσταντίνος Αντωνίου Γεωργαλάς, γεννηθείς και κατοικών εν Χίω, ετών 49, γεωργός, 13.) Νικόλαος Σπυρίδωνος Καββάδας, γεννηθείς και κατοικών εν Χίω, ετών 26, υποδηματεργάτης, 14.) Δημήτριος Ιωάννου Ψιακής, γεννηθείς και κατοικών εν Χίω, ετών 22, οπωροπώλης, 15.) Γεώργιος Ζωρζή Κώσταλος, γεννηθείς εν Κρήνη Μ. Ασίας και κατοικών εν Χίω, ετών 26, κτίστης, 16.) Λάζαρος Ιωάννου Ρήγος, γεννηθείς και κατοικών εν Χίω, ετών 24, άεργος, 17.) Ιωάννης Κων/τινου Χατζημανωλάκης γεννηθείς εν Κρήνη Μ. Ασίας και κατοικών εν Χίω, ετών 36, ξυλουργός, 18.) Αντώνιος Κων/τίνου Γλύκας, γεννηθείς και κατοικών εν Χίω, ετών 32, κουρεύς, 19.) Σεβαστή Ευστρ. Σοβατζή, γεννηθείσα εν Κρήνη Μ. Ασίας και κατοικούσα εν Χίω, ετών 24, οικοκυρά, 20.) Σπυρίδων Μαρκέλου Σιταρένιος, γεννηθείς και κατοικών εν Χίω, ετών 20, υποδηματεργάτης, 21.) Ιωάννης Δημητρίου Μπουρνιάς, γεννηθείς και κατοικών εν Χίω, ετών 24, γεωργός, 22.) Μικές Ισιδώρου Τσουρής, γεννηθείς και κατοικών εν Χίω, ετών 41, ξυλουργός, 23.) Μάριος Δημητρίου Λεούσης, γεννηθείς εν Αθήναις και κατοικών εν Χίω, ετών 20, απόφοιτος Γυμνασίου και 24.) Κωνσταντίνος Χαραλ. Τσακός, γεννηθείς και κατοικών εν Χίω, ετών 25, αλιεύς, άπαντες Χριστιανοί Ορθόδοξοι του ότι: οι μεν 1.) Δημήτριος Ιω. Ψιακής, 2.) Κων/τινος Α. Γεωργαλάς, 3.) Ιωάννης Πλατ. Καβάφης, 4.) Νικόλαος Ι. Κονδύλης, 5.) Στυλιανός Κ. Κουρπάς, 6.) Απόστολος Νικ. Αμύγδαλος, 7.) Νικόλαος Σπ. Καββάδας, 8.) Μάριος Δημ. Λεούσης 9.) Κων/τίνος Χαρ. Τσάκος, 10.) Γεώργιος Ζωρζή Κώσταλος, 11.) Αντώνιος Κωνστ. Γλύκας, 12.) Ιάκωβος Βασ. Γιακουμής, 13.) Ισίδωρος Κουβελάς, 14.) Ανδρέας Λοΐζος, 15.) Ιωάννης Ψωρράκης, 16.) Θεόδωρος Λυσ. Πασπάτης, 17.) Ιωάννης Κατσόγιαννος, 18.) Γιώργιος Μαυράκης, υπό κοινού συμφέροντος κινούμενοι συναποφάσισαν την εκτέλεσην της επομένης αξιοποίνου πράξεως και ένεκα ταύτης συνομολογήσαντες προς αλλήλους αμοιβαίαν συνδρομήν εν Χίω την 8^{ην} Ιουνίου 1945, αρχηγοί και οδηγοί επροκάλεσαν δημοσίαν συνάθροισην εν τω Νομαρχιακώ Καταστήματι Χίου άνω των 200 ατόμων επί τω σκοπώ να προσβάλωσι τον Νομάρχην Χίου και τον αναγκάσωσιν εις το να διατάξη την σύλληψην ορισμένων Αξιωματικών του Ιερού Λόχου και της Χωροφυλακής δια την γενομένην φθοράν των επίπλων του εαμικού Κέντρου Χίου παρ' αγνώστων, παρά δε την δοθείσα προσταγή υπό του Νομάρχου και τον επικεφαλής της δυνάμεως Χωροφυλακής και Εθνοφυλακής Αξιωματικών, οι συγκεντρωθέντες επέμενων και ηπείλουν τον Νομάρχην δια των λέξεων «δεν πάμε πουθενά» μέχρις ου τη επεμβάσει των κληθεισών στρατιωτικών ενισχύσεων, απεκατεστάθη η ησυχία και τάξις.

Οι δε 1.) Σεβαστή Ευστρ. Σοβατζή, 2.) Λάζαρος Ι. Ρήγος, 3.) Ιωάννης Κ. Χατζημανωλάκης, 4.) Σπυρίδων Μαρκ. Σιταρένιος 5.) Μικές Ισιδ. Τσουρής και 6.) Ιωάννης Δ. Μπουρνιάς, ως υπαίτιοι του ότι κατά την άνω στασιαστικήν συγκέντρωσιν συμμετέσχων ως απλοί συναίτιοι;

Είναι ένοχοι οι αυτοί ως άνω κατηγορούμενοι 1.) Ιωάννης Πλατ. Καβάφης, 2.) Νικόλαος Ι. Κονδύλης, 3.) Στυλιανός Κωνστ. Κουρπάς 4.) Απόστολος Νικ. Αμύγδαλος, 5.) Ιάκωβος Βασ. Γιακουμής, 6.) Ισίδωρος Μικέ Κουβελάς, 7.) Ανδρέας Αποστ. Λοΐζος, 8.) Ιωάννης Νικ. Ψωρράκης, 9.) Θεόδωρος Λυσ. Πασπάτης, 10.) Ιωάννης Παναγ. Κατσόγιαννος, 11.) Γιώργιος Μιχαήλ Μαυράκης, 12.) Κων/τινος Αντων. Γεωργαλάς, 13.) Νικόλαος Σπυρ. Καββάδας, 14.) Δημήτριος Ιωάν. Ψιακής, 15.) Γεώργιος Ζωρζή Κώσταλος, 16.) Αντώνιος Κων. Γλύκας, 17.) Ιωάννης Δημ. Μπουρνιάς, 18.) Μάριος Δημ. Λεούσης, 19.) Κων/τίνος Χαράλ. Τσάκος, 20.) Λάζαρος Ιωάν. Ρήγος, 21.) Ιωάννης Κωνστ. Χατζημανωλάκης22.) Σεβαστή Ευστρ. Σοβατζή, 23.) Σπυρίδων Μαρκέλλου Σιταρένιος και 24.) Μικές Ισιδ. Τσουρής του ότι υπό κοινού συμφέροντος κινούμενοι συναποφάσισαν την εκτέλεσιν της επομένης αξιοποίνου πράξεως και ένεκα ταύτης συνομολογήσαντες προς αλλήλους αμοιβαίαν συνδρομήν εν Χίω την 8^{ην} Ιουνίου 1945 προς ένδειξην απειθείας, περιφρονήσεως και δυσαρεσκείας κατά της Νομαρχιακής Αρχής Χίου, συνηθροίστηκαν πολλοί δημοσίως εν τω Νομαρχιακό καταστήματι και έξωθεν τούτου και προσταχθέντες δεν απεχώρησαν αμέσως αλλά μόνον κατόπιν

επεμβάσεως Αστυνομικής και Στρατιωτικής δυνάμεως, εις την διάπραξην δε το αδικήματος τούτου οι εκ των κατηγορουμένων 19 πρώτοι ήσαν αρχηγοί και οδηγοί, οι δε υπόλοιποι πέντε συναίτιοι;

Εν Χίω τη 10 Ιουλίου 1946
Ο Προεδρεύον των Συνέδρων
Διον. Χρυσαείδης

Τα ζητήματα ταύτα καθ' ων ουδεμία παρ' ουδενός εγένετο αντίρρησις εγγράφως συντεταγμένα χρονολογημένα και υπό του Προέδρου υπογεγραμμένα, ενεχείρισεν ούτος δημοσία προς τον προϊστάμενον των ενόρκων μετά του βουλεύματος του εγκλητηρίου και των λοιπών της δικογραφίας εγγράφων, αφ' ης αφήρεσε μόνον τας εν τη ανακρίσει ληφθείσας ανομωτί μαρτυρίας, υπομνήσας την προσοχήν των εις τα εν τοις άρθροις 433, 441 και 558 § 12 και 13 της Ποιν. Δικονομίας ορισμένα άτινα ανέπτυξε προσηκόντως.

Επομένως οι μεν κατηγορούμενοι μετήχθησαν εκ του ακροατηρίου εις ίδιον δωμάτιον φυλαττώμενοι υπό στρατιωτών, οι δε ένορκοι απήλθων εις το προς διάσκεψιν δωμάτιόν των, προ των θυρών του οποίου ετέθει φυλακή ίνα μη συγκοινωνώσι μετ' άλλων έξωθεν, εδόθη δε η προσήκουσα παραγκελεία κατά τον Νόμον προς τους τεθέντας αυτοίς φύλακας.

Μετ' ου πολλοί επανεθλόντες εις το ακροατήριον οι ένορκοι κατέλαβον εν δημοσία συνεδριάσει ηνεωγμένων των θυρών, τας έδρας των, αφού οι Σύνεδροι, ο Εισαγγελεύς, ο Γραμματεύς και οι συνήγοροι των κατηγορουμένων είχον καταλάβει τας εαυτών.

Ο Πρόεδρος πληφορηθείς μετά του δικαστηρίου περί της παρουσίας όλων των ενόρκων ηρώτησε, δημοσία των προϊστάμενον αυτών περί του αποτελέσματος της διασκέψεώς των, ο δε των ενόρκων, προϊστάμενος, ανέγνω δημοσία και ιστάμενος την ετυμηγορίαν.

«Τιμίως και ευσυνειδήτως λέγω ότι η ετυμηγορία των ενόρκων ληφθείσα παμψηφεί είναι αύτη:

Όχι δεν είναι ένοχοι οι κατηγορούμενοι, 1.) Ιωάννης Πλάτωνος Καβάφης, γεννηθείς εν Μυτιλήνη και κατοικών εν Χίω, ετών 40, ιδιωτικός υπάλληλος, 2.) Νικόλαος Ιωάννου Κονδύλης, γεννηθείς εν Μυτιλήνη και προσωρινώς διαμένων εν Χίω, ετών 37 έγγαμος, δημοσιογράφος, 3.) Στυλιανός Κων/τίνου Κουρπάς, γεννηθείς και κατοικών εν Χίω, ετών 39, λογιστής, 4.) Απόστολος Νικολάου Αμύγδαλος, γεννηθείς εν Κων/πόλει και κατοικών εν Χίω, ετών 36, τραπεζιτικός υπάλληλος, 5.) Ιάκωβος Βασιλείου Γιακουμής, γεννηθείς εν Μυτιλήνη και κατοικών εν Χίω ετών 33, οικοδόμος, 6.) Ισίδωρος Μικέ Κουβελάς γεννηθείς εν Αθήναις και κατοικών εν Χίω, ετών 31, τραπεζιτικός υπάλληλος, 7.) Ανδρέας Αποστόλου Λοΐζος, γεννηθείς και κατοικών εν Χίω, ετών 35, έμπορος, 8.) Ιωάννης Νικολάου Ψωράκης, γεννηθείς και κατοικών εν Χίω, ετών 29, επιπλοποιός, 9.) Θεόδωρος Λύσανδρου Πασπάτης, γεννηθείς και κατοικών εν Χίω, ετών 45, ιατρός, 10.) Ιωάννης Παναγιώτου Κατσόγιαννος, γεννηθείς εν Πειραιεί και κατοικών εν Χίω, ετών 36, γεωπόνος, 11.) Γεώργιος Μιχαήλ Μαυράκης, γεννηθείς και κατοικών εν Χίω, ετών 34, εργάτης, 12.) Κωνσταντίνος Αντωνίου Γεωργαλάς, γεννηθείς και κατοικών εν Χίω, ετών 49, γεωργός, 13.) Νικόλαος Σπυρίδωνος Καββάδας, γεννηθείς και κατοικών εν Χίω, ετών 26, υποδηματεργάτης, 14.) Δημήτριος Ιωάννου Ψιακής, γεννηθείς και κατοικών εν Χίω, ετών 22, οπωροπώλης, 15.) Γεώργιος Ζωρζή Κώσταλος, γεννηθείς εν Κρήνη Μ. Ασίας και κατοικών εν Χίω, ετών 26, κτίστης, 16.) Λάζαρος Ιωάννου Ρήγος, γεννηθείς και κατοικών εν Χίω, ετών 24, άεργος, 17.) Ιωάννης Κων/τινου Χατζημανωλάκης γεννηθείς εν Κρήνη Μ. Ασίας και κατοικών εν Χίω, ετών 36, ξυλουργός, 18.) Αντώνιος Κων/τίνου Γλύκας, γεννηθείς και κατοικών εν Χίω, ετών 32, κουρεύς, 19.) Σεβαστή Ευστρ. Σοβατζή, γεννηθείσα εν Κρήνη Μ. Ασίας και κατοικούσα εν Χίω, ετών 23, οικοκυρά, 20.) Σπυρίδων Μαρκέλου Σιταρένιος, γεννηθείς και κατοικών εν Χίω, ετών 20, υποδηματεργάτης, 21.) Ιωάννης Δημητρίου Μπουρνιάς, γεννηθείς και κατοικών εν Χίω, ετών 24, γεωργός, 22.) Μικές Ισιδώρου Τσουρής, γεννηθείς και κατοικών εν Χίω, ετών 41, ξυλουργός, 23.) Μάριος Δημητρίου Λεούσης, γεννηθείς εν Αθήναις και κατοικών εν Χίω, ετών 20, απόφοιτος Γυμνασίου και 24.) Κωνσταντίνος Χαραλ. Τσακός, γεννηθείς και κατοικών εν Χίω, ετών 25, αλιεύς, άπαντες Χριστιανοί ορθόδοξοι του ότι: 1.) Δημήτριος Ιω. Ψιακής, 2.) Κων/τινος Α. Γεωργαλάς,

3.) Ιωάννης Πλατ. Καβάφης, 4.) Νικόλαος Ι. Κονδύλης, 5.) Στυλιανός Κ. Κουρπάς, 6.) Απόστολος Νικ. Αμύγδαλος, 7.) Νικόλαος Σπ. Καββάδας, 8.) Μάριος Δημ. Λεούσης 9.) Κων/τίνος Χαρ. Τσάκος, 10.) Γεώργιος Ζωρζή Κώσταλος, 11.) Αντώνιος Κωνστ. Γλύκας, 12.) Ιάκωβος Βασ. Γιακουμής, 13.) Ισίδωρος Κουβελάς, 14.) Ανδρέας Λοΐζος, 15.) Ιωάννης Ψωρράκης, 16.) Θεόδωρος Λυσ. Πασπάτης, 17.) Ιωάννης Κατσόγιαννος, 18.) Γιώργιος Μαυράκης, υπό κοινού συμφέροντος κινούμενοι συναποφάσισαν την εκτέλεσην της επομένης αξιοποίνου πράξεως και ένεκα ταύτης συνομολογήσαντες προς αλλήλους αμοιβαίαν συνδρομήν εν Χίω την 8ην Ιουνίου 1945, αρχηγοί και οδηγοί επροκάλεσαν δημοσίαν συνάθροισην εν τω Νομαρχιακώ Καταστήματι Χίου, άνω των 200 ατόμων επί τω σκοπώ να προσβάλωσι τον Νομάρχην Χίου και τον αναγκάσωσιν εις το να διατάξη την σύλληψην ορισμένων Αξιωματικών του Ιερού Λόχου και της Χωροφυλακής δια την γενονένης φθοράν των επίπλων του εαμικού Κέντρου Χίου παρ' αγνώστων, παρά δε την δοθείσα προσταγή υπό του Νομάρχου και του επικεφαλής της δυνάμεως Χωροφυλακής και Εθνοφυλακής Αξιωματικών, οι συγκεντρωθέντες επέμενων και ηπείλουν τον Νομάρχην δια των λέξεων «δεν πάμε πουθενά» μέχρις ου τη επεμβάσι των κληθεισών στρατιωτικών ενισχύσεων, απεκατεστάθη η ησυχία και τάξις.

Οι δε 1.) Σεβαστή Ευστρ. Σοβατζή, 2.) Λάζαρος Ι. Ρήγος, 3.) Ιωάννης Κ. Χατζημανωλάκης, 4.) Σπυρίδων Μαρκ. Σιταρένιος 5.) Μικές Ισιδ. Τσουρής και 6.) Ιωάννης Δ. Μπουρνιάς, ως υπαίτιοι του ότι κατά την άνω στασιαστικήν συγκέντρωσιν συμμετέσχων ως απλοί συναίτιοι.

Όχι δεν είναι οι αυτοί ως άνω κατηγορούμενοι 1.) Ιωάννης Πλατ. Καβάφης, 2.) Νικόλαος Ι. Κονδύλης, 3.) Στυλιανός Κωνστ. Κουρπάς 4.) Απόστολος Νικ. Αμύγδαλος, 5.) Ιάκωβος Βασ. Γιακουμής, 6.) Ισίδωρος Μικέ Κουβελάς, 7.) Ανδρέας Αποστ. Λοΐζος, 8.) Ιωάννης Νικ. Ψωρράκης, 9.) Θεόδωρος Λυσ. Πασπάτης, 10.) Ιωάννης Παναγ. Κατσόγιαννος, 11.) Γιώργιος Μιχαήλ Μαυράκης, 12.) Κων/τινος Αντων. Γεωργαλάς, 13.) Νικόλαος Σπυρ. Καββάδας, 14.) Δημήτριος Ιωάν. Ψιακής, 15.) Γεώργιος Ζωρζή Κώσταλος, 16.) Αντώνιος Κων. Γλύκας, 17.) Ιωάννης Δημ. Μπουρνιάς, 18.) Μάριος Δημ. Λεούσης, 19.) Κων/τίνος Χαράλ. Τσάκος, 20.) Λάζαρος Ιωάν. Ρήγος, 21.) Ιωάννης Κωνστ. Χατζημανωλάκης 22.) Σεβαστή Ευστρ. Σοβατζή, 23.) Σπυρίδων Μαρκέλλου Σιταρένιος και 24.) Μικές Ισιδ. Τσουρής του ότι υπό κοινού συμφέροντος κινούμενοι συναποφάσισαν την εκτέλεσιν της επομένης αξιοποίνου πράξεως και ένεκα ταύτης συνομολογήσαντες προς αλλήλους αμοιβαίαν συνδρομήν εν Χίω την 8ην Ιουνίου 1945 προς ένδειξην απειθείας, περιφρονήσεως και δυσαρεσκείας κατά της Νομαρχιακής Αρχής Χίου, συνηθροίστηκαν πολλοί δημοσίως εν τω Νομαρχιακό καταστήματι και έξωθεν τούτου και προσταχθέντες δεν απεχώρησαν αμέσως αλλά μόνον κατόπιν επεμβάσεως Αστυνομικής και Στρατιωτικής δυνάμεως, εις την διάπραξην δε του αδικήματος τούτου οι εκ των κατηγορουμένων 19 πρώτοι ήσαν αρχηγοί και οδηγοί, οι δε υπόλοιποι πέντε συναίτιοι»

Εν Χίω τη 10 Ιουλίου 1946
Ο Προϊστάμενος των ενόρκων
Μιχ. Φατσής
Ενεκρίθει αυθωρεί
Ο Προεδερεύον των Συνέδρων
Διον. Χρυσαείδης

Την ετυμηγορίαν ταύτην των ενόρκων καθ' ης ουδεμία παρ' ουδενός εγένετο αντίρρηση, εγγράφως συντεταγμένην, χρονολογημένην και υπογεγραμένην προσηκόντως παρά του Προϊσταμένου των ενόρκων, παρέδωσεν ούτως δημοσία παρόντων όλων των αποτελούντων το ορκοτόν Δικαστήριον εις τον Πρόεδρο των Συνέδρων, όστις την υπέγραψε παραχρήμα μετά του Γραμματέως και διέταξε να προσαχθώσιν οι κατηγορούμενοι εις το ακρωατήριο. Μετά δε την προσαγωγήν των ο Γραμματεύς κατά παραγγελία του Προέδρου εγνωστοποίησε προς αυτούς την ετυμηγορίαν των ενόρκων, αναγνούς αυτήν δημοσία και γεγωνυΐα τη φωνή.

Μεθ' ο, ο Εισαγγελέας λαβών υπό του Προέδρου τον λόγον προέτεινε την εκ των προκειμένων επί σταση και θρασύτητι κατά της αρχής κατηγοριών αθώωσην των κατηγορουμένων συνεπεία της αθωωτικής ετυμηγορίας των ενόρκων.

Είτα ο Πρόεδρος των Συνέδρων δια την παραχρήμα δημοσία και επ' ακρωατηρίου απαγγελθείσης υπ' αριθμ. 9 ε.έ. αποφάσεώς του απεφήνατο την εκ των προκειμένων επί στάσει και θρασύτητι κατά της αρχής κατηγοριών αθώωσιν των κατηγορουμένων απάντων.

Επέβαλε τα τέλη τω Δημοσίω.

Ο Εισαγγελεύς λαβών υπό του Προέδρου τον λόγον προέτεινε ότι δεν συντρέχει περίπτωσις υποχρεώσεως του Δημοσίου προς αποζημίωσιν των εν προφυλακίσει διατελεσάντων κατηγορουμένων κατά το στάδιο της ανακρίσεως. Το δε Δικαστήριον των Συνέδρων διασκεφθέν μυστικώς επί των εδρών του παρουσία και του Γραμματέως απεφάσισε και δια του Προέδρου του εδημοσίευσε την υπ' αρίθμ. 10 ε.έ. απόφασίν του, δι' ής απεφήνατο ότι δεν συντρέχει περίπτωσις υποχρεώσεως του Δημοσίου προς αποζημίωσιν των εν προφυλακίσει διατελεσάντων κατά το στάδιο της ανακρίσεως και κηρυχθέντων αθώων δια της ετυμηγορίας των ενόρκων κατηγορουμένων. 1.) Ιωάννου Πλατ. Καβάφη, 2.) Νικολάου Ι. Κονδύλη, 3.) Στυλιανού Κωνστ. Κουρπά 4.) Αποστόλου Νικ. Αμύγδαλου, 5.) Ιακώβου Βασ. Γιακουμή, 6.) Ισιδώρου Μικέ Κουβελά, 7.) Ανδρέου Αποστ. Λοΐζου, 8.) Ιωάννου Νικ. Ψωρράκη, 9.) Θεοδώρου Λυσ. Πασπάτη, 10.) Ιωάννου Παναγ. Κατσόγιαννου, 11.) Γιωργίου Μιχ. Μαυράκη, 12.) Κων/τίνου Αντων. Γεωργαλά, 13.) Νικολάου Σπυρ. Καββάδα, 14.) Δημητρίου Ιωάν. Ψιακή, 15.) Γεωργίου Ζωρζή Κώσταλου, 16.) Λαζάρου Ιωάν. Ρήγου, 17.) Ιωάννου Κωνστ. Χατζημανωλάκη,18.) Αντωνίου Κων. Γλύκα, 19.) Σεβαστής Ευστρ. Σοβατζή 20.) Σπυρίδωνος Μαρκέλλου Σιταρένιου, 21.) Ιωάννου Δημ. Μπουρνιά, 22.) Μικέ Ισιδ. Τσουρή 23.) Μάριου Δημ. Λεούση, 24.) Κων/τίνου Χαράλ. Τσάκου, κατοίκων Χίου. και

Επέβαλε τα τέλη τω δημοσίω.

Μετά την απαγγελίαν της άνω αποφάσεως.

Ακούσαν των συνηγόρων των κατηγορουμένων. 1.) Στυλιανού Κουρπά, 2.) Κων/τίνου Γεωργαλά, 3.) Κων/τίνου Τσάκου, 4.) Ιωάννου Καβάφη, 5.) Αντωνίου Γλύκα, 6.) Δημητρίου Ψιακή, 7.) Μάριου Λεούση, 8.) Νικολάου Κονδύλη, 9.) Γεωργίου Κώσταλου 10.) Νικολάου Καββάδα, 11.) Αποστόλου Αμύγδαλου, 12.) Ανδρέου Λοΐζου, 13.) Θεοδώρου Πασπάτη, 14.) Ισιδώρου Κουβελά 15.) Ιωάννου Κατσόγιαννου, 16.) Ιακώβου Γιακουμή, 17.) Ιωάννου Ψωρράκη και 18.) Γιωργίου Μαυράκη, αιτησαμένων την εις τους καταθέσαντας απόδοσιν των κατατεθεισών χρηματικών εγγυήσεων δια την προσωρινήν εκ των φυλακών απόλυσιν των πελατών των, ως εκλίποντος ήδη του λόγου, δι ον κατετέθησαν αυταί.

Του Εισαγγελέως προτείναντος την παραδοχήν της αιτήσεως ως νομίμου.

Το Δικαστήριον των Συνέδρων διασκεφθέν μυστικώς επί των εδρών του παρουσία και του Γραμματέως, απεφάσισε και δια του Προέδρου του εδημοσίευσε την υπ' αρίθμ. 11 ε.έ. απόφασίν του, δι ης δεχόμενου την υπό κρίσιν αίτησιν.

Διέταξε την εις τους 1.) Μαριέτταν συζ. Στυλ. Κουρπά, 2.) Γεώργιον Μαύρον, 3.) Μαρίαν συζ. Ιωάν. Καβάφη, 4.) Κωνσταντίνον Παππάν, 5.) Σταμάτιου Μοσχοβάκην, 6.) Σταματίου Στείρου και 7.) Θεοδοσίου Κοκκαλιάδην κατοίκους Χίου, απόδοσιν των κατατεθεισών χρηματικών εγγυήσεων εκ δραχμών τεσσαράκοντα χιλιάδων (40.000) εκάστη, κατατεθεισών δια την προσωρινήν εκ των φυλακών απόλυσιν των 1.) Στυλιανού Κουρπά, 2.) Κων/τίνου Γεωργαλά, 3.) Κων/τίνου Τσάκου, 4.) Ιωάννου Καβάφη, 5.) Αντωνίου Γλύκα, 6.) Δημητρίου Ψιακή, 7.) Μάριου Λεούση, 8.) Νικολάου Κονδύλη, 9.) Γεωργίου Κώσταλου 10.) Νικολάου Καββάδα, 11.) Αποστόλου Αμύγδαλου, 12.) Ανδρέου Λοΐζου, 13.) Θεοδώρου Πασπάτη, 14.) Ισιδώρου Κουβελά 15.) Ιωάννου Κατσόγιαννου, 16.) Ιακώβου Γιακουμή, 17.) Ιωάννου Ψωρράκη και 18.) Γιωργίου Μαυράκη, κατοίκων Χίου, διαταχθείσαν δια του υπ' αριθμ. 168/45 βουλεύματος του Συμβουλίου των εν Χίω Πλημμελειοδικών και της υπ' αρίθμ. 4 από 14 Ιανουαρίου 1946 αποφάσεως του Δικαστηρίου των εν Χίω Συνέδρων, περί ων αι υπ' αρίθμ. 32, 33, 34, 35, 38, 42, 43, 44, 45, 46, 50 και από 1, 3, 5 Σ/βρίου 1945, 10 Νοεμβρίου 1945, 1, 2, 3, 4, 5, 6 και 7 από 14 Ιανουαρίου 1946 εκθέσεως καταθέσεως εγγυήσεως του Δικ. Γραμματέως των εν Χίω Πρωτοδικών Νικολάου Κουτσουλιά, περί καταθέσεως αυτώ των υπ' αριθμ. 105, 106, 107, 108, 110, 114 [δυσανάγνωστο], 113, 118, 117, 118, 331 έτους 1945, 497,

498, 499, 500, 501, 502 και 503 έτους 1946 Γραμματίων Συστάσεως Παρακαταθήκης του Ταμείου Χίου. και

Επέβαλε τα τέλη τω Δημοσίω.

«Ξεχαρβάλωμα»
Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 21 Αυγούστου 1945

Περάσανε τρεις μήνες αφ' ότου ένοπλοι μπράβοι μ' όλη τους τη δύναμη έσπασαν στο κεντρικώτερο σημείο της πόλης τα γραφεία μας, εθραυμάτισαν τα έπιπλα και έκλεψαν τα χρήματα και το τηλέφωνο.

Ποιος λόγος ανάγκασε τις αρμόδιες αρχές να αδιαφορήσουν για τις παραβάσεις αυτές του Ποινικού Νόμου που διώκονται και αυτεπαγγέλτως;

Γιατί παρά τις υποσχεθείς που δόθηκαν δεν ενεργήθηκε ακόμη ούτε τυπική ανάκριση, έστω για τα μάτια;

Πρακτικά Συνεδριάσεως των εν Χίω Συνέδρων της 7 Δεκεμβρίου 1946
[Κακουργιοδικείο Χίου]
Αριθμ. 10 και 11

Σύνεδροι κλπ. Διονύσιος Χρυσαείδης Προεδρεύων των ενταύθα Πλημμελειοδικών. Προεδρεύων των Συνέδρων (κωλυομένου του Προέδρου και των αρχαιοτέρων Δικαστών). Ιωάννης Λιαπής, έμμισθος Πάρεδρος. Αλέξανδρος Τζούμας, Δικηγόρος (κωλυομένων των λοιπών τακτικών Δικαστών). Κων/ντίνος Αρμυριώτης Εισαγγελεύς των ενταύθα Πλημμελειοδικών. Εισαγγελεύς Κακουργιοδικών. Νικόλαος Μαυρογιώργης, Γραμματεύς Β του ενταύθα Πλημ/κου (κωλυομένου του Γραμματέως των αυτών Πλημ/κων, λόγω δεδικαιολογημένου κατά την κρίσιν του Προέδρου κωλύματος, ως απασχολουμένου εις την ενώπιον του προέδρου διαδικασίαν εις ην λαμβάνει μέρος).

Κατηγορούμενος: Γεώργιος Νικολάου Θεοτοκάς, κάτοικος Χίου, ήδη αγνώστου διαμονής.

Πράξις: Στάσις.

Έκθεσις πρακτικών

Η Συνεδρίασης εγένετο δημοσία εν τω ακροατηρίω του δια το Κακουργιοδικείον προσδιορισμένου Καταστήματος, καθ' ην ο κλητήρ τη διαταγή του Προέδρου εξεφώνησε το όνομα του κατηγορουμένου, όστις δεν ενεφανίσθη.

Είτα ο Εισαγγελεύς λαβών υπό του Προέδρου τον λόγον προέτεινεν όπως επιτραπεί η πρόοδος της δίκης ερήμην του κατηγορουμένου, καθ' όσον ούτος εκλήθη νομίμως.

Το Δικαστήριον λαβών υπ' όψει τα σχετικά έγγραφα επέτρεψεν την πρόοδον της δίκης ερήμην του κατηγορουμένου.

Ο Εισαγγελεύς λαβών τον λόγον απήγγειλε την κατηγορίαν συμφώνως προς το από 19 Αυγούστου 1946 και υπ' αριθμ. 2560 εγκλητήριον του παρά τοις εν Αιγαίω Εφέταις Εισαγγελέως.

Ενταύθα ο Γραμματεύς αναστάς ανέγνω εντολή του Προέδρου τα εν τη δικογραφία ενόρκους καταθέσεις των 1.) Σωτηρίου Σταματιάδη και 2.) Κων/τίνου Γεωργάκη.

Μεθ' ό προσήλθεν ο πρώτος μάρτυρας της κατηγορίας, όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του απεκρίθη ότι ονομάζονται Χρήστος Κυριάκου Κυριακόπουλος, εγεννήθη εις Ψάρι Κορινθίας και κατοικεί εν Χίω, ετών 28, χωροφύλαξ και χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει τον κατηγορούμενον και δεν έχει μετ' αυτού συγγένειαν, ορκισθείς δε επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν ότι και εν τη ανακρίσει του προσθέτει ότι: κατά την 8 Ιουνίου 1945, επομένην της καταστροφής των γραφείων του ΕΑΜ, είμην υπηρεσίαν εις την Νομαρχίαν, είδα τον κατηγορούμενον Θεοτοκάν να έλθη μετ' άλλων ως επιτροπή εις τον Νομάρχη δια να διαμαρτυρηθή, συνεζήτησαν μετ' αυτού, τι διελέχθη δεν γνωρίζω και μετ' ολίγον εξήλθον του Γραφείου, κατερχόμενοι την κλίμακα της Νομαρχίας έλεγον «Πάμε να στείλομεν τα σύρματα» δηλ. τους στασιαστάς της Μ. Ανατολής. Μετ' ολίγην ώραν έφθασαν καθ' ομάδας από 30 – 40 άτομα εκάστη, με στρατιωτικάς στολάς άνευ πηλικίου περί τα 200 άτομα εις το χωλ της Νομαρχίας

ζητούντες να εισέλθουν εις το Γραφείον του Νομάρχου. Ο Νομάρχης τους διέταξε να διαλυθούν και να εκλέξουν Επιτροπή, ούτοι όμως ουδόλως υπήκουων και εγώ τους διέταξα ούτοι όμως εξηκολούθουν να επιμένουν, τινές μάλιστα εφώναζον, ύβριζον τον Νομάρχην. Κατέφθασε κατόπιν διαταγής του Νομάρχου δύναμις χωροφυλακής με επικεφαλής αξ/κον εις τας συστάσεις και εις τας απειλάς του οποίου και πάλιν δεν δυελύοντο, ότε κατέφθασε δύναμις του Ιερού Λόχου την οποίαν μόλις αντελήφθησαν οι συγκεντρωθέντες διελύθησαν. Κατά την συγκέντρωσιν ταύτην δεν εγένονται βιαιοπραγίαι. Ο κατηγορούμενος ήτο αρχηγός της στάσεως και αυτός συμμετέσχε της Επιτροπής μαζύ με τους συγκεντρωθέντας δεν τον είδα.

Ενταύθα ο Γραμματεύς αναστάς ανέγνω εντολή του Προέδρου τας εν τη δικογραφείαν ενόρκους καταθέσεις των 1.) Γεωργίου Ηλιού και 2.) Ιωάννου Ζύμαρη.

Μεθ' ό προσήλθεν ο δεύτερος μάρτυς της κατηγορίας όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. απήντησεν ότι ονομάζεται Βρασύδας Πανάγ. Ξυπτεράς εγεννήθη εν Πλωμαρίω και κατοικεί εν Σάμω, Ανθ/στης Χωρ/κής, ετών 38 και χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει τον κατηγορούμενο και δεν έχει μετ' αυτού συγγένειαν, ορκισθείς δε επί του ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς επί της δικαζόμενης πράξεως κατέθεσεν ότι και εν τη ανακρίσει του προσθέτει ότι: την μεσημβρίαν της 8 Ιουνίου 1945 διετάχθη να μεταβώ εις την Νομαρχίαν μετά δυνάμεως εξ ανδρών ίνα διαλύσω τους εκεί συγκεντρωθέντας, παρουσιάσθην εις τον Νομάρχην όστις μου είπε να φύγουν οι συγκεντρωθέντες. Εγώ τότε διετάζω τούτους ν' απομακρυνθούν και να διαλυθούν, ούτοι όμως ουδόλως υπήκουον, εφώναζον, ύβριζον τον Νομάρχην. Επειδή η δύναμης ήτο μικρά ετηλεφώνησεν ο Νομάρχης και ήλθεν δύναμις του Ιερού Λόχου την οποίαν μόλις είδον διελύθησαν. Ο κατηγορούμενος ήτο αρχηγός και έμαθα ότι την πρωίαν επήγε μαζί με άλλους εις τον Νομάρχην, εις αυτόν και εις την Επιτροπήν οφείλεται η στάσις αυτή.

Ενταύθα ο Γραμματεύς αναστάς ανέγνω εντολή του Προέδρου τας εν τη δικογραφίαν ενόρκους καταθέσεις των 1.) Αλεξάνδρου Σιδερίδη, 2.) Αλεξάνδρου Ζορμπάν και 3.) Ιωάν. Κελάκη.

Μεθ' ο, ο Εισαγγελεύς λαβών υπό του Προέδρου τον λόγον επρότεινε την ενοχήν του κατηγορουμένου κατά το κατηγορητήριον εν μετρία συγχύσει λόγω βλακείας και την καταδίκην του εις φυλάκισιν δύο (2) ετών.

Το Δικαστήριον των Συνέδρων διασκεφθέν μυστικώς επί των εδρών του, παρουσία και του Γραμματέως, απεφάσισε και διά του Προέδρου εδημοσίευσε, την υπ' αριθμ. 11 ε.έ. απόφασίν του, δι η εκήρυξεν ένοχον τον κατηγορούμενον κατά το κατηγορητήριον δεχθέν ότι την πράξιν ταύτην εξετέλεσεν ούτος ευρισκόμενος εις κατάστασην μετρίας συγχύσεως των αισθήσεων και του νοός του λόγω βλακείας.

Κατεδίκασεν αυτόν εις φυλάκισιν δύο (2) ετών, εξ ης αφήρεσε τον χρόνον της προφυλακίσεώς του από 12 Ιουνίου 1945 μέχρι 1ης Σεπτεμβρίου 1945 εκ δύο (2) μηνών και είκοσι μίας (21) ημερών και ώρισεν υπόλοιπον προς έκτισιν της ποινής του εξ ενός (1) έτους, εννέα (9) μηνών και εννέα (9) ημερών.

Κατεδίκασε προσέτι αυτόν και εις τα της δίκης έξοδα και τέλη εισπρακτέα και δια προσωπικής του κρατήσεως.

«ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΟΡΤΑΣΜΟΥ ΤΕΤΡΑΧΡΟΝΩΝ ΕΑΜ»

Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 26 Σεπτεμβρίου 1945

1.) Επιμνημόσυνος δέησις στο Μητροπολιτικό ναό, ώρα 10. Ομιλία για τα θύματα.
2.) Κατάθεση στεφάνου στον τάφο του Καλαμπόκα.
3.) Κατάθεση στεφάνου στο μνημείο των Ηρώων (οδών Ηρώων)

Απόγευμα

4.) Πανηγυρικός εορτασμός σε μεγάλο χώρο που θα οριστεί.
5.) Ομιλίες σχετικές με τον αγώνα του ΕΑΜ.
6.) Χορωδίες νέων θα συμμετάσχουν στον εορτασμόν.
7.) Διακόσμηση επικαίρων σημείων χώρου συγκέντρωσης γραφείων ΕΑΜ κτιρίων και νυκτερινή φωταγώγηση.

«Ο ΑΥΘΟΡΜΗΤΟΣ ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ»
Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 28 Σεπτεμβρίου 1945

Θέλησαν να στερήσουν το λαό απ' το δικαίωμα να γιορτάσει τη λευτεριά του. Μα κι αυτός τους απάντησε με το δικό του τον τρόπο. Χιλιάδες ενθουσιασμένου και πειθαρχημένου λαού πλημμύρισε τούς δρόμους με τα γιορτινά του. Η πόλη παρουσίαζε μια ασυνήθιστη κίνηση. Στα γραφεία του ΕΑΜ οι πέντε συμμαχικές σημαίες χαιρέτιζαν τα πλήθη κι αδελφωμένες τα βεβαίωναν πως δεν πρόκειται να υπερισχύσουν οι φαύλοι και οι σφετεριστές του λαϊκού αγώνα, μα το δίκηο και η λευτεριά.
Ο κόσμος όταν μάθαινε ότι απαγορεύτηκε η γιορτή δεν μπορούσε να συγκρατήσει την έκπληξη και την πίκρα του. Η έκπληξή του και η λύπη του έγιναν ακόμα μεγαλύτερες όταν έμαθε ότι ο κ. Σιδερίδης διευθυντής του Α αστυνομικού τμήματος και ο ανθυπασπιστής Ζορμπάς θέλησαν να απαγορεύσουν να κυματίσει η γαλανόλευκη και οι συμμαχικές σημαίες στα γραφεία του ΕΑΜ με τη δικαιολογία ότι δεν ζητήθηκε ...αδεία για σημαιοστολισμό.
Εν τω μεταξύ πληροφορίες απ' τα χωριά αναφέρουν ότι έφτασαν και εκεί τηλεφωνήματα πού έλεγαν ότι απαγορεύεται η γιορτή στα χωριά, άλλα επιτράπηκε στη... Χώρα.
Στα Καρδάμυλα αστυνομική δύναμη κρατούμε τους δρόμους πού οδηγούσαν στη Χώρα και παρεμπόδιζε τα πλήθη.
Γενικά η μέρα πέρασε μέσα σε πραγματική χαρά και ενθουσιασμό ήσυχα και πολιτισμένα. Οι δρόμοι ήταν γεμάτοι από χωροφύλακες και αξιωματικούς της αστυνομίας.

Γ. Μεθόδευση των όρων της σύγκρουσης από τη Δεξιά

«ΤΟ ΦΩΣ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ
Οι καταθέσεις των κ.κ. Τσιγάντε και Παλιατσάρα για τις εκτελέσεις.
Οι εκτελεσθέντες κοινοί προδότες και καταδότες της Γκεστάπο.»
Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 26 Σεπτεμβρίου 1945

Μήνες τώρα το εθνικό κίνημα του νησιού μας βρίσκεται σε διωγμό Δεκάδες δεκάδων τα στελέχη και τα μέλη του σύρθηκαν στις φυλακές και στα δικαστήρια ή πέρασαν στην παρανομία.

Μια απ' τις κυριώτερες «δικαιολογίες» με τις όποιες καταδίωξαν τους αγωνιστές του λαού ήταν και το ζήτημα των εκτελέσεων. Ζητούσαν να παραστησούν σαν αθώες περιστερές τους προδότες για να μπορέσουν να καταδικάσουν και να εξοντώσουν τους ηγέτες του λαού σαν κοινούς εγκληματίες, είτε με την κατηγορία του εκτελεστή είτε του ηθικού αυτουργού. Οι καταθέσεις όμως των αξιωματικών του Στρατηγείου Μ. Ανατολής γνωστών άλλωστε για τα αντιεαμικά τους φρονήματα έρχονται να βάλουν τέλος στη συκοφαντική εκστρατεία των σκοτεινών ανθρώπων της αντίδρασης.

Ο κ. Τσιγάντες λέγει:

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΤΑΘΕΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΗ ΤΣΙΓΑΝΤΕ 30-8-1945

«Μετά την προδοσία του κατά Μάιον 1944 εκτελεσθέντος εν Χίω εγχειρήματος του Ιερού Λόχου εδόθη Δ/γή από το Στρατηγείο Μέσης Ανατολής να τεθώσι εκποδών Έλληνες μισθωτοί της Γκεσταπό. Την διαταγή έλαβε ο Καλαμπόκας. Αυτός διέταξε την εκτέλεση, αυτός είναι ο αυτουργός και ηθικός αυτουργός των εκτελέσεων. Εγώ ο ίδιος διεμήνυσα στον Καλαμπόκα να ξεκαθαρίσει όλους τους πράκτορας των Γερμανών εν Χίω. Την εποχήν εκείνην η Χίος ήτο ζώνη εμπόλεμος. Κατάσκοποι του εχθρού επί της γραμμής της μάχης τυφεκίζοντο επί τόπου άνευ ετέρας διατυπώσεως. Η σκιά του Κράτους δεν κατώρθωνε να προστατεύσει από τους προδότες τους Έλληνας πολίτας που εξετέλουν οι Γερμανοί. Μετά τη εκτέλεσην των προδοτών στη Χίο και των Γερμανών στη Λήμνο η Γερμανική τρομοκρατία εχαλαρώθη. Εάν ο τέως λαϊκός

δήμαρχος Αμύγδαλος ο οποίος ανήκε στο ΕΑΜ έλαβε μέρος εις την προπαρασκευήν ή τας εκτελέσεις καλώς έπραξε διότι καθώς εξηκρίβωσα οι εκτελεσθέντες ήσαν αναμφισβητήτως προδόται, άξιοι της ποινής των. Εν Χίω το ΕΑΜ επειθάρχησε απολύτως εις τας διαταγάς του Στρατηγείου και παρέσχε πληροφορίας λίαν εξυπηρετικάς κατά την περίοδον των πολεμικών επιχειρήσεων με κίνδυνον της ζωής των μελών τους».

Ο κ. Παλιατσάρας στην κατάθεσή του μεταξύ άλλων λέγει τα εξής:

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΤΑΘΕΣΗ ΤΟΥ κ. ΠΑΛΙΑΤΣΑΡΑ 18-3-45

«Στη Χίο εστάλη για σαμποτάζ ο υπό τας διαταγάς μου ανθυπολοχαγός Καλαμπόκας. Εκρίθη απαραίτητος η συνεργασία του με το ΕΑΜ. Ο Καλαμπόκας επέτυχε πλήρως του σκοπού του. Η ύπαρξις της αποστολής είχεν αρχίσει να γίνεται αντιληπτή από τους Γερμανούς και να συναντά αντίδρασιν από πρόσωπα συνεργαζόμενα με αυτούς. Η θέση της αποστολής κατέστη δυσχερής και ο Καλαμπόκας εζήτησε οδηγίας από τον συνταγματάρχην Πέιτον επιθεωρητήν της αποστολής δια τας νήσους Αιγαίου. Ο Πέιτον του έδωκε εντολή όπως εκτελεσθούν οι ανεγνωρισμένοι προδόται προς εξασφάλισιν του έργου της αποστολής. Ο Καλαμπόκας μάλιστα του έδωσε κατάλογον 15 περίπου προσώπων εξ ων ο Πέιτον ενέκρινε την εκτέλεση των 10 περίπου, οίτινες και πράγματι εξετελέσθησαν τη διαταγή του Καλαμπόκα. Εξακρίβωσα ότι άπασαι αι μέχρι της απελευθερώσεως της Χίου γενόμεναι εκτελέσεις ήσαν ορθαί και δεδικαιολογημέναι ως εκ του σκοπού της αποστολής και εγένοντο τη εγκρίσει του Στρατηγείου χωρίς να σημειωθή υπερβασία τις».

Ύστερα από τις συντριπτικές αυτές για τους εκτελεσμένους καταθέσεις οι κρατούμενοι δεν πρέπει να μείνουν ούτε δευτερόλεπτο στη φυλακή.

Πρακτικά του εν Χίω Τριμελούς Πλημμελειοδικείου

Αριθμός 278

Συνεδρίασις της 2 Μαΐου 1946

Δικασταί κλπ., Χαραλ. Δαμάσκος Πρόεδρος, Διον. Χρυσαείδης, Ιωάννης Λιάπης έμμισθος Πάρεδρος (κωλυομένων των λοιπών τακτικών Δικαστών), Θεοδ. Μιχαλόπουλος Ειρηνοδίκης Χίου Εισαγγελεύς (μη υπάρχοντος Εισαγγελέως και των αρμοδιωτέρων αναπληρωτών κωλυομένων) Ιωάννης Στρογγυλούδης υπογραμματεύς.

Κατηγορούμενοι, 1.) Κων/τίνος Στεφ. Παπάς, 2.) Νικόλαος Κων. Δουκάκης 3.) Μιχαήλ Γ. Βορριάς, 4.) Ματθαίος Καρτοκέφαλος, 5.) Γεώργιος Κρ. Πιπέρας, 6.) Ελευθέριος Ιωάν. Γαλίτης, 7.) Γεώργιος Αντωνίου Τσατσαρώνης, κάτοικοι Βροντάδου, παρέστησαν μετά των συνηγόρων των δικηγόρων Γεωργ. Μαύρου και Θ. Κοκκαλιάδη.

Πράξις, Απάτη Παράβαση αρθρ. 212 Ποινικού Νόμου.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ

Εν τη σημερινή του Δικαστηρίου τούτου δημοσία συνεδρίαση ο κλητήρ του ακροατηρίου τη διαταγή Προέδρου εξεφώνησε τα ονόματα των κατηγορουμένων οίτινες ενεφανίσθησαν και ερωτηθέντες υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός των κλπ. είπον ότι ονομάζονται ως άνω είρηται και διορίζουν συνηγόρους των ίνα τους υπερασπισθώσι τους παρόντας δικηγόρους Γεωργ. Μαύρο και Θ. Κοκκαλιάδη.

Ο Εισαγγελεύς λαβών τον λόγον απήγγειλε συνοπτικώς την έννοιαν της κατηγορίας και ενεχείρησε τω Προέδρω κατάλογον των προς υποστήριξιν αυτής κλητευθέντων μαρτύρων ων τα ονόματα ο κλητήρ εξεφώνησε και ευρέθησαν παρόντες.

Οι κατηγορούμενοι ερωτηθέντες εδήλωσαν ότι εκλήτευσαν μάρτυρα υπερασπίσεως.

Προσήλθεν ο ά μάρτυς της κατηγορίας όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Ιωάννης Κ. Κωνσταντάρας, εγεννήθη εν Μυτιλήνη και κατοικεί εν Χίω, ετών 35, χωροφύλαξ και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τους κατηγορουμένους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν ότι και εν τη προανακρίσει του προσθείς τα εξής: από

πληροφορίας που δέχομαι ότι οι κατηγορούμενοι συνέλλεγον εράνους υπέρ της Εθνικής Αλληλεγγύης, τους επαρακολουθήσαμε και είδαμε τον Κων. Παππάν, όστις εισήλθεν εις το υποδηματοποιείο του Λεγάτου όπου ήσαν και μερικοί εκ των κατηγορουμένων, γενόμενης έρευνας του ανεύραμε Δρ. 108590 και διάφορα σημειώματα από τα οποία εφαίνετο ότι τακτο[δυσανάγνωστο] προσήρχοντο [δυσανάγνωστο].

Προσήλθεν έτερος μάρτυς της κατηγορίας όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Αλέξανδρος Ι. Ζορμπάς, εγεννήθη εν Ηλεία και κατοικεί εν Χίω, ετών 45, Ανθυπασπιστής Χωρ. και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τους κατηγορουμένους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν ότι και εν τη προανακρίσει του προσθείς τα εξής: εις τας 27 Σ/βρίου είχαν τα τετράχρονα του ΕΑΜ και κατήρτισαν επιτροπή προς συλλογή εράνων δια την Εθνικήν Αλληλεγγύη. Οι κατηγορούμενοι είχον διορισθεί επόπται της συλλογής των εράνων και επέβλεπαν τους εισπράκτορες. Όταν συνελήφθη ο Παππάς ισχυρισθεί ότι έκαμαν εμπόρια.

Προσήλθεν έτερος μάρτυς της κατηγορίας όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Μάριος Π. Πατσέλης, εγεννήθη εν Μυτιλήνη και κατοικεί εν Χίω, ετών 41, χωροφύλαξ και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τους κατηγορουμένους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν ότι και εν τη προανακρίσει του προσθείς τα εξής: Είχομεν πληροφορίας ότι οι κατηγορούμενοι ενήργουν έρανον υπέρ της Εθνικής Αλληλεγγύης, τους συνελάβαμεν εις το κατάστημα του Λεγάτου και γενόμενης ερεύνης του κατέσχομεν 108590 δραχμάς και διαφόρους [δυσανάγνωστο] κατά την σύλληψην με έπιασεν κάποιος Μοσχούρης και με παρεκάλεσε να τα σκεπάσω. Αι πληροφορίαι μας είναι ότι οι κατηγορούμενοι με επικεφαλής τον Παππά. Γνωρίζω καλά ότι εισ[δυσανάγνωστο] τους εράνους από διαφόρους αλλά τα [δυσανάγνωστο] κωλύομαι να αναφέρω.

Προσήλθεν ο ά μάρτυς της υπερασπίσεως όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Στυλιανός Κουρπάς, εγεννήθη εν Χίω και κατοικεί εν Χίω, ετών 40, υπάλληλος και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τους κατηγορουμένους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν ότι: Τα χρήματα που κατέσχον του Κων. Παππά ήσαν δικά μου και προορίζοντο για εμπόριον αυτό το είχον δηλώσει αμέσως στην Αστυνομία.

Προσήλθεν έτερος μάρτυς της υπερασπίσεως όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Βασίλειος Ζιμαράκης, εγεννήθη εν Κρήνη Μ. Ασίας και κατοικεί εν Χίω, ετών 38, έμπορος και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τους κατηγορουμένους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν ότι: ο Στυλινός Κουρπάς μου εζήτησε μακαρόνια πράγματι του επούλησα 50 οκάδες αλλά δεν πρόφθασε να μου τα πληρώση διότι κατέσχον τα χρήματα τα οποία κρατούσεν ο Κ. Παππάς.

Προσήλθεν έτερος μάρτυς της υπερασπίσεως όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Εμμανουήλ Μ. Τσιμιδόπουλος, εγεννήθη εν και κατοικεί εν Χίω, ετών 55, έμπορος και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τους κατηγορουμένους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν ότι: Εγώ επλήρωσα εις τον Κων. Παππά 60.000 Δρ. για κάτι πετσιά που ηγόρασα από αυτόν.

Προσήλθεν έτερος μάρτυς της υπερασπίσεως όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Παντελής Λεγάτος, εγεννήθη και κατοικεί εν Χίω, ετών 40, υποδηματοποιός και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τους κατηγορουμένους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του

Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν ότι: Με τον Κων. Παππά είμεθα συνεταίροι και μου έφερε κάτι λεπτά από πετσί το οποίον επώλησε εις τον Τσιμιδόπουλον και μόλις μπήκε εις το κατάστημά μου του κατέσχον τα λεπτά.

Οι κατηγορούμενοι προσκληθέντες εις απολογίαν ηρνήθησαν τας πράξεις των.

Ο Εισαγγελεύς λαβών τον λόγον και αναπτύξας την κατηγορίαν εζήτησε την απαλλαγήν των κατηγορουμένων.

Οι συνήγοροι τον λόγον λαβόντες και αναπτύξαντες την υπεράσπισιν εζήτησαν την αθώωσιν των πελατών των.

Το Δικαστήριον σκεφθέν μυστικώς επί των εδρών του παρουσία και του γραμματέως απεφάσισε και δια του Προέδρου εδημοσίευσε την υπ' αριθμόν 278 ε.έ. απόφασίν του δι' ης εκηρύχθησαν αθώοι οι κατηγορούμενοι λόγω αμφιβολιών και επέβαλεν τα Δικαστικά έξοδα και τέλη εις βάρος του Δημοσίου, διέταξε την [δυσανάγνωστο] 22 Σεπτεμβρίου εκθέσεως κατασχέσεις του υπομοιράρχου Χίου Αλέξ. Σιδερίδη 108.590 δραχμών εις τον ιδιοκτήτη.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ ΤΩΝ ΕΝ ΧΙΩ ΠΛΗΜΜΕΛΕΙΟΔΙΚΩΝ

Αριθμός 634

Συγκείμενον εκ των Δικαστών Γερασίμου Κατάνη, Προέδρου, Χαράλαμπου Δαμάσκου Πλημ/κου και Θεοδ. Μιχαλόπουλου Ειρηνοδίκου Χίου (κωλυομένων των λοιπών τακτικών Δικαστών).

Συνεδριάσαν δημοσίως εν τω ακροατηρίω του Δικαστηρίου τούτου την 20ην Ιουλίου 1945 παρουσία του τε Εισαγγελέως Γεωργ. Χαλαζωνίτη και του υπογραμματέως Ιωάν. Σπανομάρκου ίνα δικάσει τους επί παραβάσει Αναγκαστ. Νόμου 26/1936 κατηγορουμένους 1.) Ευστράτιον Ιωάννου Βαλεδάκην, 2.) Νικόλαον Ηλία Νικολάου, 3.) Κων/τίνον Μιχ. Συριώδην, 4.) Νικόλαον Π. Μιλαΐτην, 5.) Νικόλαον Κ. Δουκάκην, 6.) Δημήτριον Κ. Ταναΐνη, 7.) Σωτήριον Γ. Νικολάκην, 8.) Ιωάννην Σταυρ. Παπαϊωάννου, 9.) Βασίλειον Νικ. Μοσχούρην, 10.) Δημήτριον Νικολ. Χαρτουλάρην, 11.) Κων/τίνον Δημ. Κουμπιάν, 12.) Δημήτριον Σ. Καζάναν, 13.) Γεώργιον Θ. Ελευθεράκην, 14.) Γεώργιον Ματθ. Λεμόναν, 15.) Πέτρον Βασ. Καλλιπολίτην, 16.) Σπυρίδωνα Ηλ. Γεωργαλάν, 17.) Ελευθέριον Αθαν. Ψυχιάν και 18.) Νικόλαον Ζαν. Αθηναίον κατοίκους Χίου παρόντας και υπερασπιζομένους μετά των συνηγόρων των δικηγόρων Γεώργ. Στρουμπή, Θεοδ. Κοκκαλιάδη και Γεωργίου Μαύρου.

Ο ενταύθα Εισαγγελεύς δια Κλητηρίου Θεσπίσματος εκάλεσε τους ανωτέρω κατηγορουμένους όπως εμφανισθώσι σήμερον ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου και δικασθώσιν ως υπαίτιοι της άνω πράξεως.

Προκειμένης συζητήσεως

Εξετάσαν τους κατηγορουμένους περί της ταυτότητός των.

Ακούσαν του Εισαγγελεώς απαγγείλαντος την κατηγορίαν.

Των ενόρκως εξετασθέντων μαρτύρων κατηγορίας και υπερασπίσεως.

Των κατηγορουμένων απολογηθέντων και αρνηθέντων την πράξιν των.

Του Εισαγγελέως προτείναντος την ενοχήν απάντων των κατηγορουμένων.

Των συνηγόρων αιτησαμένων την αθώωσιν των πελάτων των.

Ιδόν την Δικογραφίαν – Σκεφθέν

Επειδή εκ της εν γένει αποδεικτικής διαδικασίας απεδείχθη και το Δικαστήριον επείσθη ότι οι κατηγορούμενοι Κ. Ξυδάκης και Θ. Βορριάς, εξετέλεσαν την αποδιδομένην αυτοίς πράξιν της παραβάσεως του αρθρ. 2 εδάφ. δ και 3 § 1 Αν. Νόμου 26/1936, πλην των Νικολάου Π. Μιλαΐτη και Σωτηρίου Γ. Νικολάκη, περι της ενοχής των οποίων αμφιβάλλει, επομένως δέον να κηρυχθώσι ένοχοι οι κατηγορούμενοι Ευστράτιος Ιωάννου Βαλεδάκης, Νικόλαος Ηλία Νικολάου, Κωνστ. Μιχ. Συριώδης, Νικόλ. Π. Δουκάκης, Δημήτριος Κ. Ταναΐνης, Ιωάννης Σταυρ. Παπαϊωάννου, Βασίλειος Νικ. Μοσχούρης, Δημήτριος Νικολ. Χαρτουλάρης, Κων/τίνος Δημ. Κουμπιάς, Δημήτριος Σ. Καζάνας, Γεώργιος Θ. Ελευθεράκης, Γεώργιος Ματθ. Λεμόνας, Πέτρος Βασ. Καλλιπολίτης, Σπυρίδωνας Ηλ. Γεωργαλάς, Ελευθέριος Αθαν.

Ψυχιάς και Νικόλαος Ζαν. Αθηναίος, αθώοι δε οι Νικόλαος Π. Μιλαΐτης και Σωτήριος Γ. Νικολάκης λόγω αμφιβολιών.

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ

Κηρύσσει ενόχους τους κατηγορουμένους 1.) Ευστράτιον Ιωάννου Βαλεδάκην, 2.) Νικόλαον Ηλία Νικολάου, 3.) Κων/τίνον Μιχ. Συριώδην, 4.) Νικόλαον Κ. Δουκάκην, 5.) Δημήτριον Κ. Ταναΐνη, 6.) Ιωάννην Σταυρ. Παπαϊωάννου, 7.) Βασίλειον Νικ. Μοσχούρην, 8.) Δημήτριον Νικολ. Χαρτουλάρην, 9.) Κων/τίνον Δημ. Κουμπιάν, 10.) Δημήτριον Σ. Καζάναν, 11.) Γεώργιον Θ. Ελευθεράκην, 12.) Γεώργιον Ματθ. Λεμόναν, 13.) Πέτρον Βασ. Καλλιπολίτην, 14.) Σπυρίδωνα Ηλ. Γεωργαλάν 15.) Ελευθέριον Αθαν. Ψυχιάν και 16.) Νικόλαον Ζαν. Αθηναίον του ότι υπό κοινού συμφέροντος κινούμενοι συναποφάσισαν την εκτέλεσιν της επομένης αξιοποίνου πράξεως και ένεκα ταύτης συνομολογήσαντες προς αλλήλους αμοιβαίαν συνδρομήν εν Χίω την 18ην Ιουλίου 1945 διαρκούσης της αναστολής των διατάξεων του άρθρου 10 του εν ισχύ Συντάγματος ηπείθησαν εις διαταγήν της Αστυνομικής Αρχής περί απαγορεύσεως συναθροίσεων, οργανώσαντες, άνευ αδείας της Αρχής, συνάθροισιν εν κλειστώ χώρω κατά παράβασιν της υπ. Αριθ. 8/1945 Αστυνομικής διατάξεως της Δ/σεως Χωροφυλακής Χίου. Αθώοι δε λόγω αμφιβολιών οι Νικόλαος Π. Μιλαΐτης και Σωτήριος Γ. Νικολάκης.

Εκρίθη, απεφασίσθη και εδημοσιεύθη.

Εν Χίω τη 20ην Ιουλίου 1945

Μετά την άνω απόφασιν.

Ακούσαν του Εισαγγελέως προτείναντος να επιβληθεί εις τους κατηγορουμένους εις τον μεν Δημήτριο Ν. Χαρτουλάρη φυλακίσις δύο και ημίσεως μηνών εις δε τους λοιπούς κατηγορουμένους φυλακίσις ενός και ημίσεως μηνός εις έκαστον.

Των συνηγόρων των κατηγορουμένων αιτησαμένων το ελάχιστον όριον της ποινής.

ΣΚΕΦΘΕΝ

Επειδή η πράξις δι ην εκηρύχθησαν ένοχοι οι κατηγορούμενοι προβλέπεται και τιμωρείται υπό των αρθρ. 37 του Ποιν. Νόμου 2 εδάφ. δ ! και 3 § 1 Α. Νόμου 26/1936.

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ

Καταδικάζει τους κηρυχθέντας ένοχους κατηγορούμενους τον μεν Δημήτριον Ν. Χαρτουλάρην εις φυλακίσιν δύο μηνών τους δε Ευστράτιον Ιωάννου Βαλεδάκην, Νικόλαον Ηλία Νικολάου, Κων/τίνον Μιχ. Συριώδην, Νικόλαον Κ. Δουκάκην, Δημήτριον Κ. Ταναΐνην, Ιωάννην Σταυρ. Παπαϊωάννου, Βασίλειον Νικ. Μοσχούρην, Κων/τίνον Δημ. Κουμπιάν, Δημήτριον Σ. Καζάναν, Γεώργιον Θ. Ελευθεράκην, Γεώργιον Ματθ. Λεμόναν, Πέτρον Βασ. Καλλιπολίτην, Σπυρίδωνα Ηλ. Γεωργαλάν, Ελευθέριον Αθαν. Ψυχιάν και Νικόλαον Ζαν. Αθηναίον εις φυλάκισιν είκοσιν (20) ημερών εις έκαστον και εις τα της δίκης έξοδα και τέλη εισπρακτέα αλληλεγγύως και δια προσωπικής των κρατήσεως.

Εκρίθη, απεφασίσθη και εδημοσιεύθη εν Χίω τη 20 Ιουλίου 1945.

«ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΕΑΜ ΧΙΟΥ»

Η Φωνή της Χίου, Επίσημο Όργανο του Αγροτικού Κόμματος Ελλάδος (Περιφέρεια Χίου), 28 Ιουλίου 1945

Βλέπε Παράρτημα σελ. 279

«ΠΑΓΧΙΑΚΗ ΑΠΑΙΤΗΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΡΙΑ ΤΙ ΓΙΝΕΤΑΙ Η ΥΠΟΘΕΣΗ ΤΩΝ ΕΚΤΕΛΕΣΕΩΝ»

Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 11 Σεπτεμβρίου 1945

Νεώτερες πληροφορίες που είχαμε από την Αθήνα αναφέρουν ότι οι καταθέσεις των αξιωματικών του Στρατηγείου Μ. Ανατολής σχετικά με τις εκτελέσεις των καθαρμάτων προδοτών στη Χίο απεστάλησαν στον εδώ ανακριτή.

Ακόμα μαθαίναμε ότι αποτελούν αληθινό ύμνο για τη δράση των Χίων πατριωτών και καταπέλτην ενάντια στους διώκτες και λυσσασμένους υποκινητές των αντεθνικών συλλήψεων και καταδιώξεων.

Οι δικαστές του τόπου, οφείλουν να εκπληρώσουν ακέραιο το χρέος τους απέναντι στη δικαιοσύνη και την εθνική φιλοτιμία. Να εξετάσουν με ευρύ εθνικό πνεύμα την υπόθεση και να αποδώσουν το δίκιο. Ακόμα σαν τίμιοι δικαστές να διακηρύξουν αντρίκεια ότι στους πατριώτες χρωστιέται τιμή και ευγνωμοσύνη αντί της φυλακής και της καταδίωξης. Μακρύα από τις πολιτικές σκοπιμότητες και τις εγκληματικές εισηγήσεις των μαύρων ανθρώπων της εθνικής καταισχύνης που διευθύνουν σήμερα τα πάντα, ας ορθώσουν το ανάστημα σύμφωνα με τις τεράστιες υποχρεώσεις και ευθύνες που συνεπάγεται το λειτούργημά τους.

Ο Λαός κρατά μέσα του ακοίμητη τη θύμησή του πάνω στην αψυχολόγητη αυτή υπόθεση των εκτελέσεων καθώς και την άλλη της «στάσεως». Κι όταν η παράταση της αδικίας υπερβεί τα όρια προκαλεί δικαιολογημένα τη λαϊκή αγανάκτηση.

«ΤΟ ΚΛΕΙΣΙΜΟ ΤΩΝ ΓΡΑΦΕΙΩΝ ΜΑΣ»

Αναγέννηση, Δεκαπενθήμερη Έκδοση του Νομαρχιακού Συμβούλιου ΕΠΟΝ Χίου, 1 Σεπτεμβρίου 1945

Απαράγραπτος τίτλος τιμής και δόξας, είναι το έπαθλο της δοξασμένης και χιλιοτραγουδημένης μας ΕΠΟΝ στους αγώνες της τετράχρονης σκλαβιάς.

Το αίμα των παιδιών της χύθηκε αφειδώλευτα για να ποτίσει το δέντρο της λευτεριάς.

Το μαρτυρούν το αχνιστό ακόμη αίμα των τεσσάρων χιλιάδων από τα θύματα της, τ' αντιλαλούν οι Βουνοκορφές και τα λαγκάδια, το βροντοφωνάζει ολόκληρος ο πολιτισμένος κόσμος.

Αυτά στη σκληρή δοκιμασία τότε και τώρα, με την επίγνωση του καθήκοντος προς την καταστραμμένη μας πατρίδα, δουλειά και μόχθος και θυσίες στέκονται τα συνθήματα μας για να γιατρέψουμε τις μεγάλες πληγές που άνοιξε η καταστροφή.

Πεντακάθαρα το λέει το καταστατικό μας «θέλομε την πατρίδα μας λεύτερη, χαρούμενη, ευτυχισμένη».

Αυτοί είναι οι σκοποί μας, τίμιοι και καθαροί, κι όχι θολοί και βουρκιασμένοι, σαν τις βουρκιασμένες ψυχές των έχθρων μας, των εχθρών της προκοπής της βασανισμένης μας πατρίδας.

Κι όμως μας κυνηγούνε, κυνηγούνε να βάλουν φίμωτρο στην αλήθεια, θέλουν να σβύσουν το φως, να θάψουν ότι ψηλό και ωραίο παρουσίασε ποτέ ένας λαός μαζύ με τα παιδιά του.

Τρεις φορές αυτό το μήνα τα όργανα της τάξης έκαναν έφοδο στα γραφεία μας με επί κεφαλής το χαϊδεμένο τους παιδί, ποιόν άλλο, τον Πατσέλη.

Να κάνουν τί; Ασφαλώς το φως τους επείραξε. Την απειλή και τη φοβέρα είχαν για οδηγό τους, ήθελαν να σταματήσουν την υπέρλαμπρη προσπάθειά μας. Και το κατόρθωσαν την τέταρτη φορά.

Με γελοίες προφάσεις έκλεισαν τα γραφεία μας με υστερικές φωνές εγκυμονούσας γυναίκας, και με σπρωξιές οδήγησε ο χωροφύλακας Πατσέλης το Γραμματέα της ΕΠΟΝ Ν. Χαρτουλάρη στην Αστυνομία. Δεν παρέλειψε ακόμη να δώση και μια σχετική συμβουλή στ' άλλα παιδιά που ήταν συγκεντρωμένα εκεί «να πηγαίνετε στα καφενεία, δεν έχετε καμμιά δουλειά με την ΕΠΟΝ»

Και όλα τούτα ύστερα από την έγκριση του καταστατικού μας, ύστερα και από την τυπική πια αναγνώριση της οργάνωσης μας σαν νόμιμης, γιατί ουσιαστικά ανέκαθεν ήτανε νόμιμη.

Η οργάνωση μας διαμαρτυρήθηκε γι' αυτήν την αυθαιρεσία. Άλλα, «του κουφού την πόρτα όσο θέλης βρόντα».

Όμως, αναρωτιέται κανείς, γιατί όλη ετούτη η ανίερη προσπάθεια; Τί σκοπό έχει, πού αποβλέπει;

Ασφαλώς γιατί θέλουν ν' ανακόψουν τον τίμιο αγώνα μας. Ίσως ακόμη γιατί σήμερα κατορθώσαμε να μας ακολουθεί το μεγαλύτερο ποσοστό την Χιώτικης νεολαίας.

Κι αυτό τους βαραίνει το στομάχι.

Στις προσπάθειές τους όμως αυτές βροντοφωνάζουμε όχι. Όχι κ. Πατσέλη, τα καφενεία μπορεί να 'ναι για τα παιδιά σου, για μας είναι οι λέσχες μας με τα βιβλία τους, τα παιχνίδια τους, το χαμόγελό τους

Η ΕΠΟΝ της Χίου διαμαρτύρεται σ' ολόκληρο το δημοκρατικό κόσμο της Χίου, και δέχεται το χτύπημα τούτο σαν καθαρή πρόκληση που θα δώσει στο κίνημά της καινούργια ορμή, μεγαλύτερη ακόμη αποφασιστικότητα στα μέλη της για το θρίαμβο των σκοπών τους.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ ΤΩΝ ΕΝ ΧΙΩ ΠΛΗΜΜΕΛΕΙΟΔΙΚΩΝ

Αριθμός 1053

Συγκείμενον εκ των Δικαστών Γερασίμου Κατάνη, Προέδρου, Χαράλαμπου Δαμάσκου, Ιωάννου Αγαλόπουλου.

Συνεδριάσαν δημοσίως εν τω ακροατηρίω του Δικαστηρίου τούτου την 29ην Νοεμβρίου 1945 παρουσία του τε Εισαγγελεύοντος Θεοδ. Μιχαλόπουλου Ειρηνοδίκου Χίου (κωλυομένου του Εισαγγελέως) και του Δικ. Γραφ. Ιωάν. Σπανομάρκου ίνα δικάσει τον επί συκοφαντική δυσφημήση δια του Τύπου κατηγορουμενον Γεώργιον Νικολάου Θεοτοκάν, κατοίκου Χίου, απόντα και την αίτησιν περί παροχής χρηματικής ικανοποιήσεως λόγω ψυχικής οδύνης του εκ της πράξεως αδικηθέντος Μιχ. Φράξου, κατοίκου Χίου παραστάντος μετά του πληρεξουσίου του δικηγόρου Γ. Μεργέ.

Ο ενταύθα Εισαγγελεύς δια κλητηρίου θεσπίσματος εκάλεσε τον ανωτέρω κατηγορούμενο ίνα εμφανισθή σήμερον ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου ίνα δικασθή ως υπαίτιος της άνω πράξεως.

Προκειμένης συζητήσεως

Επιτραπείσης της ερημοδικίας.

Ακούσαν του Εισαγγελεώς απαγγείλαντος την κατηγορίαν.

Των ενόρκως εξετασθέντων μαρτύρων.

Του Εισαγγελέως προτείναντος την ενοχήν του κατηγορουμένου και την καταδίκην αυτού εις ανάλογον ποινήν.

Του πληρεξουσίου αιτησαμένου ομοίως.

Ιδόν την δικογραφίαν-Σκεφθέν κατά τον Νόμον.

Επειδή ως προκύπτει εκ του προσαγομένου από 1 Ν/βρίου 1945 αποδεικτικού επιδόσεως του Δικ. Κλητήρος Ιωάν. Παπαληώδη ο απών κατηγορούμενος εκλήθη νομίμως και προσηκόντως ίνα εμφανισθή σήμερον ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου, μη εφανισθείς δε δικάζεται ερήμην.

Επειδή εκ της εν γένει περί την απόδειξιν διαδικασίας απεδείχθη και το Δικαστήριον επείσθη ότι ο κατηγορούμενος εξετέλεσε την αποδιδομένην εις αυτόν πράξιν της συκοφαντικής δυσφημήσεως δια του Τύπου επομένως δέον όπως κηρυχθή ένοχος αυτής.

Επειδή ερήμην ούσης της δίκης συναποφασίζεται η υπό του Νόμου προβλεπομένη ποινή.

Επειδή η πράξις δι ην εκηρύχθη ένοχος ο κατηγορούμενος προβλέπεται και τιμωρείται υπό των άρθρ. 21 Ν. 5060 εν συνδ. Προς τα άρθρα 2, 3, 46 και 47 του (ως ετροποποιήθει διά του άρθρα 32 Α.Ν. 1169/38 και 59 Α.Ν. 1095/38.

Κηρύσσει αυτόν ένοχον του ότι εν Χίω την 5ης Σ/βρίου 1945 δι' αρθριδίου υπό τον τίτλον «τοπικά ζητήματα», δημοσιευθέντος εις το δημοσιευθέν δια διανομήν και πωλήσεως υπ' αριθ. 87 της 5ης Σ/βρίου 1945 φύλλον της εν Χίω εκδιδομένης εφημερίδος «Εμπρός», ης ετύγχανε διευθυντής, δια του συνόλου του άρθρου τούτου και ίδια δια των εν αυτώ φράσεων «Κλοπή ρούχων της Ουνρα. Καταγγέλλεται από το Βασιλειώνοικο πως η Επιτροπή παραλαβής ρούχων Ουνρα αποτελούμενη από τον πρόεδρο του χωρίου Φράξου Μιχαήλ και τους συμβούλους Πατάπη Κωνσταντίνο και Δανιήλ Γεώργιον, πήγαν την νύκτα εις το μέρος που είχαν τα ρούχα, εδιάλεξαν εξ

αυτών τα καλλίτερα και όσα ήθελαν και τα μετέφεραν εις τα σπίτια των. Ούτοι εθεάθησαν από μια γειτόνισσα, το ομολόγησε και ο Γραμματέας του χωριού τον όποιον εκάλεσαν να πάει και αυτός αλλά ηρνήθη να συμμετάσχει εις την ατιμία αυτήν.» εν γνώσει της αναληθείας ισχυρισθείς ενώπιον τρίτων και διέδωσε περί των Μιχαήλ Φράγκου, Κων/τίνου Πατάπη και Γεωργίου Δανίκου ωρισμένον ψευδές γεγονός όπερ ηδύνατο να βλάψει την τιμήν και την υπόληψιν αυτών ήτοι ότι έκλεψαν εκ των χορηγηθέντων υπό την ουνρρά προς διανομήν ενδυμάτων, το δε αξιόποινον τούτο δημοσίευμα αφορά τον ιδιωτικόν βίον των ως άνω παθόντων.

Καταδικάζει αυτόν εις φυλάκισιν τριών (3) μηνών και εις τα της δίκης έξοδα και τέλη εισπρακτέα και δια προσωπικής του κρατήσεως.

Εκρίθη, απεφασίσθη και εδημοσιεύθη.
Εν Χίω τη 29^{ην} Νοεμβρίου 1945

«Τα αίτια της παραίτησης Βούλγαρη»
Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 10 Οκτώβριου 1945

Η κυβέρνηση, που στηρίχτηκε στις λόγχες του Σκόμπυ, που βύθισε τη χώρα στο χάος, την αναρχία και την οικονομική καταστροφή και το λαό στην πείνα και την εξαθλίωση, έπεσε κάτω απ' τη λαϊκή αγανάκτηση και την αποδοκιμασία του πολιτικού κόσμου. τη σάρωσε η συγκέντρωση του Σταδίου. Γιατί εκείνο που έκαμνε πάντα την υπηρετική του Βούλγαρη να μη μπορεί να σταθεί στα ποδάρια της, ήταν η απόφαση του λαού, να μη δεχθεί να γίνει σκλάβος των ξένων συμφερόντων και των αρπακτικών διαθέσεων των τραπεζιτών και των βιομηχάνων.

Τώρα οι ίδιοι σκοτεινοί κύκλοι, που υποστήριζαν τον «Υδραίο μουφλούζη» προσπαθούν να συμβιβάσουν τους λαϊκούς και τους φιλελευθέρους για να σχηματίσουν αντιλαϊκή κυβέρνηση με νέα μορφή, ελπίζοντας ότι θα εξαπατήσουν το λαό. Γι' αυτό και την παραίτηση του Βούλγαρη προσπαθούν να την αποδώσουν στην αποχή των φιλελευθέρων. Όμως η αποχή ήταν η αφορμή και όχι η αιτία. Ήταν η χαριστική βολή. Γιατί το θανάσιμο κτύπημα το έδωσαν οι 200.000 λαού στο Στάδιο στις 27 του Σεπτέμβρη.

«Τρομοκρατική επιδρομή στα γραφεία του ΕΑΜ»
Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 10 Οκτώβριου 1945

Φαίνεται ότι τα εδώ αστυνομικά όργανα, για να επιβεβαιώσουν τις δηλώσεις του Αντιβασιληά και του «Υδραίου μουφλούζη» έκαναν προχτές στα γραφεία του ΕΑΜ την τρομοκρατική επιδρομή τους. Ζήτησαν να συλλάβουν αυτούς που βρίσκονταν εκεί με τη δικαιολογία ότι συνεδρίαζαν παράνομα. Και ο ανθυπασπιστής Ζορμπάς δήλωσε στους παρευρισκόμενους με ύφος 7 δικτατόρων, ότι απαγορεύει την παραμονή στα γραφεία σε περισσότερους από τέσσερις.

Με ποιο διάταγμα έγιναν όλα αυτά; Βάσει τίνος νόμου και ποιας ισοπολιτείας;

Οι λογής λογής Ζορμπάδες πρέπει να καταλάβουν μια για πάντα, πως τόσο το κόμμα μας, όσο και ο συνασπισμός των κομμάτων του ΕΑΜ είμαστε οργανώσεις νόμιμες.

Στα γραφεία μας δεν έχουν κανένα δικαίωμα ν' ανεβαίνουν, παρά μονάχα όταν έχουν δουλειά, όπως το ίδιο δικαίωμα έχει και κάθε άλλος πολίτης. Δεν θα μας ορίσουν αυτοί πόσοι θα βρίσκονται στα γραφεία. Έχουν το δικαίωμα να βρίσκονται όσοι θέλουν και όσοι χωρούν. Αυτό είναι δική μας υπόθεση.

Η επιδρομή στα γραφεία μας δεν είναι τυχαία. Είναι η απαρχή ενός καινούργιου τρομοκρατικού κύματος που έχει ξεσπάσει σ' όλη τη χώρα, με αντικειμενικό σκοπό να προετοιμαστεί το έδαφος για νοθευμένες εκλογές. Αυτό το βεβαιώνουν πολλά περιστατικά. Η προκλητική συμπεριφορά των «οργάνων της τάξεως», τα τοιχοκολλήματα των Χιτών και του Μαύρου μετώπου με το αηδιαστικό, συκοφαντικό περιεχόμενό τους.

Οι σκόπιμα διαδιδόμενες φήμες ότι θα γίνουν συλλήψεις, η ουσιαστική μεταβολή του Εργατικού Κέντρου Χίου σε παράρτημα της αστυνομίας, οι συλλήψεις των 9 δημοκρατικών νέων του Νεχωριού. Το αποδείχνει η διάλυση της ναυτεργατικής ένωσης Χίου και η παραπομπή σε δίκη δύο μελών της. Το αποδείχνουν ακόμα η άδικη παραπομπή των ηγετικών μας στελεχών στη φυλακή και στην παρανομία.

Η καταδίκη του διευθυντού της εφημερίδας μας Γ. Θεοτοκά σε πολύμηνη φυλάκιση και εκτόπιση και σε βαρεία χρηματική ποινή, καθώς και οι προηγούμενες καταδίκες δεν είναι, παρά μια προσπάθεια να βάλουν φίμωτρο στην εφημερίδα μας, που είναι όργανο του αγωνιζομένου λαού.

«ΟΤΑΝ ΔΙΑΤΑΖΕΙ Ο ΒΕΛΙΓΚΕΚΑΣ»

Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 14 Οκτωβρίου 1945

Η Παιδεία είναι η πιο ευγενική και η πιο λεπτή κοινωνική λειτουργία. Όσο δημοκρατικώτερη είναι μια χώρα, τόσο περισσότερο η Παιδεία της εξυπηρετεί πλατειές μάζες του λαού και δημιουργεί μορφωμένους, ελεύθερους και ακεραίους ανθρώπους. Γι' αυτό κι όλα μέσα στις γνήσια δημοκρατικές χώρες η παιδεία είναι η κορωνίδα ατό κοινωνικό οικοδόμημα.

Όμως τί γίνεται ατά φασιστικά καθεστώτα; Μέσα στα δημιουργήματα αυτά της πλουτοκρατικής ολιγαρχίας η Παιδεία γίνεται ταπεινή δούλα της Ασφάλειας και Χωροφυλακές. Μέσα σ' αυτά τα καθεστώτα ο Βελιγκέκας διατάζει τον Αδαμάντιο Κοραή. Κι η Παιδεία αντί να μορφώνει τα παιδιά του λαού τα κρατά στο βαθύ σκοτάδι της πρόληψης, της αμάθειας και της δουλικής υποταγής.

Γιατί αυτό θέλουν κι αυτό επιδιώκουν οι πλουτοκράτες που κρατούν στα χέρια τους τα νήματα της κρατικής μηχανής. Ο λαός και τα παιδιά του. πρέπει να είναι υποχείρια στην εκμετάλλευση.

Τέτοια έκανε την εκπαίδευση ο Χίτλερ, ο Μουσολίνι, ο Φράνκο, ο Μεταξάς, ο Μανιαδάκης και όλη η χορεία των φασιστικών καθαρμάτων της οικουμένης.

Όμως με την απελευθέρωση της Ευρώπης από τα νύχια του φασισμού ένα καινούργιο πνεύμα φύσηξε σ' όλες τις σφαίρες της κοινωνικής ζωής.

δημοκρατικός και ζωογόνος αυτός άνεμος δεν μπορούσε να μη δροσίσει την Παιδεία. Και τα ελεύθερα κράτη της Ευρώπης έπεσαν με τα μούτρα στη δημοκρατική αναγέννηση της Εκπαίδευσης.

Τί γίνεται στη χώρα μας; Είναι περιττό να το ξαναπούμε πως εμείς δεν νιώσαμε απελευθέρωση. Ο απαίσιος λίβας του κρυφοφασισμού πάει να μαράνει τους χυμούς του φιλότιμου ελληνικού λαού. Η πλουτοκρατική ολιγαρχία, που κρατά τα νήματα της κρατικής μηχανής και κυβερνά τη χώρα μας, κρατά μαζί με ολόκληρη τη ζωή και την Παιδεία μας αιχμάλωτη. Παντού απλώνεται μεσαιωνικό σκοτάδι. Σχολειά άθλια, παιδιά γυμνά και πεινασμένα, δάσκαλοι και καθηγητές αξιολύπητοι από την ανέχεια, εκπαιδευτικά προγράμματα παμπάλαια, βιβλία φασιστικά κ.τ.λ.

Και σαν να μη έφταναν όλα τούτα, ένας άγριος διωγμός ξαπολύθηκε ενάντια σ τους δημοκρατικούς εκπαιδευτικούς. Χιλιάδες μετατέθηκαν η απολύθηκαν. Χιλιάδες κυνηγιούνται η σαπίζουν στις φυλακές, για να χορτάσει ο κρυφοφασιστικός Μινώταυρος.

Μα το πιο χειρότερο και το πιο αποκαρδιωτικό είναι το να σκέφτεται κανείς πως βρέθηκαν εκπαιδευτικοί λειτουργοί που παίξανε πρωτεύοντα ρόλο αυτό πρωτάκουστο αυτό ανοσιούργημα. Άνθρωποι που λησμόνησαν τις ευθύνες και την υψηλή αποστολή του αξιώματός τους κι έγιναν τυφλά όργανα της φασιστικής μανίας. Άνθρωποι που έριξαν τους «μαργαρίτας» τροφή στους χοίρους.

Κι εδώ, στο Νησί μας, δεν είναι πολλές μέρες που δύο Εκπαιδευτικοί Πιλότοι (ένας ντόπιος κι ένας ξένος) ένιψαν τ' ακάθαρτα τους χέρια κι υπόγραψαν των είκοσι δημοκρατικών δασκάλων της Χίου την καταδίκη. Έτσι γύρευαν οι φασίστες του τόπου.

Είναι θλιβερό αλήθεια το θέαμα. Αλλά και απαράδεκτο απ' τη συνείδηση του δημοκρατικού λαού της χώρας μας να κατέχουν ανώτερα,, αξιώματα στην Παιδεία μας

στην εποχή του πανδημοκρατισμού άνθρωποι ψοφοδεείς και ραγιάδες στην ψυχή, που δεν μπορούν παρά μονάχα ραγιάδες να παρασκευάζουν.

«ΕΘΝΙΚΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ»
Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 1ης Νοεμβρίου 1945

Μόνιμος Ανθ/στής Κουκούλης κλείστηκε στα μπουντρούμια γιατί είναι Δημοκρατικός
Κατηγορείται επί …λιποταξία

Πριν λίγες μέρες, συνελήφθη ο μόνιμος Ανθ/στής Σταύρος Κούκουλης, κατηγορούμενος επί ...λιποταξία, και κλείστηκε στις φυλακές των στρατώνων, φρουρούμενος από ισχυρή στρατιωτική δύναμη.

Ο Κουκούλης στα 1941 ήταν επιλοχίας στο δοξασμένο οχυρό του Ρούπελ και πολέμησε με λύσσα τους Γερμανούς επιδρομείς. Μετά τη διάλυση του στρατού, εγκαταστάθηκε στην Αθήνα και ανάλαβε υπηρεσία στον επισιτισμό, όπως και πολλοί άλλοι Αξιωματικοί Έλληνες. Αργότερα, όταν ο Ράλλης οργάνωσε τα Τάγματα Ασφαλείας, διατάχθηκε κι' αυτός μαζί με άλλους Αξιωματικούς να αναλάβει υπηρεσία εκεί, μα γρήγορα αντελήφθησαν τις δημοκρατικές του Αρχές και τον φυλάκισαν οι Γερμανοί.

Μόλις τελείωσε η ποινή του και αφέθηκε ελεύθερος, άκουσε σαν όλους τους τίμιους Έλληνες Αξιωματικούς τη φωνή της Πατρίδας του και ανέβηκε στο βουνό, οπού πολέμησε τον καταχτητή με απαράμιλλο ηρωισμό. Μετά τα διώξιμο του κατακτητή, ήλθε στη Χίο.

Σαν αξιωματικός του ΕΛΑΣ δεν παρουσιάστηκε τότε στο 21ο Τάγμα και συνέπεια ήταν να συλληφθεί και να φυλακιστεί. Αργότερα σαν είδαν ότι δεν μπορούν να στηρίξουν καμιά κατηγορία εναντίον του τον άφησαν ελεύθερο και ανάλαβε υπηρεσία στο Κέντρο υποδοχής προσφύγων, τούτο δε έγινε σκόπιμα για να βρίσκεται μακρυά από το στρατό. Όταν διαλύθηκε το Κέντρο, τον τοποθέτησαν στο Φρουραρχείο Χίου, στο οποίο υπηρέτησε για κάμποσο καιρό. Τελευταία του κόψανε το μισθό του και αρχίσανε να γυρεύουν να τον τυλίξουν με ψεύτικες και αστήρικτες κατηγορίες και έτσι στο τέλος τον συνέλαβαν και τον κλείσανε στη φυλακή, γιατί φαίνεται πώς συγκεντρώθηκαν τα απαραίτητα «στοιχεία». Τα μόνα στοιχεία εναντίον του Κουκούλη είναι ότι είναι δημοκρατικός, πράγμα ασυγχώρητο για ένα αξιωματικό του «Εθνικού Στράτου» και ότι πολέμησε με όλην τη δύναμή του τον κατακτητή.

Καταγγέλλουμε την πράξη στον Χιακό Λαό, μόνο αρμόδιο να κρίνει την υπόθεση.

Το Δικαστήριον των εν Χίω Πλημμελειοδικών
Αριθμός 297

Συγκείμενον εκ των Δικαστών Δημ. Καρατσιώλη, Προεδρεύοντος (κωλυομένου του Προέδρου), Ιωάν. Λιάπη εμμίσθου Παρέδρου (κωλ. των λοιπών Δικαστών) Δημ. Κεχαγιά Ειρηνοδίκου Μαστιχοχωρίων (κωλ. των λοιπών Δικαστών).

Συνεδρίασαν δημοσίως εν τω ακροατηρίω του την 20ην Μαρτίου 1947 παρουσία του τε Εισαγγελεύοντος Ειρηνοδίκου Χίου Θεοδ. Μιχαλόπουλου (κωλυομένου του Εισαγγελέως και των αμέσως αναπληρωτών του) και του υπογραμματέως Ιωάννη Σπανομάρκου ίνα δικάσει τον επί παράβ. αρθρ. 11 Ν. 5060 κατηγορούμενον Ματθαίο Ιωάν. Καρτοκέφαλο κάτοικον Βαρβασίου παρόντα μετά του συνηγόρου του δικηγόρου Ευάγγελου Τζανετή.

Ο παρά τω Δικαστηρίω τούτω Εισαγγελεύς δια κλητηρίου θεσπίσματός του εκάλεσε τον ανωτέρω κατηγορουμενον ίνα εμφανισθεί σήμερον ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου και δικασθεί ως υπαίτιος της εν αυτώ αναφερομένης αξιοποίνου πράξεως.

Προκειμένης συζητήσεως

Εξετάσαν τον κατηγορούμενον περί της ταυτότητός του.

Ακούσαν του Εισαγγελεώς απαγγείλαντος την κατηγορίαν.

Των ενόρκως εξετασθέντων μαρτύρων κατηγορίας.

Του κατηγορουμένου απολογηθέντος και αρνηθέντος την πράξιν του.

Του Εισαγγελέως προτείναντος την ενοχήν του κατηγορουμένου.

Του συνηγόρου αιτησαμένου την αθώωσιν του πελάτου του.

Του κατηγορουμένου επικαλεσθέντος επιείκιαν.

Ιδόν την Δικογραφίαν – Σκεφθέν κατά τον Νόμον

Επειδή εκ της εν γένει περί την απόδειξιν διαδικασίας, της απολογίας του κατηγορουμένου και της λοιπής εν γένει συζητήσεως της υποθέσεως απεδείχθη και το δικαστήριον επείσθη ότι ο κατηγορούμενος εξετέλεσε την αποδιδομένην πράξιν της παράβ. αρθρ. 11 Ν. 5060 εν μετρία συγχύσει λόγω βλακείας, δέον όπως κηρυχθή ένοχος αύτης.

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ

Δικάζον κατ' αντιμωλίαν του κατηγορουμένου Ματθαίου Ιωάν. Καρτοκέφαλου κάτοικον Βαρβασίου.

Κηρύσσει αυτόν ένοχον του ότι εν Χίω την 1η Νοεμβρίου 1945 δι αρθριδίου υπό τον τίτλον «Εθνικός Στρατός» δημοσιευθέντος εις το δημοσιευθέν δια διανομής και πωλήσεως υπ' αριθ. 135 της 1 Νοεμβρίου 1945 φύλλον της εν Χίω εκδιδομένης εφημερίδος «Πρωτοπόρος» ης ετύγχανε διευθυντής, δια του συνόλου του άρθρου τούτου και ίδια των εν αυτώ φράσεων «Μόνιμος Ανθ/στής Κουκούλης κλείστηκε στα μπουντρούμια γιατί είναι Δημοκρατικός… Τελευταία του κόψανε το μισθό του και αρχίσανε να γυρεύουν να τον τυλίξουν με ψεύτικες και αστήρικτες κατηγορίες και έτσι στο τέλος τον συνέλαβαν και τον κλείσανε στη φυλακή… Τα μόνα στοιχεία εναντίον του Κουκούλη είναι ότι είναι δημοκρατικός, πράγμα ασυγχώρητο για ένα αξιωματικό του «Εθνικού Στράτου» και ότι πολέμησε με όλην τη δύναμή του τον κατακτητή.» κλόνισε την προς τας ενόπλους δυνάμεις της Χώρας εμπιστοσύνην του λαού, προκάλεσε διχόνοιαν μεταξύ των εθνικών ενόπλων δυνάμεων και κλόνισε την εν αυτάς πειθαρχείαν, δεχόμενον ως προκύπτει εκ πασσών των περιστάσεων σαφώς και ανενδοιάστως ότι την πράξη ταύτην εξετέλεσεν ούτος ευρισκόμενος εις κατάστασιν αναιτίου συγχύσεως των αισθήσεων και του νοός του λόγω βλακείας, καθ' ην δεν ήτο μεν εντελώς αποκεκλεισμένη του λογικού του η ενέργεια, εις τοιούτον όμως βαθμόν ουσιωδώς τεταραγμένη ώστε εξ αιτίας ταύτης λείπουν τα προς εφαρμογήν της τελείας παρά του νόμου διατεταγμένης ποινής προαπαιτούμενα.

Εκρίθη, απεφασίσθη και εδημοσιεύθη εν Χίω τη 20 Μαρτίου 1947.

Μετά την άνω απόφασην.

Ακούσαν του Εισαγγελέως προτείναντος να επιβληθεί εις τον κυρηχθέντα ένοχον φυλάκισις 1 μηνός.

Του συνηγόρου αιτησαμένου το ελάχιστον όριον της ποινής.

ΣΚΕΦΘΕΝ

Επειδή η πράξις δι ην εκηρύχθη ένοχος ο κατηγορούμενος προβλέπεται και τιμωρείται υπό των άρθρ. 11 § 2 Νόμου 5060 ως συνεπληρ. δια του Α.Ν. 20/20 Νοεμβρίου 1935, 49, 50, 86, 87 ποιν. Νόμου, 2, 3 Νόμου 6210 ως αντικατ. εκ του Αν. Νόμου 1294/1937.

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ

Καταδικάζει τον κηρυχθέντα ένοχον κατηγορούμενον εις φυλάκισιν 1 μηνός και εις τα της δίκης έξοδα και τέλη εισπρακτέα και δια προσωπικής του κρατήσεως.

Διατάσσει την δημοσίευσιν της παρούσης αποφάσεως εις τας ενταύθα εκδιδομένας εφημερίδας «Χρόνον» και «Πρόοδον»

Εκρίθη, απεφασίσθη και εδημοσιεύθη.

Εν Χίω τη 20 Μαρτίου 1947.

Αριθ. 82, 83

Πρακτικά Συνεδριάσεως.

Του κατά το από 16/29 Δ/βρίου 1924 Ψήφισμα της Δ΄ Συντακτικής Συνελεύσεως Δικαστήριον των εν Αιγαίω Εφετών.

Της 4 Μαΐου 1946

Δικασταί κλπ. Κων. Γκόσκος, Προεδρεύων Εφέτης. (μη υπάρχοντος Προέδρου), Παν. Ροζάκης, Κ. Κονδάκης, Εφέται. Ν. Καμπάνης, Β. Τόπακας, Δικηγόροι. (κωλυομένου του ετέρου Εφέτου, προσληφθέντος βάσει του Α.Ν. 2617/40 ως συνεπληρώθη υπό του Ν. 1590/44). Ν. Χαραλάμπης, Εισαγγελεύων Εφέτης. (κωλυομένου του Εισαγγελέως Εφετών και μη υπάρχοντος Αντιεισαγγελέως). Ν. Μαντζαβάκος. Δικ. Γραφεύς.

Κατηγορούμενοι. 1.) Αλέξανδρος Ευαγ. Τσόκας, 2.) Ιωάννης Κυριακ. Ψωμαδάκης, 3.) Αντώνιος Δημ. Καζάνας, 4.) Στυλιανός Νικ. Λύκος, 5.) Κων/νος Γεώργ. Δημάκης, 6.) Γεώργιος Νικ. Μαστρογιαννάκης, 7.) Νικόλαος Ιωάν. Κρητικός πάντες κάτοικοι Χίου, παρόντες μετά των συνηγόρων των Μ. Λινάκη και Εμμ. Βαρθαλίτη και 8.) Γεώργιος Κωνστ. Γαλίτης κάτοικος επίσης, απών, μηδόλως παραστάς.

Πράξις, προμελετημένα τραύματα. Παράνομος οπλοφορία.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ

Η Συνεδρίασις εγένετο δημοσία εν τω ακροατηρίω του.

Ο κλητήρ εντολή του Προέδρου εξεφώνησε τα ονόματα των άνω κατηγορουμένων οίτινες ενεφανίσθησαν πλήν του Γ. Γαλίτη, και ερωτηθέντες υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός των κλπ. είπον ότι ονομάζονται ως άνω είρηται.

Ο Εισαγγελεύς λαβών τον λόγον απήγγειλε συνοπτικώς την έννοιαν της κατηγορίας συμφώνως το υπ' αριθ. 268/45 βούλευμα των εν Χίω Πλημ/κων και ενεχείρισε τω Προέδρω τον κατάλογον των προς υποστήριξιν της κατηγορίας κλητευθέντων μαρτύρων ων τα ονόματα εξεφώνησε ο κλητήρ εντολή του Προέδρου, εκ τούτων δε δεν ενεφανίσθησαν 5.

Ο δε Εισαγγελεύς επρότεινε την πρόοδον της δίκης και την εν καιρώ ανάγνωσιν των ενόρκων καταθέσεων των απόντων μαρτύρων.

Το δε Δικαστήριον διασκεφθέν μυστικώς επί των εδρών του παρουσία και του Γραμματέως, απεφάσισε και δια του Προέδρου απήγγειλε παραχρήμα και δημοσία την υπ' αριθ. 82 ε. έ. απόφασίν του δι ης δεχθέν την πρότασιν του Εισαγγελέως,

Διέταξεν την πρόοδον της δίκης και την εν καιρώ ανάγνωσιν των ενόρκων καταθέσεων των εν τω καταλόγω του Εισαγγελέως αναφερομένων απόντων μαρτύρων της κατηγορίας.

Και επέβαλε τα τέλη τω Δημοσίω.

Μετά την απαγγελίαν της άνω αποφάσεως.

Οι συνήγοροι των κατηγορουμένων εδήλωσαν επί τη σχετική ερωτήσει του Προέδρου ότι οι πελάται των εκλήτευσαν μάρτυρας υπερασπίσεως.

Ο Γραμματεύς αναστάς ανέγνω εντολή του Προέδρου το υπ' αριθ. 268/1945 βούλευμα του Συμβουλίου των εν Χίω Πλημ/κων.

Μεθ' ό προσήλθεν ο πρώτος της κατηγορίας μάρτυς όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. απεκρίθη ότι ονομάζεται Ιωάννης Ροζάκης του Σταύρου, εγεννήθην εις Μ. Ασίαν και κατοικών εν Χίω, ετών 44, εργάτης και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τους κατηγορουμένους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν ότι, την ημέραν εκείνην διασκέδαζα μαζί με την παρέαν μου, αποτελουμένην εξ εμού, του Μάρκου Δαραλιώτη, Νικ. Δαραλιώτου, Κων. Κανάτη, Αντ. Αντωνόπουλου, Μάρκου Δεσποτάκη και Γεώργ. Καρούση εις το ποτοπωλείον Καράβολα. Ο Δεσποτάκης είχε μαζί του ένα μανδολίνο και έπαιζε διάφορα τραγούδια μεταξύ των οποίων και τον ύμνον «Τ' Αητού ο Γυιός». Αντιλήφθην τότε δύο αναρχικούς να διελθώσιν του κέντρου όπου καθήμεθα επανηλειμένως, προσπαθώντας να εξακριβώσουν από ποίους και πόσους αποτελείτο η παρέα μας. Όταν φύγαμε από το ποτοπωλείον ερρίφθη η ιδέα να πάμε στο Κάστρο, όπου και επήγαμε και κατ' αρχάς πήγαμε στο καφενείον Μυτηλινάκη [δυσανάγνωστο] επίομεν ένα ούζο και ετραγουδούσαμεν και ακολούθως μετέβημεν εις το καφφενείον του Τσόκα. Μόλις εισήλθομεν διετάζαμεν να μας φέρουν ένα ούζο, έσβυσε αίφνης το φως και ήρχισεν η εναντίων μας επίθεσις δια μαχαιριών, καρεκλών κλπ. Το σύνθημα ήτο το σβύσιμο του φωτός και μία φωνή που ακούστηκε τότε «επάνω τους» και αίφνης τρώω την πρώτην μαχαιριά και όταν κατώρθωσα να βγώ έξω μας επιτέθησαν περί τους 15 σαν τις σφύγγες, επίσης ετραυματίσθησαν και άλλοι από την παρέα αλλά δεν γνωρίζω πως. Στο

καφφενείον μέσα ευρίσκοντο περί τα 20 πρόσωπα. Μετά άκουσα ένα σφύριγμα από το φρούριον και διελύθησαν όλοι, όπου φαίνεται ότι ήτο το σύνθημα ότι ήρχετο η αστυνομία. Έβγαζα μία Εργατική Εθνικόφρωνα εφημερίδα στην οποίαν τοις απεκάλυπτα και πάντοτε με απειλούσαν. Υποθέτω ότι ο Τσόκας έσβυσε το φως, ο Καζάνας ήτο στο καφφενείον, και ο Δημάκης και ο Μαστρογιαννάκης και ο Κρητικός και οι μάρτυρες υπερασπίσεως συμμετείχον του καυγά. Δεν αντελήφθην ποιος είχεν το μαχαίρι διότι ήτο βράδυ 7 η ώρα. Δεν πήγαμε δια να τους προκαλέσωμε. Ακόμη και από τις ταράτσες έρριχναν πέτρες. Στο καφφενείον του Τσόκα είχαμε πάει και άλλη φορά. Μόλις μπήκαμε στο καφφενείον ο Τσόκας δεν ήτο εκεί, ήτο ο κουνιάδος του και αμέσως ήλθε εκείνος και έβαλε το ούζο. Το τραγούδι δεν ήτο πρόκλησης αλλά το ξεσκέπασμα της εφημερίδος μου και ότι αν ήθελα να κάμω φασαρίαν θα έπαιρνα όλην την παρέα.

Ενταύθα ο συνήγορος των κατηγορουμένων Εμμ. Βαρθαλίτης παραιτείται της υποβολής ερωτήσεων ως προς τον μάρτυρα τούτον καθότι τον ειρωνεύετο ούτος.

Μεθ' ό προσήλθεν μάρτυς κατηγορίας όστις ερωτηθείς υπό του προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. απεκρίθει ότι ονομάζεται Μ. Β., εγεννήθη εις Μ. Ασίαν και κατοικεί εις Χίον ετών 40, εργάτης οικοδομών και Χριστιανός ορθόδοξος γνωρίζει απλώς τους κατηγορουμένους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς επί της εν γένει εξεταζομένης πράξεως κατέθεσεν δια ζώσης, πήγαμε πρώτα σε άλλα κέντρα και μετά στου Τσόκα και τραγουδούσαμε διάφορα πατριωτικά τραγούδια και ίσως και Τ' Αητού τον Γυιό. Γνωρίζω μόνον τον Καζάνα και τον Δημάκη, τους άλλους μόνον προσωπικώς γνωρίζω. Όταν ήμεθα στο καφφενείον του Καράβολα ο αδελφός μου μου είπε ότι περνούσαν δύο δύο και μεταξύ αυτών ο Ψωμαδάκης και ο Δημάκης, αλλά εγώ δεν έδωσα σημασία. Δεν ήμουν παρών κατά την ώραν του επεισοδίου, μόλις είχα περάση 30 μέτρα από το καφενείον μου ήλθε μία μαχαιριά στο κεφάλι και μου είπε ο αδελφός μου πως ήτο ο Καζάνας, δεν είχαμε τίποτε προηγούμενα, μόλις με κτύπησαν ήλθε η Αστυνομία. Επειδή έτρεχαν αίματα από το κτύπημα με πήγαν στο Νοσοκομείον όπου εκεί είδα και τον Ροζάκη τραυματισμένο. Το ένα καφενείον από το άλλον απέχει 40-50 βήματα. Από το καφενείον μου ήλθε μία πέτρα επάνω στο χέρι. Ο Καζάνας ήτο στα σύρματα και δεν γνωρίζω εάν υπηρετεί τώρα στο στρατό. Δεν ξεκινήσαμε να πάμε στου Τσόκα αλλά στου Μυτιληνάκη. Εγώ δεν πήγα μήτε άλλην φοράν και είναι το καφενείον του Τσόκα κέντρον των Αριστερών. Τα τραγούδια που τραγουδούσαμε από τον δρόμον, όπως επίσης τραγουδούσαν οι αντιφρονούντες. Όταν εκτυπήθην εγώ δεν είδον κανέναν. Δεν γνωρίζω ποίοι ήταν μέσα στο καφενείον, εγώ εκτυπήθην 30 μέτρα μακρυά απ' αυτό.

Γίνεται μνεία ότι η κλήσης του άνω μάρτυρος εθεωρήθη εκτελεστή υπό του Εισαγγελέως. Μεθ' ό προσήλθεν έτερος μάρτυς υπερασπίσεως, όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. απήντησεν ότι ονομάζεται Ελευθέριος Ι. Γαλάτης εγεννήθη εις Χίον και κατοικεί εις Χίον, ετών 25, εργάτης οικοδομών και Χριστιανός ορθόδοξος γνωρίζει απλώς τους κατηγορουμένους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς επί της εν γένει εξεταζομένης πράξεως κατέθεσεν δια ζώσης, ο Γαλίτης δεν είναι συγγενής μου. Αντικαθιστούσα τον γαμβρόν μου στο καφενείον και ήλθε ο Κουρουνιώτης ο Ανδρέας και μου διέταξεν ένα ούζο και του το σερβίρισα και μετά ήλθον πολλοί εις φάλαγγα κατά δυάδας. Ο Μάρκος ο Δαραλιώτης έσπασε το φως και ο Ροζάκης και ο Κουρουνιώτης και οι άλλοι δεν κατοικούν στο κάστρο και έχω κάνει μήνυση στο Ροζάκη και Κουρουνιώτη. Ο Ροζάκης και ο Δαραλιώτης κρατούσαν μαχαίρια και ο Κουρουνιώτης ξυφολόγχην. Τα μαχαίρια έβγαλαν οι ανωτέρω ευθύς ως ο Ροζάκης εξήγαγε την μάχαιραν και φώναξεν «επάνω τους παιδιά». Ουδείς των κατηγορουμένων κρατούσε μαχαίρι. Η στάσης των ήτο προκλητική. Επειδή οι θαμώνες του καφενείου δεν τους έδιδον αφορμήν ήρχισαν να βρίζουν μανάδες και αδελφάδες και όταν ο Καζάνας τους συνέστησε με καλό τρόπον να μη βρίζουν ο Ροζάκης και η παρέα του επετέθησαν. Το φως το έσπασε ο Μάρκος ο Δαραλιώτης και μέσα στο σκοτάδι κτυπήθηκαν οι ίδιοι. Δεν ήτο φεγγάρι έξω. Εγώ επειδή ευβρέθην κοντά στο τραπεζάκι του Ροζάκη ετραυματίσθην. Ο Τσόκας ήτο στο τεζιάκι και ο Ψωμαδάκης έπαιζε ντάμα

και ήταν και άλλοι θαμώνες στο καφενείον. Δεν ευρέθει κανείς εκ των κατηγορουμένων τραυματισμένος και μεταξύ των εκτυπήθησαν. Έξω από το καφενείον δεν έγινε τίποτε.

Γίνεται μνεία ότι η κλήσης του άνω μάρτυρος εθεωρήθη εκτελεστή υπό του Εισαγγελέως. Μεθ' ό προσήλθεν έτερος μάρτυς κατηγορίας, όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. απήντησεν ότι ονομάζεται Ν. Δ. εγεννήθη εις Μ. Ασίαν και κατοικεί εις Χίον, ετών 35, εργάτης λιμένος και Χριστιανός ορθόδοξος γνωρίζει απλώς τους κατηγορουμένους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς επί της εν γένει εξεταζομένης πράξεως κατέθεσεν δια ζώσης, μόνον με τον Καζάνα πέφτομε σαν συμπεθέροι με τους άλλους δεν συγγενεύω. Εκείνο το βράδυ επειδή ήτο μεθυσμένος ο αδελφός μου επήγα να τον πάρω. Πάντα μας παρακολουθούσαν επειδή εμείς ήμεθα στην Ταξιαρχία. Η παρέα ευρίσκετο στο καφενείο Μυτιληνάκη. Ο Κουρουνιώτης και ο Ροζάκης και οι άλλοι έφυγαν και πήγαν στο καφενείο του Τσόκα. Ο Τσόκας έσπασε το φως με ένα ξύλο. Στον καυγά ανακατεύθηκαν πλέον από 20 άτομα. Μέσα στο καφενείο ήτο και ο Γαλάτης και ο Κιτρινάκης και ο Κακλιός οι οποίοι έλαβον και αυτοί μέρος. Ο Ψωμαδάκης και Τσόκας κτύπησαν τον Ροζάκη. Ο Καζάνας κτύπησεν τον αδελφό μου. Αυτοί όλοι ήσαν στα σύρματα. Ήτο και ο Λύκος. Ο Κρητικός εκτύπησεν τον Κουρουνιώτη με ένα σίδηρο στο χέρι. Ο Δημάκης ήτο στο καφενείον αλλά δεν τον είδα να κτυπήση. Τον Γαλίτη δεν γνωρίζω. Ήτο βράδυ 8 η ώρα. Έξω από το μαγαζί έγινε ο μεγάλος καυγάς και μας πετούσαν και πέτρες. Ο Ψωμαδάκης έκανε παρατήρησι στο Ροζάκη γιατί τραγουδούσαν Λαϊκά τραγούδια. Από εμάς δεν κρατούσε κανείς μαχαίρι. Ήμουν πλησίον και παρακολουθούσα τα κτυπήματα. Δεν γνωρίζω εάν είχαν και άλλα μαχαίρια εκτός από 2 που ευρέθησαν στο καφενείον. Και στου Τσόκα το σπίτι ευρέθηκε μια κάμα ματωμένη. Πριν έλθη η Αστυνομία ηκούσθη ένα σφύριγμα από το φρούριο και οι κατηγορούμενοι έγιναν λούιδοι. Οι κατηγορούμενοι είχαν πιάσει τα πόστα. Εγώ ήμουν δίπλα στον αδελφό μου, ο οποίος έγειρε σε μία πέτρα όταν κτυπήθηκε. Εγώ κατά την ώρα του καυγά εστάθηκα στην μπάντα.

Γίνεται μνεία ότι η κλήσης του άνω μάρτυρος εθεωρήθη εκτελεστή υπό του Εισαγγελέως. Μεθ' ό προσήλθεν έτερος μάρτυς κατηγορίας, όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. απήντησεν ότι ονομάζεται Π. Μ. εγεννήθη εις Χίον και κατοικεί εις Χίον, ετών 18, αρτεργάτης και Χριστιανός ορθόδοξος γνωρίζει απλώς τους κατηγορουμένους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς επί της εν γένει εξεταζομένης πράξεως κατέθεσεν δια ζώσης, δεν ήμουν με την παρέα, ήμουν στο αρτοποιείο. Άκουσα την φασαρία και βγήκα έξω και είδα που πέταξαν μια καρέκλα και έσβυσαν τα φώτα. Δεν είδα τον Ψωμαδάκη, Δημάκη και Κρητικό. Οι άλλοι ήσαν παρόντες. Δεν είδα μαχαίρια, αλλά ευρέθησαν από την Αστυνομία η οποία ευρήκε το μαγαζί κενόν, επειδή είχαν πάει στο σπίτι του Τσόκα. Ευρέθησαν 5-6 ξυφολόγχες αίτινες παρελήφθησαν από την Αστυνομία. Ο Ανδρέας Λουκής ήτο επάνω σε μία ταράτσα και την ώρα που σφύριξε άρχισε ο καυγάς. Πριν έλθει η αστυνομία αυτός ήτο στην ταράτσα του Κρομμύδα. Τον Δαραλιώτη δεν γνωρίζω ποιος τον κτύπησε τον είδα απ' έξω. Ο Αστυνόμος όταν μπήκε μέσα στο μαγαζί είδε και τα 2 φώτα σπασμένα. Ανήκω εις την Χ.

Ο Γραμματεύς εντολή του Προέδρου ανέγνω τας ενόρκους καταθέσεις των μαρτύρων της κατηγορίας Μάρκου Δεσποτάκη, Γεώργ. Καρούση, Δημ. Κανάτη, Ιωάν. Λίνα, την ιατροδικαστικήν έκθεσιν, την έκθεσιν κατασχέσεως ως και αι ένορκαι καταθέσεις των μαρτύρων της υπερασπίσεως Ν. Τζιώτη, Σταύρου Πασβάντη, Αλέξ. Μπεκριδάκη, Φραγκ. Καλαϊτζή, Ιωάν. Σερβίτη και Κ. Σαματά.

Μεθ' ό προσήλθεν έτερος μάρτυς της υπερασπίσεως, όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. απήντησεν ότι ονομάζεται Α. Κ. Χίον [δυσανάγνωστο και Χριστιανός ορθόδοξος γνωρίζει απλώς τους κατηγορουμένους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς επί της εν γένει εξεταζομένης πράξεως κατέθεσεν δια ζώσης] Εγώ ήμουν στο καφενείον του Τσόκα. Ο Κουρουνιώτης στις 6 ½ ήλθε και παρήγγειλε ένα ούζο. Μπήκαν όλοι μετά μέσα και τραγουδούσαν και έβριζαν. Ο Κουρουνιώτης έβγαλε μία ξυφολόγχη και λέει «επάνω τους παιδιά». Του

Μαστρογιαννάκη τον πατέρα προφυλάκισαν για να πιάσουν τον γυιό του. Ο Δημάκης ήτο στο Σινεμά. Ο Κρητικός και ο Γαλίτης δεν ήτο στο καφενείο. Όταν έσβυσε το φως βγήκα έξω και έφυγα με τον Λύκο. Δεν πρόσεξα αν ήτο μέσα ο Μ. Δαραλιώτης. Ο Κουρουνιώτης ήτο με την παρέα των εισελθόντων. Όταν μπήκε μέσα δεν βαστούσε την ξυφολόγχη, την είχε κρυμμένη επάνω του. Την ώρα που τράβηξε την ξυφολόγχη αμέσως έσβυσε το φως.

Προσήλθεν έτερος μάρτυς υπερασπίσεως, όστις ερωτηθείς ωσαύτως απεκρίθη ότι ονομάζεται Γ. Κακλιός εγεννήθη και κατοικεί εις Χίον, ετών 22, αρτοποιός και Χριστιανός ορθόδοξος. Γνωρίζει απλώς τους κατηγορουμένους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν ότι: Η παρέα Κουρουνιώτη, Δαραλιώτη και Σια, ευρίσκοντο στο καφενείον του Τσόκα και τραγουδούσαν και έβριζαν. Εις παρατήρησιν του Καζάνα ο Ροζάκης τραβάει το μαχαίρι και φωνάζει «επάνω τους παιδιά». Εγώ έφυγα για το σπίτι. Ο Τσόκας άνοιξεν το καφενείον για να συντηρηθεί. Την ξυφολόγχη και το μαχαίρι τα τράβηξαν οι Κουρουνιώτης και Ροζάκης˙ τους είδα. Δεν γνωρίζω ποιος έσβυσε το φως. Εις αυτό το μαγαζί δεν έχουν ξαναγίνει φασαρίες. Όταν τράβηξαν τα μαχαίρια εγώ έφυγα. Τον Α. Λουκή τον γνωρίζω, κατοικεί στο φρούριο, δεν γνωρίζω σε ποια παράταξη ανήκει και το σφύριγμα δεν γνωρίζω σε ποιόν απευθύνετο.

Οι κατηγορούμενοι κληθέντες εις απολογίαν ηρνήθησαν την πράξιν των.

Ο Γραμματεύς εντολή του Προέδρου ανέγνω την απολογίαν του απόντος κατηγορουμένου Γ. Γαλίτη.

Ο Εισαγγελεύς λαβών τον λόγον ανέπτυξεν την κατηγορίαν και ητήσατο την ενοχήν των κατηγορουμένων επί προμελετημένοις [δυσανάγνωστο], με διάρκεια νόσου από 1 και ουχί πλέον των 30 ημερών μετ' ελαφρυντικών εν μετρία συγχύσει.

Οι συνήγοροι των κατηγορουμένων ητήσαντο την αθώωση των πελατών των.

Το δε Δικαστήριον διασκεφθέν μυστικώς επί των εδρών του παρουσία και του Γραμματέως απεφάσισε και δια του Προέδρου απήγγειλε παραχρήμα και δημοσία την υπ' αριθ. 83 ε.έ. απόφασίν του δι ης εκήρυξεν άπαντας μεν τους ως άνω κατηγορουμένους ενόχους ουχί την δια του κατηγορητηρίου αποδιδομένην αυτοίς πράξιν των προμελετημένων τραυμάτων, αλλά την των απρομελετήτων, τους δε εξ αυτών Αλέξανδρον Τσόκαν, Αντώνιον Καζάναν και Νικόλαον Κρητικόν ενόχους παρανόμου οπλοφορίας εν μετρία συγχύσει και οπλοχρησίας.

Αθώους δε τους εκ των κατηγορουμένων 1.) Ιωάννην Ψωμαδάκην, 2.) Στυλ. Λύκον, 3.) Κωνστ. Δημάκην, 4.) Γεώργ. Μαστρογιαννάκην και 5.) Γεώργ. Γαλίτην, λόγω αμφιβολιών των αυτών ως άνω αποδιδομένης αυτοίς πράξεως της παρανόμου οπλοφορίας και οπλοχρησίας.

Μετά την απαγγελίαν της άνω αποφάσεως.

Ο Εισαγγελεύς λαβών τον λόγον ητήσατο όπως εις τους κηρυχθέντας ενόχους κατηγορουμένους ήτοι εξ αυτών Αλέξανδρον Τσόκαν, Αντώνιον Καζάναν και Νικόλαον Κρητικόν επιβληθή ποινή κατά συγχώνευσιν και επίτασιν 22 μηνών.

Οι συνήγοροι των κατηγορουμένων ητήσαντο τον ελάχιστον όρον της ποινής.

Το δε Δικαστήριον διασκεφθέν μυστικώς επί των εδρών του παρουσία και του Γραμματέως, απεφάσισε και παραχρήμα δια του Προέδρου απήγγειλε και δημοσία την υπ' αριθ. 83 ε.ε. απόφασίν του δι ης κατεδίκασε τους κηρυχθέντας ενόχους κατηγορουμένους επί απομελετήτοις τραύμασιν, 1.) Αλέξανδρον Ευαγ. Τσόκαν, 2.) Αντώνιον Δημητρίου Καζάναν, 3.) Νικόλαον Ιωάν. Κρητικόν, 4.) Ιωάννην Κυριάκου Ψωμαδάκην 5.) Στυλιανόν Νικολ. Λύκον 6.) Κων/νον Γεωργίου Δημάκην, 7.) Γεώργιον Νικ. Μαστρογιαννάκην και 8.) Γεώργιον Κων. Γαλίτην εις φυλάκισιν ενός (1) έτους έκαστον, τους δε εξ' αυτών 1.) Αλέξ. Τσόκαν, 2.) Αντών. Καζάναν και 3.) Νικόλ. Κρητικόν επί παρανόμω οπλοφορία εν μετρία συγχύσει εις φυλάκισιν 18 μηνών και επί οπλοχρησία εις φυλάκισιν ενός (1) μηνός έκαστον, ην ποινήν της οπλοχρησίας θέλουσι εκτίσει ούτοι κεχωρισμένως από τας λοιπάς των πράξεις και μετά την έκτισιν τούτων.

Συνεχώνευσεν την ποινήν των προμελετητών τραυμάτων εξ ενός έτους εις την ποινήν της παρανόμου οπλοφορίας εκ 18 μηνών, ην ποινήν επίτεινε κατά 2 μήνας, ούτως ώστε θέλουσιν εκτίσει οι τρείς πρώτοι εκ των κατηγορουμένων 1.) Αλέξ. Τσόκας, 2.)

Αντώνιος Καζάνας και 3.) Νικ. Κρητικός. Εν συνόλω ποινήν φυλακίσεως δι αμφοτέρας τας πράξεις των, 20 μηνών.

Αφήρεσεν εκ των ως άνω ποινών τον χρόνον της προφυλακίσεως εκάστου ήτοι των 1.) Αλέξ. Τσόκα, 2.) Στυλ. Λύκου, 3.) Αντων. Καζάνα (από 24 Νοεμβρίου 1945 μέχρι σήμερον) εκ 5 μηνών και 11 ημερών, του Κων/νου Δημάκη (από 22 Ιανουαρίου 1946 μέρχι σήμερον) εκ τριών (3) μηνών και 12 ημερών, του Γεωργίου Μαστρογιαννάκη και Νικολ. Κρητικού (από 12 Μαρτίου 1946 μέχρι σήμερον) εξ ενός (1) μηνός και 23 ημερών και του Ιωάν. Ψωμαδάκη (από 29 Ν/βρίου 1945 μέχρι σήμερον) εκ πέντε (5) μηνών και εξ (6) ημερών.

Ώρισεν το υπόλοιπον της παρ' εκάστου εκτιτέας ποινής φυλακίσεως ήτοι του Αλεξ. Τσόκα και Αντωνίου Καζάνα εις δέκα τέσσαρας (14) μήνας και δέκα εννέα (19) ημέρας, του Νικολάου Κρητικού, εις δέκα οκτώ (18) μήνας και επτά (7) ημέρας, του Ιωάν. Ψωμαδάκη εις εξ (6) μήνας και είκοσι τέσσαρας (24) ημέρας, του Στυλ. Λύκου εις εξ (6) μήνας και δέκα εννέα (19) ημέρας, του Κών/νου Δημάκη εις οκτώ (8) μήνας και δέκα οκτώ (18) ημέρας και του Γεωργίου Μαστρογιαννάκη εις δέκα (10) μήνας και επτά (7) ημέρας.

Έτι δε κατεδίκασε αυτούς και εις τα της δίκης έξοδα και τέλη εισπρακτέα παρ' αυτών αλληλεγγύως και δια προσωπικής των κρατήσεως.

Πρακτικά του εν Χίω Τριμελούς Πλημμελειοδικείου

Συνεδριάσις της 3ης Απριλίου 1947

Δικασταί κλπ., Χαράλ. Δαμάσκος, Προεδρεύων, Διον. Χρυσαείδης και Ιωάννης Λιάπης Έμμισθος Πάρεδρος, (κωλυομένων των λοιπών Δικαστών), Κων. Αρμυριώτης Εισαγγελεύς. Ι. Στρογγυλούδης Υπογραμματεύς.

Κατηγορούμενοι, 1.) Ιωάννης Σ. Ροζάκης, 2.) Δημήτριος Σ. Κανάτης, 3.) Γεώργιος Καρούσης, 4.) Νικόλαος Δαραλιώτης, 5.) Μάρκος Δαραλιώτης, 6.) Ανδρέας Α. Κουρουνιώτης, 7.) Μάρκος Κ. Δεσποτάκης κάτοικοι Χίου και Χριστιανοί Ορθόδοξοι, παρέστησαν μετά του συνηγόρου των δικηγόρου Γ. Ζολώτα.

Πράξις, παράβασις άρθρου 11 εδ. Β Ν. 5060 και άδικος δι όπλου επίθεσις μετά βιαιοπραγιών.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ

Εν τη σημερινή του Δικαστηρίου τούτου δημοσία συνεδρίαση ο κλητήρ του ακροατηρίου τη διαταγή Προέδρου εξεφώνησε τα ονόματα των κατηγορουμένων οίτινες ενεφανίσθησαν και ερωτηθέντες υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός των κλπ. είπον ότι ονομάζονται ως άνω είρηται και διορίζουν συνήγορό των τον παρόντα δικηγόρο Γ. Ζολώτα.

Ο Εισαγγελεύς λαβών τον λόγον απήγγειλε συνοπτικώς την έννοιαν της κατηγορίας και ενεχείρησε τω Προέδρω κατάλογον των προς υποστήριξιν αυτής κλητευθέντων μαρτύρων ων τα ονόματα ο κλητήρ εξεφώνησε και ευρέθησαν παρόντες.

Οι κατηγορούμενοι ερωτηθέντες εδήλωσαν ότι εκλήτευσαν μάρτυρας υπερασπίσεως.

Αποχωρησάντων του ακροατηρίου απάντων των μαρτύρων κατηγορίας και υπερασπίσεως, κληθείς υπό του Προέδρου προσήλθεν ο πρώτος μάρτυς της κατηγορίας όστις ερωτηθείς περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Αντώνιος Δημ. Καζάνας, εγεννήθη και κατοικεί εν Χίω, ετών 23, Τραυματίας πολέμου και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τους κατηγορούμενους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν ότι και εν τη προανακρίσει του προσθείς τα εξής: Ενώ καθήμεθα εις το καφενείον του Τσόκα ήλθον εις το καφενείον οι κατηγορούμενοι και ήρχησαν να υβρίζουν. Ετραγουδούσαν εναντίων μας διότι ήμεθα Αριστεροί. Τότε ο Ροζάκης και ο Κουρουνιώτης έβγαλαν μαχαίρη και κτύπησαν τον Γαλίτη.

Προσήλθεν έτερος μάρτυς της κατηγορίας όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Γεώργιος Ν. Κακλιός, εγεννήθη και

κατοικεί εν Χίω, ετών 21, αρτεργάτης και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τους κατηγορούμενους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν ότι και εν τη προανακρίσει του προσθείς τα εξής: Εγώ περνούσα από το καφενείον και μπήκα μέσα να πιω ένα ούζο. Εκείνη την στιγμήν μπήκαν μέσα οι κατηγορούμενοι και διέταξεν ο Ροζάκης να τραγουδίσουν «του αετού τον γυιό» και ήρχισαν να μας υβρίζουν. Επειδή δε ο Καζάνας τος είπε «βρε παιδιά γιατί μας βρίζετε» ετράβηξεν ο Ροζάκης μαχαίρη και κτύπησε τον Γαλάτη, ως έμαθα την επομένην διότι εγώ έφυγα από το καφενείον.

Προσήλθεν έτερος μάρτυς της κατηγορίας όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Ιάκωβος Αντωνίου Γεωρίνης εγεννήθη και κατοικεί εν Χίω, ετών 26, εργάτης και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τους κατηγορούμενους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν ότι και εν τη ανακρίσει του προσθείς τα εξής: Ήμουνα εις το καφενείον και μπήκαν μέσα οι κατηγορούμενοι και αμέσως ήρχισαν να υβρίζουν. Επειδή ο Καζάνας τους έκαμε παρατήρηση τράβηξε μαχαίρη ο Κουρουνιώτης και έσβησε το φως.

Προσήλθεν έτερος μάρτυς της κατηγορίας όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Στυλιανός Ν. Λύκος, εγεννήθη και κατοικεί εν Χίω, ετών 22, αρτεργάτης και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τους κατηγορούμενους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν ότι και εν τη ανακρίσει του προσθείς τα εξής: Και εγώ ήμουνα στο καφενείο όταν μπήκαν οι κατηγορούμενοι και ήρχισαν να υβρίζουν. Τότε τράβηξαν μαχαίρη ο Κουρουνιώτης και ο Ροζάκης και έσβυσαν την λάμπα. Εγώ γι' αυτήν την υπόθεση εδικάσθην υπό του Εφετείου.

Ενταύθα ο Γραμματεύς αναστάς εντολή του Προέδρου και προτάσει του Εισαγγελέως ανέγνω τας ενόρκους καταθέσεις των Αλεξάνδρου Τσόκα και Ελευθερίου Γαλάτη.

Προσήλθεν ο ά μάρτυς της υπερασπίσεως όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Γεώργιος Λ. Μπίρλης, εγεννήθη και κατοικεί εν Χίω, ετών 50, εργάτης και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τους κατηγορούμενους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν ότι, εγώ ήκουσα φασαρίας και έτρεξα και είδα σβυστό το φώς αμέσως ειδοποίησα την Αστυνομία και βρέθηκαν κτυπημένοι οι Ροζάκης και Κουρουνιώτης.

Οι κατηγορούμενοι προσκληθέντες εις απολογίαν ηρνήθησαν την πράξην των.

Ο Εισαγγελεύς λαβών τον λόγον και αναπτύξας την κατηγορίαν εζήτησε την απαλλαγήν των κατηγορουμένων.

Ο συνήγορος τον λόγον λαβόν και αναπτύξας την υπεράσπισιν εζήτησεν την αθώωσιν των πελατών του.

Το Δικαστήριον σκεφθέν μυστικώς επί των εδρών του παρουσία και του γραμματέως απεφάσισε και δια του Προέδρου εδημοσίευσε την υπ' αριθμόν 333 ε.έ. απόφασίν του δι' ης εκηρύχθησαν αθώοι οι κατηγορούμενοι λόγω αμφιβολιών και επέβαλε τα δικαστικά έξοδα και τέλη εις βάρος του δημοσίου.

«ΕΦΙΑΛΤΙΚΕΣ ΜΕΡΕΣ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΣΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΤΟΥ ΖΟΡΜΠΑ»

Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 28 Νοεμβρίου 1945

Τις μέρες που μας πέρασαν, που ήταν και οι τελευταίες του μεταδεκεμβριανού δοσίλογου κράτους του «Τρόμου» κι όχι του «Νόμου», οι εργατικές συνοικίες έζησαν εφιαλτικές μέρες τρομοκρατίας.

Ο περιβόητος για την τρομοκρατική του δράση ανθυπασπιστής Ζορμπάς είχε πραγματικά φρενιάσει.

Ύστερα από τη δολοφονική επίθεση των μπράβων της Χ Ροζάκηδων και Σία αντί να πιαστούν οι δολοφόνοι, πιάστηκαν αθώοι πολίτες που απλούστατα αμυνόμενοι τσάκισαν στο ξύλο τους δολοφόνους. Στο κρατητήριο κακοποιήθηκαν βάναυσα οι Άλ. Τσόκας, Στέλιος Λύκος, Αντ. Καζάνας και Γ. Κακλιός.

Ακολούθησε έπειτα το μπλόκο στο συνοικισμό του Σκυλιτσείου. Σ' αυτό πήραν μέρος πολυάριθμοι χωροφύλακες οπλισμένοι σαν αστακοί, εποχούμενοι αυτοκινήτου. Έπιασαν μικρά παιδιά και τα οδήγησαν στο τμήμα. Εκεί τα υπέβαλαν σε φρικτά βασανιστήρια. Τους έβαλαν μολύβια στα δάκτυλα και τα πίεζαν για να τα αναγκάσουν να μαρτυρήσουν από τους πόνους. Ύστερα με βάση τις εκβιαστικές αυτές καταθέσεις οι αφινιασμένοι αυτοί διάδοχοι των Ναζί (γιατί σαν τέτοιοι πρέπει να χαρακτηριστούν απ' τις πράξεις τους) έκαμαν συλλήψεις πολιτών, που κοιμώντουσαν στα κρεβάτια τους ήσυχα.

Μέσα στο πανδαιμόνιο και τον πανικό που δημιουργήθηκε απόβαλε από τρομάρα η αδελφή του σ. Σταύρου Γαλανού Ειρήνη Κρόκου. Τώρα βρίσκεται σε κρίσιμη θέση στο Σκυλίτσειο Νοσοκομείο.

Στους συλληφθέντες ζητούν να στηρίξουν κατηγορία για παράνομη οπλοφορία, γιατί βρήκαν, λέει, κάτι… λίμες πάνω στα παιδάκια. Με το ξύλο ανάγκασαν τα παιδάκια να λένε ότι τους έδωσαν εντολή να κρατούν λίμες για να σκοτώσουν… τους χωροφύλακες.

Μα εκεί που ξέσπασε η σαδιστική μανία του Ζορμπά ήταν ο κρατούμενος Μικές Μιμίδης. Ήταν εκείνος που είχε ξυλοφορτώσει τους χίτες του Κονταριού που τον προκάλεσαν. Γι αυτή του την πράξη πιάστηκε μαζύ με το σγ. Β. Μοσχούρη και καταδικάστηκαν. Στο κρατητήριο ήρθαν δυο φαντάροι και μπροστά στον ανθυπασπιστή Κολωνία έβριζαν τους κρατούμενους και τους έλεγαν: «Αυτούς που κτυπήσατε δεν ήταν χίτες. Χίτες και ταγματασφαλίτες είμαστε εμείς». Έπειτα τους άνοιξε ο Κολωνίας και μπήκαν στο κρατητήριο όπου αποπειράθηκαν να κτυπήσουν τον σ. Μιμίδη.

Άλλα ο σύντροφος αμυνόμενος στραμπουλισε τα χέρια του χίτη και τον πέταξε έξω από το κρατητήριο. Τότε ο Ζορμπάς με 14 χωροφυλακές μπήκαν κρατώντας ένα βούρδουλα, δυο ξύλα και ένα σίδερο κι άρχισαν να κτυπουν οι «παλικαράδες» λέγοντας του: «θα την αλλάξεις την ιδέα σου ή όχι;» Το μαρτύριο αυτό βάσταξε 20 λεπτά της ώρας. Μάρτυρας γι αυτό είναι ο επίσης κρατούμενος Στέλιος Λύκος που κι αυτόν τον έχουν κυριολεχτικά σαπίσει στο ξύλο.

Για να μη υποβάλλουν μηνύσεις οι κτυπημένοι, τους απομονώνουν, ωσότου να εξαλειφτούν τα ίχνη των κτυπημάτων και των βασανιστηρίων, για να βγαίνουν λάδι και να διαψεύδουν τα βασανιστήρια.

Το Σάββατο το βράδυ στην πλατεία Βουνακίου εθνοφύλακες, οπλισμένοι με χειροβομβίδες, κυνηγούσαν τον σγ. Μικέ Μιμίδη και τον συναγων. Β. Μοσχούρη (που αποφυλακίστηκαν γιατί έκαναν έφεση) και ζητούσαν να τους σκοτώσουν. Οι καταδιωκόμενοι μπήκαν στο καφενείο της αγοράς. Οι φαντάροι τους κυνήγησαν και εκεί αλλά κατόρθωσαν να διαφύγουν από την πίσω πόρτα.

Πιστεύομε ότι η καινούργια κυβέρνηση δεν θα επιτρέψει τη συνέχιση της τρομοκρατίας.

«ΑΡΧΙΣΑΝ ΟΙ ΔΙΚΕΣ ΤΩΝ ΔΟΣΙΛΟΓΩΝ»

Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 25 Νοεμβρίου 1945

Χτες άρχισαν οι δίκες των δοσιλόγων και προδοτών της Χίου.

Δικάστηκε ο Νίκος Πλουμής που είχε δει τους Κομμάντος της Συμμαχικής αποστολής στη Νέα Μονή. Όταν κατέβηκε το συζήτησε στο Ριζάρι και ο προδότης χωροφύλακας Τριανταφυλίδης τον ανάγκασε να το ομολογήσει μπροστά του. Τον οδήγησε έπειτα στη Γκεσταπό όπου του έδωσαν για ανταμοιβή 2 1/2 οκ. φασόλες.

Μάρτυρες υπεράσπισης παρέστησαν οι ίδιοι οι δοσίλογοι.

Το δικαστήριο παραδέχτηκε πλήρη ένοχη χωρίς ελαφρυντικά και τον καταδίκασε 12 χρόνια φυλακή.

Ο συνήγορός του κ. Χανιώτης ανάφερε ότι «στη Χίο υπήρχαν ελάχιστοι δοσίλογοι και σύσσωμος ο λαός πήρε μέρος στην αντίσταση αναγκάζοντας τους Γερμανούς να κλειστούν στο τρίγωνο». Λαϊκοί δικαστές ήταν οι κ. Κ. Δεμερζάκης και Α. Γοργίας.

Το απόγευμα άρχισε η δίκη του σωφέρ της Γκεσταπώ Γ. Μηνάκη.

Επειδή λείπουν πλήρεις αποδείξεις η δίκη αναβλήθηκε για να συλλέξουν στοιχεία.

Όλοι οι Χιώτες που γνωρίζουν τη δράση του ξακουστού αυτού σπιούνου των Γερμανών καλούνται να τα καταθέσουν αμέσως στην Εισαγγελία.

«Ο ΔΗΜΙΟΣ ΤΟΥ ΧΙΑΚΟΥ ΛΑΟΥ ΑΘΩΩΘΗΚΕ»

Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 28 Νοεμβρίου 1945

Πληροφορούμαστε θετικά ότι ο δήμιος του λαού του νησιού μας ο μαύρος άνθρωπος Λουλακάκης, ο στυγερός εγκληματίας, που είναι υπεύθυνος για το θάνατο χιλιάδων πατριωτών μας που τους έστειλε στον τάφο η ακόρεστη μανία πλουτισμού που τον κατείχε και που τον έκαμνε να κλέβει τα τρόφιμα τα προορισμένα για το λαό, αθωώθηκε για τους εκβιασμούς και τις κλοπές του από το Εφετείο τής Σύρας.

Με πιο δικαίωμα ο υπ' άριθ. 1 εχθρός της Χίου δικάστηκε σε ξένο τόπο; Γελιούνται οι εχθροί του λαού αν νομίζουν ότι θα πάρουν «αμοιβαίαν άφεσιν αμαρτιών».

Ο Λουλακάκης δεν είναι ένας τυχαίος εγκληματίας. Είναι ο μεγαλύτερος εγκληματίας που εγκλιμάτισε ποτέ σε βάρος του λαού της Χίου. Ούτε τα ταγκαλάκια του '22 δεν έκαμαν τέτοιο θρήνο που έκανε αυτός στο νησί.

Είναι ο άνθρωπος που τον καιρό που ο λαός πέθαινε πρησμένος κατά χιλιάδες στους δρόμους μοίραζε με τους μαυραγορίτες τα δεσμευμένα τρόφιμα και τα πουλούσαν θησαυρίζοντας λίρες. Είναι ο άνθρωπος που έβγαλε το λάδι από τη Χίο πουλώντας Γερμανικές άδειες εξαγωγής λαδιού στους μαυραγορίτες. Είναι ο άνθρωπος που κατέδιδε Έλληνες πατριώτες στους Γερμανούς σαν τον διευθυντή της Νομαρχίας μας κ. Μ. Κορδή και τον πατριώτη Μικέ Μιμίδη, γιατί τόλμησαν να τον ελέγξουν.

Είναι ο άνθρωπος που απείλησε τους εργάτες με τα γερμανικά πολυβόλα.

Όχι, αυτό το φαρμακερό φίδι δεν θα γλυτώσει,

Να τον φέρουν να δικαστεί στη Χίο. Τώρα είναι προφυλακισμένος ως ύποπτος δοσίλογος. Ο λαός της Χίου θα προσέλθει στον ανακριτή και την «υποψία» θα την κάνει βεβαιότητα.

Και ο Λουκακάκης θα πέσει κάτω από το σωρό των εγκλημάτων του.

Γιατί ή «δικαιοσύνη» του μεταδεκεμβριανού κράτους του δοσιλογισμού που αθώωνε τους προδότες πιστεύουμε πως έχει πώς έχει περάσει πια στην ιστορία.

«ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ ΤΟΥ ΕΑΜ ΣΤΙΣ ΑΡΧΕΣ»

Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 30 Νοεμβρίου 1945

Αντιπροσωπεία της διακομματικής του ΕΑΜ από τους συναγ. Κοκκαλιάδη, Στρουμπή, Μαυρογιάνη και Μαγγανά επισκέφτηκε προχτές τον κ. Κορδή και του εξέθεσε τις απόψεις του ΕΑΜ για τη νέα φάση της πολιτικής κατάστασης του τόπου για την αποκατάσταση ισοπολιτείας, τάξης, ησυχίας ακομμάτιστης συμπεριφοράς των Κρατικών οργάνων και ζήτησε να καταβληθούν δραστήριες ενέργειες για την άμεση ανακούφιση του λαού.

Σήμερα θα επισκεφτεί το κ. Διοικητή της Χωροφυλακής.

«ΤΟ ΕΑΜ ΑΠΕΣΥΡΕ ΤΗΝ ΑΝΟΧΗ
Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΠΡΟΔΩΣΕ ΤΙΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΕΣ ΤΗΣ ΥΠΟΣΧΕΣΕΙΣ ΣΤΟ ΛΑΟ
Εμπρός για την αναγνώριση της Αντίστασης. Για γενική αμνηστία. Για ψωμί, δουλειά, λευτεριά, δημοκρατία, ανεξαρτησία»

Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 12 Δεκεμβρίου 1945

ΑΘΗΝΑ 12 (του ανταποκριτή μας) Η Κ.Ε. του ΕΑΜ εξέδωκε απόφαση στην όποια Αναφέρει ότι, αφού εσυζήτησε την κατάσταση όπως διαμορφώνεται ύστερα από τρείς

εβδομάδες διακυβέρνηση της χώρας από το Κέντρο, διαπιστώνει ότι καμμιά ουσιαστική μεταβολή δεν έγινε. Ακόμα συνεχίζεται η μεταδεκεμβριανή πολιτική, που οδήγησε στην εσωτερική αναρχία, στην εσωτερική καταβαράθρωση και στην εξωτερική απομόνωση. η κυβέρνηση δεν Αναγνώρισε την αντίσταση και με εξαγγελλόμενο νόμο καταργεί ουσιαστικά τη Βάρκιζα, θεωρεί εγκληματική πάλη ενάντια στον κατακτητή και την τιμωρία των προδοτικών οργάνων του. δεν αναγνωρίζει ότι είναι ανήθικο και αντεθνικό να θεωρούνται αξιόποινες οι πατριωτικές αυτές πράξεις. Η κυβέρνηση Αποκρούει την ικανοποίηση του παλλαϊκού αιτήματος της αμνηστίας, που θα αποτελέσει απαραίτητη προϋπόθεση της ομαλότητας. Ενομιμοποίησε τους νόθους εκλογικούς καταλόγους. Η δολοφονική τρομοκρατία συνεχίζεται δυναμωμένη. Τίποτα δεν γίνεται για την εκκαθάριση των σωμάτων ασφαλείας, του στρατού και του κρατικού μηχανισμού. Τίποτα δεν άλλαξε μολονότι μέλη της Κυβέρνησης ως πολιτικοί είχαν αναγνωρίσει την ανάγκη όλων των ανωτέρω. Μπροστά στην κατάσταση αύτη η Κ Ε. του ΕΑΜ αποφασίζει.

1) Αίρει την ανοχή και την υποστήριξη που έδωσε στην κυβέρνηση, γιατί αυτή επρόδωσε τη δημοκρατική αποστολή της.

2) Αίρει την ανοχή που υποσχέθηκε ατά οικονομικό μέτρα της κυβέρνησης, γιατί ούτε πολιτικές δημοκρατικές προϋποθέσεις επραγματοποίησε ούτε πήρε, τρεις εβδομάδες τώρα, κανένα μέτρο για να κατανείμει τα βάρη και πάνω στους πλούσιους.

3) Συνεχίζει την αποχή από την έγγραφη στους νόθους καταλόγους καθώς και την αποχή από την εκλογική σκηνοθεσία, που προετοιμάζει η κυβέρνηση και ο μοναρχοφασισμός.

Η Κ.Ε. διαπιστώνει ότι η υποχωρητικότητα του ΕΑΜ στο ζήτημα της συμμετοχής στην κυβέρνηση έπεισε και τον τελευταίο Έλληνα ότι, το ΕΑΜ εξάντλησε κάθε μέσο διευκόλυνσης της ομαλής εσωτερικής εξέλιξης χωρίς να προβάλλει αξιώσεις συμμετοχής στην κυβέρνηση, αλλά η κυβέρνηση καταχράστηκε την εμπιστοσύνη και την ανοχή του ΕΑΜ και πρόδωσε τις δημοκρατικές υποσχέσεις που έδωσε στο λαό.

Μπροστά στην καινούργια κατάσταση η Κεντρική Επιτροπή διαπιστώνει ότι η Κυβέρνηση απέτυχε πλέρια και η παραμονή της στην αρχή αποτελεί εθνικό κίνδυνο. Ύψιστο εθνικό συμφέρον απαιτεί σήμερα να σχηματιστεί Κυβέρνηση αντιπροσωπευτική με αποφασιστική συμμετοχή του πραγματικού κινήματος Εθνικής Αντίστασης, του ΕΑΜ.

Η Κ.Ε. διαπιστώνει και πάλι την αρνητική επίδραση των επισήμων αντιπροσώπων της Αγγλίας στη διαμόρφωση της εσωτερικής κατάστασης.

«ΑΠΟΦΥΛΑΚΙΣΤΗΚΑΝ ΟΙ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΟΙ ΓΙΑ ΕΚΤΕΛΕΣΕΙΣ. ΜΙΣΟ ΧΡΟΝΟ ΠΡΟΦΥΛΑΚΙΣΜΕΝΟΙ ΑΠΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΑΝΤΕΘΝΙΚΟ ΠΑΘΟΣ»

Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 18 Δεκεβρίου 1945

Έπειτα από τη γενική παγχιακή και πανελλήνια κατακραυγή και αγανάχτηση που ξεσηκώθηκε με τις άδικες και υβριστικές για την ιστορία του Έθνους συλλήψεις και καταδιώξεις αγωνιστών, αποφασίστηκε επιτέλους το Σάββατο η αποφυλάκισή τους.

Έτσι Απαλλάχτηκαν και βγήκαν από τη φυλακή όλοι οι κρατούμενοι για τις εκτελέσεις προδοτών, εκτός από τρεις που κατηγορούνται ότι πιθανόν να εξετέλεσαν τον σιχαμερό προδότη Μπουμπαρόπουλο και που θ' απαλλαγούν ίσως σήμερα - αύριο

Με την απόδοση στην κοινωνία από τους δικαστές μας των τίμιων παλικαριών της, κλίνει μια θλιβερότατη Ιστορία.

Μια Ιστορία γεμάτη εμπάθεια, πολιτική σκοπιμότητα και φανατισμό. Αυτά ήσαν οι οδηγοί και τα κίνητρα όλων εκείνων που παρουσιάστηκαν σαν μάρτυρες κατηγορίας των αγωνιστών τής απελευθέρωσης της Χίου.

Και το αποτέλεσμα ήταν απ' τη μια μακρόχρονο βασανιστήριο και αφανισμός σε δεκάδες φαμελιές και φαμελίτες κι ένας αγωνιστής βαρύτατα άρρωστος, ο Τσιρνίκας, που μεταφέρθηκε την Κυριακή στην Αθήνα για θεραπεία. Από την άλλη γίνηκε αφορμή ν' αντιληφθεί η Χίος, πια τεράστια διαφορά υπάρχει μεταξύ του λαού και των διωκτών του, τί αντίληψη για πατρίδα και πατριωτισμό έχει αναπτυχθεί ανάμεσα τους

και πόσο αηδιαστικά εξευτελιστικό και προδοτικό αποδείχτηκε το Κράτος της Δεξιάς απολυταρχίας, δηλαδή το Κράτος του Μεταδεκεμβριανού Οργίου.

«Η ΠΑΡΑΣΥΝΑΓΩΓΗ
Οι άνθρωποι του Μαύρου Μετώπου σε συμμαχία με ορισμένους του Κέντρου ζητούν να παραμείνει ο λαομίσητος Σταματιάδης»
Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 28 Δεκεμβρίου 1945

Ο λαομίσητος Νομάρχης Σταματιάδης, ύστερα από τη λαϊκή αγανάκτηση και την παλλαϊκή απαίτηση για την απομάκρυνσή του, που εκδηλώθηκε με επιτροπές και τηλεγραφήματα διαμαρτυρίας απ' όλες τις γωνιές της Χίου, αντικαταστάθηκε και στη θέση του μπήκε ο κ. Α. Κιντούρης. Η αντικατάσταση δημοσιεύτηκε και στις Αθηναϊκές εφημερίδες της 22 του Οκτώβρη.

Τώρα διαδίδεται ευρύτατα ότι ο Σταματιάδης θα παραμείνει στη Χίο. Η φήμη αυτή, κυκλοφόρησε ύστερα από μια παρασυναγωγή που έγινε στη Νομαρχία.

Ένας από τους ιδρυτές της μακαρίτισσας ΕΟΧ κάλεσε διαφόρους χρεωκοπημένους τύπους κι ανάμεσα σ' αυτούς δυστυχώς και μερικούς του κέντρου, για να πείσουν τον κ. Κυρέλλο ότι στη Χίο πρέπει να παραμείνει Νομάρχης ο Σταματιάδης. Στην ίδια παρασυναγωγή δυο άτομα επετέθηκαν συκοφαντικότατα κατά του μητροπολίτη αποκαλώντας τον «κουκουέ» Ως επιχείρημα για να πείσουν τον κ. Κυρέλλο ότι ο μητροπολίτης είναι «κουκουές» έφεραν το τηλεγράφημα του σεβασμιωτάτου προς τον υπουργό εφοδιασμού με το όποιο ζητούσε να φτηνώσουν τα τρόφιμα του δελτίου γιατί ο φτωχόκοσμος δεν μπορεί να τα αγοράσει.

Είναι καιρός πια οι διάφοροι λαομίσητοι τύποι να πάψουν να είναι οι μυστικοσύμβουλοι των εκάστοτε Νομαρχών και Γενικών Διοικητών, γιατί ζητούν πάντα να εξυπηρετήσουν τα δικά τους κομματικά ή ατομικά συμφέροντα.

Για τόσο σοβαρά ζητήματα όπως το ζήτημα του Σταματιάδη ο λαός είναι εκείνος, που πρέπει να ρωτιέται.

Και ο λαός έχει εκδώσει τελεσίδικη την απόφαση του: Να φύγει ο Σταματιάδης!

«ΠΕΡΣΙ ΚΑΙ ΦΕΤΟΣ»
Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 28 Δεκεμβρίου 1945

Παραθέτομε συγκριτικό πίνακα των τιμών των διαφόρων ειδών που δείχτει την τεράστια διαφορά από τις περυσινές γιορτές.

Είδος	Πέρσι δρχ.	Φέτος δρχ.
Κρέας	150	4—7 χιλ.
Ψάρια	40	6. 000
Λάδι	150	5. 500
Πατάτες	40	1. 500
Ψωμί	25	800
Κουκιά	35	1.000
Φασόλες	30	1. 200
Ζάχαρη	300	18. 000
Τσιγάρα	40	700
Παπούτσια	3000	120. 000

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο
Η εμφάνιση του αντικομμουνιστικού κράτους

Α. Όξυνση της παρακρατικής τρομοκρατίας

«ΥΠΕΡΟΧΟ ΔΕΙΓΜΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΛΑΙΚΗΣ ΑΥΤΟΑΜΥΝΑΣ

Ο ΛΑΟΣ ΣΤΑ ΝΕΝΗΤΑ, ΑΝΤΡΕΣ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ,
ΕΜΑΤΑΙΩΣΕ ΤΗ ΣΥΛΛΗΨΗ ΠΟΛΙΤΩΝ»
Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 4 Ιανουαρίου 1946

Την ημέρα της Πρωτοχρονιάς ο λαός του χωριού γιόρταζε με χορούς και τραγούδια. Το γλέντι πέρασε ειρηνικά. Κράτησε από την παραμονή μέχρι τις 10 το πρωί οπότε και διαλύθηκε, αφού προηγούμενα οι συγκεντρωμένοι πέρασαν και χαιρέτησαν τους χωρικούς στα σπίτια τους, όπως είναι το έθιμο του χωρίου. Ο λαός μέσα στον ενθουσιασμό του τραγούδησε και μερικά τραγούδια του εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα. Μαζί με το λαό αγαπημένα γλεντούσαν και οι χωροφύλακες του φυλακίου Νενήτων.

Την άλλη μέρα της Πρωτοχρονιάς, το απόγεμα έφτασαν στο χωριό ο σταθμάρχης Καλαμωτής μαζί με χωροφύλακες και ειδοποίησαν τους Σ. Βουνουσάκη, Μικέ Βαρβάκη, Μιχάλη Βαρβάκη, Μ. Χαλκούση, Γ. Συκαλά, Γ. Βούκουνη, Γ. Ταναΐνη και Κ. Γεωργινή, να παρουσιαστούν στο φυλάκειο. Οι πολίτες παρουσιάστηκαν. Εκεί ο σταθμάρχης τους δήλωσε ότι είναι κρατούμενοι γιατί «διατάραξαν την κοινή ησυχία» γιατί «έβρισαν το βασιληά» και φώναξαν «κάτω ο φασισμός». Όταν γνώστηκε η σύλληψή τους, επιτροπές από κατοίκους παρουσιάστηκαν και ζήτησαν την απελευθέρωσή τους. Σε ερώτηση που υπέβαλαν στο σταθμάρχη για τη δικαιολογία της σύλληψής, τους απάντησε ότι «κρατούνται για πολιτικούς λόγους και θα μεταφερθούν στην Καλαμωτή». Ο κόσμος που είχε στο μεταξύ συγκεντρωθεί, όταν άκουσε την πρόθεση του σταθμάρχη, να τους μεταφέρει στην Καλαμωτή, καταγανακτισμένος, σχημάτισε πολυμελείς επιτροπές από άνδρες και γυναίκες και ζήτησε από το σταθμάρχη την άμεση απελευθέρωση των κρατουμένων, δηλώνοντας ότι σε διαφορετική περίπτωση θα έμενε όλος ο κόσμος μαζί με τους κρατούμενους. Ο σταθμάρχης μπροστά σ' αυτό το υπέροχο δείγμα μαζικής λαϊκής αυτοάμυνας, αφού μάταια απείλησε να μεταχειριστεί τα όπλα, βλέποντας τη σταθερή αποφασιστικότητα του λαού αναγκάστηκε να υποχωρήσει και να ελευθερώσει τους κρατούμενους.

Πρακτικά του εν Χίω Τριμελούς Πλημμελειοδικείου
Αριθμ. 433
Συνεδριάσις της 20 Ιουνίου 1946
Δικασταί κλπ., Χαραλ. Δαμάσκος Πρόεδρος, Ιωάννης Αγαλόπουλος, Διον. Χρυσαείδης, Κωνστ. Αρμυριώτης Εισαγγελεύς Ιωάννης Σπανομάρκος Δικαστικός Γραφεύς.
Κατηγορούμενος, Μιχαήλ Νικολ. Χατζής, κάτοικος Οινουσσών, απών.
Πράξις, παράβ. αρθρ. 10 § 1 Ν. 5060.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ

Εν τη σημερινή του Δικαστηρίου τούτου δημοσία συνεδρίαση ο κλητήρ του ακροατηρίου τη διαταγή Προέδρου εξεφώνησε το όνομα του κατηγορουμένου όστις δεν ενεφανίσθη.

Επιτραπείσης της ερημοδικίας.

Ο Εισαγγελεύς λαβών τον λόγον απήγγειλε συνοπτικώς την έννοιαν της κατηγορίας και ενεχείρησε τω Προέδρω κατάλογον των προς υποστήριξιν αυτής κλητευθέντων μαρτύρων ων τα ονόματα ο κλητήρ εξεφώνησε και ευρέθησαν παρόντες.

Προσήλθεν ο μάρτυς της κατηγορίας όστις ερωτηθείς ωσαύτως υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Νικόλαος Ι. Σηφάκης, εγεννήθη εν Κρήτη και κατοικεί εν Χίω, ετών 50, ταγματάρχης χωρ/κης και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τον κατηγορούμενο και δεν συγγενεύει μετ' αυτού, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν ότι και εν τη προανακρίσει του προσθείς τα εξής: Το δημοσιευθέν εις την εφημερίδα άρθρον ης τυγχάνει υπεύθυνος ο κατηγορούμενος προκάλεσε δια των φράσεων ίδια «Ο σταθμάρχης μπροστά σε αυτό το υπέροχο δείγμα λαϊκής αυτοάμυνας…» τους πολίτας εις διχόνοιαν και τους διήγηρε εις το να

διαπράξουν το κακούργημα της στάσεως. Αυτό καθ' αυτό εν τω συνόλω του το δημοσίευμα ζητεί να μειωθεί το κύρος της χωροφυλακής προς το κοινόν.

Ο Εισαγγελεύς λαβών τον λόγον και αναπτύξας την κατηγορίαν εζήτησε την ενοχήν του Μιχαήλ Νικολ. Χατζή κατά το κατηγορητήριον.

Το Δικαστήριον σκεφθέν μυστικώς επί των εδρών του παρουσία και του γραμματέως απεφάσισε και δια του Προέδρου εδημοσίευσε την υπ' αριθμόν 433 ε.έ. απόφασίν του δι' ης κατεδίκασε τον κηρυχθέντα ένοχο κατηγορούμενο εις φυλάκισιν πέντε (5) μηνών και χρηματικην ποινήν τριακοσίων χιλιάδων (300.000) δραχμών και εις τα της δίκης έξοδα και τέλη εισπρακτέα αλληλεγγύως και δια προσωπικής του κρατήσεως.

«ΕΝΑ ΔΕΙΓΜΑ ΛΑΪΚΗΣ ΑΥΤΟΑΜΥΝΑΣ
ΟΙ ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΙΚΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ ΑΠΑΝΤΗΣΑΝ
ΟΠΩΣ ΕΠΡΕΠΕ ΣΤΙΣ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ»
Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 15 Ιανουαρίου 1946

Αργά το βράδυ του Σαββάτου κι ενώ μια ομάδα πολιτών τραγουδούσε δημοκρατικά αντιφασιστικά τραγούδια, δέχτηκε τη λυσσασμένη επίθεση μιας ομάδας χωροφυλάκων με επί κεφαλής το διαλεχτό παιδί του κ. Ζορμπά το Μαρίνο Πατσέλη. Με τα πιστόλια στα χέρια, προτείνοντάς τα στους πολίτες τους διέταξαν να σηκώσουν τα χέρια και να τους ακολουθήσουν. Συνήθισαν οι άνθρωποι ανεξέλεγκτοι από τις μεταδεκεμβριανές κυβερνήσεις να διατάζουν οποιαδήποτε ώρα, κι όποτε τους κάπνιζε, να σέρνουν κατά το γούστο τους κάθε πολίτη, γι' αυτό και τους κακοφάνηκε όταν οι άνθρωποι που τραγουδούσαν διαμαρτυρήθηκαν και ζήτησαν να μάθουν το λόγο της «βίαιης αυτής προσαγωγής».

Άρχισαν αμέσως να πυροβολούν με τα περίστροφα τους, πράγμα που έκανε ολάκερη την περιοχή να αναστατωθεί. Όλος ο κόσμος πετάχτηκε στο δρόμο, άντρες, γυναίκες και παιδιά, για να δει τί συμβαίνει.

Κι έμαθε την αλήθεια. Είδε μερικά όργανα της «τάξης» να πυροβολούν ανθρώπους που τραγουδούσαν.

Αηδιασμένος και καταγαναχτισμένος κινήθηκε τότε σύσσωμος με φωνές και γιούχα.

Περίτρομη η κουστωδία, μπροστά στην αγανακτισμένη λαοθάλασσα πετούσε τώρα χειροβομβίδες καπνογόνες δημιουργώντας προπέτασμα καπνού και το βάζε στα πόδια…

Πρακτικά του εν Χίω Τριμελούς Πλημμελειοδικείου
Αριθμός 279
Συνεδρίασις της 2ας Μαΐου 1946

Δικασταί κλπ., Χαραλ. Δαμάσκος Πρόεδρος, Διον. Χρυσαείδης, Ιωάννης Λιάπης έμμισθος Πάρεδρος, Θεοδ. Μιχαλόπουλος Ειρηνοδίκης Χίου Εισαγγελεύς (μη υπάρχοντος Εισαγγελέως και των αρμοδιωτέρων αναπληρωτών κωλυομένων) Ιωάννης Στρογγυλούδης γραμματεύς Β.

Κατηγορούμενοι, 1.) Γεώργιος Ηλία Λύρας, εγεννήθη εν Οινούσαις και κατοικεί εν Χίω, ετών 21, άεργος. 2.) Εμμανουήλ Μιχαήλ Αθανασίου, εγεννήθη εν Σμύρνη και κατοικεί εν Χίω ετών 30, γεωργός. Και 3.) Νικόλαος Τρύφωνος Γουλιάς, εγεννήθη και κατοικεί εν Χίω, ετών 21, εφαρμοστής μηχανικός, άπαντες χριστιανοί ορθόδοξοι παρέστησαν μετά των συνηγόρων των δικηγόρων Γ. Μαύρου και Θ. Κοκκαλιάδη.

Πράξις, παράβασις αρθρ. 11 § 2 Νόμου 5060 και διέγερσις κατά της αρχής.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ

Εν τη σημερινή του Δικαστηρίου τούτου δημοσία συνεδρίαση ο κλητήρ του ακροατηρίου τη διαταγή Προέδρου εξεφώνησε τα ονόματα των κατηγορουμένων οίτινες ενεφανίσθησαν και ερωτηθέντες υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός των κλπ. είπον ότι ονομάζονται ως άνω είρηται και διορίζουν συνηγόρους των ίνα τους υπερασπισθώσι τους παρόντας δικηγόρους Γεωργ. Μαύρο και Θ. Κοκκαλιάδη.

Ο Εισαγγελεύς λαβών τον λόγον απήγγειλε συνοπτικώς την έννοιαν της κατηγορίας και ενεχείρησε τω Προέδρω κατάλογον των προς υποστήριξιν αυτής κλητευθέντων μαρτύρων ων τα ονόματα ο κλητήρ εξεφώνησε και ευρέθησαν παρόντες.

Οι κατηγορούμενοι ερωτηθέντες εδήλωσαν ότι εκλήτευσαν μάρτυρα υπερασπίσεως.

Προσήλθεν έτερος μάρτυς της κατηγορίας όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Δημήτριος Διον. Βαρεύξης, εγεννήθη εν Πύργω Ηλίας και κατοικεί εν Χίω, ετών 26, Χωροφύλαξ και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τους κατηγορουμένους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν ότι και εν τη προανακρίσει του προσθείς τα εξής: Κατά την ημέραν της πράξεως μετέβημεν εις τον Συνοικισμόν Βαρβασίου οπού είχομεν ειδοποιηθεί υπό του Σταθμάρχου Βαρβασίου ότι ομάς ετραγουδούσεν επαναστατικά τραγούδια και εκινδύνευε να διασαλευτεί η τάξις, προς διάλυσιν αυτής. Όταν εφθάσαμεν εκεί ο επί κεφαλής Μοίραρχος Παντελίδης εισήλθεν εις το καφενείον του Ματθ. Καρτοκάφαλου και ηρώτησεν ποίοι ήσαν οι άδοντες, ο δε παρευρισκόμενος σταθμάρχης Βαρβασίου υπέδειξεν εις αυτόν τους κατηγορουμένους Γούλιαν και Αθανασίου τους οποίους διετάχθημεν και ωδηγήσαμεν εις τον Σταθμόν Βαρβασίου προς ανάκρισιν. Κατά την επιστροφήν του αυτοκίνητου όπως παραλάβη και τους υπολοίπους χωρ/κας συνεκεντρώθησαν περί τα [δυσανάγνωστο: 100] και πλέον άτομα, ο δε εκ των κατηγορουμένων Λύρας παροτρύνοντας το πλήθος φωνάζων εις αυτούς «όλοι παιδιά στον Σταθμόν να τους απελευθερώσωμεν» εμποδίζοντες το αυτοκίνητον, με τους χωροφύλακας να εκκινήση. Άλλοι δε πάλιν την ιδίαν εκείνην στιγμήν έκρουον τους κώδωνας της εκκλησίας δια να συγκεντρωθούν περισσότεροι.

Προσήλθεν έτερος μάρτυς της κατηγορίας όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Σπυρίδων Γ. Φουρλάνος [δυσανάγνωστο], εγεννήθη εν Λευκάδα και κατοικεί εν Χίω, ετών 34, χωροφύλακας και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τους κατηγορουμένους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν ότι και εν τη προανακρίσει του προσθείς τα εξής: Και εγώ κατά την ήμεραν της πράξεως μετέβην με επί κεφαλής τον Μοίραρχον Παντελίδην εις τον Συνοικισμόν Βαρβασίου ίνα αποκαταστήσωμεν την τάξιν ήτις είχε διασαλευτή εκ του ότι ομάς πολιτών ετραγουδούσεν επαναστατικά άσματα. Κατά την μετάβασίν μας εκεί επληροφορήθημεν παρά του Σταθμάρχου Βαρβασίου ότι επί κεφαλής της άνω ομάδος ήσαν οι κατηγορούμενοι Γούλιας και Αθανασίου, τους οποίους και συνελάβομεν και ωδηγήσαμε εις τον Σταθμόν Βαρβασίου προς ανάκρισιν. Μετά την επάνοδο του αυτοκινήτου δια να παραλάβει τους εναπομείναντας εν τω Συνοικισμώ χωροφύλακας ο εκ των κατηγορουμένων Γεώργ. Λύρα επί κεφαλής 100 και πλέον ατόμων εφώναζε «όλοι παιδιά στο Σταθμό να απελευθερώσωμεν τους κρατουμένους», εκείνην την στιγμήν έκρουον και τους κώδωνας της εκκλησίας δια να συγκεντρωθούν περισσότεροι.

Προσήλθεν έτερος μάρτυς της κατηγορίας όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Χρήστος Νικ. Ελευθερίου, εγεννήθη εν Σάμω και κατοικεί εν Χίω, ετών 32, υπενωμοτάρχης και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τους κατηγορουμένους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν ότι και εν τη προανακρίσει του προσθείς τα εξής: Μετέβην και εγώ μετά των άλλων συναδέλφων μου με επί κεφαλής τον Μοίραρχον Παντελίδην εις τον Συνοικισμόν Βαρβασίου όπου επληροφορήθημεν παρά του Σταθμάρχου Βαρβασίου ότι επί κεφαλής των αδόντων επαναστατικά τραγούδια ήσαν οι κατηγορούμενοι Γούλιας και Αθανασίου τους οποίους και συνελάβομεν και οδηγήσαντες αυτούς εις τον Σταθμόν Βαρβασίου προς ανάκρισιν. Κατά την επάνοδο του αυτοκινήτου εις τον Συνοικισμόν, αντελήφθην και εγώ εκ των κατηγορουμένων Γ. Λύρα να λέγει εις τους συγκεντρωθέντας άνω των 100 «εμπρός παιδιά, για το σταθμόν

να απελευθερώσωμεν τους κρατουμένους», συγχρόνως δε άλλοι εκτύπων τους κώδωνας της εκκλησίας δια να συγκεντρωθούν περισσότεροι.

Προσήλθεν έτερος μάρτυς της κατηγορίας όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Παναγιώτης Τσουκαλοχωρίτης, εγεννήθη εν Μυτιλήνη και κατοικεί εν Χίω, ετών 30, υπενωμοτάρχης και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τους κατηγορουμένους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν ότι και εν τη προανακρίσει του προσθείς τα εξής: Εγώ ως Σταθμάρχης Βαρβασίου μετέβειν εις τον τόπον της πράξεως ίνα διαλύσω ομάδα πολιτών οι οποίοι ετραγουδούσαν επαναστατικά τραγούδια και εκινδύνευε να διασαλευθή η τάξις, αντελήφθην δε ότι επί κεφαλής ήσαν οι κατηγορούμενοι Αθανασίου και Γούλιας, εκάλεσα τον Αθανασίου εις τον οποίον είπον ότι πρέπει να διαλυθούν αμέσως προς αποφυγήν επεισοδίων, ενώ ούτος κατ' αρχάς μου υπεσχέθη ότι θα διαλυθούν, μετ΄ ολίγην ώραν και πάλι συνεκεντρώθησαν εις το καφενείον του Καρτοκέφαλου, οπότε εγώ ηναγκάσθην να αναφέρω σχετικώς εις την προϊσταμένη μου αρχήν. Μετά παρέλευσιν ολίγης ώρας κατέφθασεν αστυνομική δύναμις δι αυτοκινήτου, ότε οι συγκεντρωθέντες διελύθησαν, τότε ο επί κεφαλής της Αστυνομικής δυνάμεως διέταξε την σύλληψιν των Αθανασίου και Γουλιά τους οποίους και ωδήγησεν εις τον Σταθμόν Βαβασίου προς ανάκρισιν. Κατά την επιστροφήν του αυτοκινήτου δια να παραλάβει και τους υπολοίπους χωροφύλακας ο κατηγορούμενος Γεώργ. Λύρας τεθείς επί κεφαλής 100 και πλέον ατόμων παρώτρυνε τούτους φωνάζων «όλοι μαζί παιδιά στο Σταθμό να απελευθερώσωμεν τους κρατουμένους». Ο Λύρας κατά την γνώμην μου είναι ο υπαίτιος των επακολουθησάντων επεισοδίων.

Προσήλθεν έτερος μάρτυς της κατηγορίας όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Ηλίας Γαλατιανός, κατοικεί εν Χίω, ετών 31, Χωροφύλαξ και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τους κατηγορουμένους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν ότι και εν τη προανακρίσει του προσθείς τα εξής: Εγώ εκείνη την ημέραν της πράξεως ήμην σκοπός εις τον Συνοικισμόν Βαρβασίου, ότε αντελήφθην ομάδα πολιτών η οποία τραγουδούσεν επαναστατικά τραγούδια και ειδοποίησα τον Σταθμάρχην, όστις ελθών επί τόπου εκάλεσεν τον εκ των κατηγορουμένων Αθανασίου και του συνέστησε να διαλυθούν. Ούτος στην αρχήν υπεσχέθη ότι θα διαλυθούν αλλά αργότερον συνεκεντρώθησαν εις το καφενείον του Καρτοκέφαλου. Μεταξύ των αδόντων ήσαν και οι Γουλιάς και Αθανασίου, όταν έφθασεν εις τον Συνοικισμόν η Αστυνομική δύναμις ο επί κεφαλής ταύτης διέταξε την σύλληψιν των Γουλιά και Αθανασίου τους οποίους και ωδήγησαν εις τον Σταθμόν προς ανάκρισιν κατά την επιστροφίν του αυτοκινήτου προς παραλαβήν και των υπολοίπων χωρ/κων ο εκ των κατηγορουμένων Γ. Λύρας τεθείς επί κεφαλής ομάδος άνω των 100 ατόμων εφώναζε «επάνω τους παιδιά πάμε στον Σταθμό να απελευθερώσωμε τους κρατουμένους, οπότε δια τον λόγον τούτον διετάχθη και η σύλληψις τούτου.

Προσήλθεν ο ά μάρτυς της υπερασπίσεως όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Χρήστος Ν. Καραμανλής, εγεννήθη εν Οινούσαι και κατοικεί εν Χίω, ετών 40, άεργος και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τους κατηγορουμένους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν τα εξής: Εγώ μετά του κατηγορουμένου Γεωργ. Λύρα είμεθα εις την πόλιν της Χίου μέχρι της 7^{ης} εσπερινής, ότε εχωρίσθημεν και εγώ μεν μετέβην εις την οικίαν μου ο δε Λύρας εις την ιδικήν του.

Προσήλθεν έτερος μάρτυς της υπερασπίσεως όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Γεώργιος Κ. Λαιμός, εγεννήθη εν Οινούσαι και κατοικεί εν Χίω, ετών 30, άεργος και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τους κατηγορουμένους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς

κατέθεσεν τα εξής: Κι εγώ ήμην με τον κατηγορουμένον Γεωργ. Λύρα μέχρι της 7ης εσπερινής εις την πόλιν της Χίου, και κατόπιν εχωρίσθημεν.

Προσήλθεν έτερος μάρτυς της υπερασπίσεως όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Γεώργιος Θ. Κουρπάς εγεννήθη εν και κατοικεί εν Χίω, ετών 30, Γεωργός και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τους κατηγορουμένους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν τα εξής: Εγώ εκαθήμην εις το καφενείον του Καρτοκεφαλου ότε ήλθεν μοίραρχος Παντελίδης και ηρώτησε ποίοι ήσαν εκείνοι που τραγουδούσαν, επειδή δε ουδείς απήντησεν, ο σταθμάρχης Βαρβασίου είπεν εις αυτόν «νομίζω ότι ήτο ο Γουλιάς».

Προσήλθεν έτερος μάρτυς της υπερασπίσεως όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Χρήστος Ι. Πιτσολής [δυσανάγνωστο] εγεννήθη εν-και κατοικεί εν Χίω, ετών 35, υπάλληλος και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τους κατηγορουμένους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν τα εξής: Ο Γουλιάς δεν ήτο εις την ομάδα που ετραγουδούσεν.

Προσήλθεν έτερος μάρτυς της υπερασπίσεως όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Ελευθέριος Βορρειάς, εγεννήθη εν-και κατοικεί εν Χίω, ετών 35, υπάλληλος και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τους κατηγορουμένους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν τα εξής: Δεν είδα τον Γούλιαν μεταξύ της ομάδος που ετραγουδούσεν.

Προσήλθεν έτερος μάρτυς της υπερασπίσεως όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Ματθαίος Ν. Καρτοκέφαλος εγεννήθη εν Μ. Ασίαν και κατοικεί εν Χίω, ετών 45, καφφεπώλης και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τους κατηγορουμένους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν τα εξής: Εγώ κρατώ συνετερικώς το καφενείον με τον Γουλιάν, την ώραν που ετραγουδούσαν διάφοροι πολίται εντός του Συνοικισμού, ο Γουλιάς είχε μεταβή στο σπίτι του διά να φάγη, όταν κατέβηκεν από το σπίτι του ο Σταθμάρχης Βαρβασίου είπεν εις τον επί κεφαλής της Αστυνομικής δυνάμεως «νομίζω ότι ήτο και ο Γουλιάς μεταξύ των αδόντων».

Οι κατηγορούμενοι προσκληθέντες εις απολογίαν ηρνήθησαν τας πράξεις των.

Ο Εισαγγελεύς λαβών τον λόγον και αναπτύξας την κατηγορίαν εζήτησε την ενοχήν του μεν Γεωργίου Λύρα επί παραβάσει του άρθρου 166 του Ποιν. Νόμου των δε Εμ. Αθανασίου και Νικ. Γούλια επί παραβάσι αρθρ. 11 § 2 Νόμου 5060.

Το Δικαστήριον σκεφθέν μυστικώς επί των εδρών του παρουσία και του γραμματέως απεφάσισε και δια του Προέδρου εδημοσίευσε την υπ' αριθμόν 279 ε.έ. απόφασίν του δι' ης εκήρυξεν ενόχους μεν τους κατηγορουμένους Εμμαν. Αθανασίου και Νικόλαον Γούλιαν, παραβάσεως του αρθρ. 11 § 2 Νόμου 5060, αθώους δε τούτους παραβάσεως του άρθρου 166 του Ποιν. Νόμου ωσαύτως εκήρυξεν ένοχον μεν τον κατηγορούμενον Γεώργιον Λύραν παραβάσεως του άρθρου 166 του Ποινικού Νόμου, αθώον δε της παραβάσεως του αρθρ. 11 § 2 Νόμου 5060.

Ο Εισαγγελεύς λαβών τον λόγον προέτεινεν όπως εις μεν τον Γ. Λυραν επιβληθή η ποινή φυλακίσεως δύο μηνών εις δε τους Εμ. Αθανασίου και Νικ. Γούλιαν επιβληθή ποινή φυλακίσεως τριών μηνών και χρηματική ποινή 10.000 δραχμών εις εκάτερον.

Οι συνήγοροι των κατηγορουμένων ητήσαντο το ελάχιστον όριον της ποινής ως και την μετατροπήν της φυλακίσεως εις χρηματικήν τοιαύτην.

Ο Εισαγγελεύς επρότεινε το ποσόν των Δρ 3.000 δι εκάστην ημέραν φυλακίσεως δι έκαστον.

Το δε Δικαστήριον διασκεφθέν μυστικώς επί των εδρών του παρουσία και του Γραμματέως απεφάσισε και δια του Προέδρου του εδημοσίευσε την υπ' αριθμ. 279 ε.έ. απόφασίν του δι ης κατεδίκασε τους κηρυχθέντας ένοχους κατηγορουμένους τον μεν Γεώργιον Ηλ. Λύραν εις φυλάκισιν δύο μηνών, τους δε Εμμανουήλ Μιχ. Αθανασίου

και Νικόλαον Τρυφ. Γούλιαν εις φυλάκισιν τριών μηνών και χρηματικήν ποινήν δραχμών 10.000 εκάτερον και εις τα της δίκης έξοδα και τέλη εισπρακτέα αλληλεγγύως και δια προσωπικής των κρατήσεως και

Διέταζε την μετατροπήν της επιβληθείσης αυτοίς φυλακίσεως εις χρηματικήν τοιαύτην προς δραχμάς 3.000 ημερησίως δι έκαστον.

Ο Προεδρεύων Ο Γραμματεύς Β

Ιδόν την Δικογραφίαν – Σκεφθέν κατά τον Νόμον

Επειδή εκ της εν γένει αποδεικτικής διαδικασίας απεδείχθη και το Δικαστήριον επείσθη ότι ο μεν κατηγορούμενος Γεώργιος Λύρας, εξετέλεσε μόνον την εις αυτόν κατά το κατηγορητήριον αποδιδομένην πράξιν της παραβάσεως του άρθρου 166 του Ποινικού Νόμου, ουχί δε και την της παραβάσεως του αρθρ. 11 § 2 Νόμου 5060, περί της ενοχής του οποίου αμφιβάλει, οι δε Εμμανουήν Αθανασίου και Νικόλαος Γούλιας εξετέλεσαν μόνον την εις αυτούς κατά το κατηγορητήριον αποδιδομένην πράξιν της παραβάσεως του άρθρου 11 § 2 Νομ. 5060, ουχί δε της παραβάσεως του άρθρου 166 του Ποινικού Νόμου περί της ενοχής των οποίων αμφιβάλει, επομένως δέον να κηρυχθώσιν ένοχοι ο μεν Γεώργιος Λύρας της παραβάσεως του άρθρου 166 του Ποινικού Νόμου οι δε Εμμανουήλ Αθανασίου και Νικόλαος Γούλιας παραβάσεως του άρθρου 11 § 2 Νομ. 5060

Δια ταύτα

Δικάζον αντιμωλίαν των κατηγορουμένων 1.) Γεωργίου Ηλία Λύρα, γεννηθέντος εν Οινούσαις και κατοικούντος εν Χίω, ετών 29, αέργου, άγαμου, εγγράμματου, 2.) Εμμανουήλ Μιχαήλ Αθανασίου γεννηθέντος εν Σμύρνη και κατοικούντος εν Χίω, ετών 30, γεωργού, άγαμου, εγγράμματου και 3.) Νικολάον Τρύφωνος Γούλιαν γεννηθέντος και κατοικούντος εν Χίω, ετών 21, εφαρμοστού μηχανικού, άγαμου, εγγράμματου, απάντων δε χριστιανών ορθοδόξων.

Κηρύσσει ένοχον Γεώργιον Ηλία Λύραν, του ότι εν Βαρβασίω την 17^{ην} Ιανουαρίου 1946 προσεκάλεσεν άλλους εις συνδρομήν εναντίων της Αστυνομικής Αρχής εν ω εξετέλει τα καθήκοντά της προς προστασίαν της δημοσίας τάξεως, αθώον δε λόγω αμφιβολιών της παραβάσεως του αρθρ. 11 § 2 Νόμου 5060, πράξεως λαβούσης χώραν κατά τον αυτόν ως άνω τόπον και χρόνον.

Ωσαύτως κηρύσσει ενόχους μεν τους κατηγορούμενους 1.) Εμμανουήλ Μιχαήλ Αθανασίου, 2.) Νικόλαον Τρύφωνος Γούλιαν του ότι υπό κοινού συμφέροντος κινούμενοι συναποφάσισαν την εκτέλεσιν της επομένης αξιοποίνου πράξεως και ένεκα ταύτης συνομολογήσαντες προς αλλήλους αμοιβαίαν συνδρομήν εν Βαρβασίω την 17^{ην} Ιανουαρίου 1946 δια προκλητικών ασμάτων διήγηραν δημοσίως τους πολίτας εις διχόνοιαν και αμοιβαίαν καταφρόνησιν, αθώους δε λόγω αμφιβολιών της αποδιδομένης αυτοίς κατηγορίας παραβάσεως του άρθρου 166 του Ποινικού Νόμου, πράξεως λαβούσης χώραν κατά τον αυτόν ως άνω τόπον και χρόνον.

Εκρίθη, απεφασίσθη και εδημοσιεύθη.

Εν Χίω τη 2^{α} Μαΐου 1946.

Μετά την άνω απόφασην.

Ακούσαν του Εισαγγελέως προτείναντος να επιβληθεί εις τους κυρηχθέντας ένοχους κατηγορουμένους εις τον μεν Γεώργιον Λύραν ποινή φυλακίσεως δύο μηνών εις τους δε Εμμανουήλ Αθανασίου και Νικόλαον Γούλιαν ποινή φυλακίσεως τριών μηνών και χρηματική ποινή δέκα χιλιάδων δραχμών εις εκάτερον.

Των συνηγόρων αιτησαμένων το ελάχιστον όριον της ποινής.

ΣΚΕΦΘΕΝ

Επειδή αι πράξεις δια τας οποίας εκηρύχθησαν ένοχοι οι κατηγορούμενοι προβλέπονται και τιμωρούνται υπό η μεν του Γεωργίου Λύρα υπό του άρθρου 166 του Ποινικού Νόμου, η δε των Εμμανουήλ Αθανασίου και Νικόλ. Γούλια υπό των άρθρων 57 του Ποινικού Νόμου και 11 § 2 του Νόμου 5060, ως συνεπληρ. δια του Α.Ν. της 20 Νοεμβρίου 1935.

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ

Καταδικάζει τους κηρυχθέντας ένοχους κατηγορούμενους τον μεν Γεώργιον Ηλ. Λύραν εις φυλάκισιν δύο (2) μηνών, τους δε Εμμανουήλ Μιχ. Αθανασίου και Νικόλαον Τρυφ. Γούλιαν εις φυλάκισιν τριών (3) μηνών και χρηματική ποινή δέκα χιλιάδων (10.000) δραχμών εκάτερον και εις τα της δίκης έξοδα και τέλη εισπρακτέα και δια προσωπικής των κρατήσεως.

Μετά την απαγγελίαν της άνω αποφάσεως.

Ακούσαν των συνηγόρων των κατηγορουμένων αιτησαμένων την μετατροπήν της επιβληθείσης ποινής φυλακίσεως των πελάτων εις χρηματικήν τοιαύτην οριζομένου υπό του Δικαστηρίου του ποσού εις το ελάχιστον όριον.

Ακούσαν του Εισαγγελέως προτείναντος την παραδοχήν της αιτήσεως ως νομίμου.

Ιδόν την Δικογραφίαν – Σκεφθέν κατά τον Νόμον

Επειδή οι αιτούντες κατηγορούμενοι κατά τον Νόμον 5986, ως ετροποποιήθη μεταγενεστέρως, δικαιούνται να ζητήσωσι τη μετατροπήν της επιβληθείσης αυτοίς ποινής φυλακίσεως εις χρηματικήν τοιαύτην εκ των καταθέσεων δε των εξετασθέντων μαρτύρων και της εν γένει διαδικασίας, προκύπτουσα οικονομική κατάστασις αυτών είναι τοιαύτη ώστε κατά την κρίσιν και εκτίμησιν του Δικαστηρίου τούτου δέον να γίνη η αιτούμενη μετατροπή υπολογιζομένης εκάστης ημέρας φυλακίσεως προς δραχμάς τρεις χιλιάδας (3.000) δι έκαστον, δεκτής γενομένης της αιτήσεως, ως νομιμου.

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ

Μετατρέπει τας ανωτέρω ποινάς φυλακίσεως απάντων των κατηγορουμένων εις χρηματικήν τοιαύτην και ορίζει το δι εκάστην ημέραν φυλακίσεως ποσόν εις δραχμάς τρεις χιλιάδας (3.000) δι έκαστον.

Εκρίθη, απεφασίσθη και εδημοσιεύθη παραχρήμα επ’ ακροατηρίου

Εν Χίω τη 2^{α} Μαΐου 1946.

«ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΕΣ ΜΕ ΕΠΙΚΕΦΑΛΗΣ ΤΟΝ ΠΑΝΤΕΛΙΔΗ ΔΟΛΟΦΟΝΗΣΑΝ ΔΥΟ ΠΟΛΙΤΕΣ ΣΤΟ ΒΑΡΒΑΣΙ

Οι δολοφόνοι έρριξαν στο συγκεντρωμένο πλήθος και μετά τη δολοφονία έφυγαν τραγουδώντας»

Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 18 Ιανουαρίου 1946

Για σένα μάνα —στη γη της Χίου
στεφάνι μας η δόξα του μαρτυρίου.

Αυτά τα ηρωικά λόγια ακούσαμε απ’ τον αξέχαστο μας σύντροφο, το Μανώλη Μαυράκη. Και σπάραζαν την καρδιά μας και φουρτούνιαζαν μέσα μας την αγανάκτηση. Αργά η θλιβερή συνοδεία τραβάει για το Σκυλίτσειο σηκώνοντας το λαβωμένο αδελφό.

Ο άλλος μας αδελφός ο Γιάννης Πήτας είναι πεσμένος νεκρός με μια λαβωματιά κατάστηθα στην κλινική Χριστοφορίδη. Δεν τους σκότωσαν οι Ούννοι. Όχι! Τους σκότωσαν θρασύδειλοι δολοφόνοι με στολή. Τους σκότωσε μια αφιονισμένη φάρα με επικεφαλής τον αρχιδολοφόνο Παντελίδη.

Χτές το βράδυ κατά τις επτά μια ομάδα νέοι στο συνοικισμό του Βαρβασίου τραγουδούσαν αντιφασιστικά τραγούδια. Ο χαρούμενος σκοπός είχε ενθουσιάσει τους κατοίκους του συνοικισμού που τους χειροκροτούσε. Μέσα στη γενική χαρά έφτασαν οι χωροφύλακες του σταθμού Βαρβασίου και ζήτησαν να σταματήσει το τραγούδι. Και πραγματικά αφού τραγούδησαν λίγο διαλύθηκαν ειρηνικά. Ο καθένας πήγε για το φαγητό. Σε αρκετή ώρα κατέφθασε στο συνοικισμό πάνω σε στρατιωτικά αυτοκίνητο μια κουστωδία χωροφυλάκων οπλισμένων με αυτόματα όπλα με επικεφαλής το γνωστό τρομοκράτη μοίραρχο Παντελίδη. Πήγαν στο καφενείο του συνοικισμού και συνέλαβαν δυο αθώους πολίτες με την κατηγορία ότι τραγουδούσαν. Οι μητέρες και οι αδελφές των συλληφθέντων έτρεξαν τότε και ζήτησαν να τους αφήσουν ελεύθερους. Σε λίγο μαζεύτηκε και ολόκληρος ο συνοικισμός. Τότε ο Παντελίδης είπε: «Τραγουδούσατε, ε; Τώρα θα σας κάνω να κλάψετε». Κι έκανε να βγάλει το πιστόλι

του. Άλλα για πιότερη ευκολία άρπαξε το τόμιγκαν του διπλανού χωροφύλακα και πυροβόλησε στο πλήθος φωνάζοντας: «εν Ονόματι του βασιλέως πυρ!» Ριπές αυτομάτων οπλών ρίχτηκαν τότε μέσα στον κόσμο. Οι σφαίρες σφύριζαν δαιμονισμένα και το πλήθος έτρεχε τρομοκρατημένο να σωθεί. Δυο λεβέντικα νεανικά κορμιά έμειναν ξαπλωμένα στο δρόμο. Ύστερα απ' αυτό η ορδή των χωροφυλάκων έφυγε τραγουδώντας προκλητικά.

Ο ειρηνικός συνοικισμός βυθίστηκε στο πένθος και στο κλάμα. Οι κτυπημένοι οδηγήθηκαν στην κλινική του κ. Χριστοφορίδη. Ο ένας ο Γιάννης ο Πήττας ήταν νεκρός. Ο άλλος μεταφέρθηκε στο Σκυλίστειο για μετάγγιση. Άλλα σε λίγο ξεψύχησε. Στο δρόμο που τον μετάφερναν οι σύντροφοί του καθώς ήταν θλιβεροί και βουβοί τους είπε: «σύντροφοι εγώ πεθαίνω εσείς τραγουδάτε τον αγώνα μας».

Αυτά ήταν τα τελευταία λόγια του ηρωικού αντιφασίστα Μανώλη Μαυράκη, που ύστερα από τέσσερα χρόνια πικρή σκλαβιά στα κάτεργα του Ντεκαμερέ, γύρισε πριν από λίγες μέρες στο ειρηνικό νησί μας, για να βρει το θάνατο από τα βόλια θρασύδειλων φονιάδων

Σπαρακτική ήταν η σκηνή όταν έφτασε ο αδελφός του σύντροφος Γιώργης Μαυράκης. «Αγαπημένε μου αδελφέ. Τέσσερα χρόνια έλειπες κι ήσουν φυλακισμένος για να 'ρθείς να σε σκοτώσουν οι άνανδροι φονιάδες».

«ΝΑ ΣΥΛΛΗΦΘΟΥΝ ΟΙ ΔΟΛΟΦΟΝΟΙ»

Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 18 Ιανουαρίου 1946

Αίμα. Αίμα. Αίμα αδελφικό, αθώο αίμα, έβαψε το χώμα. Τη γη της Χίου τη μεταβάλλουν σε μια πραγματική χώρα μαρτυρίου.

Οι τρομοκράτες δολοφόνοι της Χ και του ΣΑΝ, οι εγκάθετοι των αοράτων εχθρών του λαού που δρουν από τα παρασκήνια, ματοκύλισαν το λαό μας. Δίκες, συνωμοσίες, σκηνοθεσίες, τραμπουκισμοί, ήταν τα δώρα του Βούλγαρη. Αίμα, δολοφονίες, είναι τα δώρα της «δημοκρατικής» Κυβέρνησης του Κέντρου. Ατιμία! Αίσχος!

Χτες το βράδυ δεν ήταν μανιασμένοι ταύροι που χτύπησαν στο ψαχνό πάνω στο βρασμό ψυχικής ορμής. Ήταν τέρατα που «εν ψυχρώ» προμελέτησαν το στυγερό έγκλημα και το πραγματοποίησαν στο Βαρβάσι.

Δύο λεβεντόκορμα παιδιά του λαού, φτωχοί και αθώοι βιοπαλαιστές, ατίμητα παληκάρια από κείνα που μόνο ο λαός μας βγάζει, είναι τα θύματα της καινούργιας δολοφονικής ενέργειας. Καυτό το μολύβι που βγαίνει από τα αυτόματα τρυπά τις τρυφερές σάρκες. Χωρίς αιτία! Χωρίς καν πρόφαση! Μονάχα γιατί το μίσος οδηγεί και οι εντολές εκείνων που δεν έχουν το θάρρος να προβάλλουν στο προσκήνιο. Μα ο λαός τους ξέρει. Και τα παιδιά του λαού μας, μονάχα γι' αυτό, γιατί είναι ΛΑΟΣ χτυπιούνται και σωριάζονται στο έδαφος και το αίμα πλημμυρίζει το λασπωμένο δρόμο. Μεγαλύτερη ατιμία δεν είδε το νησί; Πέρασαν μπόρες και μπόρες μα ποτέ, ποτέ το χώμα της Χίου δεν ποτίστηκε με αδελφικό αίμα. Μα τούτοι οι τύραννοι, αυτοί με την ανθρώπινη μορφή μα με ψυχή τέρατος ξεπέρασαν σε καννιβαλική ωμότητα και την πιο τολμηρή φαντασία. Ιαχές θριάμβου και τραγούδια νικητήρια φώναζαν και τραγουδούσαν οι δολοφόνοι φεύγοντας. Νίκησαν νομίζουν τον ΕΧΘΡΟ—ΛΑΟ. Πόσο γελιούνται! Τα νικητήρια που κέρδισαν είναι η λάσπη της ατιμίας που θα ρυπαίνει την ειδεχθή μορφή τους.

Η Χίος πενθεί. Όλοι οι τίμιοι Χιώτες, και είναι η απέραντη πλειοψηφία του λαού μας, στέκει με βδελυγμία μπροστά στο ανόσιο έγκλημα. Μια κραυγή που ξεφεύγει από τα πυρακτωμένα από την αγαναχτησά στήθη, κραυγή που γεμίζει τον ουρανό του νησιού ΑΠΑΙΤΕΙ:

ΝΑ ΠΙΑΣΤΟΥΝ ΑΜΕΣΩΣ ΟΙ ΑΙΜΟΣΤΑΓΕΙΣ ΔΟΛΟΦΟΝΟΙ.
ΚΑΤΑΡΑ ΣΤΟΥΣ ΑΝΟΣΙΟΥΣ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΕΣ!

«15.000 ΚΟΣΜΟΣ ΚΗΔΕΥΣΕ ΤΑ ΘΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΔΟΛΟΦΟΝΙΚΗΣ ΕΠΙΘΕΣΗΣ ΤΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ»

Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 20 Ιανουαρίου 1946

Από το μεσημέρι, ο κόσμος άρχισε να μαζεύεται στην εκκλησία, που γέμισε ασφυκτικά πολύ πριν από την καθορισμένη ώρα της κηδείας.

Λίγο πριν την κηδεία, έφτασε στην εκκλησία η Διακομματική Επιτροπή του ΕΑΜ ΧΙΟΥ, η Εθνική Αλληλεγγύη και η ΕΠΟΝ. Επίσης η αντιπροσωπεία του Εργατικού Κέντρου Χίου, των άλλων εργατικών οργανώσεων, του Δημοκρατικού Συλλόγου Χίου, αντιπροσωπεία των επαναπατρισθέντων αντιφασιστών Μ. Ανατολής, ο κ. Κορδής, ο κ. Δήμαρχος και πολιτευτές του Δημοκρατικού Κέντρου.

Στις 3 μ.μ. αρχίζει η νεκρώσιμος ακολουθία. Προΐσταται ο Σεβ. Μητροπολίτης και οι Κληρικοί όλων των ενοριών. Οι καμπάνες όλων των ενοριών χτυπούν πένθιμα από το πρωί. Ο λαός με βουρκωμένα μάτια και σφιγμένα δόντια κρατά με δυσκολία την αγανάκτηση του. Λυγμοί διακόπτουν τους νεκρώσιμους ψαλμούς αναστεναγμοί μανάδων, αδελφών συγγενών φίλων και όλου του λαού.

Ο κόσμος που έχει μαζευτεί τώρα μέσα κι έξω από την εκκλησία, είναι αμέτρητος. Όλοι οι δρόμοι που βγαίνουν στη Μητρόπολη, είναι γεμάτοι ασφυκτικά.

Μετά το τέλος της νεκρώσιμης ακολουθίας, ο συναγ. Στείρος αποχαιρετά με λίγα λόγια τους νεκρούς εκ μέρους της Εθνικής Αλληλεγγύης. Ύστερα κατά σειρά ο συναγωνιστής Γ. Στρουμπής εκ μέρους της Διακομματικής Επιτροπής του ΕΑΜ, ο συναγωνιστής Καβάφης εκ μέρους του Εργ. Κέντρου Χίου, ο συναγωνιστής Κουρουνιώτης εκ μέρους των λιμενεργατών, ο συναγωνιστής Μανάρας εκ μέρους των τσαγγαράδων, οι συναγωνιστές Θεοδωρούλης και Κακλιός εκ μέρους των αντιφασιστών εφέδρων Μ. Ανατολής, ο συναγωνιστής Μαύρος εκ μέρους του ΑΚΕ, ο συναγωνιστής Κοκκαλιάδης εκ μέρους του Σ.Κ.Ε, ο συναγωνιστής Βοριάς εκ μέρους του ΚΚΕ και ο συναγωνιστής Κοντόζογλου εκ μέρους της ΕΠΟΝ.

Μετά τους λόγους αρχίζει η θλιβερή πομπή για την τελευταία κατοικία. Προηγούνται εκατοντάδες στεφάνια καμωμένα από φυσικά λουλούδια της Χιώτικης γης. Ύστερα τα εξαπτέρυγα και μια ατέλειωτη σειρά από επονίτισσες, που κρατούν στα χέρια τους καλαθάκια γεμάτα λουλούδια. Μετά χορωδία από 300 μέλη που τραγουδάνε το πένθιμο εμβατήριο καθ' όλη τη διαδρομή. Ύστερα ο ιερός κλήρος της πόλης και των συνοικισμών με επικεφαλής τον Σεβ. Μητροπολίτη.

Τα φέρετρα τα σηκώνει η Διακομματική Επιτροπή του ΕΑΜ και συγκεκριμένα οι συναγωνιστές Στρουμπής, Λοΐζος, Κοκκαλιάδης, Μαύρος, Κουβελάς, Γιακουμής, Μαγγανάς και Καβάφης.

Μέσα σ' ολόκληρη την πόλη δε βρίσκεται κανένας χωροφύλακας. Την τάξη κρατάνε μικροί όμιλοι στρατιωτών, που είναι τοποθετημένοι σε αραιά διαστήματα μέσα στην πόλη, τυπικά όμως, γιατί ο λαός τήρησε παραδειγματική τάξη και ησυχία, ύστερα από εντολή της Διακομματικής Επιτροπής του ΕΑΜ η οποία ανέλαβε την ευθύνη της τάξης.

…στο Νεκροταφείο τ' Αγίου Γιαννιού. Εδώ χωρίζουν οι δυο φίλοι που αντίκρισαν μαζί το θάνατο. Ο Πήττας θα μείνει στον Άγιο Γιάννη, ενώ ο Μαυράκης θα ταφεί στην Ευρετή κοντά στην πρόωρα χαμένη αδελφούλα του.

Έχει σταματήσει κάθε κίνηση. Σε λίγα λεπτά ο Πήττας παραδόθηκε στη μητέρα γη και η πομπή συνεχίζει την πορεία της για την Ευρετή, για ν' αφήσει το άλλο θύμα, το Μαυράκη.

Η πομπή φτάνει τώρα στο συνοικισμό Βαρβασιού. Οι σκηνές του σπαραγμού και της απόγνωσης που διαδραματίζονται εδώ είναι απερίγραπτες. Ένας θρήνος ακούγεται πέρα για πέρα. Σφίγγουνται οι καρδιές μας και τα χείλη μας. Τα μάτια συγκρατούν δύσκολα τα δάκρυα.

Σε λίγο θα τελειώσουν όλα. Το χώμα θα σκεπάσει το λεβέντικο κορμί, που γλίτωσε από την κόλαση του Ντεκαμερέ κι έπεσε από άτιμες δολοφονικές σφαίρες «ελληνικές» κοντά στην πόρτα του σπιτιού του.

«ΑΝΑΚΡΙΣΕΙΣ»
Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 23 Ιανουαρίου 1946

Αν και στάλθηκε τηλεγραφική διαταγή του Γενικού Διοικητή Νήσων Αιγαίου κ. Κυρέλλου προς το Νομάρχη και τον Εισαγγελέα Χίου να συλληφθούν αμέσως και να φυλακιστούν οι ένοχοι της στυγνής δολοφονίας των αλησμόνητων αγωνιστών Μ. Μαυράκη και Γ. Πήττα και να διεξαχθούν γρήγορα οι σχετικές ανακρίσεις, πέρασε σχεδόν μια βδομάδα και οι δολοφόνοι ακόμα δεν πιάστηκαν, ούτε καταγγέλθηκαν ακόμα επίσημα. Στο μεταξύ ο πουλημένος Τύπος κρατά «σιγήν ιχθύος» ή όσες φορές μιλά, γυρεύει να μπερδέψει τα πράγματα.

Μήπως μαγειρεύεται στα παρασκήνια η συγκάλυψη των δολοφόνων; Δεν θέλομε να πιστέψουμε κάτι τέτοιο. Γιατί τα γεγονότα είναι τόσο ξεκαθαρισμένα. Και ο φιλειρηνικός λαός του νησιού μας δεν θα ανεχθεί να συγκαλυφθεί ένα τόσο στυγερό έγκλημα.

«ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ! ΙΣΟΠΟΛΙΤΕΙΑ!»

Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 25 Ιανουαρίου 1946

9 μέρες πέρασαν από τη βραδυά που δυο φλογεροί, πρωτοπόροι λεβέντες του αντιφαστικού μας αγώνα, οι σγ. ΜΑΝΩΛΗΣ ΜΑΥΡΑΚΗΣ και ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΙΤΑΣ, πέσανε νεκροί, χτυπημένοι ύπουλα από μια ομάδα καμουφλαρισμένους δολοφόνους με επικεφαλής το δήμιο Παντελίδη.

9 μέρες περάσανε κι όμως παρ' όλες τις υποσχέσεις των αρχών για αμείλιχτη τιμωρία, οι καταραμένοι αυτοί εγκληματίες γυρίζουν ελεύθεροι.

Οπλισμένοι σαν αστακοί και τριγυρνώντας συνεχώς με ένα σαδιστικό χαμόγελο στα χείλη τους μέσα στους δρόμους της πόλης αποτελούν μια συνεχή πρόκληση ενάντια στο αγανακτισμένο από τα τελευταία γεγονότα λαό του νησιού μας.

Αποθρασυμένοι και σίγουροι για την ατιμωρησία τους, καβαλάνε κάθε βράδυ τα καμιόνια τους και τριγυρνούνε στις φτωχογειτονιές και τους προσφυγικούς συνοικισμούς τραγουδώντας Χίτικα τραγούδια και ρίχνοντας πυροβολισμούς. Και ρωτούμε: Γιατί γίνονται όλα αυτά;

Ρωτούμε εσάς κ. Εισαγγελέα. Ρωτούμε εσάς όλους κ. Ανακριτή, κ. Σιφάκη, κ. Στρατιωτικέ Διοικητή. Ρωτούμε εσάς κ. Μπιτζάνη.

Γιατί δεν συλλάβατε ακόμα τους δολοφόνους; Γιατί τους αφήνετε να γυρίζουν ελεύθεροι; Μήπως δεν έχετε αποδείξεις; Ή μήπως δεν τους ξέρετε;

Αυτό δεν στέκεται . Γι3Τΐ υπάρχει μια ατέλειωτη στρατιά από μαρτυρίες. Ολόκληρος ο ματωβαμένος συνοικισμός του Βαρβασίου είναι στη διάθεσή σας. Ολόκληρη η ανθρωποθάλασσα που συνόδεψε τους αγαπημένους μας νεκρούς στη γαλήνη του νεκροταφείου είναι στη διάθεσή σας. Ολόκληρος ο Χιακός λαός που έδειξε περίτρανα τις τελευταίες 9 μέρες τη νομιμοφροσύνη του, άλλα και τη δικαιολογημένη αγανάκτησή του για την αργοπορία των ανακρίσεων είναι στη διάθεσή σας.

Είναι στη διάθεση σας ΚΥΡΟΙ και περιμένουν. Ο Χιώτικος λαός περιμένει Δικαιοσύνη. Και την θέλει γρήγορη απόλυτη και σκληρή. Και γι' αυτό, για την επιβολή της δικαιοσύνης είσαστε υπεύθυνοι ΚΥΡΙΟΙ. Ο λαός μας φοβάται. Φοβάται μήπως ο γκάγκστερ Παντελίδης και η συμμορία του έπειτα από πολλές διατυπώνεις δικολαβικές και μυστηριώδικες προστασίες από το ΣΑΝ κατορθώσουν να ξεφύγουν.

Φοβάται μη μπουν σε κίνηση περίπλοκες νομικές μηχανές με μια ατέλειωτη σειρά από «ενστάσεις, εξαιρέσεις» και άλλα μέσα, μηχανές που θα δημιουργήσουν μονάχα θόρυβο και θα ρίξουν στάχτη στα μάτια του κόσμου. Γι' αυτό ο λαός του νησιού μας ΖΗΤΑ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ. Γιατί το έγκλημα αυτό το 'ζησε από κοντά και το πληρώνει με το αίμα του Τους κρότους των πυροβολισμών, το ρόγχο των ετοιμοθάνατων, το ματωμένο δρόμο του Βαρβασίου, τα μοιρολόγια των μανάδων, όλα αυτά τα 'ζησε.

Κι επειδή τα 'ζησε γι' αυτό τα αισθάνεται τόσο βαθειά, τόσο φλογερά τόσο άγρια. Και γι' αυτό σας ζητάει Δικαιοσύνη ΚΥΡΙΟΙ. Δικαιοσύνη όμως στην πραγματικότητα και στην πιο βαθειά σημασία της λέξης.

Να σταματήσουν οι προκλήσεις των λίγων οργάνων τής χωροφυλακής.

Να ξεκαθαριστεί η χωροφυλακή του νησιού μας από τούς γνωστούς φασίστες και δοσίλογους.

Να εφαρμοστεί η ισοπολιτεία.

Να προφυλακιστούν αμέσως όλοι οι δολοφόνοι εκείνοι που αυτή στιγμή παρεμποδίζουν το έργο της ανάκρισης.

ΒΟΡ.

«ΕΦΤΑΣΕ Ο ΝΕΟΣ ΝΟΜΑΡΧΗΣ»

Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 29 Ιανουαρίου 1946

Προερχόμενος από τη Σάμο έφθασε την Κυριακή το πρωί ο νέος Νομάρχης Χίου κ. Αλέξ. Γ. Κεντούρης ο όποιος και ανέλαβε τα καθήκοντα του.

Μπροστά στο νέο Νομάρχη βρίσκονται για επίλυση σοβαρά ζητήματα τοπικά, οικονομικά, πολιτικά. Κυρίως τα ζητήματα που αφορούν τη ζωή και το ψωμί του λαού, των ελευθεριών του, συνδικαλιστικά, τα ζητήματα των διορισμένων μοναρχικών Επιτροπών και τα αίσχη που έχουν να παρουσιάσουν, γενικώτερα η αποκατάσταση της ισοπολιτείας την οποίαν καταρράκωσε ο ανεκδιήγητος Σταματιάδης, η εκκαθάριση των σωμάτων Ασφαλείας από τα τρομοκρατικά και δολοφονικά στοιχεία κτλ.

Τη Διακομματική Επιτροπή του ΕΑΜ, η όποια τον επεσκέφθη για να τον χαιρετήσει καθώς και τους απεσταλμένους του Εαμικού Τύπου, ο κ. Νομάρχης διαβεβαίωσε ότι θα σταθεί πάνω από κόμματα και ότι φιλοδοξεί να αποκαταστήσει καθεστώς ισοπολιτείας στο νησί.

Σχετικά εξέδωσε και χαιρετισμό προς το Χιώτικο λαό στον οποίο τονίζει ότι συνδεόμενος με τη Χίο σαν παληός μαθητής του

Γυμνασίου μας επιθυμεί να διοικήσει τον τόπο αμερόληπτα και πατρικά. Τα τοπικά ζητήματα άρχισε να μελετά από της πρώτης στιγμής και πιστεύει ότι θα καταστεί δυνατόν να δοθεί η αρμόζουσα λύση που θα εξυπηρετήσει το λαϊκό συμφέρον. Τελικά διαβεβαιώνει το λαό ότι το γραφείο του θα βρίσκεται ανοικτό για κάθε πολίτη και θα επιδεικνύει στοργικό ενδιαφέρον για κάθε νόμιμο αίτημα. Οι πολίτες, επιθυμεί, ν' απευθύνονται απ' ευθείας προς αυτόν και θα βρίσκουν υποστήριξη και προστασία.

Ο Πρωτοπόρος χαιρετίζει τις δηλώσεις του κ. Κεντούρη και δηλώνει ότι είναι πρόθυμος να υποστηρίξει κάθε πραγματική προσπάθεια που θα αποβλέπει στην αποκατάσταση των δημοκρατικών ελευθεριών και την πραγματική ισοπολιτεία στο νησί μας όπως και κάθε προσπάθεια για την εξυπηρέτηση των συμφερόντων του λαού και του νησιού μας.

Πρακτικά του εν Χίω Τριμελούς Πλημμελειοδικείου

Αριθμός 335 και 336

Συνεδρίασις της 17ης Μαΐου 1946

Δικασταί κλπ., Ιωάννης Αγαλλόπουλος (του Προέδρου του ευρισκομένου επ' αδεία), Διον. Χρυσαείδης, Ιωάννης Λιάπης έμμισθος Πάρεδρος, Θεοδ. Μιχαλόπουλος Ειρηνοδίκης Χίου Εισαγγελεύς (μη υπάρχοντος Εισαγγελέως και των αρμοδιωτέρων αναπληρωτών κωλυομένων) Ιωάννης Σπανομάρκου Δικαστ. Γραφεύς.

Κατηγορούμενοι, 1.) Ματθαίος Ιωάννου Καρτοκέφαλος εγεννήθη εν Κρήνη Μ. Ασίας και κατοικεί εν Χίω, ετών 38, καφεπώλης, 2.) Δημήτριον Θ. Ζαννάρας, εγεννήθη και κατοικεί εν Χίω ετών 28, ναυτικός, 3.) Νικόλαος Τρύφωνος Γουλιάς, εγεννήθη και κατοικεί εν Χίω, ετών 21, εφαρμοστής μηχανικός, 4.) Φίλιππος Γεωργίου Πολίτης εγεννήθη και κατοικεί εν Χίω, ετών 22, επιπλοποιός και 5.) Νικόλαος Μιχαήλ Συριώδης εγεννήθη και κατοικεί εν Χίω, ετών 30, αμμοκονιάτης, άπαντες χριστιανοί ορθόδοξοι παρέστησαν μετά των συνηγόρων των δικηγόρων Κωνστ. Κεφάλα, Νικολ. Μορτάκη και Μιχαήλ Φατσή.

Πράξις, παράβασις αρθρ. 1 § 2 Ν. Διατάγματος 1088.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ

Εν τη σημερινή του Δικαστηρίου τούτου δημοσία συνεδρίαση ο κλητήρ του ακροατηρίου τη διαταγή Προέδρου εξεφώνησε τα ονόματα των κατηγορουμένων οίτινες ενεφανίσθησαν και ερωτηθέντες υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός των κλπ. είπον ότι ονομάζονται ως άνω είρηται και διορίζουν συνηγόρους των ίνα τους

υπερασπισθώσι τους παρόντας δικηγόρους Κωνστ. Κεφάλαν, Νικολ. Μορτάκην και Μιχαήλ Φατσήν.

Ο Εισαγγελεύς λαβών τον λόγον απήγγειλε συνοπτικώς την έννοιαν της κατηγορίας και ενεχείρησε τω Προέδρω κατάλογον των προς υποστήριξιν αυτής κλητευθέντων μαρτύρων ων τα ονόματα ο κλητήρ εξεφώνησε και ευρέθησαν παρόντες.

Οι κατηγορούμενοι ερωτηθέντες εδήλωσαν ότι εκλήτευσαν μάρτυρα υπερασπίσεως.

Αποχωρησάντων του ακροατηρίου απάντων των μαρτύρων κατηγορίας και υπερασπίσεως, κληθείς υπό του Προέδρου προσήλθεν ο πρώτος μάρτυς της κατηγορίας όστις ερωτηθείς περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Ελευθέριος Ιωάν. Σαρζετάκης, εγεννήθη εν Πρινέα Σελίνου Κρήτης και κατοικεί εν Χίω, ετών 22, Χωροφύλαξ και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τους κατηγορουμένους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν ότι και εν τη προανακρίσει του προσθείς τα εξής: Εκτελούσα ανατεθείσαν μοι υπηρεσίαν, ήτοι διατάχθη να οδηγήσω εις τον σταθμόν την Πολίτου και το παιδί της. Η Πολίτου αντέστη και δεν ήθελε να αφίση το παιδί της, εγώ δε προσεπάθουν να την πείσω να με ακολουθήση. Εν τω μεταξύ ήλθανε οι κατηγορούμενοι με επί κεφαλής τον Καρτοκέφαλον και με εκύκλωσαν με σκοπόν να μου επιτεθούν δια να απελευθερώσουν τους κρατουμένους, ο εξ αυτών δε Γούλιας μου είπεν να φύγω. Δια να αποφύγω την κύκλωσιν έστρεψα προς τα οπίσω και οπισθοχώρησα ολίγα βήματα ακόμη οπίσω δια να βγάλω το πιστόλι, πλην όμως γλίστρησα και έπεσα κάτω αυτοί δε επωφεληθέντες μου επετέθησαν και δια των γρόνθων των ήρχισαν να με κτυπούν εις διάφορα μέρη του σώματός μου και μου πήραν και το περίστροφόν μου. Τελικώς το πιστόλι το πήρε στα χέρια του ο Γυρίκης όστις ήλθε να μας χωρίση και το έδωσε στον επί κεφαλής της Αστυνομικής δυνάμεως ήτις κατέφθασε εν τω μεταξύ και συνέλαβε τους κατηγορουμένους. Ο εκ των κατηγορουμένων Συριώδης ήλθε τελευταίος εκεί, αλλά μου έβαλε και αυτός χέρι. Οι κατηγορούμενοι είναι γνωστοί αναρχοκουμμουνισταί επί κεφαλής πάντοτε κάθε συγκεντρώσεως παρανόμου που γίνεται μέσα στον Συνοικισμό. Ο κατηγορούμενος Πολίτης ήλθε να μου ειπή, γιατί πήρα την θεία του μέσα. Εγώ δεν τράβηξα πιστόλι αμέσως. Εγώ οπισθοχώρησα εν όψει του φόβου και των απειλών και έπεσα και αυτοί αμέσως μου επετέθησαν και με εκτύπησαν. Ο εκ των κατηγορουμένων Καρτοκέφαλος με εκτύπησε και αυτός και εφώναζε «ελάτε πάρτε του το πιστόλι».

Προσήλθεν έτερος μάρτυς της κατηγορίας όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Γεώργιος Ιωάννου Βενιέρης, εγεννήθη εν Σύρω και κατοικεί εν Χίω, ετών 40, Χωροφύλαξ και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τους κατηγορουμένους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν ότι και εν τη προανακρίσει του προσθείς τα εξής: Κατά την ώραν της διαπράξεως του αδικήματος από τους κατηγορουμένους εγώ δεν ήμην παρών. Ήκουσα ότι επειδή η γυναίκα του Πολίτου δεν ήθελε να πάει στην αστυνομίαν που της έλεγε ο παθών συνάδελφός μου, επενέβησαν οι κατηγορούμενοι και τον κτύπησαν, μου είπεν ο Σαρζετάκης ότι του πήραν και το περίστροφον και, ότι κατόπιν πάλης, κατόρθωσεν να το πάρη πίσω.

Προσήλθεν έτερος μάρτυς της κατηγορίας όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Ν. Δημ. Π., εγεννήθη εν Αλατσάτοις Μ. Ασίας κατοικεί εν Βαρβασίω, ετών 58, οπωροπώλης και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τους κατηγορουμένους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν ότι και εν τη προανακρίσει του προσθείς τα εξής: Εγώ πήγα να χωρίσω τα μικρά παιδιά που εμάλωναν, δεν ξεύρω δε δια τί αντιληφθείς ο παρατυχών Χωροφύλαξ εζήτησε να οδηγήσει στον Σταθμόν μόνον τον Πολίτην, η μήτηρ του οποίου δεν ήθελε να αφίση το παιδί της, τότε επενέβη ο κατηγορούμενος Πολίτης όστις

είπεν στον Χωροφύλακα ότι δεν έχεις καμιά δουλειά εσύ συγχρόνως δε του επετέθη και εν τω μεταξύ ήλθαν και οι άλλοι κατηγορούμενοι και του επετέθησαν και αυτοί, εγώ εν τω αναμεταξύ έτρεξα και ειδοποίησα την αστυνομίαν. Πολύς κόσμος επετέθη εναντίον του χωροφύλακος και ουχί μονόν οι κατηγορούμενοι ήκουσα ότι το περίστροφον του το πήρε ο Γυρίκης δια να μην κτυπήση κανέναν από τους κατηγορουμένους κατά την πάλην και κατόπιν το έδωσε στην Αστυνομίαν. Τον κατηγορούμενον Συριώδη είδα εις το καφφενείον, δεν γνωρίζω αν και αυτός έτρεξε στον καυγά διότι ως είπον εγώ εν τω μεταξύ έφυγα. Επίσης την στιγμήν που πήγαινα στην Αστυνομία είδα τον εκ των κατηγορουμένων Ζαννάραν που κατέβαινε από το κάρο και πήγαινε προς το μέρος του συγκεντρωμένου πλήθους. Όταν γλίστρησε ο χωροφύλαξ και έπεσε κάτω εγώ δεν ήμιν εκεί. Ο κατηγορούμενος Καροκέφαλος είναι το καλύτερο παιδί του συνοικισμού και ανεξαρτήτως με την ιδεολογίαν του μέχρι σήμερα δεν έβλαψε άνθρωπον.

Προσήλθεν έτερος μάρτυς της κατηγορίας όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Π. Ν. Γ., εγεννήθη εν Μέλι Μ. Ασίας και κατοικεί εν Βαρβασίω, ετών 32, παντοπώλης και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τους κατηγορουμένους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν ότι και εν τη προανακρίσει του προσθείς τα εξής: εγώ δεν ήμουνα από την αρχή του επεισοδίου εκεί, έφθασα την στιγμήν που είδα τον χωροφύλακα κάτω και από πάνω του τους Πολίτην, Γούλια και Ζαννάραν, όστις κρατούσε το πιστόλι του χωροφύλακος και του είπον τότε εγώ άφισε το περίστροφο και μου είπεν αυτός «δεν το αφήνω διότι θα σκοτώση τους άλλους», εγώ του είπον «μη φοβάσαι» και έτσι άφισεν το πιστόλι και το πήρε ο χωροφύλαξ και το κρατούσα και εγώ μαζί. Εν το μεταξύ κατέφθασε και η αστυνομία και ο επικεφαλής Μοίραρχος πήρε το πιστόλι, με άφισε δε όταν πράγματι επείσθη ότι ως του είπεν και ο παθών χωροφύλαξ ότι πήγα να τους χωρίσω. Και ο κατηγορούμενος Συριώδης βγήκε να πάη να χωρίσει από το καφφενείον όπως και εγώ. Τον κατηγορούμενον Πολίτην τον είδα που τον τραβούσε η θεία του και είδα πολύ κόσμο μαζεμένο με κακάς διαθέσεις εναντίον του χωροφύλακος. Εγώ την στιγμήν που έφτασα δεν είδα τους κατηγορουμένους να κτυπούν τον χωροφύλακα. Οι κατηγορούμενοι είναι όλοι καλά παιδιά μέχρι σήμερον δε δεν έχει καταδικασθή κανείς από αυτούς. Ο χωροφύλακας αν ήθελε να τραβήξη το πιστόλι του θα το τραβούσε από την αρχή.

Προσήλθεν έτερος μάρτυς της κατηγορίας όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Η. Π. Α., εγεννήθη εν Μέλι Μ. Ασίας και κατοικεί εν Βαρβασίω, ετών 50, παντοπώλης και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τους κατηγορουμένους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν ότι και εν τη προανακρίσει του προσθείς τα εξής: Πήγαινα σπίτι μου όταν καθ' οδόν αιφνιδίως αντελήφθιν ότι οι κατηγορούμενοι Γουλιάς και Πολίτης ώρμησαν κατά του Χωροφύλακος όστις, πιθανόν φοβηθείς έκανε δύο τρία βήματα όπισθεν βρήκε σε μια πετρά και έπεσε κάτω και πέσανε πάνω του και τον κτυπούσανε. Τον κατηγορούμενο Καρτοκέφαλο τον κρατούσα εγώ και δεν τον άφινα να πάει κοντά μάλιστα δε γι' αυτό με ύβριζε. Οι άλλοι δύο κατηγορούμενοι Ζαννάρας και Συριώδης έτρεξαν τελευταίοι και δεν γνωρίζω αν τον κτύπησαν και αυτοί διότι ήσαν πολλά άτομα πάνω στον χωροφύλακα και του κτυπούσαν από το συγκεντρωμένον πλήθος, τους οποίους λόγω της επικρατούσης συγχύσεως δεν εγνώρισα, εφώναζαν δε «πιάστε τον και πάρτε του το πιστόλι γιατί θα σκοτώσει». Ο κατηγορούμενος Καρτοκέφαλος με ύβριζε «άσε με γιατί θα σε σκοτώσω», διότι τον κρατούσα δεν επλησίασεν δε ούτος καθόλου ούτε εκτύπησε τον χωροφύλακα, είναι καλός οικογενειάρχης και ουδέποτε έδωσε αφορμήν στην Αστυνομία. Ο χωροφύλαξ επίσης έδειξε την πρέπουσαν στάσιν. Δεν τον είδα εγώ να τραβάει το περίστροφον κατά των κατηγορουμένων.

Προσήλθεν ο ά μάρτυς της υπερασπίσεως όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Ιωάννης Μαρινέλης, εγεννήθη εν Καραβούρνοις Μ. Ασίας και κατοικεί εν Χίω, ετών 40, εργάτης και Χριστιανός

Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τους κατηγορουμένους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν τα εξής: Εγώ την ημέραν εκείνην που συνέβη το επεισόδιον ηρχόμουν από την χώρα μαζί ήτο και ο κατηγορούμενος Ζαννάρας όταν δε φτάσαμε στο Συνοικισμό είδαμε κόσμο μαζεμένο αλλά, το επεισόδιον είχεν λήξει.

Προσήλθεν έτερος μάρτυς της υπερασπίσεως όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Κωσταντίνος Κωνστ. Παπακωνσταντίνου, εγεννήθη εν Κρήνη Μ. Ασίας και κατοικεί εν Χίω, ετών 19, αλιεύς και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τους κατηγορουμένους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν τα εξής: όταν έφτασα από την πόλιν στο Βαρβάσι είδα πολύν κόσμο μαζεμένο και είδα τον παθόντα χωροφύλακα να κτυπά το παιδί της Πολίτου, ο Πολίτης ήκουσε τις φωνές την θείας του ηρθίσθη και είπεν στον χωροφύλακα, πρόσεξε καλά. Γιατί κτυπάς την θεία μου και την μεταχειρίζεσαι κατ' αυτόν τον τρόπο, τότε δε και ο έτερος των κατηγορουμένων Γούλιας, του είπεν, σωστά σου λέγει γιατί την κτυπάς, τότε αυτός αντί άλλης απαντήσεως οπισθοχωρήσας έβγαλε το πιστόλι και τος λέγει «πίσω βρε πούστηδες γιατί τα μυαλά σας πήρανε πολύ αέρα» έμπλεξε δε και μια πέτρα και έπεσε κάτω. Όταν έπεσε κάτω ο συγκεντρωμένος κόσμος και οι γυναίκες φώναζαν πάρτε του το πιστόλι γιατί θα μας σκοτώση και έσπευσαν οι κατηγορούμενοι Πολίτης και Γούλιας και καθώς και πολλοί άλλοι να του πάρουν το πιστόλι δεν είδα να τον κτυπούν. Όταν έπεσε κάτω ο χωροφύλαξ ο Συριώδης και ο Ζαννάρας δεν ήσαν εκεί. Την Πολίτου την συνέλαβεν ο χωροφύλαξ δια να την οδηγήση στον Σταθμόν.

Προσήλθεν έτερος μάρτυς της υπερασπίσεως όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Γεώργιος Θ. Σαμιωτάκης, εγεννήθη εν Κρήνη Μ. Ασίας και κατοικεί εν Χίω, ετών 32, καπνοπώλης και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τους κατηγορουμένους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν τα εξής: Εγώ καθόμουν εις το καφενείον μαζί με τον Συριώδη και όταν εγένετο το επεισόδιον βγήκε να τους χωρίσει.

Προσήλθεν έτερος μάρτυς της υπερασπίσεως όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Αντώνιος Δ. Διλβόης, εγεννήθη και κατοικεί εν Χίω, ετών 19, οπωροπώλης και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τους κατηγορουμένους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν τα εξής: Εγώ καθόμουνα μαζί με τον εν των κατηγορουμένων Συριώδη στο καφενείον και ήκουσα τούτον να λέγη, «βρε παιδιά καυγάς γίνεται για να ιδούμε, τί συμβαίνει» και πήγε προς το μέρος του χωροφύλακος, δεν γνωρίζω αν και ούτος έλαβε μέρος στην συμπλοκή. Εκεί είδα πολύ κόσμο συγκεντρωμένο.

Προσήλθεν έτερος μάρτυς της υπερασπίσεως όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Μαρία Κ. Πολίτου, εγεννήθη εν Κρήνη Μ. Ασίας και κατοικεί εν Βαρβασίω, ετών 40, οικοκυρά και Χριστιανή Ορθόδοξος, τους κατηγορουμένους γνωρίζει απλώς πλην του εκ τούτων Φιλ. Πολίτου όν έχει ανεψιόν, ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείσα επί της πράξεως κατέθεσεν τα εξής: Το παιδί μου φιλονικούσε με το παιδί του Σκαφίδα και βγήκα και είδα τον Παπαδίνη να κτυπά το παιδί μου και τον χωροφύλακα να το κτυπά και αυτός. Το παιδί μου άρχισε και φώναζε και πήγα και έκανα την παρατήρησι τον χωροφύλακα γιατί το κτυπά, τότε αυτός αντί άλλης απαντήσεως ήρχισε να με κτυπά και να μου τραβάει τα μαλλιά. Εγώ φώναζα και ήλθεν ο ανεψιός μου Πολίτης και του λέγει «πολύ σωστά σου λέγει η θεία μου, γιατί την κτυπάς», εκεί ήλθαν και οι Γούλιας και Καρτοκέφαλος, αυτός δε φοβηθείς τράβηξε πιστόλι και πήγαν οι κατηγορούμενοι να του το πάρουν και έπεσε κάτω αυτός, μαζεύθηκε δε πολύς κόσμος και προσπαθούσε να τους χωρήση για να μην γίνη κανένα δυστύχημα. Δεν τον κτύπησαν καθόλου παρά με το πέσιμο ούτος έκανε ένα μπόρλον

στο πρόσωπον. Το επεισόδιον το προεκάλεσε ο χωροφύλαξ διότι άνευ λόγου ήρχισε να κτυπά το παιδί μου.

Μεθ' ο, οι κατηγορούμενοι προσκληθέντες εις απολογίαν ηρνήθησαν τας πράξεις των.

Ο Εισαγγελεύς λαβών τον λόγον και αναπτύξας την κατηγορίαν επρότεινε την ενοχήν των κατηγορουμένων Ματθαίου Ι. Καρτοκέφαλου, Δημητρίου Θ. Ζαννάρα, Νικολάου Τρ. Γούλια και Φιλίππου Γ. Πολίτου ουχί κατά το κατηγορητήριον αλλά του άρθρου 169 § 2 του Ποιν. Νόμου ή αδίκου επιθέσεως μετά βιαιοπραγιών.

Οι συνήγοροι τον λόγον λαβόντες και αναπτύξαντες την υπεράσπισιν εζήτησαν την αθώωσιν των πελατών των.

Το Δικαστήριον σκεφθέν μυστικώς επί των εδρών του παρουσία και του γραμματέως απεφάσισε και δια του Προέδρου εδημοσίευσε την υπ' αριθμόν 335 ε.έ. απόφασίν του δι' ης εκήρυξεν ενόχους τους κατηγορουμένους Ματθαίο Ι. Καρτοκέφαλο, Δημήτριο Θ. Ζαννάρα, Νικόλαο Τρ. Γούλια και Φίλιππο Γ. Πολίτη κατά το κατηγορητήριον, αθώος δε λόγω αμφιβολιών ο Νικόλαος Μιχαήλ Συριώδης.

Ο Εισαγγελεύς λαβών τον λόγον προέτεινεν ίνα εις τους κηρυχθέντας ένοχους κατηγορούμενους επιβληθή φυλακίσις εξ (6) μηνών εις ένα έκαστον τούτων και εκτοπισμός 3 μηνών εις Μυτιλήνην.

Οι συνήγοροι των κατηγορουμένων ητήσαντο το ελάχιστον όριον της ποινής.

Το Δίκαστήριον σκεφθέν μυστικώς επί των εδρών του παρουσία και του Γραμματέως απεφάσισε και δια του Προέδρου του εδημοσίευσε την υπ' αριθμ. 335 ε.έ. απόφασίν του δι ης κατεδίκασε τους κηρυχθέντας ένοχους κατηγορουμένους Νικόλαον Τρ. Γούλιαν και Φίλιππον Γ. Πολίτην εις φυλάκισιν δέκα (10) μηνών έκαστον […],τον Ματθαίον Ι. Καρτοκέφαλον εις φυλάκισιν οκτώ (8) μηνών […] και τον Δημήτριον Θ. Ζαννάραν εις φυλάκισιν εξ (6) μηνών και εις τα της δίκης έξοδα και τέλη εισπρακτέα αλληλεγγύως και δια προσωπικής των κρατήσεως.

Όρισεν τόπον εκτοπισμού την πόλιν της Μυτιλήνης και εκήρυξεν ούτους απόρους και ικανούς προς εργασίαν.

Μετά την απαγγελίαν της άνω αποφάσεως.

Ακούσαν των συνηγόρων των κηρυθέντων ενόχων κατηγορουμένων δηλωσάντων ότι οι πελάται των θέλουσι ασκήσει το ένδικον της εφέσεως μέσον κατά της άνω αποφάσεως και αιτησαμένων την επ' εγυήσει προσωρινήν εκ των φυλακών απόλυσίν των.

Του Εισαγγελέως προτείναντος την παραδοχήν της αιτήσεως υπό τον όρον καταβολής εγγυήσεως 50.000 δρ δι ένα έκαστον των κατηγορουμένων.

Το Δικαστηριόν σκεφθέν μυστικώς επί των εδρών του παρουσία και του Γραμματέως αποφάσισε και διά του Προέδρου εδημοσίευσε την υπ' αριθ. 336 ε.έ. απόφασίν του δι ης απέρριψε την περί απολύσεως εκ των φυλακών ε π' εγγυήσει αίτησιν των κατηγορουμένων.

«Ο ΔΟΛΟΦΟΝΟΣ ΠΑΝΤΕΛΙΔΗΣ ΚΡΙΘΗΚΕ ΑΠΟΛΥΤΕΟΣ»
Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 19 Φεβρουαρίου 1946

Ο ένοχος της δολοφονίας του Βαρβασίου μοίραρχος Παντελίδης ο όποιος βαρύνεται με σωρεία καταθέσεων μαρτύρων που βεβαιούν ότι τον είδαν να δολοφονεί τους Μαυράκη και Πήττα στις 17 του Γενάρη κλήθηκε σε απολογία και με ομοφωνία ανακριτή και εισαγγελέα κρίθηκε απολυτέος.

Πρέπει να σημειωθεί ότι σε περιπτώσεις φόνων οι ένοχοι ή και οι θεωρούμενοι ένοχοι συλλαμβάνονται.

Β. Η Αριστερά της Χίου μπροστά στις βουλευτικές εκλογές

«ΤΟ ΕΑΜ ΘΑ ΑΠΟΣΧΕΙ ΑΠΟ ΝΟΘΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ»
Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 6 Φεβρουαρίου 1946

Αθήνα 5 (του ανταποκρ.) Ο Συνασπισμός του ΕΑΜ σε διακοίνωσή του τονίζει ότι η Κυβερνητική διαβεβαίωση για επαλήθευση των εκλογικών καταλόγων ύστερα από την οποία το ΕΑΜ διέκοψε την αποχή, δεν εξεπληρώθη. Ο Νόμος για την επαλήθευση δεν εδημοσιεύθη γιατί ο Αντιβασιλεύς παρά τις τροποποιήσεις τις οποίες εκβιαστικά πέτυχε αρνείται να τον υπογράψει, δίνοντας έτσι μια ολοφάνερη πρόσθετη απόδειξη της συνεργασίας του με τα μοναρχοφασιστικά κόμματα. Ακόμα η αστυνομία, η χωροφυλακή, τα επισιτιστικά γραφεία, το υπουργείο Εσωτερικών παρεμποδίζουν συστηματικά την εγγραφή των πολιτών στους εκλογικούς καταλόγους. Η τρομοκρατία δεν εμειώθη. Αντίθετα πήρε μεγαλύτερη έκταση και ένταση.

Ύστερα απ' όλα αυτά η Κ.Ε. του ΕΑΜ δηλώνει και πάλι ότι θα εξαρτήσει τη συμμετοχή του ΕΑΜ στις εκλογές από την πραγματοποίηση των προϋποθέσεων εκείνων που θα συντελέσουν στη σύνταξη πραγματικά γνησίων καταλόγων και στη διεξαγωγή ελευθέρων, γνησίων και αδιάβλητων εκλογών.

Στις εκλογικές, ταχυδακτυλουργίες και σκηνοθεσίες που αποσκοπούν να στρεβλωθούν τη θέληση του λαού και να κατασκευάσουν τεχνική και ψεύτικη πλειοψηφία, το ΕΑΜ δεν ήταν δεν είναι, και δεν θα είναι διατεθειμένο να μετάσχει. Ακέραιη την ευθύνη θα φέρουν εκείνοι που ωθούν τον τόπο σε τέτοιες εκλογές.

«ΟΛΟΙ ΣΤΟ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟ ΤΟΥ ΛΑΟΥ»

Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 20 Φεβρουαρίου 1946

Η επισιτιστική κατάσταση στο νησί μας και σε όλη τη χώρα άρχισε πάλι να επιδεινώνεται επικίνδυνα. η ανεπαίσθητη πτώση των τιμών και η ψευτοσταθεροποίηση Τσουδερού ήταν παρόδιας και δεν κράτησαν παρά λίγες μέρες. Αμέσως μόλις αποσαφηνίσθηκε ότι η περίφημη συμφωνία του Λονδίνου η αν σαπουνόφουσκα, οι εκμεταλλευτές μεγαλοκαρχαρίες αποθρασύνθηκαν, οι τιμές άρχισαν να παίζουν ξεπεράσματα στον ιλιγγιώδη δρόμο της ανόδου. Οι γελοίοι μισθοί και τα μεροκάματα που καθορίστηκαν απ' την κυβέρνηση εκμηδενίζουν σχεδόν την αγοραστική ικανότητα των εργαζομένων μπροστά στη νέα αύτη άνοδο της τιμής των ειδών. Ο πληθωρισμός συνεχίζεται με τον ίδιο όπως πρώτα ρυθμό με την προοπτική ότι σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα τα 120 ΔΙΣ που κυκλοφορούν θα γίνουν 500 ΔΙΣ.

Για αυτή την άθλια κατάσταση του εργαζόμενου λαού οι κυβερνήσεις των πλουτοκρατών όχι μονάχα δεν συγκινούνται, αλλά θεληματικά και εσκεμμένα να προσπαθούν να την επιδεινώσουν. Με τη μέθοδο της πείνας ζητούν να σπείρουν την απογοήτευση στις μάζες και να λυγίσουν το ακμαίο αγωνιστικό τους φρόνημα.

Πιστεύουν, και δεν έχουν άδικο, ότι όταν ο εργαζόμενος φτάσει ατό επίπεδο του ζητιάνου, θα πάψει να είναι αγωνιστής. Γι' αυτό αντικειμενικός σκοπός των πλουτοκρατικών κυβερνήσεων είναι η οικονομική εξαθλίωση των εργαζομένων. Γι' αυτό προστατεύουν και υποθάλπουν τους αισχροκερδείς. Στον επίμονο και σκληρό αγώνα των εργαζομένων απαντούν, είτε με καυτό μολύβι, είτε με την απάτη.

Οι πλουτοκράτες για να διαιωνίσουν την εκμετάλλευση και να στερεώσουν την εξουσία τους στηρίζονται στους ξένους και έχουν μεταβάλει ουσιαστικά τη χώρα μας σε αγγλική αποικία.

Ο λαός για να σωθεί από την εκμετάλλευση στηρίζεται στις δικές του δυνάμεις. Και οι δυνάμεις αυτές είναι ανεξάντλητες. Φτάνει μονάχα ο λαός να κατορθώσει να ενωθεί ολοκληρωτικά σε ένα γρανιτένιο μέτωπο. Φτάνει να συγκεντρώσει στο στρατόπεδό του όλα τα παΐδια του. Ακόμα κι' αυτά τα παραστρατημένα που μέχρι τώρα γίνονται όργανα των έχθρων του.

Η απόφαση της 2ης ολομέλειας της Κεντρικής Επιτροπής του Κομμουνιστικού Κόμματος βάζοντας πάνω απ' όλα το συμφέρον του λαού και του Έθνους και βλέποντας την κατάσταση όπως πάντα πάνω από κομματικές φιλοδοξίες καλεί όλους όσους ανήκουν στο στρατόπεδο του λαού ακόμα και τους χτεσινούς αντιπάλους, είτε χίτες είναι αυτοί, είτε ανήκουν στα Τάγματα Ασφαλείας, να πυκνώνουν την λαϊκή στρατιά για να ματαιωθούν τα εξοντωτικά σχέδια των μεγιστάνων του πλούτου για να σωθεί ο λαός από την πείνα που τον απειλεί, να θριαμβεύσει η δημοκρατία και η

ομαλότητα στη χώρα μας, για να φύγουν οι Άγγλοι, μοναδικοί εμπνευστές και αίτιοι της σημερινής μας κακοδαιμονίας.

Για μια Ελλάδα Λεύτερη, Δημοκρατική, Ανεξάρτητη.

«ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΡΧΑΙΡΕΣΙΩΝ»
Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 22 Φεβρουαρίου 1946

Ασβεστοελαιοχρωματιστών	82	81
Επιπλοποιών	34	34
Υποδηματεργατών	90	89
Αρτεργατών	38	37
Ηλεκτροτεχνιτών	15	15
Μακαρονοτεχνιτών	7	7
Φορ/τών Ξηράς και Αποθηκών	2	22
Καραγωγέων Κάμπου	26	18
Μηχανικών Ξηράς	14	14
Ζαχαροπλαστών	12	12
Ιδιωτικών Υπαλλήλων	109	104
Εργατών Οικοδόμων	74	74
Ραπτεργατών	36	33
Κτιστών	56	56
Βυρσοδεψεργατών	159	120
Τυπογράφων	12	12
Αυτοκινητιστών	24	22
Συνεταιριστικών υπαλλήλων	20	19
Υπαλλήλων Κουρέων	30	29
Φορ/τών Λιμένος	31	28
	891	826

«ΠΑΝΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΜΕΤΩΠΟ»
Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 27 Φεβρουαρίου 1946

Η παταγώδης αποτυχία της απόπειρας της συγκέντρωσης του δημοκρατικού Κέντρου της περασμένης Κυριακής, αφήνει ευρύτατα περιθώρια για κρίσεις και συμπεράσματα από τον ίδιο τον ελληνικά λαό γενικά και ειδικά από αυτό τούτο το δημοκρατικό Κέντρο, ηγεσία και οπαδούς.

Η προσπάθειά τους να διασπάσουν τις δημοκρατικές δυνάμεις μόνο τους εχθρούς του λαού και της ίδιας της Δημοκρατίας ωφελούσε. Και αυτό το ΕΑΜ τόνιζε σε κάθε ευκαιρία και έκαμνε το παν για να τραβήξει στο σωστό δρόμο την ηγεσία του Δημοκρατικού Κέντρου. Όμως οι άνθρωποι που αποτελούν αύτη την ηγεσία προσκολλημένοι στις παληές παραδόσεις τους που λίγο απέχουν από τη φαυλοκρατία και το αντιλαϊκό μίσος ζήτησαν να ψαρέψουν στα θολά νερά ταυ μεταδεκεμβριανού τέλματος. Ξεχνώντας τις διαμαρτυρίες τους για τον μονόπλευρο Εμφύλιο πόλεμο, για το χάος και την τρομοκρατία του Μαύρου Μετώπου μόλις ανέβηκαν στην εξουσία γύρεψαν να αξιοποιήσουν προς όφελός τους την τρομοκρατία και το χάος. Έστω και αν αυτό σήμαινε θάνατο για το λαό, θάνατο για τη Δημοκρατία την όποια, ωστόσο, με τα λόγια διατυμπάνιζαν οπ πίστευαν.

Θέλησαν να αγνοήσουν ότι δύο μονάχα δρόμοι υπάρχουν: Ο δρόμος με το λαό για τη Δημοκρατία και ο δρόμος ενάντια ατό λαό για τη δοσίλογη μεγαλοπλουτοκρατία. Με τη διασπαστική τους πολιτική ακολούθησαν συνειδητά η ηγεσία, ασυνείδητα η μάζα που ακολουθεί το δεύτερο δρόμο.

Αυτά μέχρις ένα ορισμένο σημείο. Γιατί τώρα ανάγλυφα, παραστατικά δίνεται το ηχηρό μάθημα από τους ίδιους τους οπαδούς στην ασύνετη ηγεσία τους. ο κόσμος της Αδένας κα) του Πειραιά με την εκτεταμένη αποχή του έδειξε με τη θέλησή του να μη

συνεχιστεί η αντιλαϊκή τακτική της χθες. Παρά τα τεράστια μέσα μόλις και μετά βίας κατόρθωσαν να συγκεντρώσουν 12.030 κόσμο. η γυμνότητα του Σταδίου και οι γύρω χώροι εφώναζαν στους ηγέτες ότι ο λαός πιστεύει ακράδαντα στη Δημοκρατία και μισεί θανάσιμα τους διασπαστές του μετώπου των υποστηρικτών της. Εφώναζαν ότι ένας μονάχα δρόμος υπάρχει. ο δρόμος της συνέπειας, του αγώνα, της πάλης για πραγματική λευτεριά, Δημοκρατία, για τάξη ομαλότητα, ισοπολιτεία, για λεύτερες κι ανόθευτες εκλογές και όχι η υποκρισία και το ξεγέλασμα του λαού προς όφελος των εχθρών του.

Οι παλλαϊκές κινητοποιήσεις που έκαμαν το ΕΑΜ και οι Δημοκρατικοί Σύλλογοι αποτελεί το θλιβερό για τούς διασπαστές αντίρροπο. Γιατί οι λαοθάλασσες που συγκεντρώθηκαν έδειξαν ότι ξέρουν να τιμούν εκείνους που αγωνίζονται με συνέπεια και ορθότητα για το λαϊκό συμφέρο. Αντίθετα τους διασπαστές νους εγκαταλείπουν όλοι, ακόμα και εκείνοι που ως τώρα τους ακολουθούσαν.

Μια μονάχα σωτηρία υπάρχει για το Δημοκρατικό Κέντρο. Ν' αντλήσει τα πολύτιμα διδάγματα που πρέπει από την παλλαϊκή αποχή στη συγκέντρωσή του. Και τα διδάγματα αυτά πρέπει να το οδηγήσουν προς την εγκατάλειψη της καιροσκοπικής του τακτικής και στον προσανατολισμό προς τη μοναχική οδό: ΤΟ ΠΑΝΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΜΕΤΩΠΟ. Το γρανίτινο τείχος πάνω ατό όποιο θα σπάσουν οι ενέργειες των έχθρων της Δημοκρατίας.

Οι Χιώτες οπαδοί του Κέντρου και οι πολιτευτές του ιδιαίτερα, πρέπει να φιλοσοφήσουν πάνω στα διδάγματα της τραγικής τους αποτυχίας στην πρώτη τους εμφάνιση.

Ιδιαίτερα οι φερόμενοι σαν Αρχηγοί. Ας εγκαταλείψουν τους υπολογισμούς που θυμίζουν φαυλοκρατία και ας σταθούν κοντά στο λαό. Κοντά στη Δημοκρατία η όποια απαιτεί έργα και όχι λόγια. Απαιτεί κοινές προσπάθειες μέσα σ' ένα αδιάσπαστο μπλοκ όλων ανεξαίρετα των φίλων τη;. Θα ωφελήσουν τότε και το λαό και τη Δημοκρατία. Αντίθετα τους περιμένει η γενική περιφρόνηση.

«ΝΑ ΕΠΙΒΛΗΘΕΙ Η ΤΑΞΗ ΚΑΙ Η ΙΣΟΠΟΛΙΤΕΙΑ»

Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 27 Φεβρουαρίου 1946

Σύμφωνα με τηλεγραφική εντολή οι Νομάρχες υποχρεούνται να περιοδεύουν συνεχώς στην περιφέρεια του Νομού των και να αναφέρουν στην κυβέρνηση όλες τις περιπτώσεις αταξίας και παρανομίας, τους τραμπουκισμούς και την τρομοκρατία που ασκείσαι σε βάρος του λαού.

Η εφαρμογή της διαταγής του Υπουργείου θα δώσει πλούσιο υλικό στον κ. Νομάρχη για ν' αντιληφθεί με τα ίδια του τα μάτια το καθεστώς που εφαρμόζουν μερικά όργανα της τάξης και οι διορισμένοι από το Σταματιάδη.

Και θα πεισθεί ότι οι καταγγελίες μας μόνο ένα ποσοστό του ανελεύθερου και κομματικού καθεστώτος αντιπροσωπεύουν. Και τότε θα περιμένομε από τον κ. Κεντούρη όχι μια απλή διαπίστωση της τραγικής κατάστασης πολιτικής και οικονομικής που επικρατεί, άλλα και τη λήψη των άμεσων μέτρων για τη διόρθωση της.

Γιατί διαπιστώνομε ότι μέχρι τώρα κανένα μέτρο δεν πάρθηκε για την αποκατάσταση της Τάξης και της Ισοπολιτείας.

«ΝΑ ΠΑΨΕΙ ΠΙΑ Η ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ»

Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 6 Μαρτίου 1946

Το έχουμε διακηρύξει επανειλημμένα και το βροντοφωνάζουμε πάλι και σήμερα. Πρέπει να σταματήσει η τρομοκρατία. τα όργανα του κράτους δεν πρέπει να γίνονται το καμιτσίκι στα χέρια εκείνων που μισούνε θανάσιμα το λαό. Οι προκλήσεις να σταματήσουν. Να μπει φραγμός σ' αυτούς που προσπαθούν να δημιουργήσουν καινούργιο Βαρβάσι. Να σταματήσουν οι επιδρομές στους λαϊκούς συνοικισμούς, τα

φασιστικά τραγούδια, οι πυροβολισμοί και οι ξυλοδαρμοί ενάντια στους φιλήσυχους πολίτες.

Αν χρειάζονται αποδείξεις οι αρμόδιοι, μπορούμε να τους δώσουμε μερικά στοιχεία τώρα αμέσως.

Προχτές το βράδυ χίτες με περίστροφα στο χέρι σταματούσαν τους πολίτες έξω από το σπίτι του σ. Γιάννη Καββάφη και τους υπέβαλαν την ερώτηση αν είναι εαμοβούλγαροι η «εθνικόφρονες». Χτύπησαν τους περισσότερους απ' αυτούς.

Στο συνοικισμό του Σκυλιτσείου η χωροφυλακή απαγορεύει στους κατοίκους να συγκεντρώνονται περισσότεροι από τρεις και ειδικά στο τσαγκαράδικο του Γαλανού.

Επίσης υπέβαλαν μήνυση στην αλληλέγγυη Άννα Καμπάνη με μόνη κατηγορία γιατί δεχόταν εισφορές για την Ε.Α.

Και πάνω απ' όλα ρωτάμε. Γιατί κάθε βράδυ γυρίζουν τα καμιόνια με τους χωροφύλακες; Όλα αυτά πρέπει να σταματήσουν. Γιατί το κράτος είναι εκείνο που πρέπει να μας εξασφαλίσει μια λεύτερη ζωή. Αν δεν μπορεί τότε μπαίνει επιτακτικό μπροστά μας να υπερασπιστούμε με τα ίδια μας τα χέρια τη ζωή και τη λευτεριά Μας.

Καινούργιο Βαρβάσι δεν επιτρέψουμε να ξαναγίνει. Μαζική λαϊκή αυτοάμυνα σ' όλες τις συνοικίες και ενάντια στους πληρωμένους τραμπούκους της Χ.

Ο αντιτρομοκρατικός αγώνας πρέπει ν' απλωθεί σ' ολόκληρο το νησί.

«Η ΝΕΟΛΑΙΑ ΜΑΣ ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΟ ΓΚΡΕΜΟ ΑΣ ΔΩΣΟΥΜΕ ΑΔΕΛΦΙΚΑ ΤΑ ΧΕΡΙΑ»

Αναγέννηση, Δεκαπενθήμερη Έκδοση του Νομαρχιακού Συμβούλιου ΕΠΟΝ Χίου, 10 Μαρτίου 1946

18 μήνες πέρασαν από τη μέρα που λευτερώθηκε η πατρίδα μας.

Κι αντί σ' αυτό το χρονικό διάστημα η χώρα μας να συνέρχεται από τα δεινά και τις καταστροφές που της δημιούργησαν 4^{η} Αυγούστου και η τριπλή ξενική Κατοχή, βυθίζεται όλο και περισσότερο στην εξαθλίωση, στο οικονομικό χάος, στη φτώχεια και τη δυστυχία.

Η Νεολαία μας δέχεται άμεσα τις συνέπειες της κατάστασης αυτής.

Η υγιεινή της κατάσταση έχει φθάσει σε σημείο επικίνδυνο για το ίδιο το μέλλον του Έθνους μας. Η παιδεία βρίσκεται σε αξιοθρήνητο επίπεδο. Δεν παίρνεται καμιά φροντίδα για την ικανοποίηση των εκπολιτιστικών αναγκών της Νεολαίας, που πρέπει να ζει, να δουλεύει και να μεγαλώνει με το γέλιο τη χαρά και το τραγούδι.

Μπροστά σ' αυτή την κατάσταση ένα είναι το καθήκον όλων των νέων… Να ενώσουμε τις προσπάθειές μας για την από κοινού μελέτη των προβλημάτων της Νεολαίας και να συντονίσουμε της ενέργειές μας για τη λύση τους.

Ανεξάρτητα από πολιτικές διαφορές νομίζουμε πως όλες οι οργανώσεις της Νεολαίας, προσκοπισμός, αθλητικά σωματεία κτλ. μπορούν και πρέπει να συνεργασθούν σε ζητήματα που αφορούν τη μόρφωση τους, τον εκπολιτισμό τους, τον εξωραϊσμό και την αναμόρφωση του χωριού τους ή της γειτονιάς τους.

Τη διχόνοια μέσα στη Νεολαία την καλλιεργούν μονάχα οι εχθροί της. Εκείνοι που τίποτε δε διδάχτηκαν από τον τελευταίο πόλεμο και ονειρεύονται ξανά δικτατορίες και φασισμούς που θα αποτελειώσουν την καταστροφή της Πατρίδας μας.

Οι οργανώσεις της ΕΠΟΝ του Νησιού μας θα πρέπει να πάρουν την πρωτοβουλία για την ενότητα της Χιώτικης Νεολαίας.

Μα και οι γονείς και οι φίλοι της Νεολαίας θα πρέπει να ενισχύσουν αυτήν την προσπάθεια.

Στις δύσκολες αυτές στιγμές για την Πατρίδα μας, για την ύπαρξη της ίδιας της Νεολαίας, μόνον οι ενωμένες προσπάθειες όλων των νέων θα μπορέσουν να δώσουν λύση στα τόσα πολλά και σοβαρά ζητήματα της νέας γενιάς που η Κρατική αδιαφορία αφήνει άλυτα.

«ΚΑΤΗΦΟΡΟΣ»

Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 10 Μαρτίου 1946

Μετά τον Βάλβη ο Ζολώτας και τώρα ο Κουρούπης. Νέο χιώτικο φρούτο ο τρομοκράτης απεσταλμένος για να τελειοποιήσει τις μεθόδους της νεοφασιστικής τυραννίας

Ο λαός τής Χίου δεν στενοχωριέται για τις καραγκιοζίστικες προσπάθειες που κάμνουν άδικα οι επιδρομείς. Ξέρει πώς κανένας, μα κανένας Χιώτης δεν φιλοδοξεί τον τίτλο του δολοφόνου. Θλίβεται όμως βλέποντας μερικούς Χιώτες που μέχρι χτες θερμαίνονταν σαν τις οχιές στους δημοκρατικούς κόλπους και προσπαθούν τώρα να δαγκώσουν υποστηρίζοντας τις προσπάθειες των απεσταλμένων των δολοφονικών οργανώσεων.

«ΠΡΟΕΚΛΟΓΙΚΑ ΤΕΡΤΙΠΙΑ»
Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 13 Μαρτίου 1946

Η «Πρόοδος» μας και μαζί μ' εμάς το «ψηφοφόρον» κοινόν ότι ο πολιτευτής Χίου κ. Μ. Καρούσος, πονώντας τον τόπο του, φρόντισε και αποστέλλονται στη Χίο 200 τόνοι αλεύρι. Ο ξυπνημένος πια Χιώτικος λαός διερωτάται: Δεν του άνηκαν αυτοί οι 200 τόνοι; Ή μήπως η καθυστέρηση της αποστολής γινόταν επίτηδες για να μπορέσει ο κ. Καρούσος να ενεργήσει και να παρουσιαστεί σαν Ευεργέτης του Χιακού λαού: Τέτοια όμως προεκλογικά τερτίπια τα ξέρει απ' έξω κι ανακατωτά ο λαός και δεν έχουν πέραση.

«ΞΕΦΟΡΤΩΘΗΚΑΝ ΚΡΥΦΑ ΟΠΛΑ ΣΤΗ ΛΑΓΚΑΔΑ. ΝΑ ΤΣΑΚΙΣΤΟΥΝ ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΖΗΤΟΥΝ ΝΑ ΦΕΡΟΥΝ ΤΟ ΧΑΟΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ»
Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 19 Μαρτίου 1946

Οι προσπάθειες που καταβάλλουν οι δολοφόνοι να επεκτείνουν τη δράση τους και στις περιφέρειες που κατόρθωσαν να κρατηθούν λίγο πολύ έξω από το κράτος του ζόφου της ολοκληρωμένης τρομοκρατίας και της δολοφονίας πολλαπλασιάζονται. Η αύξηση της τρομοκρατίας, οι συλλήψεις και οι καταπιέσεις στα Θυμιανά από τον τυραννίσκο Αντωνόπουλο, οι συλλήψεις οπαδών του Α.Κ.Ε. στο Μερμήγκι είναι σημάδια ότι αρχίζει νέα εμπνευσμένη περίοδος αντιλαϊκού κατήφορου. Οι ύποπτες κινήσεις των εδώ μεγαλόσχημων τοποτηρητών της Χ. και του ΣΑΝ, οι προσπάθειες να ψαρέψουν αφελείς και ακατατόπιστους Χιώτες στα σατανικά τους σχέδια, να εξοπλίσουν ταραχοποιά στοιχεία και κοινωνικά αποβράσματα είναι πρόσθετες ενδείξεις για την επιβουλή κατά του λαού. Η πληροφορία που διεδόθη με ταχύτητα αστραπής ότι στην Λαγκάδα ξεφορτώθηκαν λαθραία όπλα κρατεί σε συγκίνηση και αγανάκτηση τους Χιώτες . Για να προλάβωμε μια τυχόν δήλωση των αρχών ότι δεν έχουν υπ' όψει τους στοιχεία για τη συνομωσία των μοναρχικών της Χ. και του Σ.Α.Ν. καταγγέλλουμε ανοιχτά ότι ξέρει όλος ο κόσμος. Στις 25 του Φλεβάρη το Π/Κ. «Άγιος Ιωάννης» του πλοιάρχου Παντελή Γρέγου ξεφόρτωσε στη Λαγκάδα 38 κιβώτια πυρομαχικά, κιβώτια αυτομάτων όπλων (τόμψον), 6 κιβώτια χειροβομβίδες, 2 δέματα οπλοπολυβόλα και κιβώτια εκρηκτικών υλών. Η μεταφορά των πυρομαχικών έγινε με στρατιωτικό αυτοκίνητο . Μετά την εκφόρτωση το πετρελαιοκίνητο έφτασε κενό στο λιμάνι.

Γιατί αυτή η μανούβρα; Τίνος ήσαν και για λογαριασμό ποίου ξεφορτώθηκαν πυρομαχικά; Οι αρχές έχουν υποχρέωση να διευκρινίσουν το ζήτημα για να καθησυχάσει η κοινή γνώμη .Ο λαός της Χίου πρέπει ν' αγρυπνά.

Να παταχθεί κάθε προσπάθεια που ζητά να φέρει το χάος και την αναρχία στο νησί μας.

Πρακτικά του εν Χίω Τριμελούς Πλημμελειοδικείου
Αριθμός 602
Συνεδρίασις της 3ης Οκτωβρίου 1946
Δικασταί κλπ., Χαράλαμπος Δαμάσκος Προεδρεύων, Διον. Χρυσαείδης και Ιωάννης Λιάπης (Πάρεδρος, κωλυομένων των λοιπών Δικαστών), Εισαγγελεύς Θεοδ.

Μιχαλόπουλος Ειρηνοδίκης Χίου (κωλυομένου του Εισαγγελέως και των αμέσως αναπληρωτών του) Ι. Σπανομάρκου Δικαστικός Γραφεύς β.
Κατηγορούμενος, [δυσανάγνωστο: Δημήτριος Στυλιανού Καζάνας απών].
Πράξις, [δυσανάγνωστο: συκοφαντική δυσφήμιση δια του Τύπου].

ΕΚΘΕΣΙΣ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ

[δυσανάγνωστο: Εν τη σημερινή του Δικαστηρίου τούτου δημοσία συνεδρίαση ο κλητήρ του ακροατηρίου τη διαταγή Προέδρου εξεφώνησε το όνομα του κατηγορουμένου όστις δεν ενεφανίσθη.

Επιτραπείσης της ερημοδικίας.

Ο Εισαγγελεύς λαβών τον λόγον απήγγειλε συνοπτικώς την έννοιαν της κατηγορίας και ενεχείρησε τω Προέδρω κατάλογον των προς υποστήριξιν αυτής κλητευθέντων μαρτύρων ων τα ονόματα ο κλητήρ εξεφώνησε και ευρέθησαν παρόντες].

Προσήλθεν ο ά μάρτυς της κατηγορίας όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Παντελής Σ. Σοφιανίδης, εγεννήθη εν Κων/πόλη και κατοικεί εν Χίω, ετών 32, ανθυπολοχαγός Πεζικού και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τον κατηγορούμενο και δεν συγγενεύει μετ' αυτού, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν ότι και εν τη προανακρίσει του προσθείς τα εξής: Ο κατηγορούμενος εδημοσίευσε εις τον «Πρωτοπόρο» ότι εγώ εξεφόρτωσα απ' τη Λαγκάδα όπλα τα οποία και διένειμα εις τους εθνικόφρονας πολίτας, ενώ τούτο [δυσανάγνωστο: ήτο] ψευδές διότι τα όπλα ήσαν της ενταύθα φρουράς.

Προσήλθεν έτερος μάρτυς της κατηγορίας όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Γεώργος Σ. Σιδέρης, εγεννήθη εν Βολισσώ κατοικεί εν Χίω, ετών 34, ανθυπασπιστής και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τον κατηγορούμενο και δεν συγγενεύει μετ' αυτού, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν ότι και εν τη προανακρίσει του προσθείς τα εξής: Ο κατηγορούμενος διά του δημοσιεύματος εδυσφήμησε τον Σοφιανίδην ότι έβγαλε όπλα εις Λαγκάδα κρυφά δια να διανεμηθούν εις τους πολίτας ενώ τα όπλα ήσαν του Στρατού.

Ο Εισαγγελεύς λαβών τον λόγον και αναπτύξας την κατηγορίαν επρότεινε την ενοχήν του κατηγορουμένου.

Οι Δικασταί σκεφθέντες μυστικώς επί των εδρών των απεφάσισαν παρόντος και του γραμματέως, ο δε Προέδρος εδημοσίευσε την υπ' αριθμόν 602 ε.έ. απόφασιν δι' ης εκηρύχθη ένοχος ο κατηγορούμενος κατά το κατηγορητήριον.

Ο Εισαγγελεύς λαβών υπό του προέδρου τον λόγον προέτεινε ίνα εις τον κηρυχθέντα ένοχον κατηγορούμενον επιβληθή ποινή φυλακίσεως οκτώ (8) μηνών.

Το δε Δικαστήριον διασκεφθέν μυστικώς επί των εδρών του παρουσία και του γραμματέως απεφάσισε και δια του Προέδρου εδημοσίευσε την υπ' αριθμόν 602 ε.έ. απόφασίν του δι' ης κατεδίκασε τον κηρυχθέντα ένοχον κατηγορούμενον εις ποινή φυλακίσεως οκτώ (8) μηνών και απεφήνατο ότι η τυχόν άσκησις του ενδίκου της εφέσεως μέσου δεν έχει ανασταλτικόν αποτέλεσμα ως προς την εκτέλεσιν της αποφάσεως.

Και εις τα της δίκης έξοδα και τέλη εισπρακτέα δια προσωπικής του κρατήσεως.

«ΑΠΟΧΗ! ΤΟ ΣΥΝΘΗΜΑ ΠΟΥ ΔΟΝΗΣΕ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ»

Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 27 Μαρτίου 1946

Αθήνα 26 (του ανταποκριτή μας) «ΑΠΟΧΗ ΓΕΝΙΚΗ, ΠΛΗΡΗΣ, ΟΛΟΚΛΗΡΩΤΙΚΗ!» ΚΑΝΕΙΣ ΠΑΤΡΙΩΤΗΣ ΣΤΙΣ ΚΑΛΠΕΣ!». με την αποχή του ο λαός θα ακυρώσει το πραξικόπημα του Μπέβιν και των Μοναρχικών!
Αυτά τα συνθήματα δόνησαν προχθές ολόκληρη τη Ελλάδα

Με τις μεγαλειώδεις συγκεντρώσεις τις οποίες, οργάνωσε στις περισσότερες πόλεις ο λαός, με τις θαυμαστές κινητοποιήσεις και τον ενθουσιασμό του έδωκε την

πρέπουσα απάντηση στους μοναρχικούς νεκροθάφτες της Ελλάδος, στο Σοφούλη και στο Μπέβιν.

Ο λαός διακήρυξε την απαίτηση να αποκατασταθούν συνθήκες, που να επιτρέπουν τη διενέργεια γνησίων και ελευθέρων εκλογών. με τον όγκο του διατράνωσε την προσήλωση του στις δημοκρατικές αρχές και την απόφασή του να προστατέψει τη Δημοκρατία, την Ανεξαρτησία, τη Λευτεριά και το μέλλον της Πατρίδας, που βρίσκεται σε κίνδυνο από το εκλογικό πραξικόπημα.

«ΠΩΣ ΕΦΑΡΜΟΣΤΗΚΕ Η "ΙΣΟΠΟΛΙΤΕΙΑ"»,
Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 27 Μαρτίου 1946

Παραθέταμε ειδησεογραφικά παρακάτω ορισμένα γεγονότα που δειχτούν χαρακτηριστικά πώς καταλαβαίνουν την Ισοπολιτεία οι ακομμάτιστες αρχές του Νησιού. Δεν κάνομε κανένα σχόλιο. Ο κόσμος έμαθε να παρατηρεί και να βγάζει συμπεράσματα. θα δείχναμε ότι υποτιμούμε τη νοημοσύνη του κοινού αν επιμέναμε να πείσομε τον κόσμο ότι έχομε δίκηο όταν ισχυριζόμαστε ότι ορισμένα κρατικά όργανα κομματίζονται με τον πιο χοντροκομμένο τρόπο.

Το ΕΑΜ ζήτησε την άδεια για συγκέντρωση από τις 14 Μαρτίου. η αίτηση Απορρίφθηκε. Στις 18 υποβλήθηκε νέα αίτηση και απορρίφθηκε κι αυτή με τη δικαιολογία ότι στις 17 είχε υποβάλει αίτηση ο πολιτευτής Καρούσος. Νέα αίτηση για τα Μεζάρια υπορράφθηκε. Και τέλος δόθηκε ο στενός χώρος των δύο Κινηματογράφων του Αστέρα και σε ώρα τελείως ακατάλληλη.

Απαγορεύτηκε τελείως παράνομα και αυθαίρετα η τοποθέτηση μεγαφώνου μέσα στον κινηματογράφο.

Μετά τη συγκέντρωση συνελήφθη από το μπαλκόνι της λέσχης «Ισότης» και οδηγήθηκε ε στο τμήμα ο φωτογράφος κ. Κώστας Παπαδόπουλος, για να μη φωτογραφήσει την ανθρωποθάλασσα που πλημμύριζε την προκυμαία. Μετά τη διάλυση τού πλήθους τον άφησαν ελεύθερο.

Όταν οι χιλιάδες του λαού περνούσαν μπρος από το εστιατόριο Κάργα ο Ανδρέας Κουρουνιώτης τραγουδούσε: Και 'σεις Εαμιτοπούλες μου στα μαύρα θα ντυθείτε. Ο ανθυπασπιστής Ζορμπάς που περνούσε έκαμνε ότι δεν ακούει. Τότε τον πλησίασε ένας συναγωνιστής και τον ρώτησε αν αυτό δεν αποτελεί πρόκληση. Παρά την υπόδειξη όμως ο Α. Κουρουνιώτης δεν συνθλιφθεί.[…]

Και το κομπολόι της ισοπολιτείας συνεχίζεται ατελείωτο.

«ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ»
Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 3 Απριλίου 1946

ΕΚΛΟΓΙΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ	Γραμμένοι	Σύνολο Απέσχον	
Τμήματα Πόλεως	7402	3267	4135
Βροντάδος	3297	500	2797
Αγ. Γεώργ. Συκούσης	924	323	599
Βολισσός	646	309	337
[...]			
Θυμιανά	770	226	544
Θολοποτάμι	359	167	197
[...]			
Καλλιμασιά	654	254	400
Καλαμωτή	1001	518	483
Καρδάμυλα	3091	354	2737
[...]			
Μεστά	400	135	265
[...]			
Νεχώρι	700	308	392

Εγνούσα	1615	1521	463
[...]			
Πυργί	685	514	311
[...]			
Συκιάδα	829	867	43
[...]			
Χαλκειός	1578	556	1022
[...]			
Κοινή	516	310	206

Καθυστερούν τα αποτελέσματα των Ψαρών.

«ΠΩΣ ΔΙΕΞΗΧΘΗΣΑΝ ΟΙ ΕΚΛΟΓΕΣ
ΤΑ ΨΑΡΑ ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΟ ΚΝΟΥΤΟ ΤΗΣ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑΣ»
Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 9 Απριλίου 1946

Ψαρά (του ανταποκριτή μας)-Για τη φρούρηση της τάξης τις ημέρες των ψεύτικων εκλογών έφτασαν στο νησί μας επτά φαντάροι με επικεφαλής τον ανθυπολοχαγό Φ. Καλλικούργη.

Ήρθαν όμως όπως αποδείχτηκε όχι για την τάξη, αλλά για να τρομοκρατήσουν τους κατοίκους και να τους αναγκάσουν να ψηφίσουν.

Ακόμα δεν είχαν πατήσει το πόδι τους στο νησί και άρχισαν τους πυροβολισμούς, λες κι ήταν εχθροί και ερχόντουσαν να μας κατακτήσουν. Από την αποβίβαση τους το νησί δεν είδε την ησυχία του. Οι πυροβολισμοί δεν έπαυσαν και οι περιπολίες άρχισαν νύχτα και μέρα συνοδευόμενες με ριπές αυτομάτων.

Έσκισαν όλες τις εαμικές προκηρύξεις για την αποχή, και την εαμική επιτροπή που πήγε να διαμαρτυρηθεί ο ανθυπολοχαγός την έδιωξε βίαια, Κι ενώ το νησί μας ζούσε σε μια πρωτοφανή ατμόσφαιρα τρομοκρατίας, που δεν την γνώρισε ούτε όταν ήταν εδώ οι Γερμανοί, οι χίτες ανενόχλητοι ή μάλλον βοηθούμενοι και από τους φρουρούς της τάξεως άρχισαν να διαδίδουν διάφορες φήμες για να ασκήσουν ηθικό εκβιασμό και να παρασύρουν τους ψηφοφόρους στις κάλπες, διέδιδαν π.χ. ότι σ' όποιον δεν ψηφίσει θα απαγορευθεί να μπαρκάρει ή θα του κοπεί η σύνταξη αν είναι συνταξιούχος, ή θα του κοπούν τα τρόφιμα του δελτίου κλπ. Σ' όσους δεν έπιαναν οι ηθικοί εκβιασμοί μεταχειρίστηκαν και ανοικτή βία για να τους οδηγήσουν στις κάλπες.

Παρ' όλα αυτά όμως πολλοί ψαριανοί δημοκράτες δε λύγισαν στους εκβιασμούς και απέσχον από τις ψευτο-εκλογές.

Όταν οι φρουροί της τάξεως μπήκαν στο πλοίο κα έφυγαν με τους απαραίτητους πυροβολισμούς, το νησί μας ανέπνευσε. Ο κόσμος άρχισε να ξεχύνεται στους δρόμους από τα σπίτια που ήταν κρυμμένος. Οι γυναικούλες έλεγαν: «Επί τέλους έφυγαν οι νέοι Γερμανοί!».

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ ΤΩΝ ΕΝ ΧΙΩ ΠΛΗΜΜΕΛΕΙΟΔΙΚΩΝ
Αριθμός 432

Συγκείμενον εκ των Δικαστών Χαράλαμπου Δαμάσκου, Ιωάννου Αγαλλόπουλου και Διονύσ. Χρυσαείδη.

Συνεδριάσαν δημοσίως εν τω ακροατηρίω του Δικαστηρίου τούτου την 20ην Ιουνίου 1946 παρουσία του Εισαγγελέως Κωνστ. Αρμυριώτη και του Δικαστικού Γραμματέως Ιωάν. Σπανομάρκου ίνα δικάσει τον επί παραβάσει άρθρ. 11 § 2 Νομ. 5060 κατηγορούμενον Δημήτριο Στυλ. Καζάναν, κάτοικον Χίου, απόντα.

Ο ενταύθα Εισαγγελεύς δια κλητηρίου θεσπίσματος εκάλεσε τον ανωτέρω κατηγορούμενον ίνα εμφανισθή σήμερον ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου ίνα δικασθή ως υπαίτιος της άνω πράξεως. Προκειμένης συζητήσεως

Επιτραπείσης της ερημοδικίας-Ακούσαν του Εισαγγελέως απαγγείλαντος την κατηγορίαν. Των ενόρκως εξετασθέντων μαρτύρων της κατηγορίας.

Του Εισαγγελέως προτειναντός την ενοχήν του κατηγορουμένου και την καταδίκην αυτού εις ανάλογον ποινήν.

Ιδόν την δικογραφίαν-Σκεφθέν κατά τον Νόμον.

Επειδή ως προκύπτει εκ του προσαγομένου από 6 Ιουνίου 1946 αποδεικτικού επιδόσεως του Δικ. Κλητήρος Ιωάν. Παπαληώδη ο απών κατηγορούμενος εκλήθη νομίμως και προσηκόντως ίνα εμφανισθή σήμερον ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου, μη εφανισθείς δε δικάζεται ερήμην.

Επειδή εκ της εν γένει αποδεικτικής διαδικασίας απεδείχθη και το Δικαστήριον επείσθη ότι ο κατηγορούμενος εξετέλεσε την αποδιδομένην εις αυτόν πράξιν επομένως δέον να κηρυχθή ένοχος αυτής

Επειδή ερήμην ούσης της δίκης συναποφασίζεται η υπό του Νόμου προβλεπομένη ποινή.

Επειδή η πράξις του κατηγορουμένου προβλέπεται και τιμωρείται υπό των άρθρων [λείπει κείμενο]

Δικάζον ερήμην του κατηγορουμένου Δημήτριο Στυλ. Καζάναν γεννηθέντος εν Κρήνη Μ. Ασίας και κατοικούντος εν Χίω, ετών 32 και χριστιανού ορθόδοξου.

Κηρύσσει αυτόν ένοχον του ότι εν Χίω την 9ην Απριλίου 1946 δι' αρθριδίου υπό τον τίτλον «Τα Ψαρρά κάτω από το κνούτο της τρομοκρατίας» κλπ. δημοσιευθέντος εις το δημοσιευθέν δια διανομής και πωλήσεως υπ' αριθ. 211 της 9ης Απριλίου 1946 φύλλον της εν Χίω εκδιδομένης εφημερίδος «Πρωτοπόρος», ης ετύγχανε διευθυντής, δια του συνόλου του άρθρου και δια των εν αυτών φράσεων «Ήρθαν όμως όπως αποδείχτηκε όχι για την τάξη, αλλά για να τρομοκρατήσουν τους κατοίκους και να τους αναγκάσουν να ψηφίσουν. Ακόμα δεν είχαν πατήσει το πόδι τους στο νησί και άρχισαν τους πυροβολισμούς, λες κι ήταν εχθροί και ερχόντουσαν να μας κατακτήσουν… Οι πυροβολισμοί δεν έπαυαν και οι περιπολίες άρχισαν νύχτα και μέρα συνοδευόμενες με ριπές αυτομάτων.» εκλόνισεν την προς τας ενόπλους δυνάμεις της χώρας εμπιστοσύνην του Λαού, προκάλεσεν διχόνοιαν μεταξύ των εθνικών ενόπλων δυνάμεων και εκλόνισεν την εν αυταίς πειθαρχίαν.

και Καταδικάζει αυτόν εις φυλάκισιν πέντε (5) μηνών χρηματικήν ποινήν τριακοσίων χιλιάδων (300.000) δραχμών και εις τα της δίκης έξοδα και τέλη εισπρακτέα και δια προσωπικής του κρατήσεως.

Εκρίθη, απεφασίσθη και εδημοσιευθεί παραχρήμα επί ακροατηρίου.

Εν Χίω τη 20η Ιουνίου 1946.

«ΧΙΤΕΣ ΠΡΟΚΑΛΟΥΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΑ»

Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 7 Απριλίου 1946

Στις προχθεσινές προκλήσεις των μπράβων του «έρχεται» και του «Σόφια –Μόσχα», έρχεται να προστεθεί και άλλο ένα επεισόδιο. Ο χίτης εφημεριδοπώλης Ζανής Φραγκάκης που μέρες τώρα γυρίζει μεθυσμένος και φωνάζει «χίτικες εφημερίδες», «έρχεται – έρχεται» προκάλεσε στη συνοικία Αγ. Συμεών τους πολίτες Σταμ. Μπλούγκαρη φανοποιό και Νικόλ. Στουπά παντοπώλη. Σε σύσταση που του έκαμαν να τους αφήσει ήσυχους και να πάει να πουλήσει τις εφημερίδες του άρχισε να τους κτυπάει. Πήρε μάλιστα πέτρα και θέλησε να σπάσει τα τζάμια του παντοπωλείου Ν. Στουπά. Επίσης κτύπησε τους παρατυχόντες πολίτες Γ. Καλαϊτζή και Στυλιανίδη καθώς και ένα χωρικό που θέλησαν να του κάνουν σύσταση να ησυχάσει. Όταν ο Μπλούγκαρης θέλησε να του κρατήσει τα χέρια για να μη σπάσει τα τζάμια δυο χίτες που συνόδευαν τον εφημεριδοπώλη σφύριξαν και αμέσως κατέφθασαν χωροφύλακες που λες και παραμόνευαν στο φτερό. Οι χωροφύλακες αντί να συλλάβουν το χίτη ταραχοποιό Φερεντίνο συνέλαβαν τους πολίτες Μπλούγκαρη και Στουπά και τους οδήγησαν στο τμήμα όπου τους απομόνωσαν.

Πρέπει να σημειωθεί ότι ο Φερεντίνος είναι ο χίτης που έσπασε τα τζάμια των γραφείων του ΑΚΕ και της Εθνικής Αλληλεγγύης και όμως γυρίζει ελεύθερος, όπως ελεύθερος γυρίζει ο χίτης Γιάννης Τσατσαρώνης που συνελήφθη πριν από μέρες οπλοφόρων και αφοπλίστηκε από πολίτες που παρέδωσαν το όπλο στον κ. Εισαγγελέα και κατήγγειλαν το γεγονός.

«"ΕΥΓΕ!"»
Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 7 Απριλίου 1946

Ύστερα από την «περιφανή νίκη» του Λαϊκού Κόμματος ο κυρ Αντρέας και οι μετά αυτού συναγελαζόμενοι «εθνικόφρονες εκλεκτοί του Χιακού Λαού», νόμισαν ότι ο «μεγαλειότατος» είχε το ένα ποδάρι του στην προκυμαία και τ' άλλο μέσα στο πολεμικό, που θα τον φέρει κοντά στο λαό «του!». Και ξαμόλυσαν δευτεριάτικο πρωί - πρωί τον εφημεριδοπώλη της «Παγχιακής» και χάλασε τον κόσμο μέσα στην Απλωταριά με το «έρχεται!...».

Όσοι τύχανε στην Απλωταριά κείνο το πρωί, καμαρώσανε τα όργανα της τάξεως που δεν κομματίζονται, ύστερα από τα διαφωτιστικά μαθήματα των Άγγλων οργανωτών του κ. Μπέβιν... Να ‘βλεπες γλυκοσαλιάσματα, χαμόγελα και σορόπια να σου σηκωθεί μια πιθαμή η τρίχα... Το δείξανε και τη μέρα των εκλογών πως δεν κομματίζονται. Συνέλαβαν τα παιδιά που μοίραζαν προκηρύξεις της αποχής και πού σε πονεί και πού δε σε πονεί. Φαίνεται πως ο κ. Γουΐκαμ δεν έφτασε ακόμα στο κεφάλαιο της αστυνομικής επιστήμης που λέει: «όπου δεν πέφτει λόγος, πέφτει ξύλο», ή φαίνεται πως θεώρησε περιττή τη διδασκαλία πάνω σ' αυτό το κεφάλαιο, έχοντας υπ' όψει του, ότι το δίδαξε πιο μεγάλος δάσκαλος απ' αυτόν, ο Μανιαδάκης!

Ο εφημεριδοπώλης από κείνη τη μέρα εξακολουθεί το χαβά του ή μάλλον το χαβά των αφεντάδων που διαθέτουν το ξεροκόμματο. Την περασμένη Παρασκευή, το απόγευμα «Ίνα η επιτυχία είναι μεγαλύτερα» ο εφημεριδοπώλης έκαμε την εμφάνιση του μαστουρωμένος...

Όποιος του βαστά ας μιλήσει! Και επειδή δεν του βάσταξε κανενός να μιλήσει, τσάκωσαν έναν που δε μίλησε. Ένα φαναρτζή. Ξέχασα να πω πως τον εφημεριδοπώλη τον ακολουθούσε από μακριά η χίτικη συντροφιά, έτοιμη προς δράση. Όλη την «εθνικόφρονα» μανία τους, την ξεφόρτωσαν απάνω στο φαναρτζή. Ο απέναντι μπακάλης επενέβη και πήρε τα ρέστα. Φάε και συ το μερδικό σου, αφού θέλεις να ανακατεύεσαι στα καθήκοντα των εντεταλμένων να βάλουν στο μυαλό του κόσμου τη χίτικη ιδεολογία...

Τα όργανα, έκαμαν εγκαίρως την εμφάνιση τους. Τους κουβάλησαν όλους μαζί, τρομοκράτες και τρομοκρατουμένους στο αστυνομικό τμήμα, δια την «ενέργειαν των περαιτέρω προς εξακρίβωσιν της αληθείας». Τί θ' απογίνει εκεί δεν είναι δύσκολο να καταλάβει κανείς. Ότι γίνεται σ' όλες τις τέτοιες περιπτώσεις. Εμ ξύλο, εμχάψη...

Το σημείωμα τούτο το γράφω πέντε λεφτά μετά τα γεγονότα. Κι' εκεί που σκέπτομαι τι τέλος να του δώσω, ακούω φασαρία απ' έξω. Προβάλω στο παράθυρο και βλέπω τον παραπαίοντα μαστουρωμένο εφημεριδοπώλη της «Παγχιακής», έξαλλο, με τεντωμένα τα νεύρα του λαιμού του να ξελαρυγγίζεται:

- «Έρχεται!».

Εύγε στην υπηρεσία! Σε πέντε λεφτά συνέλαβε τους ταραξίες, έκαμε τροχάδην τις ανακρίσεις και απένειμε τη «δικαιοσύνη»...

Πρακτικά Συνεδριάσεως του Δικαστηρίου των εν Χίω Πλημ/κων
Αριθμ. 392
Συνεδρίασις της 6 Ιουνίου 1946

Δικασταί κλπ., Χαραλ. Δαμάσκος Πρόεδρος, Διον. Χρυσαείδης, Ιωάννης Λιάπης έμμισθος Πάρεδρος (κωλυομένων των λοιπών τακτικών Δικαστών), Θεοδ. Μιχαλόπουλος Ειρηνοδίκης Χίου Εισαγγελεύς (μη υπάρχοντος Εισαγγελέως και των αρμοδιωτέρων αναπληρωτών κωλυομένων) Ιωάννης Σπανομάρκος Δικαστικός Γραφεύς.

Κατηγορούμενοι, 1.) Δημήτριος Ι. Ταναΐνης εγεννήθη εν Κάτω Παναγιά Μ. Ασίας, ετών 27 ραπτεργάτης, 2.) Ευάγγελος Γεωρ. Θεοδωράκης, εγεννήθη εν Χίω, ετών 23, εργάτης, 3.) Σταμάτιος Βαλακίτσης, εγεννήθη εν Χίω, ετών 23, εργάτης, 4.) Αριστείδης Δημ. Αγγελίδης, εγεννήθη εν Χίω, ετών 22, εργάτης, 5.) Γεώργιος Ν. Γλύκας ή Βολίκας εγεννήθη εν Χίω, ετών 26, εργάτης κάτοικοι συνοικισμού Σκυλιτσείου Νοσοκομείου και Χριστιανοί Ορθόδοξοι, παρέστησαν μετά του

συνηγόρου των δικηγόρου Γεώργιου Μαύρου, 6.) Γεώργιος Χ. Τσουκαλάς και 7.) Αντώνιος Μίμινος κάτοικοι ομοίως απόντες.
Πράξις, Παράβασις αρθρ. 132 εδαφ. 1 Νόμου 5493 ως ετροποπ. δια του αρθρ. 10 § 2[402] Α.Ν. 1020/1946 εξ [δυσανάγνωστο] κατά Δημοσίου Υπηρέτου.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ

Εν τη σημερινή του Δικαστηρίου τούτου δημοσία συνεδρίαση ο κλητήρ του ακροατηρίου τη διαταγή Προέδρου εξεφώνησε τα ονόματα των κατηγορουμένων οίτινες ενεφανίσθησαν πλήν των Γεωργίου Χ. Τσουκαλά και Αντωνίου Μίμινου και ερωτηθέντες υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός των κλπ. είπον ότι ονομάζονται ως άνω είρηται και διορίζουν συνήγορό των ίνα τους υπερασπισθεί τον παρόντα δικηγόρο Γεώργιο Μαύρο.

Επιτραπείσης της ερημοδικίας ως προς τον απόντα κατηγορούμενο.

Ο Εισαγγελεύς λαβών τον λόγον απήγγειλε συνοπτικώς την έννοιαν της κατηγορίας και ενεχείρησε τω Προέδρω κατάλογον των προς υποστήριξιν αυτής κλητευθέντων μαρτύρων ων τα ονόματα ο κλητήρ εξεφώνησε και ευρέθησαν παρόντες.

Οι κατηγορούμενοι ερωτηθέντες εδήλωσαν ότι εκλήτευσαν μάρτυρα υπερασπίσεως.

Αποχωρησάντων του ακροατηρίου απάντων των μαρτύρων κατηγορίας και υπερασπίσεως, κληθείς υπό του Προέδρου προσήλθεν ο πρώτος μάρτυς της κατηγορίας όστις ερωτηθείς περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Δρακούλης Ευστρ. Δρακούλης, εγεννήθη εν Φίλια Λέσβου και κατοικεί εν Χίω, ετών 41, χωροφύλακας και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τους κατηγορουμένους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν τα εξής: Την ημέραν των βουλευτικών εκλογών ευρισκόμενος εν υπηρεσία εν τη φρουρά κρατουμένων του Νοσοκομείου είδον την ομάδαν των κατηγορουμένων με επικεφαλής τον Τσουκαλάν να περιέρχονται τας οδούς και να απειλούν τους εκλογείς να μην πηγαίνουν να ψηφίζουν. Ούτοι σε [δυσανάγνωστο] αφού τους συνέστησα να διαλυθούν και δεν υπήκουσαν ήλθον εις [δυσανάγνωστο: προστριβάς] μετά των της αντιθέτου μερίδος εκλογέων Μπατινιώτη, Κρεα[δυσανάγνωστο] οίτινες ήρχοντο από το εκλογικόν τμήμα προφανώς ψηφίσαντες. Εις συστάσεις μου ο εκ τούτων Τσουκαλάς μου είπεν «αν σε [δυσανάγνωστο: βαστάει] έλα να με πιάσεις φασίστα». Εγώ τότε ανεφέρθην εις το [δυσανάγνωστο] τηλεφωνικώς και μπήκα στο Νοσοκομείον. Σε λίγο ήκουσα και [δυσανάγνωστο] φασαρίες και εξήλθον έξω και είπον εις τον επί κεφαλής κατηγορούμενον Τσουκαλάν να σταθή. Αυτός μου είπεν «δεν έρχομαι» και πήγα να τον συλλάβω, αυτός τότε μου επετέθη μου εκτύπησε στο πρόσωπον με τις γροθιές του και μου έρριψε κάτω το πιλίκιον, εν τω αναμεταξύ δε, μου επετέθη και ο Μίμινος όστις αφού μου εκράτησε τας χείρας έδιδε τον καιρό στον Τσουκαλά να μου καταφέρη πολλά κτυπήματα, ταυτοχρόνως δε οι άλλοι κατηγορούμενοι μου κτυπούσαν. Οι κατηγορούμενοι εξήσκουν συγκεντρωμένοι μεγάλην ψυχολογικήν βίαν επί των εκλογέων. Δεν αντελήφθην κανέναν από τους κατηγορούμενους να πιάνη πολίτας και τους βιάζη να μην ψηφίσουν. Οι κατηγορούμενοι ευρίσκοντο έξωθι του Σκυλιτσείου Νοσοκομείου και εις απόστασιν 600 με 700 μέτρα μακρυά από το εκλογικόν τμήμα, πάντως δια της στάσεώς των εξήσκουν επιρροήν επί των πολιτών. Τον

---

[402] Οι διαπράττοντες αδίκημα εκ των εν τοις άρθροις 131, 132, 134, 136 και 137 του νόμου 5493 και τοις αναγκαστικοίς νόμοις της 27 Δεκεμβρίου 1935 «περί κολασμών διαφόρων πράξεων κατά δημοτικών αρχόντων επεμβαινόντων εις εκλογικάς ενέργειας και της 25 Ιανουαρίου 1936 τιμωρούνται με τας εν αυτοίς ποινάς, (ως τα όρια των χρηματικών ποινών ορίζονται εν τη παρ.1) και με στέρησιν της προστασίας του ενοικιοστασίου και των δικαιωμάτων παροχής αυτοίς άρτου, τροφίμων και άλλων εφοδίων.

κατηγορούμενον Τσουκαλάν είδον χθές στο Συνοικισμό, τον έτερον Μίμινιον δεν τον είδον. Οι κατηγορούμενοι ετοιχοκόλλουν και έντυπα περί αποχής.

Προσήλθεν έτερος μάρτυς της κατηγορίας όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Γ. Ν. Π., εγεννήθη και κατοικεί εν Χίω, ετών 44, βυρσοδεψεργάτης και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τους κατηγορουμένους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν τα εξής: Επί κεφαλής των κατηγορουμένων ήσαν οι Τσουκαλάς και Ταναΐνης εξηνάγκαζον τους εκλογείς δια διαφόρων τρόπων να μην προσέρχονται εις την κάλπην. Οι κατηγορούμενοι ήσαν εις δύο ομάδας διηρημένοι, εις την ομάδα του Τσουκαλά έτυχε να πέσω γυρίζοντας από το εκλογικόν τμήμα, ούτος δε μόλις με είδεν μου είπεν «έκανες βρε το κέφι σου, αύριο θα σου κόψωμε το κεφάλι σου φασίστα». Οι άλλοι κατηγορούμενοι τοιχοκολλούσαν προκηρύξεις αποχής. Εγώ είπα στο χωροφύλακα τα καθέκαστα, ούτος δε εκάλεσε τον Τσουκαλάν να του κάνει συστάσεις αλλ' ούτος του απάντησε «έλα πάμε πάνω να με πιάσης». Τότε ο χωροφύλαξ έφυγε και πήγε και τηλεφώνησε την κατάστασι στο Τμήμα. Έμαθα ότι κατόπιν τον χωροφύλακα πήγε και τον χτύπησε ο Τσουκαλάς. Δεν μπορώ να κατονομάσω πρόσωπα τα οποία έπιαναν οι κατηγορούμενοι και τα παρεκίνουν να μη ψηφίζουν. Ούτοι ευρίσκοντο εις το Σκυλίτσειον Νοσοκομείον απέχοντες από το εκλογικόν τμήμα υπέρ τα 500 μέτρα.

Προσήλθεν έτερος μάρτυς της κατηγορίας όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Α. Κ. Κ., εγεννήθη εν Κρήνη Μ. Ασίας και κατοικεί εν Χίω, ετών 44, παντοπώλης και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τους κατηγορουμένους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς επί της πράξεως κατέθεσεν τα εξής: Δεν αντελήφθην τους κατηγορούμενους να εξασκούν πίεσιν επί των εκλογέων να μην ψηφίζουν. Εγώ είδα μόνον τον χωρ/κα Δρακούλην να φωνάζει τον κατηγορούμενον Τσουκαλάν να πάη εκεί όστις δεν πήγε και τον χωρ/κα να μεταβαίνη να πάρει το όπλον του. Ο Πατινιώτης έκανε παράπονα στον χωρ/κα και τότε ούτος εκάλεσε τον Τσουκαλάν όστις όμως την πρώτην φοράν δε πήγε. Όταν ξαναγύρισε ο Τσουκαλάς μόνος τότε τον πλησίασε και πάλιν ο χωροφύλαξ και του είπεν «εν ονόματι του Νόμου σε συλλαμβάνω» τότε αυτός ανέστη και συνεπλάκησαν και αλληλοεκτυπώντο, εν τω μεταξύ επειδή ήλθαν και άλλοι ομοϊδεάται του Τσουκαλά, ο χωροφύλαξ ήλθεν εις δύσκολον θέσιν και φώναξε «πολίτες βοήθεια» προσετρέξαμεν οι εκεί παρατυχόντες και τους εχωρίσαμεν, εν τω αναμεταξύ όμως ο κατηγορούμενος Τσουκαλάς εξηφανίσθη. Δεν ήσαν μόνον οι κατηγορούμενοι εκεί, ήτο και άλλος πολύς κόσμος.

Προσήλθεν έτερος μάρτυς της κατηγορίας όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Α. Μ., εγεννήθη και κατοικεί εν Χίω, ετών 47, βυρσοδεψεργάτης και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τους κατηγορουμένους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν ότι και εν τη προανακρίσει του προσθείς τα εξής: Ο κατηγορούμενος Ταναΐνης ήλθε και κόλλησε μπροστά μου μία προκήρυξι ήτις έλεγε στους πολίτας να απόσχουν από την ψηφοφορίαν, εγώ την έσχισα αμέσως και ήλθεν ούτος μετά του Θεοδωράκη και με ηπείλησαν. Δεν είδα καμία ενέργεια να κάνουν οι κατηγορούμενοι οίτινες ήσαν δύο ομάδες ούτε είδον να εξασκούν πίεσιν επί των πολιτών να μην μεταβούν να ψηφίσουν. Από το τοιχοκόλλημα εγώ δεν ημποδίσθην και πήγα και ψήφισα. Έμαθα ότι κτύπησε ο Τσουκαλάς τον χωρ/κα Δρακούλην διότι παρώτρυνεν τους κατοίκους του Συνοικισμού να μην μεταβαίνουν εις τας κάλπας. Οι προκηρύξεις ήσαν έντυπες και είχον δημοσιευθή και στις εφημερίδες της Αριστεράς παρατάξεως.

Προσήλθεν ο ά μάρτυς της υπερασπίσεως όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Γεώργιος Παν. Κατσέλης, εγεννήθη και κατοικεί εν Βροντάδω, ετών 35, ναυτικός και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τους κατηγορουμένους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν

ότι: Εγώ ήμουνα παρέα με τους κατηγορούμενους, περιφερόμεθα εις τον συνοικισμό όπως όλα τα παιδιά διότι ήτο Κυριακή και ουδένα είδον να εκβιάζουν ούτοι ή να απειλούν να μην μεταβή να ψηφίση, όσοι ήθελαν πήγαιναν ελεύθερα και ψήφιζαν.

Προσήλθεν έτερος μάρτυς της υπερασπίσεως όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Νικόλαος Σπυρ. Τουρλιώτης, εγεννήθη και κατοικεί εν Χίω, ετών 23, μηχανοξυλουργός και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τους κατηγορουμένους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν ότι: Γνωρίζω καλώς ότι ο εκ των κατηγορουμένων Βολίκας δεν ήτο καθόλου εκεί κατά την ώραν του επεισοδίου γιατί ούτος όλην την ημέραν ήτο μαζί μου, ούτε και ενεφανίσθη ούτος καν εις τον Συνοικισμόν.

Προσήλθεν έτερος μάρτυς της υπερασπίσεως όστις ερωτηθείς υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός του κλπ. είπεν ότι ονομάζεται Ευάγγελος Κ. Βοριάς, εγεννήθη και κατοικεί εν Χίω, ετών 30, οικοδόμος και Χριστιανός Ορθόδοξος, γνωρίζει απλώς τους κατηγορουμένους και δεν συγγενεύει μετ' αυτών, επομένως ωρκίσθη επί του Ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 121 της Ποιν. Δικονομίας και εξετασθείς κατέθεσεν ότι: Ο εκ των κατηγορουμένων Αγγελίδης ήτο μαζί μου από το πρωί έως το μεσημέρι και σε άλλην γειτονία, δεν είδα να εμποδίζη κανέναν πολίτην κατευθυνόμενον εις το εκλογικόν τμήμα, ούτε και να εξασκή πίεσιν επί κανενός διότι οι περιπολίες των χωροφυλάκων πηγαινοήρχοντο και δεν ήτο εύκολο πράγμα να κάνει κανείς τέτοιες δουλειές.

Μεθ' ό Γραμματεύς αναστάς εντολή του Προέδρου ανέγνω τας ενόρκους καταθέσεις των μαρτύρων της κατηγορίας Χαραλάμπους Μ. Φωτάκη και Γεωργίου Π. Κρεατσούλα.

Μεθ' ο, οι παρόντες κατηγορούμενοι προσκληθέντες εις απολογίαν ηρνήθησαν την πράξιν των.

Ο Εισαγγελεύς λαβών τον λόγον και αναπτύξας την κατηγορίαν εζήτησε την απαλλαγήν των κατηγορουμένων Παντελή Ι. Πιτσάκη, Νικολάου Σ. Μικέδη, Χαρ. Κυριακήδη, Εστράτιου Κυριακήδη, Γεωργίου Ξένοφ. Πιτσάκη, την ενοχήν δε του Μιχαήλ Νικολ. Χατζή κατά το κατηγορητήριον.

Ο συνήγορος τον λόγον λαβόντων και αναπτύξας την υπεράσπισιν εζήτησε την αθώωσιν των πελατών του.

Ο Εισαγγελεύς λαβών τον λόγον και αναπτύξας την κατηγορίαν προέτεινεν την ένοχην των κατηγορουμένων Δημητρίου Ταναΐνη, Γεωργίου Τσουκαλά, Αντωνίου Μίμινου και Ευαγγέλου Θεοδωράκη και την απαλλαγήν των κατηγορουμένων Σταματίου Βαλακίτση, Αρ. Δ. Αγγελίδη, Γεωργίου Βολικά.

Ο συνήγορος των κατηγορουμένων λαβών τον λόγον ητήσατο την αθώωσιν των πελατών του.

Οι Δικασταί σκεφέντες μυστικώς επί των εδρών των παρουσία και του Γραμματέως, απεφάσισαν, ο δε Πρόεδρος εδημοσίευσε την υπ' αριθ. 392 ε.έ. απόφασιν δι ης εκηρύχθησαν ένοχοι μεν οι κατηγορούμενοι Δημήτριος Ταναΐνης, Ευάγγελος Γ. Θεοδωράκης παραβάσεως άρθρου 132 έδ.12 Νομ. 5493 ως ετροπ. δια άρθρου 10§2 Α.Ν. 1020/1946, ουχί δε και αικιών κατά δημοσίου υπηρέτου δι ην πράξιν αμφιβολίαι προέκυψαν, ωσαύτως ένοχοι οι κατηγορούμενοι Γεώργιος Χρ. Τσουκαλάς και Αντώνιος Μίμινος κατά το κατηγορητήριον, αθώοι δε λόγω αμφιβολιών των αυτών ως άνω πράξεων οι κατηγορούμενοι Σταμάτιος Βαλακίτσης, Αριστείδης Δ. Αγγελίδης και Γεώργιος Βολίκας.

Ο Εισαγγελεύς λαβών τον λόγον ητήσατο ίνα εις τους κηρυχθέντας ενόχους κατηγορουμένους επιβληφθή ανάλογος ποινή.

Ο συνήγορος των κατηγορουμένων ητήσατο το ελάχιστον όριον της ποινής.

Το Δικαστήριον σκεφθέν μυστικώς επί των εδρών του παρουσία και του γραμματέως απεφάσισε και δια του Προέδρου εδημοσίευσε την υπ' αριθμόν 392 ε.έ. απόφασίν του δι' ης κατεδίκασε τους κηρυχθέντας ενόχους κατηγορουμένους τους μεν Δημήτριο Ταναΐνη και Ευάγγελον Γ. Θεοδωράκην εις φυλάκισιν τεσσάρων (4) μηνών και χρηματικήν ποινήν πεντήκοντα χιλιάδων δραχμών (50.000) έκαστον, τους δε

Γεώργιον Χρ. Τσουκαλάν και Αντώνιον Μίμινον δια μεν την πραξιν της παραβάσεως άρθρου 132 Ν. 5493 εις φυλάκισιν επτά (7) μηνών και χρηματικήν ποινήν εξήκοντα χιλιάδων (60.000) δραχμών έκαστον δια δε την των αικίων[403] κατά Δημοσίου υπηρέτου εις φυλάκισιν τεσσάρων (4) μηνών έκαστον. Συνεχώνευσεν την δια την πράξιν των αικίων επιβληθείσαν ποινήν φυλακίσεως των 4 μηνών εις την δια την πράξιν της παραβάσεως άρθρου 132 Ν. 5493 επιβληθείσαν εις τούτους φυλακίσεως ην επέτεινεν κατά τρεις (3) μήνας, ήτοι εν όλω επέβαλεν εις τούτους ποινήν φυλακίσεως 10 μηνών εις έκαστον, εις στέρησιν της προστασίας εκ του ενοικιοστασίου, των δικαιωμάτων στεγάσεως και παροχής άρτου και τροφίμων και άλλων εφοδίων και εις τα της δίκης έξοδα και τέλη εισπρακτέα αλληλεγγύως και δια προσωπικής των κρατήσεως.

Απεφάνθη ότι η τυχόν ασκηθησομένη έφεσις κατά της παρούσις υπό των ερήμην καταδικασθέντων κατηγορουμένων Γεωργίου Χρ. Τσουκαλά και Αντωνίου Μίμινου δεν έχει ανασταλτικόν αποτέλεσμα ως προς την εκτέλεσιν αυτής.

Γ. Στην τελική ευθεία προς τον Εμφύλιο

«ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ. ΟΛΙΓΗΝ ΕΝΤΡΟΠΗΝ»
Η Πρόοδος, Ημερήσια Χιακή Εφημερίς, 8 Ιουλίου 1946

Τα όργανα τής Τάξεως υποδαυλίζουν τον διχασμό! Μάλιστα Κύριοι! Δεν το πιστεύετε; Διαβάσετε την «Αγροτική φωνή» και θα πεισθείτε απολύτως. Διότι, τα όργανα τής τάξεως είναι εκείνα που οργανώνουν τας συμμορίας αι οποίαι περιτρέχουν την ύπαιθρον, λεηλατούν και τρομοκρατούν τον αγροτικό πληθυσμό. Διότι τα όργανα της τάξεως εισέρχονται εις τα χωριά και απάγουν ως ομήρους εθνικόφρονας πολίτας. Διότι τα όργανα της τάξεως προβαίνουν εις αρπαγάς και δολοφονίας αθώων και ανυπεράσπιστων πολιτών! Εξ αντιθέτου, αι κομμουνιστικαί συμμορίαι με τον βαρύν οπλισμόν των εξέρχονται εις καταδίωξιν των… οργάνων της τάξεως που εκτρέπονται εις τοιαύτας βιαιοπραγίας και ωμότητας εις βάρος του Ελληνικού πληθυσμού. Και όμως οι άνθρωποι αυτοί που τα γράφουν δεν εντρέπονται καθόλου!

«ΜΙΚΡΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ. ΑΝΑΔΙΟΡΓΑΝΟΥΤΑΙ ΤΟ ΕΛΑΝ;»
Η Πρόοδος, Ημερήσια Χιακή Εφημερίς, 8 Ιουλίου 1946

Υπάρχουν πληροφορίαι ότι οι Εαμοκομμουνισταί καταβάλλουν προσπαθίας για την αναδιοργάνωσιν του ΕΛΑΝ για να μεταφέρουν την δράσιν των και εις τας νήσους του Αιγαίου. Παρετηρήθησαν ύποπτοι κινήσεις πλοίων τα οποία και παρακολουθούνται υπό των Αρχών.

«ΦΩΝΑΣΚΟΥΝ ΔΙΑ ΤΑ ΚΑΛΑ ΚΑΙ ΤΑ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑ»
Η Πρόοδος, *Ημερήσια Χιακή Εφημερίς*, 29 Αυγούστου 1946

Τα δημοσιογραφικά κύμβαλα της Αριστεράς ωρύονται και καλούν με αλαλαγμούς τον Λαόν εις συναγερμόν διά την «μάχην της δημοκρατίας»! Άλλο περί ποίας μάχης ομιλούν και περί ποίας δημοκρατίας πρόκειται, αυτό δεν το διασαφηνίζουν τα εαμο—κομμουνιστικά έντυπα. Μήπως πρόκειται περί της «λαοκρατίας» την οποίαν προσπάθησαν να επιβάλουν ΕΑΜ μετά του ΚΚΕ εις τον τόπον μας και δεν δίστασαν να αιματοκυλιούν την Ελλάδα, να τρομοκρατήσουν, να θύσουν και ν’ απολύσουν, διά να φθάσουν εις τον σκοπόν των χωρίς να το επιτύχουν ευτυχώς.

Διότι η δημοκρατία, η πραγματική δημοκρατία (και όχι η καμουφλαρισμένη οχλοκρατία του ΚΚΕ) ουδένα κίνδυνον διατρέχει τουναντίον εδραιώνεται και σταθεροποιείται διά της αποκαταστάσεως της συνταγματικής ομαλότητος, την οποίαν εξασφαλίζει η επάνοδος του βασιλέως Γεωργίου εις την Ελλάδα,

[403]Προξενώ σωματική βλάβη. Αικίζω: χτυπώ.

Άλλα οι άνθρωποι του ΚΚΕ και οι συνοδοιπόροι των είναι εχθροί της τάξως και της ομαλότητος, διότι είναι συνηθισμένοι να ψαρεύουν θολά νερά και η αποκατάστασις της τάξεως και της ομαλότητος δεν τους συμφέρει. Θα χάσουν— βλέτετε— τα ερείσματα και τας προσοδοφόρους πηγάς από τα οποίας ήντλουν ακόπως και δι αυτό μαίνονται και κινούν πάντα λίθον και διαστρέφουν και υβρίζουν και προσπαθούν με κάθε τρόπον να δηλητηριάσουν τον κόσμον, να τον φανατίσουν διά να μη ψηφίση υπέρ της επανόδου του Βασιλέως εις το δημοψήφισμα της προσεχούς Κυριακής.

Ματαιοπονούν όμως και αδίκως ξελαρυγγίζονται διότι ο λαός, ο πολλά παθών και πολλά διδαχθείς θα πράξη το καθήκον του χωρίς να επηρεάζεται ούτε να προσέχει το αντιπατριωτικά και άλλα κηρύγματα των σκοτεινών ανθρώπων, φορέων του μίσους, του διχασμού και του ολέθρου της Πατρίδος μας,

«Δημοκρατία για Φασισμός»
Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 14 Αυγούστου 1946

Έτσι πρέπει να διατυπωθεί το ερώτημα μέσα στα μυαλά των εκατομμυρίων του Ελληνικού λαού. Γιατί ο προπομπός του φασισμού στη χώρα μας ήταν ο Βασιλιάς.

Ο Γκλύξμπουργκ. Αυτός με τη βοήθεια του Βρεττανικού Ιμπεριαλισμού και το πλαστό δημοψήφισμα θρονιάστηκε στη βασανισμένη χώρα και σε συνεργασία με τον πεμπτοφαλαγγίτη Μεταξά ολοκλήρωσε το φασισμό στην Ελλάδα.

Ο δοσιλογισμός δικάζει τη Δημοκρατία.

Ο ταγματασφαλίτης δολοφονεί τον αντάρτη. Και σαν πολεμική κραυγή του ο φασισμός έχει το ε-ε- έρχεται ο Γκλύξμπουργκ. Έρχεται ο βασιλιάς, έρχεται ο φασισμός.

Το Δημοκρατικό μέτωπο μεγαλώνει. Η άσβηστη φλόγα για συμφιλίωση θεριεύει στα στήθια του λαού και πραγματοποιείται. Στους λίγους πληρωμένους δολοφόνους ο λαός απαντά με τα ίδια μέσα. Σ' ολόκληρη τη χώρα η πάλη για τη Δημοκρατία διεξάγεται σ' όλες της τις μορφές. Και οι ατέλειωτες φάλαγγες των απλών ανθρώπων σταθερές και αποφασιστικές περιμένουν το Δημοψήφισμα. Και η Δημοκρατία οπωσδήποτε θα νικήσει. ΓΙΑΤΙ ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΦΑΣΙΣΜΟΣ.Στον αγώνα αυτό ο λαός του νησιού μας που στάθηκε πάντα δημοκράτης έχει πάρει τη θέση του και βρίσκεται στην πρωτοπορία. Σήμερα όλοι οι Έλληνες νοιώσανε ότι "ΕΝΑΣ ΤΙΜΙΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΑΞΙΖΕΙ ΠΟΛΥ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΑΠ' ΟΤΙ ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ ΟΙ ΕΣΤΕΜΜΕΝΟΙ ΠΑΛΙΑΝΘΡΩΠΟΙ ΤΗΣ ΓΗΣ". Βορρ.

Πενταμελές Εφετείο Αιγαίου
Συνεδρίασις της 18ης Οκτωβρίου 1947

Δικασταί κλπ. Δημοσθ. Μανέας, Πρόεδρος, Κωνστ. Γκόσκος, Νικ. Χαραλάμπης, Πετρ. Σταύρου, Εφέται, Νικ. Μαλέρδος, Πλημ/δίκης (μη υπαρχόντος ετέρου Εφέτου, προσληφθέντος βάσει του Α.Ν. 2617/40 ως συνεπληρώθη υπό του Ν. 1590/44), Σπυρίδ. Φραγκούλης, Εισαγγελεύς Εφετών, Ιωάν. Συνοδινός, Υπογραμματεύς.

Κατηγορούμενος. Ιωάννης Οργέττας, κάτοικος Χίου, απών.

Πράξις Εξύβριση Βασιλέως & Παράβ. άρθρ. 10 § 2[404] και Ν. 5060.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ

Η συνεδρίασις εγένετο δημοσίως εν τω ακροατηρίω του.

Ο κλητήρ εντολή του Προέδρου εξεφώνησε το όνομα του άνω κατηγορουμένου, όστις δεν ενεφανίσθη, ουδέ παρέστη.

---

[404] Ο δημοσία καθ' οιονδήποτε τρόπον εγκωμιάζων διαπραχθέν κακούργημα ή πλημμέλημα και εκθέτων ούτως εις κίνδυνον την δημοσίαν τάξιν, τιμωρείται δια φυλακίσεως μέχρις ενός έτους ή χρηματικής ποινής μέχρι πεντήκοντα χιλιάδων δραχμών.

Επιτραπείσης της ερημοδικίας.

Ο Εισαγγελεύς λαβών τον λόγον απήγγειλε συνοπτικώς την έννοιαν της κατηγορίας συμφώνως το υπ' αριθ. 2216 ε.έ. κλητηρίω θεσπίσματι του παρ' Εφέταις Αιγαίου Εισαγγελέως και ενεχείρησε τω Προέδρω τον κατάλογο των προς υποστήριξην της κατηγορίας κλητευθέντων μαρτύρων της κατηγορίας ων τα ονόματα εξεφώνησε ο κλητήρ εντολή του Προέδρου και ουδείς ενεφανίσθη.

Το δε Δικαστήριον διασκεφθέν μυστικώς επί των εδρών του παρουσία και του Γραμματέως, απεφάσισε και παραχρήμα δια του Προέδρου απήγγειλε δημοσία την υπ' αριθ. 217 ε.έ. απόφασίν του, δι ης,

Διέταξε την πρόοδον της δίκης και την εν καιρώ ανάγνωσιν των ενόρκων καταθέσεων των εν τω καταλόγω του Εισαγγελέως αναφερομένων απόντων μαρτύρων της κατηγορίας των εκτός της έδρας του Δικαστηρίου κατοικούντων. Και

Επέβαλε τα έξοδα και τέλη τω Δημοσίω.

Μετά την απαγγελίαν της άνω αποφάσεως.

Ο Γραμματεύς ανέγνω εντολή του Προέδρου το υπ' αριθ. 2216 ε.έ. κλητήριον θέσπισμα, ας ενόρκους καταθέσεις των μαρτύρων της κατηγορίας Αλέξ. Ζορμπά & Αντών. Βασιλείου, την έκθεσιν προφορικής μηνύσεως ως και το δημοσίευμα της εφημερίδος «Εμπρός» υπό τον τίτλον «Δημοκρατία για Φασισμός».

Ο Εισαγγελεύς λαβών τον λόγον ανέπτυξε την κατηγορίαν και προέτεινεν την ενοχήν του κατηγορουμένου δι αμφοτέρας τας πράξεις & την επιβολή αυτώ ποινής φυλακίσεως κατά συγχώνευσιν & επίτασιν επτά (7) μηνών.

Το δε Δικαστήριον διασκεφθέν μυστικώς επί των εδρών του παρουσία και του Γραμματέως, απεφάσισε και παραχρήμα δια του Προέδρου απήγγειλε δημοσία την υπ' αριθ. 218 ε.έ. απόφασίν του, δι ης, εκήρυξεν ένοχον τον κατηγρούμενον Ιωάννην Οργέττα, κάτοικον Χίου, των αποδιδομένων αυτώ πράξεων της παράβ. του άρθρ. 10 § 2 Ν. 5060/31 κατά το κατηγορητήριον, της δε εξυβρίσεως του Βασιλέως ουχί κατά το κατηγορητήριον ήτοι επί παράβ. του άρθρ. 3 Ν. περί εξυβρίσεως του 1837, αλλά της τοιαύτης της παράβ. του άρθρου 2 § 2 Ν. 1837 συντρεχουσών και ελαφρυντικών περιπτώσεων ως εκ του χαρακτήρος του κατηγορουμένου & την τότε επικρατούσαν συνθήκην.

Κατεδίκασε αυτόν, δια μεν την πράξιν της παράβ. του άρθρου 2 § 2 Ν. 1837 εις φυλάκισιν ενός (1) έτους, δια δε την πράξιν της παράβ. του άρθρ. 10 § 2 Ν. 5060/31 εις φυλάκισιν πέντε (5) μηνών & χρηματικήν ποινήν δέκα χιλιάδων (10.000) δραχμών, ην ποινήν συνχώνευσε εις την της παράβ. του άρθρου 2 § 2 Ν. 1837 περί εξυβρίσεως και επέτεινε κατά ένα (1) μήνα, ούτως ώστε θέλει εκτίσει ούτος εν συνόλω ποινήν φυλακίσεως δι αμφοτέρας τας πράξεις του δέκα τριών (13) μηνών.

Έτι δε κατεδίκασε αυτόν και εις τα της δίκης έξοδα και τέλη εισπρακτέα παρ' αυτού αλληλεγγύως και δια προσωπικής του κρατήσεως.

«ΕΠΙΤΟΠΙΑ
Η ομιλία του κ. Βάλβη»
Η Πρόοδος, Ημερήσια Χιακή Εφημερίς, 10 Σεπτεμβρίου 1946

Ο παρεπίδημων εις την πόλιν μας Υπαρχηγός του Εθνικού κόμματος Χιτών κ. Βάλβης εμίλησε προχθές απόγευμα εις τον θερινόν «Αστέρα» ενώπιον πυκνού και εκλεκτού ακροατηρίου, μεταξύ του οποίου ο κ. Νομάρχης, ο κ. Δήμαρχος Χίου, ο Βουλευτής κ. Α. Πολεμίδης και άλλοι.

Ο Βάλβης έκαμε σύντομον εξιστόρισιν της Ιδρύσεως και της δράσεως της οργανώσεως των «Χ» και εν συνεχεία ανέπτυξε με ευφράδειαν και πειστικότητα την αποστολήν των Χιτών. Ο ομιλητής διεκόπτετο συχνάκις από τα ενθουσιώδη χειροκροτήματα του ακροατηρίου του, ιδίως όταν ανέφερε το όνομα του Βασιλέως, του Νομάρχου Χίου κ. Σβώκου, της ηρωικής Χωροφυλακής κατά τα δεκεμβριανά αίσχη και του αρχηγού του κόμματος κ. Γρίβα

«ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ Β΄ ΠΑΓΧΙΑΚΗ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΙΝ ΤΟΥ ΕΑΜ»

Ο Χρόνος, Καθημερινή Εφημερίς του Λαϊκού Κόμματος Χίου, 18 Οκτωβρίου 1946

Πολύ σοβαρά και επίκαιρα ζητήματα, υψίστης Εθνικής σπουδαιότητας, συνεζητήθησαν και ελύθησαν στην «Β' Παγχιακή Συνδιάσκεψη» του ΕΑΜ. Άκουσον!! Οι λαϊκοδημοκρατικές χώρες ηγούνται για την Ειρήνη του κόσμου, αντίθετα προς τας Ιμπεριαλιστικάς —Αμερική, Αγγλία— που σαν έμποροι του πολέμου εξωθούν τους λαούς σε νέα σφαγή! Από το ένα μέρος ο Τίτο, Γεωργκήεφ, Εμβέρ Χότζα, Μανουήλσκι και Σία και από το άλλο: Τρούμαν, Άτλυ, Μπιντώ!! Διεπιστώθη ακόμη πως το χαντάκωμα των Εθνικών μας διεκδικήσεων προήλθε γιατί στη Διάσκεψι χάσαμε την υποστήριξι των γειτονικών μας λαϊκών Δημοκρατιών.

Ώστε, αν μας υπέστηριζεν στη Διάσκεψι ο Χότζας η Βόρ. Ήπειρος θα μας εδίδετο ασφαλώς και η διαρύθμισις των συνόρων μας με την Βουλγαρίαν θα επετυγχάνετο, αν τα είχαμε καλά με τον Τίτο, Μανουήλσκι και Γεωργκήεφ. Εις αυτό συμφωνούμεν, γιατί σε περίπτωσι που θα μας υποστήριζαν, θα είχαν καταργήση πλέον τα προς Βορράν σύνορα μας και τότε ανήκοντες και ημείς στα Σόβιετ των Βαλκανιών, και προέκτασιν των συνόρων προς Βορά θα εκάμναμεν και όχι μόνον η Βόρ. Ήπειρος θα μας εδίδετο αλλά και ολόκληρος η Αλβανία!! Πράγματι χάσαμε μια μοναδική ευκαιρία.

Αλλ' ησχολήθη και με την ανοικοδόμησι η συνδιάσκεψις του ΕΑΜ. Και ο συν. Κοκαλιάδης διεπίστωσε πως οι Άγγλοι είνε εκείνοι που μας εμποδίζουν την ανοικοδόμησι. Πράγματι ενώ ο Καπετάν Τρομάρας και ο καπετάν Μαύρος και άλλοι καπεταναίοι αγωνίζονται για την ανοικοδόμησι, οι Άγγλοι με τους μοναρχοφασίστες καίνε τα χωριά της Μακεδονίας και Θεσσαλίας!! Κύριε Κοκκαλιάδη το κροτάλισμα των κοκκάλων είναι πάντοτε αντιπαθές, αλλά φίλε μου το επαράκαμες.

Και ο συναγωνιστής Ευαγγελινός μίλησε για τον απολογισμό της δουλειάς,— αδιάφορον αν αυτός ο ίδιος πάνω από χρόνο είνε άεργος, από το 1942 έως σήμερα— και ανέφερε μεταξύ των άλλων εθνικών κατορθωμάτων του ΕΑΜ κατά τους χρόνους τις Κατοχής και το άρπαγμα 29 Ιστιοφόρων, χωρίς όμως να πη και που πήγε το φορτίον αυτών, πράγμα που ενδιαφέρει μερικούς περίεργους χιώτες.

Κακλιός— ο θεωρητικός του ΕΑΜ, ο διευθυντής Τύπου και διαφώτησης, ο Γκαίμπελς και Αλσάντο. Ο απολογητής της Νέας Γενιάς, της Εθνικής Αλληλεγγύης, ο συνιστών την άμεση τόνωσι του γυναικείου κινήματος. Διεπίστωσεν την ανάγκην της καθοδηγήσεως και επέκτασιν της διαφωτίσεως, και συνέστησεν την υποστήρηξι της «Ελεύθερης Ελλάδας». Ώστε σαμποτάζ του «Ρίζου»;

Αλλ' είναι περιβόλιον η Β' Παγχιακή Συνδιάσκεψις του ΕΑΜ και μόνον ένας καμπουσης περιβολάρης θα ηδύνατο να ανακεφαλαίωση τα συμπεράσματα της. Εν τούτοις και από τα ολίγα που σας παρέχομεν δείγματα της μεγαλεπήβουλης κομμουνιστικής πολυπραγμωσύνης δύνασθε να έχετε πλήρη εικόνα του τί υπήρξε και τί καλόν μπορούσε να βγη από το χιλιοστό αυτό εαμικόν Συνέδριον.

κ. δ.

«ΙΕΡΑ ΠΡΑΞΙΣ»

Ο Χρόνος, Καθημερινή Εφημερίς του Λαϊκού Κόμματος Χίου, 1 Νοεμβρίου 1946

Εφρύαξαν και το «Εμπρός» και ο «Πρωτοπόρος» διότι, λέγει, ο διοικητής του Τμήματος κ. Σιδερίδης έσχισεν από το στεφάνι, που κατέθεσαν οι οπαδοί των την νύκτα εις το επί της εξέδρας της Πλατείας κενοτάφιον των πεσόντων ηρώων μας εις την Αλβανίαν, τα οχυρά, το Ρίμινι. εις τους ωκεανούς και τον αέρα, την ταινίαν της ΕΠΟΝ.

Εν τούτοις η πράξις αυτή ήτο και δικαία και επιβεβλημένη και ιερά.

Τα «επονιτάκια» μας δεν έχουν καμμιάν σχέσι με τους ήρωας μας. Αυτοί ήσαν κλεισμένοι εις το Ντεκαμερέ όταν τα παιδιά της Ελλάδος έπεφταν δια την τιμήν και την ελευθέρια μας.

Έκτος αυτού το κενοτάφιον είχε στήθη εις μνήμην ΕΛΛΗΝΩΝ ΝΕΚΡΩΝ. Το ΕΑΜ και η ΕΠΟΝ πιθανώς αυτό να μην το ήξεραν. Και δι αυτό το λέμε εκ των

υστέρων. Το κενοτάφιον δεν ήτο δια τους Βουλγάρους νεκρούς. Δια τους Έλληνας ΗΡΩΑΣ ήτο.

Εκαταλάβατε τώρα, ανθέλληνες;

«ΠΡΟΣΟΧΗ ΕΙΣ ΤΑΣ ΕΚΚΛΗΣΕΙΣ»
Ο Χρόνος, Καθημερινή Εφημερίς του Λαϊκού Κόμματος Χίου, 2 Νοεμβρίου 1946

Αληθώς συγκινητική η έκκλησις της Ε.Α. «Να σώσουμε τους εθνικούς αγωνιστές». Και αραδιάζει μέσα εις ένα πρωτοφανή λυρισμό τα βάσανα των φυλακισμένων και των εκτοπισμένων και τους κινδύνους που τους απειλούν με τον επερχόμενον χειμώνα.

Δεν λέγει όμως, το φλύαρον κατά τ' άλλα δημοσίευμα, διατί οι άνθρωποι αυτοί ευρίσκονται εις τας φυλακάς. Δεν το λέγει διότι είναι τόσα και τοιαύτα τα κακουργήματα των, ώστε δεν είναι εύκολο να κατονομασθούν.

Εν τούτοις ημείς, και μαζύ μας ο ελληνικός λαός εν τω συνόλω του, πιστεύει, ότι η έκκλησις δεν αποβλέπει να ενίσχυση τους φυλακισμένους. Τα χρήματα που ζητεί η Εθν. Αλληλεγγύη προορίζονται κατά τα 80 τοις εκατόν δια τους αντάρτας, τους συμμορίτας, τους ληστάς. Και εις το σημείον αυτό εφιστώμεν την προσοχήν των αφελών που θα είναι δυνατόν να συγκινηθούν και να ενισχύσουν εκείνους που αύριον θα θελήσουν, αν ανδρωθούν και ενισχυθούν από ημάς τους ιδίους, να κάψουν τα σπίτια μας, να μας εκτελέσουν, να ανατινάξουν το κράτος εις τον αέρα.

«ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΧΙΩΤΗ. Απ' ότι βλέπω και ακούω»
Ο Χρόνος, Καθημερινή Εφημερίς του Λαϊκού Κόμματος Χίου, 9 Νοεμβρίου 1946

Η ευγνωμοσύνη των Κουκουέδων προς τον κ. Σοφούλη τελευταίως είναι απολύτως δικαιολογημένη. Αν πάρη κανείς τας «λαοκράτιδας» της 1ης Νοεμβρίου 1946 θα διαβάση επί λέξει «Πρέπει να λεχθή ότι το ναυάγιο του συμβουλίου του Στέμματος οφείλεται στην καθάρια όσο και σταθερή πολιτική που ακολούθησε ο Αρχηγός των Φιλελευθέρων κ. Σοφούλης»

Καθώς βλέπετε πλήρες ειδύλλιο των Κομμουνιστών προς τον κ. Σοφούλη, δικαιολογημένο δε διότι απεδείχθη ότι ο Σάμιος-Αρχηγός μηχανεύεται κάθε μέσο και τρόπο ίνα ματαιώνη την προσπάθειαν προς πραγματοποίησιν μιας Κυβερνήσεως Εθνικής Ενώσεως. Από το 1936 με το σύμφωνο Σκλάβαινα-Σοφούλη έχει αποδειχθή η πνευματική επαφή αυτή με το Κ.Κ. η οποία ίδωμεν έως πότε θα διαρκέση για να μην αφήνη τον τόπο ήσυχο. Τί άραγε δικαιολογίες θα έχουν να μας προβάλουν οι κ. Ροζάκης και οι, ευτυχώς λίγοι, οπαδοί του στη Χίο;

«ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΧΙΩΤΗ. Απ' ότι βλέπω και ακούω»
Ο Χρόνος, Καθημερινή Εφημερίς του Λαϊκού Κόμματος Χίου, 17 Νοεμβρίου 1946

Ο κ. Σκαρλάτος από την «Πρόοδο» και ο κ. Σωτ. Λίναρης από τον «Πρωτοπόρο» στήσαν ένα σπουδαίο καυγά, για το τι περιείχε η τσέπη του αλησμόνητου Καλαμπόκα και ιδίως για την τύχη του περιεχομένου της τσέπης του. Ο κ. Σκαρλάτος υποστηρίζει ότι ο Καλαμπόκας είχε 2½ οκάδες χρυσές λίρες, ο δε κ. Λίναρης ότι δεν είχε πεντάρα.

Ήρχισε λοιπόν μία συζήτησις πολύ ενδιαφέρουσα και ελπίζω ότι απ' αυτή τη συζήτησι θα βγουν πολλά στη φόρα. Είμαι από τους Χιώτες, ή «μη Χιώτες» όπως λέγει και ο «Πρωτοπόρος», που θέλουν εκτός από τις λίρες του Καλαμπόκα να μάθουν τι γίνηκαν τα φορτία των καϊκιών που βούτηξε σμπαραλιάζοντας, τις συγκοινωνίες του εχθρού, το πειρατικό ΕΑΜ. Αι σταφίδες ξέρω ότι γίνηκαν σούμα σ' ένα γνωστό κτήμα στον Κάμπο. Η σούμα όμως τί γίνηκε το λάδι του Μαρίνου τί γίνηκε; Οι χιλιάδες οκάδες της ζάχαρης, των φασολίων και λοιπών τροφίμων τί έγιναν;

Ερωτούν αι εφημερίδες, ερωτά ο κόσμος και ουδεμία απάντησις εδόθη και ούτε δίδεται. Η μόνη απάντηση είναι του κ. Λίναρη για το κομπόδεμα του Καλαμπόκα. Θα είχα όμως να κάμω μια παρατήρησι. Έχω συνομήλικο αγαπητό αδελφό με τον οποίον

και συγκατοικώ και ποτέ δεν μπόρεσα να μάθω τι περιέχει η τσέπη του. Τώρα πώς ο κ. Λίναρης γνώριζε τόσο λεπτομερώς τί περιείχε το πορτοφόλι του Καλαμπόκα;

«ΕΟΝ-ΕΠΟΝ ΑΛΚΙΜΟΙ-ΠΡΟΣΚΟΠΟΙ»

Ο Χρόνος, Καθημερινή Εφημερίς του Λαϊκού Κόμματος Χίου, 26-27 Νοεμβρίου 1946

Η ΕΟΝ ως γνωστόν υπήρξε ένα δημιούργημα της τετραετίας του Μεταξά. Υπήρξε μία πραγματικότης και δεν έχομε κανένα δικαίωμα να την αγνοήσομε.

Με την καταστροφή, με το πέσιμο της Ελλάδος ήρχισε μια φοβερή, πολύπλευρος εκστρατεία εναντίον της. Ήτο μία ψυχολογική ανάγκη. Ήτο τόσος ο λαϊκός πόνος, τόσο το βάρος και η απελπισία του κόσμου που έβλεπε να σκορπίζωνται τόσον τραγικά όνειρα και ελπίδες έξη ενδόξων μηνών, ώστε κάπου γύρευε να ξεσπάση και διάλεξε εξιλαστήριον θύμα την ΕΟΝ.

Αλλά τί το φοβερό είχε εις βάρος της;

Ολόκληρο το εξάμηνο του πολέμου είχε προσφέρει τέτοιες και τόσες υπηρεσίες στον αγώνα, ώστε να της συγχωρηθούν τα λίγα παραστρατήματά της προπολεμικής της δράσεως, παραστρατήματα που αναφέρονται αποκλειστικά και μόνον εις την παρεξήγησι των σκοπών που της είχε τάξει ο ιδρυτής της. Εις τον αγώνα η ΕΟΝ προσέφερε και αρκετά θύματα. Μένει ακόμη και θα μείνη αξέχαστος ο ηρωϊσμός των φαλαγγιτών που κάτω από τον καταιγισμό των βομβών των ιταλικών αεροπλάνων στη Ζάκυνθο και τον Πειραιά μετέφεραν στους ώμους των νεκρούς και τραυματίας με το τραγούδι στο στόμα «Εμπρός για μια Ελλάδα νέα...»

Αλλ' αυτά ανάγονται εις το παρελθόν, εις το παρελθόν εκείνο δια το όποιον η ιστορία θα αφιέρωση τις πιο όμορφες σελίδες της. Κι εμείς δεν θα γίνωμεν απολογηταί της ΕΟΝ. Αρχίσαμε όμως άπ' αυτήν δια να πάμε στην ΕΠΟΝ και έπειτα στους Άλκίμους και τους Προσκόπους.

Λοιπόν, κατά τους τελευταίους μήνας της Κατοχής πλάι στο ΕΑΜ— ΕΛΑΣ εντεπουτάρισεν και η λέξις ΕΠΟΝ. Πολύ αργότερα ο κόσμος έπληροφορήθη ότι η ΕΠΟΝ ήτο η οργάνωσις της νεολαίας.

Η πρώτη επίσημος εμφάνισίς της εις τους δρόμους των Αθηνών έγινε κατά τας γνωστάς παρελάσεις των πρώτων μεταπελευθερωτικών ημερών. Και ο κόσμος παρηκολούθησε ομάδας παιδιών βιαστικά στρατολογημένων που δεν ήξεραν ούτε τα συνθήματα που έπρεπε να κραυγάζουν.

Στα πρόσωπα των περισσοτέρων νεαρών διαδηλωτών ήτο ζωγραφισμένη η απορία και η κατάπληξις. Κάπου-κάπου μόνον και κάτω από την κραυγαλέα επιταγή του «Χωνιού» τα παιδικά στόματα εξερεύγοντο ιαχές μίσους και πάθους. Ήσαν τα μεμυημένα παιδιά, τα μετέπειτα ινστρουχτοράκια.

Στις ίδιες παρελάσεις τις εαμικές, έκαμε επίσης την εμφάνισί της και η γυναικεία ΕΠΟΝ. Πιο πειθαρχημένη αυτή, πιο «μπασμένη» στα άδυτα και κρύφια των επονίτικων ιδανικών που όλα μαζύ συνεπυκνώθησαν εις την ιαχήν που αντιλάλησε και εμόλυνε την ατμόσφαιρα και ετσάκισε τις καρδιές των γονιών. Ήτο η Ιαχή του πρωτόγονου ενστίκτου, η ιαχή-δικαίωσις του Φρόυντ, η ιαχή-ύμνος προς την ύλην, η ιαχή-διαφθορά, η ιαχή-σαπίλα: «Κάτω η Παρθενιά».

Σύνθημα ήτο. Πίστις έγινε. Σκοπός κατήντησε. Η συναγωνίστρια Έλλη τα είπε ξεκάθαρα: «Δίδεται το σώμα σας στους λεβεντόκορμους...» Και έκτοτε, παντού, σ' όλα τα χωριά ο πολιτισμός φούντωσε. Είναι τόσα τα σημάδια της «ηθικής ανάπλασης» της νέας «γένηας», τόσοι αι αποδείξεις που μόνο τυφλοί τα τ' ώτα, τον τε νούν, τα τ' όμματα δεν αντιλαμβάνονται.

Η ΕΟΝ λοιπόν ήτο, κατά τον «Πρόσκοπο» επιστολογράφο του «Πρωτοπόρου», φασιστική οργάνωσις. Και ήτο οργάνωσις φασιστική, διότι εδίδασκε στους νέους την αγάπη προς την πατρίδα, και προς το σύνολον, την απέτρεπε από τους ταξικούς αγώνας, την συνεκέντρωνε κατά φύλον εις τους αθλητικούς στίβους και την απεμάκρυνεν από τα καφενεία και τα πεζοδρόμια.

Ήτο φασιστική η ΕΟΝ, διότι επέμεινεν όπως οι νέοι μείνουν πιστοί εις τα ιδεώδη εκείνα που συγκροτούν τον πολιτισμόν και είναι δημοκρατική η ΕΠΟΝ διότι θέλει να

κρημνίση, να σάρωση μέσα από τις παιδικές ψυχές αυτές τις «οπισθοδρομικότητες». Είναι δημοκρατική η ΕΠΟΝ διότι διδάσκει τα παιδιά να μισούν, τα μπολιάζει με το δηλητήριον του ταξικού αγώνα, τα διδάσκει την κυριαρχίαν της ύλης επί του πνεύματος και ήτο φασιστική η ΕΟΝ διότι επέμενε να διαπλάσει μίαν νεότητα σύμφωνα με τα πρότυπα της Αθηναϊκής εν συγκερασμώ με την Σπαρτιατικήν πολιτείαν.

Είναι πολιτισμένο το έργον της ΕΠΟΝ που διδάσκει τα παιδιά το «τί είσαι συ και τί είμαι εγώ» και ήτο αναχρονιστική η ΕΟΝ, διότι επέμενεν εις τον σεβασμόν των ηθικών, των πνευματικών αξιών και παντός ανωτέρου.

Δεν είμεθα απολογηταί της ΕΟΝ. Σύγκρισιν κάμνομεν αυτής και της κομμουνιστικής ΕΠΟΝ.

Αλλ' επί τέλους η ΕΟΝ έπεσε μαζύ με την πτώσιν του ιδρυτού της. Η ΕΠΟΝ συνεχίζει το κακότροπον έργον της. Υφίσταται εν τούτοις και ο Προσκοπισμός. Από τας τάξεις της παγκοσμίου αυτής οργανώσεως επέρασαν χιλιάδες παιδιών. Οι γονείς και των σημερινών αντιπάλων του Προσκοπισμού θα επέρασαν πιθανώς από την οργάνωσιν αυτήν και θα ενθυμούνται με ιεράν συγκίνησιν τας εκδρομάς, την προσκοπική διδασκαλία, τα παιγνίδια, τη χαρά των ετών εκείνων.

Εναντίον του και εναντίον του Αλκιμισμού στρέφονται με λύσσαν οι κομμουνισταί. Διότι με τον Προσκοπισμόν και τον Αλκιμισμόν χάνουν τα παιδιά, τα θύματα των. Και με την ελαφρότητα της συνειδήσεως που τους χαρακτηρίζει, με την ευκολίαν με την οποίαν συκοφαντούν κάθε αντίπαλόν των, εχαρακτήρισαν και τας οργανώσεις αυτάς φασιστικάς, διότι και αυταί θέλουν να διαπλάσουν «ανθρώπους» μέλη καλά μιας νέας αγαπημένης κοινωνίας, κατ' αντιδιαστολήν προς την ΕΠΟΝ που προετοιμάζει ελασίτας.

Και απόδειξις του προσκοπικού φασισμού είναι, κατά τον «Πρωτοπόρον» το φοβερόν γεγονός ότι ο κ. Μαθιούδης που ήτο το 1939 ιδρυτής του 4ου γραφείου φαλαγγονομίας της ΕΟΝ είναι σήμερον Τοπικός έφορος του ΣΕΠ.

Φοβερόν αυτό! Φρικτόν! Και είναι χωρίς σημασίαν ότι «άργυροι και χρυσοί πελέκεις» της ΕΟΝ είναι σήμερον «ανάπλασις».

Φασισμός ο Προσκοπισμός λόγω του κ. Μαθιούδη και Δημοκρατία η ΕΠΟΝ που είναι ύπατος αφέντης της ο άλλοτε καθοδηγητής της ΕΟΝ, καθηγητής του Πανεπιστημίου Γεωργαλάς.

Αλλ' ελησμονήσαμεν. Είναι τόση η πνευματική αναρχία των εαμιτών, τόσος ο πνευματικός θαλασσοδαρμός των, τόση η λύσσα των, ώστε τα πάντα λησμονούν, ακόμη και τας ανακρίσεις δια ηθικά παραστρατήματα των «επονιτακιών μας», ακόμη και διαλύσεις συνοικεσίων συνεπεία εφαρμογής εις το ακέραιον της ιαχής των λυσικόμων μαινάδων, διαδηλωτριών των Αθηνών.

«ΕΠΙΚΑΙΡΑ»

Ο Χρόνος, Καθημερινή Εφημερίς του Λαϊκού Κόμματος Χίου, 3 Δεκεμβρίου 1946

«Το αίμα που σήμερα χύνεται, στη Μακεδονία και στη Θράκη μας και ο Εμφύλιος πόλεμος που φθείρει εμάς τους Έλληνας και χαροποιεί τους εχθρούς μας είναι για το κόμμα, των Φιλελευθέρων σταθμός ιστορικής τιμής.»

Εαν αυτή η παράγραφος του άρθρου του «Χιακού Βήματος» δεν είναι αρλούμπα, εάν δεν είναι βλακώδης, εάν, τέλος, δεν είναι ένας μεγαλοπρεπής και «μοιραίος» Μαργαρίτης, είναι ασφαλώς μία ομολογία. Διότι, πράγματι: Τίτλον ιστορικής τιμής αποτελεί δια το κόμμα των Φιλελευθέρων το σημερινό μακελειό. Αυτό με την αποσυμφόρησιν ευθύνεται δια το κατάντημα. Αυτό με την συνοδοιπορίαν ενισχύει ηθικώς τους εκτελεστάς. Αυτό το κόμμα του κ. Σοφούλη με τα γεροντικά πείσματα, με του Λαμπράκη το μίσος, με την έξαλλον ερωτοτροπίαν προς την εξουσίαν δίδει όπλα εις τους εχθρούς του κράτους είτε κουκουέδες είναι, είτε σλάυοι.

Εύγε «Χιακόν Βήμα» δια την ειλικρίνειάν σου.

«ΕΠΙΚΑΙΡΑ»

Ο Χρόνος, Καθημερινή Εφημερίς του Λαϊκού Κόμματος Χίου, 4 Δεκεμβρίου 1946

ΕΝΑ τρίστιλο περίπου διαθέτει ο «Πρωτοπόρος» δια να απόδειξη ότι δεν υφίσταται ελευθεροτυπία. Εν τούτοις η προσπάθειά του είναι άσκοπη. Διότι μοναδική, αναντίρητος απόδειξις ότι υφίσταται πλήρης και απεριόριστος ελευθεροτυπία είναι το γεγονός ότι κυκλοφορούν ελεύθερα τα εαμοκομμουνιστικά έντυπα. Αν δεν υπήρχε ελευθεροτυπία δεν θα εκυκλοφορούσαν και η δικαιοσύνη δεν θα ησχολείτο μαζύ των με τας συνεχείς παραβάσεις των

«ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΧΙΩΤΗ. Απ' ότι βλέπω και ακούω»
Ο Χρόνος, Καθημερινή Εφημερίς του Λαϊκού Κόμματος Χίου, 7 Δεκεμβρίου 1946

Εν συνεχεία των ερωτημάτων μου προς τους κ. κ. Καναβούτσην και Στρογγυλούδην, αντισυνταγματάρχας πεζικού Β' και Α' πίνακος, και στρατιωτικούς διοικητάς της Χίου επί ΕΛΑΣοκρατίας και διοικητάς του ΕΛΑΣ επί Γερμανοκρατίας, και άλλους αξιωματικούς υπευθύνους δια την τύχην του οπλισμού του «ηρωικού ΕΛΑΣ», απευθύνω τούτο το ερώτημα: Τί απέγιναν τα κιβώτια των δυναμιτών και εν γένει πυρομαχικών, τα οποία παραλάβατε κατά την απελευθέρωση;

«ΙΣΩΣ ΔΕΝ ΕΙΣΘΕ ΕΛΛΗΝΕΣ;»
Η Πρόοδος, Ημερήσια Χιακή Εφημερίς, 17 Δεκεμβρίου 1946

Ο κοινός κίνδυνος ήνωσε πάντοτε, ανά τους αιώνας τους Έλληνας. Έτσι εδιδάχθημεν από την ιστορίαν. Θαύματα έκαμαν πάντοτε οι Έλληνες ηνωμένοι. Έτσι πιστεύομεν ημείς και αυτό αναγνωρίζουν οι ξένοι, είτε εχθροί μας είναι, είτε φίλοι.

Με την πίστιν μας αυτήν προς μίαν ιστορικήν αλήθειαν και εν τη επίγνωσει του υψίστου και μεγαλυτέρου κινδύνου, που τώρα πάλιν διατρέχει η Ελλάς και σε μια στιγμή που η Ελληνική μας ψυχή ήτο γεμάτη από πικρίαν και πόνον για την άνανδρον και άτιμον επίθεσιν που κατά μέτωπον μας κάμνει ο Μολότωφ, αδελφωμένος με Αλβανούς και Βουλγάρους αφ' ενός, και αφ' ετέρου για την εγκατάλειψιν και την περιφρόνησιν μας από τους Αγγλοαμερικανούς, ενομίσαμεν ότι αι ιστορικαί στιγμαί της Ελλάδος έφθασαν και πάλιν. Ότι οι Έλληνες όλοι απ' άκρου εις άκρον, ανεξαρτήτως κομματικών αντιλήψεων, θα ανεύρουν τους εαυτούς των, θα συνέλθουν και θα θελήσουν να ενωθούν να προτάξουν και πάλιν ψυχάς και σώματα κατά παντός επιδρομέως κατά παντός υβριστού της ελευθερίας και της δικαιοσύνης.

Τούτο πιστεύσαντες, εγράφαμεν ότι έπρεπε ο Βασιλεύς να σημάνη Εθνικόν Προσκλητήριον, εις το όποιον να προσέλθουν όλοι οι αρχηγοί, να ορκισθούν εις το όνομα της Ελλάδος, να αποτελέσουν την ιεράν φάλαγγα που θα παρετάσσετο για μία ακόμη φορά, εις τα προπύργια της Ελληνικής τιμής και Αθανασίας, για να πει από εκεί πάλιν, ένα άλλο ΟΧΙ, που η ηθική του δύναμις και πίεσις θα είναι τέτοια, ώστε αυτόματα να επέλθη ο ηθικός και υλικός αφοπλισμός των αρνητών της δικαιοσύνης και της ηθικής.

Πόσος όμως υπήρξεν ο πόνος μας και πόση η συγκλονιστική απογοήτευσίς μας, όταν από τους ραδιοφωνικούς σταθμούς ηκούομεν ότι εις την υστάτην κρίσιμον στιγμήν που η Ελληνική αντιπροσωπεία, μη απελπισθείσα εντελώς και μη θέλουσα να αφίση, χάριν της ιστορίας πλέον, τας επάλξεις αλλά να αγωνισθή εν το διπλωματικό αγώνι μέχρι τέλους και να χάση, Έλληνες ευρεθέντες εις το σημείον της ιεράς εκείνης μάχης εν Αμερικής, υπήρξαν διαλαληταί και κήρυκες του δήθεν δικαίου της σλαυικής παρατάξεως και του Αδίκου της Ελληνικής φωνής και διαμαρτυρίας. Για μια στιγμή ηθελήσαμεν να πιστεύσωμεν ότι οι ολίγοι εκείνοι, που συνεκεντρώθησαν έξωθι του ξενοδοχείου της Νέας Υόρκης, δεν ήσαν Έλληνες, αλλά Αλβανοβούλγαροι και Σέρβοι, γνωρίζοντες ελληνικάς τινάς φράσεις τας οποίας και μόνον διελάλουν, ενταλθέντες από την Σλαυικήν προπαγάνδαν. Αλλ' η ελπίς μας αυτή διεψεύσθη όταν και από μέσα στην Ελλάδα τα ίδια ακριβώς με εκείνα που οι αλήται της Νέας Υόρκης εκήρυτον τα ίδια ακριβώς έβγαναν και από το στόμα ενός ανθρωπομόρφου κτήνους που ακούει εις

το όνομα Νίκος Ζαχαριάδης, τα ίδια ακριβώς εγράφαντο εν χωρώ και από τον λεγόμενον εαμικόν Τύπον.

Κατόπιν αυτών θέτομεν το ερώτημα εις τους περί το ΕΑΜ και ΚΚΕ: Είσθε Ελληνες; Είσθε τίμιοι άνθρωποι; Έχετε συνείδησιν και καρδίαν ελληνικήν; Αν ναι, τότε σας ερωτώμεν: Έχετε μυαλό, βρε, άνθρωποι, ή το έχετε χάσει εντελώς; Αν έχετε μυαλό και το μυαλό σας αυτό λειτουργεί κανονικώς, αν δεν είσθε ψυχικά άρρωστοι, τότε εξάπαντως πάλιν δεν θα είσθε Έλληνες. Και τότε με σας η Ένωσις δεν θα πραγματοποιηθεί διότι δεν την θέλετε, δεν την νοιώνετε γιατί είναι αντίθετη το συμφέρον του Σλαυισμού του οποίου εκουσίως ή ακουσίως, είσθε τυφλά όργανα.

Πήτε καθαρά τι σκοπούς εξυπηρετείτε, βρε άνθρωποι. Να παύσομεν και εμείς να είμαστε ουτοπισταί όσοι πιστεύομεν εις το ότι με μίαν πολιτικήν κατευνασμού, με μίαν αμνηστίαν, θα συσπειροθούμεν όλοι εις το όνομα «Ελλάς» και θα κάμωμεν όλοι μαζύ τον μεγάλον και ηθικόν αγώνα της επιβιώσεως της φυλής μας και της δημιουργείας ενός νέου Ελληνικού πολιτισμού.

Παύσατε να έχετε το ψεύδος εις τα χείλη και να εξαρτάτε τους τόσους αφελείς και τιμίους που δεν μπορούν να σας αντιληφθούν ακόμη και να τους παρασύρετε εις εγκλήματα καθ' εαυτόν και κατά της πατρίδας των.

Δεν θέλομεν να αποβάλομεν πάσαν ελπίδα ότι θα συνέλθετε, επί τέλους, όσο το δυνατόν ταχύτερον και γι' αυτό δεν θα παύσωμεν να είμεθα θιασώται της σωτηρίας πολιτικής γραμμής του κατευνασμού. Από σας εξαρτάται να εξακολουθήσομεν να είμεθα διδάσκαλοι και κήρυκες αυτής της ιδέας ή να πιστεύσομεν ότι εκάμαμεν λάθος και ότι σεις δεν είσθε Έλληνες και επομένως το κήρυγμα της ενότητος και συμφιλιώσεως στις δικές σας ψυχές δεν ευρίσκει καμμίαν απήχησιν και θέσιν.

Ίσως, φαίνεται, ο θεός που αγαπά την Ελλάδα, σας εξωθεί και σας αποκαλύπτει όλο και περισσότερον για να αντιληφθούμεν όλοι οι Έλληνες περί τίνος πρόκειται, να φυλαχθούμεν και λάβωμεν αποτελεσματικά μέτρα.

ΚΙΜΩΝ Μ. ΠΥΡΓΑΡΗΣ

«Μια αποστομωτική απάντησις»
Η Πρόοδος, *Ημερήσια Χιακή Εφημερίς*, 27 Ιανουαρίου 1947

Εγνώσθη ότι ο κ. Κ. Τσαλδάρης απαντών εις την πρόσφατον διαμαρτυρίαν της αντιπροσωπείας του ΕΑΜ η οποία τον επεσκέφθη και διεμαρτυρήθη διότι δεν εκλήθη και ο συνασπισμός του ΕΑΜ να μετάσχη των διαπραγματεύσεων προς τακτοποίησιν του πολιτικού ζητήματος, είπεν ότι ο ΕΑΜ εξήλθε των ορίων της νομιμότητος και οι ηγέται του δεν ήτο δυνατόν να προσκληθούν και να εκφέρουν γνώμην επί της πολιτικής καταστάσεως.

«ΤΟ ΕΑΜ ΧΙΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥΣ ΤΟΥ ΝΗΣΙΟΥ»
Πρωτοπόρος, *επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου*, 1 Μαΐου 1947

Η Διακομματική Επιτροπή του ΕΑΜ Χίου στρέφεται σήμερα προς εσάς τους οικοδόμους της ζωής και απευθύνει ένθερμο χαιρετισμό.

Η εργατική Πρωτομαγιά είναι η μέρα της εργατικής τάξεως και ολόκληρου του εργαζόμενου λαού. Είναι η μέρα που συμβολίζει την ακατάβλητη πάλη των εργαζομένων για μια χαρούμενη, χωρίς φόβο, χωρίς κρίσεις και ανεργίες ζωή.

Και σήμερα, η μέρα της Πρωτομαγιάς, ημέρα πάλης του εργαζόμενου λαού παίρνει ξεχωριστή σημασία. Η χώρα παραδέρνει μέσα στο χάος και τη φωτιά ενός χωρίς προηγούμενο Εμφυλίου πολέμου που άναψαν ξένοι και ντόπιοι για τα ξένα συμφέροντα και τα συμφέροντα μιας κλίκας εκμεταλλευτών. Το αίμα τρέχει άφθονο και προκαλεί δυσαναπλήρωτη αφαίμαξη στον κορμό του έθνους μας. Καινούργια ερείπια συσσωρεύονται πάνω στα παλιά και η ελπίδα για την ησυχία, για την ενότητα, την ανοικοδόμηση καθημερινά ξεμακραίνει.

Ζήτω η Εργατική Πρωτομαγιά.
Ζήτω η ενότητα του εργαζομένου Λαού.

Ζήτω οι εργαζόμενοι της Χίου
30—4—47
Η Διακομματική Επιτροπή του ΕΑΜ Χίου

«"ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ"
ΚΑΤΑΣΧΕΘΗΚΑΝ ΦΥΛΛΑ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΦΩΝΗΣ»
Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 5 Μαΐου 1947

ΚΑΡΔΑΜΥΛΑ 4 (του ανταποκριτή μας) Το Σάββατο το βράδυ χωροφύλακες της υποδιοικήσεως Καρδάμυλων σταμάτησαν το αυτοκίνητο που ερχόταν από τη χώρα στη θέση Πέρα Παναγιά, έκαμαν λεπτομερή έρευνα στους επιβάτες και κατάσχεσαν όλα τα φύλλα της «Αγροτικής Φωνής» που προοριζόταν για τα Καρδάμυλα

(Σημ. «Εμπρός» Στα κατασχεθέντα φύλλα της «Αγροτικής Φωνής» ανεγράφοντο τα γεγονότα των συλλήψεων και των βασανισμών των εργατών που πιάστηκαν την παραμονή της Πρωτομαγιάς.

«ΚΡΑΤΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥ»
Εμπρός, επίσημο όργανο του ΚΚΕ Χίου, 5 Μαΐου 1947

Εκστρατεία ολόκληρη οργανώθηκε νια τη σύλληψη των ατόμων που έγραψαν τα αθώα Πρωτομαγιάτικα συνθήματα. Τόννοι βενζίνας καταναλώθηκαν στο ατέλειωτο πήγαινε—έλα των αυτοκινήτων.

Δεν πρόκειται εδώ να τονισθεί ότι τα ντουβάρια είναι γεμάτα ακόμα από προκλητικά συνθήματα της Χ χωρίς ούτε να ενοχληθεί ούτε πολύ περισσότερο να κινητοποιηθεί κανένας αρμόδιος, χαρακτηριστικό δείγμα και αυτό του "κράτους δικαίου".

Για κάτι άλλο πρόκειται σήμερα. Στη δίκη οι αθώοι συλληφθέντες μάταια φώναξαν ότι ήταν άσχετοι με τα συνθήματα. «Πιαστήκαμε από τα σπίτια μας ή τις δουλειές μας μια ή δυο μέρες μετά την έγγραφη των συνθημάτων». Ωστόσο κάποιος ομολόγησε ότι αυτός έγραψε πράγματι συνθήματα. Παραδόξως όμως ο νέος αυτός ονόματι Α. Κίτρινος δεν ήταν κατηγορούμενος άλλα μάρτυρας και μάλιστα κατηγορίας! Την ίδια μέρα δημοσιευόταν στο «Χρόνο» δήλωση μετανοίας του νέου αυτού.

Τί συμπέρασμα πρέπει να βγει από το περιστατικό αυτό;

Ότι οι ανύποπτοι συλληφθέντες δεν δικάστηκαν γιατί πράγματι έγραφαν συνθήματα αφού η εγγραφή δεν αποτελεί αδίκημα (παράδειγμα Κίτρινου) άλλα δικάστηκαν μόνο για τα φρονήματά τους ή γιατί δεν υπέκυψαν στα βασανιστήρια για να υπογράψουν δήλωση.

«ΣΤΑ ΓΙΟΥΡΑ»
Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 18 Μαΐου 1947

Η είδηση που δημοσιεύεται στην «Ελεύθερη Ελλάδα» και αναδη-μοσιεύτηκε στον «Πρωτοπόρο» ότι πολλά στρατευμένα παιδιά της Χίου οδηγήθηκαν στο ερημονήσι Γιούρα, προξένησε ζωηρή αίσθηση στο λαό μας.

Σε πολλούς το πράγμα ήταν γνωστό από γράμματα και ειδήσεις που έφθασαν από το ξερονήσι. Χωρίς νερό, χωρίς στέγη, μακρυά απ' τον κόσμο, με κακή δίαιτα, βρίσκονται εκτεθειμένοι σε σοβαρούς κινδύνους.

Η απαίτηση των μανάδων και όλης της Χίου είναι να γυρίσουν τα Χιωτάκια από το ερημόνησο της εξορίας. Όπως και η γενική απαίτηση του λαού είναι να σταματήσει η κατάρα του Εμφυλίου πολέμου που μόνο τους ξένους εχθρούς της Ελλάδας ωφελεί ενώ καταστρέφει τον τόπο μας και τη ζωή μας.

«ΚΑΤΑΔΙΚΑΣΤΗΚΑΝ ΓΙΑ ΔΥΣΦΗΜΗΣΗ
ΟΙ ΔΙΟΡΙΣΜΕΝΟΙ ΕΡΓΑΤΟΠΑΤΕΡΕΣ»

Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 18 Μαΐου 1947

Στο τριμελές Πλημμελειοδικείο εκδικάστηκε την Πέμπτη η μήνυση του προέδρου της νόμιμα εκλεγμένης διοικήσεως του Ε.Κ.Χ. σγ. Αντώνη Γλύκα κατά των διορισμένων στη διοίκηση του Κέντρου εργατοπατέρων Ι. Ρόζακη και Ε. Κόρμαλου, οι οποίοι είχαν αναγράψει ψευδώς εις την εφημερίδα τους "Εργάτη" ότι η εκλεγμένη Διοίκηση του Ε.Κ.Χ. "έκλεψε από το εργατικό Κέντρο έπιπλα, κοντυλοφόρους και καλαμάρια και τα μετέφερε στα γραφεία του ΕΑΜ".

Οι διορισμένοι δεν τόλμησαν να εμφανιστούν μπροστά στο δικαστήριο να υποστηρίξουν τις ψευτιές τους, αλλά ερημοδίκησαν.

Το δικαστήριο κατεδίκασε και τους δυο ερήμην σε 1½ μήνα φυλάκιση. 25.000 δρ. πρόστιμο και 8.000 ψυχική οδύνη, τον καθένα.

«ΤΑ ΧΑΛΙΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
ΑΘΡΟΕΣ ΛΙΠΟΘΥΜΙΕΣ ΜΑΘΗΤΡΙΩΝ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΘΗΛΕΩΝ»
Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 9 Ιουνίου 1947

Στο Γυμνάσιο θηλέων τις τελευταίες μέρες παρατηρούνται αθρόα κρούσματα λιποθυμιών μαθητριών. Την περασμένη Παρασκευή λιποθύμησαν 5 μαθήτριες και το Σαββάτο 10. Οι λιποθυμίες αυτές φαίνεται ότι οφείλονται στην ελαττωματική διατροφή των παιδιών και στην κατάσταση των σχολικών κτιρίων, που είναι τέτοια, ώστε στη μια αίθουσα της 3ης τάξεως π.χ. στεγάζονται 72 μαθήτριες σε ένα χώρο λίγων δεκάδων κυβικών μέτρων. Οι αρμόδιοι έχουν την υποχρέωση να προβούν αμέσως σε σύντομα μέτρα, ώστε να εξασφαλιστεί η υγεία των παιδιών του λαού που κινδυνεύει απ' τις παραπάνω αιτίες

«ΕΛΛΑΔΑ: "ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΔΥΤΙΚΟΥ ΤΥΠΟΥ"»
Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 20 Ιουνίου 1947

Αριθ. Πρωτ 4823
Προέδρους κοινοτήτων
Διευθυντές Δημ. Σχολείων

Εντελλόμεθα άμα λήψει παρούσης υποβάλετε ημίν καταστάσεις δυστροπούντων εις υποχρεωτικήν εργασίαν δια καλλιέργειαν ή συγκομιδήν καρπών κτημάτων στρατευθέντων τέκνων περιφερείας σας στοπ. Προειδοποιούμεν τυχόν αντιδρώντας και προπαγανδίζοντας κατά επιταγών έθνους ότι πρώτην κύρωσιν επιβάλλομεν διακοπήν χορηγίας τροφίμων και οριστικήν διαγραφήν των από καταστάσεις όλων γενικών διανομών. Ίδια μέτρα ισχύουν και δια υπονομεύοντας έργα εθνικών εισφορών υπέρ οικογενειών μαχομένων. Φανόμεν αμείλικτοι εάν συνεχείσωσιν άτιμον προδοτικήν των προσπάθειαν στερούντες αυτούς του δικαιώματος κατέχουν ταυτότητα έλληνος στοπ. Παρακαλούμεν παρούσα λάβη ευρείαν δημοσιότητα μέσω δασκάλων και ιερέων Νομάρχης Σβώκος.

Ακριβές αντίγραφον
Αυθημερόν
Ο διευθυντής του Σχολείου Υπογραφή

Σχόλια δεν χρειάζονται. Ρωτούμε μονάχα τον κ. Νομάρχη καθώς και όλους τους νομομαθείς της εθνικόφρονος τάξεως.

1) Βάσει τίνος νόμου θα επιβάλει την ποινή της στερήσεως των τροφίμων των διανομών καθώς και κάθε άλλου είδους από όσους δεν πάρουν μέρος στην υποχρεωτική εργασία ή δεν δώσουν στον έρανο για τους στρατιώτες;

2) Βάσει τίνος νόμου θα στερήσει το δικαίωμα του να κατέχουν «ταυτότητα Έλληνος» τους δυστροπούντας κλπ.;

3) Πρόκειται περί φορολογίας δημοσίου εσόδου ή περί εθελοντικής εισφοράς;

Ο κ. Νομάρχης, που από τη θέση του έχει την υποχρέωση να τηρεί και να επιβάλλει την τήρηση των νόμων, ας μας απαντήσει, γιατί εμείς τέτοιους νόμους δεν ξέρουμε;

Πενταμελές Εφετείο Αιγαίου

Συνεδρίασις της 21ης Ιουνίου 1947

Αριθ. 118 και 119

Δικασταί κλπ. Κωνστ. Γκόσκος, Προεδρεύων Εφέτης (κωλυομένου του Προέδρου) Νικ. Χαραλάμπης, Πετρ. Σταύρου, Εφέται.Νικ. Μαλεύδος, Πλημμελειοδίκης, Βρασ. Τόπακας, Δικηγόρος. (μη υπάρχοντος ετέρου Εφέτου, προσληφθέντος βάσει του Α.Ν. 2617/40 ως συνεπληρώθη υπό του Ν. 1590/44), Αλέξ. Πολυζωγόπουλος, αντεισαγγελεύς Εφετών. Ιωάν. Συνοδινός, Υπογραμματεύς.

Κατηγορούμενοι. 1.) Ανδρέας Αποστ. Λοΐζος, 2.) Ιωάννης Πλάτ. Καβάφης, 3.) Ιάκωβος Βασ. Γιακούμης, 4.) Εμμανουήλ Αντ. Κάβουρας, κάτοικοι Χίου, παρόντες μετά των συνηγόρων των Π. Καμπάνη, Ν. Καίσαρος και Εμμ. Βαρθαλίτη, δικηγόρων.

Πράξις Παράβ. άρθρ. 5 και 7 Ν. ΤΟΔ./1871 εις συνδ. άρθρ. μόνον του από 4/4 Μαΐου 1924 Ν. Δ. άρθρ. 5 § 2 Νόμου 453/45.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ

Η συνεδρίασις εγένετο δημοσία εν τω ακροατηρίω του.

Ο κλητήρ εντολή του Προέδρου εξεφώνησε τα ονόματα των άνω κατηγορουμένων οίτινες ενεφανίσθησαν και ερωτηθέντες υπό του Προέδρου περί της ταυτότητός των κλπ. είπον ότι ονομάζονται ως άνω είρηται.

Επιτραπείσης της ερημοδικίας ως προς τους απόντας κατηγορουμένους.

Ο Εισαγγελεύς λαβών τον λόγον απήγγειλε συνοπτικώς την έννοιαν της κατηγορίας συμφώνως του υπ' αριθ. 317/1946 βουλεύματι του Συμβουλίου των εν Χίω Πλημ/κων και ενεχείρισε τω Προέδρω τον κατάλογον των προς υποστήριξιν της κατηγορίας κλητευθέντων μαρτύρων ων τα ονόματα εξεφώνησε ο κλητήρ εντολή του Προέδρου και ουδείς ενεφανίσθη, επρότεινε δε την αναβολήν της υποθέσεως εις ετέραν δικάσιμον επί τω [δυσανάγνωστο] όπως κατά ταύτης κληθώσι κα εξετασθώσιν άπαντες οι εν τω καταλόγω του αναφερόμενοι μάρτυρες της κατηγορίας.

Το δε Δικαστήριον διασκεφθέν μυστικώς επί των εδρών του παρουσία και του Γραμματέως, απεφάσισε και δια του Προέδρου απήγγειλε παραχρήμα και δημοσία την υπ' αριθ. 118 ε.έ. απόφασίν του, δι ης, δεχθέν την πρότασιν του Εισαγγελέως,

Διέταξε την πρόοδον της δίκης και την εν καιρώ ανάγνωσιν των ενόρκων καταθέσεων των εν τω καταλόγω του Εισαγγελέως αναφερομένων απόντων μαρτύρων της κατηγορίας. Και

Επέβαλε τα τέλη τω Δημοσίω.

Μετά την απαγγελίαν της άνω αποφάσεως.

Οι συνήγοροι των κατηγορουμένων εδήλωσαν επί τη σχετική ερωτήσει του Προέδρου ότι οι πελάται των δεν εκλήτευσαν μάρτυρας υπερασπίσεως, ητήσαντο όμως την ανάγνωσιν των ενόρκων καταθέσεων των μαρτύρων υπερασπίσεως Σωκρ. Σμυρνιούδη, Γεώργ. Ηλιού, Στέφ. Καζάνα, Εμμ. Σιταρά και Στυλ. Απέσσου.

Ο Γραμματεύς αναστάς ανέγνω εντολή του Προέδρου το υπ' αριθ. 317/1946 βουλεύματι του Συμβουλίου των εν Χίω Πλημ/δικών, τας ενόρκους καταθέσεις των απόντων μαρτύρων της κατηγορίας Μαρίνου Πατσέλη, Ρόζας συζ. Έμμ. Μπόλλα, Εμμ. Μαστρομανώλη, Νικολ. Φωκά, Παντελή Χανδρή.

Εις το σημείον τούτο της αναγνώσεως των ενόρκων καταθέσεων των μαρτύρων της κατηγορίας ο εκ των κατηγορουμένων Εμμ. Κάβουρας απεχώρησεν της αιθούσης προσβληθείς εκ καρδιακής κρίσεως, των συνηγόρων τούτου δηλωσάντων ότι δέον να συνεχισθεί η προκείμενη δίκη θεωρουμένου του πελάτου των ως δικαζομένου κατ' αντιμωλίαν.

Μεθ' ο, ο Γραμματεύς εξηκολούθησε την ανάγνωσιν των μαρτύρων της κατηγορίας Αλέξ. Ζορμπά, Ευάγ. Ευαγγελίδη, Ιωάν. Οικονόμου και Εμμ. Μπόλλα, κατ' αίτησιν δε της υπερασπίσεως την ανάγνωσιν των ενόρκων καταθέσεων των μαρτύρων υπερασπίσεως Σωκρ. Σμυρνιούδη, Γεώργ. Ηλιού, Στέφ. Καζάνα, Εμμ. Σιταρά και Στυλ. Απέσσου.

Το δε Δικαστήριον διασκεφθέν μυστικώς επί των εδρών του παρουσία και του Γραμματέως, απεφάσισε και δια του Προέδρου απήγγειλε παραχρήμα και δημοσία την

υπ' αριθ. 119 ε.έ. απόφασίν του, δι ης, ανέβαλε την συζήτησιν της προκειμένης κατά των 1.) Ανδρέα Απόστ. Λοΐζου, 2.) Ιωάννου Πλάτ. Καβάφη, 3.) Ιάκωβου Βασ. Γιακούμη, 4.) Εμμανουήλ Αντ. Κάβουρα, κάτοικων Χίου, επί παραβάσει του άρθρ. 5 και 7 του Νόμου ΤΟΔ./1871 εις συνδιασμόν άρθρ. μόνον του από 4/4 Μαΐου 1924 Ν. Δ/τος, άρθρου 5 § 2 Ν. 453/45 ποινικής υποθέσεως εις ετέραν δικάσιμον υπό του Εισαγγελέως οριστέαν.

Διέταξε κρείσσονας αποδείξεις επί τω τέλει ίνα κατά την νέαν της υποθέσεως δικάσιμον επιμελεία της Εισαγγελικής αρχής, κληθώσι και εμφανησθώσιν εις το ακροατήριο του Δικαστηρίου τούτου εκτός των ήδη κλητευθέντων και μη εμφανισθέντων μαρτύρων κατηγορίας και οι εν τω καταλόγω του Εισαγγελέως αναφερόμενοι ενόρκως εξετασθέντες και μη κλητευθέντες μάρτυρες της κατηγορίας 1.) Αλέξανδρος Ιωάννου Ζορμπάς Ανθ/στής χωροφυλακής, κάτοικος Χίου, 2.) Ευάγγελος Ευριπ. Ευαγγελίδης, ενωμοτάρχης, κάτοικος Βαρβασίου Χίου και 3.) Ιωάννης Πανάγ. Οικονόμου, χωρ/λαξ, κάτοικος Χίου, ων αι μαρτυρίαι κρίνονται ουσιώδεις.

«ΑΝΟΙΚΤΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΠΟΙΗΤΗ ΜΑΣ ΦΩΤΗ
ΑΓΓΟΥΛΕ ΠΡΟΣ ΤΟΝ κ. ΔΗΜΑΡΧΟ ΧΙΟΥ»
Πρωτοπόρος, *επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου*, 14 Αυγούστου 1947

Αξιότιμε κύριε Δήμαρχε,

Τόσον εσάς όσον και το Συμβούλιό σας, ευχαριστώ θερμά για την παραχώρηση του δημοτικού καφενείου σε μένα, όπως ευχαριστώ και όσους είχανε την ευγενική καλοσύνη να σας εισηγηθούνε σχετικά με την παραπάνω παραχώρηση. Η προσφορά σας αυτή απέβλεπε να με βοηθήση στο να μπορέσω να κερδίζω το ψωμί μου, στις γνωστές σημερινές συνθήκες που καταντούνε αφόρητη τη ζωή.

Δυστυχώς όμως ο παραπάνω αντικειμενικός σκοπός δεν επετεύχθηκε, γιατί μερικοί άνθρωποι, είχανε διαφορετική γνώμη, κι έτσι, αντί η παραχώρηση σας αυτή να με βοηθήση, με κατέστρεψε.

Γι' αυτό, αναγκάζομαι να σας επιστρέψω το κλειδί του οικήματος, αφού ύστερα από την τελευταία επιδρομή οι πελάτες μου δεν έχουν καμία διάθεση ν' ανταλλάξουνε τη λίγη δροσιά του καφενείου μου με την πιθανότητα ν' αντικρύσουν τ' αυτόματα.

Με την επιστροφή του κλειδιού, το οίκημα αυτό θα μείνει ελεύθερο για τις πολεμικές επιχειρήσεις ορισμένων που θέλουν να δρέπουν δάφνες γύρω απ' το Δημοτικό κήπο.

Με εκτίμηση
ΦΩΤΗΣ ΑΓΓΟΥΛΕΣ

«Η ΠΑΙΔΙΚΗ ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΗ ΧΙΟΥ
ΜΕΤΑΔΟΣΗ ΤΟΥ ΡΑΔΙΟΣΤΑΘΜΟΥ ΤΟΥ Δ.Σ»
Πρωτοπόρος, *επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου*, 24 Αυγούστου 1947

Ο ραδιοσταθμός του Δ.Σ. κατά τη χθεσινή του εκπομπή, μετέδωσε και μια είδηση που αφορά το νησί μας. Ειδικότερα ο ραδιοσταθμός είπε τα εξής:

«Στη Χίο λειτουργεί μια παιδική κατασκήνωση και τα φτωχά παιδιά άρχισαν να την εγκαταλείπουν για την φασιστική τρομοκρατία που ασκείται εις βάρος τους. Πριν από μέρες, η αστυνομία συνέλαβε δύο παιδιά 14 χρονών, τους Στέφανο Βαλακίτση και Π. Καλλιμάνα και τα παρέπεμψε σε δίκη επειδή ύβρισαν το Βασιληά. Τα δύο αυτά παιδιά καταδικάστηκαν σε δύο μηνών φυλάκιση και σήμερα βρίσκονται στη φυλακή.»

«Ο "ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ"»
Πρωτοπόρος, *επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου*, 27 Αυγούστου 1947

Ο περιβόητος «Παναγιώτης», ο τύραννος του Χιακού λαού Βούλγαρος κατάσκοπος Χρήστος Αλέξιεφ ή Δαμιάνωφ, πρόκειται να δικαστεί, όπως ανέγραψε αθηναϊκή

εφημερίδα από το Ειδικό Στρατοδικείο Εγκληματιών Πολέμου στην Αθήνα. Η είδηση, που ήταν καταχωρημένη με τα «ψιλά» δεν ανέφερε ούτε πότε θα γίνει η δίκη ούτε αν θα γίνει ΠΑΡΟΝΤΟΣ ή ΕΡΗΜΗΝ του κατηγορουμένου. Ο Χιακός λαός που είναι απόλυτα πληροφορημένος επάνω στην υπόθεση Παναγιώτη και στην υψηλή προστασία που του παρέχουν οι μεγαλοκαρχαρίες «εθνικόφρονες» συνεργάτες του στην Κατοχή, για να μη τους αποκαλύψει προβάλει δύο ερωτήματα: Γιατί να μην δικαστεί ο «Παναγιώτης ο Βούλγαρος» στον τόπο των εγκλημάτων του; κι ακόμα ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ Ο ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ; Προ καιρού είχε δηλωθεί επισήμως ότι απέθανε κι όμως εκ των υστέρων αποδείχθηκε ότι ζούσε! Τώρα πάλι, ορισμένες πληροφορίες αναφέρουν ότι ο Βούλγαρος δήμιος της Χίου έχει φυγαδευτεί. Μαζύ με το λαό της Χίου περιμένωμε κι εμείς από τους αρμοδίους μια απάντηση επάνω στα δύο αυτά ερωτήματα:

Γιατί δε δικάζεται ο «Παναγιώτης» στη Χίο;

Πού βρίσκεται ο «Παναγιώτης»;

«ΑΙ ΣΥΛΛΗΨΕΙΣ»

Η Πρόοδος Ημερήσια Χιακή Εφημερίς, 30 Αυγούστου 1947

Ο εαμικός Τύπος θορυβεί υπερβολικά γύρω από τας ενεργηθείσας κατ' αυτάς συλλήψεις στελεχών του, αι οποίαι όμως δεν έχουν ούτε την σημασίαν ούτε την απόχρωσιν την οποίαν προσπαθεί δια των γραφομένων του να ταις προσδώσει. Αποτελούν απλώς ένα μέτρον ληφθέν υπό της αρμοδίας δικαστικής αρχής, χωρίς καμίαν ανάμιξιν της Διοικήσεως και οφείλονται προφανώς εις νομικάς παραβάσεις δια τας οποίας θα λογοδωτήσουν οι συλληφθέντες. Εάν πράγματι ο εαμικός Τύπος ενδοιαφέρεται, όπως γράφει δια την ησυχίαν και την συμφιλίωσιν, οφείλει να παύση την εμπρηστικήν αρθρογραφίαν του και ν' αντικαταστήση τα κηρύγματα μίσους και φανατισμού με τα οποία πληροί τας στήλας του, δια δημοσιευμάτων μετριοπαθείας και διαλλακτικότητος επικυρώνων ούτω εμπράκτως τα λεγόμενά του. Όσον αφορά τις συλλήψεις, ουδείς υγειώς σκεπτόμενος άνθρωπος χαίρεται η ικανοποιείται δι αυτάς. Κατέχεται τουναντίον από αίσθημα λύπης και βαθείας απογοητεύσεως δια το κατάντημα μερικών ανθρώπων, οι οποίοι δια της τακτικής και της δράσεως των, εις μίαν τόσον κρίσιμον δια την Ελλάδαν καμπήν, αναγκάζουν τας Αρχάς του νομίμου Κράτους να λαμβάνουν τοιαύτα μέτρα εναντίον των.

Τίποτε άλλο.

«ΤΙ ΕΚΑΜΕ Η ΗΓΕΣΙΑ ΤΟΥ ΕΑΜ ΧΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΦΙΛΙΩΣΗ»

Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 2 Σεπτεμβρίου 1947

Η ηγεσία του Λαϊκού κινήματος, η Διακομματική Επιτροπή του ΕΑΜ της Χίου επισκέφθηκε δυο φορές τους πολιτικούς παράγοντες των εθνικοφρόνων παρατάξεων και ζήτησε συνεννόηση κι από κοινού αντιμετώπιση της τοπικής καταστάσεως. Και συγκεκριμένα τους Π. Κοκκάλη και Κ. Κεφάλα του Λαϊκού Κόμματος, Μιχ. Σκαρλάτο και Σιδ. Μαυριδόγλου του Παπανδρεϊκού και Μιχ. Νύχα των Φιλελευθέρων. Όλοι τους αναγνωρίζουν την ανάγκη της συμφιλιώσεως. Στα λόγια τη θέλουν μα στην πραγματικότητα τη σαμποτάρουν (ιδιαίτερα οι Λαϊκοί). Βρίσκουν χίλια εμπόδια και προφάσεις για να μην πραγματοποιηθεί. Και την τελευταία στιγμή, ενώ η Διακομματική Επιτροπή του ΕΑΜ με την τελευταία της ενέργεια τους στρίμωξε ζητώντας οπωσδήποτε –εφ' όσον αναγνωρίζουν την ανάγκη της συμφιλιώσεως-μια απάντηση για μια κοινή Διακομματική Επιτροπή από όλες τις πολιτικές παρατάξεις κι ενώ είχε αποφασιστεί να συνέλθουν όλοι τους την Τρίτη το βράδυ (διαβεβαίωσις κ. Μιχ. Σκαρλάτου) για να εξετάσουν τις προτάσεις του ΕΑΜ και να πάρουν απόφαση πάνω σ' αυτές, ξέσπασαν οι συλλήψεις και ξέσπασαν γιατί θα έπρεπε να πραγματοποιηθεί η συμφιλίωση και γιατί οι συλλήψεις κρίθηκαν σαν το μόνο φάρμακο για να βγουν από το αδιέξοδο που τους είχαν φέρει οι συμφιλιωτικές προτάσεις της ηγεσίας του ΕΑΜ.

«ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΚΟΜΜΑΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ ΕΑΜ ΧΙΟΥ»
Πρωτοπόρος, επίσημο όργανο του ΕΑΜ Χίου, 3 Σεπτεμβρίου 1947

Σήμερα, 31 Αυγούστου 1947, συνήλθε η Διακομματική Επιτροπή του ΕΑΜ Χίου για να μελετήσει την κατάσταση του νησιού μας όπως διαμορφώθηκε μετά τις τελευταίες συλλήψεις εαμικών στελεχών και άλλων δημοκρατικών πολιτών, καθώς και τα τρομοκρατικά γεγονότα της Εγνούσας που αποτελούν μια κακότεχνα σκηνοθετημένη πρόκληση κατά του Δημοκρατικού λαού του Νησιού μας.

Αφού ήκουσε τις σχετικές εισηγήσεις και μελέτησε την κατάσταση του Εμφυλίου πολέμου, στην οποία ο μοναρχοφασισμός οδήγησε τη χώρα μας.

Διαπιστώνει:

1.) Ο Εμφύλιος πόλεμος που οι αντιλαϊκές δυνάμεις οργάνωσαν για την εξόντωση του λαού, μετά την πολιτική, οικονομική και στρατιωτική χρεοκοπία του μοναρχοφασισμού και τη σύγχυση που έχει επικρατήσει μεταξύ τους, τείνει να μεταφερθεί και στο Νησί μας.

2.) Οι οργανώσεις μας αντιμετωπίζουν το νέο τρομοκρατικό όργιο με κατανόηση των επιδιωκομένων σκοπών και με την ψυχραιμία και αυτοθυσία που απαιτούν οι περιστάσεις.

3.) Ολόκληρος ο Δημοκρατικός κόσμος του Νησιού μας αποδοκιμάζει τις ενέργειες αυτές (συλλήψεις-μπλόκα-τρομοκρατία), ξεχωρίζει με το ικανό πολιτικό του κριτήριο τους πραγματικά υπεύθυνους της δημιουργούμενης κατάστασης και είναι έτοιμος να θέσει φραγμό στα σχέδια αυτά που στρέφονται κατά της ησυχίας του τόπου.

4.) Ιδιαίτερά τα γεγονότα της Εγνούσας αποτελούν σκηνοθεσία με αντικειμενικό σκοπό το χτύπημα του δημοκρατικού λαού του Νησιού.

αποφασίζει:

α.) Καλεί για μια ακόμη φορά τους πολιτικούς μας αντιπάλους να αντιληφθούν τις ευθύνες των απέναντι στο λαό και να κάνουν κάθε προσπάθεια για το σταμάτημα της σημερινής κατάστασης. Να ζητηθεί αμέσως η αποφυλάκιση των συλληφθέντων δημοκρατικών και να αποδοκιμαστούν οι σκηνοθετημένες εναντίων τους κατηγορίες. Να σταματήσει το όργιο της τρομοκρατίας κατά του δημοκρατικού λαού του Νησιού μας.

β.) Καλεί ολόκληρο το δημοκρατικό λαό του Νησιού μας και τα δημοκρατικά του στελέχη και ιδιαίτερα το λαό της Εγνούσας, να παρακολουθήσουν άγρυπνα την εξέλιξη της κατάστασης και να είναι έτοιμοι να την αντιμετωπίσουν ματαιώνοντας κάθε αντιλαϊκό μέτρο και υψώνοντας ακόμη πιο ψηλά τη σημαία της συμφιλίωσης και της ησυχίας του τόπου μας.

Χίος, 31 Αυγούστου 1947
Η ΔΙΑΚΟΜΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΑΜ ΧΙΟΥ

«ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ»
Η Πρόοδος, *Ημερήσια Χιακή Εφημερίς*, 1 Σεπτεμβρίου 1947

Αλήταν τινές, ενθυμηθέντες παλαιάς μεθόδους των επέδραμον εναντίον μιας γραφομηχανής και μερικών φύλλων χάρτου, νύκτορες δε—οι ασπάλακες την νύκτα αφίνουν τας βρωμεράς των αναπνοάς εις τους αγρούς—και αθορύβως, όπως ακριβώς οι λωποδήται, εστάθησαν εις τας θύρας των κοιμωμένων Χιών και διοχέτευσαν τας χάρτινας απειλάς των δια την ησυχίαν του Νομού!

Όλα αυτά ενθυμίζουν τον αγαθόν ήρωα του Βόλου και πληροφορούμεν τον Χιακόν Λαόν να είναι απολύτως ήσυχος.

Παρέχομεν επίσης την πληροφορίαν προς τους γενναίους… ιππότας της νυκτός ότι δεν σκεπτόμεθα να τους ηρωοποιήσωμεν με προκλητικά μέτρα εναντίον των. Το πολύ να ασχοληθή ο Πταισματοδίκης δια την παραβίασίν των εις βάρος της καθαριότητος των πεζοδρομίων και των οδών.

Εδήλωσα δημοσία και επαναλαμβάνω ότι, αι εντεταλμέναι με την εξασφάλησιν της ησυχίας του Νομού Αρχαί τέρπονται απλώς με τας απειλάς των ελαχίστων λευκοσιδήρων προελεύσεως Χότζα, Δημητρώφ και Μπρός.

Αν συμβή όμως να αποφασίσουν τον δρόμον προς τα όρη, να φροντίσουν προηγουμένως να προμηθευτούν μερικάς δωδεκάδας των γνωστού είδους εσωρούχων και να έχουν πάντοτε υπ' όψιν ότι έχει πολλάς χαράδρας και περιβρέχεται από θάλασσα η Χίος, διότι δεν σκεπτόμεθα να μολύνωμεν τα νεκροταφεία όπου κοιμώνται ήσυχοι οι τεθνεώτες εις αυτά Χίοι δια να τους φιλοξενήσωμεν.

Ο Νομάρχης
ΑΝΤ. ΣΒΩΚΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^{Ο}
Η σύγκρουση

Α. Η Αριστερά εκτός νομιμότητας

«ΠΡΟΣΟΧΗ»
Η Πρόοδος, Ημερήσια Χιακή Εφημερίς, 7 Νοεμβρίου 1947

Από των στηλών του εαμικού εντύπου είδε το φως της δημοσιότητος μια ανακοίνωσις την Διακομματικής Επιτροπής του ΕΑΜ Χίου, καλούσης τα στελέχη του αφ' ενός μεν «να σταθούν πρωτοπόροι του λαϊκού αντιτρομοκρατικού αγώνα» και αφ' ετέρου «να καθοδηγήσουν σωστά την ενότητα πάλης του λαού στον αγώνα για επιβίωση». Τι σημαίνουν οι υποδείξεις αυταί εις την εαμικήν διάλεκτον περιττόν να εξηγήσωμεν ημείς. Εκείνο που θέλομεν να υπογραμμίσωμεν είναι τούτο: ότι αι αρμόδιαι κρατικαί αρχαί που θ' ανέγνωσαν ασφαλώς την ανακοίνωσιν αυτήν δεν πρέπει να παραμείνουν αδρανείς διότι είναι φως φανερόν πλέον ότι η ηγεσία του ΕΑΜ, παρά τα συμφιλιωτικά κηρύγματά της, κάτι μαγειρεύει εις βάρος της ησυχίας του τόπου μας

«ΠΕΡΙ ΤΑΣ ΣΥΛΛΗΨΕΙΣ»
Η Πρόοδος, Ημερήσια Χιακή Εφημερίς, 8 Νοεμβρίου 1947

Όταν τον Σεπτέμβριον απεβιβάσθησαν εις τα Νένητα οκτώ άγνωστα άτομα, ο «Πρωτοπόρος» το γεγονός τούτο απεκάλει «προβοκάτσια» για να συσκοτήση τα πράγματα. Τώρα πάλιν κόπτεται για τον Δ. Λινάρδη. Από ενδιαφέρον άραγε, μήπως πάθη τίποτα ο Λινάρδης, η αποκαλύψει τίποτε; Για τον συναγωνιστήν μαζύ με τον Λινάρδη ούτε λέξη. Μήπως δεν κάνει να γνωσθή αυτό για να μη φανή ο «Πρωτοπόρος» ενδιαφερόμενος για ξένους;

Πληροφορούμεν ημείς τον «Πρωτοπόρον» ότι καθ' α εμάθαμεν, ο Λινάρδης δεν κρατήται παρανόμως. Συνελήφθη στον Κάμπο την 31^{ην} Οκτωβρίου από τον μοίραρχο κ. Παντελίδη και υπομοίραρχο Βασιλειάδη μαζύ με τον εν Χίω κρυπτόμενον φυγόποινον συναγωνιστήν ταξίαρχον του κινήματος Μέσης Ανατολής που έγινε στην Ά Ταξιαρχία την 6^{η}-4-1944 και κατεδικάσθη γι' αυτό εις θάνατον, Ανδριώτην Πέτρον του Ανδρέου, ετών 19 εξ' Ικαρίας, αφιχθέντα εις Χίον κατ' εντολήν του Μαλαγάρη, αρχηγού των ανταρτών στη Σάμο δια προπαρασκευήν αναρχικής εκδηλώσεως εν Χίω.

Αμφότεροι, Λινάδρης και Ανδριώτης, εκτοπίζονται, ως επληροφορήθημεν, επί 18 μήνες εις Άγιον Ευστράτιον δυνάμει της υπ' αριθ. 8 αποφάσεως Επιτροπής Δημοσίας Ασφάλειας Χίου, ο μεν Ανδριώτης ως οργανωτής, ο δε Λινάρδης ως υποθάλψας ξένον καταζητούμενον κομμουνιστήν. Αυτό ας έχουν υπ' όψιν των όσοι εξ' επιπολαιότητος παρέχουν φιλοξενίαν και άσυλον εις τοιούτα άτομα.

«ΛΥΠΗΡΟΝ»
Η Πρόοδος, Ημερήσια Χιακή Εφημερίς, 1 Δεκεμβρίου 1947

Δεν χαιρεκακούμεν ποσώς διά την παύσιν των εαμο-κομμουνιστικών εντύπων «Πρωτοπόρος» και «Εμπρός» την διαταχθείσαν δι αποφάσεως του Εφετείου Αιγαίου. Θλιβόμεθα μόνον ειλικρινώς ως δημοσιογράφοι δια το χαμηλόν επίπεδον εις το οποίον κατεβίβασαν την δημοσιογραφίαν, όχι μόνον την Χιακήν, αλλά και την ελληνικήν, μερικοί κακοί Έλληνες οι οποίοι έφτασαν μέχρι του σημείου να απεμπολήσουν την ελευθερίαν της σκέψεως και της γνώμης των και να γράφουν κατά παραγγελίαν, εξυπηρετούντες δια της γραφίδος των αλλότρια συμφέροντα και αλλοτρίας επιδιώξεις εις βάρος της Ελλάδος. Υπό τοιαύτας συνθήκας η παύσις των εντύπων αυτών ήτο επιβεβλημένη και η ενέργεια του Κράτους απολύτως δικαιολογημένη.

Β. Η άνιση ένοπλη αναμέτρηση

«Η ΕΠΙΒΟΥΛΗ»
Η Πρόοδος, Ημερήσια Χιακή Εφημερίς, 6 Δεκεμβρίου 1947

Την ήρεμον και ειρηνικήν ατμόσφαιραν της Χίου ετάραξαν χθες την νύκταν οι πρώτοι πυροβολισμοί της εαμο-κομμουνιστικής επιβουλής. Ευάριθμοι ταραξίαι επεχείρησαν να μεταδώσουν με χωνιά, επαναστατικά συνθήματα, εξαίροντας την επέτειον των δεκεμβριανών ομωτήτων και έρριψαν δι εντυπωσιακούς λόγους μερικούς πυροβολισμούς κατά των Στρατώνων όπου στεγάζονται οι νεοκαταταχθέντες χωροφύλακες, ενώ προσέβαλον τον Αστυνομικόν Σταθμόν Βαρβασίου. Βεβαίως η απόπειρα αυτή των αναρχικών, οι οποίοι ετράπησαν αμέσως εις φυγήν είναι κωμική και ανάξια λόγου, ουδεμίαν δε ανησυχίαν ημπορεί να εμπνεύση εις το φιλήσυχον και νομιμόφρον Χιακόν λαόν. Πάντως όμως είναι ενδεικτική των επιδιώξεων και των σκοπών των εμπρηστών της γαλήνης και της ησυχίας του τόπου μας και ως τοιαύτη πρέπει να απασχολήση και τας τοπικάς αρχάς και τους Βουλευτάς Χίου και το επίσημον Κράτος ίνα λάβουν εγκαίρως όλα τα μέτρα προς κατάπνίξιν της ανωμαλίας εν τη γεννέσει της.

«ΕΥΓΕ ΤΩΝ»
Η Πρόοδος, Ημερήσια Χιακή Εφημερίς, 6 Δεκεμβρίου 1947

Είναι ομολογουμένως άξια παντός επαίνου η στάσις την οποίαν επέδειξαν οι Αξιωματικοί και οι Άνδρες της Χωροφυλακής κατά την προχθεσινήν εκδήλωσιν της αναρχικής απόπειρας. Ενήργεισαν με ψυχραιμίαν, θάρρος και αποφασιστικότητα και από την πρώτην στιγμήν ενέσπειραν και τον τρόμον εις τους ταραξίας οι οποίοι ετράπησαν εις άτακτον φυγήν απορρίψαντες και τα «χωνιά» των. Ο νομιμόφρων Χιακός λαός εκτιμά δεόντως την δράσιν των και τους περιβάλλει με όλην του την εκτίμησιν και την ευγνωμοσύνην.

«ΑΘΛΟΙ ΑΝΑΡΧΙΚΩΝ
ΤΡΑΥΜΑΤΙΣΜΟΣ ΧΩΡ/ΚΟΣ»
Η Πρόοδος, Ημερήσια Χιακή Εφημερίς, 10 Δεκεμβρίου 1947

Την νύκταν του παρελθόντος Σαββάτου έλαβε χώραν εις το χωρίον Πυργί, τραυματισμός χωροφύλακος υπό αναρχικών υπό τας εξής συνθήκας:

Από του απογεύματος του Σαββάτου ο τραυματισθής χωροφύλαξ Γεώργιος Δημητρός είχε συνεννοηθεί μετά φίλων του να δειπνήσουν εις το παντοπωλείον Βαγγέλη όπου και μετέβησαν πράγματι αργά την νύκτα. Περί ώραν 11μ.μ. επληροφορήθησαν ότι εν άτομον παρεμόνευεν ιστάμενον έξω της θύρας του παντοπωλείου. Ο χωροφύλαξ Δημητρός θεωρήσας τούτο ύποπτον εξήλθε δια να εξακριβώσει την ταυτότητα και τους σκοπούς της εκεί παρουσίας του αγνώστου, οπότε υπέστη αιφνηδιαστικίν επίθεσιν εκ μέρους των ενεδρευόντων εκεί πέντε εν συνόλω αναρχικών οι οποίοι δια ξύλων και λίθων τους οποίους εκράτουν ετραυμάτισαν εις την κεφαλήν τον ατυχή χωροφύλακα ο οποίος μη δυνάμενος να αμυνθή εις τας επιθέσεις

των αναρχικών ήρχισε να καλεί εις βοήθειαν, αλλ' ουδείς εκ των φίλων του ετόλμα να προστρέξει εις βοήθειάν του, εκ φόβου μήπως επρόκειτο περί επιθέσεως ανταρτών!

Κατόπιν δραστηρίων ερευνών κατώρθωσαν να τους ανακαλύψουν και να συλλάβουν τέσσαρας εξ' αυτών τους Ιωάν. Και Αριστ. Τσικήν, Φ. Λαγούδην και Νικ. Λάσπην· ο πέμπτος Αργ. Φυτίλης διέφυγε την σύλληψιν.

Επί τόπου μετέβη ο υπομοίραρχος κ. Αλ. Ζορμπάς μετά δυνάμεως χωροφυλάκων και επελήφθη του ζητήματος, μετέφερε δ' ενταύθα τους δράστας της επιθέσεως αυτής οι οποίοι παρεδώθησαν εις την Εισαγγελικήν Αρχήν.

«Η ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗ»
Η Πρόοδος, Ημερήσια Χιακή Εφημερίς, 28 Απριλίου 1947

Διεπιστώσαμεν με υπερηφάνειαν και ικανοποίησιν την αδάμαστον μαχητικότητα, το θάρρος, το υψηλόν φρόνημα και τον ηρωισμόν των αξιωματικών και των οπλιτών της Χωροφυλακής οι οποίοι έλαβον μέρος κατά τας επιχειρήσεις και ηγωνίσθησαν με τόσην γενναιότητα και αποφασιστικότητα εναντίον των Αναρχικών που απεπειράθησαν να αιματοκυλίσουν τον φιλήσυχον τόπον μας. Αι συγκεντρωθείσαι πληροφορίαι από την προχθεσινήν αιματηράν σύγκρουσιν της Αχλάδας και της Αμανής, αυξάνουν τον θαυμασμόν και την εμπιστοσύνην μας προς τον διοικητήν του Λόχου Χωροφυλάκων άνευ θητείας μοίραρχον κ. Παντελίδην και τους υπό τάς διαταγάς του ευρισκομένους άνδρας, οι οποίοι επέδειξαν κατά την προχθεσινήν συμπλοκήν με τους αναρχικούς πρωτοφανή άμιλλαν εις πράξεις υπέροχου γενναιότητας και αυτοθυσίας, επιτυχόντες να καταφέρουν καίριον πλήγμα κατά των ομάδων των αναρχικών. Η επιτυχία των αυτή επιτρέπει εις τον Χιακόν Λαόν να πιστεύει, ότι ο φιλήσυχος και φιλόνομος τόπος μας θα απαλλαγή ταχέως από την γάγγραιναν του συμμοριτισμού και θα επανέβρη την προτέραν γαλήνην.

«ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ ΤΟΥ ΝΟΜΑΡΧΟΥ ΧΙΟΥ»
Η Πρόοδος, Ημερήσια Χιακή Εφημερίς, 11 Μαρτίου 1948

Τα ηρωικά παιδιά της Βασιλικής Χωροφυλακής εις την οποίαν ενετάχθησαν τα άνευ θητείας Χιωτόπουλα ετήρησαν τον όρκον που έδωσαν εμπρός εις τους νεκρούς συναδέλφους των Φραγκούλη και Μυλωνά. Μετά δέκα ημέρας ακριβώς έδωσαν την απάντησιν εις τους δολοφόνους της Κυδιάντας και της Λαγκάδας.

Τα γεγονότα των δύο ημερών είναι γνωστά.

Θεωρώ τον εαυτό μου υπερήφανον, διότι με εδέχθησαν ως απλούν συνάδελφόν των εις τας τάξεις των. Τους ευγνωμονώ εν ονόματι της Ελλάδος μας και του Χιακού Λαού, ιδιαιτέρως δια την αυτοθυσίαν των, εις δε τους ηγήτοράς των Αξιωματικούς, παρέχω την διαβεβαίωσιν ως Διοίκησις, αλλά και ως Έλλην, ότι είναι αντάξιοι της παραδόσεως του ηρωικού Σώματος της Βασιλικής Χωροφυλακής.

Είμαι βέβαιος ότι ταχύτατα οι υπόλοιποι διαφεύγοντες προδόται θα παρελάσουν εις τας οδούς της Χίου δια να αντιληφθούν τι εστί αγανάκτησις ενός ευγενούς λαού, όπως ο Λαός της Χίου.

Με την ευκαιρίαν αυτήν υπογραμμίζω το γεγονός ότι, ενώ οι διαφεύγοντες δολοφόνοι βουλγαροσλαύοι διακηρύσσουν μεταξύ των ευαρίθμων ευπίστων που τους ακολουθούν, ότι οι Χωροφύλακες είναι σκληροί εις συμπεριφοράν, οι σκληροί αυτοί Χωροφύλακες συμπεριεφέρθησαν προς τους αιχμαλώτους των με τον χριστιανικότερον τρόπον αφίνοντες εις την δικαιοσύνην της Πατρίδος την κρίσιν των συλληφθέντων.

Ταύτα διακηρύσουσα η Διοίκησις του Νόμου, θέλει να πιστεύη ότι, όσοι εκ των εν παρανομία τελούντων θεωρούν τας χείρας των αγνάς από το έγκλημα, θα σπεύσουν να παρουσιασθούν, εγκαταλείποντας τους δολοφόνους αρχηγούς των, βέβαιοι όντες ότι θα τύχουν πάσης επιεικίας. Ποια τύχη αναμένει τους προδότας το αντελήφθησαν ήδη. Έχομεν και την δύναμιν και την θέλησην –το απέδειξαν τα ηρωικά παιδιά της Χωροφυλακής- να αποκαταστήσωμεν την τάξιν. Εμπόδια δεν γνωρίζομεν εις τον δρόμον μας και όσοι την καλοσύνην εξέλαβον μέχρι σήμερον ως αφέλειαν ή άγνοιαν

των σκευωριών των, αντελήφθησαν ήδη ότι ευκόλως δυνάμεθα να αντικαταστήσωμεν τον σταυρόν της συγνώμης με την ρομφαίαν της τιμωρίας που την υπαγορεύουν οι Νόμοι! Οι ευάριθμοι ανόητοι, οι ακολουθούντες τους συνειδητούς προδότας, ας σπεύσουν να επωφεληθούν της γεναιοφροσύνης των Αρχών διότι δεν έχομεν πλέον άλλο απόθεμα οίκτου δια να εξαντλήσωμεν. Την Χίον θα την εκκαθαρίσωμεν από τους προδότας οπωσδήποτε.

Ο ευγενής λαός της ας είναι ήσυχος, διότι όπως διεπίστωσεν επανειλημμένως, γνωρίζομεν να τηρόμεν τας υποσχέσεις μας.

Εν Χίω τη 10η Μαρτίου 1948
Ο Νομάρχης Χίου
ΑΝΤ. ΣΒΩΚΟΣ

«ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΗΣ ΠΑΡΠΑΡΙΑΣ»

Η Πρόοδος, Ημερήσια Χιακή Εφημερίς, 12 Μαρτίου 1948

Ο αιφνιδιασμός των χωροφυλάκων εντός του χωρίου.—Πολύωρος συμπλοκή έξω της Παρπαριάς.—Οι αναρχικοί ετράπησαν πανικόβλητοι εις φυγήν.

Δεν εγνώσθησαν εισέτι επισήμα ούτε αι συνθήκαι ύφ' ας έλαβον χώραν τα γεγονότα και η συμπλοκή εις Παρπαριάν μεταξύ Χωροφυλακής και αναρχικών, ούτε τα αποτελέσματα της συμπλοκής αυτής. Εκ των πληροφοριών όμως τας οποίας ηδυνήθημεν να συγκεντρώσωμεν, τα γεγονότα διεξήχθησαν ως εξής:

Μετά την λεηλασίαν του Αστυνομικού Σταθμού Κουρουνίων, δύναμις Χωροφυλακής υπό ένα Ενωματάρχην, έφθασε την πρωίαν της Τρίτης εις το χωρίον Παρπαριά, δια να ενεργήση έρευναν. Πριν εισέλθη εντός του χωρίου ο επί κεφαλής της δυνάμεως αυτής εκάλεσε τον Πρόεδρον της κοινότητος και τον ηρώτησεν αν υπάρχουν ή αν κρύπτονται αναρχικοί εντός του χωρίου· εκείνος απήντησεν αρνητικώς και τότε ο Ενωμοτάρχης με τους υπ' αυτόν άνδρας εισήλθεν εις Παρπαριάν. Εκεί όμως ενώ οι Χωροφύλακες διήρχοντο ανύποπτοι δια των οδών του χωρίου, εβλήθησαν αιφνιδιαστικώς από ενεδρεύοντας Αναρχικούς και χωρίς να χάσουν την ψυχραιμίαν τον εφρόντισαν να καλυφθούν και ν' απαντήσουν εις τα πυρά των αναρχικών, οι όποιοι έσπευσαν να εγκαταλείψουν το χωρίον, φοβούμενοι προφανώς μήπως κυκλωθούν εντός του χωρίου και συλληφθούν.

Κατόπιν τούτου, η δύναμις της Χωροφυλακής εκινήθη εις καταδίωξιν των αναρχικών και επηκολούθησε συμπλοκή εκτός του χωρίου, διαρκέσασα έπ' αρκετόν. Εν τω μεταξύ ειδοποιήθη και κατέφθασεν επί τόπου έτερον απόσπασμα Χωροφυλακής, το οποίον συνεπλάκη επίσης μετά των ανταρτών. Ταυτοχρόνως ειδοποιήθη περί των συμβάντων η Διοίκησις της Χωροφυλακής, αμέσως δε εξεκίνησεν εντεύθεν επιβαίνουσα αυτοκινήτων δύναμις υπό τον Μοίραρχον κ. Παντελίδην. ενώ ταυτοχρόνως εκινητοποιήθη και η δύναμις του Αστυνομικού Τμήματος Καρδάμυλων προς την Παρπαριάν.

Ενώ μετέβαινεν εις Βολισσόν — Παρπαριάν η υπό τον μοίραρχον Παντελίδην δύναμις, συνήντησε παρά την θέσιν Αχλάδα την ομάδα αναρχικών, της οποίας ηγείτο ο Μ. Βορηάς και συνεπλάκη μετ' αυτής, αποτέλεσμα δε της συμπλοκής ήτο η διάλυσις της ομάδος, ο τραυματισμός δύο και η σύλληψης εξ εκ των αποτελούντων την ομάδα αυτήν αναρχικών εντός του σπηλαίου μεταξύ Κυδιάντας και Συκιάδας.

Όσον αφορά τους εκ Παρπαριάς διαφυγόντας αναρχικούς, οι όποιοι επυροβόλησαν τους άνδρας της χωροφυλακής, ούτοι καταδιώκονται και πιστεύεται ότι δεν θα διαφύγουν τελικώς την σύλληψιν αν δεν εξοντωθούν. Τα ανευρεθέντα δύο πτώματα του Κουλελέ και του Αρβανιτάκη παρά το νεκροταφείον Παρπαριάς, αποτελούν την πειστικωτέραν απόδειξιν περί του πανικού των υπολοίπων καθώς και περί της τύχης που αναμένει τους παράφρονας αυτούς, οι οποίοι επιδιώκουν να αιματοκυλίσουν την φιλήσυχον νήσον μας.

«ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΘΗΣΑΝ ΟΙ ΕΚ ΠΑΡΠΑΡΙΑΣ ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΑΝΤΕΣ ΤΟΥΣ ΑΝΤΑΡΤΑΣ»

Η Πρόοδος, Ημερήσια Χιακή Εφημερίς, 15 Μαρτίου 1948

Κατά τηλεγραφήματα εκ Βολισσού του εκεί ευρισκομένου μοίραρχου κ. Παντελίδη, παρουσιάσθησαν εις τας αρχάς οι ακολουθήσαντες την συμμορίαν 10 Αριστεροί της Παρπαριάς. Ούτοι εδήλωσαν ότι αποδοκιμάζουν την ανταρσίαν και είναι αποφασισμένοι να πολεμίσουν δια των όπλων τους αναρχικούς, κατατασσόμενοι εις την Χωροφυλακήν.

«Η χθεσινή σύγκρουσις εις Κάμπον. Τελεία εκμηδένησις αναρχόκομμουνιστικής ομάδος-8 παρεδόθησαν και 5 εφονεύθησαν -Τα κατασχεθέντα όπλα και πολεμοφόδια»
Η Πρόοδος, Ημερήσια Χιακή Εφημερίς, 18 Μαρτίου 1948

Κατόπιν πληροφοριών τας οποίας είχεν η ηρωική Χωροφυλακή, ότι μία ομάς συμμοριτών ευρίσκετο εις Κάμπον και ήτο συγκεντρωμένη εις το κτήμα Λυκιαρδόπουλου, δύναμις Χωροφυλακής υπό τον αρόμητον μοίραρχον κ. Παντελίδην, εκινήθη ενωρίς χθές την πρωίαν προς συνάντησιν της. Περί την 6^{ην} π.μ. η δύναμις έφθασες εις Κάμπρον και ώδευσε προς το ανωτέρο κτήμα, το οποίον εκύκλωσεν αλλά μόλις επλησίασεις ειν την εντός του κτήματος οικίαν, ο προπρευόμενος μοίραρχος κ. Παντελίδης εδέχθη θεριστικήν βολήν πολυβόλου από τους τοποθετημένους πρό της οικίςς σκοπούς και διέφυγεν ως εκ θαύματος τον θάνατον. Οι υπό τον κ. Μοίραρχον χωροφύλακες ανεπτύχθησαν αμέσως και κατέλαβον τας προκαθορισθείσας θέσεις, οπόθεν ήρχισαν να βάλουν από όλα τα σημεία κατ΄ατης οικίας εντός της οποίας εκρύπτοντο οι συμμορίται, αφού προηγουμένων δι ευστόχου πυρός εφόνευσαν τους προ αυτής τοποθετημένους σκοπούς και τον επί κεφαλής αυτών ευρισκόμενον περιβόητον Βορηάν.

Η ανταλλαγή πυρών εσυνεχίσθη μέχρι της 10^{ης}, περίπου, πρωινής, οπότε ο κ. Παντελίδης προσεκάλεσε δια σημειώματός του τους συμμορίτας να παραδοθούν. Κατόπιν τούτου ήρχισαν να παραδίδονται συμμορφωθέντες προς τας υποδείξεις του κ. Μοιράρχου όπως ρίψουν τα όπλα των εκ του παραθύρου και κατόπιν να πηδούν από το παράθυρον του κάτω πατώματος με υψωμένας τας χείρας.

Σημειωτέον ότι και προηγουμένως οι συμμμορίται ύψωσαν λευκόν μανδύλιον ως σημείον παραδόσεως όταν όμως οι άνδρες του κ. Παντελίδη επλησίασαν την οικίαν, οι συμμορίται ήρχισαν να ρίπτουν χειροβομβίδας εναντίων των. Εξαναγκάσθησαν δε εν τέλει εις παράδοσιν προ της ορμητικότητος των γενναίων χωροφυλάκων και του καταιγιστικού πυρός των οπλοπολυβόλων τα οποία τους εθέριζαν.

Οι παραδοθέντες συμμορίται είναι οι Δημήτριος και Ιωάννης Τράτσης, Αδαμάντιος και Παντ. Γεωργούλης, Κων/τίνος Ζερβός (αρχηγός του Κ.Κ. Καρδαμύλων), Παναγιώτης Ντούλος, Πλακωτάρης και ο βαρέως τραυματισμένος εις το κεφάλι Δημ. Αρβανιτάκης. Εφονεύθησαν εκ των συμμοριτών οι Μιχ. Βορηάς, αρχηγός της ομάδος Αχλάδας, Κυρ. Καμπανέλας εξ Ευφημιανών, Αντ. Ξυλάς εκ Νεννήτων, Γ. Λεοντάρας εκ Λαγκάδας και Ιωάννης Ν. Πήττας, κάτοικος Γρου.

Κατά τας ομολογίας των συλληφθέντων συμμοριτών εντός της οικίας Ξύδα ευρίσκοντο την εσπέραν οι Ευαγγελινός Δημ. όστις ανεχώρησε την νύκτα ως επίσης και ο Γεώργ. Μαυράκης ανεχωρήσας εκείθεν ολίγα λεπτά προτού κυκλωθή το οίκημα.

Δια της παραδόσεως των συμμοριτών περιήλθον εις χείρας της Χωροφυλακής 1 Αγγλικόν οπλοπολυβόλον (μπρεντ), 3 αυτόματα (Τόμιγκαν), 2 Στάγιερ, 12 όπλα, 1 πιστόλιον, 1 σακκίδιον δυναμίτιδος, χειροβομβίδες, μέγας αριθμός φυσιγγίων και 1 σακκίδιον με νάρκας, προοριζομένας προφανώς δια την ανατίναξιν των Αστυνομικών αυτοκινήτων.

«ΣΥΝΕΛΗΦΘΗ Ο ΠΕΡΙΒΟΗΤΟΣ ΠΑΠΑ ΞΕΝΑΚΗΣ
ΕΙΝΑΙ ΒΑΡΕΩΣ ΤΡΑΥΜΑΤΙΣΜΕΝΟΣ»
Η Πρόοδος, Ημερήσια Χιακή Εφημερίς, 20 Μαρτίου 1948

Τμήμα Χωροφυλακής με επικεφαλής τον θρυλλικόν μοίραρχον Παντελίδην και τον Νομάρχην Χίου κ. Αντων. Σβώκον εκύκλωσσε σήμερον την πρωίαν το κτήμα Λεμάνη όπου κατά τας υπάρχουσας πληροφορίας εκρύπτετο ο συμμορίτης ιερεύς Ξενάκης.

Μετά τρίωρον συμπλοκήν καθ' ην ο ανάξιος ιερεύς έρριπτε χειροβομβίδας εναντίον της δυνάμεως χωροφυλακής θραύσμα των οποίων ετραυμάτισε τον ήρωα ενωμοτάρχην Καραγιάννην, ο Παπά Ξενάκης συνελήφθη, αφού είχον θραυσθή και οι δύο του πόδες από ριπήν πολυβόλου.

Ο τραυματισθείς Ενωμοτάρχης μετεφέρθη εις το Σκυλίτσειον Νοσοκομείον καθώς επίσης και ο Παπά Ξενάκης του οποίου η κατάστασις θεωρείται κρίσιμος.

Επίσης συνελήφθησαν και μετεφέρθησαν ενταύθα ο Δημ. Λεμάνης μετά της συζύγου και της θυγατρός του, διότι απέκρυπτον εις την οικίαν των τον Παπα Ξενάκην.

«ΣΥΝΕΛΗΦΘΗ Η ΣΥΜΜΟΡΙΑ ΤΟΥ ΚΑΠΕΤΑΝ ΑΡΧΗΜΙΔΗ»
Η Πρόοδος, Ημερήσια Χιακή Εφημερίς, 20 Μαρτίου 1948

Κατά τηλεφωνικήν αναφοράν τον Σταθμάρχου Ευφημιανών συνελήφθησαν κρυπτόμενοι εις οικίας του χωρίου, οι αποτελούντες την ομάδα του «Καπετάν Αρχιμήδη» συμμορίται οίτινες συνεπλάκησαν προχθές στο Φραγκοβούνι, μετά δυνάμεως Χωροφυλακής. Οι συλληφθέντες μέχρι ώρας είναι οι: Καρσαμπάς, Κόρμαλος, Ψιακής και Τσιτρίνης όστις είναι τραυματισμένος εις τον οφθαλμόν.

Αναμένεται η σύλληψις των υπολοίπων μελών της συμμορίας.

«ΕΚΠΝΕΕΙ Ο ΣΥΜΜΟΡΙΤΙΣΜΟΣ ΕΝ ΧΙΩ
ΣΥΛΛΗΨΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ ΑΝΤΑΡΤΩΝ & ΑΝΤΑΡΤΟΤΡΟΦΩΝ»
Η Πρόοδος, Ημερήσια Χιακή Εφημερίς, 22 Μαρτίου 1947

Ο συμμοριτισμός εν Χίω βαίνει πλέον προς την οριστικήν συντριβήν του. Τ' αλλεπάλληλα πλήγματα τα οποία εδέχθει όπου και αν ενεφανίσθει, ιδίως δε η πανωλεθρία του εις τον Κάμπον, όπου η υπό τον Τράτσην 15μελής ομάς αναρχοκομουνιστών εξοντώθει, φονευθέντων 5 και συλληφθέντων 8 εκ των αποτελούντων αυτήν αναρχικών ως και η απεινής καταδίωξης αυτών από τον ατρόμητον μοίραρχον Παντελίδην και τους υπ' αυτόν γενναίους άνδρας. Η σύλληψης της ομάδος του Καπετάν Αρχιμήδη εις Ευφημιανά καθώς και η σύλληψης του αιμοβόρου Παπά Ξενάκη εις το αγρόκτημα Λεμάνη, όλαι αυταί αι αποτυχίαι και τα πλήγματα, εσκόρπισαν την σύγχισην και την απογοήτευσην εις τας τάξεις των. Οι αναρχικοί βλέπουν καθαρά πλέον ότι χάνουν το παιγνίδι και ότι οι υπολογισμοί των περί ενισχύσεως και συνεργασίας μετ' αυτών των κατοίκων της υπαίθρου ήσαν λανθασμένοι, αφού οι χωρικοί μας έφθαναν μέχρι του σημείου να τους κυνηγούν με πέτρες όπως συνέβη εις τον Δαφνώνα την παρελθούσαν Πέμπτην. Και αυτό τους ετσάκισε και τους έκαμε να εγκαταλείπουν τον αγώνα και να παραδίδονται εις την πρώτην ευκαιρίαν ή να συλλαμβάνονται από τους άνδρας που τους καταδιώκουν.

Ούτω προσήλθον και παρεδόθησαν προχθές οι λαβόντες μέρος εις την συμπλοκήν της Αχλάδας και διαφυγόντες αναρχικοί Φίλιππος Καβούκας και Ιωάννης Οργέττας. Επίσης παρουσιάσθη και παρεδόθη εις Βολισσόν ο συμμορίτης Κ. Μαχαλιάς εξ Αγίου Γάλακτος.

Οι συλληφθέντες εις Ευφημιανά συμμορίται ανακρινόμενοι προέβησαν εις ομολογίας κατονομάσαντες τους τροφοδοτούντας και χρηματοδοτούντας αυτούς, βάσει δε των καταθέσεων των αυτών ενεργήθεισαν την μεσημβρίαν του Σαββάτου συλλήψεις των κατονομασθέντων οι οποίοι είναι: Κ. Παντελίδης, Δ/της της Τραπέζης Χίου, Λύσ. Βασιλειάδης, Ιωάν. Ατσάλης, Γεωργ. Ξανδάκης, Ισίδ. Κλούτης, Ιωάν. Στ. Ευαγγελινός, Ιωάν. Κλειδάς, Μιχ. Κούτουκας ή Πετράκης, και Δ. Κουρουνιώτης, άπαντες κάτοικοι Κάμπου. Ο κόσμος πληροφορηθείς, την σύλληψίν των συγκεντρώθη κάτωθεν των γραφείων της Διοικήσεως Χωρ/κης όπου είχον οδηγηθή ούτοι και ο κ. Νομάρχης εξελθών εις τον εξώστην εκάλεσε ένα από τους συλληφθέντας της ομάδος του

«καπετάν Αρχιμήδη» που έδρασεν εις Φραγκοβούνι, ο οποίος επανέλαβεν εις επήκοον πάντων ότι τους ετροφοδοτούσαν οι συλληφθέντες! Κατόπιν ο κ. Νομάρχης εκάλεσεν τον κόσμον να διαλυθή ησύχως, πολλοί όμως παρέμειναν και παρακολούθησαν το λεωφορείον το οποίον μετέφερε τους συλληφθέντας ανταρτοτρόφους εις τα κρατητήρια της Ασφαλείας και τους απεδοκίμασε.

Συνελήφθη και ο καπετάν Αρχιμήδης

Το εσπέρας του Σαββάτου συνελήφθη εις τα Θυμιανά και ο «καπετάν Αρχιμήδης» (Αρχιμήδης Φραγκάκης) ο αρχηγός της ομάδας αναρχικών οι οποίοι είχαν συλληφθεί προηγουμένως.

«ΖΗΤΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΑΝΑΡΧΙΚΟΥΣ
Η ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ ΤΩΝ ΑΡΧΗΓΩΝ ΤΩΝ
Η ΕΚΚΛΗΣΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΑΥΤΟΥΣ»
Η Πρόοδος, Ημερήσια Χιακή Εφημερίς, 22 Μαρτίου 1947

Προς την εφημερίδα «Πρόοδος»

Ενταύθα

Κύριε Διευθυντά,

Οι κάτωθι υπογεγραμμένοι συλληφθέντες σας παρακαλούμε όπως δημοσιεύσητε εις τας στήλας της εφημερίδας σας την παρακάτω επιστολή:

Προς,

τους Δημ. Ευαγγελινό και Γεωργ. Μαυράκη.

Οι κάτωθι υπογεγραμμένοι, πρώην οπαδοί, παραδοθέντες και συλληφθέντες εξ' αιτίας σας το διάστημα των γεγονότων Κυδιάντας, Λανγκάδας, Αίπους, Παρπαριάς, Κάμπου και Γρου, αντιληφθέντες τις βαριές συνέπειες που φέραμε στο τόπο μας και διαπιστώσαντες την αγανάκτησι του Χιακού Λαού, ο οποίος αποδοκιμάζει την τακτική της ανταρσίας στο νησί μας, η οποία κατέστρεψε και θα καταστέψη δεκάδες οικογένειες. Και επειδή είσθε οι δημιουργοί αυτής της όλης καταστάσεως και από σας εξαρτάται το σταμάτημα του κακού στο νησί μας και για να μπορέσει ο Χιακός Λαός να σας δεχθή και πάλι σαν παιδιά του σας απευθύνομεν έκλησιν, ζητώντας την παράδοσί σας, από την οποία και εξαρτάται η επιεικής στάσις των Αρχών του τόπου και του Κράτους. Δυνάμεθα να σας εγγυηθούμε ότι αν παραδοθείτε δεν θα έχετε να πάθετε βασανισμούς και κακή συμπεριφορά, όπως μας λέγατε, διότι ουδείς εκακοποιήθη ούτε και αυτοί οι συλληφθέντες μετά 5ωρης μάχης Τράτσηδες, Γεωργούληδες, Ζερβός, Ντούλος κλπ. Εάν δεν παραδοθήτε εμείς οι ίδιοι θα ενδιαφερθούμε και απ' τη φυλακή ακόμη για την σύλληψί σας.

Σ. Στείρος, Γ. Γεωργούλης, Μιχ. Μιμίδης, [Δυσανάγνωστο], Δ. Ταναΐνης, Ι. Μαλαχίας, Σ. Γλύκας, [Δυσανάγνωστο], Ι. Κλειδάς, Δ. Γ. Λεμάνης, Κ. Μοράκης, [Δυσανάγνωστο], Πετεινουδάκης, Δ. Κωνσταντάρας, Κ. Ξύδας, [Δυσανάγνωστο], Βρούζης, Φ. Καβούκας, Δ. Τράτσης, [Δυσανάγνωστο], Μιχ. Κατσαμπάς, Κ. Γιαννιώδης, Παν. Ντούλος, Δ. Πλουμής, Εμ. Κόρμαλος, Μαρκ. Τζιώτης, [Δυσανάγνωστο], Λ. Κουκούλης, Κ. Πλακωτάρης, [Δυσανάγνωστο], Σταμ. Παραδείσης, Μιχ. Κωστάκης, [Δυσανάγνωστο], Γ. Ξανθάκης, Λ. Βασιλειάδης, Ισ. Κλούκης, [Δυσανάγνωστο], Δ. Κουρουνιώτης, Μιχ. Πετράκης, [Δυσανάγνωστο], Ιω. Μιχαλακάκης, Χρήστος Γεραζούνης.

«ΑΝΕΚΑΛΥΦΘΗ ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΟΠΛΟΣΤΑΣΙΟΝ ΕΝ ΒΡΟΝΤΑΔΩ»
Η Πρόοδος, Ημερήσια Χιακή Εφημερίς, 23 Μαρτίου 1947

Η υπό τας διαταγάς του μοιράρχου Παντελίδη δύναμις της Χωροφυλακής εσημείωσε χθες νέαν επιτυχίαν. Εξερευνώσα επιμελώς την περιοχήν Παναγίας Ερειθιανής Βροντάδου, ανεκάλυψε ολόκληρον οπλοστάσιον ευρισκόμενον εντός εσπαρμένου χωραφιού και κάτωθεν ενός τοίχου, εις τρόπον ώστε να είναι δυσχερέστατη, αν όχι αδύνατος η ανακάλυψίς του. Εις το ανακαλυφθέν οπλοστάσιον ανευρέθησαν ,

κρυμμένα με πασαν προφύλαξιν και προσφάτως καθαρισμένα, ώστε να είναι έτοιμα προς άμεσον χρησιμοποίησιν 28 πολεμικά όπλα, 2 οπλοπολυβόλα, 4 κιβώτια περιέχοντα φυσίγγια και 3 σάκκοι πλήρεις φυσιγγίων, ως και 1 σάκος καπνογόνων. Επίσης εις την συνοικίαν Νερόμυλων ανευρέθησαν 1 αυτόματον όπλο, 1 νάρκη, ποσότης φυσιγγίων και 4 χωνιά.

Ούτω η χθεσινή συγκομιδή της Χωροφυλακής μας υπήρξεν, όπως φαίνεται, πλούσια. Και αξιζει πας έπαινος εις τον διοικιτήν Λόχου άνευ θητείας Χωρ/κων καθώς και εις τους άνδρας του δια την δράσιν και τας επιτυχίας τας οποίας σημειώνουν καθημερινώς και την προσπάθειάν των να καθαρίσουν την Χίον από το μίασμα του ουμμοριτισμού.

«ΕΞΟΝΤΩΘΗ Ο ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΑΡΧΗΓΟΣ ΤΩΝ ΣΥΜΜΟΡΙΤΩΝ ΧΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΝΟΣ»

Προσεπάθησε να διαφύγει και επυροβολήθη

Η Πρόοδος, Ημερήσια Χιακή Εφημερίς, 24 Μαρτίου 1947

Εις τα αλλεπάλληλα πλήγματα τα οποία δέχεται αφ' ότου άρχισε την παράνομον δράσιν του ο συμμοριτισμός εν Χίω, προσετέθη χθες ένα ακόμη καίριον πλήγμα η εξόντωσις του ηγουμένου της ενταύθα αναρχικής κινήσεως, Δημητρίου Ευαγγελινού υπό τας εξής συνθήκας:

Περί την μεσημβρίαν της χθες ο Αστυνομ. Σταθμός Ευφημιανών ειδοποιήθη ότι ο αρχηγός-πολιτικός καθοδηγητής των αναρχο-κομμουνιστών Δημ. Ευαγγελινός εβρίσκετο εις έναν ακατοίκητον οικίσκον του Κάμπου, πατά τον Κοκκαλά [ποταμό], ανήκοντα εις την κ. Μιμήναν Φραγκάκη.

Ο Σταθμάρχης, ενωμβτάρχης κ. Θωμάς Λόλος, χωρίς να χάση καιρόν, παραλαβών μεθ' εαυτού τους χωροφύλακας Δρακικάκην και Ανδρ. Χαρκοφτάκην, ως και τον αγροφύλακαν Χαμαράν έσπευσαν εις την υποδειθείσαν οικίαν την οποίαν εκύκλωσαν. Ο Ενωμοτάρχης μετά του χωροφύλακος Χαρκοφτάκη εισήλθον κατόπιν εις την οικίαν αλλά ο καταζητούμενος Ευαγγελινός δεν ανευρέθη διότι αυτός, αντιληφθείς ότι κατεδιώκετο, αφήρεσε μίαν σανίδαν εκ του ταβανίου της οροφής και κατώρθωσε να φθάση εις εν εγκαταλελειμμένον αποχωρητήριον ευρισκόμενον εις την βεράνταν της νοτίας πλευράς της οικίας, όπου εκρύβη, αναμένον την κατάλληλον ευκαιρίαν να διαφυγή. Οι όμως χωροφύλακες ανακαλύψαντες από που διέφυγε ο Ευαγγελινός εσπευσαν προς την βεράντα, εκεί δε ο χωρ/κας Χαρκοφτάκης αντελήφθη τον Ευαγγελινόν συσπειρωμένον εις μίαν γωνίαν του αποχωρητηρίου και αναγιγνώσκοντα ένα χαρτί το οποίον εκράτει στα χέρια του. Εκείνην την στιγμήν ο Ευαγγελινός στραφείς αντίκρυσε το χωροφύλακα ο οποίος είχε προτεταμένον το αυτόματον εναντίον του και κλίνας προς την μίαν πλευράν εφώναξε «Ωχ Ωχ». Ο χωροφύλαξ φοβηθείς ότι με την κίνησιν την οποίαν έκαμεν ο Ευαγγελινός θα έρριπτεν εναντίον του την χειροβομβίδα που είχεν εμπρός του, επυροβόλησεν εναντίον του κατ' επανάληψιν και τον εφόνευσε.

Ευθύς κατόπιν εις χωροφύλαξ κατήλθεν εις την πόλιν και ανέφερεν το γενονός εις τον Δ/τήν της Χωρ/κης κ. Πλατάκην, ο οποίος ειδοποίησεν αμέσως τον διοικητήν του Λόχου Χωρ/κής μοίραρχον κ. Παντιλίδην ως και τον κ Νομάρχην οι οποίοι έσπευσαν επί τόπου μετά δυνάμεως Χωρ/κής και του δ/του του τμήματος ασφαλείας υπ/χου κ. Ζορμπά.

Εν τω μεταξύ η είδησις γνωσθείσα από στόματος εις στόμα, ανά την πόλιν προεκάλεσεν την συγκέντρωσιν πλήθους κόσμου έξωθεν των γραφείων της Διοικήσεως Χωρ/κης ο οποίος ανέμενεν επί ώρας ολόκληρους δια να ιδή το πτώμα του φονευθέντος αρχισυμμορίτου, το οποίον, ως διεδόθη θα μετεφέρετο εις την πόλιν.

Πράγματι περί ώραν 4:15 μ.μ. κατέφθασαν και στάθμευσαν προ των γραφείων της Διοικήσεως Χωρ/κης 4 αυτοκίνητα, εις το τελευταίον εν των οποίων ευρίσκετο εκτάδην κείμενον και αιμόφυρτον το πτώμα του Ευαγγελινού. Επί τη θέα του μοιράρχου κ. Παντελίδη και των ανδρών της Χωροφυλακής, ο κόσμος εκσπά εις χειροκροτήματα και προσεπαθεί να πλησίαση το αιτοκίνητον δια να δει το πτώμα του Αρχισυμμορίτου και να πεισθή περί της εξοντώσεώς του. Οι εξώσται και οι στέγαι της Διοικήσεως Χωρ/κης καθώς και τον Πελιναίου είχον κατακλυσθή επίσης από κόσμον.

Ο κ Νομάρχης εξελθών εις τον εξώστην των γραφείων της Χωροφυλακής Ανήγγειλεν εν μέσω χειροκροτημάτων και επευφημιών ότι ο συμμοριτισμός εν Χίω δεν υφίσταται πλέον, ότι οι ελάχιστοι εναπομείναντες αναρχικοί δεν δύνανται να δράσουν και θα εξοντωθούν και αυτοί όπως ο Ευαγγελινός. Εν συνεχεία έπλεξε το εγκώμιον του διοικητού της Χωρ/κής κ. Γ. Πλατάκη των κ.κ. Παντελίδη και Ζορμπά ως και των ανδρών της Χωρ/κης, συνεχάρη δε κατόπιν τον Χιακόν λαόν διά την στάσιν του και συνέστησε προς αυτόν να επιδίξει θάρρος και ψυχραιμία. Παρατεταμένα χειροκροτήματα και επευφημίαι διέκοπταν συχνάκις τον λόγον του κ Νομάρχου, ιδίως δε όταν ανέφερε τα ονόματα του Δ/του και των Αξιωματικών της Χωροφυλακής και των ανδρών αυτής.

Μετά τον λόγον του κ. Νομάρχου ο μοίραρχος Παντελίδης ανέγνωσε ανευρεθήσαν επί του Ευαγγελινού ημερίσιαν διαταγήν προς τας συμμορίας την οποίαν δεν επρόλαβεν να κατασρέψη, και εις την οποίαν ανήγγελε την οικτράν αποτυχίαν του αντάρτικου αγώνος εν Χίω και υπεδείκνυε την ακολουθητέαν τακτικήν δράσεως.

«ΠΡΟΣΚΛΗΣΙΣ ΤΟΥ ΝΟΜΑΡΧΟΥ ΧΙΟΥ»
Η Πρόοδος, Ημερήσια Χιακή Εφημερίς, 26 Μαρτίου 1947

Προσκαλούνται οι υπολειπόμενοι ελάχιστοι συμμορίται να παραδοθούν μετά του οπλισμού των ίνα αποφύγουν την επί τόπου εκτέλεσίν των. Η τοιαύτη παράδοσίς των θα ελαφρύνη την θέσιν των. Είναι το τελευταίον δευλτερόλεπτον το οποίον τίθεται ως προθεσμία δια να σώσουν τας κεφαλάς των και να παύση οριστικώς η ανταρσία εν Χίω. Οι αρχηγοί των εφονεύθησαν ή συνελλήφθησαν. Η ίδια τύχη αναμένει τους επιζώντας και διαφεύγοντας μέχρι στιγμής:

Γεώργιον Μαυράκην, Ιωάννην Ψωράκην, Παντελήν Πρινιάν, Δημήτριον Καράβολον, Ισίδωρον Καράβολον, Σωκράτην Σαρρηγιάννην, Δημήτριον Καζάναν, Ιωάννην Κόκαν, Μιχαήλ Στρατάκην ή Ρούσον, Ισίδωρον Πλακωτάρην και Μιχαήλ Βατάκην.

Εν των ανωτέρω μερικοί είναι πρόβατα οδηγούμενα εις σφαγήν. Τους καλώ να παρουσιασθούν όλοι δια να σώσουν τας κεφαλάς των και τας οικογένειας των.

Ειδοποιώ τους τυχόν αποπειραθησομένους να αποκρύψουν ή να τροφοδοτήσουν τους μη θέλοντας να παρουσιαστούν, ότι η τύχη των θα είναι ομοία με την των συμμοριτών.

Τηρώ πάντοτε τας υποσχέσεις μου. Ποιούμαι την δήλωσιν ταύτην και εξ ονόματος των αξιωματικών και οπλιτών της ηρωικής Βασιλικής Χωροφυλακής. Αν θέλουν τας κεφαλάς των επί των ώμων των ας παρουσιαστούν. Αλλιώς η τύχη των είναι γνωστή.

Εν Χίω τη 24η Μαρτίου 1948
Ο Νομάρχης Χίου
ΑΝΤ. ΣΒΩΚΟΣ

«ΣΥΝΕΛΗΦΘΗ Ο ΑΡΧΙΣΥΜΜΟΡΙΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΑΥΡΑΚΗΣ»
Η Πρόοδος, Ημερήσια Χιακή Εφημερίς, 29 Μαρτίου 1947

Χθες περί την 1ην πρωινήν ώραν ισχυρά Αστυνομική δύναμις υπό τον μοίραρχον κ. Παντελίδην και τον υπομοίραρχον κ. Ζορμπάν εκύκλωσε την παρά την Ευρετήν οικίαν του Ιωάννου Μυρίση όπου, κατά τους παρακολουθούντας αυτόν από ημερών Ιχνηλάτας χωροφύλακας, εκρύπτετο ο αργηγός των ανταρτικών ομάδων Γεώργιος Μαυράκης ή Καπετάν - Αράπης. Αφοί εκυκλώθη τελείως η οικία και οι προβολείς των αστυνομικών εφώτιζαν αυτήν εξ όλων των πλευρών οι χωροφύλακες εκτύπησαν την εξώθυραν εις την οποίαν ενεφανίσθη ο Μυρίσης όστις και ώμολόγησε ότι έντός της οικίας εκρύπτετο ο Μαυράκης. Οι Χωροφύλακες εκάλεσαν αμέσως τον Μαυράκη να εξέλθη διά ν' αποφευχθή ο πολυβολισμός της οικίας. Πράγματι μετ' ολίγον ενεφανίσθη εις την θύραν ο Μαυράκης με υψωμένας τας χείρας και εδήλωσε ότι παραδίδεται. Ο συλληφθείς' Αρχισυμμορίτης ευρίσκετο εις αξιοθρήνητον κατάστασιν, ανυπόδητος και τρέμων, παρεκάλει δε τους Χωροφύλακας να μη τον σκοτώσουν!,..

Μετά την σύλληψίν του ο Μαυράκης μετεφέρθη εις τα κρατητήρια του Λόχου Χωροφυλακής, όπου οι άλλοι κρατούμενοι συμμορίται υπεδέχθησαν την άφιξίν του με σκώμματα και κραυγάς, διότι ως έλεγον, αυτός μαζύ με τον Ευαγγελινόν τους «επήραν στο λαιμό τους». Ο μετέχων της επιχειρήσεως προς σύλληψιν του Μαυράκη νομάρχης κ. Αντ. Σβωκος υπέστη διάστρεμμα εις τον δεξιόν πόδα συνεπεία του οποίου οικουρεί από χθες.

«ΕΦΟΝΕΥΘΗ ΣΗΜΕΡΟΝ ΤΗΝ ΠΡΩΙΑΝ Ο ΓΕΝΙΚΟΣ
ΑΡΧΗΓΟΣ ΤΩΝ ΣΥΜΜΟΡΙΤΩΝ ΚΑΝΟΝΗΣ»
Η Πρόοδος, Ημερήσια Χιακή Εφημερίς, 30 Μαρτίου 1947

Τα πρωινάς ώρας της σήμερον ισχυρά δύναμις Χωροφυλακής με επί Κεφαλής τους ήρωας αξιωματικούς κ.κ. Παντελίδην και Ζορμπάν, εφόνευσε κατόπιν μικράς συμπλοκής, ειν την θέσιν Αγίου Στεφάνου Βροντάδου, τον Περιφερειακόν Γραμματέα του Κ.Κ. Αιγαίου Κανόνην, γεωπόνον καταγόμενον εκ Μυτιλήνης.

Ο Κανόνης προσπάθησε να διαφύγει την συλλήψιν, ερρίψε κατά των Χωροφυλάκων δύο καπνογόνους χειροβομβίδας, αλλά βληθείς υπό ριπήν οπλοπολυβόλου έμεινε επί τόπου.

Ο Κανόνης δραπετεύσας εξ Ικαρίας οπού ήτο εξόριστος, ευρίσκετο από του παρελθόντος Σεμπτεμβρίου ενταύθα, ως απεσταλμένος του Κ.Κ.Ε. αυτός δε είναι ο οργανώσας την συνωμοτικην και συμμοριακήν δράσιν του Κ.Κ. Χίου.
Μεταξύ των ομοϊδεατών του ο Κανόνης ήτο γνωστός με τα ψευδώνυμοι «Διάκος» «Γιώργος» «Μανώλης» κλπ.

«ΑΝΕΚΑΛΥΦΘΗ ΚΑΙ ΚΑΤΕΣΧΕΘΗ
ΤΟ ΠΑΡΑΝΟΜΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ ΤΩΝ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΩΝ»
Η Πρόοδος, Ημερήσια Χιακή Εφημερίς, 30 Μαρτίου 1947

Νέαν μεγάλην επιτυχίαν εσημείωσε χθες η χωροφυλακή μας επιτυχούσα την ανακάλυψιν του παρανόμου τυπογραφείου των κομμουνιστών, την κατάσχεσιν του αρχείου των και την σύλληψιν των εργαζομένων εν αυτό Μιχαήλ Βαττάκη και Φώτη Αγγουλέ, υπό τας ακολούθους συνθήκας:

Ο μοίραρχος κ. Παντελίδης με τους ενωμοτάρχας κ.κ. Ν. Αντωνόπουλον και Ν. Τσουκαλοχωρίτην και δύναμιν χωροφυλακής ενώ ενήργη έρευνας εις την περιοχήν Βασιλάκη Βροντάδου προς ανακάλυψιν κεκρυμμένων, όπλων, κατά την ενέργειαν σωματικής ερεύνης επί των θαμώνων του καφενείου του Ζαννή Αθηναίου ανευρέθη ένα σημείωμα υπόπτου περιεχομένου, απορριφθέν ασφαλώς υπό τινός εκ των θαμώνων, φοβηθέντος μη ευρεθή εις αυτόν. Τούτο ενέβαλεν εις υπονοίας τον κ. Παντελίδην ο οποίος διέταξε λεπτομερή έρευναν εις ολόκληρον την περιοχήν.

Ο ίδιος, ερευνών παρακείμενην του καφενείου οικίαν αντιλήφθη μίαν οπήν, η οποία ομοίαζε προς αεραγωγόν, ερωτήσας δε την οικογένειαν Αθηναίου, του οποίου ο υιός είναι κομμουνιστής, εις τι χρησιμεύει το υπόγειον αυτό, έλαβε την απάντησιν ότι δεν γνωρίζουν τίποτε και ότι είναι μία ξερή φουντάνα.! Πλησιάσας και πάλιν το στόμιον της οπής ο κ. Παντελίδης ήκουσε ομιλίας εντός της φουντάνας και βεβαιωθής ότι επρόκειτο περί κρύπτης συμμοριτών, διέταξε τούτους να εξέλθουν, απειλησας ότι θα ρίψει καπνογόνους βόμβας.

Τότε απήντησε ο Μιχ. Βατάκης εκ του βάθους, είπων ότι ευρίσκεται αυτός μετά του Φώτη Αγγουλέ εις την υπόγειον φουντάνα, και ότι είναι έτοιμοι να εξέλθουν.

Εις τη φουντάναν ο κ. Παντελίδης και οι χωροφύλακες ευρέθησαν προ πλήρους τυπογραφικής εγκαταστάσεως, εξ χειροκινήτου πιεστηρίου, καθώς και πολλών αντιτύπων του παράνομου «Πρωτοπόρου» και των κομμουνιστικών προκηρύξεων.

Απεκαλύφθη επίσης εκ διαφόρων κατασχεθέντων πιεστηρίων ότι την όλην επαναστικήν οργάνωσιν των Κομμουνιστών εν Χίω διεύθυνε τελευταίως ο εκ Μυτιλήνης γεωπόνος Κανόνης, περιφερειακός Γραμματεύς τον Κ.Κ. Αιγαίου, υπό το ψευδώνυμο «Μανώλης».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο
Η δίκη

Α. Το πλαίσιο

«ΣΗΜΕΡΟΝ ΤΗΝ ΠΡΩΙΑΝ ΑΡΧΙΖΕΙ Η ΔΙΚΗ ΤΩΝ ΧΙΩΝ ΑΝΑΡΧΙΚΩΝ»
Η Πρόοδος, *Ημερήσια Χιακή Εφημερίς*, 29 Ιουλίου 1947

Ενώπιον του Εκτάκτου Στρατοδικείου Αθηνών αρχίζει σήμερον την πρωίαν η δίκη των Χίων κομμουνιστών οι οποίοι δια της αναρχικής των εκδηλώσεως αιματοκύλισαν το ήρεμο και ειρηνικό νησί μας.

Οι κατηγορούμενοι, 63 εν συνόλω, μετεφέρθησαν εκ των νήσων Γιούρα και Μακρονήσου όπου είχαν μεταφερθή, εις τας Αθήνας και την στιγμήν ταύτην θα κάθηνται εις το εδώλειον δια να δώσουν λόγον των πράξεών των.

Οι κατηγορούμενοι είναι οι εξής: Γιώργιος Μαυράκης, Δημήτριος και Ιωάννης Τράτσης, Διαμαντής Γεωργούλης, Παν. Ντούλος, Κώνστ. Ζερβός, Παντελής Γεωργούλης, Μ. Κατσαμπάς, Κώνστ. Πλακωτάρης, Δημ. Αρβανιτάκης, Γεώργιος Ξυλάς, Ιωάννης Παπουλής, Δημ. Ψιακής, Ισ. Πλακωτάρης, Νικόλ. Ξενάκης (ο Παππά), Λουρέντζος Κουκούλης, Παντελής Πανέρης, Παναγιώτης Φιριππής, Ιωάννης Κόκκας, Γεώργιος Χούλης, Σταμάτιος Στείρος, Ιωάννης Οργιέτας, Δημήτριος Πλουμής, Δημήτριος Ταναΐνης, Μάρκος Τζιώτης, Φανούριος Μανάρας, Φίλιππος Καβούκας, Σταμάτ. Παραδείσης, Σωκράτης Σαρηγιάννης, Κων/τίνος Μωράκης, Σωτήρης Γλύκας, Αρχιμήδης Φραγκάκης, Γιώργος Κώσταλος, Γιώργος Τσουκαλάς, Εμ. Κόρμαλος, Μ. Στρατάκης, Γεώργιος Κομνηνός, Ιωάννης Γιαννιώδης, Δημήτρ. Καζάνας, Ταναΐνης Νικ. Του Δημ., Γεώργιος Μιχαλιάδης, Σταύρος Καλογρίδης, Κων/τίνος Ξύδας, Σωτήρ. Αθηναίος, Ελευθερία και Ειρήνη Αθηναίου, Νέστωρ Μαμούνας, Γεώργιος Μαύρος, Σωτήριος Λίναρης, Μιχαήλ Βατάκης, Φώτης Αγγουλές, Ανδρέας Λοΐζος, Πέτρος Ανδριώτης, Κωνστ. Καραμανλής, Νικόλαος Καψάλης και Ματθαίος Καρτοκέφαλος.

Επίσης μετά των ανωτέρω θα δικασθώσιν ερήμην οι φυγοδικούντες Ιωάννης Ψωράκης, Παντ. Πρινιάς, Ιωάννης Καράβολος, Περικλής Βασιλάκης και Δημ. Καράβολος.

Λόγω του μεγάλου αριθμού των κατηγορουμένων, υπολογίζεται ότι η δίκη θα διαρκέσει πέραν του δεκαημέρου.

Μάρτυρες κατηγορίας, κληθέντες υπό του κ. Βασιλικού Επιτρόπου του Εκτάκτου Στρατοδικείου και αναχωρήσαντες ήδη εις Αθήνας, πλην του Νομάρχου Χίου κ. Αντ. Σβώκου, του ταγ/χου κ. Παντελίδη και του υπ/γου Ζορμπά είναι οί Σ. Πετρίδης, Π. Τσουκαλοχωρίτης, Ν. Αντωνόπουλος, Κ. Τσίμης, Ν. Σιδέρης, Ν. Τσατσαρώνης, Ν. Καραγιάννης, Γ. Ζουλάκης, Ν. Λιονάκης, Κ. Παΐδας, Ν. Μουμούρης, Ν. Λούρας, Χρ. Κυριακούδης, Μ. Γιαννάς, Ν. Χωριανόπουλος, Ι. Σιταράς, Σ. Αταλιώτης, Ι. Χαβιάρας, Στ. Πολίτης, Στ. Τέτερης, Θ. Σαμπιλανης, Γ. Στέβης, Στ. Τσαρούχας, Κων. Ρούμπης, Δημ. Ποταμούσης, Νικ. Σιδεράτος, Κ. Μαχαλιάς, Κ. Κουμπιάς, Στυλ. Κατσαρός Β. Ζήκος, Ανδ. Τζανάκης Στ. Μανωλάκης και Δ. Τσουκαλάς

Η Πρόοδος δια του παρακολουθούντος την δίκην διευθυντού της κ. Α. Κουτελάκη, μετά συνεργείου διακεκριμμένων αθηναίων συναδέλφων, θα κρατή ενήμερον το Χιακόν κοινόν, δια συνεχών τηλεγραφικών και ταχυδρομικών ανταποκρίσεων, όλων των φάσεων της δραματικής δίκης, η οποία είναι πρωτοφανής δια την νήσον μας και εις όγκον κατηγορουμένων και εις αριθμόν θυμάτων εκ της κακοποιού δράσεως των δικαζομένων.

Β. Οι κατηγορούμενοι

«ΣΗΜΕΡΟΝ ΤΗΝ ΠΡΩΙΑΝ ΑΡΧΙΖΕΙ Η ΔΙΚΗ ΤΩΝ ΧΙΩΝ ΑΝΑΡΧΙΚΩΝ»
Η Πρόοδος, *Ημερήσια Χιακή Εφημερίς*, 29 Ιουλίου 1947
Βλέπε Παράρτημα σελ. 273

Γ. Το κατηγορητήριο

Το Έκτακτον Στρατοδικείον Αθηνών
Αριθμός απόφασης 210
Συνεδριάσεις 29ης, 30ης και 31ης Ιουλίου 1948 2ας, 3ης, 4ης, 5ης, 6ης, 7ης, 9ης, 10ης, 11ης, 12ης και 13ης Αυγούστου 1948.

Διακασταί	Κατηγορούμενοι	Κατηγορούμενοι	Πράξις
Κυρκίδης Θ. Αντ/χης Π; Πρόεδρος. Γκέκας Β. Ταγμ/χης Π; Δελαγραμμάτικας Μιχ. Επίλαρχος Παπαιωάννου Δημ. Ταγμ/χης Πεζικού Κοκολύρης Κων/νος Λοχαγός Διαβιβάσεων Αναπληρωματικοί Μπάμπαλης Κων/νος Λοχαγός Πεζικού Στασινόπουλος Γεώργιος Β. Επίτροπος Στρατ. Δικ. Σύμβουλος Δ. [δυσανάγνωστο] Μανωλίδης Ανδρέας Γραμματέας Εφ. Υπολ/γος Στρατ/κής Δικαιοσύνης	1.)Μαυράκης Γεώργιος του Μιχ. 2.)Γεωργούλης Αδαμάντιος Χρ. 3.)Ντούλος Παναγιώτης Στυλ. 4.)Τράτσης Δημήτριος Στεφ. 5.)Τράτσης Ιωάννης Στεφ. 6.)Ζερβός Κωνσταντίνος 7.)Γεωργούλης Παντελής 8.)Κατσαμάς ή Τσιρίνης Μιχαήλ του Νικολάου 9.)Πλακωτάρης Κων/τίνος 10.)Αρβανιτάκης ή Χάλικας Δημήτριος του Παράσχου 11.)Ξυλάς Γεώργιος του Νικολάου 12.) Παπουλής Ιωάννης Γεωργ. 13.) Λίναρης Σωτήριος του Ηλ. 14.)Ψ[ι]ακής Δημήτριος Ιωάν. 15.Πλακωτάρης Ισίδωρος του Δημητρίου 16.)Ξενάκης Νικόλαος του Γεωργίου 17.)Κουκούλης Λορέντζος του Παντελή 18.)Πανέρης Παντελής του Γεωργίου 19.)Φιριππής Παναγιώτης του Νικολάου 20.)Βαττάκης Μιχαήλ του Π. 21.)Αγγουλές ή Χονδρουλάκης Φώτιος	35.)Σκούφαλος Γεώργιος του Ιωάννου 36.) Φραγκάκης Αρχιμήδης του Κωνσταντίνου 37.)Κώσταλος ή Κωστάλας Γεώργιος του Ζωρζή 38.)Τσουκαλάς Γεώργιος του Χριστοφόρου 39.)Κόρμαλος Εμμανουήλ του Παντελή 40.)Στρατάκης ή Ρούσσος Μιχαήλ του Σωτηρίου 41.)Κομνηνός Γεώργιος του Ευστρατίου 42.)Γιαννόγλου Ιωάννης του Κωνσταντίνου 43.)Καζάνης Δημήτριος του Στυλιανού 44.)Νταναΐνης Δημήτριος του Νικολάου 45.)Μιχαλιάδης Γεώργιος του Ιωάννου 46.)Καλογρίδης Σταύρος του Γεωργίου 47.)Ξύδας Κωνσταντίνος του Αντωνίου 48.)Αθηναίου Σωτήριος του Ζαννή 49.)Αθηναίου Ελευθέριος του Ζαννή 50.)Αθηναίου Ειρήνη του Ζαννή 51.)Μαμούνας	Παράβασις άρθρων 1 και 2 Γ/46 ψηφ., 1 ΑΝ. 942/46 2 § 3 Α.Ν. 509/47, 13 Ν. 286/14, 2, 5 και 6 της 19/45 Σ. Π., 50, 57, 109 και 288 Κ.Π.Ν.

	του Ισιδώρου 22.)Κόκκας Ιωάννης του Αποστόλου. 23.)Χούλης Γεώργιος του Δημητρίου 24.)Στείρος Σταμάτιος του Δημητρίου 25.)Οργιέττας Ιωάννης του Αντωνίου 26.)Πλουμής Δημήτριος του Κωνσταντίνου 27.)Ταναΐνης Δημήτριος του Κωνσταντίνου 28.)Τζιώτης Μάρκος του Δημητρίου 29.)Μανάρας Φανούριος του Μικέ 30.)Καβούκας Φίλιππος του Γεωργίου 31.)Παραδείσης Σταμάτης του Θωμά 32.) Σαρριγιάννης Σπυράτος του Δημητρίου 33.)Μωράκης Κωνσταντίνος του Ανδρέου. 34.)Γλύκας Σωτήριος του Εμμανουήλ	Νέστωρ του Αντωνίου 52.)Μανάρας Ιωάννης του Μικέ 53.)Φάκος Κωνσταντίνος του Γεωργίου 54.)Μπακοτούζης Νικόλαος του Λάμπρου 55.)Τσατσορώνης [Τσατσαρώνης το σωστό] Νικόλαος του Αναστασίου 56.)Μαύρος Γεώργιος του Ιωάννου 57.)Καραμανλής Κωνσταντίνος του Προδρόμου 58.)Καψάλης Νικόλαος του Στ. 59.)Λουΐζος [Λοΐζος το σωστό] Ανδρέας του Α 60.)Ανδριώτης Πέτρος Ανδρέου 61.)Κωνσταντινίδης ή Χαρτοκέφαλος Ματθαίος του Ιωάννη	

Το Έκτακτον Στρατοδικείον συνεδριάσαν εν τω ακροατηρίω του εν Αθήναις προς τούτο ωρισμένου καταστήματος τη 12^{η} ώρα π.μ. της εικοστής εννάτης (29) Ιουλίου 1948 δημοσία εκπληρωθησών δε απασών των διατάξεων του [δυσανάγνωστο] 198 § 1 και 2 του Σ.Π.Κ. διέκοψε την συνεδρίασιν τη 12:00 μ.μ. της ιδίας ημέρας χάριν αναψυχής, ίνα επαναληφθή αυτή την [δυσανάγνωστο] π.μ. της επομένης.

Την π.μ. ώραν της 30^{ης} (τριακοστής) Ιουλίου 1948 επανελήφθη η χάριν αναψυχής διακοπείσα συνεδρίασις παρόντων απάντων και τηρηθησών απασών των νομίμων προϋποθέσεων, ακολούθως δε τη διαταγή του Προέδρου προσήλθον οι κατηγορούμενοι ενώπιον του δικαστηρίου ελεύθεροι, άνευ δεσμών, οίτινες, ερωτηθέντες περί της ταυτότητός των κλπ. απεκρίθησαν ότι ονομάζονται: 1.) Μαυράκης Γεώργιος του Μιχαήλ, ετών 36, γεννηθής και κατοικών εν Βαρβασίω – Χίου, Λιμενεργάτης. 2.) Γεωργούλης Αδαμάντιος του Χρήστου, ετών 27 γεωργός, γεννηθείς και κατοικών εν Σκιάδι [Συκιάδι το σωστό], άγαμος. 3.) Ντούλος Παναγιώτης του Στυλιανού, ετών 23, γεννηθείς και κατοικών εν Αγίω Γεώργιον Χίου, γεωργός, άγαμος, 4.) Τράτσης Δημήτριος του Στεφάνου, ετών 33, γεννηθείς και κατοικών εν Κυδγιάντα Λαγκάδος Χίου, γεωργός, έγγαμος. 5.) Τράτσης Ιωάννης του Στεφάνου, ετών 25, γεννηθείς και κατοικών εν Κυδγιάντα Λαγκάδος Χίου, υδραυλικός, άγαμος. 6.) Ζερβός Κωνσταντίνος του Μιχαήλ, ετών 25, γεννηθείς και κατοικών εν Καρδαμύλοις Χίου, ναυτικός, άγαμος. 7.) Γεωργούλης Παντελής του Χρήστου, ετών 32, γεννηθείς και κατοικών εν Σκιάδι Χίου, γεωργός, άγαμος. 8.) Κατσαμάς ή Τσιρίνης Μιχαήλ του Νικολάου, ετών 27, γεννηθείς και κατοικών εν Ευφημιανή, γεωργός, άγαμος. 9.) Πλακωτάρης Κωνσταντίνος του Αντωνίου, ετών 26,

γεννηθείς και κατοικών εν Ευφημιανή Χίου, γεωργός, άγαμος. 10.) Αρβανιτάκης ή Χάλικας Δημήτριος του Παράσχου, ετών 21, γεννηθείς εν Μ. Ασία και κατοικών εν Νενήτοις Χίου, ράπτης, άγαμος. 11.) Ξυλάς Γεώργιος του Νικολάου, ετών 26, γεννηθείς εν Μ. Ασία Τουρκίας και κατοικών εν Νενήτοις Χίου, Ελαιοχρωματιστής, άγαμος. 12.) Παπουλής Ιωάννης του Γεωργίου, ετών 43, γεννηθείς και κατοικών εις Παρπαριάν, γεωργός, έγγαμος. 13.) Λίναρης Σωτήριος του Ηλία, ετών 44, γεννηθείς και κατοικών εν Χίω, οδοντίατρος, έγγαμος. 14.) Ψιακής Δημήτριος του Ιωάννου, ετών 24, γεννηθείς και κατοικών εν Χίο, οπωροπώλης, άγαμος. 15.) Πλακωτάρης Ισίδωρος του Δημητρίου, ετών 27, γεννηθείς εν Κάμπω Χίου. 16.) Ξενάκης Νικόλαος του Γεωργίου, ετών 32, γεννηθείς εν Αυγονύμοις Χίου και κατοικών εν Χίω, ιερεύς, έγγαμος. 17.) Κουκούλης Λορέντζος του Παντελή, ετών 34, γεννηθείς και κατοικών εν Ταγάρω Χίου, γεωργός, άγαμος. 18.) Πανέρης Παντελής του Γεωργίου, ετών 43, γεννηθείς και κατοικών εν Βασιλειώνικοις Χίου, υποδηματοποιός, έγγαμος. 19.) Φιρίππης Παναγιώτης του Νικολάου, ετών 29 γεννηθείς και κατοικών εν Συφιά [Ζυφιάς το σωστό] Χίου, γεωργός, άγαμος. 20.) Βαττάκης Μιχήλ του Πέτρου, ετών 35, γεννηθείς εν Θολώ Ποτάμι και κατοικών εν Χίω, φιλόλογος, δημοσιογράφος, άγαμος. 21.) Αγγουλές ή Χονδρουλάκης Φώτιος του Ισιδώρου, ετών 37, γεννηθείς εν Τσεσμέ Μ. Ασίας Τουρκίας και κατοικών εν Χίω, τυπογράφος, έγγαμος. 22.) Κόκκας Ιωάννης του Αποστόλου, ετών 22, γεννηθείς και κατοικών εν Ευθημιανή Χίου, γεωργός, άγαμος. 23.) Χούλης Γεώργιος του Δημητρίου, ετών 27, γεννηθείς και κατοικών εν Βροντάδαις Χίου, μηχανικός, άγαμος. 24.) Στείρος Σταμάτιος του Δημητρίου, ετών 26, γεννηθείς και κατοικών εν Χίω, μηχανικός, άγαμος. 25.) Οργιέττας Ιωάννης του Αντωνίου, ετών 28, γεννηθείς και κατοικών εν Χίω, απόφοιτος Εμπορικής Σχολής, άγαμος. 26.) Πλουμής Δημήτριος του Κωνσταντίνου, ετών 28, γεννηθείς εν Μ. Ασία Τουρκίας και κατοικών εν Χίω, ελαιοχρωματιστής. 27.) Ταναΐνης Δημήτριος του Κωνσταντίνου, ετών 28, γεννηθείς και κατοικών εν Χίω, ράπτης. 28.) Τζιώτης Μάρκος του Δημητρίου, ετών 26, γεννηθείς εν Χίω και κατοικών εν Βροντάδαις Χίου, επιπλοποιός, άγαμος. 29.) Μανάρας Φανούριος του Μικέ, ετών 27, γεννηθείς και κατοικών εν Χίω, βυρσοδεψεργάτης, άγαμος. 30.) Καβούκας Φίλιππος του Γεωργίου, ετών 34, γεννηθείς εν Reis – Dere Ασιατ. Τουρκίας και κατοικών εν Χίω, ναυτικός, έγγαμος. 31.) Παραδείσης Σταμάτιος του Θωμά, ετών 22, γεννηθείς και κατοικών εν Βροντάδαις Χίου, κρεοπώλης, άγαμος. 32.) Σαρρηγιάννης Σπυράτος του Δημητρίου, ετών 29, γεννηθείς και κατοικών εν Βροντάδαις Χίου, εργάτης, άγαμος. 33.) Μωράκης Κωνσταντίνος του Ανδρέου, ετών 24, γεννηθείς και κατοικών εν Χίω, ναυτικός, άγαμος. 34.) Γλύκας Σωτήριος του Εμμανουήλ, ετών 27, γεννηθείς και κατοικών εν Βροντάδαις Χίου, μηχανικός, άγαμος. 35.) Σκούφαλος Γεώργιος του Ιωάννου, ετών 28, γεννηθείς και κατοικών εν Βροντάδαις Χίου, υφαντουργός, άγαμος. 36.) Φραγκάκης Αρχιμήδης του Κωνσταντίνου, ετών 31, γεννηθείς και κατοικών εν Κάμπω Χίου, Σαγματοποιός. 37.) Κώσταλας ή Κώσταλος Γεώργιος του Ζωρζή, ετών 27, γεννηθείς εν Μ. Ασία Τουρκίας και κατοικών εν Χίο, κτίστης, άγαμος. 38.) Τσουκαλάς Γεώργιος του Χριστοφόρου, ετών 26 γεννηθείς και κατοικών εν Χίω, άνεργος, άγαμος. 39.) Κόρμαλος Εμμανουήλ του Παντελή, ετών 24, γεννηθείς και κατοικών εν Κάμπω Χίου, ελαιοχρωματιστής, άγαμος. 40.) Στρατάκης ή Ρούσσος Μιχαήλ του Σωτηρίου, ετών 44, γεννηθείς και κατοικών εν Ευφημιανή Χίου, γεωργός, έγγαμος. 41.) Κομνηνός Γεώργιος του Ευστρατίου, ετών 24, γεννηθείς και κατοικών εν Γρουχίω, γεωργός, άγαμος. 42.) Γιαννιώδης Ιωάννης του Κωνσταντίνου, ετών 27, γεννηθείς και κατοικών εν Κάμπω Χίου, γεωργός, έγγαμος. 43.) Νταναΐνης Δημήτριος του Νικολάου, ετών 27, γεννηθείς και κατοικών εν Νενήτοις, έμπορος, άγαμος. 44.) Μιχαλιάδης Γεώργιος του Ιωάννου, ετών 27, γεννηθείς και κατοικών εν Καλλιμασιά, φανοποιός, έγγαμος. 45.) Καλογρίδης Σταύρος του Γεωργίου, ετών 33, γεννηθείς και κατοικών εν Θολώ Ποταμίω, γεωργός, άγαμος. 46.) Ξύδας Κωνσταντίνος του Αντωνίου, ετών 52, γεννηθείς και κατοικών εν Κάμπω Χίου, κηπουρός, άγαμος. 47.) Αθηναίος Σωτήριος του Ζαννή, ετών 17, γεννηθείς και κατοικών εν Βροντάδαις Χίου, άνεργος, άγαμος. 48.) Αθηναίου Ελευθέριος του Ζαννή, ετών 28, γεννηθείς και κατοικών εν Βροντάδαις Χίου. Αθηναίου Ειρήνη του Ζαννή, ετών 23, γεννηθείσα και κατοικούσα εν

Βροντάδαις, οικιακά, άγαμος. 50.) Μαμούνας Νέστωρ του Αντωνίου, ετών 27, γεννηθείς και κατοικών εν Κάμπω Χίου, γεωργός, άγαμος. 51.) Τσατσαρώνης Νικόλαος του Αναστασίου, ετών 25, γεννηθείς εν Ταλάρω και κατοικών εις Χίον, ιδιωτικός υπάλληλος, άγαμος. 52.) Μαύρος Γεώργιος του Ιωάννου, ετών 43 γεννηθείς εν Βολισσώ και κατοικών εις Χίον, δικηγόρος, έγγαμος. 53.) Καραμανλής Κωνσταντίνος του Προδρόμου, ετών 22, γεννηθείς και κατοικών εν Οινούσαις Χίου, ναύτης άγαμος. Καψάλης Νικόλαος του Σταύρου, ετών 30, γεννηθείς και κατοικών εις Χίον, ιδιωτικός υπάλληλος. 55.) Λουΐζος Ανδρέας του Αποστόλου, ετών 38, γεννηθείς και κατοικών εν Χίω, έμπορος, άγαμος. 56.) Ανδριώτης Πέτρος του Ανδρέου, ετών 22, γεννηθείς και κατοικών εν Ευδήλω Ικαρίας, έμπορος και 57.) Κωσταντινίδης Ματθαίος του Ιωάννου ή Χαρτοκέφαλος, ετών 40, γεννηθείς και κατοικών εν Χίω, σερβιτόρος, Έλληνες και Χριστιανοί Ορθόδοξοι, νομίμως και εμπροθέσμως κλητευθέντες, εδήλωσαν δε επί τη ερωτήσει του Προέδρου ότι συνηγόρους των έχουσι οι: 1.) Μαυράκης Γεώργιος, 2.) Γεωργούλης Αδαμάντιος, 3.) Τράτσης Δημήτριος, 4.) Τράτσης Ιωάννης, 5.) Ζερβός Κωνσταντίνος, 6.) Γεωργούλης Παντελής, 7.) Κατσαμάς ή Τσιρίνης Μιχαήλ, 8.) Ψιακής Δημήτριος, 9.) Κουκούλης Λορέντζος, 10.) Φιριππής Παναγιώτης, 11.) Κόκκας Ιωάννης, 12.) Σαρρηγιάννης Σπυράτος, 13.) Κώσταλας ή Κώσταλος Γεώργιος, 14.) Κόρμαλος Παντελής, 15.) Στρατάκης ή Ρούσσος Μιχαήλ, 16.) Νταναΐνης Δημήτριος, 17.) Καλογρίδης Σταύρος 18.) Καραμανλής Κωνσταντίνος, τους παρόντας δικηγόρους Τσουκαλάν Α. και Ζαριφόπουλον, οι 19.) Στείρος Σταμάτιος, 20.) Οργιέττας Ιωάννης, 21.) Πλουμής Δημήτριος, 22.) Ταναΐνης Δημήτριος, 23.) Τζιώτης Μάρκος, 24.) Μανάρας Φανούριος, 25.) Καβούκας Φίλιππος τους παρόντας δικηγόρους Τσουκαλάν Α., Ζαριφόπουλον και Μαντούβαλον, οι 26.) Ξενάκης Νικόλαος και 27.) Ξύδας Κωνσταντίνος τον παρόντα δικηγόρον Δημητριάδη Μ. οι 28.) Φραγκάκης Αρχιμήδης, 29.) Αθηναίος Σωτήριος, 30.) Αθηναίος Ελευθέριος και 31.) Αθηναίου Ειρήνη τους παρόντας δικηγόρους Αθανασιάδην Κωνσταντίνον και Αθανασιάδου Αικατερίνην. Οι 32.) Αρβανιτάκης ή Χάλικας Δημήτριος και 33.) Ξυλάς Γεώργιος τον παρόντα δικηγόρον Κοσμόπουλον, οι 34.) Παραδείσης Σταμάτιος και 35.) Γλύκας Σωτήριος τον παρόντα δικηγόρον Επιτροπάκην. Οι 36.) Βαττάκης Μιχαήλ και 37 Αγγουλές ή Χονδρουλάκης Φώτιος τους παρόντας δικηγόρους Πιλάλην Μ. και Παλαιολογόπουλον, 38.) ο Ντούλος Παναγιώτης τον παρόντα δικηγόρον Δαράκην Λουκά, 39.) ο Παππουλής Ιωάννης τον παρόντα δικηγόρον Ψυλλήν Γεώργιον, 40..) ο Λίναρης Σωτήριος, τους παρόντας δικηγόρους Παπακυριακόπουλον και Επιτροπάκην, 41.) Πλακωτάρης Ισίδωρος τους παρόντας δικηγόρους Τσουκαλάν, Ζαριφόπουλον και Ιωαννίδην, 42.) ο Πανέρης Παντελής τους παρόντας δικηγόρους Τσουκαλάν, Ζαριφόπουλον και Δημητριάδην, 43.) Ο Χούλης Γεώργιος τους παρόντας δικηγόρους Ζαχαρίαν και Κολιόπουλον, 44.) ο Μωράκης Κωνσταντίνος τους παρόντας δικηγόρους Τσουκαλάν, Ζαριφόπουλοσν, Καλλιμασιάν και Σεργάκην, 45.) ο Σκούφαλος Γεώργιος τον παρόντα δικηγόρον Φραγκοδημητρόπουλον Π., 46.) ο Τσουκαλάς Γεώργιος τον παρόντα δικηγόρο Παλαιολογόπουλον, 47.) ο Κομνηνός Γεώργιος τον παρόντα δικηγόρο Αλεξανδρόπουλον Σπυρ., 48.) ο Γιαννιώδης ή Γιαννιώγλου Ιωάννης τον δικηγόρον Ψύλλαν Γεώργιον, 49.) Ο Μιχαηλίδης Γεώργιος τον παρόντα δικηγόρον Πουλακάκην Γ., 50.) ο Μαμούνας Νέστωρ τον παρόντα δικηγόρον Σωτηρόπουλον Χρήστον, 51.) Ο Τσατσαρώνης Νικόλαος τους παρόντας δικηγόρους Ψυλλήν και Δημητριάδην, 52.) ο Μαύρος Γεώργιος τους παρόντας δικηγόρους Καλλιμασιάν και Σεργάκην, 53.) ο Καψάλης Νικόλαος τους παρόντας δικηγόρους Σταματιάδην και Δασκαλάκην, 54.) ο Λουΐζος Ανδρέας τους παρόντας δικηγόρους Καλλιμασιάν και Σεργάκην, 55.) ο Ανδριώτης Πέτρος τον παρόντα δικηγόρον, Εμμανουήλ, 56.) ο Πλακωτάρης Κωνσταντίνος τον παρόντα δικηγόρον Ιωαννιδήν Στέλιον, διορισθέντα υπό του Προέδρου εξ επαγγέλματος ενταύθα. Ο κλητήρ εφώνησε τρις μεγαλοφώνως το ονοματεπώνυμον των ετέρων κατηγορουμένων 1.) Καζάνη Δημητρίου του Στυλιανού, 2.) Μανάρα Ιωάννη του Μικέ, 3.) Φάκου Κωνσταντίνου του Γεωργίου, 4.) Μπακοτούζη Νικολάου του Λαζάρου, 5.) Κωνσταντινίδου ή Χαρτοκέφαλου Ματθαίου του Ιωάννου, οίτινες, απόντες, δεν ενεφανίσθησαν.

Ο Βασιλ. Επίτροπος λαβών τον λόγον, επρότεινεν τον χωρισμόν της δίκης, ως προς τους απόντας κατηγορουμένους.

Το δικαστήριον διασκεψάμενον μόνον κατά Νόμον επί των εδρών του δι' αποφάσεώς του παμψηφεί ληφθείσης και του Προέδρου εν δημοσία συνεδριάσει απαγγελθείσης, παρεδέχθει την πρότασιν του Β. Επιτρόπου και διέταξεν τον χωρισμόν της δίκης ως προς τους απόντας κατηγορουμένους.

Ο γραμματεύς ανέγνω κατ' εντολήν του Προέδρου την διαταγήν της εις δίκην εισαγωγής των κατηγορουμένων, την έκθεσιν γνωμοδότησης του εισηγητού και έτερα έγγραφα ων η ανάγνωσις εκρίθη αναγκαία, ο δε Πρόεδρος κοινοποίησε τοις κατηγορουμένοις τας δι ας κατηγορούνται πράξεις εν συνοπτική ακριβεία, υπενθυμίσας αυτοίς και τοις υπερασπιστάς αυτών τα υπό της § 1 του άρθρου 116 του Στρατιωτικού Νόμου ωρισμένα.

Ο Βασιλικός επίτροπος λαβών τον λόγον απήγγειλεν εν συνόψει την κατηγορίαν σημειώνων τη σχετική διαταγή της Δ.Α.Π. και τω εγκλητηρίω και εν ενεχείρισε τω προέδρω κατάλογον των υπ' αυτού κληθέντων τριάκοντα εξ (36) μαρτύρων κατηγορίας και εν απουσία του μάρτυρος Τέτερη Στυλιανού, προέτεινε την πρόοδο της δίκης και την ανάγνωση της ενόρκου καταθέσεως αυτού συμφωνησάσης της υπερασπίσεως.

Το δικαστήριον διασκεψάμενον μόνον κατά Νόμον επί των εδρών του δι αποφάσεώς του παμψηφεί ληφθείσης και του Προέδρου εν δημοσία συνεδριάσει απαγγελθήσης, παρεδέχθη την πρότασιν, διέταξε την πρόοδον της δίκης και την εν καιρώ ανάγνωσιν της καταθέσεως του απόντος μάρτυρος.

Η υπεράσπισις των κατηγορουμένων Καραμανλή Κων/νου, Ανδριώτη Πέτρου και Καψάλη Νικολάου, λαβούσα τον λόγον ητήσατο τον χωρισμόν της δίκης ως προς αυτοίς συμφώνως τω εγκλητηρίω.

Ο Βασιλικός Επίτροπος, λαβών τον λόγον υπεστήριξεν ότι δέον να χωρίσει η διαδικασία και ως προς τους προαναφερθέντας κατηγορουμένους, καθ' όσον ο εν τω εγκλητηρίω διατασσόμενος χωρισμός της δίκης ως προς τους μνημονευθέντες τρεις κατηγορουμένους οφείλεται προφανώς εις λάθος αντιγραφή αφ' ενός και αφ' ετέρου εις την καθυστέρησην μεταγωγής των κατηγορουμένων αυτών εκ της νήσου Ικαρίας ένθα είχεν διαταχθή η κράτησής των. Το δικαστήριον διασκεψάμενον μόνον, κατά Νόμον επί των εδρών του δι αποφάσεώς του παμψηφεί ληφθείσης και του Προέδρου εν δημοσία συνεδριάση απαγγελθείσης παρεδέχθην την πρότασιν του Β. Επιτρόπου και διέταξεν την εισαγωγήν εις δίκην των ως άνω κατηγορουμένων.

Μεθ' ο ηκροάσατο του παρόντος μάρτυρος της κατηγορίας Σβώκου Αντωνίου. Βεβαιωθείσης πρώτον με ταυτότητά του, είτα δε ορκισθέντος επί του ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 122 της Στρατ. Ποιν. Νομοθεσίας και 391 και[;] 121 της Κοινής Δικονομίας επί τη δηλώσει του, ότι είναι Χριστ. Ορθοδ. εξετασθέντος κατά τας διατάξεις των άρθρων 384, 385, 386 της Κ.Π.Δ. και καταθέσαντος όσα εν τη προανακρίσει του και τα κάτωθι:

Την 17 Σεπτεμβρίου 1947 επληροφορήθη ότι εις το Νότιον τμήμα της νήσου Χίου απεβιβάσθηκαν μέλη της Κ.Ε. του Κ.Κ.Ε. μεταξύ των οποίων και οι Μπαρτζιώτας, Θανασέκος, Κανόνης, Ανδριώτης, Θεός, Βασσάλος[;] και πιθανώς ο Παπαρρήγας με σκοπόν την δημιουργίαν ταραχών, ειδικώς δια τον Παπαρήγαν, εκφράζει την γνώμην ότι ούτος μετεφέρθη δια βενζινοπλοίου, επικεφαλής του οποίου ήτο ο Ανδριώτης. Η άφιξη των Μπαρτζιώτα, Θανασέκου και λοιπών εις την Χίον ήτο η απαρχή της προπαρασκευής της ανταρσίας.

Ο Μπαρτζιώτας έδωσε τας οδηγίας ούτω δε ήρχισεν η πρώτη εδήλωσις της ανταρσίας δια του πολυβολισμού των Στρατώνων των άνευ θητείας χωροφυλάκων λόχου. Εις τους πυροβολισμούς απήντησαν δια πυρών οι χωροφύλακες και οι αντάρτες εσιώπησαν. Όλως παραδόξως την 24[;] Ιανουαρίου 1948 ο ραδιοσταθμός του Αρχισυμμορίτου Μάρκου μετέδωσεν την πληροφορίαν ότι επαναστάται επικρατούν εις την νήσον Χίον καθ' άπασαν την γραμμήν, καθ' ην στιγμήν εις το χωρίον Καρδάμυλα της Χίου ανεκαλύπτοντο όπλα προοριζόμενα δια τους αντάρτας. Ευθύς αμέσως εκάλεσε, συνεχίζει ο μάρτυς, τους εκπροσώπους όλων των κομμάτων, μεταξύ τούτων

δε και τον ιατρόν Λίναρη Σωτήριον ως εκπρόσωπον του Ε.Α.Μ. εν τη Νήσο Χίο και εζήτησε την ενίσχυσήν των προς καταστολήν πάσης κινήσεως αναρχικών. Την 27 Ιανουαρίου 1948 γίνεται η προσβολή κατά του χωρίου Νενήτων. Την ιδίαν εσπέραν γίνεται επίσης επίθεσις κατά του χωρίου Λαγκάδες.

Εις ερώτησιν του Β. Επιτρόπου προς τον μάρτυρα περί ακριβούς καθορισμού των προσώπων άτινα απεβιβάσθησαν εις Χίον προ της ενάρξεως της ανταρσίας, ούτος λέγει ότι ήσαν οι: Μπαρτζιώτας, Κανόνης, Θεός, Βάσσαλος, Ανδριώτης και πιθανώς ο Παπαρρήγας, τοποθεσία δε αποβιβάσεώς των ήσαν τα Γρίβια. Εις την γενομένην μετά ταύτα συγκεντρώσιν (ΑΧΤΙΦ) έλαβον μέρος όλων των προαναφερθέντων και οι: Στείρος, Ανδριώτης και Ξυλάς.

Εις ερώτησιν του Β. Επιτρόπου περί της δράσεως ενός εκάστου των κατηγορουμένων και της θέσης ην έλαβον εν τη ανταρσία της Χίου, ο μάρτυς καταθέτει ότι η βάσις των πληροφοριών, ήτοι το 2ον Γραφείον του Κ.Κ.Ε. εν Χίω, ήσαν οι: Ψιακής, Καραμανλής, Πλακωτάρης και ο ιερεύς Ξενάκης, ως επίσης και ο Πανέρης. - ο κατηγορούμενος Λουΐζος [Λοΐζος το σωστό] έδρα παρασκηνιακώς, καθαιρεθείς πλασματικώς από το Κ.Κ.Ε. – ο Ιατρός Λίναρης ήτο το Πολιτικόν Γραφείον του Κ.Κ.Ε. της Χίου, όστις εχρηματοδότει το Κόμμα. Τρόφιμα και άρτον έδιδεν και ο τραπεζίτης Παντελίδης εκ φόβου, όστις όμως (φόβος) ήτο αδικαιολόγητος. Ο ιατρός Λίναρης εχρημάτισεν στρατολόγος συμμοριτών. Ο Κουκούλης ήτο αποθηκάριος των όπλων, όστις παρεδόθη αυθορμήτως εις τον μάρτυρα. Ο Οργιέττας, εστρατολογήθη βιαίως, ως επίσης και ο Μανάρας, καθώς και ο Γιαννιώδης. Ο Ανδριώτης ήτο ο εγκέφαλος της Ανταρσίας. Ο Αγγουλές και ο Βατάκης δεύθυνον το παράνομον τυπογραφείον και είχον επαφήν μετά των συμμοριτών. Οι αδελφοί Αθηναίοι ήσαν σύνδεσμοι των τελευταίων.

Ενταύθα και ώραν 2:30 μ.μ. της 31.7.1948 διακόπτεται η συνεδρίασις, ίνα επαναληφθή αυτή την 5:30 μ.μ. της αυτής.-

Την 5:30 μ.μ. επαναλαμβάνεται η διακοπείσα συνεδρίασις παρόντων πάντων και εκπληρωθεισών πασών των νομίμων διατυπώσεων. Ακολούθως καλείται προς συνέχισην της καταθέσεώς του ο μάρτυς κατηγορίας Σβώκος Αντώνιος ούτως συνεχίζων είπε: κυρίως υπευθύνους της ανταρσίας της Χίου θεωρεί τον Μαυράκη Γεώργιο αρχηγόν του συμμοριακών ομάδων Χίου, Ιατρόν Λίναρην Σωτήριον εμπνευστήν της ανταρσίας, Δημήτριον Τράτσην, Ιωάννη Τράτσην, Διαμαντήν Γεωργούλην, Ντούλον Παναγιώτην, Πρινιάν Παντελήν, Ψαρράκην[;] Ιωάννη, Ζερβόν Κωνσταντίνον, Ιερέα Ξενάκην Νικόλαον, Στείρον Σταμάτιον, Ψιακήν Δημήτριον, Κουκούλην Λορέτζον, Ξυλάν Γεώργιον, Φραγκάκη Αρχιμήδην, Πλακωτάρη Σιδερήν, Βαττάκη Μιχαήλ.

Μεθ' ο ηκροάσατο του παρόντος μάρτυρος της κατηγορίας Παντελίδου Εμμανουήλ, βεβαιωθείσης πρώτων με ταυτότητά του είτα δε ορκισθέντος επί του ιερού Ευαγγελίου κατά το άρθρον 122 της Στρατ. Ποιν. Νομοθεσίας και 391 και 121 της Κοινής Δικονομίας επί τη δηλώσει του ότι είναι Χριστ. Ορθοδ. εξετασθέντος κατά τας διατάξεις των άρθρων 384, 385, 386 της Κ.Π.Δ. και καταθέσαντος όσα εν τη προανακρίσει του και τα κάτωθι:

Κατά μήναν Σεπτέμβριον 1947 απεστάλησαν εις Χίον δυναμικά στελέχη του Κ.Κ.Ε. ίνα οργανώσουν την ανταρσίαν εν Χίω. Μεταξύ αυτών ήσαν οι: Μπαρτζιώτας Βασ, Κανόνης Χαρ., Θεός Κών/νος και άλλοι ως και ο Ανδριώτης Πέτρος, ον συνέλαβε την 31.10.1947 εις Κάμπον Χίου.- Ενταύθα και ώραν 8:30 μ.μ. διεκόπη η συνεδρίασις ίνα επαναληφθεί αυτή την 8:30 π.μ. της επομένης ημέρας.

Την 8:30 π.μ. της 31.7.1948 επαναλαμβάνεται η διακοπείσα συνεδρίασης παρόντων απάντων και τηρηθεισών απασών των νομίμων διατυπώσεων.- Κομίζεται ακολούθως ο μάρτυς Παντελίδης Εμμανουήλ όστις συνεχίζων την κατάθεσίν του είπεν. «[δυσανάγνωστο] συμμορίτου έδωσαν οι εξής: Μαυράκης Γ., Γεωργούλης, Ντούλος Π., Ξυλάς Γ., Κατσαμπάς, Λεοντάρας-Κουλελές, Πλακωτάρης, Παπούλης και Κόκκας». Εις ερώτησιν του Προέδρου προς τον μάρτυρα περί καθορισμού της δράσεως ενός εκάστου των κατηγορουμένων ούτως είπεν: Ο Μαυράκης Γεώργιος ήτο αποθηκάριος όπλων. Επί κατοχής ήτο αρχηγός της Ο.Π.Λ.Α. Έφερε όπλον ΣΤΕΝ και

συνελήφθη. Ο Γεωργούλης Αδαμάντιος ήτο Γραμματεύς της Κ.Ο.Β. Λαγκάδος. 'Ητο ομαδάρχης της Συμμορίας Μαυράκη και συνελήφθη. Ο Παναγιώτης Ντούλος ήτο υπεύθυνος της Ε.Π.Ο.Ν. Αγ. Γεωργίου. Έλαβεν μέρος εις την επίθεσιν κατά της Λαγκάδος ως ομαδάρχης και συνελήφθη. Ο Τράτσης Δημήτριος και ο Τράτσης Ιωάννης μετείχον της συμμορίας Μαυράκη, έλαβον μέρος εις τας μάχας Παρπαριάς και Κάμπου και συνελήφθησαν ένοπλοι. Ο Ζερβός Κων/νος ήτο καθαριστής όπλων και συνελήφθη. Ο Γεωργούλης Παντελής, αποκαλούμενος "ΚΑΠΕΤΑΝ Αποστόλης" έλαβεν μέρος εις την συμπλοκήν Λαγκάδος και συνελήφθη. Ο Κατσαμπάς ή Τσιρίνης Μιχαήλ έλαβεν μέρος εις την συμπλοκήν του Κάμπου και συνελήφθη. Ο Πλακωτάρης Κων/νος συνελήφθη άοπλος.Ο Αρβανιτάκης ή Χαλικάς Δημ. έλαβεν μέρος εις όλας τας συμπλοκάς και συνελήφθη. Ο Ξυλάς Γεώργιος συνελήφθη τραυματισμένος. Είχεν εκδηλώσει δε πρόθεσιν παραδώσεως. Ο Παπούλης Ιωάννης ήτο αρχηγός συμμορίας και παρουσιάσθη μετά την εξόντωσιν της συμμορίας του. Ο Λίναρης Σωτήριος ήτο Δ/ντης του Π.Γ., κύριος μοχλός της ανταρσίας και οικονομικός ενισχυτής της συμμορίας. Ο Ψιακής Δημήτριος ήτο ο επιτελής πληροφοριών. Συμμετέσχεν εις τας μάχας και απώλεσεν τον οφθαλμόν του. Ούτος συνελήφθη ένοπλος. Ο Πλακωτάρης Ισίδωρος ήτο υπεύθυνος περιφερειακής οικονομικής Επ/ροπής και είχεν ΣΤΕΝ. Ο ιερεύς Ξενάκης Νικόλαος ήτο στασιαστής Μ. Ανατολής και αντιπρόσωπος του Κλήρου εις το ΕΑΜ. Ο Κουκούλης Λορέντζος ήτο αποθηκάριος όπλων. Εχρησιμοποιεί την οικίαν του ως κεντρικήν γιάφκαν, παρεδόθη μετά του οπλισμού του και έδειξεν έμπρακτον μετάνοιαν. Ο Πανέρης Παντελής συνελήφθη ένοπλος. Ο Φιριππής Παναγιώτης ήτο Τομεάρχης του Συνοικισμού Αγ. Γεωργίου, δεν ήτο ένοπλος. Ο Βατάκης Μιχαήλ ήτο διευθυντής της εφημερίδος "ΕΜΠΡΟΣ" Αριστερών φρονημάτων, συνελήφθη δε εντός κρύπτης, ής εχρησιμοποιήτο ως παράνομον τυπογραφείον ομού μετά του ετέρου κατηγορουμένου Αγγουλέ ή Χονδρουλάκη Φωτίου. Ο Κόκκας Ιωάννης ήτο παρών εις την ορκομωσίαν των συμμοριτών και παρεδόθη αυθορμήτως. Ο Χούλης Γεώργιος ήτο υπεύθυνος των Βροντάδων και τροφοδότης των συμμοριτών. Δεν έλαβον μέρος ενόπλως και παρεδόθη αυθορμήτως. Ο Στείρος Σταμάτιος ήτο ηγετικόν στέλεχος και υπεύθυνος της Ε.Α., ενετάχθη εις την Συμμορίαν Λαγκάδος και συνελήφθη. Ο Οργέττας Ιωάννης έλαβεν μέρος εις την συμπλοκήν κατά της Αχλάδος και βραδύτερον παρουσιάσθη μόνος προς την Δ/σην Χωροφυλακής. Ο Πλουμής Δημήτριος ήτο ο οπλοπολυβολητής της συμμορίας Αχλάδος και συνελήφθη. Ο Ταναΐνης Δημήτριος συμμετέσχεν εις την συμπλοκήν της Αχλάδος και συνελήφθη, ο Τζίωτης Μάρκος και Μανάρας Φανούριος έλαβον μέρος εις την συμπλοκήν της Αχλάδος και συνελήφθησαν. Ο Καβούκας Φίλιππος ομοίως ως και εις την συμπλοκήν της τοποθεσίας "Συριώτισσας", παραδοθής βραδύτερον μεθ' ενός Τόμιγκαν.- Ο Παραδείσης Σταμάτιος ανήκεν εις ομάδα αυτοαμυνιτών, συμμετέσχεν ενόπλως εις Λαγκάδαν και παρεδόθη μετανοήσας εμπράκτως. Ο Σαρηγιάννης Σπυράτος ήτο ο αποθηκάριος των όπλων εις Λαγκάδα. Συμμετέσχεν εις την συμπλοκήν Αχλάδος και παρεδόθη ένοπλος. Ο Μοράκης Κων/νος συνελήφθη ένοπλος και συμμετέσχεν εις την συμπλοκήν της Αχλάδος. Ο Γλύκας Σωτήριος δεν έλαβεν μέρος ενόπλως και επέδειξεν μεταμέλειαν. Ο Σκούφαλος Γεώργιος ετροφοδότησεν την συμμορίαν του Βοριά και παρεδόθη αυθορμήτως. Ο Φραγκάκης Αρχιμίδης ήτο αρχηγός της συμμορίας εις την Συριώτισσαν και παρεδόθη ένοπλος. Ο Κώσταλλος Γεώργιος συμμετέσχεν εις την συμμορίαν της Σιριώτισσας και παρεδόθη ένοπλος, ως επίσης και ο Τσουκαλάς Γεώργιος όστις επιπλέον εχρησιμοποίησεν χειρομβοβίδα κατά των αγροφυλάκων. Ο Παντελής Κόρμαλος συνελήφθη ένοπλος και συμμετέσχεν της συμμορία Σιριώτισσας ως επίσης και ο Στρατάκης ή Ρούσσος Μιχαήλ όστις τελικώς παρεδόθη. Ο Κομνηνός Γεώργιος έλαβεν μέρος στην συμπλοκήν του Κάμπου. Ο Γιανιώδης Ιωάννης εστρατολογήθη βιαίως παρά του Μαυράκη. Ο Νταναΐνης Δημήτριος μετέσχεν ενόπλως εις τας συμπλοκάς και συνελήφθη.- Ο Μιχαηλιάδης Γεώργιος συμμετέσχεν ένοπλος άπαξ και παρεδόθη με σχετική[;] βραδύτητα. Ο Καλογρίδης Σταύρος ήτο ένοπλος. Ο Ξύδας Κων/νος υπέθαλψεν την ανταρσίαν, ευρέθησαν δε όπλα εν τη οικία του.- Οι Αθηναίου Σωτήριος και Αθηναίου Ελευθερίος ήσαν σύνδεσμοι των συμμοριτών. Η Αθηναίου Ειρήνη ήταν προϊσταμένη

του γυναικείου τμήματος Βροντάδων, παρέσειρεν δε και τους δύο αδελφούς.- Ο Μαμούνας Νέστωρ ήτο σύνδεσμος των βάσεων της ανταρσίας και παρεδόθη. Ο Τσατσαρώνης Νικόλαος εστρατολογήθη βιαίως παρά του Μαυράκη, πλην παρεδόθη αυθορμήτως. Ο Μαύρος Γεώργιος ήτο Γραμματεύς του Α.Κ.Ε και υπέθαλψεν την Ανταρσίαν. Ο Καραμανλής Κων/νος [δυσανάγνωστο] εκφράσθη υπέρ του Κ.Κ.Ε. και ήτο στέλεχος λίαν δυναμικό του Κ.Κ.Ε.. Ο Καψάλης ήτο μέλος της τέως Νομαρχιακής επιτροπής του Ε.Α.Μ. και ενήργει εράνους υπέρ αυτού. Ο Λουίζος ήτο Γραμματεύς του ΕΑΜ εν Χίω και τέλος, ο Ανδριώτης Πέτρος ήτο ο οργανωτής της όλης ανταρσίας εις Χίον.

Συγκεκριμένα καταθέτει ότι ο ιατρός Σωτήριος Λίναρης ήτο στρατολόγος συμμοριτών, εστρατολόγησε δε 4 άτομα, επίσης ήτο ενισχυτής της Ανταρσίας τόσο δι ιδίων του χρημάτων, όσων και δι εράνων και δι εμβασμάτων εκ του εξωτερικού και δι εξ ενός εμβάσματος της Ο.Ε.Ν.Ο., όπερ έλαβεν ούτος ανερχόμενον εις £ 350 [δυσανάγνωστο].

Εις ερώτησιν του Β. Επιτρόπου, ποιοι εκ των κατηγορουμένων δεν έλαβον μέρος ενόπλως εις την ανταρσίαν, ο μάρτυς είπεν: Ο Βαττάκης Μιχαήλ, ο Αγγουλές, οι αδελφοί Αθηναίου, ο Σωτήριος Λίναρης, ο Μαύρος, ο Καψάλης, και ο Γλύκας, παρεσύρθησαν δε εις την ανταρσίαν ο Καλογρίδης, ο Γιαννιώδης, ο Κόκκας, ο Κόρμαλος και ο Μωράκης. Ενταύθα και ώραν 8:30 μ.μ. διακόπτεται η συνεδρίασης, ίνα επαναληφθεί αυτή την 8:30 π.μ. της 2 Αυγούστου 1948.-

Την 8:30 π.μ. της 2 Αυγούστου 1948 επαναληφθεί η διακοπείσα συνεδρίασης [...] κληθείς δε εσυνέχισεν την κατάθεσίν του ο μάρτυς Μοίραρχος Παντελίδης Εμμανουήλ, όστις εις ερώτησιν του Β. Επιτρόπου τίνες των κατηγορουμένων εστρατολογήθησαν βιαίως, είπεν, ο Τσατσαρώνης και ο Γιαννιώδης.-

Μεθ' ο ηκροάσατο του παρόντος μάρτυρος της κατηγορίας Ζορμπά Αλεξάνδρου. [...]

Ευθύς μετά τον επαναπατρισμόν των στασιαστών εκ Μ. Ανατολής εις την Χίον, ούτοι ενετάχθησαν εις την Κ.Ο.Β. Χίου.

Εις ερώτησιν του κυρίου Προέδρου περί του καθορισμού της δράσεως των κατηγορουμένων, ο μάρτυς είπεν: Ο ιατρός Λίναρης προΐστατο του Ε.Α.Μ. της Χίου. Ούτος ήτο παλαιόν κομματικόν μέλος του Κ.Κ.Ε. πλην όμως προ του πολέμου εγένετο δηλωσίας. Εντούτοις όλα τα ηγετικά στελέχη μετέβαινον εις το ιατρείον του Λίναρη, δι ου είχον την πληροφορίαν ότι κάποτε εισέπραξεν ποσόν £ 300, προοριζόμενον δια την ανταρσίαν της Χίου.-

Ο κατηγορούμενος Μαυράκης έλαβεν μέρος εις την κατά των στρατώνων επίθεσιν, διότι ηκούσθη εκ της [δυσανάγνωστο] ο τηλεβόας των συμμοριτών, αναφωνών «Καπετάν Αράπη» κατά των στρατώνων, ήτο δεν γνωστόν ότι Καπετάν Αράπης ονομάζετο ο Μαυράκης. Ο Αρβανιτάκης συμμετέσχεν εις την συμμορίαν ενόπλως.- Ο Ψιακής εξαφανίσθει ένα ή δύο μήνες προ του Δεκεμβρίου 1947.- Ο Λουΐζος κατα μήνα Ν/βριο 1947 προσήλθεν ενώπιον του εισαγγελέως Χίου ίνα τύχει των ευεργετημάτων της Αμνηστίας, ούτος όμως εξήσκει επιρροήν επί των κομμουνιστών καίτοι καθαιρεθείς.- Ο κατηγορούμενος Μαύρος προκειμένου να μεταβεί εις το ελαιοτριβείο του, όπερ ήτο έξω της πόλεως, προσήλθεν εις τον μάρτυραν και ερώτησεν τούτον εάν δύναται να μεταβεί εις αυτό, χωρίς τούτος να παρεξηγηθεί, του εδόθη δε καταφατική απάντησης παρά του μάρτυρος.- Ο κατηγορούμενος Ανδριώτης εστρατολόγησεν τους Ψιακήν, Λιναρδήν και Καραμανλήν.- Ο κατηγορούμενος Πανέρης εκαλύπτετο συνεχώς, ήτο δε ο μόνος, ίσως, Χιώτης, όστις δεν υπέβαλεν δήλωσιν μετανοίας κατά το έτος 1938.-

Ενταύθα και ώρα 3:30 μ.μ. διεκόπη η συνεδρίασις[…]

Την 8:30 της 3 Αυγούστου 1948 [...] Μεθ' ο ηκροάσατο των παρόντων μαρτύρων της κατηγορίας Τσουκαλοχωρίτη Παναγιώτου, Τσιγκή[:} Κων/νου, Σιδέρη Νικολάου, Καραγιάννη Νικολάου, Ζουλάκη Γεωργίου, Λιονάκη Νικολάου, Μουμούρη Νικολάου, Λούρα Νικολάου, Παΐδα Κων/νου, Κυριακούδη Χρήστου, Γιαννά Μιχαήλ, Χωριανοπούλου Νικολάου και Πετρίδη Σοφοκλή. [...] τα κάτωθι: Τσουκαλοχωρίτη Π: είπεν ότι ο Ιατρός Λίναρης είχεν εις το ιατρείον του μίαν νοσοκόμαν, ην εχρησιμοποίει

ως σύνδεσμον και αύτη εξηφανίσθη.- Πετρίδης Σ.: δεν θεωρεί τον ιατρόν ως εγκληματίαν και απορεί πως ούτος φέρεται αναμεμιγμένος εις την ανταρσίαν της νήσου Χίου. Είχεν ακούσει εντούτοις ότι ούτος ήτο Κομμουνιστής.

Ενταύθα και ώρα 1 μ.μ.[....]

Μεθ' ο ηκροάσατο των παρόντων μαρτύρων κατηγορίας Αντωνοπούλου Νικολάου, Σιταρά Ιωάννου, Ατταλιώτου Στυλιανού, Χαβιάρα Ιωάννου, Πολίτση Σταύρου, Στίβη Γεωργίου, Τσαρούχα Σταύρου, Τσιμπή[Δυσανάγνωστο] Κων/νου, Ζαμπιάκη Θεοδώρου, Ποταμούση Δημητρίου και Σιδεράτου Νικολάου. Βεβαιωθήσεις [...] κάτωθι: Αντωνόπουλος Νικόλαος: είπεν ότι μετά την λήξιν της μάχης έξωθεν της οικίας Λεμάνη, όπου ευρίσκετο ο Παπά-Ξενάκης, ούτος εξήλθε της εν λόγω οικίας φέρων πολιτικήν περιβολήν και περιβραχιόνιον με το σήμα "ΕΛΑΣ". Ούτος ήτο εκ των πλέον αναρχικών. Την δράσιν του Λίναρη δεν την γνωρίζει. Πολίτσης Σταύρος : Κατά την συμπλοκήν έμπροσθεν της οικίας Λεμάνη είδε τον Παπά-Ξενάκη ρίπτοντα δύο (2) χειροβομβίδας Μιλς, μετά τούτο δε διέφυγε, αλλά συνελήφθη.

Ενταύθα ανεγνώσθη από του γραμματέως η κατάθεσης του απόντος μάρτυρος Τέττερη Στ.

Ενταύθα[...] διεκόπει[...]

Την 8:30 π.μ. της 4 Αυγούστου 1948 επανελήφθη [...]

Μεθ' ό ηκροάσατο των παρόντων μαρτύρων της κατηγορίας Μαχαλιά Κων/νου, Κουμπιά Κων/νου, Κατσαρού Στυλιανού, Ζήκκου Βασιλείου, Τζαννάκη Ανδρέου, Μανωλάκη Στυλιανού και Τσουκαλά Δημητρίου. [...] και καταθέσαντες όσα εν τη προανακρίση των.

Μεθ' ό ηκροάσαντο των παρόντων μαρτύρων της υπερασπίσεως 1.) Μουτάλη Ιωάννου του Πέτρου, ετών 55, γεννηθέντος και κατοικούντος εις Συκιάδα-Χίου, παντοπώλου.- 2.) Ζουμίδη Γεωργίου του Αντωνίου και της Μαρίας, ετών 53, γεννηθέντος εις Μ. Ασίαν και κατοικούντος εις Συκιάδαν Χίου, καφεπώλου.- 3.) Γεωργούλη Δημητρίου του Γεωργίου και της Μαρίας, ετών 43, γεννηθέντος και κατοικούντος εις Λαγκάδαν - Χίου, γεωργού.- 4.) Νομικού Αντωνίου του Ορέστου και της Αργυρούλας, ετών 37, γενηθέντος εις Νέννητα - Χίου και κατοικούντος εν Αθήναις, Διευθυντού της Εφημερίδος "Βραδυνής". 5.) Μαυριδόγλου Ισιδώρου του Νικολάου και της Δεσποίνης ετών 37, γεννηθέντος και κατοικούντος εν Χίω, έμπορου.- 6.) Φαρδύ Αλεξάνδρου του Ιωάννου και της Κλεοπάτρας, ετών 48, γεννηθέντος και κατοικούντος εν Χίω, έμπορου. 7.) Δράκον Ιωάννην του Μιχαήλ, ετών 34, γεννηθέντα εν Παρπαριά - Χίου και κατοικούντα εις Πειραιά, εμπόρου.8.) Σίμμου Μιχαήλ, ετών 33, γεννηθέντα εν Χίω και κατοικούντα εις Πειραιά, δερματέμπορου, 9.) Πυκνή Μιχαήλ του Δημητρίου, ετών 65, γεννηθέντος εις Καλιμασσιάν - Χίου και κατοικούντος εις Πειραιά, μικροπώλου, 10.) Κράκαρη Αποστόλου του Νικολάου και της Χρυσάνθης ετών 20, γεννηθέντος εις Κάμπον Χίου και κατοικούντος εν Αθήναις, ιδιωτικού υπαλλήλου, 11.) Σπέη Ηλία του Γεωργίου ετών 58, γεννηθέντος εις Χίον και κατοικούντος εις Πειραιάν, ξενοδόχου. 12.) Ποντικού Κων. του Ιωάννου, ετών 39, γεννηθέντος εις Οινούσαι - Χίου και κατοικούντος εις Πειραιά, ναυτικόν, 13.) Κλιμεντάκη Χρήστου του Δημητρίου και της Θωμαΐδος, ετών 45, γεννηθέντος εις Κων/πολην και κατοικούντος εις Χίον, μικροπωλητού. 14.) Σιδερίδη Νικολάου του Γεωργίου, ετών 36, γεννηθέντος εις Χίον και κατοικούντος εν Αθήναις, έμπορον.-

Βεβαιωθείσης [...] κάτωθι:

1.) Μουτάλης Ιωάννης: γνωρίζει ότι κατά την ώρα της συμπλοκής της Κυδιάντας οι Αδελφοί Γεωργούλοι ευρίσκοντο εις το χωριό τους. Ούτοι εξηφανίσθησαν μετά πάροδον 8 ημερών από το χωριό, ήτοι από των αρχών του μηνός Φεβρουαρίου 1948. Εις το χωριό ήσαν ήσυχοι και εργατικοί, ήτο δε γνωστόν εις όλο το χωριό, ότι αμφότεροι οι αδελφοί Γεωργούλη ήσαν Αριστεροί.

2.) Ζουμίδης Γεώργιος: Γνωρίζει ότι οι αδελφοί Γεωργούλοι ότι την επομένη της συμπλοκής Κυδιάντας ευρίσκοντο εις το χωριό.-

3.) Γεωργούλης Δημήτριος: Γνωρίζει ότι οι αδελφοί Τράτση εβγήκαν εις το "βουνό" εις τας 25 Ιανουαρίου 1948, δεν γνωρίζει όμως εις ποίαν συμμορίαν

ενετάχθησαν. Αμφότεροι ήσαν εργατικοί και καλοί άνθρωποι. Γνωρίζει επίσης τας οικίας των αδελφών Τράτση, αίτινες δεν συγκοινωνούν με κλαβανή.

4.) Νομικός Αντώνιος: Είπεν ότι ο κατηγορούμενος Αρβανιτάκης έχει ασφαλώς παρασυρθή. Εις τας φυλακάς Βούρλων, ένθα εκλείθη ο μάρτυς παρεκλήθη από τον κατηγορούμενον να δημοσιεύση δήλωσίν του περί αποκηρύξεως, ήτοι και εδημοσιεύθη εις την εφημερίδα "Βραδυνή".

5.) Μαυριδόγλου Ισίδωρος: Γνωρίζει τον ιατρόν Λίναρην Σωτήριο, ως καλόν οικογενειάρχην και επιστήμονα. Εις το ιατρείον του εσύγχναζον όλαι αι κοινωνικαί τάξεις. Επνοείτο πάντοτε από εθνικόν παλμόν. Προ της κατοχής είχε Αριστερά φρονήματα. Εις την Ανταρσίαν της Χίου δεν ήτο αναμεμιγμένος, δεν γνωρίζει εντούτοις εάν κατά τας εκλογάς εψήφισεν ούτος. Ουδέποτε πίεσης τω εγένετο εις την Χίον παρά την Αστυνομικήν Αρχ.

Ο Παπά-Ξενάκης εσύχναζε τακτικά εις τον ιατρείον του Λίναρη. Ο Καλαμπόκας εφιλοξενήθει από τον ιατρόν Λίναρην, ούτος δε (ο Καλαμπόκας) συνεργάσθη κατά την Κατοχήν με τον υπομοίραρχον κ. Ζορμπάν. Ελέγετο ότι ο Λίναρης ήτο εις το Ε.Α.Μ.

Καταθέτει ωσαύτως ότι ο κατηγορούμενος Μαυράκης ηργάσθη κατά την κατοχήν εναντίον των καταχτητών. Ο κατηγορούμενος Λοΐζος, ανέλαβεν επί τριήμερον κατά το έτος 1944 τα καθήκοντα του Νομάρχου.-

6.) Φαρδύς Αλέξανδρος: Γνωρίζει ότι ο Λίναρης ήτο Αριστερός και ως τύπος λίαν ζωηρός. Αφ' ης εποχής ενυμφεύθη ησύχασεν. Η ψυχή της ανταρσίας της Χίου ήτο ο Ευαγγελινός.-

7.) Δράκος Ιω.: Γνωρίζει τον Παπουλήν καλώς και λόγω του ότι παρασύρεται ευκόλως παρεσύρθει εις την ανταρσίαν.-

8.) Σίμος Μιχ.: Γνωρίζει ότι ο Βαττάκης ήτο Αριστερών φρονημάτων, έχει δε ούτος ήπιον χαρακτήρα.-

9.) Πυκνής Μιχ.: Γνωρίζει τον κατηγορούμενο Μιχαηλιάδη. Είναι καλός τεχνίτης και φίλεργος.-

10.) Κράκαρης Απ.: Γνωρίζει τον κατηγορούμενον Μαμούναν ως ένα καλό παιδί.-

11.) Σπέης Ηλίας: Γνωρίζει τον Καραμανλήν και δεν φαντάζεται ότι ούτος ηδύνατο να έχει ενεργόν ανάμιξην εις την ανταρσίαν.-

12.) Ποντικός Κων/νος: Γνωρίζει τον Καραμανλήν και ήκουσε ότι έλαβεν μίαν αποζημίωσην εκ του εξωτερικού δια την απώλειαν του πατρός του κατά τον πόλεμον.-

13.) Κλημεντάκης Χρ.: Γνωρίζει τον κατηγορούμενον Καψάλην και καταθέτει ότι ανήκει εις οικογένειαν εθνικοφρόνων.-

14.) Σιδερίδης Νικ.: Γνωρίζει τον κατηγορούμενον Λοΐζον. Ούτος είχεν αποκηρύξει το Κ.Κ.Ε. και, πιστεύει, ότι η αποκήρυξις του αυτή ήτο ειλικρινής.-

Ενταύθα και ώραν 2 μ.μ. […] διεκόπη

[…] 5 Αυγούστου […]

Μεθ' ό ηκροάσατο των […]

1.) Κουλιάνου Κων/νου του Γεωργίου και της Μαρίας, ετών 64, γεννηθέντος και κατοικούντος εις Ικαρίαν, ιατρόν και 2.) Τριπόδη Στεφάνου του Ιωάννου και της Αργυρής, ετών 38, γεννηθέντος εις Αρέθουσαν - Ικαρίας και κατοικούντος εις Αρέθουσαν – Ικαρίας, γεωργού.

Βεβαιωθήσεις […]

Ο κάτωθι:

Κουλιανός Κων/νος: Γνωρίζει τον Ανδριώτη. Ούτος έφυγεν εξ Ικαρίας το τελευταίον δεκαήμερον του μηνός Οκτωβρίου 1947. Εις την Ικαρίαν ήτο άεργος. Εξέδιδε μίαν εφημερίδα, την "Νέαν Ικαρίαν". Ούτος έπασχεν από καρδιακήν πάθησιν. Ούτος ανήκει εις οικογένειαν καλής τάξεως. Εις την Ικαρίαν εκρύπτετο επί 2 έως 3 μήνας, διότι δεν ήθελε να συλληφθεί εξ' αιτίας μιας καταδίκης. Προ της καταδίκης του, δι ήν είχεν εκδοθεί απόφασις ερήμην τριμήνου φυλάκισεως. Εκυκλοφόρει ούτος ελευθέρως.- Οι Θέος και Μπαρτζιώτας δεν διήλθον εξ Ικαρίας. Ο Παπαρρήγας, ο Τσιμώφ, ο Ρέγκας (;), και ο Παρτσαλίδης, διήλθον εξ Ικαρίας.

Τριπόδης Στέφανος: Γνωρίζει ότι ο κατηγορούμενος Ανδριώτης Πέτρος εβρίσκετο εις Ικαρίαν μέχρι του τέλους Οκτωβρίου 1947. Επληροφορήθην ότι εις την Χίον

εσυνελήφθη ούτος την 31/10/47. Ανήκει ούτος εις οικογένειαν εθνικοφρόνων. Ήκουσε ότι στην Μ. Ανατολή διέλυσε μίαν ελληνικήν Ταξιαρχίαν και έγινε ο κατηγορούμενος ταξίαρχος δια της πράξεώς του αυτής. Ο κατηγορούμενος ασφαλώς έβλαψε την Ελλάδα και η όλη του πράξης αυτή είναι προδοσία. Η "Νέα Ικαρία" ην εξέδιδε ο κατηγορούμενος ήτο φρονημάτων Αριστερών, δι ο και δεν την εδιάβαζεν ο μάρτυς. Αυτή εξεδίδετο άπαξ του μηνός.-

Ητά απελογήθησαν οι κατηγορούμενοι καταθέσαντες όσα εν τη προανακρίση των και τα κάτωθι;

Μαυράκης: Ευθύς μετά την απελευθέρωση ήλθον εις την νήσον Χίον ο κ. Μπουρδάρας ως Διοικητής και ο κ. Σταματιάδης ως Νομάρχης. Εις την παρανομίαν εξήλθεν ούτος τον Ιούλιον 1947, δεν έλαβεν μέρος εις τον πολυβολισμόν των στρατώνων ούτε εις την συμπλοκήν της Κυδιάντας έλαβεν ούτος μέρος, καθόσον εβρίσκετο ούτος εις Τάλλαρον. Στον Κάμπον παρεσύρθει από τον Βορρειάν. Τον Σ/βριον 1947 μετέβη εις το ΑΚΤΙΦ του Βροντάδου ένθα ωμίλησαν οι Ευαγγελινός, Κανόνης και ο Πέτρος, ον ανεγνώρισεν από μίαν φωτογραφίαν.

Ήσαν επίσης οι Στείρος και Νταναΐνης. Τα όπλα δια την ανταρσίαν τα παρέσχον εις ημάς οι Βορρειάς και Ευαγγελινός. Ούτος κατ' αρχάς μετά της ομάδος του μετέβη εις Σιδερούνταν και κατόπιν εις τα Κουρούνια, όπου ωμίλησεν ο Βορρειάς στους συγκεντρωθέντας χωρικούς και ακολούθως έκαψαν τα αρχεία του Αστυνομικού Σταθμού. Κατόπιν μετέβησαν εις Παρπαριάν, και ακολούθως εις τον Κάμπον, ένθα ανεύρον τον Ευαγγελινόν. Τα όπλα ήσαν κρυμμένα εις τα Κουρούνια μεθ' ενός ασυρμάτου από το 1944. Εις το ΑΧΤΙΦ του Βροντάδου ωμίλησαν γενικώς για τα οργανωτικά της Χίου. Ο Κανόνης εμίλησεν δια την όλην κατάσταση εν Μυτιλήνη. Ο κατηγορούμενος έφυγεν κατόπιν και μετέβην εις Τάλλαρον παρά τω θείω του Κωστή Μαυράκη. Εις την Λαγκάδα μετέβησαν κατόπιν αποφάσεως του Πρινιά και του Δημήτρη Τράτση ίνα συλλάβουν τον ιατρόν Πετρίδη, κατά δεν την συμπλοκήν, εφονεύθει εις χωροφύλαξ, άγνωστον εις τον κατηγορούμενον παρά τίνος εφονεύθει. Κατόπιν μετέβησαν εις Σιδερούνταν και ακολούθως εις τα Κουρούνια, όπου τους εμίλησαν ο Πρινιάς και ο απολογούμενος, όστις εζήτησεν ψωμί και τυρόν, ακολούθως δε, προέβησαν εις την αφαίρεσιν και πυρπόλησην των αρχείων του Σταθμού, ύστερον δε μετέβησαν εις Παρπαριάν και κατόπιν εις τον Κάμπον, όπου συνήντησαν τον Ευαγγελινόν. Τα όπλα μεθ' ενός ασυρμάτου τα είχεν αποκρύψη κατά το έτος 1944: Ο Ευαγγελινός στου [δυσανάγνωστο] της Ζαμπέλλας Φωκά.- Τον ιατρόν Λίναρη γνωρίζει και μετέβαινε τακτικά εις το ιατρείον του.

Εις ερώτησιν του Β. Επιτρόπου ποίος ειδοποίησεν τούτον ίνα μεταβεί εις το ΑΧΤΙΦ Βροντάδου, ο απολογούμενος λέγει ότι τον ειδοποίησε ο Βορρειάς. Εκεί εβρίσκοντο και οι Κανόνης, Ευαγγελινός. Ωμίλησαν οι Κανόνης, Ευαγγελινός και ένας άγνωστος δια την κομμουνιστικήν οργάνωσιν της Χίου, ειδικώς δε ο Κανόνης δια την επικρατούσαν εν Μυτιλήνη κατάστασιν. Τον κατηγορούμενον Παπούλην τον ανεύρον εις τον Κάμπον και συγκεκριμένα εις την οικίαν Λυκιαρδόπουλου. Μάλλινον σκούφον με τα αρχικά γράμματα Δ.Σ. (Δημοκρατικός Στρατός) εφόρεσεν και ουτός.

Εις ερώτησιν του κ. Β. Επιτρόπου εάν είναι κομμουνιστής αυτός απήντησεν ότι δεν είναι κομμουνιστής, αλλά ήτο οργανωμένος, στο Ε.Α.Μ,, πιστεύει δε ότι το Κ.Κ.Ε. είναι προδοτικό κόμμα.

Γεωργούλης Δ. κατέθεσεν όσα εν τη εγγράφω απολογία του και τα κάτωθι:

Εις το Βροντάδο μετέβη ομού μετά του αδελφού του, όπου και έλαβον όπλα.- Εκεί τους ωμίλησαν ο Πρινιάς και ο Βορρειάς παρευρίσκετο δε και ο Μαυράκης, ακολούθως δε οδηγήθησαν παρά του Παπουλή εις την Παρπαριάν ένθα έμειναν τρεις μέρες. Μετά ταύτα μετέβησαν εις Λαγκάδα εις την οικίαν του ιατρού Πετρίδη, δεν γνωρίζει δε ποιος εξ αυτών επυροβόλησεν το φυλάκιον. Την κοπήν του τηλεγραφικού σύρματος ανέλαβεν ο αδελφός του και ο Αρβανιτάκης ακολούθως μετέβησαν εις Παρπαριάν και κατόπιν εις τα Κουρούνια. Τ' αρχεία του Σταθμού τα έκαψαν ο Μαυράκης και ο Πρινιάς, οίτινες αφήρεσαν και το τηλέφωνον. Κατόπιν μετέβησαν εις τον Κάμπον, όπου εγένετο η συμπλοκή μετά των χωροφυλάκων, όπου και παρεδόθη ούτος.-

Ντούλος Π: κατέθεσεν όσα εν τη προανακρίση του και τα ακόλουθα: Ομολογεί ότι παρεσύρθη παρα των κομμουνιστών δια να βάλη κατά της πατριδας του της Ελλάδος, μετανοεί δια τούτο, αποκηρύσσει το Κ.Κ.Ε. και τον προδοτικόν αρχηγόν Μάρκο. Μετά την είσοδον των γερμανών εις Ελλάδα κατά το 1941 ο κατηγορούμενος, καταθέτει ότι μετέβη εις Μ. Ανατολήν και έλαβεν μέρος εις την απόβασιν της Σικελίας. Από της εποχής ταύτης το Κ.Κ.Ε. ήρχισε να τον δηλητηριάζει. Ότε το 1946 επέστρεψεν εις Χίον ωργανώθη εις την Ε.Π.Ο.Ν. και διωρίσθη γραμματέας της συνοικίας Αγίου Γεωργίου. Τα χριστούγεννα του 1947 ο Μιχαηλιάδης του ανάγγελε την συγκρότηση της κυβερνήσεως του Μάρκου και του ανάθεσε να γράφει συνθήματα εις τους τοίχους. Η αστυνομία δεν μας ηνόχλει και εδημιούργησαν μόνοι τους μίαν κατάστασην ανησυχίας ην απέδωσαν εις την αστυνομίαν κατά την γνωστήν Κομμουνιστικήν μέθοδον ούτω εξήλθε εις την παρανομία και ωδηγήθη στο βουνό, δεν εδέχθη όμως να λάβη όπλον. Δια την παραλαβήν των όπλων μετέβησαν οι Αρβανιτάκης Κουλελές και άλλοι. Μετέβησαν ακολούθως εις Βασιλιώνικο, όπου συνήντησαν τον Πανέρη και εν συνεχεία μετέβησαν εις Κάμπον μετά του Μιχαηλιάδη.

Εις τον Κάμπον έλαβεν όπλον, παρευρίσκοντο εκεί οι Μαυράκης και Παπουλής. Κατά την γενομένην συμπλοκήν εις το χωρίο Λαγκάδα ούτος παρέμεινε ως φρουρός εις το δεσπόζον ύψωμα και ούτος ήκουσε τους πυροβολισμούς των συντρόφων του συμμοριτών. Εις ερώτησιν του κ. Β. Επιτρόπου [δυσανάγνωστο] περί του πότε πήραν τα όπλα εις τον Ζιφιά, ο κατηγορούμενος είπεν ότι ταύτα μετεφέρθησαν εις τας 6 Ιανουαρίου. Σήμερον δέχεται και επιθυμεί να τω δώσει η Πατρίς όπλω ίνα πολεμήσει κατά των ανταρτών οίτινες επρόδωσαν την πατρίδα εις τους Σλάυους.

Τράτσης Δημήτριος: Κατέθεσεν όσα εν τη προανακρίση και τα κάτωθι. Συμμετέσχεν εκτός των άλλων[δυσανάγνωστο] εις την μάχη της Λαγκάδος ένθα μετέβει ένοπλος μετά του επίσης ενόπλου Αντωνίου [δυσανάγνωστο] εις την οικίαν του ιατρού Πετρίδη, ίνα τον συλλάβει καθ' ην στιγμήν οι Μαυράκης, Λεοντάρας, Καμπο [δυσανάγνωστο], Ζανής Σιδερής, Κουλελές και Ψαρράκης μετέβησαν εις το φυλάκιον της Λαγκάδος, ο δε Κων/νος Ζερβός μεθ' ενός ετέρου μετέβησαν ίνα αποκόψουν τα τηλεφωνικά σύρματα. Κατά την επίθεσιν κατά του σταθμού χωροφυλακής της Λαγκάδος εφονεύθει ο χωροφύλαξ Φρ[δυσανάγνωστο]λης, όστις ήτο σκοπός του φυλακίου. Έλαβεν επίσης μέρος εκτός των άλλων και εις τη μάχην του Κάμπου ένθα έρριψεν 2 έως 3 δυναμίτες. Εις ερώτησιν του κ. Β. Επιτρόπου, τι φρονεί δια την ανταρσίαν κατά της Ελλάδος, απήντησεν ότι είναι άδικον να χύνεται Ελληνικόν αίμα εκατέρωθεν, αγνοεί δε εάν ο Μάρκος είναι προδότης και έαν αι πράξεις του είναι παράνομες και εγκληματικές.-

Ενταύθα και ώρα […] 8:30 στις 6 Αυγούστου 1948 […]

Μεθ' ο ηκροάσατο του προς απολογίαν κληθέντος κατηγορουμένου, Τράτση Ιωάννη ομολογήσαντος όσα εν τη εγγράφω απολογία του και τα ακόλουθα: Εις την μάχην του Κάμπου ένθα έλαβεν μερός μετά του αδελφού του και άλλων ενόπλων επυροβόλησαν ούτοι κατά της χωροφυλακής. Ο δε αδελφός του Δημ. Τράτσης έριψεν δύο δυναμίτες. Εις ερώτησιν του κ. Β. Επιτρόπου εάν επιδοκιμάζει την ανταρσίαν, ούτος απήντησεν ότι δεν έχει γνωμήν.-

Μεθ' ο απολογήθησαν οι κατηγορούμενοι Ζερβός Κων., Γεωργούλης Παντελής, Κατσαμπάς ή Τσιτρίνης Μιχ., Πλακωτάρης Κων/νος και Αρβανιτάκης ή Χάλικας Δημ. οίτινες ομολόγησαν όσα και εν τη εγγράφω απολογία τους και τα κάτωθι:

Ζερβός Κων: Δεν γνωρίζει συγκεκριμένως περί της υφισταμένης ανταρσίας δι ο και δεν έχει γνώμην.

Γεωργούλης Παντελής: δεν γνωρίζει τίποτε περί υπάρξεως ανταρσίας και δεν δύναται να την χαρακτηρίσει ως προδοτική.

Κατσαμπάς Μιχ.: Αναγνωρίζει ότι επλανήθει και ότι το Κ.Κ.Ε. ήτο κόμμα προδοτικόν και αντεθνικόν και το καταδικάζει, ως επίσης και την ανταρσίαν του Μάρκου.-

Πλακωτάρης Κων/νος: Δηλοί ότι καταδικάζει την ανταρσίαν του Μάρκου, ήν θεωρεί επιζημίαν δια την Ελλάδαν και την οποίαν επείσθη πλέον ότι υποκινείται παρά των Σλάυων.

Αρβανιτάκης Δημ.: αποκηρύσσει την ανταρσίαν του Μάρκου ως προδοτικήν και αναγιγνώσκει δήλωσιν του δημοσιευφήσαν εις την εφημερίδα "Βραδυνή".-

Ενταύθα και ώραν 1:30 […] 5:30 της ιδίας ημέρας.

Την […]

Μεθ' ο απελογήθησαν οι κατηγορούμενοι: Ξυλάς Γ., Παπουλής Ιω. και Λίναρης Σωτ., ομολογήσαντες όσα εν τη προανακρίση τους και τα κάτωθι:

Ξυλάς Γ.: Καταδικάζει ως προδοτικήν και αντεθνικήν των ανταρσίαν, ο δε αγών του Μάρκου είναι εγκληματικός ενισχυόμενος από τους βόρειους γείτονας της Ελλάδος.-

Παπουλής Ιω.: καταδικάζει την ανταρσίαν ως αντεθνικήν και προδοτικήν.-

Λίναρης Σωτήριος: όσα εν τη προανακρίση και τα κάτωθι: Κατά την κατοχήν, λέγει, ότι συνέτελεσεν εις το να αποσταλώσιν δώδεκα Αξιωματικοί εις την Μ. Ανατολήν και εις την δημιουργίαν των συσιτίων επί νομαρχίας κ. Λουλακάκη. Εμεσολάβησεν εις την μετάβασην εις την Μ. Ανατολήν του κυρίου Καλμανόπουλου(?) και του υπομοιράρχου κ Ζορμπά, μη πραγματοποιηθήσαν τελικώς. Μετέβην κατά την διάρκειαν της Κατοχής εις Κάϊρον , φιλοξενηθείς παρά των Αγγλικών αρχών, επιστρέψας δε μετά την απελευθέρωσιν εις Χίον , ένθα ήρχισεν εργαζόμενος εντατικά προς ανάκτησιν των απωλεσθέντων . Πάντοτε προσέφερεν και έδιδεν χρήματα εις τους διωργανούμενους εθνικούς εράνους, υπέρ της φανέλλας του Στρατιώτου, εις δε τον έρανο των Δωδεκανησίων προσέφερε δρχ. 100.000 .- (εκατον χιλ.δρχ).

Ενταύθα και ώρα 11μ.μ. […] ίνα επαναλ. 8:30 7ης Αυγούστου 1948 […]. επανελήφθει[…]

Μεθ' ο εκλήθη ο κατηγορούμενος Λίναρης Σωτήριος προς συνέχισης της απολογίας του. Εις ερώτησιν του Β. Επιτρόπου τίνα εξήγησιν δίδει ούτως δια την ανταρσίαν της Κυδγιάντας και τον φόνον του χωροφύλακος, ούτος απαντά ότι επίστεψεν εις κυκλοφορήσασαν διάδοσην, ότι επρόκειτο περί συμπλοκής μεταξύ μεθισμένων, αυτή δε ήτο και η παρ΄εκείνων σχηματισθείσα αντίληψης , καθόσον δεν ανεγίγνωσκεν εφημερίδας. Περαιτέρω ο κατηγορούμενος απολογούμενος λέει ότι ουδένα εστρατολόγησεν εις τας συμμορίας της Χίου. Ενταύθα καλείται ο μάρτυς κατηγορίας Μοίραρχος Παντελίδης όστις ερωτούμενος παρά του προέδρου όπως κατονομάσει ούτος τα πρόσωπα , οίτινα εστρατολόγησεν ο κατηγορούμενος Σωτ. Λίναρης, ούτος απαντά ότι δεν δύναται να κατονομάσει τα πρόσωπα ταύτα διότι πιθανόν να δολοφονηθούν παρά δολοφονικών οργάνων του Κ.Κ.Ε.-

Ο Β. Επίτροπος αποτεινόμενος προς τον μάρτυρα κατηγορίας Μοίραρχον Παντελίδη ζητεί όπως προβεί εις την αποκάλυψιν των ονομάτων των ατόμων άτινα εστρατολόγησεν ο κατηγορούμενος Λίναρης, ο μάρτυς δε Μοίραρχος Παντελίδης λέγει ότι τούτο δεν δύναται να γίνει άνευ ζημίας του όλου αγώνος κατά των συμμοριτών και των εν τη Χίω υπολειμμάτων τούτων. Καθόσον εκ των τριών στρατολογηθέντων ατόμων το έν απεβίωσεν τα δε έτερα δύο ευρίσκονται εν ζωή.

Εις ερώτησιν εκ νέου του Β. επιτρόπου προς τον αυτόν μάρτυρα, ποιος ο διαμειφθείς μεταξύ Λίναρη και στρατολογηθέντων διάλογος, ούτος απαντά ότι ο Λίναρης είπεν προς τους παρ' αυτού στρατολογηθέντας ότι πολλοί πιέζονται παρά της Αστυνομίας και μοιραίως θα λάβουν τον δρόμον προς το βουνό, επί πλέον δεν έκαμεν πρότασιν προς ένα εξ αυτών όπως αναλάβη την αρχηγείαν συμμοριακής ομάδας.

Ενταύθα η υπεράσπισης του κατηγορουμένου Σωτ. Λίναρη ητήσατο όπως χωρισθή η δίκη ως προς αυτόν, εφόσον δεν καθίσταται εφικτόν να γίνη αποκάλυξη των ως άνω προσώπων άνευ ζημίας και κινδύνου της νήσου Χίου και των στρατολογηθέντων προσώπων, δικασθεί δε ούτος όταν τα εν λόγω πρόσωπα αποκτήσουν πλήρη ελευθερία.

Ο Β. Επίτροπος λαβών τον λόγον προέτεινε, όπως απορριφθεί η αίτησις αύτη της υπερασπίσεως δεδομένου ότι ουδείς δικονομικός λόγος συντρέχει προς τούτο.

Το δικαστήριον διασκεψάμενον μόνον επί των εδρών δι αποφάσεως του παμψηφεί ληφθείσης και εν δημοσία σενεδριάσει παρά χρήμα απαγγελθείσης απέριψεν την αίτησιν της υπερασπίσεως του κατηγορουμένου Λίναρη Σωτηρίου περί χωρισμού της δίκης ως προς αυτόν και διέταξεν την πρόοδον της δίκης.-

Μεθ΄ ο απελογήθησαν οι κατηγορούμενοι Ψιακής Δημ. Πλακωτάρης Ισίδωρος και Ξενάκης Νικόλαος οίτινες κατέθεσαν όσα και εν τη προανακρίσει και τα κάτωθι:

Ψιακής Δημ :την ανταρσίαν του Μάρκου και το Κ.Κ.Ε. δεν δύναμαι να τα καταδικάσω

Πλακωτάρης Ισίδωρος: Το Κ.Κ.Ε. και την ανταρσίαν του Μάρκου δεν αποκηρύσσω.

Ξενάκης Νικόλαος: Ότε κατά την Κατοχήν ευρέθην εις Κάιρον κατηγορήθη και εδικάσθη παρά του [δυσανάγνωστο] έκτακτου στρατοδικείου υπό τω λόγω ότι έκαμεν αντιβρεττανικήν πολιτικήν Εις ερώτησιν του Προέδρου εάν το Κ.Κ.Ε. παραδέχεται τον Χριστόν, ο κατηγορούμενος απαντά ότι δεν δύναται να εκφέρει γνώμην διότι δεν ασχολείται με την πολιτικήν. Εις ερώτησιν Στρατοδίκου εάν ούτος καταδικάζει τους αντάρτας της Χίου και την ανταρσίαν του Μάρκου ούτος απαντά ότι καθ' ο ιερεύς δεν πολιτεύεται.

Ενταύθα και 1:30 […]

5:30[...] επαναλήφθει[...].-

Μεθ' ο απελογήθησαν οι κατηγορούμενοι Κουκούλης Λορέντζος, Πανέρης Παντελής, Φιρίππης Παναγιώτης, Βατάκης Μιχαήλ, και Αγγουλές ή Χονδρουλάκης Φώτιος οίτινες κατέθεσαν και ωμολόγησαν όσα και εν τη προανακρίσει των και τα κάτωθι: Κουκούλης Λ. Παρεδόθη εις τας 29 Μαρτίου 1948 και παρέδωσεν εις την Αστυνομίαν και το όπλον όπερ έφερεν με θ΄εαυτού ήτοι ένα Τόμιγκαν, επίσης υπέδειξεν και άλλα όπλα άτινα είχαν αποκρυβεί εις την οικίαν της Ζαμπέλας Φωκά . Δεν καταδικάζει την ανταρσίαν της Χίου ούτε γνωρίζει τι περί του Μάρκου.-

Πανέρης Π.: αποδίδει τον εν Ελλάδι Εμφύλιον πόλεμον εις συμφέροντα ξένων Κρατών.-

Φιριππής Π.: Κατακρίνει και καταδικάζει την ανταρσίαν του Μάρκου και την ψευδοκυβέρνησιν των κομμουνιστών.-

Βατάκης Μιχ.: επιθυμεί την συμφιλίωσιν και την κατάπαυσιν του Εμφυλίου πολέμου.-

Αγγουλές Φώτιος : Δεν ασχολείται με την πολιτικήν και αγνοεί την ανταρσίαν του Μάρκου.-

[...] διακόπτεται[...] ίνα επαναληφθεί αυτή την 8:30 π.μ της 9^{ης} Αυγούστου 1948

[…]

Μεθ΄ ο απελογήθησαν οι κατηγορούμενοι Κόκκας Ιωάννης , Χούλης Γ., Στείρος Στ., Οριέττας Ιωάννης, Πλουμής Δημήτριος, Νταναΐνης Δημήτριος του Κων/νου, Τζιώτης Μάρκος, Μανάρας Φανούριος, Καβούκας Φ., Παραδείσης Στ., Σαρηγγιάνης Σ., Μωράκη Κωνσταντίνου, Γλύκας Σωτ., Σκούφαλος Γ., Φραγκάκης Αρχιμήδης, Κώσταλος Γ., Τσουκαλάς Γ., Κόρμαλος Ε., Στρατάκης ή Ρούσσος Μιχ., Κομνηνός Γ. και Γιαννιώδης Ιωάννης ομολογήσαντες όσα και εν τη εγγράφω αυτών απολογία και τα κάτωθι.

Κόκκας Ιω.: Τον παρέσυρε ο Ευαγγελινός εις την παρανομίαν τον Σ/βρίον 1947 ήλθεν εις Χίον εξ Ικαρίας δραπέται ηγετικά στελέχη του Κ.Κ.Ε. εν οις και ο Βασάλος και ο Πέτρος Ανδριώτης ον εφιλοξένησεν εις την οικίαν του όστις εσκόπει να δημιουργήσει τον πυρήνα της ανταρσίας, ίνα αφ ένος παύσει η Χίος να ενισχύει το Κράτος δια στρατού, αφ έτέρου δε ίνα δια να παρασύρει εις την παρανομίαν πολίτας και δημιουργήση ούτω ανταρσίαν. Ο Μαυράκης τον ενέταξεν εις ομάδα ενόπλων, αλλά προσεποιήθει τον ασθενή και τους εγκατέλειψε. Την ανταρσίαν την θεωρεί προδοτικήν και εγκληματικήν.-

Χούλης Γ.: Την ανταρσίαν εις Χίον την εδημιούργησαν οι κομμουνιστές Βορρειάς, Κανόνης, Μαυράκης κ.α. οι οποίοι με παρέσυραν εις την παρανομίαν. Εις την Αστυνομίαν παρεδόθην αυθόρμητως και παρέδωσε τρία (3) όπλα τα οποία του παρέδωσεν ο Βορρειάς και του είπε να τα φυλάττει. Αποκηρύσσει το Κ.Κ.Ε. και καταδικάζει την ανταρσίαν.

Στείρος Στ.: Έλαβεν μέρος εις το ΑΚΤΙΦ του Βροντάδου, εν ώ έλαβον μέρος 35 - 40 πρόσωπα, εν οις εις άγνωστος ονόματι Πέτρος και εις άγνωστος έτερος ονόματι Μανόλης. Ήσαν επίσης ο Χούλης και ο Μαυράκης. Τούτο εγένετο τον Σ/βριον 1947

και διήρκεσεν δύο (2) ημέρας. Γνωρίζει ότι ο ιατρός Λίναρης Σ. δεν ήτο κομμουνιστής διότι υπήρξεν δηλωσίας του 1936. Καταδικάζει την ανταρσίαν ήτοι καθοδηγείται από το Κ.Κ.Ε.

Οργέττας Ιω.: Έλαβεν μέρος εις την συμπλοκήν της Συριώτισσας εις ην έλαβον μέρος οι Τσουκαλάς, Κόρμαλος, Κόκκας, Κώσταλος, Καβούκας, Ψιακής, Στρατάκης και Φραγκάκης. Καταδικάζει την ανταρσίαν ως προδοτικήν και αντεθνικήν.

Πλουμής Δημήτριος: Παρεσύρθει εις την παρανομίαν από τον κομμουνιστή Βορρειά Μιχαήλ και ενετάχθει εις 15μελή. Οπλίσθη δε δι ενός ιταλικού οπλοπολυβόλου, ο Βορρειάς με Τόμιγκαν, ο Στείρος με Στάγερ, ο Καβούκας με Τόμιγκαν ως επίσης και ο Νταναΐνης και Τζιώτης. Τελικώς παρεδόθη μετά του οπλισμού του. Καταδικάζει την ανταρσίαν ως εγκληματικήν και προδοτικήν.

Νταναΐνης Δημ. του Κων/νου: Το Κομμ/κον κόμμα της Χίου τον εκμεταλλεύθει η δε αιτία της παραπλανήσεως του ήτο ο Μιχαήλ Βορρειάς με διάφορα ψεύδη και απατηλές υποσχέσεις. Έλαβεν μέρος εις την συμπλοκήν της Αχλάδος κατά της χωροφυλακής. Παρεδόθει εις τον Μοίραρχον Παντελίδη μετά του οπλισμού του και καταδικάζει την ανταρσίαν ως εγκληματικήν και αντεθνικήν.

Τζιώτης Μάρκος: Ήτο γραμματεύς της ΚΟΒ Βροντάδου, έλαβεν μέρος ενόπλως εις την ανταρσίαν της Χίου και έφερεν μεθ' εαυτόν Τόμιγκαν, βραδύτερον δε παρεδώθει. Δια την ανταρσίαν δεν δύναται να εκφέρει ουδεμία γνώμην, δεν γνωρίζει δε εάν ο Μάρκος δρα αντεθνικώς.-

Μανάρας Φανούριος: Όσα εν τη προανακρίσει του και τα εξής: παρεσύρθει από τον αδελφόν του Μανάρα Ιω. και Οργιέττα και ωπλίσθει. Τελικώς παρεδόθει. Καταδικάζει την ανταρσίαν ως προδοτικήν.

Καβούκας Φίλιππος: όσα εν τη προανακρίσει του και τα κάτωθι: τον παρέσυρε ο Βορρειάς εις την παρανομίαν και εξοπλίσθει με όλπον Τόμιγκαν. Παρεδόθει στην χωροφυλακήν τελικώς και μετανοών καταδικάζει την ανταρσίαν.

Παραδείσης Σταμάτιος: όσα εν τη προανακρίσει και ότι τον παρέσυρεν εις την ανταρσίαν ο κατηγορούμενος Χούλης και έλαβεν όπλο. Τελικώς παρεδόθει, παραδόσας και το όπλον του. Καταδικάζει την ανταρσίαν ως προδοτικήν.

Σαρηγιάννης Σωκράτης: Καταθέτει όσα εν τη προανακρίσει του και τα εξής: Οργανώθει εις το Κ.Κ.Ε. εν Βροντάδω τον Σεπτ/ον 1947 τον Μάρτην 1948 εξωπλίσθει παρά του Μιχ. Βορρειά και μετέβει μετά της ομάδας εις το Αίπος. Παρεδόθει εις την Χωροφυλακήν μετά του οπλισμού του. Καταδικάζει την ανταρσίαν ως αντεθνικήν και προδοτικήν.

Μωράκης Κων/νος: Ωργανώθη εις το Κ.Κ.Ε. τον Ιούλιο 1947. Μετέσχεν της ανταρσίας Χίου εις την τοποθεσίαν της Αχλάδας και τελικώς παρεδόθει. Καταδικάζει την ανταρσίαν ως αντεθνικήν και προδοτικήν.

Γλύκας Σωτήριος: Τον παρέσυρεν ο Βορρειάς, δεν έλαβεν όμως μέρος εις την ανταρσίαν, το δοθέν δε εις αυτόν όπλον παρέδοσεν εις την Αστυνομίαν. Μετανοεί και καταδικάζει την ανταρσίαν ως εγκληματικήν και αντεθνικήν.-

Σκούφαλος Γεώργιος: Καταθέτει όσα εν τη προανακρίσει και τα κάτωθι: Ωργανώθη εις το Κ.Κ.Ε. τον Απρίλιο 1947 ηρνήθη να συμμετάσχει εις ένοπλον ομάδα και έλαβεν μόνο μέρος εις συγκεντρώσεις, καταδικάζει την ανταρσίαν ως προδοτικήν και εγκληματικήν.

Φραγκάκης Αρχιμήδης: Όσα εν τη προανακρίσει και ότι είχεν ωργανωθή εις το Α.Κ.Ε. (Αγροτικό κόμμα Ελλάδος). Κατά μήνα Φεβρουάριον 1948 ο Ευαγγελινός του έδωσε 7 όπλα δια τον εξοπλισμόν ανταρτικής ομάδας του χωριού Θυμιανά. Έλαβεν μέρος εις την συμπλοκήν μετά της Χωροφυλακής εις την Συριώτισσαν. Καταδικάζει την ανταρσίαν ως προδοτικήν και εγκληματικήν.

Κώσταλος Γεώργιος: όσα εν τη προανακρίσει του και τα κάτωθι: Παρεσύρθη εις την ανταρσίαν από τους Κομμουνιστάς ωπλίσθη δε με αραβίδα, ήν του έδωσεν ο Κουκούλης Λορέντζος και έλαβεν μέρος εις μάχην κατά της χωροφυλακής. Περί της ανταρσίας δεν έχει ιδίαν γνώμην και δεν δύναται να εκφρασθή αν είναι προδοτική.-

Τσουκαλάς Γεώργιος: Όσα εν τη προανακρίσει του και τα εξής: εις την παρανομίαν εξήλθεν οικειοθελώς. Έλαβεν μέρος εις διαφόρους συμπλοκάς και μάχας κατά της

χωροφυλακής και ετραυματίσθη, τελικώς δε συνελήφθη. Δεν πιστεύει ότι η ανταρσία αποτελεί πράξιν προδοτικήν.-

Κόρμαλος Εμμανουήλ: Όσα εν τη προανακρίσει του και τα εξής: Ενετάχθη εις συμμοριακήν ομάδα μετά τον Τσουκαλάν, Κώσταλλου και άλλων και έφερεν Ιταλικήν αραβίδα. Τελικώς παρεδόθη μετά του οπλισμού του. Περί της ανταρσίας δεν δύναται να εκφρασθή διότι δεν έχει ιδίαν γνώμην.-

Στρατάκης ή Ρούσσος Μιχαήλ: Όσα εν τη προανακρίσει του και τα κάτωθι: Οικειοθελώς ενετάχθει εις την συμμορίαν του Ευαγγελινού και λοιπών ετέρων και εξωπλίσθη με όπλον μάνλιγερ και έλαβον μέρος εις μάχας κατά της χωροφυλακης. Περί της ανταρσίας δεν έχει γνώμην.-

Κομνηνός Γεώργιος: Ωργανώθη εις την Κ.Ο.Χ. παρά των Πήττα Ιω., και Λορέντζου Κουκούλη. Εις την παρανομίαν εξήλθεν εις τα μέσα Μαρτίου 1948 και εξοπλισθής ενετάχθη εις συμμορίαν. Τελικώς καταδικάζει την ανταρσίαν ως προδοτικήν και εγκληματικήν.

Γιαννιώδης Ιωάννης: Όσα εν τη προανακρίσει του και τα ακόλουθα: Εστρατολογήθη βιαίως παρά του Μαυράκη Γεωργίου όστις τον ώπλισεν με πιστόλι χωρίς να λάβη μέρος εις μάχας. Καταδικάζει την ανταρσίαν και την θεωρεί εγκληματικήν.-

Ενταύθα […] 3:30[...] την 8:30π.μ. της 10ης Αυγούστου 1948

Μεθ' ο απελογήθησαν οι: Νταναΐνης Δημήτριος του Νικολάου, Μιχαηλιάδης Γεώργιος, Καλογρίδης Σταύρος, Ξύδας Κων/νος, ΛΑθηναίου Σωτήριος, Αθηναίου Ελευθέριος, Αθηναίου Ειρήνη, Μαμούνας Νέστωρ, Μαύρος Γεώργιος, Τσατσαρώνης Νικόλαος, Καραμανλής Κων/νος, Καψάλης Νικόλαος και Λοΐζος Ανδρέας, οίτινες ωμολόγησαν όσα εν τη προανακρίσει των και τα κάτωθι:

Νταναΐνης Δημήτριος του Νικολάου. Μετέσχεν οικειοθελώς εις την ανταρσίαν και έλαβεν μέρος εις τούτην ενόπλως. Δεν καταδικάζει ταύτην διότι δεν έχει ιδίαν γνώμην.

Μιχαηλιάδης Γ. Εις την παρανομίαν εξήλθεν οικειοθελώς και εξωπλίσθη. Τελικώς μετανοέι και καταδικάζει την αναρσίαν ως προδοτικήν και αντεθνικήν.-

Καλογρίδης Σταύρος. Είχεν εξέλθει εις την παρανομίαν πλην δεν έλαβεν μέρος εις τας συμμοριακάς ομάδας της Χίου αρνούμενος, ότι έλαβεν οπλισμόν. Επιθυμών την ειρήνευσην όλου του Κόσμου και δεν γνωρίζει περι της ανταρσίας τι συγκεκριμένο.

Ξύδας Κων/νος: Την οικίαν του Λυκιαρδόπουλου εις ην ήμην επιστάτης ήλθον και κατέλαβον ένοπλοι αντάρται παρά την θέλησίν μου. Μεταξύ αυτών ήσαν οι Ευαγγελινός, Ψιακής, Κανόνης, Μαυράκης, Κουλούλης Λ. και άλλοι. Την 18/3/1948, εγένετο κατ΄αυτών επίθεση εκ μέρους της Αστυνομίας. Εκ της γενομένης συμπλοκής εφονεύθει εις χωροφύλαξ και πέντε αντάρτες. Καταδικάζει την ανταρσίαν ως εγκληματικήν.-

Αθηναίος Σωτήριος, εγνώριζε την εγκατάσταση του παρανόμου τυπογραφίου, αλλά δεν το ανεκοίνωσεν εις την Αστυνομίαν χάριν της αδελφής του, ήτης ήτο μνηστή του συμμορίτου Βορρειά. Περί της ανταρσίας του Μάρκου δεν γνώριζει τίποτα δι ο και δεν δύναται να την καταδικάσει.

Αθηναίος Ελευθέριος. Γνώριζε την ύπαρξιν του τυπογραφείου, αλλά δεν ηδύνατο να το αναγγείλει εις την Αστυνομίαν χάριν της αδελφής του. Καταδικάζει την ανταρσίαν ως προδοτικήν και εγκληματικήν.-

Αθηναίου Ειρήνη: Λόγω του δεσμού της μετά του συμμορίτου Βορρειά εδέχθει την εγκατάστασιν του παράνομου τυπογραφείου εις την φουντάναν της οικίας των. Οι γονείς της δεν το εγνώριζον τούτο, αλλά μόνον οι αδελφοί της. Καταδικάζει και αποκηρύσσει την ανταρσίαν και μετανοεί.

Μαμούνας Νέστωρ: Παρεσύρθη εις την παρανομίαν υπό του κομμουνιστού Ευαγγελινού και δεν έλαβεν όμως μέρος εις την ανταρσίαν της Χίου ενόπλως. Καταδικάζει ταύτης και αποκηρύσσει τον Κομμουνισμόν.-

Μαύρος Γεώργιος: Είχεν εκλεγεί ως Γραμματεύς της Νομαρχιακής Επιτροπής του Α.Κ.Ε. εις τας 26 Μαΐου 1946. Τον Αύγουστο του 1947 το Α.Κ.Ε. είχεν προσχωρήσει εις τον συνασπισμόν των κομμουνιστικών Κομμάτων του Ε.Α.Μ., δι' αυτόν δε τον λόγον τον Οκτώβριον του 1947 απεμακρύνθη από το Α.Κ.Ε. Είναι αληθές ότι κατά τον

Φεβρουάριον του 1948 έδωσε ολίγα τρόφιμα εις διελθόντας συμμορίας φοβούμενος δε εκδίκησιν δεν ανήγγηλε το γεγονός τούτο εις την Αστυνομίαν. Καταδικάζει την ανταρσίαν.-

Τσατσαρώνης Νικ.: Εφύλαξεν μόνον ως σκοπός εις το κτήμα ένθα ήτο ο Ξύδας και εύρων την ευκαιρίαν εδραπέτευσεν παρουσιασθείς εις την Αστυνομίαν αυθορμήτως. Καταδικάζει την ανταρσίαν ως προδοτικήν και εγκληματικήν.-

Καραμανλής Κων/νος: Ωργανώθη εις το Κ.Κ.Ε. τω 1945. Ηρνήθει ότι συνέλεγεν χρηματικά ποσά δι εράνων. Περί της ανταρσίας εδήλωσεν ότι δεν είχεν ιδέαν και επιθυμεί την κατάπαυσην του Εμφυλίου πολέμου.-

Καψάλης Νικόλαος: Όσα εν τη προανακρίσει του και ότι εις το Ε.Α.Μ. τον ενέγραψεν ο Λοϊζος Ανδρέας. Ησχολείτο με την συλλογήν παρανόμων εράνων προς ενίσχυσιν του κόμματος, κεντρικός δε ταμίας ήτο ο Κ. Καραμανλής. Καταδικάζει την ανταρσίαν ως προδοτικήν και αντεθνικήν.

Λοϊζος Ανδρέας: Όσα εν τη προανακρίσει του και ότι κατόπιν ισχυράς πίεσεως του Κ.Καραμανλή ηναγκάσθη να του δώσει δρχ. 370.000. Ουδεμίαν ανάμιξιν είχεν εις την ανταρσίαν ην καταδικάζει ως προδοτικήν.

Ενταύθα και ώρα 2μ.μ. διεκόπη [...]

Την 8:30 π.μ. της 11^{ης} Αυγουστου [...]

Ήτα εκλήθει προς απολογίαν ο κατηγορούμενος Ανδριώτης Πέτρος.

Ανδριώτης Πέτρος: Ομολογήσας όσα και εν τη εγγράφω απολογία του. Την ανταρσίαν δεν δύναται να καταδικάσει.

Μεθ' ο, ο Β. Επίτροπος αναπτύξας την κατηγορίαν, προέτεινε την ενοχήν των κατηγορουμένων: 1.) Μαυράκη Γεωργίου, 2.) Τράτση Δημητρίου, 3.) Τράτση Ιωάννου, 4.) Ζερβού Κων/νου, 5.) Γεωργούλη Παντελή, 6.) Κωστάλλα ή Κώσταλο Γεώργιου, 7.) Τσουκαλά Γεωργίου και 8.) Κόρμαλου Παντελή παραβάσει των άρθρων 1, 2 και 3 του Γ/46 ψηφίσματος, ως και των άρθρων 2 και 5 της 19/45 Συντ. Πράξεως και την καταδίκην των εις την ποινήν του θανάτου δι εκάστην των παραβάσεων των άρθρων 1, 2 και 3 του Γ/46 ψηφίσματος, εις την ποινήν προσκαίρων δεσμών δέκα πέντε (15) ετών δια την παράβασιν του αρ. 5 19/45 Συντ. Πρ. και πενταετή φυλάκισην επί παρανόμω οπλοφορία. Την ενοχήν των κατηγορουμένων 1.) Γεωργούλην Αδαμαντίου, 2.) Παπουλή Ιωάννου και 3.) Αρβανιτάκη ή Χάλικα Δημητρίου δια παράβασην των άρθρων 1, 2 και 3 του Γ/46 ψηφ. και 2 και 5 της 19/45 Σ. Π. και την καταδίκην εις την ποινήν του θανάτου δι εκάστην των παραβάσεων 1 και 2 του Γ/46 ψηφ. των ισοβίων δεσμών δια την παράβασην του άρθρου 3 του Γ/46 ψηφ., προσκαίρων δεσμών δέκα πέντε (15) ετών δια την παράβασιν του άρθρου 5 της 19/45 Σ. Π. και πενταετή φυλάκισην επί παρανόμω οπλοφορίαν.

Την ενοχήν των κατηγορουμένων: 1.) Ντούλου Παναγιώτην, 2.) Ξυλά Γεωργ., 3.) Στείρου Σταματίου, 4.) Ταναΐνη Δημητρίουψηφ., 5.) Τζιώτη Μάρκου, 6.) Σαρρηγιάννη Σπυρ., 7.) Μωράκη Κων/νου και 8.) Στρατάκη ή Ρούσσο Μιχαήλ επί παραβάσεως των άρθρων 1 και 2 του Γ/46 και 2 και 15 της 19/45 Σ. Π. και την καταδίκην των εις την ποινήν του θανάτου Δια την παράβασην του άρθρου 1 του Γ/46 ψηφ. ισοβίων δεσμών δια την παράβασην του άρθρου 2 του Γ/46 ψηφ., προσκαίρων δεσμών δέκα πέντε (15) ετών δια την παράβασην του άρθρου 5 της 19/45 Σ. Π. και πενταετή φυλάκιση επί παρανόμω οπλοφορίαν. Την ενοχήν των κατηγορουμένων: 1.) Κατσαμά ή Τσιρίνη Ιω., 2.) Πλακωτάρη Κων/νου, 3.) Πλακωτάρη Ισιδώρου και 4.) Οργιέτταν Ιωάννου δια παράβασην των άρθρων 1, 2 και 3 του Γ/46 ψηφ. και 2 και 5 της 19/45 Σ. Π. και την καταδίκην των εις την ποινήν του θανάτου Δια την παράβασιν του άρθρου 1 του Γ/46 ψηφ., ισοβίων δεσμών δια τας παραβάσεις των άρθρων 2 και 3 του Γ/46 ψηφ., προσκαίρων δεσμών δέκα πέντε (15) ετών δια την παράβασιν του άρθρου 5 της 19/45 Σ. Π. και πενταετή φυλάκιση δια παρανόμον οπλοφορίαν.-

Την ενοχήν των κατηγορουμένων: 1.) Λίναρη Σωτηρίου, 2.) Πανέρη Παντελή, 3.) Κομνηνού Γεωργίου και 4.) Καραμανλή Κων/νου παραβάσει του άρθρου 1 του Γ/46 ψηφίσματος και την και την καταδίκην εις την ποινήν του θανάτου.

Την ενοχήν του κατηγορουμένου Ξενάκη Νικολάου, παραβάσει των άρθρων 1, 2 και 3 του Γ/46 ψηφ. και 2 και 3 της 19/45 και την καταδίκην του εις την πονήν του

θανάτου δι εκάστην των παραβάσεων 1 και 2 του Γ/46 ψηφ. την προσκαίρων δεσμών είκοσι (20) ετών δια την παράβασην του άρθρου 3 της 19/45 Σ. Π., την ποινήν προσκαίρων δεσμών δέκα πέντε (15) ετών δια την παράβασην του άρθρου 5 της 19/45 Σ. Π. και πενταετή φυλάκιση δια παρανόμον οπλοφορίαν.-

Την ενοχήν των κατηγορουμένων 1.) Κουκούλη Λορέντζου, 2.) Χούλη Γεωργίου, 3.) Ταναΐνη Δημητρίου, 4.) Ξύδα Κων/νου και 5.) Ανδριώτη Πέτρου παραβάσει των άρθρων 1 και 2 του Γ/46 ψηφ. και την καταδίκην των εις την πονήν του θανάτου δι εκάστην των ανωτέρω παραβάσεων.-

Την ενοχήν του κατηγορουμένου Βαττάκη Μιχαήλ παραβάσεως των άρθρων 1 και 2 του Γ/46 ψηφ και αρ. 2 του Α. Ν. 509/47 και την καταδίκην του εις την ποινήν του θανάτου δι εκάστην των παραβάσεων 1 και 2 του Γ/46 ψηφ. και δεκαετή (10) ειρκτήν δια την παράβασην του άρθου 2 Α. Ν. 509/47.-

Την ενοχήν του κατηγορουμένου Αγγουλέ ή Χονδρουλάκη Φωτίου παραβάσεως του άρ. 1 του Γ/46 ψηφ. και 2 του Α.Ν.509/47 και την καταδίκην του εις την ποινήν του θανάτου δια την παράβασην του άρθρου 1 του Γ/46 ψηφ. και δεκαετή (10) φυλάκισην δια την παράβασην του άρθου 2 Α. Ν. 509/47.-

Την ενοχήν του κατηγορουμένου Πλουμή Δημ. παραβάσει των άρθρων 1, 2 και 3 Γ/46 ψηφ. και την καταδίκην του εις την ποινήν του θανάτου δια την παράβασην του άρθρου 1 του Γ/46 ψηφ. και την ποινήν των ισοβίων δεσμών δι εκάστην των ετέρων παραβάσεων.

Την ενοχήν των κατηγορουμένων 1.) Φραγκάκη Αρχιμήδη, 2.) Μιχαλιάδη Γεωργίου και 3.) Καλογρίδη Σταύρου παραβάσει των άρθρων 1 και 2 Γ/46 ψηφ. και 2 και 5 της 19/45 Σ.Π. και την καταδίκην των εις την ποινήν του θανάτου δι εκάστην των παρ. 1 και 2 του Γ/46 ψηφ. και ποινήν δεκαπέντε (15) προσκαίρων δεσμών δια την παρ. του άρθρου 5 της 19/45 Σ.Π. και πενταετή φυλάκισην δια παράνομον οπλοφορίαν.-

Την ενοχήν των κατηγορουμένων 1.) Μανάρα Φανουρίου και 2.) Καβούκα Φιλίππου παραβ. των άρθρων 1 και 2 του Γ/46 ψηφ. και 2 και 5 την 19/46 Σ.Π. και την καταδίκην των εις την ποινήν των ισοβίων δεσμών δι εκάστην των παράβ. Των άρθρων 1 και 2 του Γ/46 ψηφ., εις ποινήν προσκαίρων ετών δεκαπέντε (15) ετών δια την παρ. του αρ. 5 της 19/45 Σ.Π. και εις πενταετήν φυλάκισην δια παράνομον οπλοφορίαν.

Την ενοχήν του κατηγορουμένου Φιριππή Παναγιώτου παραβ. Του αρ. 1 του Γ/46 ψηφ. και 2 και 5 της 19/45 Σ.Π. και την καταδίκην του εις την ποινή των ισοβίων δεσμών δια την παρ. του άρθου 1 του Γ/46ψηφ., ως εις προσκαίρων δεσμών δεκαπέντε (15) ετών δια την παράβ. Του αρ. 5 του 19/45 και εις πενταετή φυλάκισην δια παράνομον οπλοφορίαν.

Την ενοχήν των κατηγορουμένων 1.) Αθηναίου Σωτηρίου και 2.) Αθηναίου Ειρήνη παραβ. Του αρ 2 του Ν. 509/47 και την καταδίκην των εις φυλάκισην δύο (2) ετών εις έκαστον, απαλλαγή δε τούτων πάσης ετέρας κατηγορίας.

Την ενοχήν των κατηγορουμένων 1.) Καψάλη Νικολάου και 2.) Λουΐζου Ανδρέου παραβ. Του αρθρ. 130 του Κ.Π.Ν., κατά τροποποίησην του εγκλητηρίου και την καταδίκην των εις ποινήν φυλάκισης δύο ετών και χρηματικής ποινής 500.000δρχ. (πεντακοσίων χιλ. δραχμ.) δια τον Καψάλην Νικόλαον και δια τον Λουΐζον Ανδρέα ποινήν φυλάκισης πέντε (5) ετών και χρηματικήν ποινήν ενός (1) εκατομμυρίου δρχ.-

Την ενοχήν των κατηγορουμένων 1.) Κόκκα Ιωάννου, 2.) Παραδείση Σταματίου, 3.) Γλύκα Σωτηρίου, 4.) Σκούφαλου Γεωργίου 5.) Γιαννιώδη Ιωάννου, 6.) Μαμούνα Νέστορος και 7.) Τσατσαρώνη Νικολάου, συμφώνως τω εγκλητηρίω και την απαλλαγήν των λόγω πλήρους συγχύσεως.

Την απαλλαγήν λόγω αμφιβολιών των κατηγορουμένων 1.) Αθηναίου Ελευθερίου και 2.) Μαύρου Γεωργίου πασών των εν τω εγκλητηρίω αναφερομένων παραβάσεων.-

Την 4 μ.μ. διεκόπη […] 8:30 π.μ. στης 12 Αυγ. 1948.

Την 8:30 π.μ. της 12 Αυγούστου 1948 επαναλλαμβάνεται η διακοπείσα συνεδρίασις παρόντων πάντων και εκπληρωθεισών πασών των νομίμων διατυπώσεων.

Οι συνήγοροι των κατηγορουμένων, λαβόντες τον λόγον, ητήσαντο:

1.) Του Κομνηνού Γεωργίου, την αθώωσιν αυτού. 2.) της Αθηναίου Ειρήνης την απαλλαγήν της λόγω πλήρους συγχύσεως ή παραδοχήν μετρίας τοιαύτης.-Των: 3.) Καψάλη Νικολάου, 4.) Λοΐζου Ανδρέου, 5.) Μαύρου Γεωργίου, 6.) Μωράκη Κωνσταντίνου, 7.) Ντούλου Παναγιώτη, 8.) Μιχαλιάδη Γεωργίου, 9.) Μαμούνα Νέστορος, 10.) Πλακωτάρη Κωνσταντίνου, 11.) Πλακωτάρη Ισιδώρου, 12.) Βαττάκη Μιχαήλ, 13.) Αγγουλέ ή Χονδρουλάκη Φωτίου, 14.) Τσουκαλά Γεωργίου, 15.) Σκούφαλου Γεωργίου, 16.) Τσατσαρώνη Νικολάου, 17.) Παπουλή Ιωάννου, 18.) Γιαννιώδη Ιωάννου, 19.) Μαυράκη Γεωργίου, 20.) Κατσαμά ή Τσιτρίνη Μιχαήλ, 21.) Ψιακή Δημητρίου, 22.) Κουκούλλη Λορέντζου, 23.) Φιριππή Παναγιώτου, 24.) Στείρου Σταματίου, 25.) Οργιέττα Ιωάννου, 26.) Πλουμή Δημητρίου, 27.) Ταναΐνη Δημητρίου, 28.) Τζιώτη Μάρκου, 29.) Μανάρα Ιωάννου, 30.) Καβούκα Φίλιππου, 31.) Σαρρηγιάννη Σπυρ., 32.) Λίναρη Σωτηρίου, οι συνήγοροι λαβόντες τον λόγον ητήσαντο την αθώωσην των ανωτέρω.

[Από το άλλο έγγραφο. Της υπερασπίσεως της κατηγορουμένης Αθηναίου Ειρήνης λαβούσης τω λόγω αιτησαμένης την απαλλαγήν της λόγω πλήρους συγχύσεως, ή τουλάχιστον παραδοχήν μετρίας συγχύσεως.]

Των δε κατηγορουμένων Αρβανιτάκη ή Χάλικα Δημητρίου και Ξύδα Κωνσταντίνου οι συνήγοροι λαβόντες τον λόγον ητήσαντο παραδοχήν ελαφρυντικών περιπτώσεων και επιβολής ποινής διετούς φυλακίσεως μετ' αναστολής, του δε Χούλη Γεωργίου ο συνήγορος ητήσατο την απαλλαγήν του λόγω πλήρους συγχύσεως.

Ενταύθα […]

Τη 8:30 π.μ. της 13ης Αυγούστου 1948 […]

Μεθ' ο ηκροάσατω των συνηγόρων των κατηγορουμένων Πανέρη Παντελή, Ξενάκη Νικολάου, Τσατσαρώνη Νικολάου, Ανδριώτου Πέτρου και Λίναρη Σωτηρίου, αιτησαμένων την αθώωσην αυτών.

Τέλος ο Πρόεδρος ερωτήσας τους κατηγορουμένους εάν έχουν να προσθέσουσιν άλλο τι προς υπεράσπισήν των και λαβών απάντησην αποφατικήν, εκήρυξεν περαιωμένην την συζήτησιν.

Το δε Δικαστήριον, κατά το αρ. 125 του Σ.Π.Ν. διεσκέφθη μόνον κεκλεισμένων των θυρών επί των υπό του Προέδρου τεθέντων [Από το άλλο έγγραφο. 21] ζητημάτων.

[Από το άλλο έγγραφο. 1.) Μαυράκην Γεώργιον του Μιχαήλ, ετών 36, γεννηθέντα και κατοικούντα εν Βαρβασίω – Χίου, λιμενεργάτην, άγαμον 2.) Γεωργούλην Αδαμάντιον του Χρήστου, ετών 27, γεωργόν, γεννηθέντα και κατοικούντα εν Σκιάδι [Συκιάδι το σωστό], άγαμον. 3.) Ντούλον Παναγιώτην του Στυλιανού, ετών 23, γεννηθέντα και κατοικούντα εν Αγίω Γεωργίον Χίου, γεωργόν, άγαμον, 4.) Τράτσην Δημήτριον του Στεφάνου, ετών 33, γεννηθέντα και κατοικούντα εν Κυδγιάντα Λαγκάδος Χίου, γεωργόν, έγγαμον. 5.) Τράτσην Ιωάννην του Στεφάνου, ετών 25, γεννηθέντα και κατοικούντα εν Κυδγιάντα Λαγκάδος Χίου, υδραυλικόν, άγαμον. 6.) Ζερβόν Κωνσταντίνον του Μιχαήλ, ετών 25, γεννηθέντα και κατοικούντα εν Καρδαμύλοις Χίου, ναυτικόν, άγαμον. 7.) Γεωργούλην Παντελήν του Χρήστου, ετών 32, γεννηθέντα και κατοικούντα εν Σκιάδι Χίου, γεωργόν, άγαμον. 8.) Κατσαμάν ή Τσιρίνην Μιχαήλ του Νικολάου, ετών 27, γεννηθέντα και κατοικούντα εν Ευφημιανή, γεωργόν, άγαμον. 9.) Πλακωτάρην Κωνσταντίνον του Αντωνίου, ετών 26, γεννηθέντα και κατοικούντα εν Ευφημιανή Χίου, γεωργόν, άγαμον. 10.) Αρβανιτάκην ή Χάλικαν Δημήτριον του Παράσχου, ετών 21, γεννηθέντα εν Μ. Ασία και κατοικούντα εν Νενήτοις Χίου, ράπτην, άγαμον. 11.) Ξυλάν Γεώργιον του Νικολάου, ετών 26, γεννηθέντα εν Μ. Ασία Τουρκίας και κατοικούντα εν Νενήτοις Χίου, ελαιοχρωματιστήν, άγαμον. 12.) Παπουλήν Ιωάννην του Γεωργίου, ετών 43, γεννηθέντα και κατοικούντα εις Παρπαριάν, γεωργόν, έγγαμον. 13.) Λίναρην Σωτήριον του Ηλία, ετών 44, γεννηθέντα και κατοικούντα εν Χίω, οδοντίατρον, έγγαμον. 14.) Ψιακήν Δημήτριον του Ιωάννου, ετών 24, γεννηθέντα και κατοικούντα εν Χίω, οπωροπώλην, άγαμον. 15.) Πλακωτάρην Ισίδωρον του Δημητρίου, ετών 27, γεννηθέντα εν Κάμπω Χίου και κατοικούντα εν Ριζαρίω Χίου, υποδηματεργάτην, έγγαμον, 16.) Ξενάκην Νικόλαον του Γεωργίου, ετών 32, γεννηθέντα εν Αυγόνυμοις

Χίου και κατοικούντα εν Χίω, ιερέα, έγγαμον. 17.) Κουκούλην Λορέντζον του Παντελή, ετών 34, γεννηθέντα και κατοικούντα εν Ταγάρω Χίου, γεωργόν, άγαμον, [παρουσιάζεται ως έγγαμος στο ένα κείμενο]. 18.) Πανέρην Παντελήν του Γεωργίου, ετών 43, γεννηθέντα και κατοικούντα εν Βασιλειωνίκοις Χίου, υποδηματοποιόν, έγγαμον. 19.) Φιρίππην Παναγιώτην του Νικολάου, ετών 29, γεννηθέντα και κατοικούντα Συφιά [Ζιφιάς το σωστό] Χίου, γεωργόν, άγαμον. 20.) Βαττάκην Μιχήλ του Πέτρου, ετών 35, γεννηθέντα εν Θολό Ποτάμι και κατοικούντα εν Χίω, φιλόλογον, δημοσιογράφον [στο άλλο κείμενο δημοδιδάσκαλος], άγαμον. 21.) Αγγουλέν ή Χονδρουλάκην Φώτιον του Ισιδώρου, ετών 37, γεννηθέντα εν Tsesme Ασιατικής Τουρκίας και κατοικούντα εν Χίω, τυπογράφον, έγγαμον. 22.) Κόκκαν Ιωάννην του Αποστόλου, ετών 22, γεννηθέντα και κατοικούντα εν Ευφημιανή Χίου, γεωργόν, άγαμον. 23.) Χούλην Γεώργιον του Δημητρίου, ετών 27, γεννηθέντα και κατοικούντα εν Βροντάδες Χίου, μηχανικόν, άγαμον. 24.) Στείρον Σταμάτιον του Δημητρίου, ετών 26, γεννηθέντα και κατοικούντα εν Χίω, μηχανικόν, άγαμον. 25.) Οργιέτταν Ιωάννην του Αντωνίου, ετών 28, γεννηθέντα και κατοικούντα εν Χίω, απόφοιτον Εμπορικής Σχολής, άγαμον. 26.) Πλουμήν Δημήτριον του Κωνσταντίνου, ετών 28, γεννηθέντα εν Μ. Ασία Τουρκίας και κατοικούντα εν Χίω, ελαιοχρωματιστήν. 27.) Ταναΐνην Δημήτριον του Κωνσταντίνου, ετών 28, γεννηθέντα και κατοικούντα εν Χίω, ράπτην. 28.) Τζιώτην Μάρκον του Δημητρίου, ετών 26, γεννηθέντα εν Χίω και κατοικούντα εν Βροντάδαις Χίου, επιπλοποιόν, άγαμον. 29.) Μανάραν Φανούριον του Μικέ, ετών 27, γεννηθέντα και κατοικούντα εν Χίω, βυρσοδεψεργάτην, άγαμον. 30.) Καβούκαν Φίλιππον του Γεωργίου, ετών 34, γεννηθέντα εν Reis – Dere Ασιατ. Τουρκίας και κατοικούντα εν Χίω, ναυτικόν, έγγαμον. 31.) Παραδείσην Σταμάτιον του Θωμά, ετών 22, γεννηθέντα και κατοικούντα εν Βροντάδαις Χίου, κρεοπώλην, άγαμον. 32.) Σαρρηγιάννην Σωκράτης του Δημητρίου, ετών 29, γεννηθέντα και κατοικούντα εν Βροντάδαις Χίου, εργάτην, άγαμον. 33.) Μωράκην Κωνσταντίνον του Ανδρέου, ετών 24, γεννηθέντα και κατοικούντα εν Χίω, ναυτικόν, άγαμον. 34.) Γλύκαν Σωτήριον του Εμμανουήλ, ετών 27, γεννηθέντα και κατοικούντα εν Βροντάδαις Χίου, μηχανικόν, άγαμον. 35.) Σκούφαλον Γεώργιον του Ιωάννου, ετών 28, γεννηθέντα και κατοικούντα εν Βροντάδαις Χίου, υφαντουργόν, άγαμον. 36.) Φραγκάκην Αρχιμήδη του Κωνσταντίνου, ετών 31, γεννηθέντα και κατοικούντα εν Κάμπω Χίου, σαγματοποιού. 37.) Κώσταλαν ή Κώσταλον Γεώργιον του Ζωρζή, ετών 27, γεννηθέντα εν Μ. Ασία Τουρκίας και κατοικούντα εν Χίω, κτίστην, άγαμον. 38.) Τσουκαλάν Γεώργιον του Χριστοφόρου, ετών 26, γεννηθέντα και κατοικούντα εν Χίω, άνεργον, άγαμον. 39.) Κόρμαλον Εμμανουήλ του Παντελή, ετών 24, γεννηθέντα και κατοικούντα εν Κάμπω Χίου, ελαιοχρωματιστήν, άγαμον. 40.) Στρατάκην Μιχαήλ ή Ρούσσον του Σωτηρίου, ετών 44, γεννηθέντα και κατοικούντα εν Ευφημιανή Χίου, γεωργόν, έγγαμον. 41.) Κομνηνόν Γεώργιον του Ευστρατίου, ετών 24, γεννηθέντα και κατοικούντα εν Γρουχίω, γεωργόν, άγαμον. 42.) Γιαννιώδην [και ως Γιαννόγλου] Ιωάννην του Κωνσταντίνου, ετών 27, γεννηθέντα και κατοικούντα εν Κάμπω Χίου, γεωργόν, έγγαμον. 43.) Καζάνης Δημήτριος του Στυλιανού, ετών 34, γεννηθείς εν Μ. Ασία Τουρκίας και κατοικών εν Βαρβασίω Χίου, δημοσιογράφος, 44.)Νταναΐνην Δημήτριον του Νικολάου, ετών 27, γεννηθέντα και κατοικούντα εν Νεννήτοις, έμπορον, άγαμον. 45.) Μιχαλιάδην Γεώργιον του Ιωάννου, ετών 27, γεννηθέντα και κατοικούντα εν Καλλιμασιά, φανοποιόν, έγγαμον. 46.) Καλογρίδην Σταύρον του Γεωργίου, ετών 33, γεννηθέντα και κατοικούντα εν Θολό Ποταμίω, γεωργόν, άγαμον. 47.) Ξύδαν Κωνσταντίνον του Αντωνίου, ετών 52, γεννηθέντα και κατοικούντα εν Κάμπω Χίου, κηπουρόν, άγαμον. 48.) Αθηναίον Σωτήριον του Ζαννή, ετών 17, γεννηθέντα και κατοικούντα εν Βροντάδαις Χίου, άνεργον, άγαμον. 49.) Αθηναίου Ελευθέριον του Ζαννή, ετών 28, γεννηθέντα και κατοικούντα εν Βροντάδαις Χίου. 50.) Αθηναίου Ειρήνην του Ζαννή, ετών 23, γεννηθήσα και κατοικούσα εν Βροντάδαις, οικοκυράν, άγαμον. 51.) Μαμούνα Νέστορα του Αντωνίου, ετών 27, γεννηθέντα και κατοικούντα εν Κάμπω Χίου, γεωργόν, άγαμον. 52.) Μανάρας Ιωάννης του Μικέ, ετών 28, γεννηθείς και κατοικών εν Χίω, Βυρσοδεύσης, έγγαμος, 53.) Φάκος Κωνσταντίνος του Γεωργίου, ετών 32, γεννηθείς εν Μ. Ασία Τουρκίας και κατοικών εν Χίω, 54.)

Μπακοτούζης Νικολαος του Λάμπρου, ετών 28, γεννηθείς εν Μ. Ασία Τουρκίας και κατοικών εν Χίω, ναυτεργάτης, έγγαμος, 55.) Τσατσαρώνην Νικόλαον του Αναστασίου, ετών 25, γεννηθέντα εν Ταλάρω και κατοικούντα εις Χίον, ιδιωτικόν υπάλληλον, άγαμον. 56.) Μαύρου Γεώργιον του Ιωάννου, ετών 43, γεννηθέντα εν Βολισσώ και κατοικούντα εις Χίον, δικηγόρον, έγγαμον. 57.) Καραμανλήν Κωνσταντίνον του Προδρόμου, ετών 22, γεννηθέντα και κατοικούντα εν Οινούσαις Χίου, ναύτην, άγαμον. 58.) Καψάλην Νικόλαον του Σταύρου, ετών 30, γεννηθέντα και κατοικούντα εν Χίω, ιδιωτικόν υπάλληλον άγαμος. 59.) Λουΐζον Ανδρέαν του Αποστόλου, ετών 38, γεννηθέντα και κατοικούντα εν Χίω, έμπορον, άγαμον. 60.) Ανδριώτην Πέτρον του Ανδρέου, ετών 22, γεννηθέντα και κατοικούντα εν Ευδήλω Ικαρίας, έμπορον και 61.) Κωσταντινίδην Ματθαίον του Ιωάννου ή Χαρτοκέφαλον, ετών 40, γεννηθέντα και κατοικούντα εν Χίω, σεβριτόρον Έλληνες και Ορθόδοξοι.

ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΙ

1.) Υπό κοινού συμφέροντος κινούμενοι, συναπεφάσισαν την εκτέλεσην των κάτωθι αξιοποίνων πράξεων και ένεκα τούτων συνομολογήσαντες προς αλλήλους αμοιβαίαν συνδρομήν: Άπαντες οι ανωτέρω, μετά των μήπω συλληφθέντων φυγάδων κατηγορουμένων, εν Χίω, Ευφημιανοίς, Βροντάδαις, Λαγκάδω, Οινούσαις, Καρδαμύλοις και αλλαχού της νήσου Χίου, κατά τω από Οκτωβρίω 1947 και εφ' εξής μέχρι δε τας του μηνός Μαρτίου 1948 χρονικόν διάστημα, θέλοντες να αποσπάσωσιν εν μέρος εκ του όλου της Επικρατείας και να ευκολήνωσι τας προς τούτω το τέλος τείνοντα σχέδια, συνώμοσαν διηγείροντας στάσην, κατήρτισαν ενόπλους ομάδας και έλαβον μετοχήν εις τοιαύτας προδοτικάς ενώσεις ήτοι, όντες στελέχη και μέλη του Κ.Κ.Ε. και εκτελούντες τας αποφάσεις και διαταγάς συνελθούσης εν Αθήναις κατά το Β΄ δεκαπενθήμερον Σεπτεμβρίου 1947 ολομέλειας το Κ.Κ.Ε. περί αμέσου επεκτάσεως της στασιαστικής δράσεως εις τας πόλεις και τα αστικά κέντρα, κατήρτισαν εις τας ως άνω περιοχάς μαχητικάς ομάδας και συμμετείχαν εις αυτάς, επονομαζόμενας «ομάδες στενής αυτοάμυνας» και εξωπλισμένας μετ' αυτομάτων και ατομικών πολεμικών όπλων, πιστολίων και περιστρόφων, επιθετικών και αμυντικών χειροβομβίδων, πυρομαχικών και εκρηκτικών υλών, ίνα δι αυτών εις πρώτης δοθησομένην άνωθεν εντολήν, προσβάλλουν ενόπλως τα Σώματα Ασφαλείας και τον Στρατόν, καταλύσουν τας Αρχάς, καταλάβουν την Κυβερνητικήν Εξουσίαν και μεταβιβάσουν ταύτην εις τον αρχισυμμορίτην Μάρκον, επί σκοπώ διευκολύνσεως και πραγματοποιήσεως των σχεδίων αυτού περί επιβολής εις την Ελλάδα κομμουνιστικής δικτατορίας, και ομού προσχωρήσεως της Χώρας εις τον συνασπισμόν των κομμουνιστικών Βαλκανικών χωρών, επι ταυτοχρόνω παραχωρήσει της Ελληνικής Μακεδονίας εις τον Τίτο και της Δυτ. Θράκης εις την Βουλγαρίαν. Είναι ένοχοι; Οι αυτοί ως άνω κατηγορούμενοι, κατά τον αυτόν ως ανωτέρω τόπον και χρόνον, κατήρτησαν τας αυτάς ως άνω ομάδας και συμμετέσχων εις αυτάς επί τω σκοπώ όπως προσβάλουν δια βίας τας Αρχάς και τα όργανα της Δημοσίας Δυνάμεως και Ασφαλείας, εκτελέσουν αδικήματα κατά της ζωής, σωματικής ακεραιότητας και προσωπικής ελευθερίας, ληστείας και εμπρησμούς, διαταράξωσιν την κοινήν ειρήνην, ελευθερώσωσι φυλακισμένους και κρατουμένους διαταγή της Αρχής και ιδία όπως ενεργήσουν ενόπλους επιθέσεις κατ' οργάνων της Χωροφυλακής και του Στρατού, εκτελέσωσι δολοφονίας κατά προσώπων ανηκόντων εις τας Ενόπλους Δυνάμεις και κατ' Εθνικοφρόνων Πολιτών , πράξεις δόλιας φθοράς έργων συγκοινωνιών και τηλεγραφικών ανταποκρίσεων δι εμπρησμών και ανατινάξεων, των δε ομάδων τούτων ήσαν αρχηγοί οι εκ των φυγάδων κατηγορούμενοι Β. Μπαρτζώτας, Χ. Κανόνης και Π. Ανδριώτης, οι δε λοιποί απλοί συναίτιοι. Είναι ένοχοι;

Υπάρχουσιν ιδιαίτεροι επιβαρυντικαί περιπτώσεις δια τους απλούς συναίτιους;

Ηνωμένοι μετ' άλλων ενόπλων, προσέβαλον δια βίας τας Αρχάς και τα όργανα της Δημόσιας, Αγροτικής Ασφάλειας και Δημόσιας Δυνάμεως κατά την εκτέλεσιν των καθηκόντων των, αλλά και λόγω της ιδιότητός των, ως κάτωθι:

α.) Οι Γ. Μαυράκης, Λορ. Κουκούλης μετά των μη συλληφθέντων εισέτι Π.Πρινιά, Ι.Ψωράκη, την 4^{ην} Δεκεμβρίου 1947 τους Στρατώνας του Λόχου Χωροφυλακής Χίου.

β.) Οι Δημ. Τράτσης, Ι.Τράτσης, Κ. Ζερβός, Δ.Γεωργούλης την υπό τον ενωμοτάρχην Αντωνόπουλον ομάδα κατά την 25ην Ιανουαρίου 1948, ότε αύτη εν Κυδγιάντα Χίου ενήργει έρευναν εν τη οικία των αδελφών Τράτση προς ανακάλυψιν όπλων.

γ.) Οι Δ. Ταναΐνης, Γ. Ξυλάς, Δ. Αρβανιτάκης μετά των μη συλληφθέντων εισέτι Δ. Ευαγγελινού και Ζαννή Σιδερή, προσέβαλον ομάδα Χωροφυλάκων εν Νεννήτοις τη 28 Ιανουαρίου 1948.

δ.) Οι Δ. Τράτσης, Α. Ξυλάς, Δ. Γεωργούλης, Α. Κουλελές, Π. Ντούλος, Ν. Κουτσαμπάς, Γ. Ξυλάς, Κ. Πλακωτάρης, Γ. Μαυράκης, Ι. Τράτσης μετά των μήπω συλληφθέντων εισέτι Ζαννή Σιδερή, Κ. Καμπανέλλη, Π. Πρινιά, Γ. Λεοντάρη, Ι. Ψωράκη, προσέβαλον ομάδα Χωροφυλακής κατά την 28ην προς 29ην Φεβρουαρίου 1948.

ε.) Οι Γ. Μαυράκης, Δ. Γεωργούλης, Π. Ντούλος (ομαδάρχης), Α Κουλελές (οπλοπολυβολητής), Δ. Αρβανιτάκης (οπλοπολυβολητής), Δ. Τράτσης, Ι Τράτσης, Π. Γεωργούλης, Κ. Ζερβός, Μ. Κατζαμπάς, Α Ξυλάς, Γ. Ξυλάς, Ι Παπουλής, Κ. Πλακωτάρης, μετά των μήπω συλληφθέντων εισέτι Κ. Καμπανέλλου, Γ. Λεοντάρα, Ζαννή Σιδερή, Ι. Ψωράκη, Π. Πρινιά (καθοδηγητής), Ι. Κόκκα, προσέβαλον τμήμα Χωροφυλακής εν Παρπαριά κατά την 9ην Μαρτίου 1948.

στ.) Οι Χ. Κανόνης, Στ. Στείρος, Δ. Πλουμής, Δ. Ταναΐνης, Μ. Τζιώτης, Κ. Μωράκης, Φ. Μανάρας, Ι. Οργιέττας, Κ. Φά[λείπει κείμενο μάλλον κος], Φ. Καβούκας, Σ. Σαρρηγιάννης, Στ. Παραδείσης, μετά των μη συλληφθέντων εισέτι Μ. Βορρηά, Ν. Βακοτούση, Ι. Ν. Καράβολου, προσέβαλον τμήμα Χωροφυλακής επί του όρους "Έπος" τη 9 Μαρτίου 1948.

ζ.) Οι Γ. Μαυράκης, Χ. Κανόνης, Α. Φραγκάκης, Δ. Ψιακής, μετά των μήπω συλληφθέντων εισέτι Μ. Βορρηά και Π. Πρινιά, προσέβαλον τμήμα Χωροφυλακής κατέχον την οικίαν Ξύδα τη 18 Μαρτίου 1948.

η.) Οι Α. Φραγκάκης, Δ. Ψιακής, Σ. Πλακωτάρης, Γ. Κώσταλος, Γ. Τσουκαλάς, Γ. Γιαννούδης [νιώδης το σωστό], Ε. Κόρμαλης [ος το σωστό], Ι. Οργιέττας, Μ. Κατσαμπάς, Μ. Στρατάκης ή Ρούσσος, προσέβαλον τμήμα Χωροφυλακής Συριωτίσσης τη 5 μ.μ. της 18 Μαρτίου 1948.

θ.) Οι Ν. Ξενάκης και άλλοι άγνωστοι τμήμα Χωροφυλακής τη 21 Μαρτίου 1948.

Απάσας δε τας ανωτέρω πράξεις, εξετέλεσαν ούτοι ως οδηγοί. Είναι ένοχοι;

5.) Εκ προμελέτης απεφάσισαν και εσκεμμένως εξετέλεσαν ανθρωποκτονίαν.

α.) οι Δημ. Τράτσης , Ι.Τράτσης, Κ. Ζερβόςκαι Δ.Γεωργούλης.

β.) οι Δ. Τράτσης, Α. Ξυλάς, Δ. Γεωργούλης, Α. Κουλελές, Π. Ντούλος, Ν. Κατσαμπάς, Γ Ξυλάς, Κ. Πλακωτάρης, Γ. Μαυράκης, Ι. Τράτσης μετά των μήπω συλληφθέντων εισέτι Ζαννή Σιδερή, Κ. Καμπανέλλου, Π. Πρινιά, Γ. Λεοντάρη, Ι. Ψωράκη]

γ.) οι Γ. Μαυράκης, Χ. Κανόνης, Α. Φραγκάκης, Δ. Ψιακής, μετά των μήπω συλληφθέντων εισέτι Π. Πρινιά, Μ. Βορρηά, οι μεν υπό στοιχείον α.) κατά του Χωροφυλάκος Μυλωνά Μάρκουτη 25-1-48 εν Κυδιάντα. Οι υπό στοιχείον β.) κατά του Χωρ/κος Φραγκούλη Δ. τη 28 προς 29 Φεβρουαρίου 1948 εν Λαγκάδα, και υπό στοιχείον γ.) κατά του Υπενωμοτάρχου Κοντούδη Μ. τη 18 Μαρτίου 1948 εν τη οικία Ξύδα, πλήξαντες αυτούς δια των ων έφερων μεθ' εαυτών πυροβόλων όπλων και χειροβομβίδων εις διάφορα μέρη του σώματος αυτών, εξ ων πληγμάτων, ως μόνης ενεργού αιτίας, επήλθεν ο θάνατος αυτών. Είναι ένοχοι;

6.) Οι Ν. Ξενάκης και άλλοι άγνωστοι εισέτι τη ανακρίσει, σκοπούντες εκ προμελέτης την 21 Μαρτίου 1948 εν Παρπαριά να εκτελέσωσιν ανθρωποκτονίαν κατά του ενωμοτάρχου Καραγιάννη Ν. και του Χωρ/κος Μπέργου Νικ., επεχείρησαν προς τούτο εξωτερικήν πράξιν περιέχουσαν τουλάχιστον αρχήν εκτελέσεως ήτοι επυροβόλησαν εναντίον των δια των ων έφερων πυροβόλων όπλων, πλην εκ τύχης απέτυχον μεν του ως άνω ανθρωποκτόνου σκοπού των, ετραυμάτισαν όμως αυτούς σοβαρώς εις διάφορα μέρη του σώματός των. Είναι ένοχοι;

7.) Οι Κ. Ζερβός, μετά του μήπω συλληφθέντος εισέτι Π. Βασιλάκη αφ' ενός και οι Γ. Μαυράκης, Δ. Γεωργούλης, Π. Ντούλος, Α. Κουκουλές, Δ. Αρβανιτάκης, Δ.

Τράτσης, Ι. Τράτσης, Π. Γεωργούλης, Κ. Ζερβός, Μ. Κατσαμπάς, Α. Ξυλάς, Δ. Ξυλάς, Ι. Παπουλής, Κ. Πλακωτάρης μετά των μήπω συλληφθέντων εισέτι Κ. Καμπανέλου, Γ. Λεοντάρα, Σ. Ζαννή, Ι. Ψωράκη και Π. Πρινιά αφετέρου εν Λαγκάδα τη 28η προς 29ην Φεβρουαρίου 1948 οι πρώτοι και εν Παρπαριά τη 9η Μαρτίου 1948 οι δεύτεροι, μεταχειριζόμενοι βίαν και απειλάς κατέστρεψαν και κατέστησαν άχρηστα σύρματα, κατέστρεψαν πλείους τηλεφωνικούς στύλους, κατέλαβον δια βίας σταθμόν διακόψαντες την ανταπόκρισιν των δημοσίων αρχών, αι δε πράξεις αύται, εξετελέσθησαν εν καιρώ διαταράξεως της δημοσίας Ασφαλείας και Τάξεως. Είναι ένοχοι;

8.) Οι Σ. Καλογρίδης, Χ. Μιχαλιάδης, Γ. Ξυλάς, Δ. Αρβανιτάκης, Π. Ντούλος, Δ. Ταναΐνης εν Χίω και αλλαχού, κατά το [λείπει κείμενο] 1947 και εφ' εξής μέχρι και του μηνός Φεβρουαρίου 1948 χρονικού διαστήματος, [λείπει κείμενο]

α.) ανέγραφον εις τους τοίχους και άλλα προσιτά μέρη εις το κοινόν [λείπει κείμενο] λέξεις και φάσεις δηλωτικάς πολιτικών ιδεών και

β.) μετέδιδων εις το [λείπει κείμενο] δια ζώσης φωνής και τηλεβοών συνθήματα, δυνάμενα να εμβάλωσι ανησυχίαν στους πολίτας και να μειώσωσι το προς αυτούς αίσθημα ασφαλείας και τάξεως. Είναι ένοχοι;

9.) Οι Σ. Λίναρης, Μ. Βαττάκης και Φ. Αγγουλές εν Χίω και αλλαχού κατά την 30 Μαρτίου 1948 δια των παρ' αυτών εκδιδομένων παρανόμων εντύπων άτινα διένεμων εις τους ομοϊδεάτας των, επεδίοκων την εφαρμογήν ιδεών εχουσών ως έκδηλον σκοπόν την δια βιαίων μέσων ανατροπήν του Πολιτεύματος και του κρατούντος κοινωνικού συστήματος και την απόσπασην μέρους εκ του όλου της Επικρατείας. Είναι ένοχοι;

10.) Συντρέχουσιν ιδιαίτεραι επιβαρυντικαί περιπτώσεις;

11.) Οι Ε. Ζ. Αθηναίος, Α. Ζ. Αθηναίος, και Ειρήνη Ζ. Αθηναίου και ενώ οι Σ. Λίναρης, Μ. Βαττάκης και Φ. Αγγουλές εν Χίω και αλλαχού κατά την 30 Μαρτίου 1948 δια των παρ' αυτών εκδιδομένων παρανόμων εντύπων, άτινα διένεμων επίσης παρανόμως εις τους ομοϊδεάτας των, επεδίωκων την εφαρμογήν ιδεών εχουσών ως έκδηλον σκοπόν την δια βιαίων μέσων ανατροπήν του Πολιτεύματος και του κρατούντος Κοινωνικού Συστήματος και την απόσπασην μέρους εκ του όλου της Επικρατείας, συντρέχουσι δε επί της πράξεως ταύτης βαρείαι περιπτώσεις, ούτοι, αν και δεν ημπόρουν να θεωρηθώσι ως αυτουργοί, εντούτοις, εν γνώσει εξ ιδιοτελείας εδέχθησαν εις την οικίαν των και απέκρυψαν τους πεπράξαντες και τα αντικείμενα της αξιοποίνου πράξεως, ήτοι κατέστησαν την οικίαν των κέντρον των ανωτέρω, εγκαταστήσαντες εν αυτή παρανόμως λειτουργόν τυπογραφείον. Είναι ένοχοι;

12.) Ο Γ. Μαύρος και ενώ οι Δ. Ευαγγελινός, Δ. Ταναΐνης, Ξυλάς, Σ. Ζαννής, και Αρβανιτάκης ηνωμένοι μετ' άλλων ενόπλων προσέβαλον δια βίας ομάδα Χωροφυλάκων εν Νενήτοις τη 28 Ιανουαρίου 1948 κατά την εκτέλεσην των καθηκόντων των, αλλά και λόγω της ιδιότητός των ταύτης, ούτος, αν και δεν ημπόρεί να θεωρηθεί ως αυτουργός εν γνώσει εξ ιδιοτελείας εδέχθει και απέκρυψεν εις την οικίαν του τους πράξαντες. Είναι ένοχος;

13.) Οι Γ. Χούλης, Γ. Σκούφαλος, Σ. Γλύκας, Στ. Παραδείσης, και ενώ οι Γ. Μαυράκης, Δ. Γεωργούλης, Π. Ντούλος, Α. Κουλελές, Δ. Αρβανιτάκης, Δ. Τράτσης, Ι. Τράτσης, Π. Γεωργούλης, Κ. Ζερβός, Μ. Κατσάμπας, Κ. Καμπανέλης, Γ. Λεοντάρας, Α Ξυλάς, Γ. Ξυλάς, Ζαννής Σιδερής, Ι. Παπούλης, Κ. Πλαακωτάρης, Ι. Ψωράκης, Π. Πρινιάς ηνωμένοι μετ' άλλων ενόπλως προσέβαλον δια βίας τμήμα χωροφυλακής εν Παρπαριά τη 9 Μαρτίου 1948, ούτοι εν γνώσει εξ ιδιοτελείας εδέχθησαν και απέκρυψαν τους πράξαντας εις την οικίαν των, παρεμποδίσαντες ούτω την σύλληψίν των. Είναι ένοχοι;

14.) Οι Φιριππής Π., Π. Ντούλος, Γ. Ξυλάς, Δ. Αρβανιτάκης, Μ. Μιχαλιάδης, Σ. Καλογρίδης, Γ. Μαυράκης, Λορ. Κουκούλης, Στ. Στείρος, Μ. Ι. Μπουμπούλης, Ι. Παπουλής, Ν. Ξενάκης ("Παπαξενάκης"), Σ. Μοσχοβάκης, Δ, Καζάνας, Μ Τσατσαρώνης, Σ. Τέτερης, Π. Πανέρης, Μ. Κατσαμπάς, Δ. Γεωργούλης, Μ. Ντούλος, Δ. Τράτσης, Ι. Τράτσης, Δ. Γεωργούλης, Κ. Ζερβός, Α. Ξυλάς, Κ. Πλακωτάρης, Ι. Κόκκας, Δ. Ταναΐνης, Χ. Κανόνης, Ν. Τζιώτης, Κ. Μωράκης, Φ. Μανάρας, Ι. Οργιέττας, Κ. Φάκος, Φ. Καβούκας, Σ. Σαρρηγιάννης, Σ. Παραδείσης, Α. Φραγκάκης,

Δ. Ψιακής, Γ. Κώσταλος, Γ. Τσουκαλάς, Ι. Γιαννιώδης, Ε. Κόρμαλος, Μ. Στρατάκης ή Ρούσσος μετά των μη συλληφθέντων εισέτι Μ. Βορρηά, Κ. Καμπανέλλου, Γ. Λεοντάρα, Σ. Ζαννή, Ι. Ψωράκη, Π. Πρινιά, Δ. Ευαγγελινού, Ν. Βακοτούση και Ι. Ν. Καράβολου εν Χίω και αλλαχού κατά το από Οκτωβρίου 1947 μέχρι και του μηνος Μαρτίου 1948 χρονικό διάστημα α.) κατείχων παρανόμως πολεμικά όπλα, χειροβομβίδας και πυρομαχικά και παντοίον άλλον πολεμικόν υλικόν, άτινα είδη, περικεκαλυμμένα επιμελώς δεν παρέδωκαν ως όφειλων εις την πλησιεστέραν Αστυνομικήν αρχήν των δε αδίκημα στρέφεται κατά της Δημοσίας Τάξεως και Ασφάλειας του Κράτους. Είναι ένοχοι;

15.) Τα ανωτέρω όπλα και πυρομαχικά, ανοίκουν εις το Ελληνικόν Κράτος ή εις τας ενόπλους συμμαχικάς δυνάμεις;

16.) Οι αυτοί ως άνω κατηγορούμενοι, κατά τον αυτόν ως άνω τόπον και [λείπει λέξη] άνευ αδείας της αρμοδίας Αρχής, έφερον μεθ' εαυτών παρανόμως πυροβόλα όπλα, χειροβομβίδας και παντοειδές άλλο πολεμικόν υλικόν. Είναι ένοχοι;

17.) Οι Γ. Μαυράκης, Λορ. Κουκούλης, Δ. Τράτσης, Ι. Τράτσης, Κ. Ζερβός, Α. Γεωργούδης, Δ. Ταναΐνης, Α. Ξυλάς, Δ. Αρβανιτάκης, Α. Κουλελές, Π. Ντούλος, Μ. Κατσαμπάς, Γ. Ξυλάς, Κ. Πλακωτάρης, Ι. Παπουλής, Κ. Κόκκας, Χ. Κανόνης, Στ. Στείρος, Δ. Πλουμής, Μ. Τζιώτης, Κ. Μωράκης, Φ. Μανάρας, Ι. Οργιέττας, Κ. Φάκος, Φ. Καβούκας, Σ. Σαρρηγιάννης, Σ. Παραδείσης, Α. Φραγκάκης, Δ. Ψιακής, Γ. Κώσταλος, Γ. Τσουκαλάς, Ι. Γιαννιώδης, Ε. Κόρμαλος, Μ. Στρατάκης ή Ρούσσος, Ν. Ξενάκης μετά των μη συλληφθέντων εισέτι Π. Πρινιά, Ι. Ψωράκη, Δ. Ευαγγελινού, Ζαννή Σιδερή, Γ. Λεοντάρα, Μ. Βορρειά, Ι. Ν. Καράβολου, Κ. Καμπανέλλου, Ν. Βακοτούση εν Χίω, Κυδιάντα, Νενήτοις, Λαγκάδα, Παρπαριά, Συριωτίσσης τις 4-12-47, 12-1-48, 28-1-48, 9-3-48, 18-3-48, 21-3-48, εποιήσαντο χρήσην απηγορευμένων όπλων ήτι χρήσις δεν αποτελεί και ειδικήν διάταξην στοιχείων του αδικήματος. Είναι ένοχοι;

18.) Οι Παπουλής Ιωαν., Λίναρης Σωτήριος, Αγγουλές Φώτιος, Χούλης Γεώργιος και Πλουμής Δημήτριος, υπό κοινού συμφέροντος κινούμενοι, συναπεφάσισαν την εκτέλεση των επομένων αξιοποίνων πράξεων και ένεκα τούτων συνομολογήσαντες προς αλλήλους αμοιβαίαν συνδρομήν: Εν Χίω, Ευφημιανή, Βροντάδες, Λαγκάδας, Οινούσαις, Καρδαμύλοις και αλλαχού της νήσου Χίου κατά τω από Οκτωβρίου 1947 και εφ' εξής, μέχρι 10 μηνός Μαρτίου 1948 χρονικόν διάστημα, θέλοντες να απόσπάσωσι εν μέρος εκ του όλου της Επικρατείας και να ευκολύνωσι τα προς τούτο το τέλος τείνοντα σχέδια δια συνομωσιών, καταρτίσεως ενόπλων δυνάμεων και διεγέρσεως στάσεως, προέβησαν εκ προθέσεως εις προπαρασκευαστικάς ενεργείας των ως άνω πράξεων, προσεπάθησαν κατά πάντα τρόπον να διαδώσουν, αναπτύξουν και εφαρμώσουν ιδέας τεινούσας προς τον αυτόν σκοπόν και ενεργήσουν προσηλυτισμόν προς τας ιδέας αυτάς, ήτοι, όντες στελέχη και μέλη του Κ.Κ.Ε. και διαφόρων σχηματισμών, τομέων και Αχτίδων και επί τω σκοπώ όπως, δια της εφαρμογής των αποφάσεων της εν Αθήναις κατά το Β' δεκαπενθήμερον του μηνός Σεπτεμβρίου 1948 συνελθούσης ολομελείας της Κ.Ε. του Κ.Κ.Ε. και της, εις εκτέλεσιν αυτών αμέσου επεκτάσεως της στασιαστικής δράσεως εις τας πόλεις και αστικά κέντρα, ευκολύνωσι ουσιωδώς τα σχέδια του Αρχισυμμορίτου Μάρκου προς επιβολήν Κομμουνιστικής δικτατορίας και αμέσου προσχωρήσεως της Χώρας εις τον συνασπισμόν των Κομμουνιστικών Βαλκανικών Κρατών, επί ταυτοχρόνω παραχωρήσει της Ελληνικής Μακεδονίας εις τον Τίτο και της Δυτικής Θράκης εις την Βουλγαρίαν, συνήλθων επανειλημμένως εις τας διαφόρους συσκέψεις καθ' ας αντήλλαξαν σκέψεις και έλαβον αποφάσεις περί των καταλλήλων μεθόδων ενεργείας, επιβαλλομένων πρακτικών μέτρων δια την επέκτασιν της στάσεως εις τας πόλεις και τα αστικά κέντρα της νήσου Χίου και ιδία δια την συγκρότησην και εξοπλισμόν μαχητικών ομάδων προς εκτέλεσιν πράξεως δολίας φθοράς, δολοφονιών, επιθέσεων κατά του στρατού, Σωμάτων Ασφαλείας και κατάληψη των Αρχών, ανέπτυξαν εις τα μέλη της οργανώσεως των τας ανωτέρω αποφάσεις της ολομελείας και εξήραν το καθήκον των Κομμουνιστών δια την άμεσον εφαρμογήν των, προσκάλεσαν τούτους

και τους προς το Κ.Κ.Ε. συμπαθούντας να τεθώσι εις την διάθεσην της Κ.Ο.Δ., προκειμένου να λάβωσι μέρος εις την προπαρασκευαζομένην στάσην. Είναι ένοχοι;

19.) Προκύπτει εκ πασών των περιστάσεων σαφώς και ανενδοίαστως ότι τας πράξεις της παραβάσεως του άρθρου 1 § 1 και άρθρου 2 § 1 του Γ/46 ψηφ/τος, εξετέλεσαν οι κατηγορούμενοι Κατσαμπάς Μιχαήλ, Καβούκας Φίλιππος, Μιχαλιάδης Γ., Μαυράκης Κων., Ξυλάς Γ., Οργιέττας Ιωάννης, Πλουμής Δημήτριος, Πλακωτάρης Κωνσταντίνος, Σαρρηγιάννης Σωκράτης, Ταναΐνης Δημήτριος του Κωνσταντίνου, Χούλης Γεώργιος, Μανάρας Φανούριος, Μαυράκης Γεώρ., Ταναΐνης Δημήτριος του Νικ., Ντούλος Παναγιώτης, Γεωργούλης Αδαμ., Στείρος Στ., Φραγκάκης Αρχιμήδης, Κόρμαλος Π., Στρατάκης ή Ρούσσος Μιχαήλ και ο Τράτσης Δημήτριος, διατελούντες εις κατάστασην αναιτίου συγχύσεως των αισθήσεων ή του νοός των καθ' ην δεν [λείπει κείμενο] μεν αποκλεισμένη του λογικού αυτών η ενέργεια εις τοιούτων όμως βαθμόν ουσιωδώς τεταραγμένη και ηλαττωμένη, ώστε εξ αιτίας τούτου ελείπουσι τα προς εφαρμογήν της τελείας και παρά του νόμου διατεταγμένης ποινής προαπαιτούμενα;

20.) Είναι αποδεδειγμένον ότι τας πράξεις της πραραβάσεως του αρθρ. 1 § [λείπει κείμενο], 2 § 1 και 3 § 1 του Γ/46 ψηφ/τος και της παραβάσεως της [λείπει κείμενο] του 1945 Συντακτικής Πράξεως, εξετέλεσαν οι κατηγορούμενοι Σκούφαλος Γεώργιος, Γιαννιώδης Ιωάννης, Γλύκας Σωτήριος, Κόκκας Ιωάννης, Μαμούνας Νέστωρ, Παραδείσης Στ., Τσατσαρώνης Νικόλαος, Κομνηνός Γεώργιος, Αρβανιτάκης Δημήτριος, διατελούντες εις κατάστασην αναιτίου συγχύσεως των αισθήσεων ή του νοός των καθ' ην ήτο εντελώς αποκελκεισμένον του λογικού αυτών η ενέργεια, ώστε δεν ηδύναντο να έχωσι συνείδηση των πράξεών των ή του αξιοποίνου αυτής;

21.) Οι εκ των κατηγορουμένων Λοΐζος Ανδρέας και Καψάλης Νικόλαος εν Χίω, Ευφημιανή, Βροντάδες, Οινούσαις, Καρδαμύλοις και αλλαχού της νήσου Χίου και κατά το από Φεβρουαρίου 1947 και εφ' εξής, μέχρι δε και του μηνός Μαρτίου 1948 χρονικό διάστημα, είχον γνώσην σχεδίου αφορώντος την προσάρτησιν της Μακεδονίας και Θράκης εις τους Βορείους Γείτονας της Ελλάδος, και δεν ανήγγειλαν το κακούργημα τούτο εις την εξουσίαν εντός 24 ωρών. Είναι ένοχοι;

22.) Συλλεγεισών των ψήφων κατά Νόμον. Το Δικαστήριον αποφαίνεται.

1.) Επί του 1ου τεθέντος ζητήματος παμψηφεί καταφατικώς, δια τους κατηγορουμένους Μαυράκην Γεώργιον, Γεωργούλην Αδαμάντιον, Ντούλον Παναγιώτην, Τράτσην Δημήτριον, Τράτσην Ιωάννην, Ζερβόν Κωνσταντίνον, Γεωργούλην Παντελήν, Αρβανιτάκην ή Χάλικαν Δημήτριον, Ψιακήν Δημήτριον, Πλακωτάρην Ισίδωρον, Ξενάκην Νικόλαον, Κουκούλην Λορέντζον, Βαττάκην Μιχαήλ, Κωστάλαν ή Κώσταλον Γεώργιον, Τσουκαλάς Γεώργιον, Ταναΐνην Δημήτριον του Νικολάου, Καλογρίδην Σταύρον και Ανδριώτην Πέτρον. Καταφατικώς δια ψήφων τεσσάρων (4) κατά μιας (1) δια τους κατηγορουμένους Ξύδαν Κωνσταντίνον και Καραμαΐλήν Κωνσταντίνον. Καταφατικώς δια ψήφων τριών (3) κατά δύο (2) δια τον κατηγορούμενον Πανέρη Παντ. Παμψηφεί αποφατικώς δια τους κατηγορουμένους Κατζαμπάν ή Τσιρίνην Μιχαήλ, Πλακωτάρην Κωσταντίνον, Ξυλάν Γεώργιον, Παπουλήν Ιωάννην, Λίναρην Σωτήριον, Φιριππήν Παναγιώτην, Αγγουλέν ή Χονδρουλάκην Φώτιον, Κόκκαν Ιωάννην, Χούλην Γεώργιον, Στείρον Σταμάτιον, Οργιέτταν Ιωάννην, Πλούμην Δημήτριον, Ταναΐνην Δημήτριον, Τζιώτην Μάρκον, Μανάραν Φανούριον, Κάβούκαν Φίλιππον, Παραδείσην Σταμάτιον, Σαρρηγιάννην Σωκράτην, Μωράκην Κωνσταντίνον, Γλύκαν Σωτήριον, Σκούφαλον Γεώργιον, Φραγκάκην Αρχιμήδην, Στρατάκη ή Ρούσσον Μιχαήλ, Κομνηνόν Γεώργιον, Γιαννώγλου Ιωάννην, Μιχαηλίδην Γεώργιον, Αθηναίον Σωτήριον, Αθηναίον Ελευθέριον, Αθηναίου Ειρήνην, Μαμούναν Νέστωραν, Μανάραν Ιωάννην, Τσατσαρώνην Νικόλαον, Μαύρον Γεώργιον και Λοΐζον Ανδρέαν. Αποφατικώς δια ψήφων τεσσάρων (4) κατά μιας (1) δια τους κατηγορουμένους Κόρμαλον Παντελήν και Καψάλην Νικόλαον.

2.) Επί του 2ου τεθέντος ζητήματος παμψηφεί καταφατικώς δια τους κατηγορουμένους Μαυράκην Γεώργιον, Γεωργούλην Αδαμάντιον, Ντούλον Παναγιώτην, Τράτσην Δημήτριον, Τράτσην Ιωάννην, Ζερβόν Κωνσταντίνον,

Γεωργούλην Παντελήν, Κατζαμπάν ή Τσιρίνην Μιχαήλ, Ξυλάν Γεώργιον, Πλακωτάρην Κωσταντίνον, Αρβανιτάκην ή Χάλικαν Δημήτριον, Παπουλήν Ιωάννην, Ψιακήν Δημήτριον, Πλακωτάρην Ισίδωρον, Ξενάκην Νικόλαον, Κουκούλην Λορέντζον, Χούλην Γεώργιον, Φιριππήν Παναγιώτην, Κόκκαν Ιωάννην, Στείρον Σταμάτιον, Πλουμήν Δημήτριον, Ταναΐνην Δημήτριον, Τζιώτην Μάρκον, Κωστάλαν ή Κώσταλον Γεώργιον, Τσουκαλάς Γεώργιον, Κάβούκαν Φίλιππον, Παραδείσην Σταμάτιον, Σαρρηγιάννην Σωκράτην, Μωράκην Κωνσταντίνον, Γλύκαν Σωτήριον, Σκούφαλον Γεώργιον, Φραγκάκην Αρχιμήδην, Κόρμαλον Παντελήν, Στρατάκην ή Ρούσσον Μιχαήλ, Κομνηνόν Γεώργιον, Γιαννώγλου Ιωάννην, Νταναΐνην Δημήτριον του Νικολάου, Καλογρίδην Σταύρον, Μαμούναν Νέστωραν, Τσατσαρώνην Νικόλαον. Καταφατικώς δια ψήφων τεσσάρων (4) κατά μιας (1) Δια τους κατηγορουμένους Μανάραν Φανούριον και Μιλαηλίδην Γεώργιον. Καταφατικώς δια ψήφων τριών (3) κατά δύο (2) για τον κατηγορούμενον Οργιέτταν Ιωάννην. [λείπει κείμενο]. Παμψηφεί αποφατικώς δια τους κατηγορουμένους Λίναρην Σωτήριον, Πανέρην Παντελήν, Βαττάκην Μιχαήλ, Αγγουλέν ή Χονδρουλάκην Φώτιον, Ξύδαν Κωνσταντίνον, Αθηναίον Σωτήριον, Αθηναίον Ελευθέριον, Αθηναίου Ειρήνην, Μαύρον Γεώργιον, Καραμαϊλήν Κωνσταντίνον, Καψάλην Νικόλαον, Λουΐζον Ανδρέαν Και Ανδριώτην Πέτρον.

3.) Επί του 3ου τεθέντος ζητήματος παμψηφεί καταφατικώς δια ψήφων [λείπει κείμενο] Τράτσην Δημήτριον, Τράτσην Ιωάννην, Ζερβόν Κωνσταντίνον, Γεωργούλην Παντελήν, Ψιακήν Δημήτριον, Πλακωτάρην Ισίδωρον, Ξενάκην Νικόλαον, Κουκούλην Λορέντζον, Τζιώτην Μάρκον, Κωστάλαν ή Κώσταλον Γεώργιον και Στρατάκην ή Ρούσσον Μιχαήλ. Καταφατικώς δια ψήφων τεσσάρων (4) κατά μιας (1) δια τον κατηγορούμενον Τσουκαλάν Γεώργιον και παμψηφεί αποφα[:τικώς] δια πάντας τους λοιπούς κατηγορουμένους.

4.) Επί του 4ου τεθέντος ζητήματος παμψηφεί αποφατικώς δια τον κατηγορούμενον Ξενάκην Νικόλαον και παμψηφεί καταφατικώς δια πάντας τους λοιπούς παρόντας κατηγορουμένους.

5.) Επί του 5ου τεθέντος ζητήματος παμψηφεί αποφατικώς λόγω αμφιβολιών δια πάντας τους εν αυτώ κατηγορουμένους.

6.) Επί του 6ου τεθέντος ζητήματος παμψηφεί αποφατικώς, λόγω αμφιβολιών, για τον εν αυτώ κατηγορούμενον Ξενάκην Νικόλαον.

7.) Ομοίως επί του 7ου ζητήματος παμψηφεί αποφατικώς λόγω αμφιβολιών δι άπαντας τους εν αυτώ παρόντας κατηγορουμένους.

8.) Ομοίως ως ανωτέρω και επί του 8ου ζητήματος δι άπαντας.

9.) Επί του 9ου τεθέντος ζητήματος, παμψηφεί καταφατικώς δια τους κατηορουμένους Βαττάκην Μιχαήλ και Αγγουλέν Φώτιον, παμψηφεί δε αποφατικώς, λόγω αμφιβολιών, δια τον κατηγορούμενον Λίναρην Σωτήριον.

10.) Επί του 10ου ζητήματος παμψηφεί αποφατικώς δι άπαντας τους εν αυτώ.

11.) Επί του 11ου ζητήματος παμψηφεί καταφατικώς δια τους κατηγορουμένους Αθηναίον Σωτήριον και Αθηναίου Ειρήνην παμψηφεί δε αποφατικώς δια τον κατηγορούμενον Αθηναίου Ελευθ.

12.) Επί του 12ου ζητήματος παμψηφεί αποφατικώς δια τον κατηγορούμενον Μαύρον Γεώργιον.

13.) Επί του 13ου ζητήματος παμψηφεί αποφατικώς, λόγω αμφιβολιών, δια άπαντας τους εν αυτώ κατηγορουμένους.

14.) Επί του 14ου ζητήματος παμψηφεί καταφατικώς δι άπαντας.

15.) Επί του 15ου ζητήματος, το Δικαστήριον αποφαίνεται αποφατικώς.

16.) Επί του 16ου ζητήματος παμψηφεί καταφατικώς δι άπαντας τους εν αυτώ κατηγορουμένους.

17.) Ομοίως, ως ανωτέρω, και επί του 17ου ζητήματος παμψηφεί δι άπαντας.

18.) Ομοίως, ως ανωτέρω, δι άπαντας τους εν αυτώ κατηγορουμένους (18ου ζητήματος).

19.) Ομοίως και επί του 19ου ζητήματος ως ανωτέρω δι άπαντας.

Τέλος επί των 20ου και 21ου ζητήματος το Δικαστήριον αποφαίνεται ως και επί των ανωτέρω, παμψηφεί καταφατικώς δι άπαντας τους εν αυτώ κατηγορουμένους.

Είτα, επανελθόντος του Δικαστηρίου εις δημοσίαν συνεδρίασιν ο Πρόεδρος απήγγηλε δημοσία την ταυτάριθμον τω παρόντι απόφαση, δι ης εκηρύχθησαν ένοχοι οι 1.) Μαυράκης Γεώργιος, 2.) Γεωργούλης Αδαμάντιος, 3.) Ντούλος Παναγιώτης, και 4.) Νταναΐνης Δημήτριος παμψηφεί των παραβάσεων των αρθρ. 1 § 1, 2 § 1 και 3 § 1 του Γ/46 ψηφ. ως και των άρθρο 2 και 5 της 19/45 Σ.Π., δεχθέντος του Δικαστηρίου ότι τας πράξεις της παραβάσεως του άρθρου 1 § 1 και 3 § 1 του Γ/46 ψηφ. εξετέλεσαν διατελούντες εν μετρία συγχύσει και ότι δεν συντρέχουν ιδιαίτεραι επιβαρυντικαί περιπτώσεις δια την παράβασην του άρθρου 2. Καταδικάζει δε τούτους εις την ποινήν των ισοβίων δεσμών, τρις δια τας πράξεις των παραβάσεων του αρθ. 1, 2, 3 Γ/46 ψηφ., εις την ποινήν των προσκαίρων δεσμών δώδεκα (12) ετών δια την πράξιν της παραβάσεως του άρθρ. 5 της 19/45 Σ.Π. και εις ποινήν φυλακίσεως πέντε (5) ετών Δια την παράνομον οπλοφορίαν. Συγχωνεύει δε απάσας τας επιβληθείσας ποινάς είς την τοιαύτην των ισοβίων δεσμών κατά συγχώνευσην και επίτασιν εις έκαστον τούτων.

Επίσης εκηρύχθη ο Τράτσης Δημήτριος ένοχος παραβάσεως του αρθρ. 1 § 1, 2 § 1 και 3 § 1 του Γ/46 ψηφ/τος, ως και των αρθρ. 2 και 3 στις 19/45 Σ.Π. δια ψήφων τεσσάρων κατά μίας δεχθέντος του Δικαστηρίου ότι τας πράξεις της παραβάσεως του αρθρ. 1 §1 και 3 § 1 του Γ/46 ψηφ/τος εξετέλεσε διατελών εν μετρία συγχύσει διότι δεν συντρέχουν ιδιαίτεραι επιβαρυντικαί περιπτώσεις δια την παραβ. του άρθρ. 2. Καταδικάζει δε τούτον εις την ποινήν των ισοβίων δεσμών τρις δια τας πράξεις της παραβάσεως των αρθρ. 1, 2, 3 Γ/46 ψηφ/τος, εις την ποινήν των προσκαίρων δεσμών δώδεκα (12) ετών δια την παράβασιν του αρθρ. 5 της 19/45 Σ.Π. και εις την ποινήν φυλακίσεως πέντε (5) ετών Δια την παράνομον οπλοφορίαν. Συγχωνεύει δε απάσας τας επιβληθείσας ποινάς εις την τοιαύτην των ισοβίων δεσμών, ήτοι εν συνόλω ποινήν ισοβίων δεσμών, κατά συγχώνευσιν και επίτασιν εις έκαστον τούτων.

Επίσης εκηρύγχθησαν οι Τράτσης Ιωάννης Ζερβός Κωνσταντίνος, Γεωργούλης Παντελής, Ψιακής Δημήτριος και Κώσταλος Γεώργιος ένοχοι των παραβάσεων των άρθρ 1,2,3 του Γ/46 ψηφ/τος παμψηφεί ως και των αρθρ 2 και 5 της 19/45 Σ.Π. και επιβάλει αυτοίς την ποινήν του θανάτου τρις δια τας α.), β.) και γ.) πράξεις, παμψηφή ποινήν των προσκαίρων δεσμών δώδεκα (12) ετών δια την παράβασιν του αρθρ. 5 της 19/45 Σ.Π. και εις την ποινήν φυλακίσεως πέντε (5) ετών Δια την παράνομον οπλοφορίαν.

Επίσης εκυρήχθησαν οι Κατσαμπάς Μιχαήλ, Πλακωτάρης Κωνσταντίνος, Οργιέττας Ιωάννης, [το κείμενο γράφει Μαυράκης] Μωράκης Κωνσταντίνος, Φραγκάκης Αρχιμήδης και Κόρμαλος Εμμανουήλ ένοχοι παραβάσεων των αρθρ. 2 και 3 του Γ/46 ψηφ/τος παμψηφεί, ως και των αρθρ 2 και 5 της 19/45 Σ.Π. και επιβάλει αυτοίς εν μετρία συγχύσει την ποινήν των ισοβίων δεσμών δις, δια δε την παράβασιν του αρθρ. 5 της 19/45 Σ.Π. ποινήν προσκαίρων δεσμών δώδεκα (12) ετών και Δια δε την παράνομον οπλοφορίαν ποινήν φυλακίσεως πέντε (5) ετών, ας συγχωνεύει απάσας εις την ποινήν των ισοβίων δεσμών.

Επίσης εκηρύχθησαν ένοχοι οι Ταναΐνης Δημήτριος του Κωνσταντίνου και Καβούκας Φώτιος παραβάσεις των άρθρ 2 και 3 του Γ/46 ψηφ/τος και κατεδικάσθησαν εν μετρία συγχύσει εις την ποινήν των ισοβίων δεσμών δις.

Επίσης εκηρύχθη ο Ξυλάς Γεώργιος ένοχος παραβάσεως του αρθρ. 2 του Γ/46 ψηφ/τος, ως και των αρθρ 2 και 5 του 19/ 45 Σ.Π. και καταδικάζεται ούτος, εν μετρία συγχύση εις την ποινήν των ισοβίων δεσμών δια την παράβασιν του αρθρ 2 του Γ/46 ψηφ/τος και ποινήν προσκαίρων δεσμών δώδεκα (12) ετών δια την παράβασιν του αρθρ. 5 της 19/45 Σ.Π. και ποινήν φυλακίσεως πέντε (5) ετών δια παράνομον οπλοφορίαν, αίτινες ποιναί συγχωνεύονται άπασαι εις την τοιαύτην των ισοβίων δεσμών.

Ο Τσουκαλάς Γεώργιος ένοχος παραβάσεως των αρθρ. 1, 2, 3, του Γ/46 ψηφ/τος, δια ψήφων τεσσάρων κατά μίας, ως και των αρθρ 2 και 5 του 19/ 45 Σ.Π. και επιβάλλεται αυτώ τρις η ποινή του θανάτου δια τας παραβάσεις των αρθρ. 1, 2, 3, του Γ/46 ψηφ/τος, ως και η ποινή προσκαίρων δεσμών δώδεκα (12) ετών δια την

παράβασιν του αρθρ. 5 της 19/45 Σ.Π. και ποινή φυλακίσεως πέντε (5) ετών δια παράνομον οπλοφορίαν.

Ο Παπουλής Ιωάννης ένοχος παραβάσεως των αρθρ. 1 § 2, ως και του αρθρ. 2 του Γ/46 ψηφ/τος παμψηφεί και επιβάλλεται αυτώ η ποινή προσκαίρων δεσμών δεκαπέντε (15) ετών δια την παράβασην των αρθρ. 1 § 2 του Γ/46 ψηφ/τος, ποινή ισοβίων δεσμών Δια την παράβασην του αρθρ. 2 του Γ/46 ψηφ/τος, αίτιναι ποιναί συγχωνεύονται εις την τοιαύτην των ισοβίων δεσμών.

Ο Λίναρης Σωτήριος ένοχος παραβάσεως του αρθρ. 1 § 2 του Γ/46 ψηφ/τος δια ψήφων τριών κατά δύο και καταδικάζεται εις την ποινήν των προσκαίρων δεσμών δεκαπέντε (15) ετών.

Οι Πλακωτάρης Ισίδωρος και Κουκούλης Λορέντζος ένοχοι παραβάσεως των αρθρ. 1, 2, 3, του Γ/46 ψηφ/τος, παμψηφεί και καταδικάζονται εις την ποινήν του θανάτου τρις παμψηφεί.

Ο Ξενάκης Νικόλαος ένοχος παραβάσεως των αρθρ. 1 και 2 του Γ/46 ψηφ/τος, παμψηφεί και καταδικάζεται εις την ποινήν του θανάτου δις παμψηφεί. Επίσης ένοχος παραβάσεως των αρθρ. 2 και 5 της 19/45 Σ.Π. και καταδικάζεται ούτος εις την ποινήν των προσκαίρων δεσμών δώδεκα (12) ετών, επίσης ποινήν φυλακίσεως πέντε (5) ετών δια παράνομον οπλοφορίαν.

Ο Στρατάκης ή Ρούσσος Μιχαήλ ένοχος παραβάσεως των αρθρ. 2 και 3 του Γ/46 ψηφ/τος, παμψηφεί, ως και των αρθρ. 2 και 5 της 19/45 Σ.Π. και καταδικάζεται ούτος εν μετρία συγχύσει εις την ποινήν των ισοβίων δεσμών. Επίσης εις την ποινήν των προσκαίρων δεσμών δώδεκα (12) ετών δια την παράβασην του αρθρ. 5 του 19/45 Σ.Π. και εις ποινήν φυλακίσεως πέντε (5) ετών δια παράνομον οπλοφορίαν ας συγχωνεύει απάσας εις ποινήν των ισοβίων δεσμών.

Ο Μιχαλιάδης Γεώργιος και ο Στείρος Σταμάτιος ένοχοι παραβάσεως των αρθρ. 2 και 3 του Γ/46 ψηφ/τος, παμψηφεί, ως και των αρθρ. 2 και 5 της 19/45 Σ.Π. και καταδικάζονται ούτοι εν μετρία συγχύσει εις την ποινήν των προσκαίρων δεσμών είκοσι (20) ετών δις και εις την ποινήν των προσκαίρων δεσμών δώδεκα (12) ετών, δια την παράβασην του αρθρ. 5 19/45 Σ.Π. και τη φυλάκισην πέντε (5) ετών δια την παράνομον οπλοφορίαν, αίτιναι συγχωνεύονται πάσαι εις την ποινήν των προσκαίρων δεσμών είκοσι (20) ετών. [από άλλα πρακτικά της ιδίας δίκης. Απαλλάσσει δε παμψηφεί τούτων της κατηγορίας ότι ανέγραφαν ή μετέδιδαν δια ζώσης φωνής συνθήματα ή λέξεις επαναστατικάς]

Ο Χούλης Γεώργιος ένοχος παραβάσεως των αρθρ. 1 § 2 και 2 του Γ/46 ψηφ/τος, δια ψήφων τεσσάρων (4) κατά μιας (1) και καταδικάζεται, ούτος εν μετρία συγχύσει, δια μεν την πρώτην παράβασην εις ποινήν προσκαίρων δεσμών δώδεκα (12) ετών, δια δε την δευτέραν παράβασην εις την ποινήν των προσκαίρων δεσμών δεκαπέντε (15) ετών, αίτινες συγχωνεύονται απάσαι εις την ποινήν των προσκαίρων δεσμών δεκαπέντε (15) ετών.

Οι Γλύκας Σωτήριος, Σκούφαλος Γεώργιος, Κομνηνός Γεώργιος και Μαμούνας Νέστωρ, ένοχοι παραβάσεως του αρθρ. 2 του Γ/46 ψηφ/τος, παμψηφεί. Δεχθέντος όμως του Δικαστηρίου πλήρη σύγχυσην, οι εν λόγω κατηγορούμενοι απαλλάσσονται πάσης ποινής.

Ο Παραδείσης Σταμάτιος ένοχος παμψηφεί παραβάσεως αρθρ. 2 και 3 του Γ/46 ψηφ/τος, ως και των άρθρ. 2 και 3 της 19/45 Σ.Π. Δεχθέντος δε του δικαστηρίου πλήρη σύγχυσην, ο κατηγορούμενος ούτος απαλλάσσεται πάσης ποινής.

Ο Γιαννιώδης Ιωάννης ένοχος παραβάσεως των αρθρ. 2 και 3 του Γ/46 ψηφ/τος, ως και των αρθρ. 2 και 5 της 19/45 Σ.Π. Δεχθέντος δε του δικαστηρίου πλήρη σύγχυσην, ο κατηγορούμενος ούτος απαλλάσσεται πάσης ποινής.

Ο Σαρρηγιάννης Σωκράτης ένοχος παραβάσεως του αρθρ. 2 του Γ/46 ψηφ/τος, ως και των αρθρ. 2 και 5 της 19/45 Σ.Π. και καταδικάζεται ούτος εις την ποινήν των ισοβίων δεσμών, δια την παράβασην του αρθρ. 2 Γ/46 ψηφ/τος, εις την ποινήν των προσκαίρων δεσμών δώδεκα (12) ετών δια την παράβασην του άρθρ. 5 της 19/45 Σ.Π. και εις την ποινή φυλάκισης πέντε (5) ετών Δια παράνομον οπλοφορίαν αίτιναι συγχωνεύονται πάσαι εις την ποινήν των ισοβίων δεσμών.

Ο Κόκκας Ιωάννης ένοχος παραβάσεως του αρθρ. 2 του Γ/46 ψηφ/τος, ως και των αρθρ. 2 και 5 της 19/45 Σ.Π. Δεχθέντος δε του δικαστηρίου πλήρη σύγχυσην, ο κατηγορούμενος απαλλάσσεται πάσης ποινής.

Τσατσαρώνης Νικόλαος ένοχος παραβάσεως του αρθρ. 2 του Γ/46 ψηφ/τος, ως και των αρθρ. 2 και 5 της 19/45 Σ.Π. Δεχθέντος δε του δικαστηρίου πλήρη σύγχυσην, ο κατηγορούμενος απαλλάσσεται πάσης ποινής.

Καραμανλής Κωνσταντίνος και Ανδριώτης Πέτρος ένοχοι παραβάσεως του άρθρ. 1 του Γ/46 ψηφ/τος παμψηφεί και καταδικάζονται ούτοι εις την ποινήν του θανάτου παμψηφεί.

Ο Βαττάκης Μιχαήλ, ένοχος παραβάσεως του άρθρ. 1 του Γ/46 ψηφ/τος και αρθρ. 2 Α.Ν. 509/47 και καταδικάζεται ούτος εις την ποινήν του θανάτου δια ψήφων τεσσάρων (4) κατά μίας (1) δια την παράβασην του άρθρ. 1 του Γ/46 ψηφ/τος και εις την ποινήν φυλάκισης πέντε (5) ετών δια την δευτέραν παράβασην.

Ο Πανέρης Παντελής ένοχος παραβάσεως του άρθρ. 1 του Γ/46 ψηφ/τος και καταδικάζεται ούτος εις την ποινήν του θανάτου δια ψήφων τριών (3) κατά δύο (2).

Ο Τζιώτης Μάρκος ένοχος παραβάσεως του άρθρ. 2 και άρθρ. 3 του Γ/46 ψηφ/τος, ως και των αρθρ. 2 και 5 της 19/45 Σ.Π. και καταδικάζεται ουτός εις την ποινήν του θανάτου παμψηφεί δια τας παραβάσεις των αρθρ. 2 και 3 του Γ/46 ψηφ/τος, ποινήν προσκαίρων δεσμών δώδεκα (12) ετών, δια την παράβασην του αρθρ. 5 19/45 Σ.Π. και τη φυλάκισην πέντε (5) ετών δια την παράνομον οπλοφορίαν.

Ο Μανάρας Φανούριος ένοχος παραβάσεως του άρθρ. 2 του Γ/46 ψηφ/τος, παμψηφεί, ως και των αρθρ. 2 και 5 της 19/45 Σ.Π. και καταδικάζεται ούτως εν μετρία συγχύσει εις την ποινήν των προσκαίρων δεσμών είκοσι (20) ετών, δια την παράβασην του άρθρ. 2 του Γ/46 ψηφ/τος, ποινήν προσκαίρων δεσμών δώδεκα (12) ετών, δια την παράβασην του αρθρ. 5 19/45 Σ.Π. και τη φυλάκισην πέντε (5) ετών δια την παράνομον οπλοφορίαν αίτιναι ποιναί συγχωνεύονται εις την των προσκαίρων δεσμών είκοσι (20) ετών.

Ο Πλουμής Δημήτριος ένοχος παραβάσεως των άρθρ. 1 § 2, 2 και 3 του Γ/46 ψηφ/τος και δεχθέντος του δικαστηρίου ότι διατελούσε εν μετρία συγχύσει καταδικάζεται, ούτος δια την παράβασην του αρθρ. 3 του Γ/46 ψηφ/τος εις την ποινήν των ισοβίων δεσμών, ωσαύτως δια την παράβασην του αρθρ. 2 του Γ/46 ψηφ. εις την ποινήν των ισοβίων δεσμών και δια την παραβ. του αρθρ. 1 § εις την ποινήν των προσκαίρων δεσμών δεκαπέντε (15) ετών, αίτινες συγχωνεύονται πάσαι εις την ποινήν των ισοβίων δεσμών.

Ο Αρβανιτάκης Δημήτριος ένοχος παραβάσεως των αρθρ. 1 και 2 του Γ/46 ψηφ/τος και 2 και 5 της 19/45 Σ.Π., δεχθέντος ότι διατελούσε εν πλήρη σύγχυση απαλλάσσεται ούτος πάσης ποινής.

Ο Φιριππής Παναγιώτης ένοχος παραβάσεως του αρθρ. 2 του Γ/46 ψηφ/τος και 2 και 5 της 19/45 Σ.Π., και καταδικάζεται δια την παράβασην του αρθρ. 2 εις την ποινήν των ισοβίων δεσμών, δια την παράβασην αρθρ. 5 της 19/45 Σ.Π. εις ποινήν προσκαίρων δεσμών δώδεκα (12) ετών και δια την § οπλοφορίαν φυλάκιση πέντε (5) ετών, αίτινες συγχωνεύονται πάσαι εις την ποινήν των ισοβίων δεσμών.

Ο Αγγουλές Φώτιος ένοχος παραβάσεως του αρθρ. 1 § 2 του Γ/46 ψηφ/τος και αρθρ. 2 Α.Ν. 509/47 και καταδικάζεται, δια μεν την α.) παράβασην εις ποινήν προσκαίρων δεσμών έντεκα (11) ετών δια ψήφων τεσσάρων (4) κατά μιάς (1), δια δεν την παράβασην του αρθρ. 2 Α.Ν. 509/47, εις φυλάκισην πέντε (5) ετών, αίτινες συγχωνεύονται κατ' επίτασην εις την ποινήν των προσκαίρων δεσμών δώδεκα (12) ετών.

Ο Καλογρίδης Σταύρος ένοχος παραβάσεως των άρθρων 1 § 2 και 2 του Γ/46 ψηφ./τος παμψηφεί και αρθρ. 2 και 5 της 19/45 Σ.Π., καταδικάζεται δε, δια μεν την παράβασιν των αρθρ. 1 § 2 και 2 του Γ/46 ψηφ/τος εις την ποινήν των ισοβίων δεσμών δις, δια δε την παρ του αρθρ. 5 της 19/45 Σ.Π. εις ποινήν προσκαίρων δεσμών δώδεκα (12) ετών, δια δε την παράνομον οπλοφορίαν εις φυλάκισιν πέντε (5) ετών, συγχωνεύονται πάσαι εις την ποινήν των ισοβίων δεσμών, [από άλλα πρακτικά της

ιδίας δίκης. Απαλλάσσει δε παμψηφεί τούτων της κατηγορίας ότι ανέγραφεν ή μετέδιδεν δια ζώσης φωνής συνθήματα ή λέξεις επαναστατικάς]

Ο Ξύδας Κωνσταντίνος ένοχος παραβάσεως του αρθρ. 1 του Γ/46 ψηφ/τος δια ψήφων τεσσάρων (4) κατά μιας (1) και καταδικάζεται εις την ποινήν του θανάτου δια ψήφων τεσσάρων κατά μιας.

Ο Αθηναίου Σωτήριος και Αθηναίου Ειρήνη ένοχοι παραβάσεως αρθρ. 2 Α.Ν 509/47 παμψηφεί, καταδικάζονται δε εις ποινήν φυλακίσεως δύο (2) ετών έκαστος.

Ο Καψάλης Νικόλαος και Λοϊζος Ανδρέας, ένοχοι παραβάσεως αρθρ. 130 Κ.Π.Ν., κατά τροποποίηση του εγκλητηρίου και καταδικάζονται εις ποινή φυλακίσεως δύο (2) ετών έκαστος και χρηματικήν ποινήν , ο μεν πρώτος πεντακοσίων χιλιάδων (500. 000) δραχμών και ο δε δεύτερος ενός εκατομμυρίου (1,000,000) δρχ.

Ο Μαύρος Γεώργιος και Αθηναίου Ελευθέριος, απαλλάσσονται πάσης ποινής λόγω αμφιβολιών.

Επίσης εκηρύχθησαν αθώοι οι 1.) Σκούφαλος Γεώργιος 2.) Γιαννιώδης Ιωάννης, 3.) Γλύκας Σωτήριος, 4.) Κόκκας Ιωάννης, 5.) Μαμούνας Νέστωρ, 6.) Παραδείσης Σταμάτιος 7.) Τσατσαρώνης Νικόλαος, 8.) Κομνηνός Γεώργιος, 9.) Αρβανιτάκης Δημήτριος, 10.) Μαυρος Γεώργιος, 11.) Αθηναίου Ελευθέριος, δι' ους και διετάχθει η εκ των φυλακών απόλυσης εάν δι' άλλην τινά αιτίαν δεν πρέπει να κρατούνται εν αυταί.

Και εις τα της δίκης έξοδα και τέλη εισπρακτέα κατά Νόμον.

Είτα ελήθει η συνεδρίασης.

Εγένετο αυθημερόν το παρόν πρακτικό υπογραφέν νομίμως.

[από άλλα πρακτικά της ιδίας δίκης. Εν τω εν Αθήναις Καταστήματι του Στρατοδικείου αυθημερόν ο υποφαινόμενος Γραμματεύς, παρόντος του Βασιλ. Επιτρόπου και της Φρουράς ενόπλοις ανέγνω την παρούσαν απόφασιν προς τους καταδικασθέντας, προς ως ο Β. Επίτροπος [δυσανάγνωστο] ως περί αναθεωρήσεως διατάξεως των νόμων.

Εφ' ώ συνετάγη [δυσανάγνωστο]

Δια του από 7/2/1950 Β. Δ/τος μετετράπει του Κουκούλη Λορέντζου και Πανέρη Παντελή, ομοίως μετριάσθει η ποινή του Λίναρη Σωτήρ.

Δια του υπ' άριθμ. 139/51 Βουλεύματος του Συμβουλίου Εφετών Αιγαίου εκηρύχθει παραγεγραμμένη ποινή των ισοβίων δεσμών ως προς τον Παναγιώτη Νικ. Φιριππήν .

Δια του υπ' άριθμ. 139/51 Βουλεύματος του Συμβουλίου Εφετών Αιγαίου εκηρύχθει παραγεγραμμένη ποινή των ισοβίων δεσμών ως προς τον Σταύρον Γεωργίου Καλογρίδην.

Δια της υπ' αριθμ. 151/51 απόφ. Συμβουλίου Εφετών Αιγαίου εκηρύχθη παραγεγραμμένη η υπ. Αριθμ 210/48 απόφ. [δυσανάγνωστο] 1.) Σωκρ. Δημ. Σαρρηγγιάννη, 2.)Αρχιμήδης Φραγκάκης, 3.) Μιχαήλ Στραττάκη, 4.) Μιχ. Νικόλ. Κατσαμπά και 5.) Ιωάν. Γ. Παπουλή.

Δια της υπ' αριθμ. 80/51 απόφ. Συμβ. Εφετών Αγαίου εκηρύχθη παραγεγραμμένη η υπ' άριθμ. 210/51 αποφ. Ε.Σ.Α. δια τους 1.) Φιλ. Γεωργ. Καβούκα, 2.) Γεώργ. Δημ Χούλη και 3.) Γεωργ. Ιωάν. Μιχαλιάδη.

Δια της υπ' αριθ. 163/51 απόφ. Συμβ. Εφετών Αιγαίου εκυρήχθη παραγεγραμμένη δια τον Ιωάν. Αντών. Οργέτταν

Δ. Η ακροαματική διαδικασία

Το Έκτακτον Στρατοδικείον Αθηνών
Αριθμός απόφασης 210
Συνεδριάσεις 29ης, 30ης και 31ης Ιουλίου 1948 2ας , 3ης, 4ης,
5ης, 6ης, 7ης, 9ης, 10ης, 11ης, 12ης και 13ης Αυγούστου 1948.
Βλέπε Παράρτημα σελ. 374

«ΟΙ ΑΝΑΡΧΟΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΑΙ ΧΙΟΥ ΕΙΣ ΤΟ ΕΔΩΛΙΟΝ»,

Η Πρόοδος, Ημερήσια Χιακή Εφημερίς, 3 Αυγούστου 1948

Τον Σεπτέμβριον του 1947 το δίκτυον των πληροφοριών μας ανέφερεν ότι εις την παραλιακήν θέσιν Γρίδια Νεννήτων, απεβιβάσθησαν οι: Μπαρτζώτας, Ανδριώτης, Κανόνης, Βασσάλος, Θανασέκος, Παπαρήγας, με σκοπόν να μεταβούν εις τον αρχισυμμορίτην Μάρκον.

Ο μάρτυς διευκρίνησεν ότι μοναδικός σκοπός του Ανδριώτη ήτο η οργάνωσις της ανταρσίας εν Χίω, δεδομένου ότι ούτος εξήσκει ψυχολογικήν επιρροήν επί των κατηγορουμένων, των οποίων ήτο αρχηγός εις την Μέσην Ανατολήν κατά την εκδήλωσιν της ανταρσίας που προεκάλεσε την διάλυσιν της 1ης Ταξιαρχίας ης ανηγορεύθει Διοικητής.

Η ΕΚΔΗΛΩΣΙΣ ΤΗΣ ΑΝΤΑΡΣΙΑΣ

Μετά την σύλληψιν του Ανδριώτη παρέμεινεν εις Χίον ο Κανόνης ως περιφερειακός Αιγαίου και εσυνέχισε πυρετωδώς την προετοιμασίαν δια την εκδήλωσιν της ανταρσίας, η οποία ήρχησε δια του πολυβολισμού των Στρατώνων εκ του υψώματος Κορακάρη. Την επομένην διεδόθη ότι ο πυροβολισμός ήτο τέχνασμα δια να δικαιολογηθή η σύστασις του Λόχου Χωροφυλακής και δια να αποτραπή η δια τέταρτην ήδη φοράν διαταχθείσα μετάθεσις των αξιωματικών κ.κ. Παντελίδη και Ζορμπά.

Ανέφερε περαιτέρω ο κ. Νομάρχης τας εκκλήσεις τας οποίας έκαμε υπέρ της ενότητας και της ησυχίας τόσον προς τον Χιακόν λαόν όσον και προς τους παραπλανηθέντας αναρχικούς, υπεγράμμισε δε την εκπομπήν της 23ης Μαρτίου του ραδιοφωνικού του Μάρκου το οποίον έσπευσε να μεταδώση ότι οι αντάρται κατέλαβον την Χίον, εξετέλεσαν 25 «Μάηδες» και ότι οι Νομάρχης, Μητροπολίτης και Παντελίδης διεύφυγον εις Τουρκίαν. Τούτο, λέγει ο μάρτυς, συνέπιπτε με τας πληροφορίας μας ότι θα εγένετο επίθεσις κατά της Χίου. Αλλά την προηγουμένην είχον ανακαλυφθή τα όπλα εις τα Καρδάμυλα και συνεκρούσθη η υπό τον ενωματάρχην Αντωνόπουλον ομάς χωρ/κων μετά των συμμοριτών εις την Κυδιάνταν οικίαν Τράτση καθ' ην εφονεύθησαν ο Σταμάτιος Τράτσης και ο χωροφύλαξ Μυλωνάς.

Καταθέτει κατόπιν ότι ο Σωτ. Λίναρης προσήλθε κατόπιν προσκλήσεώς του εις το Γραφείον την Διοικήσεως και ότι ο κ. Νομάρχης έκαμε προς αυτόν έκκλησης υπέρ της ενότητος, εκείνος δε ηρκείτο να απαντά ότι δεν γνωρίζει τίποτε απ' αυτά και ότι θέλει να τον αφήσουν ήσυχον. Διευκρινίζει δε απαντών εις ερώτησιν του κ. Προέδρου του Στρατοδικείου ότι εκάλεσε τον Λίναρην εις το γραφείον του, διότι εγνώριζε ότι ασκεί επιρροήν επί των αναρχικών λόγω της στενής επαφής την οποίαν είχεν μετ' αυτών.

Εξέθεσε κατόπιν τα της εκδηλώσεως της ανταρσίας εις Νένητα και Λαγκάδαν, την επίθεσιν κατά του Αστυνομικού Σταθμού Κουρουνίων και εξήγησε διατί κατετάχθη εις τον Λόχον Χωροφυλάκων άνευ θητείας. Περιέγραψε τας συνθήκας υφ' ας έγινε η συμπλοκή της Αχλάδας όπου οι αναρχικοί είχον στήσει ενέδραν δια να αιφνιδιάσουν τους χωροφύλακας και κατέθεσε εις το δικαστήριον μίαν κόκκινη καλύπτρα εξ' εκείνων που φορούσαν οι αναρχικοί.

Η προπαρασκευή της ανταρσίας εν Χίω είχεν οργανωθή επιμελώς. Εν συνεργασία με τας Αστυνομικάς και Δικαστικάς Αρχάς, η Διοίκησις οργάνωσε πλήρες δίκτυον παρακολουθήσεως, από της πλευράς δε αυτής, ενώ οι αναρχικοί πρασεπάθουν να βραχυκυκλώσουν την Διοίκησιν, ευρέθησαν οι ίδιοι βραχυκυκλωμένοι και παρηκολουθούντο αγρύπνως, παρά την έλλειψιν δε επαρκούς δυνάμεως Χωροφυλάκων, κατωρθώθη να αιφνιδιασθούν αντί να μας αιφνιδιάσουν οι αντάρται.

«Η ΚΑΤΑΘΕΣΙΣ ΤΟΥ κ. ΠΑΝΤΕΛΙΔΗ»

Η Πρόοδος, Ημερήσια Χιακή Εφημερίς, 4 – 5 Αυγούστου 1948

Η συνεδρίασις ήρχισε την 8:45 π.μ. Καλείται υπό του Προέδρου και προσέρχεται ο μάρτυρας κ. Παντελίδης, ο οποίος ορκίζεται και καταθέτει ότι ήρχισε να παρακολουθή από του 1946 τους εκ Μέσης Ανατολής επανερχόμενους, τους οποίους ενηγκαλίσθη αμέσως το Κομμουνιστικόν Κόμμα και εφρόντισε να ιδρύσει διάφορα συνδικαλιστικά σωματεία εις τα οποία περιελήφθησαν ούτοι, δια των σωματείων δε αυτών

προετοιμάζετο συγκεκαλυμένως η διασάλευσις της τάξεως. Το φθινόπωρον του 1945, οργανώθη η «Αυτοάμυνα», εκδηλωθήσα με επιθέσεις κατ' οργάνων της Χωροφυλακής, προσβολής του Αστυνομ. Σταθμού Νεννήτων και άλλας προκλητικάς ενεργείας. Τον Σεπτέμβριον το Κ.Κ. Χίου ηθέλησε να εφαρμώσει την μαζικήν αυτοάμυναν και ωργάνωσε δύο ομάδας εκ 40 ανδρών εκάστην εις τον συνοικισμόν Βαρβάσι.

Αι ομάδες αυταί, λέγει, περιήρχοντο κάθε βράδυ στους δρόμουςτου συνοικισμού και τα πέριξ, τραγουδούσαι επαναστατικά τραγούδια και μετέδιδαν διάφορα επαναστατικά συνθήματα, τηρούσαι προκλητικήν στάσιν, εν συνεχεία δε εξιστόρησε την κατά της υπ΄αυτόν ομάδος χωροφυλάκων επιχειρηθείσαν εις Βαρβάσι, επίθεσιν καθ' ην ηναγκάσθη να κάμη χρήσιν των όπλων, προσθέσας ότι η επίθεσις αυτή έγινε καθ' υπόδειξιν της κομμουνιστικής ηγεσίας προς δημιουργίαν θυμάτων και εκμετάλλευσιν του επεισοδίου.

Το θέρος του 1946 παρουσιάσθη μία συγκροτημένη οργάνωσις η οποία εξεδηλώθη με σφοδράς δημοσιογραφικάς επιθέσεις του Εαμοκομμουνιστικού Τύπου κατά των νομόμων αρχών και εντόνου προπαγάνδας. Το 1947 ο εαμοκομμουνιστικός Τύπος προσέλαβεν ύφος εμφανώς επαναστατικόν και εδέησε να συλληφθή η ηγεσία του ΕΑΜ. Το Κομμουνιστικόν Κόμμα ανησυχήσαν τότε απέστειλεν εις την Χίον τον Ανδριώτην διά να οργανώση την διαφυγήν των κρατουμένων Ικαρίας προς την Χίον και την συστηματοποίησιν του αγώνος. Την 17ην Σεπτεμβρίου απεβιβάσθη εις Χίον ο Ανδριώτης και εκρύβη εις Κάμπον, ήρχετο δε ειχ επαφήν με διάφορα ηγετικά στελέχη καθώς και με μερικούς εκ των επανελθόντων εκ της Μέσης Ανατολής. Την 29ην Σεπτεμβρίου ανεχώρησε εκ Χίου από την θέσιν Τροχίλι εις Εύβοιαν, δι εξοπλισμένου πλοίου, επανήλθε δε εις Χίον μετά του Κανόνη και κατέφυγεν εις την κεντρικήν «γιαύκαν» ευρισκομένην εις Κάμπον και διευθυνομένην από τον Σ. Λίναρην. Εκείθεν οι Ανδριώτης και Κανόνης μετεφέρθησαν και παρέμειναν επί διήμερον εις την οικίαν του Χαράλ. Βασιλειάδη εις την Πτωχήν Προκυμαίαν.

Την 27ην Οκτωβρίου ο Ανδριώτης επέστρεψεν εις γιάφκαν Κάμπου και την εσπέραν της 31ης ιδίου, περί ώραν 8:30 μ.μ. συνελήφθη υπό του μάρτυρος, ο οποίος ανέφερε σχετικώς ότι όταν συνέλαβε τον Ανδριώτην ούτως απέκρυψε την πραγματικήν του ταυτότητα και παρουσίασε πλαστή τοιαύτη με το όνομα Αγγελικούσης. Εν τέλει μετά πολλάς περιστροφάς ωμολόγησε ότι ήτο ο Ανδριώτης και ισχυρίσθη ότι ήλθε εις Χίον προτιθέμενος να μεταβή εις αθήνας δια τους γάμους της αδελφής του! Ο κ. Παντελίδης προσέθεσεν ότι κατά την μεταφοράν του εις την πόλιν ο συλληφθείς προσεπάθησε να αποδράσει, αλλά δεν το επέτυχε, εξήγησε δε ότι παρά τας πληροφορίας τας οποίας είχαν αι Αρχαί διά την δράσιν του Ανδριώτη περιωρίσθησαν εις τον εκτοπισμόν του, δια να μην δώσουν υπόνοιας εις τους κομμουνιστάς και δυσχερανθή η παρακολούθησις του Κανόνη.

Συνεχίζων ο μάρτυς κατέθεσεν ότι την νύκτα 29ης Σεπτεμβρίου την 11ην μ.μ. έγινεν εις τον Βροντάδον, εις μίαν οικίαν παρά τον αγρόν της Μαρίας Τσατσαρώνη μία συγκέντρωση εις την οποίαν παρευρέθησαν οι Μαυράκης, Κανόνης, Στείρος, Ψιακής, Πλακωτάρης, Κόκας και άλλοι οι οποίοι, ανέλαβον κατ' εντολήν της Περιφερειακής Επιτροπής την συγκρότησιν συμμορίας. Εις την συγκέντρωσιν αυτήν απεφασίσθη να καθαιρεθή η παλαιά ηγεσία του Κομμουνιστικού Κόμματος ως αποτυχούσα εις το έργον της προτάσει του Δ. Ευαγγελινού και ν' αντικατασταθή δι άλλης αποτελεσθείσης εκ των Μαυοάκη Ευαγγελικού και ενός άλλου.

Από τα τέλη Σεπτεμβρίου ήρχισεν η οργάνωσις της ανταρσίας, η διανομή όπλων και η συγκρότησις συμμοριών. Ιδρύθησαν 4 ΚΟΒ εντός της πόλεως, επί κεφαλής των οποίων ετέθησαν εις το εν ο Στυλ. Κούρπας και εις το έτερον της Ευαγγελιστρίας ο Παπά Ξενάκης. Επί κεφαλής ΚΟΒ ευρίσκοντο επίσης οι Πλακωτάρης και Ζερβός ως και ο Καραμανλής δια το ΚΟΒ Οινουσσών.

Η εκδήλωσις της ανταρσίας έγινε την εσπέραν της 4ης Δεκεμβρίου δια πολυβολισμού του κτιρίου των Στρατώνων του Λόχου Χωρ/κης από ομαδα εκ των εν παρανομία ευρισκομένων, αποτελουμένην εκ των Μαυράκη, Ψωράκη, Βοργιά, Κρητικού, Μπουρνιά και άλλων

Εις την Βόρειον Χίον το σύνθημα της εκδηλώσεως της Ανταρσίας είχε δοθη δια την 26ην Ιανουαρίου έ. Ε. ημείς όμως, είπεν ο κ. Παντελίδης, είχομεν λάβη σχετικάς πληροφορίας και μετέβημεν εις τα Καρδάμυλα μετά δυνάμεως Χωροφυλάκων και ενηργήσαμεν έρευναν, ανακαλύψαντες κεκρυμένα όπλα και πυρομαχικά. Τοιαύτην έρευναν απεστάλη να ένεργηση εις Κυδιάντα ομάς χωροφυλάκων υπό τον ενωμοτάρχην Αντωνόπουλον η οποία εβλήθη εκ της οικίας Τράτση, μόλις έφτασε εις την εξώθυράν της και εφονεύθη ο χωροφύλαξ Μυλωνάς και ο στασιαστής Σταμ. Τράτσης. Την επομένην συνελήφθησαν οι συμμορίται Κούνουπας και Φερεντίνος οι οποίοι προέβησαν εις αποκαλύψεις περί της όλης οργανώσεως της ομάδος. Ο μάρτυς ανέφερεν εις το σημείον αυτό ότι συνέστησαν εις την μητέρα των Τράτσηδων να συμβουλεύση τους υιούς της να παρουσιασθούν δια να παύση η αιματοχυσία άλλ' εις απάντησιν η ανταρσία ενεταθη.

Εν συνεχεία ο κ. Παντελίδης κατέθεσε ότι ομάς συμμοριτών κατερχομένη εκ Νεννήτων εις Κάμπον διανυκτέρευσεν εις το εργοστάσιον Γ. Μαύρου. Την 10ην Φεβρουαρίου έγινεν εις Κάμπον μία συγκέντρωσις καθ' ην απεφασίσθη η συγκρότησις συμμορίας η οποία να μεταβή εις τα Βορειόχωρα· η συμμορία έγινε εξωπλίσθη και απεστάλει εις Λαγκάδαν, όπου προσέβαλε τον Αστυνομικόν Σταθμόν και την οικίαν του Προέδρου της Κοινότητος Πετρίδη. Εκείθεν η συμμορία μετέβη εις Παρπαριά και απ' εκεί εις Κουρούνια, όπου ελεηλάτησε και επυρπόλησε τον Αστυνομικόν Σταθμόν κατόπιν ενεφανίσθη εις Νεννητούρια όπου απέκοψε τηλεφωνικά σύρματα και επέστρεψεν εις Παρπαριάν. Εκεί συνεπλάκη μετά πέντε χωραφυλάκων μεταβάντων δι υπηρεσίαν και κατά την συμπλοκήν αυτήν εφονεύθησαν οι συμμορίται Σιδερής και Κουλέλες και ετραυματίσθη ο Παπουλής εγκαταληφθείς υπό των συντρόφων του που ετράπησαν εις φυγήν. Τα υπολείμματα της συμμορίας αυτής διαφυγόντα κατήλθαν εις την πόλιν και μετέβησαν εις την οικίαν Ξύδα όπου κατεστρώνετο το σχέδιον της τρομοκρατικής επιθέσεως εναντίον της πόλεως, Κατά το σχέδιον ομάς υπό τον Μαυράκην θα επετίθετο εναντίον του Αστυνομ. Σταθμού Αγ. Γεωργίου δια ν' άπασχολήση την δύναμιν των Χωροφυλάκων, ενώ άλλη ομάς, υπό τον καπετάν Αρχιμήδη θα επετίθετο κατά της πόλεως. Διά να προλάβωμεν την επίθεσιν αυτήν, ενηργήσαμεν την 18ην Μαρτίου την επίθεσιν κατά της οικίας Λυκιαρδοπούλου εντός της όποιας ήσαν συγκεντρωμένοι οι Αναρχικοί, το αποτέλεσμα υπήρξε συντριπτικόν δι αυτούς. Έκτοτε δε ήρχισεν η διαρρρή των, επικολούθησεν η εξόντωσις του Ευαγγελινού, η σύλληψις του Παπά Ξενάκη, η εξανάγκασις εις παράδοσιν του Μαυράκη και τέλος η εξόντωσις του Κανόνη και η ανακάλυψις του παράνομου τυπογραφείου.

Εις ερώτησιν του Προέδρου πτος τον κ. Παντελίδην αν η δράσις των κατηγορουμένων είχεν σχέσιν με το κίνημα του Μάρκου, ο μάρτυς απήντησες ότι οι κατηγορούμενοι ενεφανίσθησαν ως δημοκρατικός στρατός, ότι εξυπηρετούσαν ξένα συμφέροντα και ότι ελάμβανον χρήματα από το εξωτερικόν.

Ο κ. Παντελίδης εις ερώτησιν του Βασ. Επιτρόπου, εχαραχτήρισεν ως εξής την δράσιν και την ενοχήν εις την ανταρσίαν ενός εκάστου των κατηγορουμένων.

Διά τον Σωτηρίον Λίναρην είπεν ότι ούτος υπήρξε ο κυριώτερος μοχλός της ανταρσίας, χρηματοδότης, στρατολόγος και υπεύθυνος της οικονομικής Επιτροπής.

Διά τον Α. Λοίζον ότι ούτος υπήρξε Οικονομικός υπεύθυνος του Κ.Κ. καθαιρεθείς μόνον φαινομενικώς από την ηγεσίαν του Ε.Α.Μ.

Διά τον Γ. Μαυράκην ότι ήτο αποθηκάριος του οπλισμοί και ο Αρχηγός της ΟΠΛΑ.

Διά τον Αλ. Γεωργούλην ότι ήτο Γραμματεύς της ΚΟΒ Λαγκάδος και ανεμίχθη εις όλας τας εκδηλώσεις της Ανταρσίας.

Διά τον Π. Γεωργούλην ότι ήτο καθοδηγητής εις τας μάχας Κουρουνίων, Λαγκάδος, Κάμπου.

Διά τον Κατσαμπάν ότι έδρασεν εις την συμμορίαν Βορείου Χίου μετά των Πλακωτάρη, Αρβανιτάκη και Ξυλά.

Διά τον Παπουλήν ότι ήτο ο οδηγός της συμμορίας εις τα Βορειόχωρα και ότι μετέσχε εις την συμπλοκήν της Παρπαριάς τραυματισθείς.

Διά τον Δημ, Ψιακήν ότι ήτο Επιτελής Πληροφοριών Κεντρικής Επιτροπής και ότι μετέσχε εις την συμπλοκήν Συριώτισσας τραυματισθείς εις τον οφθαλμόν.

Διά τον Πλακωτάρην ότι ήτο υπεύθυνος της Περιφεριακής Επιτροπής ενταχθείς εις την συμμορίαν του Καπετάν Αρχιμήδη. Ο Πλακωτάρης κατά την κατοχήν ευρίσκετο εις επαφήν μετά του Αειμνήστου Καλαμπόκα ο όποιος έφονεύθη υπό των Γερμανών κατόπιν προδοσίας του Ε.Α.Μ.

Διά τον Κουκούλην ότι ήτο Αποθηκάριος όπλων και ότι η οικία του ήτο κεντρική «γιάφκα».

Διά τον Πανέρην ότι ήτο Τομεάρχης ΑΕΚ Βασιλειωνοίκου και υπήρξε υποψήφιος βουλευτής Χίου του Κ.Κ.Ε.

Διά τον Φίριππήν ότι ήτο Τομεάρχης Ζυφιά - Αγίου Γεωργίου.

Διά τον Μ. Βατάκην ότι ήτο ο συντάκτης της ύλης του παρανόμου «Πρωτοπόρου», ο δε Φώτης Αγγουλές τυπογράφος του παράνομου τυπογραφείου.

Διά τον Κόκκαν ότι ήτο μέλος της ΚΟΒ Βροντάδου, μη λαβών μέρος εις συμπλοκάς.

Διά τον Χούλην ότι ήτο υπεύθυνος της ΚΟΒ Βροντάδου, τροφοδότης συμμοριτών και αποθηκάριος, μη δράσας ενόπλως.

Διά τον Στείρον ότι ήτο ηγετικόν στέλεχος προ και μετά την ανταρσίαν, μετάσχων εις την συμπλοκήν της Αχλάδας.

Δια τον Οργέτταν, ότι μετείχε εις τας συμπλοκάς Λαγκάδας και Συριώτισσας.

Διά τους Πλουμήν, Α. Ταναΐνην, Τζιώτην, Μωράκην, Μανάραν, Καβούκαν και Σαρηγιάννην ότι μετέσχων εις την συμπλοκήν της Αχλάδας μετά του Παραδείση ο οποίος μετά την σύλληψίν του επέδειξε μεταμέλειαν.

Δια τον Γλύκαν ότι ανήκε εις την αυτοάμυναν Βροντάδου, χωρίς να δράση ενόπλος και μετά την παράδοσίν του επέδειξε μεταμέλειαν.

Δια τον Σκούφαλον ότι δεν μετέσχε εις συμπλοκάς. Οδήγησε την συμμορίαν Βοργιά.

Δια τον Φραγκάκην ότι υπήρξε αρχηγός συμμορίας, η οποία επρόκειτο να επιτεθεί κατά του Σταθμού Χωρ/κής Θυμιανων, εξοντωθείσα την 10^{ην} Μαρτίου.

Διά τους Κώσταλον και Τσουκαλάν ότι μετέσχων εις συμπλοκής της Συριωτίσσης.

Διά τον Κόρμαλον ότι ήτο υπασπιστής του Ευαγγελινού και περιήρχετο ένοπλος τον Κάμπον, συλλέγων τρόφιμα διά τους συμμορίτας.

Ο Γιαννούδης είπεν ότι εστρατολογήθη υπό του Μαυράκη.

Διά τον Ταναΐνην ότι ήτο υπεύθυνος του Τμήματος Νεννήτων και μεχέσχε εις την επίθεσιν κατά του φυλακίου των Νεννήτων.

Διά τον Μιχαλιάδην ότι ήτο υπεύθυνος Καλλιμασιάς μετάσχων άπαξ εις συμμορίαν Διά τον Ξύδαν ότι ήτο υπεύθυνος περιθάλψεως των ανταρτών

Διά τους αδελφούς Αθηναίου ότι παρεσύρθησαν υπό της αδελφής των η οποία ήτο Προϊσταμένη του Γυναικείου Τμήματος Βροντάδου.

Διά τον Καψαλην ότι ήτο μέλος της Περιφερειακής Επιτροπής και συνέλεγεν εράνους, έχων το αξίωμα του οικονομικού φροντιστού της ΚΟΒ.

Δια τον Γ. Μαύρον ότι ήτο Γραμματεύς του ΑΚΕ και μέλος της Νομαρχιακής Επιτροπής του ΕΑΜ φιλοξενήσας συμμορίτες εις το εργοστάσιόν του.

«Η ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ Γ. ΜΑΥΡΑΚΗ»

Η Πρόοδος, Ημερήσια Χιακή Εφημερίς, 9 - 10 Αυγούστου 1948

Όταν εκκλήθη υπό του Προέδρου δια να απολογηθή ο φοβερός και τρομερός Μαυράκης ηγέρθη από το εδώλιον του κατηγορουμένου και με ταραχήν δυσκόλως κρυπτομένην ήρχισε την απολογίαν του. Είπεν ότι κατά τον Ελληνο–Ιταλικόν πόλεμον έλαβε το αριστείον ανδρείας και ότι επιστρέψας μετά την κατάρρευσιν του μετώπου εις Χίον, η μόνη του σκέψις ήτο πώς να εξυπηρετήσει την Πατρίδαν του. Εξιστόρισε τα της συνεργασίας του με τους αφιχθέντας εις Χίον Αξιωματικούς Καλαμπόκα και Παλιατσάρα και την μετέπειτα δράσιν του, τον σύνδεσμόν του με την Αγριλιάν όπου

μετέβαινε συχνά και επέστρεφε μεταφέρων εκείθεν τρόφιμα και όπλα, απέκρουσε σε τον ισχυρισμόν ότι ήτο αποθηκάριος των όπλων επί κατοχής και μετέπειτα.

Εις ερώτησιν του Προέδρου αν γνωρίζει τα γεγονότα της Μέσης Ανατολής ο κατηγορούμενος απαντά ότι τα γνωρίζει και ότι υπεύθυνος για την διάλυσιν της Ελληνικής Ταξιαρχίας ήτο ο κομμουνισμός με τον οποίον αυτός δεν έχει καμμίαν σχέσιν. Περαιτέρω λέγει προς υποστήσιξιν της νομιμοφροσύνης του ότι όταν έφθασεν εις Χίον ο κ. Μπουρδάρας ως γεν. Διοικητής και κατόπιν ο κ. Σταματιάδης ως νομάρχης, παρέδωσε προς αυτούς προθύμως την αρχήν και επανήλθε εις την εργασίαν του εις τον λιμένα, αφοσιωθείς εις αυτήν. Εκθέτει κατόπιν ότι εξελέγη πρόεδρος των λιμενεργατών αλλ' ηναγκάσθη να παραιτηθή ως Αριστερός, αναφέρεται εν συνεχεία εις τα γεγονότα Βαρβασίου και τον φόνον του αδερφού του, τον οποίον εξεκμεταλλεύθη ο Ευαγγελινός διά να τον κρατή εις διαρκή εκνευρισμόν. Δικαιολογείται ότι εξηφανίσθη και εκρύπτετο μετά την σύλληψιν των Λοΐζου, Κουβελάν και λοιπών τον Ιούλιο του 1947 φοβηθείς μήπως συλληφθή και αυτός.

Εις την οικίαν Ξύδα τον προέτρεψε να μεταβη ο Βορηάς και επήγαν μαζύ. Εκεί δε ευρήκαν τον Ευαγγελινό με 10 ενόπλους. Από αυτόν έμαθε ότι καταδιώκεται υπό της αστυνομίας και ότι απεφάσισαν να βγουν στο βουνό. Από εκεί, συνεχίζει ο Μαυράκης, μετέβημεν εις τον Βροντάδον όπου εμείναμεν 2 έως 3 ημέρα εις ένα ακατοίκιτο σπίτι, εκεί τους εμοίρασαν κάτι κουκούλες του «Δημοκρατικού Στρατού» και ο Ευαγγελινός ώπλισε μίαν ομάδα. Επίσης εις τον Βροντάδον ο κατηγορούμενος λέγει ότι συναντήθηκε με τον Βορηάν και άλλους από τους οποίους επληροφορήθη ότι θα εγένετο εκεί ένα «ακτίφ» ει το οποίον θα είναι και μερικοί ξένοι και ότι εδέχθη να παραστή και αυτός. Ωμιλησαν ο Ευαγγελινός και ο Κανόνης, τον οποίον εγνώριζε υπό το όνομα «Μανώλης». Εις την συγκέντρωσιν παρέστησαν περί τους 25 – 30 μεταξύ των οποίων και ένας άγνωστος ονόματι Πέτρος τον οποίον ανεγνώρισε εκ της φωτογραφίας που του παρουσίασε ο κ. Παντελίδης και ήτο ο Μπαρτζώτας.

Δια τα όπλα λέγει ότι διενεμήθησαν ειν την ομάδα από τους Ευαγγελινόν και Βορηάν και ότι αφού ωπλίσθη η ομάς ανεχώρησε προς τα επανώχωρα. Μετέβη πρώτα εις Παρπαριάν, οδηγούμενη υπό του Παπουλή, έμεινεν εκεί 2-3 ημέρας και κατόπιν υποδείξεως του Πρινιά, κατήλθε προς Λαγκάδαν δια να συλλάβη τον ιατρον Πετριδη, τον οποίον οι αδελφοί Τράτση εθεώρουν ως υπεύθυνον δια τον φόνον του αδερφού των και ήθελον να τον ανακρίνουν. Κατόπιν, καθ΄ οδόν προς τον Αστυνομικόν Σταθμόν ηκούσθησαν πυροβολισμοί και άρχισαν να πυροβολούν και αυτοί εναντίων του σταθμού.

Όταν έφυγαν εκ Λαγκάδας αντελήφθη ότι «είχε μπλέξει σε μια κακή δουλειά» και ότι θα περάση άσχημα. Επέρασεν η ομάς από την Σιδηρούντα, επήγε στην Παρπαρια όπου έμεινε μίαν ή δύο βραδυές και κατόπιν μετέβη εις Κουρούνια, αφ' ενός μεν δια να ζητήση τρόφιμα και αφ' ετέρου δια να είναι πιο μακρυά από την πόλιν και από την Άστυνομίαν. Εις τα Κουρούνια ο Πρινιάς ωμίλησε προς τους χωρικούς ο κατηγορούμενος όμως δεν ωμίλησε άλλα εζήτησε να δοθεί εις την ομάδαν λίγο ψωμί και τυρί επί πληρωμή. Κατόπιν λέγει, επήγαμε εις το οίκημα του Αστυν. Σταθμού, επήραμε μελικά χαρτιά και τα εκαύσαμε. Μετά ταύτα δε επεστρέψαμεν εις Παρπαριάν και εμείναμε εκεί την νύκτα, το πρωί ειδοποιήθημεν από τον Ποταμούση ότι έφθασαν εις το χωρίον 4 αγροφύλακες με δύο χωροφύλακας και σπεύσαμε να κρυφθούμε εις παρακείμενον ρυάκιον· εκεί εχωρίσθημεν εις 3 ομάδας δια να μεταβούμε προς την Αμανή. Η υπό τον Αδ. Γεωργούλην ομάς, φεύγουσα εκ Παρπαριάς εβλήθη υπό χωροφυλάκων και είχε 2 νεκρούς και 2 τραυματίας όπως ανέφερεν ο Γεωργούλης τον οποίον συναντήσαμεν κατόπιν. Επίσης ετραυματίσθη και ο Ι. Παπουλής.

Ο κατηγορούμενος εις το σημείον αυτό επαναλαμβάνει ότι αντελήφθη πλέον καθαρά ότι «θα έχωμεν σκοτωμούς» και εδήλωσεν ότι δεν μπορεί πλέον να εξακολουθήση, όμως ο Πρινιάς είχε αναρρήσεις και εις το τέλος απεφασίσθη να μεταβούν εις τον Κάμπον και να εκθέσουν τα καθέκαστα εις τον Ευαγγελινόν όπερ και έγινε. Αλλ' ο Ευαγγελινός ανέβαλε την συζήτησιν προφασιζόμενος ότι ήτο κουρασμένος. Ο κατηγορούμενος εν συνεχεία υποστηρίζει ότι υπαίτιοι της δημιουργηθείσης καταστάσεως ήσαν οι Ευαγγελινός, Βορηάς και Κανόνης.

Εν τω μεταξύ ο Ευαγγελινός ανεχώρησε εκ της οικίας και δεν επέστρεψε και ο Μαυράκης εξήλθε προς συνάντησίν του, τον ευρήκε πράγματι και του λέγει: «Βλέπεις τί κατάστασιν εδημιουργήσαμεν;»

Μετά ταύτα ο κατηγορούμενος έφυγε και μετέβη εις Ευρετήν, επέταξε το όπλον του εις ένα χωράφι και εκρύπτετο ζητών την κατάλληλον ευκαιρίαν δια να παρουσιασθή, επληροφορήθη όμως τον φόνον του Ευαγγελινού και φοβηθείς μήπως έχει και αυτός την ιδίαν τύχην ανέβαλε την παράδοσιν του δια μερικάς ημέρας κατέφυγε δε τότε εις την οικίαν Μυρίση προς τον όποιον εδήλωσε ότι θέλει να παραδοθή και, τον επεφόρτισε να μεταβή εις την πόλιν και να το ανακοινώση εις τας Αρχάς. Την 1^{ην} μετά μεσονύκτιον ήλθε η Χωροφυλακή περιεκύκλωσε την οικίαν Μυρίση και μόλις εκτύπησε την θύραν έσπευσε να εξέλθη και να παραδοθή. Επήγα στου Μυρίση, λέγει, για να παραδοθώ και αυτό έγινε, προσθέτει δε ότι οσάκις συναντάτο με τους Ευαγγελινόν και Βορηά ούτοι του ομίλουν για τον αδελφό του και δεν ήμπορουσε να σκεφθή ψύχραιμα.

Εις ερώτησιν του Προέδρου που εύρισκαν τα όπλα, ο Μαυράκης άπαντα ότι τα έφερναν από την Αγρελιά μαζύ με τρόφιμα και τα έκρυπταν· μιάν φοράν, λέγει, έλαβα και εγώ μέρος εις την απόκρυψιν όπλων μετά του Παλιατσάρα· τα όπλα εκρύψαμε μαζύ με μίαν συσκευήν ασυρμάτου εις την οικίαν Ζαμπέλας Πλακωτάρη εις Γρου. Εις ετέραν ερώτησιν διατί δεν παρεδόθησαν τα όπλα αυτά. κατά το 1944 - 45 ότε διετάχθη η παράδοσις όπλων, ο κατηγορούμενος ισχυρίζεται ότι νόμιζε πως είχαν παραδοθή και τελευταίως έμαθε ότι δεν παρεδόθησαν. Ερωτώμενος κατόπιν υπό του Προέδρου ομολογεί ότι εφόρεσε και αυτός την κουκουλα του Δημοκρατικού Στράτου και ο κ. Πρόεδρος του παρατηρεί ότι έγιναν έτσι μέλη του Δημοκρατικού Στράτου που έχει εντολήν να δράση. Ο κατηγορούμενος εν συνεχεία αρνείται ότι είναι κομμουνιστής και χαρακτηρίζει τον αγώνα των συμμοριτών ως καταστρεπτικόν, προσθέτει ότι αντελήφθη τούτο ολίγον μετά την συμμετοχήν του εις την ανταρσίαν και δηλώνει ότι δέχεται να γράψη επιστολήν προς τον Ψωράκην και λοιπούς διά να τους εκθέση το μέγεθος της πλάνης εις την οποίαν ευρισκονται.

«Η ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΠΑΠΑ ΞΕΝΑΚΗ»

Η Πρόοδος, *Ημερήσια Χιακή Εφημερίς*, 10 Αυγούστου 1948

Απελογήθη κατόπιν ο παπά Ξενάκης ο οποίος ισχυρίσθη ότι δεν υπήρξεν ουδέποτε κομμουνιστής, ανήρεσε δε την έγγραφον απολογίαν του, η οποία ως είπεν έγινεν εις το Νοσοκομείον όπου αυτός ήτο πυρέσσον. Ερωτηθεί αν κατεδικάσθη εις Μέσην Ανατολήν εις 3ετη φυλάκισιν διότι δεν εμνημόνευε το όνομα του Βασιλιά, ο Παπά Ξενάκης εδικαιολογήθη ότι υπέργαψε την σχετικήν κλήσιν χωρίς να το προσέξη και προσεπάθησε να δικαιολογηθή. Εξιστόρησεν εν συνεχεία πώς εγνώρισε τον Σεβ. Μητροπολίτην Παντελεήμονα εις Μέσην Ανατολήν και διατί κατεδιώκετο παρ' αυτού, πως ο Μητροπολίτης εξηκολούθησε να τον καταδιώκη και μετά την επιστροφήν του εις Χίον, πως παρεπέμφθη και εδικάσθη από το Επισκοπικόν Δικασιήριον κατηγορηθείς επί κομμουνισμό, αρνηθείς να υπόγραψα την προταθείσαν δήλωσιν μετανοίας, πως εδικάσθη υπό του Πρωτοβαθμίου Συνοδικού Δικαστηρίου ερήμην εις καθαίρεσιν συνεπεία δε τούτου εκρύπτετο εις την ενορίαν του αναμένων την κοινοποίησιν της αποφάσεως.

Ηρνήθει ότι ήτο υπεύθυνος της ΚΟΒ Ευαγγελιστρίας Υπεστήριξεν ότι εις την ενορίαν του εκρύπτετο από τας αρχάς Φεβρουαρίου και έμενε τελευταίως εις την οικίαν Λεμάνη όπου κατέφθασαν ένα πρωί οι χωροφύλακες, περικύκλωσαν την οικίαν και ήρχισαν να πυροβολούν εξ όλων των σημείων. Εκείνος εβγήκε εις την θύραν δια να παραδοθή και επυροβολήθη με ριπήν πολυβόλου, ηρνήθη δε ότι έρριψε χειροβομβίδας ή πυροβολισμούς.

Ερώτ: Παραδέχεσαι ότι το Κ.Κ. είναι με τον Αντίχριστον;

Απάντ: Δεν γνωρίζω, δεν έχω ιδέαν.

Ερώτ: Καταδικάζεις την ένοπλον ανταρσίαν της Χίου και τους λάβοντας τα όπλα ως προδότας;

Απάντ: Είμαι ιερωμένος δεν ημπορώ να δώσω γνώμην.

«ΟΙ ΑΝΑΡΧΟΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΑΙ ΧΙΟΥ ΕΙΣ ΤΟ ΕΔΩΛΙΟΝ»
Η Πρόοδος, Ημερήσια Χιακή Εφημερίς, 12 Αυγούστου 1948

Έτερος κατηγορούμενος ο Π. Πανέρης ισχυρίσθη ότι δεν είναι κομμουνιστής, πως ανήκει εις το ΑΚΕ, ότι δεν ήτο εις το Ακτίφ Βροντάδου ούτε διηύθυνε την ΚΟΒ Χίου, προσέθεσε ότι διεγράφη οριστικώς από το Κ.Κ.Ε. το 1946 και ότι ήτο απησχολημένος με την εργασίαν του και δεν του έμενε καιρός να σκεφθή τίποτε άλλο. Ερωτηθείς ποίος είχε το ψευδώνυμον Χάριτος, απήντησεν ότι αυτός ουδέποτε είχε ψευδώνυμον, κατεδίκασε δε τους εγείραντας τα όπλα κατά της Ελλάδος καθώς και εκείνους που τους εξεγείρουν και τους παρασύρουν. Εχαρακτήρισε την ανταρσίαν ως προδοτικήν, ερωτηθείς σε αν ο Μάρκος έκαμεν ψευδοκυβέρνησιν, απήντησεν ότι σε δεν ξέρει.

Ο κατηγορούμενος Φιριππής Παν. Είπεν ότι είχε δεχθή να γίνη υπεύθυνος της Αγροτικής φωνής με μισθόν 150.000 δραχμών κατά μήνα και την 27/8/47 κατεδικάσθη εις 8μηνον φυλάκισιν διότι εδημοσιεύθη εις την εφημερίδα αυτήν άρθρον εμπίπτον εις τας διατάξεις του Νόμου περί Τύπου και έκτοτε εφυγοδίκη. Μετά καιρόν ο Ευαγγελινός τον εκάλεσε και του υπέδειξε ότι πρέπει να φωνάξη με το χωνί και να γράψη συνθήματα εις τους τοίχους άλλ' αυτός ηρνήθη κατόπιν τον εκάλεσε και του εζήτησε ένα σπίτι δια να μείνη αυτός και δύο άλλοι που τον συνόδευαν και τους ετοποθέτησε εις μιαν παλαιάν καλύβην. Ισχυρίζεται δε ότι αντελήφθη την πρόθεσιν του Ευαγγελινού να εκμεταλλευθή την φυγοδικίαν του και να τον παρασύρη εις την παρανομίαν, αλλά ότι εκείνος δεν εδέχθη. Ομολογεί ότι ήτο απλούν μέλος του ΑΚΕ και αποδοκιμάζει και καταδικάζει την ανταρσία και την ψευδοκυβέρνησιν Μάρκου.

Ο κατηγορούμενος Βατάκης Μιχ. υπεστήριξεν εις την απολογίαν του ότι ήτο επιφορτισμένος με το ρεπορτάζ του Πρωτοπόρου και με τα τοπικά ζητήματα. Από το καλοκαίρι του 1947, είπε ήρχισαν να παρουσιάζονται εις τον ορίζοντα σημεία πείθοντα ότι τα πράγματα δεν θα πάνε καλά στη Χίο. Κατά Νοέμβριον, εσυνέχισε, μετά την κατάσχεσιν των τυπογραφείων που εξεδίδετο ο Πρωτοπόρος, εδημιουργήθη η εντύπωσις ότι θα γίνουν συλλήψις εις ευρείαν έκτασιν κατόπιν εκλείσθησαν τα γραφεία του ΕΑΜ, ΑΚΕ, Ε.Α. Περιέγραψε κατόπιν τα της εισόδου του εις το παράνομον τυπογραφείον του Βροντάδου και ισχυρίσθη ότι η ύλη του εδίδετο απ' έξω ταξινομημένη, αυτός δε με τον Αγγουλέ την εστοιχειοθετούσε· ερωτηθείς τί σκέπτεται δια την ανταρσίαν, απήντησεν ότι σαν Ελληνας εύχεται να σταματήση το αιματοκύλισμα και ότι επιθυμεί την συμφιλίωση του Ελληνικού λαού. Απέφυγε δε να αποκηρύξη την Ανταρσίαν και απεφάνθη δια τον διεξαγόμενον αγώνα ότι δεν είναι ούτε άκρη ούτε μέση! Εδήλωσεν εν τέλει ότι δεν πιστεύει ότι είναι προδοτική η ψευδοκυβέρνησις Μάρκου.

Ο Φ. Αγγουλές απολογηθείς, είπεν ότι αυτός ήτο τυπογράφος και δεν ησχολείτο με την πολιτική, προσέθεσε δε ότι δεν αρνείται τας ευθύνας του. Εις ερώτησιν Στρατοδίκου τι φρονεί δια την ανταρσίαν, απήντησε ότι δεν ασχολείται με την πολιτικήν.

«Η ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΥ ΑΝΔΡ. ΛΟΪΖΟΥ»
Η Πρόοδος, *Ημερήσια Χιακή Εφημερίς*, 18 Αυγούστου 1948

Ο κατηγορούμενος Ανδρ. Λοΐζος κληθείς ν' απολογηθή, υπεστήριξεν ότι δεν είναι κομμουνιστής και δει δεν είναι αληθές το λεχθέν εις το Στρατοδικείον ότι αυτός ήτο ηγέτης της Κομμουνιστικής Οργανώσεως Χίου, από του Οκτωβρίου του 1944 μέχρι του 1946 ήμην, λέγει, Γραμματεύς της Διακομματικής Επιτροπής του ΕΑΜ, ότι το ποινικόν του μητρώον είναι λευκόν (ελησμόνησε φαίνεται την καταδίκην του επί αισχροκερδίας το 1942) ότι ήτο άνθρωπος μάλλον… ονειροπόλος παρά επαναστάτης και ότι ίδρυσε μετ' άλλων την Φιλικήν Εταιρίαν. Αναφερόμενος εις την ανάληψιν παρ' ου του καθηκόντος Νομάρχου επί Εαμοκρατίας, ο Λοΐζος είπεν ότι έγινε Νομάρχης, αλλά δεν γνωρίζει αν ήτο Νομάρχης και ότι παρέδωσε χωρίς αντιρρήσεις την αρχήν εις

τον αντιπρόσωπον της κυβερνήσεως Μπουρδάραν. Επειδή ο κατηγορούμενος επεκτείνεται ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου τον καλεί να περιοριστή εις την απολογίαν του και ν' αφήση κατά μέρος την εντυπωσιακήν αγόρευσιν

Ο Λοΐζος συνεχίζων ισχυρίσθη ότι αι εκλογαί της 31ης Μαρτίου απετέλεσαν την αφετηρίαν που τον έκαμαν ν' αντιληφθή ότι δεν ακολουθείται παρ' αυτού ο ορθός δρόμος, ισχυρίσθη επίσης ότι η Χίος απετέλεσε τον μεγάλον έρωτα της ζωής του και ότι προσεπάθησε να την κράτηση μακράν πάσης ανωμαλίας. Όταν, λέγει, συνελήφθην το 1947, μου εδόθη ο καιρός να σκεφθώ εις την φυλακήν όπου ευρισκόμην, ότι δεν υπάρχει πλέον περιθώριον δι αναβολάς. Τον Οκτώβριον εξέθεσα δηλωσιν προς τον Εισαγγελέα ζητών αμνήστευσιν και είχα υπ' όψιν μου να προβώ και εις άλλας ενεργείας.

Ο κατηγορούμενος ανέφερεν εν συνεχεία ότι τον παρελθόντα Δεκέμβριον τον πλησίασεν ο Καραμανλής ή ο Μοσχοβάκης, δεν ενθυμείται ακριβώς, και του είπεν ότι είχεν εντολήν να του δώση ο κατηγορούμενος 500.000 δραχμάς εκείνος ηρνήθη πατατηρήσας ότι μόλις είχεν εξέλθη από την φυλακήν, αλλά ο απεσταλμένος του απήντησεν ότι έχει εντολήν να εισπράξει αυτό το ποσόν και του υπέδειξε αν ο ίδιος δεν έχει την ευχέρειαν να το πληρώση να φροντίση να τα εξεύρη από αλλού και να χρησιμοποιήση προς τον σκοπόν αυτόν τον Κ. Κουμπιάν. Εγώ, λέγει ο κατηγορούμενος δεν απεκρουσα την υπόδειξιν αυτήν, αλλά ο Κουμπιάς εις τον οποίον επρότεινα να αναλάβη την συγκέντρωσιν χρημάτων ηρνήθη και τότε ηναγκάσθη ο ίδιος να πληρώση εξ ιδίων του 370.000 δραχμάς.

Περαιτέρω ηρνήθη ότι ήτο μέλος της Οικονομικής επιτροπής και εχαρακτήρισεν εαυτόν ως τον κυματοθραύστην επί του οποίου εξεσπούσε η λύσσα των Ευαγγελινού, Βορηά και Κανόνη, προσέθεσε δε ότι υπό συνθήκας φόβου και ψυχολογικής καταστάσεως εξηναγκάσθη να δώση τα χρήματα αυτά δηλώσας ότι μεταμελείται διότι συνηργάσθη με αυτούς τους ανθρώπους και ότι το μεγαλύτερον δυστύχημα δι αυτόν είναι ότι έούρθη εις το Στρατοδικείον βαρυνόμενος με την κατηγορίαν ότι ηθέλησε να απόσπαση εδάφη από την Ελληνικήν πατρίδα!

Δεν είμαι προδότης ετόνισεν ο Λοΐζος. Επλανήθην και αναγνωρίζω την πλάνην μου, θέλω να μου δώση το Δικαστήριον την δυνατότητα να γίνω ένας τίμιος και ενθερμός στρατιώτης της Ελληνικής Πατρίδος. Ερώτησις Προέδρου: Ποίαν γνώμην έχεις δια την ανταρσίαν της Χίου και το κίνημα του Μάρκου; Άπάντησις κατηγορούμενου: Αποκηρύσσω την ανταρσίαν της Χίου και το κίνημα του Μάρκου όχι μίαν, αλλά εκατό φοράς!

Ο Τσουκαλάς ηρνήθη ότι έλαβε μέρος εις το ΑΚΤΙΦ Βροντάδου, και εις τα γεγονότα της Λαγκάδας, ισχυρισθείς ότι εξήλθε εις την παρανομίαν κατά τας αρχάς Μαρτίου, διότι ένας εξάδελφος του εθνικόφρον του είπεν ότι θα ενεργήθουν συλλήψεις και εφοβήθην μήπως συλληφθή και αυτός. Απαντών εις ερώτησιν του Βασ. Επιτρόπου όμολογεί ότι έγραψε συνθήματα εις τους τοίχους και ότι επήγε εις την οικίαν Ξύδα όπου ο Ευαγγελινός τον ωδήγησε μαζύ με άλλους εις Συριώτισσα και μετά την συμπλοκήν κατέφυγεν εις Δαφνώνα, όπου οι χωρικοί τους ελιθοβόλησαν και ετραυματίσθη, Επίσης ισχυρίσθη ότι δεν είναι κομμουνιστής, αλλά Αριστερός. Εις ερώτησιν Στρατοδίκου πώς βλέπει την ανταρσίαν του Μάρκου και αν είναι προδοτική, ο κατηγορούμενος απήντησε: Δεν πιστεύω ότι είναι προδοτική η ανταρσία του Μάρκου.

«Η ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΙΚΗ ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ Ν. ΚΑΨΑΛΗ»

Η Πρόοδος, Ημερήσια Χιακή Εφημερίς, 20 Αυγούστου 1948

Είναι αξιοπρόσεκτος η απολογία του κατηγορουμένου Καψάλη ενώπιον του Στρατοδικείου, όχι μόνον διότι ήτο αποκαλυπτική, αλλά και διότι ημπορούν υπό αυτής να συναχτούν ωρισμένα συμπεράσματα.

Ο κατηγορούμενος Καψάλης Νικ. Κληθείς ν' απολογηθή, ανέφερεν ότι είχεν διωρισθή μετά την εκ Μέσης Ανατολής επάνοδόν του κατά το 1946 εις την κοινωνικήν πρόνοιαν επί μισθώ· συνεχίζων είπεν ότι προ ενός και ημίσεως μηνός τον εκάλεσε μίαν

ημέραν ο Βορηάς και του είπεν ότι πρέπει να εξεύρη χρήματα δια την συντήρησιν των γραφείων της οργανώσεως και την πληρωμήν διαφόρων εξόδων και του απέστειλε το ζητηθέν ποσό. Ύστερον πάλιν ειδοποιήθη δια σημειώματος ότι πρέπει να εξοικονομήσει 50-60 χιλιάδας δραχμάς, εβρήκε τον Στρείρον ο οποίος του έδωσε αυτά τα χρήματα και ο κατηγορούμενος τα εστειλεν εις τον Βορηάν. Τον ερχόμενον μήνα του εστάλη άλλο σημείωμα να φροντίση να συνάξη χρήματα κατώρθωσε δε να εξοικονομίση μερικά από διαφόρους και να τα δώση. Κατόπι εκλείσθησαν τα Γραφεία, επαύθησαν αι οργανώσεις και εσταμάτησαν αι εισπράξεις.

Ο κατηγορούμενος εν συνεχεία είπεν ότι η ανταρσία τον κατέστρεψε διότι είχεν αναλάβη τον φόρον διοδίων, ο οποίος μετά την εκδήλωσιν της ανταρσίας και τα ληφθέντα μέτρα δεν είχε καμμίαν απόδοσιν και εζημιώθη περί τα 5 εκατομμύρια δραχμών έκτοτε, προσέθεσε, αντελήφθην τους προδοτικούς σκοπούς της.

Εις ερώτησιν του Βασιλ. Επιτρόπου ποίοι συνέλεγον εράνους, ο Καψάλης κατονόμασε τους: Καρτοκέφαλον, Δ. Καζάναν, Αρ. Μιχαλάκην και Στείρον. Όσον αφορά δε τον Παπα Ξενάκη, ισχυρίσθη ότι ηκουσεν ότι συνέλεγε και αυτός εράνους. Επίσης απεκάλυψεν ότι και η Ηρώ Βατάκη συνέλεγε λεπτά από τους ιατρούς και συγκεκριμένως από τον κ. Ι. Α. Στραβελάκην.

Ερωτηθείς δια τον Ανδρ. Λοΐζον, επανέλαβεν ότι συνέλεγεν εράνους και ότι τον παρελθόντα Δεκέμβριον, όταν επρόκειτο να δικασθή εις το Εφετείον ο Κακλιός, του έδωκεν ο Λοΐζος 870.000 δραχμάς.

Εις το σημείον αυτό ο κ. Πρόεδρος διακόπτει τον κατηγορούμενον και του παρατηρεί ότι εις την πρώτην έγγραφον απολογίαν του ανέφερε μερικά πράγματα τα οποία παραλείπει εις την απολογίαν του, τον ερωτά δε αν αναιρεί την προηγουμένην έγγραφο κατάθεσίν του και αν ησκήθη επ' αυτού πίεσις δια να την υπογράψη. Ο Καψάλης απαντα ότι ουδεμία πίεσις ησκήθη επ' αυτόν όταν εξητάσθη υπό του μοιράρχου Παντελίδη δια να υπογράψη την κατάθεσίν του την οποίαν επιβεβαιοί.

«Η ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΥ Π. ΑΝΔΡΙΩΤΗ»

Η Πρόοδος, *Ημερήσια Χιακή Εφημερίς*, 21 Αυγούστου 1948

Σημαίνουσα κομμουνιστική προσωπικότης ο Π. Ανδριώτης, έπαιξε πρωτεύοντα ρόλον εις την όλην προπαρασκευήν και ογάνωσιν της ανταρσίας εν Χίω, της οποίας προωρίζετο ως ηγέτης. Εμεσολάβησεν όμως η σύλληψίς του εις Κάμπον πριν ακόμη πραγματοποιηθούν τα καταστρωνόμενα σχέδια και έτσι έφθασε εις το Στρατοδικείον διά να δώση λόγον των πράξεων του.

Κληθείς ν' απολογηθή, ο κατηγορούμενος Ανδριώτης, ισχυρίσθη ότι έλαβε τον τίτλον του Ταξιάρχου ενώ δεν του ανηκεί. Εκάθητο, είπε, φρόνιμα εις την Ικαρίαν, ησχολεϊτο με την έκδοσιν της εφημερίδος του και συνέγραφε την ιστορίαν του νησιού του. Τον Ιούνιον του 1947 έγιναν μερικαί συλλήψεις εις Ικαρίαν, αι οποίαι κατά την γνώμην του δεν ήταν δικαιολογημέναι, τον εζήτησαν τότε και αυτόν, αλλά δεν επαρουσιάσθη παρέμεινεν εις το χωρίον του μέχρι της 27 Οκτωβρίου ανέφερε κατόπιν ότι είχε να εκτίση μίαν ποινήν τριμήνου φυλακίσεως και ότι εκείνες τις ημέρες επρόκειτο να υπανδρευθή εις τας Αθήνας η αδελφή του και Αφίχθη εις Χίον δια να μεταβή στας Αθήνας και παραστή εις τους γάμους της.

Ερωτηθείς υπό του Προέδρου διατί δεν μετέβη εις Αθήνας μέσον Σάμου, αλλά επροτίμησε να έλθη εις Χίον και από εκεί να ταξειδεύση εις Αθήνας, ο κατηγορούμενος απήντησεν ότι έκρινε καλλίτερον το ταξείδιον μέσω Χίου, εν συνεχεία ανέφερεν ότι αφιχθείς εις Χίον εκρύπτετο εις τας οικίας των Κόκκα και Λιναρδή και κατόπιν αφηγήθη πώς συνελήφθη υπό του μοιράρχου κ. Παντελίδη και ωδηγήθη εις το κρατητήριον, ηρνήθη δε ότι παρουσίασε κατά την σύλληψίν του πλαστήν ταυτότητα με το επώνυμον Αγγελικούσης.

Εις ερώτησιν του Προέδρου του Στρατοδικείου που ακριβώς απεβιβάσθη κατά την αφιξίν του εις Χίον ο Ανδριώτης ισχυρίσθη ότι απεβιβάσθη εις τον λιμένα της Χίου, ενώ εις την έγγραφον απολογίαν του είπεν ότι εβγήκε από ένα σημείον πλησίον του λιμένος, υπεστήριξε δε ότι δεν εξεκίνησεν από την Ικαρίαν δια να μεταβή πουθενά,

ούτε είχε καμμίαν δουλειά εις την Χίον και εξέφρασε την γνώμην ότι αι ενέργειαι και αι πράξεις του κατά την παραμονήν του εν Χίω, μέχρι της στιγμής της συλλήψεώς του, δεν είναι τοιαύται ώστε να τον παρουσιάζουν ως αρχηγόν της ανταρσίας Χίου. Εκτός του Κόκα και του Λιναρδή, είπε, δεν είδε κανένα άλλον.

Ερωτηθείς υπό του Στατοδίκου ποιός υποβοηθεί την ανταρσίαν του Μάρκου ο Ανδριώτης είπεν ότι δεν ημπορεί ν' απαντήση!

Εις άλλην ερώτησιν ποίοι έλαβαν τα όπλα εν Χίω και αν οι λαβόντες τα όπλα έπραξαν καλώς ο Ανδριώτης και πάλιν απέφυγε ν' απαντήση. Εν συνεχεία ωρκίσθη ότι δεν ήλθεν εις Χίον δια να διαταράξη την ησυχίαν και την ασφάλειάν της.

Ε. Η απόφαση

Το Έκτακτον Στρατοδικείον Αθηνών
Αριθμός απόφασης 210
Συνεδριάσεις 29ης, 30ης και 31ης Ιουλίου 1948 2ας, 3ης, 4ης, 5ης, 6ης, 7ης, 9ης, 10ης, 11ης, 12ης και 13ης Αυγούστου 1948.
Βλέπε Παράρτημα σελ. 374

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βασιλάκης Μανώλης, «Φώτης Αγγουλές», *Το Βήμα του Βροντάδου*, τχ. 10 (Απρίλιος, Μάιος, Ιούνιος 2011).

Γλύκας Αντώνης, «Αναμνήσεις από τον αγώνα κατά της Γερμανικής Κατοχής», *Χιακή Επιθεώρηση*, τχ 12 (1966).

Γλύκας Αντώνιος, «Αφιέρωμα στον πρώτο δήμαρχο της απελευθέρωσης Απόστολο Αμύγδαλο», *Χιακή*, τχ. 5 (Ιανουάριος 1987).

Ζερβούδης Αργύρης, *Η ταξιαρχία του Ελ Αλαμέιν: η 1η ελληνική ταξιαρχία : Εθνική Αντίσταση Μεσανατολής 1941-1946* , Χίος, 1985.

Ηλιού Φίλιππος, *Ο Ελληνικός Εμφύλιος. Η εμπλοκή του ΚΚΕ*, 2η εκδ. Αθήνα, Θεμέλιο, 2005

Θεοτοκάς Νίκος, «Η Χίος της αντίστασης και του Εμφυλίου», *Αρχειοτάξιο*, τχ. 4 (Μάιος 2002).

Ιστορία του νέου Ελληνισμού 1770 – 2000, *Η εμπόλεμη Ελλάδα, 1940 – 1949*, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, 2004, τομ. 8ος.

Καλβοκορέσης Λεώνης *Χρονικόν Κατοχής της Χίου παρά των Γερμανών, 1940 – 1944*, τυπ. Φρίξος Α. Μπούκουρης, Αθήνα, 1958.

Καρασούλης Παναγιώτης, *Συμμαχική Στρατιωτική αποστολή & Εθνική Αντίσταση, Χίος 1943 – 1944*, Π.Ε.Α.Ε.Α., Χίος, 1992.

Κωστόπουλος Τάσος, *Η αυτολογοκριμένη μνήμη. Τα τάγματα ασφαλείας και η μεταπολεμική εθνικοφροσύνη*, Φιλίστωρ, Αθήνα, 2005.

Κοκκάλης Παντελής, «Εκλογικά Χίου», *Χιακή Επιθεώρησις*, τχ. 37 (1975).

Κουβελάς Σιδερής, «Αναμνήσεων επίλογος», *Χιακή*, τχ. 18 (Απρίλιος 1990).

Κουβελάς Σιδερής, «Ο Ισίδωρος Κουβελάς, κορυφαίο στέλεχος του ΕΑΜ Χίου, ανταποκρίνεται στην πρόσκληση και ξαναθυμάται σκορπιστά (όσο κι όπως τα θυμάται)», *Χιακή*, τχ. 17 (Ιανουάριος 1990).

Κωστάλας Βενιζέλος, «Αυτοί οι άνθρωποι ήταν το ΕΑΜ Χίου», Χιακή τχ. 18 (Απρίλιος 1990).

Λυμπερατος Μιχαλης, Στα πρόθυρα του Εμφύλιου πολέμου, Βιβλιόραμα, Αθήνα, 2006.

Μαγγανάς Δημήτρης «Το χρονικό της Κατοχής» Χιακή επιθεώρηση, τχ 9 (1965).

Μακριδάκης Γιάννης, Συρματένιοι ξεσυρματένιοι·όλοι, Πελληναίο, Χίος, 2006.

Μαργαρίτης Γιώργος, Ιστορία του Ελληνικού Εμφυλίου Πολέμου 1946 – 1949, 5η εκδ. Βιβλιόραμα, Αθήνα, 2005.

Μιχαηλίδης Ανδρέας, Ο μητροπολίτης Χίου Ιωακείμ Στρουμπής. Η κοινωνική του δράση στη Χίο και η δίωξή του, Άλφα Πι, Χίος, 2009.

Μιχαηλίδης Ανδρέας, «Η παρουσία των Χίων υγειονομικών κατά τη Γερμανική Κατοχή και η συμβολή τους στην αντίσταση», Αρχειοτάξιο, τχ 6 (2004).

Μιχαηλίδης Ιπποκράτης, «Δημήτρης Χαρτουλάρης», Χιακή Επιθεώρησις, τχ. 28 τ. 10 (1972).

Νεφελούδης Βασίλης, Η Εθνική Αντίσταση στη Μέση Ανατολή, Θεμέλιο, Αθήνα, 1981.

Παιδούσης Τρύφωνας, Το Πράσινο σπίτι, χ.ε., Αθήνα, 1989

Παιδούσης Τρύφωνας «Το τέλος του Μινώταυρου», Χιακή, τχ. 3 (Ιούλιος 1987).

Παλιατσάρας Στρατής, «Οι Χιώτες στα ηρωικά χρόνια, η αποστολή στη Χίο», Χιακή, τχ. 18 (Απρίλιος 1990).

Πριόβολος Γιάννης, Στοιχεία από το περιθώριο της Ιστορίας, Αιγαίας, Χίος, 2009.

Σταθάκης Γιώργος, Το δόγμα Τρούμαν και το Σχέδιο Μάρσαλ: η ιστορία της αμερικανικής βοήθειας στην Ελλάδα, Βιβλιόραμα, Αθήνα, 2004.

Χαρτουλάρης Νίκος, Η Χίος στα χρόνια της Κατοχής και του Εμφύλιου, τυπ. Ν. Γεωργούλης – Ν. Συρρής, Χίος, 2001 .

Χατζηαγγελής Βαγγέλης, *Το όγδοο τάγμα: σελίδες ημερολογίου*, 1940-1945 εισ. Λάμπης Ράππας, Κέδρος-Ράππας, Αθήνα, 1994.

Χατζηπατέρας Κώστας, Φαφαλιού Μαρία, *Μαρτυρίες 40–41*, Κέδρος, Αθήνα, 1982.

ΠΗΓΕΣ

(ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ ΧΙΑΚΟΥ ΤΥΠΟΥ 1944-1948)

***ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ,* Δεκαπενθήμερη έκδοση του Νομαρχιακού Συμβουλίου ΕΠΟΝ Χίου**

«Το κλείσιμο των γραφείων μας», *Αναγέννηση*, 1η Σεπτεμβρίου 1945», *Αναγέννηση*, 1η Σεπτεμβρίου 1945

«Η νεολαία μας μπροστά στο γκρεμό ας δώσουμε αδελφικά τα χέρια», *Αναγέννηση*, 10 Μαρτίου 1946

***ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΧΙΟΣ* Χιακή Εφημερίς Λαϊκών Δημοκρατικών Αρχών**

«Η διαδήλωσις», *Ελευθέρα Χίος*, 16 Σεπτεμβρίου 1944

«Τιμή στον Ήρωα», *Ελευθέρα Χίος* , 16 Σεπτεμβρίου 1944

«Οι Άγγλοι για τον επισιτισμό μας», *Ελευθέρα Χίος*, 21 Σεπτεμβρίου 1944

***ΕΜΠΡΟΣ,* Όργανο Περιφερειακής Επιτροπής Χίου (ΚΚΕ)**

«Μη φοβάστε πια το φροκαλοσπορο!», *Εμπρός*, 14 Οκτωβρίου 1944

«Το άνοιγμα των σχολείων», *Εμπρός*, 1η Νοεμβρίου 1944

«Δημοσιοϋπαλληλικοί πάτρωνες & εκμεταλλευτές», *Εμπρός*, 11 Νοεμβρίου 1944

«Με λίγα λόγια», *Εμπρός*, 18 Νοεμβρίου 1944

«Εαμική νίκη», *Εμπρός*, 22 Νοεμβρίου 1944

«Ένα γράμμα», *Εμπρός*, 30 Νοεμβρίου 1944

«Ο ήρωας Κίμων Πυργάρης καινούργιος ιδεολόγος μα παλιός εργατοπατέρας», *Εμπρός*, 30 Νοεμβρίου 1944

«Ο Νομάρχης Χίου μιλάει στο *Εμπρός*. Οι διατιμήσεις-το ζήτημα του λαδιού-Η τιμωρία των προδοτών και εγκληματιών πόλεμου το ζήτημα της χωροφυλακής.», *Εμπρός*, 30 Νοεμβρίου 1944

«Οι εργαζόμενοι της Χίου κατέβηκαν σε 24ωρη απεργία», *Εμπρός*, 8 Δεκεμβρίου 1944

«Μερικοί Χιώτες πατριδοκάπηλοι και ο Χιακός λαός», *Εμπρός*, 13 Δεκεμβρίου 1944

«Περισσότερος σεβασμός», *Εμπρός*, 19 Δεκεμβρίου 1944

«Κίνηση Εργατικού Κέντρου», *Εμπρός*, 22 Δεκεμβρίου 1944

«Με λίγα λόγια», *Εμπρός*, 22 Δεκεμβρίου 1944

«Οι ενέργειες του εργαζόμενου κόσμου για την απελευθέρωση τον Συναγ. Ζαΐμη και Σοφούλη», *Εμπρός*, 22 Δεκεμβρίου 1944

«Από τον Άνα στον Καϊάφα», *Εμπρός*, 26 Δεκεμβρίου 1944

«Ελεύθεροι οι Συναγ. Ζαΐμης & Σοφούλης», *Εμπρός*, 26 Δεκεμβρίου 1944

«Ποιοι είναι οι ταραξίες», *Εμπρός*, 26 Δεκεμβρίου 1944

«Ανταποκρίσεις από τα χωριά.», *Εμπρός*, 3 Ιανουαρίου 1945

«Αγ. Γιώργης Συκούσης», 5 Ιανουαρίου 1945

«Η αντίδραση ζητά να δημιουργήσει επεισόδια για να επιβάλει καθεστώς τρομοκρατίας στο νησί μας. μια αποτυχημένη πρόκληση», *Εμπρός*, 5 Ιανουαρίου 1945

«Με λίγα λόγια», *Εμπρός*, 5 Ιανουαρίου 1945

«Αγωνιστές του λαού συλλαμβάνονται αυθαίρετα», *Εμπρός*, 23 Ιανουαρίου 1945

«ΕΠΟΝ και Εθν. Αλληλεγγύη», *Εμπρός*, 23 Ιανουαρίου 1945

«Στο στρατώνα», *Εμπρός*, 23 Ιανουαρίου 1945

«Οι λοβιτουρατζήδες στα φιλανθρωπικά ιδρύματα», *Εμπρός*, 23 Ιανουαρίου 1945

«Τοπικά Ζητήματα», *Εμπρός*, 23 Ιανουαρίου 1945

«Διακήρυξη», *Εμπρός*, 27 Ιανουαρίου 1945

«Κι ο ελληνοαγγικος», *Εμπρός*, 27 Ιανουαρίου 1945

«Κρυπτοφασισμος», *Εμπρός*, 27 Ιανουαρίου 1945

«Μια διαδοση», *Εμπρός*, 27 Ιανουαρίου 1945

«Οι μαυραγορίτες σε δράση», *Εμπρός*, 27 Ιανουαρίου 1945

«Το κράτος του νόμου και της τάξης…», *Εμπρός*, 6 Φεβρουαρίου 1945
«Το εργατικό ζήτημα ομαδικές διαμαρτυρίες τον εργατών», *Εμπρός*, 6 Φεβρουαρίου 1945
«Οι διαπραγματεύσεις ΕΑΜ - Κυβέρνησης», *Εμπρός*, 6 Φεβρουαρίου 1945
«Συμμόρφωση», *Εμπρός*, 16 Φεβρουαρίου 1945
«Το ρεζιλίκι της ΕΟΧ στο Βροντάδο», *Εμπρός*, 20 Φεβρουαρίου 1945
«Τοπικά Ζητήματα», *Εμπρός*, 27 Φεβρουαρίου 1945
«Η Νομαρχιακή Επιτροπή ΕΑΜ στον Γενικό Διοικητή», *Εμπρός*, 6 Μαρτίου 1945
«Τα αίσχη της χωροφυλακής στα Καρδάμυλα», *Εμπρός*, 6 Μαρτίου 1945
«Μια σύντομη μάτια στην πολιτική εξέλιξη του τόπου μας», *Εμπρός*, 9, 13 και 17 Μαρτίου 1945
«Ας διαβάσουν ιστορία», *Εμπρός*, 27 Μαρτίου 1945
«Τοπικά Ζητήματα», *Εμπρός*, 27 Μαρτίου 1945
«Οι κρατούμενοι συνεχίζουν ηρωικά την απεργία πείνας», *Εμπρός*, 3 Απριλίου 1945
«Να ποιοι προκαλούν την αταξία», *Εμπρός*, 3 Απριλίου 1945
«Νίκη του λαού, νίκη της ηθικής και του δικαίου», *Εμπρός*, 6 Απριλίου 1945
«Κουβέντες», *Εμπρός*, 27 Απριλίου 1945
«Γιατί απεργούν οι εργάτες», *Εμπρός*, 21 Σεπτεμβρίου 1945
«Πρόγραμμα εορτασμού τετράχρονων ΕΑΜ », *Εμπρός*, 26 Σεπτεμβρίου 1945
«Το φως της αλήθειας», *Εμπρός*, 26 Σεπτεμβρίου 1945
«Ο αυθόρμητος εορτασμός» , *Εμπρός*, 28 Σεπτεμβρίου 1945
«Τα αίτια της παραίτησης Βούλγαρη», *Εμπρός*, 10 Οκτωβρίου 1945
«Τρομοκρατική επιδρομή στα γραφεία του ΕΑΜ», *Εμπρός*, 10 Οκτωβρίου 1945
«Εφιαλτικές μέρες τρομοκρατίας στο κράτος του Ζορμπά», *Εμπρός*, 28 Νοεμβρίου 1945
«Ο δήμιος του Χιακού λαού αθωώθηκε», *Εμπρός*, 28 Νοεμβρίου 1945
«Αντιπροσωπεία του ΕΑΜ στις αρχές», *Εμπρός*, 30 Νοεμβρίου 1945
«Το ΕΑΜ απέσυρε την ανοχή. Η κυβέρνηση πρόδωσε τις δημοκρατικές της υποσχέσεις στο λαό» , *Εμπρός*, 12 Δεκεμβρίου 1945
«Η παρασυναγωγή», *Εμπρός*, 28 Δεκεμβρίου 1945
«Πέρσι και φέτος», *Εμπρός*, 28 Δεκεμβρίου 1945
«Υπέροχο δείγμα μαζικής λαϊκής αυτοάμυνας, *Εμπρός*, 4 Ιανουαρίου 1946
«Χωροφύλακες με επικεφαλής τον Παντελίδη δολοφόνησαν δυο πολίτες στο Βαρβάσι», *Εμπρός*, 18 Ιανουαρίου 1946
«Να συλληφθούν οι δολοφόνοι», *Εμπρός*, 18 Ιανουαρίου 1946
«Η κηδεία των θυμάτων», *Εμπρός*, 19 Ιανουαρίου 1946
«Ανακρίσεις», *Εμπρός*, 23 Ιανουαρίου 1946
«Δικαιοσύνη! Ισοπολιτεία!», *Εμπρός*, 25 Ιανουαρίου 1946
«Το ΕΑΜ θα απόσχει από νόθες εκλογές», *Εμπρός*, 6 Φεβρουαρίου 1946
«Όλοι στο στρατόπεδο του λαού», *Εμπρός*, 20 Φεβρουαρίου 1946
«Πανδημοκρατικό μέτωπο», *Εμπρός*, 20 Φεβρουαρίου 1946
«Να επιβληθεί η τάξη και η ισοπολιτεία», *Εμπρός*, 27 Φεβρουαρίου 1946
«Να πάψει πια η τρομοκρατία», *Εμπρός*, 6 Μαρτίου 1946
«Η Σκοπιά Μας», *Εμπρός*, 13 Μαρτίου 1946
«Ξεφορτώθηκαν κρυφά όπλα στη Λαγκάδα. Να τσακιστούν αυτοί που ζητούν να φέρουν το χάος και την καταστροφή» *Εμπρός*, 19 Μαρτίου 1946
«Αποχή! Το σύνθημα που δόνησε την Ελλάδα» *Εμπρός*, 27 Μαρτίου 1946
«Πως εφαρμόστηκε η "ισοπολιτεία"», *Εμπρός*, 27 Μαρτίου 1946
«Τα αποτελέσματα των εκλογών», *Εμπρός*, 3 Απριλίου 1946
«Με τίμια ηγεσία & οργανωμένη πάλη θα λυθούν τα αιτήματα των εργατών […]», *Εμπρός*, 20 Νοεμβρίου 1946
«"Ελευθεροτυπία"», *Εμπρός*, 5 Μαΐου 1947
«Η Σκοπιά Μας», *Εμπρός*, 5 Μαΐου 1947
«Τα χάλια στην εκπαίδευση. Αθρόες λιποθυμίες μαθητριών του γυμνασίου θηλέων», *Εμπρός*, 9 Ιουνίου 1947

***Η ΠΡΟΟΔΟΣ* Ημερήσια Χιακή Εφημερίς**

«Ανακοίνωσις», *Η Πρόοδος*, 12 Δεκεμβρίου 1944»,
«Σημειώματα», *Η Πρόοδος*, 8 Ιουλίου 1946
«Μικραί Ειδήσεις», *Η Πρόοδος*, 24 Αυγούστου 1946
«Φωνασκούν δια τα καλά και τα συμφέροντα», *Η Πρόοδος*, 29 Αυγούστου 1946
«Επιτόπια», *Η Πρόοδος*, 10 Σεπτεμβρίου 1946
«Άρθρα συνεργατών», *Η Πρόοδος*, 17 Δεκεμβρίου 1946
«Μικραί Ειδήσεις», *Η Πρόοδος*, 27 Ιανουαρίου 1947
«Σημειώματα», *Η Πρόοδος*, 30 Αυγούστου 1947
«Ανακοίνωσις», *Η Πρόοδος*, 1η Σεπτεμβρίου 1947
«Σημειώματα», *Η Πρόοδος*, 7 Νοεμβρίου 1947
«Περί τας συλλήψεις», *Η Πρόοδος*, 8 Νοεμβρίου 1947
«Σημειώματα», *Η Πρόοδος*, 1η Δεκεμβρίου 1947
«Σημειώματα», *Η Πρόοδος*, 6 Δεκεμβρίου 1947
«Άθλοι αναρχικών, τραυματισμός χωρ/κος», *Η Πρόοδος*, 10 Δεκεμβρίου 1947
«Η χωροφυλακή», *Η Πρόοδος*, 11 Μαρτίου 1948
«Προκήρυξις του Νομάρχου Χίου», *Η Πρόοδος*, Μαρτίου 1948
«Τα γεγονότα της Παρπαριάς», *Η Πρόοδος*, 12 Μαρτίου 1948
«Παρουσιάσθησαν οι εκ Παρπαριάς ακολουθήσαντες τους αντάρτας», *Η Πρόοδος*, 15 Μαρτίου 1948
«Η χθεσινή σύγκρουσις εις Κάμπον», *Η Πρόοδος*, 18 Μαρτίου 1948
«Συνελήφθη ο περιβόητος Παπα Ξενάκης. Είναι βαρέως τραυματισμένος», *Η Πρόοδος*, 20 Μαρτίου 1948
«Συνελήφθη η συμμορία του καπεταν Αρχιμήδη», *Η Πρόοδος*, 20 Μαρτίου 1948
«Εκπνέει ο συμμοριτισμός εν Χίω», *Η Πρόοδος*, 22 Μαρτίου 1948
«Ζητείται από τους αναρχικούς η παράδοσις των αρχηγών των», *Η Πρόοδος*, 22 Μαρτίου 1948
«Ανεκαλύφθη ολόκληρον οπλοστάσιον εν Βροντάδω», *Η Πρόοδος*, 23 Μαρτίου 1948
«Εξοντώθη ο πολίτικος αρχηγός των συμμοριτών Χίου Δημήτριος Ευαγγελινός» *Η Πρόοδος*, 24 Μαρτίου 1947
«Πρόσκλησις του νομάρχου Χίου», *Η Πρόοδος*, 26 Μαρτίου 1948
«Συνελήφθη ο αρχισυμμορίτης Γεώργιος Μαυράκης» *Η Πρόοδος*, 29 Μαρτίου 1947
«Ανεκαλύφθη και κατεσχέθη το παράνομο τυπογραφείο των κομμουνιστών» *Η Πρόοδος*, 30 Μαρτίου 1947
«Εφονεύθη σήμερον την πρωίαν ο γενικός αρχηγός των συμμοριτών Κανόνης» *Η Πρόοδος*, 30 Μαρτίου 1947

«Σήμερον την πρωίαν αρχίζει η δίκη των Χίων αναρχικών», *Η Πρόοδος*, 29 Ιουλίου 1948
«Οι αναρχικοί της Χίου ενώπιον της δικαιοσύνης. δικάζονται υπό εκτάκτου στρατοδικείου. ολόκληρον το κατηγορητήριον», *Η Πρόοδος*, 31 Ιουλίου 1948
«Οι αναρχικοί της Χίου ενώπιον της δικαιοσύνης», *Η Πρόοδος*, 2 Αυγούστου 1948
«Οι αναρχοκομμουνισταί Χίου εις το εδώλιον[…]», *Η Πρόοδος*, 3 Αυγούστου 1948
«Οι αναρχοκομμουνισταί Χίου εις το εδώλιον[…]», *Η Πρόοδος*, 4 Αυγούστου 1948
«Οι αναρχοκομμουνισταί Χίου εις το εδώλιον[…]», *Η Πρόοδος*, 5 Αυγούστου 1948
«Οι αναρχοκομμουνισταί Χίου εις το εδώλιον[…]», *Η Πρόοδος*, 6 Αυγούστου 1948
«Οι αναρχοκομμουνισταί Χίου εις το εδώλιον[…]», *Η Πρόοδος*, 7 Αυγούστου 1948
«Οι αναρχοκομμουνισταί Χίου εις το εδώλιον[…]», *Η Πρόοδος*, 9 Αυγούστου 1948
«Οι αναρχοκομμουνισταί Χίου εις το εδώλιον[…]», *Η Πρόοδος*, 10 Αυγούστου 1948
«Οι αναρχοκομμουνισταί Χίου εις το εδώλιον[…]», *Η Πρόοδος*, 11 Αυγούστου 1948
«Οι αναρχοκομμουνισταί Χίου εις το εδώλιον[…]», *Η Πρόοδος*, 12 Αυγούστου 1948
«Οι αναρχοκομμουνισταί Χίου εις το εδώλιον[…]», *Η Πρόοδος*, 13 Αυγούστου 1948
«Οι αναρχοκομμουνισταί Χίου εις το εδώλιον[…]», *Η Πρόοδος*, 14 Αυγούστου 1948
«Οι αναρχοκομμουνισταί Χίου εις το εδώλιον[…]», *Η Πρόοδος*, 16 Αυγούστου 1948
«Οι αναρχοκομμουνισταί Χίου εις το εδώλιον[…]», *Η Πρόοδος*, 17 Αυγούστου 1948

«Από τη δίκη των Χίων συμμοριτών[…]», *Η Πρόοδος*, 18 Αυγούστου 1948
«Από τη δίκη των Χίων συμμοριτών[…]»,*Η Πρόοδος*, 19 Αυγούστου 1948
«Από τη δίκη των Χίων συμμοριτών[…]»,*Η Πρόοδος*, 20 Αυγούστου 1948
«Από τη δίκη των Χίων συμμοριτών[…]»,*Η Πρόοδος*, 21 Αυγούστου 1948
«Από τη δίκη των Χίων συμμοριτών[…]», *Η Πρόοδος*, 24 Αυγούστου 1948
«Από τη δίκη των Χίων συμμοριτών[…]», *Η Πρόοδος*, 25 Αυγούστου 1948
«Από τη δίκη των Χίων συμμοριτών[…]», *Η Πρόοδος*, 26 Αυγούστου 1948
«Από τη δίκη των Χίων συμμοριτών[…]», *Η Πρόοδος*, 27 Αυγούστου 1948
«Από τη δίκη των Χίων συμμοριτών[…]», *Η Πρόοδος*, 28 Αυγούστου 1948
«Από τη δίκη των Χίων συμμοριτών[…]», *Η Πρόοδος*, 29 Αυγούστου 1948
«Από τη δίκη των Χίων συμμοριτών[…]», *Η Πρόοδος*, 31 Αυγούστου 1948
«Από τη δίκη των Χίων συμμοριτών[…]», *Η Πρόοδος*, 1 Σεπτεμβρίου 1948
«Από τη δίκη των Χίων συμμοριτών[…]», *Η Πρόοδος*, 2 Σεπτεμβρίου 1948
«Από τη δίκη των Χίων συμμοριτών[…]», *Η Πρόοδος*, 3 Σεπτεμβρίου 1948
«Από τη δίκη των Χίων συμμοριτών[…]», *Η Πρόοδος*, 4 Σεπτεμβρίου 1948
«Από τη δίκη των Χίων συμμοριτών[…]», *Η Πρόοδος*, 6 Σεπτεμβρίου 1948

***Η ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΧΙΟΥ* Επίσημο Όργανο του Αγροτικού Κόμματος Ελλάδος (Περιφέρεια Χίου)**

«Η ιστορική για το νησί μας απόφαση της Αγροτοδημοκρατικής Ένωσης Χίου»,*Η Φωνή της Χίου*, 7 Ιουνίου 1945
«Διακήρυξη της επιτροπής των πολιτικών κομμάτων του ΕΑΜ Χίου»,*Η Φωνή της Χίου*, 28 Ιουλίου 1945

***Ο ΧΡΟΝΟΣ* Καθημερινή Εφημερίδα του Λαϊκού Κόμματος Χίου**

«Συμπεράσματα από την Β΄Παγχιακη συνδιάσκεψιν του ΕΑΜ», *Ο Χρόνος*, 12 Οκτωβρίου 1946
«Ιερά πράξις», *Ο Χρόνος*, 1η Νοεμβρίου Οκτωβρίου 1946
«Προσοχή εις τας εκκλήσεις», *Ο Χρόνος*, 2 Νοεμβρίου 1946
«Σημειώσεις Χιώτη. Απ' ότι βλέπω και ακούω», *Ο Χρόνος*, 9 Νοεμβρίου 1946
«Σημειώσεις Χιώτη. Απ' ότι βλέπω και ακούω», *Ο Χρόνος*, 17 Νοεμβρίου 1946
«ΕΟΝ-ΕΠΟΝ Αλκιμοι-Πρόσκοποι», *Ο Χρόνος*, 26 Νοεμβρίου 1946
«ΕΟΝ-ΕΠΟΝ Αλκιμοι-Πρόσκοποι», *Ο Χρόνος*, 27 Νοεμβρίου 1946
«Επίκαιρα», *Ο Χρόνος*, 3 Δεκέμβρη 1946
«Σημειώσεις Χιώτη. Απ' ότι βλέπω και ακούω», *Ο Χρόνος*, 7 Δεκέμβρη 1946

***ΠΡΩΤΟΠΟΡΟΣ* Επίσημο Όργανο ΕΑΜ Χίου**

«Καθοδηγητική στήλη. Η λερναία Ύδρα», *Πρωτοπόρος*, 16 Σεπτεμβρίου 1944
«Η Νομαρχιακή Επιτροπή Επισιτισμού & Κοινωνικής Πρόνοιας», *Πρωτοπόρος*, 23 Σεπτεμβρίου 1944
«Ε. Α. Μ. Χίου ανακοίνωση», *Πρωτοπόρος*, 27 Σεπτεμβρίου 1944
«Ε.Λ.Α.Σ. Χίου ανακοίνωση», *Πρωτοπόρος*, 27 Σεπτεμβρίου 1944
«Έφθασε φορτίο τροφίμων με τ' αντάρτικα απ' το Πήλιο», *Πρωτοπόρος*, 27 Σεπτεμβρίου 1944
«Ο λαός νικά», *Πρωτοπόρος*, 27 Σεπτεμβρίου 1944
«Η ελεύθερη Χίος χαιρετίζει τον αντιπρόσωπο της κυβέρνησης εθν. ενότητας κ. Γ. Μπουρδάρα», *Πρωτοπόρος*, 29 Σεπτεμβρίου 1944
«Ψωμί και δίκιο», *Πρωτοπόρος*, 8 Οκτωβρίου 1944
«Με λίγα λόγια», *Πρωτοπόρος*, 14 Οκτωβρίου 1944
«Ανακοίνωσις», *Πρωτοπόρος*, 18 Οκτωβρίου 1944
«Αναφορά του Εργατοϋπαλληλικού Κέντρου Χίου», *Πρωτοπόρος*, 18 Οκτωβρίου 1944
«Αι βεβιασμέναι ενέργειαι», *Πρωτοπόρος*, 21 Οκτωβρίου 1944
«Διάγγελμα προς τον Χιακό λαό», *Πρωτοπόρος*, 21 Οκτωβρίου 1944

«Η ΕΠΑΧ εγκαταλείφθηκε απ' τη διοίκηση», *Πρωτοπόρος*, 26 Οκτωβρίου 1944
«Ανταποκρίσεις από τα χωριά, Καλλιμασιά», *Πρωτοπόρος*, 26 Οκτωβρίου 1944
«Ανταποκρίσεις από τα χώρια, Εγνουσα *Πρωτοπόρος*, 2 Νοεμβρίου 1944
«Δημοκρατικός τρόπος διοίκησης», *Πρωτοπόρος*, 2 Νοεμβρίου 1944
«Ο Ιερός Λόχος», *Πρωτοπόρος*, 2 Νοεμβρίου 1944
«Να τιμωρηθούν όλοι οι Εθνοπροδότες», *Πρωτοπόρος*, 13 Νοεμβρίου 1944
«Ήλθε νέος Νομάρχης», *Πρωτοπόρος*, 21 Νοεμβρίου 1944
«Προς αποκατάστασιν της αλήθειας μια συνέντευξή μας με τον Σεβασμιότατο Μητροπολίτη Χίου», *Πρωτοπόρος*, 21 Νοεμβρίου 1944
«*Ο κ. Παπανδρέου…*», *Πρωτοπόρος*, 5 Δεκεμβρίου 1944
«Εθνική Αλληλεγγύη διανομές», *Πρωτοπόρος*, 21 Δεκεμβρίου 1944
«Γνωστοιποίησις», *Πρωτοπόρος*, 21 Δεκεμβρίου 1944
«Η επιστράτευση», *Πρωτοπόρος*, 7 Ιανουαρίου 1945
«Η σκλαβιά ξαναζεί. Ανθυπολοχαγός Μπουλασίκης-ανθυπίατρος Μαντουβαλος-υπολοχαγός Βρανίκος, οι νέοι δήμιοι. πολίτες πιάνονται και βασανίζονται – Η τάξη του νησιού σε κίνδυνο-Ο λαός απαιτεί να τιμωρηθούν οι ένοχοι», *Πρωτοπόρος*, 7 Ιανουαρίου 1945
«Για τους φασίστες ταραξίες & ντόπιους Φυρερ», 10 *Πρωτοπόρος*, Ιανουαρίου 1945
«Μαυραγορίτικη Ένωση Χίου», *Πρωτοπόρος*, 10 Ιανουαρίου 1945
«Με το Φακό μας, Εδώ Βερολίνο», *Πρωτοπόρος*, 10 Ιανουαρίου 1945
«Κονσέρβες και τρόφιμα», *Πρωτοπόρος*, 18 Ιανουαρίου 1945
«Αυθαίρετη επέμβαση του κ. Νομάρχη στα φιλανθρωπικά ιδρύματα, ζητείται η κατάργηση της αυτοδιοίκησης τον ιδρυμάτων τα φιλανθρωπικά στα χέρια των παλαιοκομματικών συνέντευξη με τον Σεβασμιότατο», *Πρωτοπόρος*, 18 Ιανουαρίου 1945
«Μια απάντηση», *Πρωτοπόρος*, 24 Ιανουαρίου 1945
«Ζητήματα του λαού», *Πρωτοπόρος*, 1η Φεβρουαρίου 1945
«Το σολόδερμα», *Πρωτοπόρος*, 10 Φεβρουαρίου 1945
«Να χτυπηθεί η μαύρη αγορά», *Πρωτοπόρος*, 10 Φεβρουαρίου 1945
«Εργατοϋπαλληλικό κέντρο. Ανακοίνωση», *Πρωτοπόρος*, 14 Φεβρουαρίου 1945
«Η συμφωνία της Αθήνας», *Πρωτοπόρος*, 14 Φεβρουαρίου 1945
«Με το Φακό μας. Ο "Πρωτοπόρος"», *Πρωτοπόρος*, 18 Φεβρουαρίου 1945
«Ανάγκη να δώσωμεν προς αλλήλους την χείρα μια εμπνευσμένη έκκληση του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Χίου», *Πρωτοπόρος*, 18 Φεβρουαρίου 1945
«Ο νέος Γενικός Διοικητής», *Πρωτοπόρος*, 4 Μαρτίου 1945
«Υπογράφηκε σύμβαση μεταξύ Ελλην. κυβέρνησης και της ΟΥΝΡΑ», *Πρωτοπόρος*, 4 Μαρτίου 1945
«Το "συμφιλιωτικό πρόγραμμα" του κ. Γενικού Διοικητού κατάντησε μια θλιβερή κωμωδία. πιάστηκε χωρίς ένταλμα, χωρίς καμία αιτία Ο σγ. Γραμματέας ΕΑΜ Αιγαίου Ιπποκράτης Ζαΐμης. επιτάχθηκαν τα γραφεία του ΕΑΜ», *Πρωτοπόρος*, 7 Μαρτίου 1945
«Επιτροπή του ΕΑΜ Χίου στον Άγγλο Ταξίαρχο», *Πρωτοπόρος*, 23 Μαρτίου 1945
«Με το Φακό μας. Που βαδίζομε;», *Πρωτοπόρος*, 25 Μαρτίου 1945
«Επιστολή», *Πρωτοπόρος*, 1η Απριλίου 1945
«Με το Φακό μας. Ταραξίες», *Πρωτοπόρος*, 22 Απριλίου 1945
«Ζητήματα του λαού, εισαγωγή σολοδερμάτων», *Πρωτοπόρος*, 29 Απριλίου 1945
«Με το Φακό μας. Οι δοσίλογοι», *Πρωτοπόρος*, 2 Μαΐου 1945
«Το ΕΑΜ Χίου χαιρετίζει τους αντιφασιστές αγωνιστές Μ. Ανατολής», *Πρωτοπόρος*, 9 Μαΐου 1945
«Με το Φακό μας. Άφιξη και υποδοχή», *Πρωτοπόρος*, 9 Μαΐου 1945
«Παρ' ολίγον να θρηνήσομε θύματα τη μέρα της νίκης. στα Καρδάμυλα χωροφύλακας ετοιμάζεται να πυροβολήσει το πλήθος. ο Παπα Δράκος προτείνει τα στήθη του. ο κόσμος ανάστατος», *Πρωτοπόρος*, 9 Μαΐου 1945
«Αντί να συλληφθούν οι δράστες ξαπολύθηκε τρομοκρατία και άρχισε το ανθρωπομάζεμα», *Πρωτοπόρος*, 10 Ιουνίου 1945
«Νυκτερινές έρευνες», *Πρωτοπόρος*, 10 Ιουνίου 1945
«Το "τελεσίγραφο" για το Τυπογραφείο», *Πρωτοπόρος*, 10 Ιουνίου 1945

«Παγχιακή απαίτηση και απορία. Τί γίνεται η υπόθεση των εκτελέσεων», *Πρωτοπόρος*, 11 Σεπτεμβρίου 1945
«Νίκες του ΕΡΓ.Α.Σ. Αποτελέσματα αρχαιρεσιών διαφόρων εργατικών σωματείων», *Πρωτοπόρος*, 18 Σεπτεμβρίου 1945
«Όταν διατάζει ο βελιγκέκας», *Πρωτοπόρος*, 14 Οκτωβρίου 1945
«Εθνικός Στρατός», *Πρωτοπόρος*, 1 Νοεμβρίου 1945
«Άρχισαν οι δίκες των δοσιλόγων», *Πρωτοπόρος*, 25 Νοεμβρίου 1945
«Μισό χρόνο προφυλακισμένοι από πολιτικό και αντεθνικό πάθος», *Πρωτοπόρος*, 18 Δεκεμβρίου 1945
«Ένα δείγμα λαϊκής αυτοάμυνας. οι κάτοικοι του συνοικισμού του Νοσοκομείου απάντησαν όπως έπρεπε στις τρομοκρατικές προκλήσεις της αστυνομίας», *Πρωτοπόρος*, 15 Ιανουαρίου 1946
«15.000 κόσμος κήδευσε τα θύματα της δολοφονικής επίθεσης της χωροφυλακής», *Πρωτοπόρος*, 20 Ιανουαρίου 1946
«Έφθασε νέος νομάρχης», *Πρωτοπόρος*, 20 Ιανουαρίου 1946
«Ο δολοφόνος Παντελίδης κρίθηκε απολυτέος», *Πρωτοπόρος*, 19 Φεβρουαρίου 1946
«Κατήφορος», *Πρωτοπόρος*, 10 Μαρτίου 1946
«Εύγε!», *Πρωτοπόρος*, 7 Απριλίου 1946
«Χιτες προκαλούν επεισόδια», *Πρωτοπόρος*, 7 Απριλίου 1946
«Πως διεξήχθησαν οι εκλογές», *Πρωτοπόρος*, 7 Απριλίου 1946
«Το ΕΑΜ Χίου προς τους εργαζομένους του νησιού», *Πρωτοπόρος*, 1η Μαΐου 1947
«Στα Γιούρα», *Πρωτοπόρος*, 18 Μαΐου 1947
«Καταδικάστηκαν για δυσφήμηση οι διορισμένοι εργατοπατέρες», *Πρωτοπόρος*, 18 Μαΐου 1947
«Ελλάδα: "Δημοκρατία δυτικού τύπου"», *Πρωτοπόρος*, 20 Ιουνίου 1947
«Ανοικτή επιστολή του ποιητή μας Φώτη Αγγουλέ προς τον κ. Δήμαρχο Χίου», *Πρωτοπόρος*, 14 Αυγούστου 1947
«Η παιδική κατασκήνωση Χίου μετάδοση του ραδιοσταθμού του Δ.Σ», *Πρωτοπόρος*, 24 Αυγούστου 1947
«Ο "Παναγιώτης"», *Πρωτοπόρος*, 28 Αυγούστου 1947
«Τι έκαμε η ηγεσία του ΕΑΜ Χίου για τη συμφιλίωση», *Πρωτοπόρος*, 2 Σεπτεμβρίου 1947
«Απόφαση της διακομματικής επιτροπής του ΕΑΜ Χίου», *Πρωτοπόρος*, 3 Σεπτεμβρίου 1947
«Ανακοίνωση της διακομματικής επιτροπής του ΕΑΜ Χίου», *Πρωτοπόρος*, 5 Νοεμβρίου 1947